

III 377

HISTORICI GRAECI

MINORES.

EDIDIT

LUDOVICUS DINDORFIUS.

VOL. II.

MENANDER PROTECTOR ET AGATHIAS.

LIPSIAE,

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCLXXI. 464

7. 11

PRAEFATIO.

Secundum hoc historicorum minorum volumen duorum complectitur opera scriptorum, Menandri Protectoris historiarum fragmenta et Agathiae, quem Menander studiosè est imitatus, historiarum libros quinque. Annotationes ad utrumque scriptorem codicumque collationes, quum nonnulla desiderarem quae nunc parari non poterant, tertio adiungentur volumini, quod praeter alia Zosimi historiam continebit ex codice vetusto membranaceo bibliothecae Vaticanae nuper reperto, qui ceterorum librorum est archetypus, locis non paucis emendatam. Interim de duobus quos nunc edo scriptoribus haec monuisse sufficiet.

Menandri Protectoris quae supersunt excerpta ex eius historia, qua Agathiae continuaverat historiarum libros quinque, partim duobus de legatis titulis Constantinianis partim tertio, et hoc quidem multo breviora et pauciora, de sententiis sunt conservata, quibus accedunt fragmenta nonnulla apud Suidam et alibi citata. Utriusque de legatis tituli quum Niebhrius et Müllerus Hoescheliana uterentur editione, ego vero codicibus duobus Monacensibus n. 185, quo ipso iam Hoeschelus, et 267, quo idem non erat usus, de quibus dixi praefatione ad vol. 1, p. XXVII, quantum ex ambobus vitiorum Hoescheliana numerum correxerim ostendit collatio cum illa, quae ad huius editionis paginas relata, sed ad illam ita est instituta ut nonnisi codicis utriusque ab ea dissensus sit notatus, quae autem meliora ex illis codicibus recepi, asterisco sint distincta ab iis quae in Hoescheliana aut correctae sunt aut non minus vitiosa. Herwerdeni vero in Spicilegio Vaticano p. 216—221 exhibita collatio editionis Romanae

eum Vaticano palimpsesto, unde eclogas de sententiis ediderat Maius Coll. Vat. vol. 2, pariter atque ipsius Herwerdeni emendationes multis illa quoque excerpta vitii liberavit. Neque Suidae inutilis fuit comparatio, haud pauca ex illis citantis eclogis Constantinianis, sed raro a prioribus editoribus adhibiti.

His igitur praesidiis, quibus proximi caruerant editores, aditus iam expeditiorem potui reddere hulus historici lectionem quam qui ante me eundem innumeris liberatum vitii, et Müllerus quidem etiam triplici, quam Niebuhrius legentibus parum commodam exhibuerat fragmentorum seriem*), in unam coniungenda quantum fieri potuerat perpolverant. Quae vitia omnia enumerari quum ab huius editionis ratione non minus quam proximae esset alienum, ego quoque, ut Müllerus, graviorum saepe in parenthesis addidi correctiones et Suidae notavi scripturas, cuius loci notati sunt in indice ad illum. Plurima vero scriptoris non tantum novitii, sed etiam excerptis tantum conservati ab eclogiis deformatis et contractis, rectius intacta relinqui quam audacter emendari non opus est dici. Ita nihil incertius est nominum barbarorum scriptura, quae vel apud eundem multoque magis apud diversos differt scriptores, ad quod non semper attendentes editores nonnulla quae non erant tangenda mutaverunt. Sic quam Menandro p. 7, 18, 19, huius ed. formam "Ελουροι pro "Ερονοι bis exemerat Niebuhrius, eam citatus ab ipso praef. p. XVI, ubi de Dexippo agit, e Dexippo annotavit Stephanus Byz., habentque etiam alii partim ita vel similiter scriptam partim per αι in prima, de quibus v. Stephani Thes. Nequo vero Menander in omni dialecto adeo fuisse videtur negligens ut modo γλινεσθαι scriberet modo γλινεσθαι, modo ἡσσον modo ἡπτον, modo ἄχρη modo μέχρη ante vocalem, ut fit in his

*) Series prima Niebuhrii (p. 282—342 ed. Bonn.) inscripta est „*Excerpta de legationibus barbarorum ad Romanos*“, secunda (p. 344—425) „*Excerpta de legationibus Romanorum ad gentes*“, tertia (p. 426—437) „*Excerpta de sententiis*“. Quam divisionem consulto servavi in Niebuhrii summaris huius Praefationi subiectis, etsi numeris capitum Niebuhrii meorum substitui capitum numeros.

negligenter scriptis codicibus, et quae sunt alia multa huiusmodi, de quibus in annotationibus dicendum mihi erit. De vita et scriptis Menandri tantum fere scimus quantum ipse in initio operis dixerat: quae ab Suida s. v. *Μένανδρος* excerpta in initio fragmentorum posui. Niebuhrius haec de eo scripsit in Prolegomenis p. XXXII.

„MENANDER, Euphratae f., Constantinopolitanus, in iuventute legum studio sese dederat: sed quoniam a causidicorum munere animus abhorrebat, ad segnitiam delapsus, in circofactionumque furoribus patrimonium effudit; tandem vero, a necessitate ad meliora compulsus, quum a Mauricio Imperatore litteratos homines splendidis praemiis ornari videret, se in hoc genere experiri statuit. Itaque historiam Agathiae continuare sibi proposuit: quod ab adventu Cotriguorum Hunnorum in Thraciam, quos Belisarius repressit, annoque 558, usque ad excessum Tiberii Imp., a. 582, perfecit. De rebus anni 575¹⁾ agebat libro VIII. Protectoris cognomen, quo ab illustri poeta Attico discriminatur, indicat eum cohortibus praetorii Imperatoris adscriptum fuisse²⁾: quae tamen illo aevo aequae ac Scholarii fictam tantummodo exercebant militiam³⁾. In scribendi genere prorsus simia Agathiae est; ridendus quoties sententiarum acumine aut verborum elegantia se ostentare cupit: verum tamen in rebus gestis referendis bonus auctor; circa populorum mores, terrarumque longinquarum situm, et peregrinantium itinera admodum curiosus et fide dignus. Eiusdem Agathiae imitatione etiam epigrammata componere tentavit.“ Quibus Muellerus (vol. 4, p. 200) addit praeter Suidam Menandri mentionem facere Constantinum Porphyri. de Them. 1, 2 p. 18 et Theophylactum Simocattam Hist. 1, 3, qui Menandrum continuavit.

Agathiae historiarum libros quinque ipsos quoque emendatiores quam Niebuhrius edidi, de quo videnda quae in Fleckiseni Annalibus scripsi a. 1869 fasc. 7 p. 457—465, spero

1) Menand. p. 397. 20 ed. Bonn. [p. 84, 12 ed. Lips.]

2) v. Heineccium s. v. *Protectores* in eius ed. Brissonii.

3) Procop. Anecd. 24. p. 71.

que fore ut in annotationibus codicibus uti mihi liceat Vaticanis, quorum usus non concessus fuit Niebuhrio.

De vita et scriptis Agathiae quae disseruit Niebuhrius in Prolegomenis editionis Bonnensis p. XIII—XIX huic Praefationi subieci: quibus si adiungantur quae Teuffellus de eodem argumento scripsit in commentatione primum edita in Schmeidewini Philologo vol. 1 p. 495—511, nunc repetita in opusculis Lipsiae editis a. 1871. (*Studien und Charakteristiken zur Griechischen Literaturgeschichte* p. 237—254) omnia fere exhausta esse videntur quae de hoc scriptore sciri possunt.

Scribebam Lipsiae mense Julio.

MENANDRI HISTORIARUM SUMMARIA.

I. EXCERPTA DE LEGATIONIBUS BARBARORUM AD ROMANOS.

Avares ab Iustiniano sedes petunt intra fines imperii Romani (4). Idem ab Iustiniano instigati bella gerunt cum Hunnicis gentibus (5). Mezamirus, Antaram ad Avares legatus, ab his interimitur (6). Legati Avarum ad novas sedes petendas missi Byzantii delinuntur (9). Iustinus Avarum condiciones superbe respuit (14). Post mortem Zichi, Persarum legati, Mebodes Byzantium mittitur: neque ipse nec Saracenorum legati, quorum causam apud Imperatorem agit, quae cupiunt impetrant (17). Turcorum legati a Persis sprete Byzantium proficiscuntur ad commercia cum Romanis petenda (18). Zemarachus a legatione ad Turcos rediens magnis itineris difficultatibus et periculis laborat (21. 22). Avares et Franci foedus ineunt (23). Longobardorum legati Avares contra Gepidas et Romanos sollicitant (24). Longobardi nunc ab Avaribus, nunc a Romanis auxilia petunt (25). Baianus, Avarum chaganus, legatos Romanorum in vincula coniecit (26). Idem post multas disceptationes cum Bono, Romanorum duce, iratus ab obsidione Sirmii recedit (27). Superba Targitii postulata ab Iustino cum contemptu repudiantur (29). Turci Iustinum ad bellum cum Persis renovandum incitant (32). Iustinus nullas Avarum condiciones admittit (33). Pax componitur inter Romanos et Avares (34). Avarum legati a latronibus expilati res suas a Tiberio repetunt (35). Sebochthes legatus a Chosroë ad Iustinum missus ad foedus inter Persas et Ro-

manos instaurandum (36). Iacobus insolentem Chosrois epistolam Tiberio et Sophiae Augustae tradit (37). Sabirum et Alanorum legati de pace agunt cum Tiberio Caesare (42). Romanorum et Persarum legati in confiniis utriusque imperii conveniunt (46). Zacharias et Mebodes de pace inter Romanos et Persas restituenda agunt: Romani Persarmenia et Iberia cedunt, sed Daras oppidum a Persis sibi reddi poscunt. Scлавini in Thraciam irrumpunt (47). Tiberius Caesar pecunias ad aliquos e principibus Longobardorum conciliandos mittit (49). Persae ex improvise castellum Romanorum expugnant (51). Tanchosdro in fines imperii incursionem facit (52). Mauricius Chlomaron, Persarum oppidum, obsidione premit (57). Tiberius, ut Italiam adversus Longobardos tuteatur, multos eorum donis in partes suas traducit (62). Baianus, rex Avarum, usque ad Sirmium progressus, Savum traicere conatur, bellum contra Scлавinos praetendens (63). Idem a Tiberio ut Sirmium sibi concedat postulat (64). Theognis, dux Romanorum, Sirmium fortiter obtinet (65).

II. EXCERPTA DE LEGATIONIBUS ROMANORUM AD GENTES.

Iustinianus Hunnos Utiguros contra Cotriguros excitat (3). Ammigus, dux Francorum, Romanis bellum minatur (8). Petrus Patricius, Iustiniani legatus, et Zichus, a Chosroë missus, in confiniis utriusque imperii congressi de pace inter Romanos et Persas firmiter componenda agunt. Quum Suaniam provinciam poscenti Romano nequaquam concederet legatus Persarum, Petrus ad Chosroë ipsum proficiscitur, ut ab eo aequiores conditiones impetret (11). Petrus de Suania nihil amplius precibus consecutus pacem componit: Byzantium reversus moritur (13). Iustinus Imperator Ioannem legatum ad Chosroë mittit, qui de cedenda Suania ageret: verum is infecta re Byzantium redit (15). Ioannes ob rem male gestam omnibus honoribus exiit (16). Zemarchi legatio ad Turcos (19). Descriptio itineris eius et congressus cum Disabulo,

Turcorum ducē (20). Targitius, Avarum legatus, Sirmium oppidum et pecunias sibi tradi petens, superbe ab Iustino dimittitur (28). Zacharias medicus a Sophia Imperatrice ad Chosroë missus annuas inducias cum Persis componit (38). Traianus post Zachariam missus quinque annorum inducias paciscitur (39). Quas quum Tiberius accipere detrectet, Persae in fines Romanorum incursiones faciunt (40). Legatio Theodori, Bacchi filii, ad Chosroë, quem in Armenia belligerantem comitatur (41). Valentinus, Romanorum ad Turcos legatus, a Turxatho, ducē eorum, contumeliis afficitur (43). Turci bellum Romanis inferunt (45). Baianus, Avarum dux, a Tiberio Caesare instigatus cum magno exercitu in sedes Scлавinorum irrumpit (48). Chosroës inter ipsas pacis actiones bellum cum Romanis renovat (50). Eodem tempore Zacharias ad Chosroë et Pherogdathes ad Tiberium de pace legati mittuntur (54). Zacharias et Theodorus cum aequis pacis conditionibus ad Persas missi, ab Hormisda, post Chosroë Persarum rege, indigne excepti, infectis rebus domum revertuntur (55). Zacharias iterum a Tiberio ad pacem componendam in Persiam missus in confiniis cum Andigan legato Persarum, convenit, sed longis disceptationibus nihil efficitur (60). Romani Sirmium urbem Baiano, Avarum duci, dedere coguntur (66).

III. EXCERPTA DE SENTENTIIS.

Fragmentum prooemii (2). Silzibulus adversus Ephthalitas et Avars bellum parat (10). Prudentia Catulphi Ephthalitae (10). De victoriae inconstantia, de libertate dicendi, de animi constantia (10). Petri Patricii uberior historia de legatione ipsius ad Chosroë laudatur (12). Breves sententiae de inconstantia fortunae, de periculis belli civilis, de providentiae commodis (30). Baiani impudentia adversus Romanos (30). De maledicentiae turpitudine (35a). Menandri epigramma in Isaozitam Magum, qui ad fidem Christianam se convertit (35a). Isaozitae constantia inter mortis cruciatus (35a). Sententia (35a) [p. 71, 24—27 ed. Lips.] Procopii

laudes (35 a) [p. 71, 28 ed. Lips.] Varias sententias (35 a) [p. 72, 25.] 44 [p. 90, 5—18.] Romani poenas luunt pro iniustitia adversus populos vectigales (59). Mauricius in Iberia rem male gerit (59). Varias sententias (59) [p. 114, 20.] 61 [p. 119, 30. 120, 1—9.] Tachosdro Persa graviter vulneratur (61). Mauricius a Persis vincitur (61).

NIEBUHRII COMMENTATIO DE VITA AGATHIAE
EIVSQUE LIBRIS HISTORiarUM.

Agathias natus est Myrinae¹⁾ in Aeolide Asiae²⁾, patre Memnonio, rhetore³⁾, matre Periclea, matrona sanctissima, quam triennis amisit⁴⁾. Haec quum mortua ac sepulta sit Constantinopoli, credibile est patrem sese illuc in urbem regiam contulisse, ad quam undique ex provinciis Graeci sermonis confluebant qui doctrinae ingenioque confiderent. Fratrem habuit virum honoratum, cuius tamen nomen ignoramus⁵⁾: sororem Eugeniam, doctam puellam, discordi matrimonio cum Theodoto quodam coniunctam⁶⁾. Agathiam, penultima syllaba correpta, nos vocamus; Graeci idem nomen, pro accentus ratione, Agathiam proferunt: idque eum ipsum ceterosque illius aevi homines fecisse, ita ut penultima longa uterentur, ex ipsius epigrammatis apparet⁷⁾. Disciplinis litterarum, quas qui liberali animo essent percipiebant ante-

1) Prooem. Hist. p. 8. 9 ed. Bonn. Smyrnaeus vitiose dicitur apud Eudociam atque in nonnullis Suidae codicibus.

2) Unde Asianus vocatur in Anthologia Palatina.

3) Prooem. l. c. — Epigramma Michaelii inter testimonia.

4) Epigr. 43. 5) Ei simul cum patre atque Agathia fratre statuam posuerunt Myrinaei: Epigr. Michaelii.

6) Epigr. 53. 54. 7) Epigr. 36. *Δαρνιακῶν βιβλίων Ἀγαθίου ἐννεμίας εἰμι* — Epigr. 72. *Ἀλλὰ πατήρ με πόλιος ἐναλλάξας Ἀγαθίας* — [πατήρ πόλιος quo sensu dicitur explicuit Reiskius ad Const. Porph. vol. 2 p. 611.]

Haud aliter in Latio Prudentius *Asclepiadem*, Sidonius *Euripidem*, penultima producta posuerunt: hic carm. IX. 231. *Orchestra quatit aller Euripides*, ille Peristeph. X. 42. *Ascle-*

quam se ad legum Romanarum studium converterent, Alexandriae studuit: unde anno 554, Iustiniani vigesimo octavo, post horribilem terrae motum, quem Alexandria ipsa, nunquam antea moveri solita, senserat, Constantinopolin regressus est⁸⁾. Quem studiorum juvenilium cursum qui reputaverit, non dubitabit Agathiam tunc decimum octavum aetatis annum egressum non fuisse, eiusque natalem in annum 536, vel sequentem, incidere. Quum vero Berytus illa clade collapsa esset, non dubium est eum in urbe regia antecessores audivisse. Quae studia quum quinque annos implerent, quarti in quodam epigrammate meminit⁹⁾: et alibi leges Romanas artem suam esse ipse profitetur¹⁰⁾; quarum cognitionem cum dicendi facultate ita coniunxit ut causas ante tribunalia oraret: idque Constantinopoli, ubi in basilica clientibus operam dabat¹¹⁾. Causidici tunc scholastici vocabantur¹²⁾, unde Agathiae cognomen haesit. Tenuit autem istud vitae genus invitae ac necessitate coactus, ut victum sibi quaereret¹³⁾: nam ad amoeniora studia sevocabat adolescentem honesta voluntas.

piades tre mandat milites: cf. ibid. 108. 392. 548. 687. 921. Scilicet cuncti ista ita proferebant, ut *Antiochiam, Alexandriam, Basilium*, eadem syllaba correpta. Atque in universum tenendum est, Graeca pronuntiandi rationem, quam permulti inter nostrates medio quod vocant aevo adulto ortam esse contendunt, quae tamen, ut ex voluminibus chartaceis et inscriptionibus pictis constat, in Aegypto sub Caesaribus recepta erat, regnante Iustiniano non aliter quam sub Palaeologis Constantinopoli obtinuisse. Hoc qui perspexerit facile intelliget Agathiam nostrum *Χερωνεύς* prima correpta protulisse, repudiandamque esse coniecturam quae epigr. 100. *στῆσαν Χαιρωνεὺ* pro *στῆσαντο Χερωνεὺ* scribi iubet.

8) Hist. II. 16 p. 99. 9) Epigr. 4. Illo anno *λύτραι* dicebantur, unde *τὰ λύτρα τῶν νόμων* — inscr. epigr. 23 — explicari posse videntur. Agathias trans portum in regione Peraea morabatur, ut postremorum decem librorum singularem difficultatibus solvendis operam daret, procul ab urbis strepitu remotus. 10) Prooem. l. c. 11) Hist. III. 1. p. 138. Quod Smyrnae causas orasse coniecerunt, propterea quod *Συρραίων σχολαστικόν* in libris corruptis vocari videntur, id vero usque ad stoliditatem argutum est commentum. 12) Iac. Gothofr. ad C. Theod. VIII. 10. 2. Tom. II. p. 627. ed. Lips. 13) Hist. III. 1. c.

Exaruerat nondum poësis, vivebantque adhuc in ore hominum fabulae vetustatis: quin florebant in aula ipsa atque inter proceres qui versibus pangendis gloriam sibi quaerent: quamquam non imminet solum, verum iam iam ingravescere barbaries, quae mox, extincto penitus antiquitatis lumine, densissimis tenebris morumque immanitate Graecas regiones foedavit, stuporemque pro prudentia induxit. Ad hasce delicias Agathias delatus primum amatoria carmina brevia scripsit, quae in novem libros, Daphniaca inscriptos, collegit¹⁴⁾: pluraque praeterea eiusdem generis alia: e quorum numero multa supersunt epigrammata non invenusta. Postea, sed regnante adhuc Iustiniano¹⁵⁾, collegit atque in septem libros digessit epigrammata, siquidem eius verba ad litteram interpretanda sunt recentiorum, nondum edita¹⁶⁾; quod si ita est, quaecumque in hoc genere Iustiniano antiquiora, post Philippum Thessalonicensem scripta, legimus, alia corona, cuius mentio omnis perierit, comprehensa fuisse necesse est. Qua opera, quam Theodoro Decurioni¹⁷⁾ inscripsit, palam est eum potentiorum, quales Paulus Silentarius Macedoniusque exconsul erant, quorum plurima colligebat poemata, favorem aucupatum esse. Ex his Paulum laudibus non immeritis extollit, atque clientis officio comiter colere videtur¹⁸⁾. Hoc ipso Paulo, nisi me coniectura decipit, Eutychnoquo quodam hortantibus¹⁹⁾, mortuo Iustiniano imperatore²⁰⁾, ad historiam aevi sui scribendam animum adiecit, quum ad trigesimum certe aetatis annum pervenisset. Credo tamen eum diu colligendis tantummodo narrationibus operam dedisse: namque opus quod ad nos pervenit adeo exiguae molis est, ut, quum ea quae de Chosrois exitu narrantur acciderint anno 577, nemo sibi persuadeat illi conscribendo decennium potuisse impendi: imo eo amplius. Nam ne ista quidem de Persarum regis fuga et morte mox post eventum scripta esse perspicue apparebit consideranti²¹⁾. Haud tamen debilis con-

14) Epigr. 7. 15) Id ex praefatione apparet. 16) Prooem. p. 6. 17) S. Palatii; de quo officio consule I. Gothofredum ad C. Th. VI. 23. 1. II. p. 126. 18) Hist. IV. 9 p. 297. 19) Prooem. p. 7. 8. 20) Ibid. p. 11. 21) Hist. IV. 29. p. 272.

lectura est, quando Agathias de Mauricii gestis narrabat, hunc adhuc privatum fuisse: quippe quem, absque ulla summi fastigii commemoratione, Pauli filium, magistrum militum, vocat. Id vero ad refellendam Fabricii opinionem sufficeret, qui sibi persuaserat Agathiam, quo tempore Evagrius historiam absolvit, scilicet anno 593, nondum edidisse: at illa, accuratius inspectis verbis quae vir nunquam sine laude commemorandus festinantius legit, ipsa per se concidit²²⁾. Itaque Agathiam Tiberio adhuc regnante, ante annum 582, quo anno Mauricius imperium adeptus est, e vita decessisse arbitror. Nam obitu eius factum esse quod historiae opus ad finem non sit perductum, Menander innuit, oratione usus parum quidem apta²³⁾, sed pravae interpretationi minime obnoxia: modo meminerimus Chosrois mortem viginti fere annis post Hunnorum adventum in Thraciam, ubi quinti libri narratio abruptitur, accidisse. Ac ne quis forte suspicetur ad molestiora negotia delatum, atque ita otio quod historiae scribendae tribueret privatum esse, in eodem vitae genere permansisse vel cognomine teste compertum est. Quo concessio quis credat fieri potuisse ut sponte omitteret gratum laborem a quo omni vi atque unice persequendo negotiis forensibus se distineri queritur²⁴⁾? quae tamen cumulate offerri alias laetandum sibi esse fatetur, ne inopia prematur. Nemo tamen hinc concludat Agathiam annumerandum esse infelicibus illis qui, ne fame vexentur, a litteris recedere coacti sunt. Nam illa erat scholasticorum condicio ut eorum avaritia legibus esset compescenda: neque clientibus caruisse credemus virum qui insigni facundiae gloria et vivus et post mortem floruit. Itaque, nisi lusus est ista de sua sorte querela, illis accensendus erit Agathias qui, nisi admodum laute vivere aliisque largiri possunt,

22) Locum posui inter testimonia. Verba *εἰ καὶ μὴ πῶ εὐτυχὸν ἐκδέδωκότες* ad scriptores quos nominaverat referri non possunt: quae si Evagrii mens esset, ratione iubente, scripsisset *τυγχάνουσαν*. Sunt illa omnino mendosa, et nescio qua de re interpretanda quae Mauricii animum movere poterit ut supplici regi auxilium denegaret. 23) V. testimonia: *ἀσμηθῆν ἀρξασθαι μετὰ τὴν ἀποβλεῖσιν Ἀγαθίου*.

24) Hist. III. 1. p. 138.

egere sibi videntur. Quae quidem opinio epigrammate confirmatur quo ille, pater oppidi dictus, in municipio suo locum, antea obscœnis immunditiis foedum atque detestabilem, purgasse, atque eleganti aedificio, nescio quo, ornasse dicitur²⁵⁾. Alia fortasse praeterea pietatis officia in patriam contulit: quae non minus propter hanc virtutem quam eloquentiae causa, eum cum patre Memnonio et fratre statua ornavit²⁶⁾: cuius honoris, quum olim fuisset vulgatissimus, illo tempore in privatos collati vix aliud superest exemplum.

Mansit autem viro laudato etiam post funus eadem insignis fama eloquentiae: ad quam referendum esse videtur quod Menander, qui eius historiam continuavit, infantiam suam tam vehementer excusat. Itaque quum, renatis sub Basilidarum imperio litteris, eandem laudem appetere pusilli ingenii homines, Agathiam imitandum sibi sumpsit Leo Diaconus, ut Hasius indicavit: cui quod placuerit in huius scriptoris, quo edito permagnum certe cepit historia incrementum, sermone exquirendo splendidum philologiae documentum edere, id facundissimos quosque Atticos, si quis ad manes de factis nostris rumor manat, non sine invidia ferre existimo. Hodie Agathias vix cuiquam ultra mediocritatem assurgere videbitur: licet G. I. Vossius, haud levis auctoritatis vir, tersum eius atque floridum dicendi genus praedicet. Certe ipse sermo Graecus a puritate, quae tamen minima laus esset, longe abest; ac, ne a vitis quidem grammaticis immunis, haud raro degeneris loquelae nota foedatur: tum vero admixta dialectorum, Ionicae praesertim, epicorumque verborum varietate, sive quaesita sive imprudenter assumpta, saepissime offendit. Quae ut condonaveris aevi infelicitati, praecipuaeque difficultati scribendi lingua emoriente, antequam adulta sit atque e matris consortio exierit vulgaris, qua iam quotidie utuntur, tamen, ut laudem tribuas historico, sapientiam gravitatemque requires: at id non minus frustra in Agathia nostro. Imo potius ieiunum ingenium in sententiis prodit quas saepissime profert, tritas admodum atque e locis petitas communibus: ubi vero argute loqui satagit frigidissimas. Viri boni animum

25) Epigr. 72   26) Epigr. Michaëlii.

cum ostentatione prae se fert: neque tamen, quantum dignoscere licet, falso: immunis ab insectatione pariter atque ab adulatione per universum opus: cuius, quaecumque in eo reprehenderis, ad cognoscendas res gestas summum pretium atque unica utilitas est. Italica tamen negotia parum cognita habuisse videtur, in orientalibus longe versatior. Quem si Procopio quum ingenio tum civili militarique prudentia longe inferiorem esse Gibbono facile concesseris, fatebere tamen eadem ratione super ceteros omnes, qui consecuti sunt, eminere, virum autem multo meliorem esse Procopio.

Christianus an fuerit in utramque partem disputatum est: verum edito epigrammate quo tabulam Archangelo dicat²⁷⁾ illam religionem professum esse extra dubium est. A quo si discesseris, inter cetera quae proferri possent firmissimum eiusdem opinionis argumentum esset, quod apophthegma ex novo foedere sibi notum esse prodit²⁸⁾. Neque id tamen certum foret indicium: etenim, dominante religione Christiana, paucos illos gentiles qui Constantinopoli degebant talia nota habuisse non est quod dubitemus: atque ubi id profert Christianum loquentem inducit. Mitem vero animum in reprehendendis alienis sacris, nisi improba sint atque immania, et indulgentiam quae errori in huiusmodi rebus, utpote non voluntario, veniam tribuit²⁹⁾, inter saevos illius aevi furores vix alibi expectares quam apud eos qui dominantium crudelitate et saevitia vexarentur ipsi. Itaque probabile est, gentili patre procreatum, Graecanicisque studiis innutritum et delectatum, ne legum poenis hominumque violentiae obnoxius esset, non opinionis vi adductum, Christianis se adiunxisse.

Historiarum libri vulgo ex codice Lugdunensi inscribuntur *περὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας*: vitio manifesto: quum scriptor se de morte Iustini Germani f. — qui iubente Iustino iun. Imp. necatus est — IV. 22. p. 255: atque de Chosrois fine (577) IV. 29. p. 272 dicturum esse promittat. At idem codex recte, pro illius aetatis more, quem ab Evagrio, Ioanne

27) Epigr. 4. 28) Hist. III. 13. p. 165. cf. Indicem Graec. s. v. *ζηλώω*. 29) Hist. I. 7. p. 28.

Epiphaniensi, aliisque servatum videmus, libros *τῶν* vocat.

Codices scripti perpauca supersunt. De Rehdigerano et Lugdunensi, quibus usus sum, dixi in Praef. Vaticanum membranaceum esse antiquum mihi significavit Ang. Maius, qui variantes scripturas ex quarti libri initio delibatas speciminis loco misit. Eae cum Rehdigerano libro ita conveniunt ut valde probabile sit hunc inde exscriptum esse. Exscriptus autem est ex codice integro: ut Vaticanus, monente Maio, nunc quidem est, suppletis a recentiore manu aliquot foliis, sed quoniam ea aliquando deerant, inde ortae sunt lacunae in versione Personae, licet codici quo is usus est cum Rehdigerano proxima intercedat affinitas. Tamen hic Vaticanus codex ut aliquando inspiciatur optandum est, quo plane de fide atque auctoritate Rehdigerani constare possit. Praeterea ex Montefalconio Harlesius Fabricio adscripsit integrum opus exstare Graece inter codices scriptos Ottonianos; atque in cod. MMIV. bibliothecae Vaticanae antiquae Agathiam de bello Gothorum: e contrario in Marciana Venetiis cod. DCCXII. libros posteriores, deficientibus primo et secundi parte: scilicet, ut videtur, illa ipsa de Narsētis bello Italico narratione.

Quum autem Agathias in eorum numero fuerit historicorum quos Constantinus Porphyrogenitus in eulogias redigi iussit, leguntur ex illo tria de legationibus excerpta in codice Bavaro, quorum collatio cum editis debetur doctissimo Spengelio. Multo plus idem scriptor ad titulum de sententiis conferre debebat, quem nuperrime in luminis oras reduxit A. Maius, vir iuvandis litteris divinitus saeculo nostro concessus, et „cui nemo civi” neque hostis quibit pro factis reddere operae pretium.” Sex folia de his excerptis superesse is nos edocet (Coll. Vaticanae scriptorum Graecorum II. p. 464): quorum collationem ab eius amicitia petissem, impetraturumque fuisse certe scio; verum opere iam profligato nolui molestus esse viro minime otioso.

Praeterea superest in Parisinae regiae cod. MDCI. membranaceo, Fonteblandensi, folium unicum, cuius lectiones quae variant, dedi. Hisdem fortasse terminis continetur fragmentum de Francis Laurentianum LIX, 17. 9. — ubi in plut. LXXIV,

13. 64 varia ex quinque libris excerpta inveniri, Harlesius annotavit, Bandinium secutus, cat. codd. Gr. II. p. 530. III. p. 113, quod opus inspicient quibus illo frui posse contingit.

TESTIMONIA ET IUDICIA DE AGATHIA.

ΜΙΧΑΗΛΙΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ.

Ἡ πόλις Ἀγαθίαν τὸν ῥήτορα, τὸν στιχαιοδόν,
δίζυγος εὐεπίης ἠνθμόν ἀγασσαμένη,
ὡς μήτηρ ἐτέλεσεν ἐφ' ὑλεί, καὶ πόρε τήνδε
εἰκόνα, καὶ στοργῆς μάρτυρα καὶ σοφίης.
Μεμόνιον δὲ τοκῆα, καθήγητόν τε σὺν αὐτῷ
ἔστησεν, γενεῆς σύμβολα σεμνοτάτης.

Euagrius hist. eccl. IV, 24 ex ed. Rob. Steph.
πέπρακται δὲ καὶ ἕτερα τῷ Ναρσῷ λόγον πολλοῦ ἄξια,
Βουσελίνου καὶ Συνδουαλδου καταπολεμήσαντι, καὶ τὰ
πολλὰ προσεπισησμένῳ μέχρι Ὀκτανοῦ ἄπειρ Ἀγαθία μὲν
γέγραπται τῷ ῥήτορι, οὕτω δὲ ἐς ἡμᾶς ἀφίκεται.

Idem ibid. V, 24.

τὰ ἐχόμενα δὲ τοῦτο (τῷ Προκοπίῳ) Ἀγαθίῳ (sic) τῷ ῥή-
τορι καὶ Ἰωάννῃ ἐμῷ τε καὶ πόλιτι καὶ συγγενεῖ καθ' εἰρ-
μίαν ἰστοροῦται, μέχρι τῆς Χοσροῦ τοῦ νέου πρὸς Ῥωμαίους
φυγῆς, καὶ τῆς εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ἀποκαταστάσεως,
Μαυρικίου — υποδεξαμένου — βασιλικῶς, καὶ — κατα-
γαρόντος, εἰ καὶ μήπω ἔτιχον ἐνδεδακότες.

Ioannes Scholasticus Epirhaniensis initio fragmenti.
τὰ μὲν ὅσα Ῥωμαῖοί τε καὶ Μηδοὶ πολεμοῦντες ἀλλήλοις
ἔπαθον τε καὶ ἔδρασαν κατὰ τὴν Ἰουστινιανοῦ τοῦ Ῥωμαί-
ων αυτοκράτορος βασιλείαν, γέγραπται Ἀγαθίᾳ τῷ Μυρι-
ναίῳ, ἀνδρὶ τοῖς ἐν Βυζαντίῳ ῥήτοσι καταλεγέντι διαφα-
νῶς, καὶ μετὰ γε Προκοπίου τὸν Καισαρέα τὰ πρὸς τοὺς
βαρβάρους παραθέντα ἀναγράφαντι.

Menander Protector ap. Suidam s. v. Μένανδρος.
ὠρηθήνῃ ἐπὶ τήνδε συγγραφῆν, ἀρξασθαι μετὰ τὴν ἀπο-

βίωσιν τοῦ Ἀγαθίου, καὶ τῆς ἱστορίας ποιήσασθαι τὴν
αρχήν.

Suidas et Eudocia s. v. Ἀγαθίας.

Ἀγαθίας σχολαστικὸς Συρραῖος (meliores codd. ap. Suidam
Μυριναῖος) ὁ γράψας τὴν μετὰ Προκοπίου ἱστορίαν τὸν
Καισαρέα, τὰ κατὰ Βελισάριον, καὶ τὰς ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν
Αἰβύῃ πράξεις· τουτέστι τὰ κατὰ Ναρσῆν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ
τὰ ἐν Αἰβύῃ καὶ Βυζαντίῳ. οὗτος συνέταξε καὶ ἕτερα
βιβλία ἑμμετρά τε καὶ καταλογάδην, τὰ τε καλούμενα Λα-
φρνιακά, καὶ τὸν κύκλον τῶν νέων ἐπιγραμμάτων, ὧν αὐτὸς
συνήξεν ἐκ τῶν κατὰ καιρὸν ποιητῶν· συνήκμασε δὲ Παύ-
λῳ τῷ Σιλεντιαίῳ καὶ Μακεδονίῳ τῷ ὑπάτῳ, καὶ Τρι-
βουνιανῷ, ἐπὶ τῶν Ἰουστινιανοῦ χρόνων.

Scholium Palatinae Anthologiae.

Ἀγαθίου σχολαστικοῦ Ἀσιανοῦ Μυριναίου, οὗ στέφανος,
ἀλλὰ συναγωγή νέων ἐπιγραμμάτων. ἤκμασεν δ' οὗτος ὁ
Ἀγαθίας ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου· ἔγραψεν δὲ καὶ
ἱστορίαν καὶ τὰ ἐπονομαζόμενα Λαφρνιακά· ἔγραψε δὲ ταῦτα
ἐπιγράμματα πρὸς Θεόδωρον Λεκουρίωνα.

AGATHIAE HISTORIARUM SUMMARIA.

(Ex editione Bonensi.)

LIBER I.

Gothi in Italia Narseti se dedunt: mox tamen rebelles a
Francis auxilia petunt (Cap. 1). De Francis; laudes eorum (2).
Reges Francorum quattuor, Chlodovaei filii (3). Theudibertus,
Francorum rex, cui succedit Theudibaldus puer (4). Legatio
Gothorum ad Theudibaldum (5). Theudibaldus exercitum in
Italiam mittit, ducibus Leuthari et Butilino. De Alamannis (6).
Prava Alamannorum religio. Leutharis et Butilini superbia (7).
Narses ad Cumas ducit (8). Cumae oppugnatae (9). Narses
Cumarum muros suffodit (10). Gothos Tusciam habitantes in
deditionem accipit (11). Luca circumsessata (12). Narsetis
magnanimitas (13). Fulcaris et Herulorum clades (14). Ful-

caris occumbit. Gothi in Aemilia et Liguria a Romanis deficient (15). Narses militum animos confirmat (16). Stephanus a Narsete Faventiam missus praefectorum ignaviam reprehendit (17). Narses Lucam denuo oppugnatam capit (18). Exercitu in hiberna dimisso Ravennam proficiscitur (19). Aligerus Gothus Cumas sponte Narseti dedit (20). Narses, Varus in militiam adscitis, prope Ariminum cum Francis configit (21). Fuga simulata eos devincit (22).

LIBER II.

Proximo vere Franci et Alamanni Butilino et Leuthari ducibus Italiam vastant (1). Leutharis cum copiis suis domum proficiscens ab Hunnis et Romanis clade afficitur (2). Ipse cum copiarum reliquiis in Venetia gravi morbo correptus perit (3). Butilius recedens castra ponit in Campania ad Casulinum flumen (4). Hortatur exercitum suum. Francorum armatura (5). Narses Butilino obviam progreditur: Francorum commeatus intercipit (6). Narsedis iustitia (7). Acies utrinque instruitur (8). Insignis Francorum clades (9). Narsedis victoria cum pristinis Graecorum tropaeis comparatur (10). Narses exercitum suum a segnitia revocat (11). Eius oratio (12). Gothorum reliquiae, Ragnare duce, Campsis obsidentur (13). Ragnare occiso, Gothi se dedunt. Chlotharius Francorum regno potitur (14). Ingens terrae motus. Vanae sapientium de eo sententiae (15). Cos insula eodem terrae motu funditus vastatur (16). Tralles olim simili calamitate afflictae (17). Bellum Romanorum et Persarum (18). Mermeroes Lazorum fines invadere conatur (19). Romani dolo oppressi recedere coguntur (20). Romani ex fuga Nesum se recipiunt (21). Mermeroes, exercitu reducto, Mesclithae, Iberiae oppido, moritur (22). Sepulcrales Persarum ritus (23). Nova Persarum superstitio a Zoroastro profecta (24). Persae sub variis regnis varios mores traxerunt (25). Novi Persici regni origines (26). Artaxaris genus (27). Chosrois eruditio in suspensionem vocatur (28). Uranius philosophi speciem prae ferens a Chosroe magni aestimatur (29). Philosophorum Romanorum in Persiam migratio (30). Qui spe sua defecti in patriam redeunt. In itinere a mortuo quodam sepeliendo

visu nocturno deterrentur (31). Magna Uranii apud Chosroem gratia (32).

LIBER III.

Agathiae querelae otium a rebus forensibus desiderantis (1). Nachoragan Persarum dux creatur. Martini et Rustici in Gubazem, Lazorum regem, odium (2). Insidiis structis cum eo conveniunt (3). Gubazes ab Ioanne, Rustici fratre, occiditur (4). Lazorum indignatio. Romani Onoguris obsidionem parant (5). Persae fortiter resistunt (6). Turpis Romanorum fuga (7). Lazorum post caedem regis deliberatio (8). Oratio Aetis ut ad Persas deficiant suadentis (9, 10). Contra Phartazes ad fidem Romanis servandam hortatur (11, 12, 13). Iustinianus Athanasium ad causam cognoscendam in Lazorum terram mittit. Rusticus et Ioannes in vincula coniciuntur (14). Tzathes, Gubazis frater, Lazorum regnum accipit. Soterichus ad dona regia distribuenda in Asiam missus (15), a Misimianis oppressus cum liberis suis interficitur (16). Quo facto Misimiani ad Persas desciscunt. Dilimnitarum manus a Nachoragane adversus Hunnos Sabiros missa (17), ab his nocturno proelio victa conciduntur (18). Nachoragan, pacis conditionibus frustra oblatis, ad Phasidem urbem expugnandam se confert (19). Romani ex Neso ad eam communiendam et defendendam accurrunt (20). Munimenta navalia instruuntur. Pars Romanorum, proelio temere commisso, aegre in oppidum se recipiunt (22). Martinus ficto nuntio militum animos confirmat (23). Parte copiarum ad speculandum emissa, Nachoragan exercitum adversus oppidum ducit. Iustinus, deum in propinquo templo adoraturus, inde progreditur (24). Revertens Persas oppidum summa vi oppugnantes a tergo adoritur (25). Primum sinistrum cornu eorum in fugam vertitur (26). Mox universi, turbatis ordinibus, ingenti clade fugantur (27). Multi Persarum lixae, qui in manus Romanorum inciderunt, misere pereunt. Nachoragan cum pedestri exercitu hibernatum in Iberiam proficiscitur (28).

LIBER IV.

Iudicium de caede Gubazis, Athanasio quaesitore, instituitur (1). Primum Iustiniani litterae ad Rufinum datae, quibus

Gubazem Byzantium mitti insserat, recitantur (2). Oratio accusatorum adversus Rufinum et Ioannem (3, 4, 5, 5). Vix sedatis vulgi clamoribus, hi longa oratione se defendunt (7, 8, 9, 10). Causa utrimque perorata Athanasius reos damnatos ad supplicium duci iubet (11). Misimianorum legati auxilium petentes comiter a Nachoragane excipiuntur (12). Insequenti anno Romani, Baraze et Pharsante ducibus, Misimianis bellum inferunt: in finibus Apsillorum Persarum exercitus iis obviam venit (13). Romani Hunnos Sabiros hoc anno cum Persis militantes ex improviso adorti vehementer premunt; Persarum exercitu superveniente recedunt (14). Interim Elminzur, dux Romanorum ab Iustino missus, Rhodopolin, Lazicum oppidum, a Persis olim expugnatum, subito aggressus occupat. Misimiani legatos Apsillorum pacis causa a Romanis missos occidunt (15). Irati Romani fines eorum invadunt et exercitum vincunt. Victi Tzachar, castellum munitissimum, se recipiunt (16). Quod Romani segniter obsidentes ab Ioanne Daena, quem Martinus ad eos miserat, novo studio incitantur (17). Centum eorum, Illo duce, explorato itinere, ad oppidum sub ipsa arce situm noctu ascendunt (18). Oppressis per noctis tenebras custodiibus omnes incolas crudelissime trucidant (19). Sed ipsi paulo post a Misimianis cum magna clade detruduntur. Verumtamen Romanis nihilo secius castellum oppugnanti- bus, Misimiani pacem orant, quam Ioannes concedit (20). Misimianorum rebus compositis Iustinianus summum imperium Martino abrogatum Iustino tradit (21). Ioannes quidam Afer, venia ab Iustino impetrata, nefario dolo a provincialibus pecunias exigit (22). Chosroes Nachoraganem propter cladem ad Phasin urbem acceptam excoriari iubet (23). Digressio de novi Persici imperii regibus (24, 25, 26, 27, 28). Cabadis, Persarum regis, fata cum similibus Zenonis Isauri et Nepotis casibus comparantur. Chosrois, novissimi regis, ingloria mors (29). Sergii interpretis diligentia laudatur. Chosroes per Zichum legatum Byzantium missum inducias cum Iustiano paciscitur (30).

LIBER V.

Tzanorum latrocinia, Theodorus ex Colchide contra eos

profectus castra ponit prope Theodoriadem (1), ibique rebelles parvo successu elatos, dolo circumventos devincit, quibus Imperator annum stipendium imponit (2). Byzantium ingenti terrae motu concutitur. Mors Anatolii (3). Iudicium vulgi de ea refeilitur (4). Terror sinistris vaticiniis auctus, Byzantinos ad vanam virtutis ostentationem impellit (5). Causa terrae motuum a quibusdam in vaporibus subterraneis ponitur. Anthemii mechanici lepidum commentum (6, 7, 8). Iustinianus quum alia aedificia, tum sanctissimam Sophiae aedem reaedificandam curat. Cuius descriptio a Paulo Silentiaro composita laudatur (9). Pestis Byzantii grassatur (10). De prisca Hunnorum sedibus et fatiis. Hunni Cotriguri, Zabergane duce, Romanum imperium invadunt, Graeciam et Chersonesum petentes (11). Descriptio Chersonesi. Zabergan per murum magnum defensoribus vacuum suburbanam regionem ingressus, ipsi Byzantio imminet (12). Hunnorum saevitia et stupra. Militares Romani imperii opes tum valde imminutae erant (13). Causae huius decrementi. Urbs magno terrore impletur (14). Scholariorum militum origo et conditio. Belisarius iam senex defendendae urbi praeficitur (15). Is exercitum undequaque collectum ex urbe educit, et ad virtutem et moderationem exhortatur (16, 17, 18). Hac oratione confirmati Romani barbaros cum ingenti clade repellunt (19). Quibus fugatis, protinus Belisarius revocatur (20). Chersonesum interim Germanus, Dorothei filius, strenue defendit. Hunni ad circumnaviganda munimenta ex calamis rates conficiunt (21). Quibus vecti sexcenti homines a Romanis obviam navigantibus ad unum omnes aut merguntur aut caeduntur (22). Non multo post barbari etiam terrestri proelio vincuntur. Zabergan, auro ab Iustiano accepto, universas Hunnorum copias in patrias sedes reducit (23). In quos decedentes Iustinianus Sandilchum, Utrigurorum regem, incitat (24). Perpetua inde bella exorta, quibus hae gentes invicem se consumebant (25).

MENANDRI FRAGMENTA.

Suidas: Μένανδρος Προτίκτωρ, ἱστορικός, ὃς 1
λέγει περὶ ἑαυτοῦ· "Ἐμοὶ πατὴρ Εὐφρατᾶς ἐκ Βυ-
ξαντίου ὀρωόμενος ἦν· οὗτος δὴ οὖν ἤκιστα τῆς
τῶν λόγων μετελήχει παιδείας. Ἡρόδοτος μὲν οὖν
ὀμόργμος δέ μοι, τῆς πρὸς τῶν νόμων ἀπογεν-
σάμενος παιδείας εἶτα ἀφηνίσατο τῆς περὶ ταῦτα
σπουδῆς· ἀλλ' ἔγωγε οὔτι χρῆμα φόβημι μὴ καὶ νό-
μοις ὀμιλῆσαι καὶ ἐς τέλος ἐκείσθαι τῶν πόνων, καὶ
δὴ ἀφικόμεν, ὥς μοι ὑπῆρχε δυνατόν. ἤκιστα δὲ
ἐχρησάμην τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ ἐπιτηδευματος· οὐ γάρ
μοι θυμῆρες ἦν ἀγωνίζεσθαι δίκας οὔτε μὴν ἐν τῇ
βασιλείῳ στοᾶ θαμίλειν καὶ δεινότητι λόγων τὰς τῶν
ἐντυγχανόντων οἰκτιροῦσθαι φροντίδας. καὶ τὰ σπου-
δαῖα τοιγαροῦν παρῆς καὶ τὰ χεῖριστα ἐλόμενος κε-
χηνῶς περιενόστουν, καὶ μοι καταθύμιοι ἦσαν οἱ τε
θόρυβοι τῶν χρωμάτων καὶ οἱ ἀμιλλητήριοι τῶν ἵπ-
πων ἀγῶνες, ἔτι γε μὴν καὶ ἡ παντόμιμος ὄρχησις,
οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ παλαίστρας ἐναπεθνόμεν, καὶ ἐς
τοσοῦτον ἐξώκειλα ἀφροσύνης ὥς καὶ τὸν φαινόλην
ἀποδύσασθαι, συναποδύσασθαι δὲ αὐτῷ καὶ τὸ νου-
νεχὲς καὶ ἄλλο ὅ,τι ἐς βίον ἀγλάισμα. ἐπεὶ δὲ

Μανρίκιος τὸ βασιλείον διεδήσατο κράτος, τοῦτο μὲν προμηθέστατα ἔχων ἐς τοὺς ὑπηκόους, τοῦτο δὲ καὶ Μουσῶν ἐραστῆς ποιημάτων τε καὶ ἱστορίας ἡδίστα ἐπαίαν, ὡς καὶ τὸ πολὺ τῆς νυκτὸς μέρος καταναλίσκεν περὶ τὰς τοιαύτας φροντίδας καὶ παρορμῶν 5 ἐντεῦθεν καὶ ὀξύνειν τοῖς χρήμασι τοὺς ἀμβλυτέρους τὸν λογισμόν, ἀγαπητῶς ἐν τῷ τότε ἔγωγε ἀλύων καὶ δυσανασχετῶν τῷ μὴ τὰ δέοντα ἔχειν, ἀναλογιζόμενος ἦν ὡς οὐ χρεῶν ἀνόνητά με περινοστέιν. ὥστ' ἂν οὖν μὴ διὰ παντὸς κενεμβατοίην, ὠρμήθην 10 ἐπὶ τῆνδε τὴν συγγραφὴν, ἄρξασθαι μετὰ τὴν ἀποβίωσιν Ἀγαθίου καὶ τῆς ἱστορίας ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν." [Sub finem ad infinitivos participium addendum videatur. In ὥστ' ἂν οὖν consentit cod. Vatic. apud Maium p. 353. Quod in ὡς οὖν ἂν mutatum erat 15 contra libros. Repetit postrema huius fragmenti, quod pariter atque proximum ex prooemio petitum, Eudocia p. 299: Μένανδρος Προκτίκτωρ (sic) ἱστορικός. ἔγραψε τὰ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Ἀγαθίου, ἦτοι διάδοχος τῆς ἐκείνου ἱστορίας.] 20

2 (Οὐ τοσοῦτον τῷ τῆς supplet Nieb.) λέξεως εὐγενεῖ ὅσον τῇ τῶν πραγμάτων ἀφηγήσει καρποῦσθαι θαρρήσας· πῶς γὰρ οἶόν τε ἦν ἐμὲ ἐς τοσοῦτον ἀφιχθαι παιδείας ὡς καὶ ἐς τὸ συγγράφειν ἵνα; ἀμέριμνος γὰρ ἐσὶτι ἐμοίγε ὁ βίος καὶ ἐκδεδιητημένος 25 ὑπῆρχεν. [Exc. de sentent. (cod. p. 341) p. 353 ed. Mai., 426 Niebuhr.]

3 Ὅτι ἐπειδὴ Μῆδοι τῇ περιμαχήτῳ τῶν Κόλχων 30 χῶρα προσκαθεζόμενοι, ὡς ἂν ποιήσωνται γε αὐτὴν κατήκοον, μετὰ πολλοὺς ὅσους ἀγῶνας χρόνου τε 30 συχνοῦ τριβέντος αὐτοῖς οὐδὲν τι περαιτέρω ἔδρασαν, ἀλλὰ γὰρ τὰ τε πλείονα τῆς Λαζικῆς καὶ ὁ

Φᾶσις ἢ πόλις, ἐνθα λέγεται εἶναι τὰ τοῦ Αἰήτου βασιλεία, οὐδὲν ἦττον ὑπὸ Ῥωμαίους ἐτύγγανον ὄντα· τέλος δὲ ἔδοξε Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις, ὧν μὲν ἐν κατοχῇ ὑπῆρχον, εἴτε φρούρια εἴτε ἕτερα ἄλλα (ἄττα 5 Nieb. in ind.), οὐτι μεταθεῖναι, εἶναι δὲ ἐν τῷ αὐτῷ 5 μέχρι οὐ ἀσφαλέστερον διενκρινηθεῖν τὰ τῆς διαφορᾶς. καὶ τοίνυν ἔδοκει οὐκ ἄλλως, ἐκχειρίατέ τις ἐγγόνει ὅσον οὐπω τελευτάτης εἰρήνης ἔχουσα ἐλπίδα, τὰ τε μέγιστα τῶν πολιτευμάτων ἡσυχίαν ἦγον. 10 ἐπεὶ οὖν ταῦτα τῆδε ἐχώρει καὶ οἱ γε ἀμφὶ τὸν Ζαβεργᾶν Οὐννοι πόρρω που τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας ἀπεληλαμένοι ἐτύγγανον, τμηκαῦτα Ἰουστινιανός, ἐν 15 νῷ γὰρ εἶχεν ὡς ἐλεύσονται καὶ αὐτῶς οἱ Κοτρίγουροι δηλώσοντας τὰ ἐπὶ Θράκης, ἐγκείμενός τε ἦν τῷ 15 Σάνδιλχῳ τῷ τῶν Οὐτιγούρων ἡγεμόνι, ἀνίει τε οὐδαμῶς παραινῶν, προσβείας τε συχνὰς ἐκπέμπων καὶ ἄλλοτε ἄλλῳ τρόπῳ ἀνερεθίζων, ὡς ἂν ἀμωσγέπως ἐκπολεμῶση γε αὐτὸν ὡς τὸν Ζαβεργᾶν. προσ- 20 ετίθει δὲ ταῖς ὡς τὸν Σάνδιλχον ἀγγελίας ὁ αὐτοκράτωρ ὡς εἰ γε καταγωνίσοιτο τοὺς Κοτρίγούρους, καὶ τὰ ὅσα ἐτήσια χρήματα ἐκ τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας ἀπονεμηθέντα ἦσαν τῷ Ζαβεργᾶ, μεταθήσειν 25 ὡς αὐτόν. καὶ τοίνυν ὁ Σάνδιλχος, Ῥωμαίοις γὰρ ἐπιτήδειος ἐβούλετο εἶναι, βασιλεῖ ἐσήμηνεν ὡς πέ- 25 φυνεν οὐχ ὅσιον μὲν οὐδὲ ἄλλως εὐπρεπὲς τοῖς ὁμοφύλοις ἀφανίσαι ἄρδην, μὴ ὅτι ὁμόγλωσσοί τε εἴσι καὶ ὁμόσκηνοι ἡμῖν καὶ ὁμοία χρωῶνται στολῇ καὶ διαίτῃ, ἀλλ' ὅτι καὶ συγγενεῖς καὶ (κἂν Nieb.) 30 ἑτέροις τισὶ τετάχεται ἡγεμόσιν. ὅμως δ' οὖν, Ἰουστινιανός μὲν γὰρ ὁ τὰ τοιαῦτα ἐγκλειυσάμενος, ἀντίκα τὴν ἵππον τοὺς Κοτρίγούρους ἀφελόμενος οἰκτεῖον ποιήσομαι κτήμα, ὡς ἂν μὴ ἔχοιεν ὅτῳ ὀχού- 1*

μενοι σίνονται τοὺς Ῥωμαίους. [Exc. de legat. p. 132—133 ed. Par., 344—345 Niebuhr.]

4 Περὶ Ἀβάρων, ὡς πολλὰ περινοστήσαντες ἦγον
 3. 558. ἐς Ἀλανούς, καὶ ἰκέται ἐγένοντο Σαρωσίου τοῦ
 Ἀλανῶν ἡγουμένου, ὡς ἂν δι' αὐτοῦ γνώριμοι ἔσονται
 το Ῥωμαίους. ὁ δὲ Ἰουστίνῳ τῷ Γερμανοῦ, κατ'
 ἐκεῖνο καιροῦ τῶν ἐν Λαζική καταλόγων ἐξηγουμένων,
 τῶν Ἀβάρων πέρι ἐδήλωσεν, ὁ δὲ Ἰουστίνος Ἰουστι-
 μανῶ βασιλεῖ. καὶ δὴ ἐνεκελεύσατο ὁ βασιλεὺς τῷ
 στρατηγῷ στέλλειν ἐς Βυζάντιον τὴν πρεσβείαν τοῦ
 10 ἔθνους. καὶ οὖν Κανδίχ ὄνομά τις ἠρέθη πρεσβευσό-
 μενος ὑπὲρ Ἀβάρων πρῶτος, ὃς ἐς τὰ βασιλεία ἐσφοι-
 τήσας ἔλεξε τῷ αὐτοκράτορι ὡς πάρεστι τὸ μέγιστόν
 τε καὶ ἀκμωτάτον τῶν ἔθνων καὶ ὡς τὸ φύλον οἱ
 Ἀβαιο ἀκαταμάχητοί τε εἰσι καὶ τὸ ἀντιστατοῦν
 15 οἱοί τε θραδίως ἀπώσασθαι τε καὶ διαφθεῖρειν, καὶ
 ὡς προσήκόν ἐστι τῷ βασιλεῖ ἐς ὁμαιχμίαν σφᾶς ἐται-
 ρίσασθαι ἀλεξητήρας τε ἔχειν ἀγαθοὺς, καὶ ὡς οὐκ
 ἄλλως εὐνοῦσάτοιο ἔδονται τῇ Ῥωμαικῇ πολιτείᾳ ἢ
 δώροις ἐς τὰ μάλιστα τιμωτάτοις καὶ χρήμασιν ἐτη-
 20 σίοις καὶ γῆς εὐφοροτάτης οἰκήσει. ταῦτα τῷ αὐτο-
 κράτορι ἐπειδὴ ἠγγεῖλεν ὁ Κανδίχ, ἀντίκα, οὐ γὰρ
 ἐσφρίγα οἱ τὸ σῶμα οὐδὲ ἠμαξεν ἢ ἀλκή, ὥσπερ
 ἀμέλει ἠνίκα Γελλίμερά τε τὸν Βάνδιλον καὶ Οὐτί-
 25 τιγιν τὸν Γότθον ἄμφω ἔτι νεάζων ἔθετο δοριάλω-
 τον, ἀλλ' ἤδη γηραλέος τε ἦν καὶ τὸ ἀνδρείον ἐκεῖνο
 φρόνημα καὶ φιλοπόλεμον μετεβέβλητο ἐς τὸ θραδυ-
 μότερον, ταῦτα ἔγνω ἑτέρῳ τρόπῳ καὶ οὐχὶ πολέμῳ
 τῇ βαρβαρικῇ ἀποκρούσασθαι δύναμιν. καὶ κατη-
 30 γωνίσσατο ἂν καὶ ἄρδην ἠφάνισεν, εἰ καὶ μὴ πολέμῳ,
 ἀλλ' οὖν εὐβουλίᾳ, εἰ γε μὴ τῷ ὀφειλομένῳ τέλει
 πρότερου ἠφανίσθη αὐτός· οὐ γὰρ πολλῶ ὕστερον

ᾧχετο ἐκεῖσε. ἐπεὶ οὖν ἤκιστα ἦν οἶός τε περιεῖναι,
 τὴν ἑτέραν ἐτράπετο. [Exc. de legat. p. 99—100 Par.,
 282—283 Niebuhr.]

Ἔστι δὴ δημηγορήσας ὁ βασιλεὺς, τοῦ τε ἱεροῦ ξυλ- 5
 λόγου τὸ ἀγγίζουιν τε καὶ βουλευτικὸν τοῦ βασιλέως
 ἐπαινέσαντος, παραχρῆμα τὰ τε δῶρα ἐστελλε, σει-
 5 ράς τε χρυσῶ διαπεποικλιμένας καὶ κλίνας ἐσθητάς
 τε σηρικὰς καὶ ἕτερα πλείστα ἐκμαλθακῶσαι οἷά τε
 ὄντα ἀλαξονείας ἀνάπλευ φρονήματα (ita Suidas v.
 10 ἐκμ. pro φρονήματος), πρὸς τοῖς καὶ πρεσβευσόμενον
 Βαλεντίνον, εἰς δὴ οὗτος τῶν βασιλικῶν μαχαρο-
 φόρων, καὶ προντρέπετο τὸ φύλον ὁμαιχμίαν ἐσά-
 15 γειν Ῥωμαίους καὶ κατὰ τῶν ἀντιπάλων ὀπλίξασθαι,
 ἐμφορονέστατα, οἶμαι, προμηθενσάμενος ὁ βασιλεὺς
 ὡς ἢ νικῶντες οἱ Ἀβαιο ἢ καὶ ἠσώμενοι ἐξ ἀμ-
 20 φοῖν περιθῶσι Ῥωμαίους τὸ συνοῖσον. τοῦ δὲ Βα-
 λεντίνου ἐκεῖσε ἀφικόμενον καὶ τὰ δῶρα παρασχο-
 μένον καὶ ὅσα ἐσήμημεν ὁ βασιλεὺς ἐξαιπόντος,
 πρῶτον μὲν ἐξεπολεμάθησαν Οὐτιγούροις (Οὐτιγού-
 25 ροῖς Niebuhr., Οὐγ. infra p. 109 Par.), εἶτα Ζάλοις,
 Οὐννακῶ φύλῳ καὶ Σαβείροις δὲ καθέτλον. [Exc. de
 legat. p. 100 Par., 283—284 Niebuhr. Δημηγορήσαν-
 30 τος τοῦ βασιλέως τοῦ τε — τοῦ βασιλέως ἐπαινέ-
 σαντος citat Suidas v. ἀγγίζουιν.]

Ἔστι δὴ ἐπεὶ οἱ ἄρχοντες Ἀντῶν ἀθλίως διετέθη- 6
 35 σαν καὶ παρὰ τὴν σφῶν αὐτῶν ἐλπίδα ἐπεπτώκεσαν,
 ἀντίκα οἱ Ἀβαιο ἐκείρον τε τὴν γῆν καὶ ἐληίζοντο
 τὴν χώραν. πιεζόμενοι δ' οὖν ταῖς τῶν πολεμίων
 ἐπιδρομαῖς ὡς οἷον τε ἐπρεσβεύσαντο ὡς αὐτούς, Με-
 40 ζάμηρον τὸν Ἰδαριζίον, Κελαγαστοῦ ἀδελφόν, ἐπὶ
 τὴν πρεσβείαν χειροτονήσαντες, ἐδέοντό τε πρῶσθαι
 τῶν τινος τοῦ οἰκείου φύλου δοριαλώτων. καὶ τοί-

νυν Μεγάμυρος ὁ πρεσβευτής, στωμύλος τε ἂν καὶ ὑπαγόρας, ὡς Ἀβάρονος ἀφικόμενος ἀπέροψε φήματα ὑπερήφανά τε καὶ θρασύτερά πως. (ὑπερήφανά πως καὶ θρασύτερα Suidas v. ἀπέροψε.) ταῦτά τοι ὁ Κοτρίγυρος ἐκεῖνος, ὁ τοῖς Ἀβάροις ἐπιτήδειος, ὁ 5 κατὰ Ἀντῶν τὰ ἐχθίστα βουλευσάμενος, ἐπεὶ ὁ Μεγάμυρος ὑψηλότερον ἢ κατὰ πρεσβευτὴν διελέγετο, εἶπεν ὡς τὸν Χαράνιον "οὗτος ὁ ἀνὴρ μεγίστην ἐσὶ περιβέβληται δύνάμιν ἐν Ἀνταῖς, οἷός τε πέφυκε κατὰ τῶν ὀπωσοῦν αὐτῷ πολεμίων ἀντι- 10 τάττεσθαι. δεῖ τοιγαροῦν ἀποκτανθῆναι τοῦτον καὶ τὸ λοιπὸν ἀδεῶς ἐπιδραμεῖσθαι τὴν ἀλλοτρίαν." τούτῳ πεισθέντες οἱ Ἀβαιοι, παρωσάμενοι τὴν τῶν πρέσβων αἰδῶ ἐν οὐδενί τε λόγῳ θύμενοι τὴν δίκην, ἀναροῦσι τὸν Μεγάμυρον. εἰς ἐκεῖνον πλέον 15 ἢ πρότερον ἔτεμνον τὴν γῆν τῶν Ἀντῶν καὶ οὐκ ἀνέσαν ἀνδραποδιζόμενοι καὶ ἄγοντες τε καὶ φέροντες. [Exc. de legat. p. 100—101 Par., 284—285 Niebuhr.]*)

7 *) Nihil omnino huc pertinent quae Zenobius 4, 32 et Photius s. Suidas ponunt: Θράκες ὄρνια οὐκ ἐπίστανται· ταύτης μὲνεται Μένανδρος ἐν τῇ πρώτῃ. λέγει γὰρ ὅτι ἐν ταύτῃ (αὐτῇ Photius) τῇ γῆ ὁ πρεσβύτατος ἀνομιθεὶς διὰ τοῦ στήθους ἀπώλετο· καὶ ἐντεῦθεν Ἰασί καὶ Ἀλολεῦσιν ἀνιγμὰ ἐγένετο, Θράκες ὄρνια οὐκ ἐπίστανται, sed propter Zenobii Hadriano aequalis aetatem Menandri Protectoris certe non esse, cui tribuit Niebuhrus p. 439, et Pergameno vel Ephesio potius convenire, animadvertit Hemsterhusius. Suidae libri deteriores ὁ πρεσβύτης vel πρεσβέως τις, unde ὁ πρεσβευτής nonnulli scripserunt. Alia confusione in cod. Coisluniano apud Geisfordum p. 143, n. 261 eadem ponitur explicatio: Λέγεται ἐπὶ τῶν τοῖς ὄρνοις οὐκ ἐμμερότων, παρ' ὅσον οἱ Θράκες ποτε σπεισάμενοι πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς καὶ ὁμοσάντες νυκτὸς ἐπιθύμενοι πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτειναν, quae ibidem et apud reliquos in sequenti Θρακία παραφύρασι. Non animadvertit Niebuhrus ne Suidae quidem, quem unum memorat, convenire illud ἐν τῇ πρώτῃ.

"Ὅτι Ἀμμιγος¹⁾ ὁ Φράγγος ἐστρατοπεδεύσατο 8 ἀντικρὺ τοῦ ποταμοῦ Ἀττίσου, ἣ προσδόκιμοι ἦσαν ^{f. a. 561 Iustini 35.} οἱ Ῥωμαῖοι διαβήσεσθαι. ὁ δὲ Ναρσῆς τοῦτο ἐγνωκῶς Παμφρόνιον, ὃς ἐν τοῖς βασιλέωσι πατράσιν ἐτέλει, καὶ Βούνον, προεστάτα τῆς αὐτοῦ βασιλείας περιουσίας, ἐκπέμπει πρεσβευσομένῳ ἄμφω ὡς Ἀμμιγον, ἐδήλωσέ τε αὐτῷ ἐκποδῶν γενέσθαι καὶ μηδαμῶς πόλεμον αὐθις κινήσει κατὰ Ῥωμαίων· ἐκχειρία γὰρ τις ἐγγόνει μεταξὺ τοῦ χρόνου Φράγγους 10 τε καὶ Ῥωμαίους. ὁ δὲ Ἀμμιγος διὰ τῶν πρέσβων ἀπεκρίνατο ὡς οὐκ ἐνδώσει ποτὲ εἶσ' ἂν αὐτῷ τὸ ἀκόντιον οἷα τέ ἐστι κραδαίνειν ἢ χεῖρ. [Exc. de legat. p. 133 Par., 345—346 Niebuhr.]

"Ὅτι ἐδέξατο Ἰουστινιανὸς παρὰ Ἀβάρων πρέσ- 9 βεις, ἐφ' ᾧ σφᾶς περιωθῆσαι γῆν, ὅποι τὸ φύλον θήσονται τὰς οἰκήσεις. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς, Ἰουστίνου τοῦ στρατηγοῦ σημῆναντός οἱ, ἐν βουλῇ ἐποιήσατο ἐς τὴν Ἐλούρων χώραν κατοικῆσαι τὸ ἔθνος, 20 ἔνθα πρὸ τοῦ ᾠκουν οἱ Ἐλουροὶ· δευτέρα δὲ προσαγορεύεται Παιονία· καὶ εἰ γε θυμῆρες αὐτοῖς ἐγένετο, καὶ κατένευσεν ἂν ὁ βασιλεὺς. ἀλλ' ἐκεῖνοι Σκυθίας οὐτι ᾠοντο δεῖν εἶσεσθαι ἐκτός· αὐτῆς γὰρ δήπουθεν ἐσὶ ἐφίεντο. τοῦτο μὲν οὖν οὐ προύβη,

¹⁾ Ἀμμιγος] „Hic Amingus dicitur a Paulo lib. II historiae Longobardorum: „Amingus vero dum Widino, Gothorum comiti, contra Narsetem rebellare paranti auxilio esse non dubitat, victus Narsetis gladio perimitur, Widinus captus Byzantium mittitur.“ Sic etiam nominatur ab Aimonio in lib. II hist. Franc. et ab Hermanno Contracto in Chronico, quod editum est a Canisio. In Appendice vero Marcellini Comitum, ex qua Hermannus haec desumpsit, omnirugus perperam exaratur, annusque, quo a Narsete devictus est, male designatur, cum haec clades anno '33 Iustini ut minimum contigerit.“ Valesius.

ἔστειλε δὲ ὁμοῦς Ἰουστίνος ὁ στρατηγὸς τοὺς πρέσβεις
 εἰς τὸ Βυζάντιον, ἐδήλωσέ τε τῷ βασιλεὶ ὡς ἂν αὐ-
 τοῦ ἐν κατοχῇ ἔδοιντο ἐπὶ πολὺ. ἐφιλοποιήσατο
 γὰρ τῶν πρέσβειων ἓνα ὄνομα Οἰκοννίμων· ἐν ἀπορ-
 ρήτῳ τέ οἱ ἔλεγεν ὁ Οἰκοννίμων ὡς ἕτερα διαλεγό-
 5 μνοι ἕτερα γνωματεύουσι, καὶ ὡς λόγοις μὲν ἐς τὰ
 μάλιστα μετρίοις χρῶνται καὶ ὡς τὴν ἐπιείκειαν
 παραπέτασμα προβάλλονται τοῦ δόλου, τῷ ἐμπεδῶ-
 σαι δὴθεν τὸ εὖνον ὡς τοὺς Ῥωμαίους, ὡς ἂν
 ταύτῃ διαπεραιωθεῖεν τὸν Ἰστρον, τὸ δέ γε βουλό-
 10 μιν αὐτοῖς τῆς γνώμης ἔχει ἑτέρως, καὶ ὡς, εἰ γε
 διέλθοιεν τὸν ποταμὸν, βούλονται πανστρατὶ ἐπι-
 θέσθαι. τούτων οὖν Ἰουστίνος ἐγνωσμένων αὐτῷ
 τῷ βασιλεὶ ἐσήμηνεν ὡς ἂν οἱ πρέσβεις τῶν Ἀβάρων
 ἐγκαθειργημένοι ὧσιν ἐν Βυζαντίῳ· ταύτῃ γὰρ
 15 οὐκ ἀνέξοιντο διελθεῖν τὸ ρεῖθρον, πρὶν ἢ ἀφεθῶ-
 σιν οἱ πρέσβεις. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπρασσεῖν ὁ Ἰουστί-
 νος, οὐχ ἦττον παρεσκευάζετο ἅμα φυλάξων τὰς δια-
 βάσεις τοῦ ποταμοῦ· Βῶνον γὰρ τὸν πρωτοστάτην
 τοῦ θητικοῦ καὶ οἰκετικοῦ τῆ τοῦ ποταμοῦ ἀπένευμε
 20 φυλακῆ. οἱ δὲ πρέσβεις τῶν Ἀβάρων ἐπεὶ οὐδὲν τι
 ὤνησαν ὧνπερ αἰτοῦντες πρὸς βασιλέα ἀφίκοντο,
 δῶρα, ὥσπερ σύνηθες ἦν αὐτοῖς, παρ' αὐτοῦ εἰλη-
 φότες, καὶ μὲν οὖν ὠνησάμενοι τὰ ὅσα χρεῶν, τοῦτο
 δὲ καὶ ὄπλων (πλήθος addit Nieb.), ἀφείθησαν μὲν,
 25 ὁμοῦς δ' οὖν Ἰουστίνῳ λάθρα ἐνεκελεύσατο ὁ βασι-
 λεὺς τρόπῳ τῷ τὰ ὄπλα ἀφελέσθαι παρὰ σφῶν. καὶ
 οὖν ὁ στρατηγὸς ἐπεὶ ἐδέξατό γε αὐθις ἐπανιόντας
 τοὺς πρέσβεις, κατὰ ταῦτα ἐποίησεν. ἐντεῦθεν ἤρξατο
 ἢ δυσμένεια Ῥωμαίων τε καὶ Ἀβάρων, ἥδη ἐκ πολ-
 30 λοῦ ὑπερτυφομένη, καὶ μάλιστα τῷ μὴ ὡς θᾶττον
 ἀφεθῆναι τοὺς πρέσβεις. συνεχέστατα γὰρ ἐσήμηνεν

ὁ Βαβανὸς ὡς ἂν ἐπανέλθοιεν· τὸ μελετώμενον δὲ
 σάφα ἐπιστάμενος ὁ βασιλεὺς ἄλλοτε ἄλλως διετίθει
 τὸ παρὸν, ὅπως ἐς τὴν βασιλίδαν πόλιν ἐγκαθειργημέ-
 νοι εἴεν. [Exc. de legat. p. 101 Par., 285—286
 5 Niebuhr.]

Ἵτι ὁ πρὸς τοῦ κρατοῦντος ἠδίκημένος χαλεπαί- 10
 νει ὡς τὰ πολλὰ τῷ κοινῷ.

Ἵτι ὁ Σιλξίβουλος ὁ τῶν Τούρκων ἠγεμῶν, ἠκη-
 κόαι γὰρ ἦδη τῶν Ἀβάρων τῆς φυγῆς πέρι καὶ ὡς
 10 τὰ Τούρκων διαδηλησάμενοι ᾤχοντο, οἷα φύσει
 φρονήματι ἐπιτα βαρβάρῳ, ἀπανθαδισάμενος ἔφη
 ὡς ὄντε ὄρνεις πεφυκάσιν, ὅπως τῆ πτήσει ἀνά
 αἰθέρα διαφύγοιεν τῶν Τούρκων τὰ ξίφη, οὔτε μὴν
 15 ἰχθύες, ὡς ἂν ὑποβρύχοι γενόμενοι ἐς τὰ κατώτατα
 τοῦ θαλαττίου ἀφανισθήσονται κλύδωνος, ἀλλ'
 ὑπερθε περινωστοῦσι τῆς γῆς· καὶ ἠνίκα μοι ὁ κατὰ
 τῶν Ἐφθαλιτῶν διανυσθήσεται πόλεμος, ἐπιθήσομαι
 καὶ Ἀβάροις καὶ τὰς ἐμὰς ἠκιστα φεύξοσι δυνάμεις."
 ταῦτα λέγεται ἐπικομπάσαντα τὸν Σιλξίβουλον ἔχε-
 20 σθαι τῆς ἐπ' Ἐφθαλίτας ὁρμῆς.

Ἵτι ὁ Κάτουλφος καλύων τὸν τῶν Ἐφθαλιτῶν
 ἠγεμόνα τῆς πρόσω πορείας ἐφθέγγετο βαρβαρικὸν
 μὲν τι καὶ παρομιῶδες, ὁμοῦς δ' ἐχόμενον πειθοῦς,
 ἓνα κύνα ἐν τοῖς οἰκείοις ὄθνεϊων δέκα ὡμαλεώτε-
 25 ρον εἶναι.

Ἵτιπερ οὐδὲν οὕτω βέβαιον ὡς τὸ τῆς νίκης
 ἴβειαιον.

Ἵτι ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις πολλάκις παρα-
 πέση γε τῆ τόλμῃ τὸ ἐπιζέσθαι (παρέπεται τῆ τόλμῃ
 30 τὸ λογίζεσθαι Bekk.).

Οὐ γὰρ ἔμοιγε τάληθῆ σιγητέον, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς
 χάριν ἂν εἶποιμι τῶν μέγα δυναμένων. οἷς γὰρ οὐκ

ἔνεστι τὸ εὐκλέες, τούτοις ἐγκώμια προσφέρων τις παρὰ τὴν πάντων δόξαν καταγέλαστον τίθησι τὸν ἐπαινούμενον, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐπισκιάζειν βουλόμενος κὰν τοῖς ὁμολογουμένοις ψεύδεσθαι δόξει.

Ἔστι ἀναπτρωτόν τι χροῖμα ἢ νίκη καὶ διαδι-
δράσκειν οἷα τε οὐσα φράδιως. ταῦτά τοι καὶ Ὀμηρος αὐτὴν φησὶν ἐπαμείβεσθαι τοὺς ἄνδρας.

Ἔστι ψυχὴ τυραννουμένη πρὸς φόβου τῶν δεόντων κατ' οὐδὲν ὀτιοῦν προμηθεύεται.

Πᾶν γὰρ ἀγαθὸν τε καὶ κακὸν τῇ ἀνθρωπίνῃ¹⁰ ταλαντεύεται γνώμῃ καὶ τῷ βουλομένῳ προσδέχεται τὴν ὁπῆν. [Exc. de sentent. (cod. p. 341) p. 353—355 Mai., 427—428 Niebuhr.]

11 Ἔστι ἀνὰ τὴν ἔω τε καὶ Ἀρμενίαν τελευτάτη τις
a. 562. εἶνα εἰρήνη ἐδόκει, κατὰ δὲ τὴν Λαζικήν ἐκεχειρία¹⁵ ἢν Ῥωμαῖοις τε καὶ Πέρσαις. ἐπεὶ οὖν ὥσπερ ἡμετέλῃ τὰ τῆς εἰρήνης ὑπῆρχεν, ἐδέδοκτο δὲ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν τοῖς βασιλεῦσι πληροστάτην ἡσυχίαν ἄγειν, τούτου ἕνεκα Ἰουστινιανὸς στέλλει Πέτρον,
ὃς τῶν κατὰ τὴν αὐλὴν ταγμάτων ἡγεῖτο, διαλεχθῆ-²⁰ σόμενον Χοσρόῃ περὶ τῶν καθόλου σπονδῶν. καὶ τοίνυν ἀφικομένου ἐν τοῖς ὄριοις τοῦ Λάρας, κατάδηλόν τε ποιήσαντος τῷ τῶν ἑσῶν βαρβάρων βασι-
λει ὡς πάρεστιν ἐπικηρυκνυόμενος ἀμφὶ τοῦ κατα-
θέσθαι τὰ ὄπλα ἑκασταχόσε, ἐκπέμπεται αὐτόθι καὶ²⁵ Περσῶν πρεσβευτῆς, ᾧ δῆτα ὑπῆρχε μὲν ἀξίωμα τὸ Ζίχ, μέγιστόν τι τοῦτο παρὰ τοῖς Πέρσαις γέρας, προσηγορία δὲ αὐτῷ Ἰεσδεγουσνάφ. οὗτος δὲ παρηναστήρ τοῦ κατ' αὐτὸν βασιλέως ὑπῆρχε. καὶ τοίνυν ἐν ταύτῳ γενόμενοι οἱ πρέσβεις, καὶ τῶν κατ'³⁰ αὐτῶν ἐπιχωρίων ἀρχόντων εἰς ἓν ξυναθροισθέντων, κατέστησαν ἐς ἐκκλησίαν. καὶ Πέτρος ὁ τῶν Ῥω-

μαίων πρεσβευτῆς, ἀποχρώντως ἔχων τῆς τε ἄλλης παιδείας καὶ τῆς τῶν νόμων, ἔλεξεν ὧδε· "πάρεσμεν,
ὧ ἄνδρες Πέρσαι, πρὸς τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως στα-
λέντες. ὁποῖος δὲ ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς περιττὸν ἂν
5 εἴη λέγειν, τῶν πραγμάτων τὸν ἄνδρα διηγουμένον ὑμῖν. πάρεμι μὲν οὖν ἐφ' ᾧ τὰ τῆς ἡδὴ γεγενη-
μένης ἐς τελευτάτην εἰρήνην μετασκευάσαι. ἀναδι-
δάξαι δὲ βούλομαι πρότερον πρὸς οἷαν ὑμῖν πολι-
τείαν καὶ ὄσπην αἱ σπονδαὶ βεβαιωθήσονται. ἀλλ'
10 εἰ καὶ τις μεγαλορρημῶν εἶναι δόξω, τὸ συνοῖσον ἀμφοτέραις ταῖς πολιτείαις θηρώμενοι μὴ ἀχθεσθῆτε τῇ περιττολογίᾳ. οὐκ ἐς μακρὰν γὰρ ἐν δέοντι δόξει τὰ τοιαῦτα λελέχθαι, ἐπαινεθήσομαι τε πρὸς ὑμῶν, τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἀναδιδασκόντων τὴν
15 ἐκ τῶν λόγων ἀφέλειαν. γενήσονται τοίνυν ὑμῖν αἱ ξυνθήκαι πρὸς Ῥωμαίους. ἀρκέσει δὲ Ῥωμαίους εἰπεῖν· δηλοῖ γὰρ ἡ προσηγορία τὰ λειπόμενα. χρεῶν οὖν ὑμᾶς, ὡς πρὸς τοσαύτην πολιτείαν σπει-
σομένους καὶ οὐ περὶ βραχέων βουλευομένους, τὰ
20 κάλλιστα τε καὶ συνοῖσοντα μᾶλλον ἐλέσθαι, καὶ ἀντὶ τῶν ἀδήλων τοῦ πολέμου τὸ προδηλότατον πᾶσιν ἀνθρώποις τῆς εἰρήνης ἀγαθὸν ἀσπάζεσθαι. καὶ μὴ τις ὑμᾶς ἀπατάτω λογισμὸς ὡς νενικήκατε Ῥω-
μαίους, ἐπηρμένοι τῷ τὴν Ἀντιόχειαν ἀλῶναι πρὸς
25 ὑμῶν καὶ ἄττα Ῥωμαϊκὰ χωρία. τὸ γὰρ ὑπερβάλ-
λον τῆς Ῥωμαϊκῆς εὐτυχίας ὁ θεὸς ἐκόλασεν ἐν τούτῳ, τῷ μὴ νομίζειν ἄνθρωπον ἀνθρώπου διαφέ-
ρειν πολὺ. καὶ εἰ μὲν τὸ φύσει δίκαιον ἐκράτει, οὔτε ἡτόρων οὔτε νόμων ἀκριβείας οὔτε μὴν ἐκ-
30 κλησίας καὶ τῆς περὶ ταῦτα ποιικιλίας τῶν λόγων ἔδει· αὐθαίρετα γὰρ τοῖς βιωφελέσι τῶν πραγμάτων προσετέθημεν. ἐπειδὴ δὲ πάντες ἄνθρωποι δίκαια

καθεστάναι νομίζομεν (τὰ κεχαρισμένα addit Nieb.), προσδεῖ καὶ τῆς ἐκ τῶν λόγων τεθρησίας ἡμῶν. τοιγαροῦν καὶ ἐς ἐκκλησίαν ξυνεληλύθαμεν, ὡς ἂν πείσομεν ἕκαστοι τοὺς (τοὺς ἄλλους Nieb., π. ἡμᾶς αὐτοὺς Bekk.) δεινότητι λόγων ἐπεικεῖς εἶναι. ὅτι μὲν οὖν ἄγαθὸν εἰρήνη καὶ τοῦναντίον πονηρὸν ὁ πόλεμος οὐδεὶς ἀντερεῖ. εἰ γὰρ καὶ παρὰ τὴν κοινὴν τῶν ἀνθρώπων δόξαν βέβαιον ἠγησόμεθα τὸ νικᾶν, οἶμαι τὸν νενικηκότα κάκιστα ζῆν ἐξ ὧν δακρύνουσιν ἕτεροι. οὕτω δὴπου καὶ τὸ κρατεῖν λυπηρόν, μήτι γε τὸ κρατεῖσθαι λυπηρότερον. διὸ τοίνυν ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς ἀπέσταλκε σπεισομένους ἡμᾶς καὶ προτέρους ἱκετεύσοντας καταθέσθαι τὸν πόλεμον, οὐχ ὡς δεδιώς μὲν τὰ πολέμια, φοβούμενος δὲ μὴ προσθάσσοιτε διαλεγόμενοι πρότεροι περὶ τῆς εἰρήνης τῆς φιλτάτης ἡμῶν. μὴ δῆτα οὖν, ὡς πρὸς τῆς τῶν θορύβων ἀπαλλαγῆς*, τὰς κατ' ἄλλήλων ἐπεκτείνωμεν δυσμενείας. πολιτείας γὰρ εὖ πολιτενομένης ἀλλότριον πέφυκέν πως τὸ μὴ στοχάζεσθαι τῶν ξυμβησομένων ἐκ τοῦ πολέμου. διαγραφέτω τις ὑμῶν ἐν ταῖς ψυχικαῖς θεωρίαις ὥσπερ παρόντας τοὺς πεπαικότας καταλοφουρούμενους, ἀναλογιζέσθω καὶ τὰς καιρίας τῶν πληγῶν ἐπιδεικνύοντας ἐποικτιζομένους τε καὶ ἐπεγκαλοῦντας ὡς τῇ τῶν κρατούντων ἀβουλῆ διέφθαρται τὸ ὑπήκοον· εἶτα τοὺς περιόντας εἰσπράττοντας ἡμᾶς τοὺς ἀπολωλότας τυχὸν μὲν γονεῖς, τυχὸν δὲ παῖδας, ξυμβάν δὲ τοὺς φιλτάτους ἢ τὸν ὄντιναοῦν καὶ ἀπλῶς ἀνθρώπου. ἐνθνηθησόμεν χηρωθείσας τὰς οἰκίας ἀνδρῶν καὶ τὴν νεωτάτην ἡλικίαν ὀρφανισθείσαν, καὶ πανταχοῦ μεριζόμενον τὸν θρηῆνον, ἐφ' ἐκάστῳ συγγενείας ὀνόματι. εἰ γὰρ καὶ δοίημεν τὸ πίπτειν ὑπὲρ πατρίδος εἶναι καλόν,

πάσης ἀφροσύνης ἐστὶν ἀνάπλεων δύνασθαι μὲν ἄνευ κινδύνων χάριν ἐκτίνειν τῇ θρηψαμένη, τῷ δὲ δοκεῖν μειονεκτεῖσθαι τῶν ἀντιπάλων μὴ βούλεσθαι. οἶμαι καὶ τὴν Περσίδα γῆν καὶ τὴν Ρώμην αὐτὴν, εἴπερ ἠδύναντο φωνὰς ἀφιέναι, ταῦτα δὴπουθεν ἡμᾶς ἀντιβολεῖν. μὴ οὖν αἰσχυρῶμεν τοῦ πολέμου καταθέσθαι τὸ φορτίον· τὸ γὰρ ἐπικαίρως ἅπαντα πράσσειν μᾶλλον ἡμῶν προσοίσει τῆς ἀδρείας τὴν εὐκλειαν. μηδὲ τις ἡμῶν ἐς προκαλῦμμα τοῦ μὴ ἐθέλειν κατατιθέναι τὰ ὄπλα τοῦτο δὴ τὸ κάλλιστον τὴν εἰρήνην δυσεύρετον εἶναι τι χρῆμα καὶ δυσπόριστον εἴπη. οὐ γὰρ, ὡς οἴονται πολλοί, τὰ κάκιστα μὲν προχειρότατα καὶ αὐθαίρετα προσίπταται τοῖς ἀνθρώποις, τὰ δὲ αὐ βέλτιστα τῶν πράξεων διαδιδράσκει τε καὶ διολισθαίνει καὶ δυσάλατα πέφυκέν πως. πᾶν γὰρ ἀγαθὸν πᾶσιν ἀνθρώποις εἰρήνη δοκεῖ...*) ἐγὼ δὲ κατεπλάγην ἂν ταῖς κομπολογίαις, εἰ μὴ Ῥωμαῖοι μὲν ὑμεῖς, ἡμεῖς δὲ Πέρσαι ἐτυγχάνομεν ὄντες. μὴ οὖν οἴεσθε περιόσθω ῥημάτων λήσειν ἡμᾶς ὅποιοι τινες καθεστῶτες ἦκατε τευξόμενοι τοῦ συνοίσοντος. ἐπειδὴ δὲ προβάλλεσθε τὴν εἰρήνην ὥσπερ παραπέτασμα τῆς δειλίας, καὶ ταύτη τὸ φανερώτατον τῆς ἀτιμίας ἐπισκιάζειν οἴεσθε, βραχεία διαλεχθεῖν· οὐ γὰρ σύνηδες ἀνδρῶν Πέρση περιτολογία διεξιέναι τῶν πραγμάτων τὰ καίρια. Χοσρόης ὁ πάντων ἀνθρώπων, εἴπερ βούλεται, βασιλεὺς οὗτε τὴν Ἀντιοχείας ἄλωσιν ἐγκαλλώπισμά τι καὶ ἐγκώμιον ἑαυτῷ περιτίθησιν· εἰ γὰρ καὶ φοβερὸν ὑμῖν καὶ ἐργωδέστατον εἶναι δοκεῖ τὸ παρ' ἡμῶνπραχθέν, ὅμως ἡμεῖς πάρεργον ἠγρούμεθα τὸν ὄντι-

*) „Deest initium orationis legati Persarum.“ Nieb.

ναοῦν τῶν πολεμίων νικᾶν· πεπαιδευμένα γὰρ ἀκριβῶς τὸ κρατεῖν, καθ' ὅσον τὰ λοιπὰ τῶν ἀνθρώπων γένη κρατεῖσθαι μεμαθήκασιν ὑφ' ἡμῶν· οὔτε μὴν ἐτέρας Ῥωμαϊκῆς πόλεως καταστροφή πρὸς ὄγκον ἡμᾶς ἐξαιρεῖ ποτέ· τὸ γὰρ προχειρότατον ἡμῖν οὐ θαναμαστόν. καὶ ταῦτα μὲν ἀρκέσει πρὸς ἔλεγχον τῆς μάτην ἀπερομιμένης παρ' ὑμῶν ἀδολεσχίας. Ῥωμαῖοι δὲ τὸ σύνηθες πράττουσι περὶ σπονδῶν πρότεροι διαλεγόμενοι Πέρσας. ἤσσηθῆναι (ἤσσηθέντες Nieb.) πρὸς ἡμῶν νενικῆκατε τῷ τάχει, προ-
 10 τερήσαντες τὴν εἰρήνην αἰτεῖν, καὶ ταύτη τὴν ἐν τοῖς πολέμοις ἀδοξίαν ἐπικαλύπτετε, τῷ δῆθεν μὴ ἐφιέμενοι μάχης ἐπιεικέως εἶναι δοκεῖν. ὅπερ ἂν ἡμεῖς, εἴπερ ἐμελλήσατε, καὶ κρατοῦντες ἐπράξαμεν. ὁμῶς δεχόμεθα τοὺς λόγους, τὴν εἰρήνην περὶ πλεί-
 15 στου ποιούμεθα. φρόνημα γὰρ εὐγενὲς τῷ πρόποντι ξυμμεταρροθυμίζειν τὰ πράγματα." οὕτω δὲ καὶ τοῦ Ζίχ εἰπόντος, οἱ ἀμφοτέρων ἐρμηνεῖς διασαφηνίσαντες ἐφ' ἑκάτερα μέρη τὰ ῥήματα διδάσκαλοι τῶν νοημάτων ἐρίγγοντο, πλείστων καὶ ἐτέρων ἀπερομιμέ-
 20 νων λόγων, νῦν μὲν αὐτοῦ τοῦ χραιώδους χέρι, νῦν δὲ καὶ κόμπου ἕνεκα καὶ τοῦ μὴ δοκεῖν ἤττον ἔχοντας τῆς εἰρήνης ἐφίεσθαι. Πέρσαι μὲν διηνεκέως ἠξίουν ἔσεσθαι τὰς σπονδάς, πρὸς δέ γε καὶ χρυσίου ῥήτων ἐφ' ἑκάστῳ ἑαυτῷ ὑπὲρ τοῦ μὴ κεκοῖσθαι
 25 τοῖς ὄπλοις κομίζεσθαι ἀπὸ Ῥωμαίων· καὶ τεσσαράκοντα μὲν ἔτων, τὸ γοῦν ἐλάχιστον τριάκοντα, προειληφότους ἐκτὸς συντελεσθησομένων (πᾶν τὸ συντελεσθησομένον Nieb.) ἐνὶ ξυναθροισμῷ, οὕτω βούλεσθαι κατατιθέναι τὰ ὄπλα. Ῥωμαῖοι δὲ τούναντιον
 30 ὀλιγοχρονίους τὰς ξυνηθῆκας εἶναι ἐβούλοντο, πρὸς τοῖς * μήτε μὴν κατατιθέναι τι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης.

ἀμίλλης δὲ περὶ τούτου ἐπὶ μέγα κινήσεως καὶ λόγαν προελθόντων ἤμιστα ὀλίγων, τέλος ἔδοξεν ὥστε ἐπὶ πενήκοντα μὲν ἔτη ξυνεσθᾶναι τὴν εἰρήνην, Ῥωμαίοις δὲ ἀποδοθῆναι τὴν Λαζικήν· στεροράς
 5 τε εἶναι καὶ ἐρρωμένους τὰς συνθήκας καὶ κρατεῖν ἕκασταχόσε, τοῦτο μὲν κατὰ τὴν ἔω, τοῦτο δὲ καὶ ἐν Ἀρμενίᾳ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐν αὐτῇ δήπου τῇ Λαζικῇ, οὕτω μέντοι ὡς τριάκοντα χιλιάδας ἐτησίας χρυσίου νομίσματος ἀποφέρεισθαι Πέρσας τῆς εἰρήνης ἕνεκα ἀπὸ Ῥωμαίων. ἐβεβαιώθη δὲ τοῦτο ὥστε
 10 Ῥωμαίους ἐν ὁμάδι δεκαετίας ποσότητα προπαρασχεῖν οὕτω· παραχοῖμα μὲν ἑνιαυτῶν ἐπτὰ, καὶ μετὰ τὴν τῶν ἐπτὰ ἐτῶν παραδρομήν, οὐκ ἐς ἀναβολὴν, κατατιθέναι τῶν λοιπῶν τριῶν ἐτῶν τὴν συντέλειαν· εἶθ'
 15 οὕτω καθ' ἕκαστον ἔτος πορίζεσθαι Πέρσας τὸ ὠρισμένον ἑνιαυσιατόν. ἔδοξε δὲ καὶ περὶ τοῦ κατασκαφῆναι τὸν μοναστήριον οἶκον τὸν λεγόμενον Σεβαστιανὸν καὶ ἰδρυμένον ἐν τοῖς μεθορίοις, καὶ ἀπολήψεσθαι Ῥωμαίους τὸν τόπον, Ῥωμαίων μὲν καθεστῶτα
 20 ἀπ' ἀρχῆς, Περσῶν δὲ παρασπονδησάντων καὶ ἐν κατοχῇ τούτου ἤδη γενομένων, τείχει τε κατησφαλισμένων τὸ ἰλαστήριον. οἱ δὲ ἀλλὰ γὰρ οὔτε ἐς τέλος κατέσκαψαν οὔτε μὴν ἐνεχείρισαν Ῥωμαίοις. ταῦτά τοι οὐδὲ ἐν ταῖς σπονδαῖς ἐμφέρεται. ἐστέρ-
 25 χθη δὲ ὥστε τὰς λεγομένας τῇ Λατίνων διαλέκτῳ σάκρας ἐξ ἀμφοῖν τοῖν βασιλείοιν αὐτοῦ ἐπικομισθῆναι, ἐπιβεβαιούσας ἅπαντα ὅσα πρὸς τῶν πρέσβειων ἐμπεδωθέντα ἐτύγγανε. καὶ τοίνυν τὰ τοιαῦτα ἐστάλη αὐτόθι. ξυνέβησαν δὲ καὶ ἐς τοῦτο ὥστε κατὰ μίαν
 30 μοῖραν προελθεῖν τὴν καλουμένην σάκραν ἐκ τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως, ἐπιψηφιζομένην περὶ τῶν προδοθησομένων χρημάτων τῆς τριετίας μετὰ τὸν ἔβδομον

ἐναντιόν, ὡς καταθήσουσι ταῦτα Ῥωμαῖοι Πέρσαις. ἐκυρώθη (δὲ addit Nieb.) ὥστε καὶ ἐκ τοῦ βασιλέως Περσῶν ὁμολογίαν ἐν γράμμασι προελθεῖν ὡς, ἥνικα πορίσαιντο Πέρσαι τῶν τριῶν ἐτῶν τὸ ὀφειλόμενον χρυσίον, βασιλεὶ Ῥωμαίων τὸ περὶ τοῦ τοιοῦδε βεβαιωτικὸν ἀναδοθήσεται γράμμα. ἡ μὲν τοῦ Ῥωμαίου αὐτοκράτορος περὶ τῆς εἰρήνης ὁμολογία, τὴν συνήθη φέρουσα προγραφὴν, γνώριμος ἡμῖν ἐς τὰ μάλιστα τυγχάνει· ἡ δὲ τοῦ Περσῶν βασιλέως γράμμασι μὲν ἐγράφη Περσικοῖς, τῇ δὲ Ἑλληνίδι φωνῇ κατὰ ταῦτα δήπουθεν ἰσχύει τὰ ῥήματα· "Θεῖος, ἀγαθός, εἰρηνοπάτριος, ἀρχαῖος Χοσρόης, βασιλεὺς βασιλείων, εὐτυχής, εὐσεβής, ἀγαθοποιός, ᾧ τιμι οἱ θεοὶ μεγάλην τύχην καὶ μεγάλην βασιλείαν δεδώκασι, γίγας γιγάντων, ὃς ἐκ θεῶν χαρακτηρίζεται, Ἰουστινιανῶ Καίσαρι, ἀδελφῶ ἡμετέρῳ." ἡ μὲν οὖν προγραφὴ οὕτω πη ἐδήλου, ἀτὰρ ἡ δύναμις τῶν λεχθέντων τοιάδε ὑπῆρχεν. εἶπομι δὲ αὐτὴν γε δήπου τῶν λόγων τὴν συνθήκην· ἀναγκαῖον γὰρ ἔγωγε φήθην χρῆσθαι οὐκ ἄλλως, ὡς ἂν μὴ ὑποτοπήσοι τις ἕτερον φράσει παρατετράφθαι τι ὧν ἀληθῶς εἶχεν οὕτω· "Χάριν ἀπονέμομεν τῇ ἀδελφότητι τοῦ Καίσαρος περὶ τῆς χρείας τῆς εἰρήνης τῆς μεταξὺ τούτων τῶν δύο πολιτειῶν. ἡμεῖς μὲν Ἰεσδεγουσινάφ, θεῖῳ κουβικουλαρίῳ, ἐκελεύσαμεν καὶ ἐξουσίαν δεδώκαμεν, ἡ ἀδελφότης τοῦ Καίσαρος Πέτρου μαγίστρω τῶν Ῥωμαίων καὶ Εὐσεβίῳ ἐκέλευσε καὶ ἐπέτρεψε καὶ ἐξουσίαν δεδῶκε λαλῆσαι καὶ τρακταῖσαι. καὶ ὁ Ζιχ καὶ ὁ λεγόμενος παρὰ Ῥωμαίοις μάγιστρος καὶ Εὐσεβίος τὰ περὶ τῆς εἰρήνης κοινῶς ἐλάλησαν καὶ ἐτρακταῖσαν, καὶ ἐτύπωσαν τὴν εἰρήνην πεντήκοντα ἐναντιῶν, καὶ ἐγγράφα πάντες ἐσφράγισαν.

ἡμεῖς οὖν, καθὰ ὁ Ζιχ καὶ ὁ μάγιστρος τῶν Ῥωμαίων καὶ Εὐσεβίος ἐποίησαν, βεβαίως ἔχομεν τὴν εἰρήνην καὶ ἐμμένομεν αὐτοῖς." οὕτω μὲν ἐπὶ λέξεως εἶχεν. ὁμοιοτρόπως δὲ καὶ ἡ τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως ἐτύγχανεν οὕσα ὁμολογία, ἄνευ τῆς προγραφῆς ἧς εἶχε τὸ βασιλεῖον γράμμα τὸ Περσικόν. καὶ ἐν τοιοῦσδε ὁ ξύλλογος διελύθησαν. ἐν δὲ δὴ ἕτερα ζυνελεύσει μεγαλαυχούντος τοῦ Ζιχ καὶ ἐπὶ Χοσρόῃ βασιλεὶ κομπολογία χρωμένον, φάσκοντός τε ὡς ἀμαχώτατός τε ἐστὶ καὶ νίκας περιβάλετο πολλὰς καὶ ὡς ἐξ οὗ χρόνου τὴν κίδαριν ἀνεδήσατο ἀμφὶ τὰ δέκα ἔθνη καταγωνισάμενος κατέστησεν ἐς φόρου ἀπαγωγὴν, καὶ ὅτι τὴν τῶν Ἐφθαλιτῶν κατεστρέψατο δύναμιν, καὶ μὲν οὖν βασιλεῖς ἐχειρώσατο πλείστους, καὶ ὡς ἄγανταί τε αὐτὸν καὶ τεθῆ-
 15 πασιν οἱ ἐκείνη βάρβαροι, καὶ ὡς κατὰ τὸ προσῆκον καὶ οὐκ ἀπεικὸς αὐτῷ ἡ ἐπωνυμία κεκόμψενται τὸ βασιλεῖα προσαγορεύεσθαι βασιλέων, ταῦτα καὶ τὰ τοιάδε τοῦ Ζιχ περὶ Χοσρόου μεγαληγορία χρησαμένου, ἐν διηγήματι ἐξῆλθεν ὁ Πέτρος τοιάνδε ἱστορίαν
 20 τινά, ὡς ἐγένετό τις ἐν τοῖς πάλαι τε καὶ ἀνωτάτω χρόνοις βασιλεὺς Αἰγύπτιος ὄνομα Σέσωστρις, καὶ οὖν γε συμπνεούσης αὐτῷ τῆς τύχης μεγάλα ἐφύσα καὶ ἔθνη μέγιστα καθείλεν, ὡς δουλαγωγῆσαι καὶ βασιλεῖς, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἀρθῆναι ἀλαζονείας ὡς καὶ ὄχημα χρυσοκόλλητον ξυμπήξασθαι, καὶ ἀνθ' ὧν ἵππους δέον ἢ ἕτερα ἐκνυστήρια ζῶα τοὺς δοριαλώ-
 25 τούς ἐκείνους βασιλεῖς ὑπαγαγεῖν τῷ ζυγῷ, οὕτω τε διφρενόμενον διὰ τῶν λεωφόρων ἐπιφέρεισθαι τοῖς ὑπηκόοις. τοῦτο ἐπεὶ ὁσημέραι ἐπετέλει, τῶν τις βασιλέων τὸ ὄχημα ἐλκόντων κατὰ τὸ ἄκρον ἐξευγμένος συνεχέστατά πως καὶ λεληθότως εἰς τοῦπίσω τὸ βλέμ-

μα ἐπιστρέφων ἐθεῖατο τὸν τροχὸν κυλινδούμενον τε καὶ τῇ τῆς κινήσεως συνεχεία ἐν ἑαυτῷ περιελιττόμενου. ἐποχούμενος δὴ οὖν ὁ Σέσωστρις, ἐπέσκηψε γὰρ, "τί δῆτα" ἔφη "τοῦτο ποιεῖς, ὦ οὗτος;" ὁ δὲ ἀμοιβαδὸν ἔφη "ὦ δέσποτα, ὁρῶν τὸν τροχὸν ὡς 5 θαυμά περιδινόμενος οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς βάσεως μένει ὅδε, ἀλλὰ γὰρ ἄνω κάτω φερόμενος τὴν ἀρματοτροχίαν ἐργάζεται." τοῦτο ἀκηκοὺς ὁ Αἰγύπτιος, καὶ μὲν οὖν τεκμηριούμενος ὡς ὑπαινίσσεται τὸ ἀστάθμητόν τε καὶ παλίμβολον τῆς τύχης καὶ ὡς τροχῷ 10 κυλιόμενῳ ἔοικε τὰ ἀνθρώπεια, ξυνήκε μὴ ἄρα καὶ αὐτὸς χρόνῳ ποτὲ τοιοῦτῳ προσπατῆσθαι δυστυχήματι, τοῦ λοιποῦ τε ἐπαύσατο κατὰ τὸν προλεχθέντα τρόπον ἀρματοηλατεῖν· πρὸς τοῖς (τοῖς addit Nieb.) δεδουλαμένους οἱ βασιλεῖς ἀφῆκε καὶ ταῖς σφῶν [αὐ- 15 τῶν] ἡγεμονίας ἐνεβίβασεν αὐθις. ἔνταῦθα Πέτρος ἐπαύσατο τῆς ἱστορίας ὁ λόγος, ἐγγαλιναῶσάντι τὴν τοῦ Ζίχ περὶ Χοσρόου μεγαληγορίαν. εἶτα διελέγοντο αὐθις περὶ τῶν πρακτέων. ἅπαντα μὲν γὰρ, ὡς ἐνῆν, ἀμφίβολα ἐν τάξει καὶ κόσμῳ καθεισθήκει. 20 τὰ δ' οὖν περὶ Σουανίαν ἔτι ἐν μετεώρῳ ὑπῆρχε καὶ ὑπελέλειπτό σφισι μόνῃ ἐπ' ἀμφιβόλῳ. τῷ τοι ἔλεξεν ὅδε Πέτρος· "Πλείστον ἐπαίνων ἄξιός ἐστιν ἀνὴρ ὃς τέλεια βουλευόμενος τέλειον ἐπιθήσει ταῖς πράξεσι τὸ πέρασ. εἰ γὰρ ἐλλείπει τι τῶν δεόντων, 25 ἐλλιπὲς οἶμαι καὶ τῷ βουλευομένῳ φρόνημα. οὐκ εἰκῆ δὲ καὶ μάτην εἰρηται νῦν ἡμῖν ὁ λόγος· πρὸς σὲ δὲ φερόμενος, ὦ Ζίχ, Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις φανήσεται λυσιτελέστερος. εἰπομι δὲ πως φανερότερον. Σουανία Ῥωμαίοις ὑπῆρχε καὶ Ῥωμαῖοι 30 Σουάνοις ἐκέλευον. ἀμέλει Τζαθλίον Σουάνων ἐξηγουμένου Δείτατός (infra Ἐξίστατος) τις Ῥωμαῖος ἀνὴρ

τῶν ἐκείσε Ῥωμαίων καταλόγων ἐτύγγανε προεστώς· ἀλλὰ καὶ ἕτεροὶ τινες Ῥωμαίων ἐν Σουάνοις ἐποιούντο τὰς διατριβάς. δυσμενείας δὲ τινος (γενομένης addit Nieb.) μεταξὺ τοῦ Λαζῶν βασιλέως καὶ 5 Μαρτίνου τοῦ Ῥωμαίου τηρικαῦτα ἐκείσε στρατηγούντος, τοῦτου ἕνεκα ὁ Κόλχος οὐκ ἀπέστειλε Σουάνοις τὸ σύνθηδες σιτηρέσιον· ἔθος γὰρ πέμπεσθαι σίτον ἐκ τοῦ Κόλχων βασιλέως. διὸ δυσανασχετοῦντες οἱ Σουάνοι τῷ τῶν νενομισμένων ὑστερηθῆναι, 10 κατάδηλον ἐποίησαντο Πέρσαις ὡς, εἰ γενήσονται αὐτοῦ, Σουανίαν ἐγχειρίσουσιν αὐτοῖς. ἐν τοσοῦτῳ Ἐξίσταρ καὶ τοῖς ἑτέροις ἡγεμόσιν τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγματῶν ἔφασαν ὅτι "πολυπληθία Περσῶν ἀγγέλλεται χωροῦσα κατὰ Σουάνων, πρὸς ἣν ἀξιόμαχον 15 οὐκ ἔχομεν δύναμιν. ἀλλὰ τὸ συνοῖσον βουλευσασθε, ξὺν τοῖς ἐνταῦθα Ῥωμαίων καταλόγοις ὑποχωροῦντες τῇ Μηδικῇ στρατιᾷ." τοσοῦτῳ χρησάμενοι Σουάνοι δόλω, καὶ δώροισι ἀναπεισάντες τοὺς τῶν καταλόγων ἐπιστάτας, ἀπεβάλοντο παρὰ σφῶν τὴν Ῥωμαίων 20 φυλακὴν. οἱ δὲ Πέρσαι ξὺν τάξει παραγεγόμενοι Σουανίαν ἔλαβον. ληπτέον οὖν ἐντεῦθεν ὡς καὶ Ῥωμαίων ἀνέκαθεν ὑπῆρχεν καὶ Ῥωμαίοις ἀρμόζει τήμερον. "εἰ γὰρ δικαιοτάτα Λαζικῆς κύριοι καθεστήκαμεν, καθὰ δήπουθεν ὑμεῖς ἐψηφίσασθε, Σουανίας 25 τῆς ὑπὸ Λαζικῆν οὐκ ἀπὸ τρόπου δεσπόσομεν." ὁ δὲ Σουρήνας ἔφη "ἄχθεσθε μᾶλλον Ῥωμαῖοι, ὅτι ἔθνος αὐθαίρετα καὶ ἐκουσίως προσεπέλασεν ἡμῖν." ὁ Ζίχ ὑπολαβὼν ἔφη "αὐτόνομοι γέγονασι Σουάνοι καὶ οὐδέποτε τῇ Κόλχων ὑπεκλίθησαν ἀρχῇ." αὐθις 30 ὡς τὸν Ζίχ ἔλεξεν ὁ Πέτρος "εἰ γε μὴ βούλει, ὦ Ζίχ, ἐν τοῖς τῆς εἰρήνης συμβολαίοις ὄνομα τὸ Σουανίας ἐγχαράξαι, σήμερον ὡς ἀποδίδωμι μοι Λα-

ξικὴν ξὺν τοῖς ὑποταταγμένοις ἔθνεσιν αὐτῇ." ὁ Ζίχ
 "εἰ τοῦτο" ἔφη "ποιήσω, ἅδεια σοι δοθήσεται καὶ
 περὶ Ἰβηρίας ἀμφισβητεῖν, κατ' ἐξουσίαν τε εἰποις
 ἂν ὡς καὶ αὐτῇ κατήκοος ἐγερόναι Λαζῶν." "ἔν-
 δηλος" ἦ δὲ ὁ Πέτρος "γεγένησαι, ὦ Ζίχ, ὡς οὐ
 βούλει πᾶσαν ἡμῖν ἀποδοῦναι Λαζικήν, ἀλλὰ τινα
 μοῖραν αὐτῆς." πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα Ῥωμαῖοί
 τε καὶ Πέρσαι εἰπόντες τε καὶ ἀκηκοότες Σουανίας
 περὶ ὧν οὐ ξυνέβησαν. δοκεῖ τοιγαροῦν αὐτοῖς
 περὶ τοῦ τοιοῦδε τὸν βασιλέα ἐπισκοπῆσαι Περσῶν.¹⁰
 καὶ ὄρκω ἐπιστώσατο ὁ Ζίχ, ἣ νεόμισται Πέρσαις
 ὁμνύειν, ξυνεπιλαβέσθαι Πέτρῳ ὡς Χοσρόην ἀφι-
 κνουμένῳ ἕνεκα Σουανίας. εἶτα τοῦ Ζίχ τοὺς περὶ
 Ἄμβρον τοῦ Ἀλαμονυδάρου τοῦ τῶν Σαρακηνῶν
 ἡγουμένου κινήσαντος λόγους, φάσκοντός τε ὅτι γε¹⁵
 δήπου καὶ αὐτόν, ὥσπερ καὶ τὸν πρὸ αὐτοῦ ἡγεμόνα
 τοῦ Σαρακηνοῦ, κοιλιέσθαι χροῶν τὰς ἑκατὸν χρου-
 σίου λίτρας, ἀντεῖπεν ὁ Πέτρος, ὥστε τὸν πρὸ Ἄμ-
 βρον ἡγεμόνα δωρεᾶν τι ἀγράφῳ, ὅσῳ ἂν ἠβούλετο
 χρουσίῳ καὶ ὀπηνίκα, ὁ καθ' ἡμᾶς ἐφιλοφρονεῖτο²⁰
 δεσπότης. τοιγαροῦν ἐπέπετο τῇ ταχυτῆτι τῶν
 δημοσίων ἵππων ὀχούμενος ἀνὴρ ἀγγελιαφόρος ὡς
 τὸν Σαρακηνόν, ἀποκαταστήσων οἱ τὸ ὅπερ ἐτύχα-
 νεν αὐτῷ πεμφθὲν πρὸς τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως.
 οὕτω τε ἐς τοῦ παλιν ἐκ τοῦ Σαρακηνοῦ ὡς βασιλέα²⁵
 τὸν ἡμεδαπὸν ἐπέπετο δωροφορῶν πρεσβευτής.
 εἶτα ἀντιδώρῳ ἀνθὶς ἐφιλοφρονεῖτο τὸν Σαρακηνόν
 ὁ καθ' ἡμᾶς ἀντοκράτωρ. "εἰ βούλεται οὖν καὶ
 Ἄμβρος κατὰ ταῦτα ποιεῖν, εὐδοκεῖ καὶ τῷ καθ'
 ἡμᾶς βασιλεῖ· εἰ δέ γε οὐ βούλεται, κινεῖ τῆνάλ-³⁰
 λως, πρὸς γε καὶ ἡλιθιώτατα φρονεῖ. ἀποίσεται γὰρ
 οὐδὲν ὀτιοῦν." τούτων διαμφισβητηθέντων καὶ ἐτέ-

ρων ἐγράφησαν αἱ πεντηκοντούτιδες σπονδαὶ περ-
 σιστὶ καὶ ἑλλημιστὶ, μετεβλήθη τε τὸ Ἑλληνικὸν εἰς
 Περσίδα φωνὴν καὶ τὸ Περσικὸν εἰς Ἑλληνίδα. οἱ
 δὲ τὰς ξυνθήκας βεβαιοῦντες Ῥωμαίων μὲν Πέτρος
 ὁ τῶν περὶ βασιλεία καταλόγων ἡγεμῶν καὶ Εὐσέβιος
 καὶ ἕτεροι, Περσῶν δὲ ὁ Ζίχ ὁ Ἰεσδεγουσνάφ καὶ
 Σουρήνας καὶ ἕτεροι. τῶν οὖν ἐξ ἑκατέρου μέρους
 ὁμολογῶν ἐν συλλαβαῖς ἀναληφθεῖσων, ἀντιπαρε-
 βλήθησαν ἀλλήλαις τῷ ἰσοδυνάμῳ τῶν ἐνδυμημά-
 των τε καὶ ἡμαῶν. ὅσα δὲ ἐσήμηνε τὰ τῆς εἰρή-
 νης γραμματεῖα, λελέξεται. καὶ δὴ δόγμα ἐγράφη
 πρῶτον ὡς διὰ τῆς στενοπορίας τῆς εἰσόδου τοῦ
 λεγομένου Χορουτζόν καὶ τῶν Κασπίων πύλων μὴ
 ἐφεῖναι Πέρσας ἢ Οὐννοὺς ἢ Ἀλανοὺς ἢ ἑτέρους¹⁵
 βαρβάρους πάροδον ποιεῖσθαι κατὰ τῆς Ῥωμαίων
 ἐπικρατείας, μῆτε δὲ Ῥωμαίους ἐν αὐτῷ δήπῳ τῷ
 χώρῳ μῆτε μὴν ἐν ἄλλοις Μηδικοῖς ὄρεσις στρα-
 τευμα στέλλειν κατὰ Περσῶν. δεύτερον, ὡς ἂν οἱ
 σύμμαχοι Σαρακηνοὶ ἑκατέρας πολιτείας ἐμμένοιεν²⁰
 καὶ οἱ τοῖς βεβαιωθεῖσι, καὶ μῆτε τοὺς Περσῶν κατὰ
 Ῥωμαίων μῆτε τοὺς Ῥωμαίων ὀπλιέσθαι κατὰ Περ-
 σῶν. κατὰ τρίτην τάξιν, ὥστε τοὺς ἐμπόρους Ῥω-
 μαίων τε καὶ Περσῶν τῶν ὀποιουνοῦν φορτίων, τού-
 τους δὲ καὶ τοὺς τοιοῦσδε ποριστὰς κατὰ τὸ ἐξ ἀρχῆς²⁵
 κρατήσαν ἔθος ἐμπορεύεσθαι διὰ τῶν εἰρημένων δε-
 κατευτηρίων. δ', ὡς ἂν οἱ πρέσβεις καὶ οἱ τῇ τα-
 χυτῆτι χρώμενοι τῶν δημοσίων ἵππων πρὸς τὰς
 ἀπαγγελίας, ὁ μὲν ἐς τὰ Ῥωμαίων, ὁ δ' ἐς τὰ Περ-
 σῶν ἦδη ἀφικνούμενοι κατὰ τε τὴν ἀξίαν καὶ τὸ
 προσήκον ἕκαστοι τιμηθεῖεν καὶ τῆς δεούσης τεύ-³⁰
 ζονται ἐπιμελείας, ἀπαλλάττεσθαι τε σφᾶς μὴ χρο-
 νοτριβοῦντας, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰς ἐμπορίας, ὡς ἐπι-

φέρονται, ἀμοιβάξεν ἀκαλύτως τε καὶ ἄνευ συντε-
 λείας τινός. ε' διευπάθη ὥστε τοὺς Σαρακηνοὺς
 καὶ τοὺς ὁποιοῦσούν βαρβάρους ἐμπόρους ἐκατέρας
 πολιτείας μὴ διὰ ξένων ἀτραπῶν ποιέσθαι τὰς πο-
 ρείας, μᾶλλον μὲν οὖν διὰ τῆς Νισίβεως καὶ τοῦ
 Δάρας, μήτε μὴν ἄνευ κελεύσεως ἀρχικῆς λέναι κατὰ
 τὴν ἀλλοδαπήν. εἰ μὲντοι παρὰ τὸ δοκοῦν τολμή-
 σουσί τι, ἤγουν, τὸ λεγόμενον, κλεπτοτελωνήσουσαν,
 ἀνιχνυομένους ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ὁρίοις ἀρχόντων
 ζῦν τοῖς ὅσα ἐπιφέρονται, εἴτε Ἀσσύρια φορτία εἰεν
 εἴτε Ῥωμαῖα, παραδίδοσθαι εὐθύνας ὑφέξοντας. ς,
 ὡς εἰ τινές, ἐν ᾧ χρόνῳ ὁ πόλεμος ξυνειστήκει, ἤτο-
 μόλησαν, τοῦτο μὲν ὡς Πέρσας ἀπὸ Ῥωμαίων, τοῦτο
 δὲ ἀπὸ Περσῶν ὡς Ῥωμαίους, εἰ γε βούλονται οἱ
 προσκεχωρηκότες ἐς τὰ οἴκοι ἐπαναστρέφειν, μὴ
 γίνεσθαι σφισιν ἐμποδῶν μήτε μὴν κωλύμη χρή-
 σασθαι τι. τοὺς μὲντοι ἐν καιρῷ εἰρήνης αὐτομό-
 λους ἤγουν καταφεύγοντας ἐξ ἐτέρων εἰς ἑτέρους μὴ
 ὑποδέχεσθαι, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου καὶ ἄκοντας
 ἐγγειορίζεσθαι τοῖς ἐξ ὧν καὶ ἀπέδρασαν. ζ' μέρος
 τῶν σπονδῶν, ὥστε τοὺς ἐπεγκαλοῦντας περὶ τοῦ
 σίνεσθαι τι σφᾶς τοὺς ἀντιπολιτευομένους δίκη τέ-
 μνεσθαι τὸ φιλονεικούμενον ἢ δι' ἑαυτῶν τῶν τὴν
 βλάβην πεπονθότων ἢ δι' οἰκείων ἀνθρώπων ἐν τοῖς
 μεθορίοις παρὰ τοῖς ἄρχουσιν ἐκατέρας πολιτείας
 ξυμμόντων· οὕτω δὲ τὸν ζημιώσαντα ἀκέσασθαι τὸ
 σκάζον. η', ὥστε τοῦ λοιποῦ μὴ ἐγκαλεῖν Πέρσας
 Ῥωμαίοις ἕνεκα τοῦ ἐπικτιζέσθαι τὸ Δάρας, ἔδοξε
 καὶ ἀμφοτέραν πολιτείαν τοῦ λοιποῦ μηδαμῶς ἐπι-
 τειχίξεν ἤγουν περιοχῇ τι κατασφαλλίξεν τι τῶν
 ἐν τοῖς ὁροθεσίοις χωρίων, ἵνα μὴ πρόφασις ἐντεῦ-
 θεν ἔσοιτο ταραχῆς καὶ ἐκ τούτου διαλυθήσονται αἱ

σπονδαί. θ', μὴ ἐπιέναι ἢ πολεμεῖν ὑπηκόῳ ἔθνει ἢ
 χώρα τινὶ ἄλλῃ τοὺς ἐκατέρας πολιτείας, μᾶλλον μὲν
 οὖν ἄνευ βλάβης καὶ κατ' οὐδὲν ὄτιοῦν πημανομέ-
 νους ἐν τῷ αὐτῷ μένειν, ὡς ἂν καὶ οἶδε ἀπολαύοιεν
 τῆς εἰρήνης. ι', ὥστε μὴ πολυπληθίαν στρατοῦ ἐς
 τὸ Δάρας ἐνιζάνειν, πλὴν ὅση γε ἀρκέσει πρὸς φυ-
 λακὴν τοῦ ἄστεος, μήτε δὲ τὸν τῆς ἕω στρατηγόν
 κατὰ ταύτην ἐνιδρῦσθαι, τοῦ μὴ ἐκ τοῦ τοιοῦδε ἐπι-
 δρομᾶς ἢ βλάβας γίνεσθαι κατὰ Περσῶν· εἰ δέ γε
 ἄρα τι τοιοῦτον ξυνενεχθεῖη, ἐπαγιάθη τὸν ἄρχοντα
 τοῦ Δάρας διατιθέναι τὸ πλημμεληθέν. μία πρὸς τῇ
 δεκάτῃ τῶν σπονδῶν βεβαίωσις, ὥστε εἰ πόλις ἐτέ-
 ραν ζημιώσει πόλιν ἢ ὁπωσοῦν διαφθείρει τι τῶν
 αὐτῆς, μὴ τῷ νόμῳ τοῦ πολέμου μήτε μὴν δυνάμει
 στρατιωτικῇ, ἄλλως δὲ δόλω τινὶ καὶ κλοπῇ· εἰσὶ
 γὰρ τοιοῦδε τινές ἀνοσιουργοὶ οἱ ταῦτα πράσσοντες,
 ὡς ἂν πολέμου ἔσοιτο πρόφασις· ἐβεβαίωθη τοιγαροῦ-
 οῦν τὰ τοιουτότροπα ἀναζητεῖν ἐς τὸ ἀκριβές καὶ
 ἐπανορθοῦσθαι τοὺς δικαστὰς τοὺς ἐν τοῖς πέρασιν
 ἐκατέρας πολιτείας ἰδρυμένους. εἰ δέ γε αὐτοὶ οὐκ
 ἔσονται ἱκανοὶ ἀναστέλλειν τὰς πρὸς ἀλλήλους τῶν
 ἀστυγατόνων φθοράς, ἐστέρηθη ὥστε τὴν διαδικα-
 σίαν ἀναπέμπεσθαι ὡς τὸν τῆς ἕω στρατηγόν, ὡς εἰ
 γε εἰσω μηνῶν ἕξ μὴ τμηθεῖη τὰ τῆς ἀμίλλης καὶ ὁ
 ζημιωθεὶς μὴ λήψεται τὸ ἀπολωλός, τὸν ἀδικήσαντα
 λοιπὸν ἐπὶ ποινῇ ἐς τὸ διπλάσιον τῷ ἡδίκημένῳ εἶναι
 ὑπεύθυνον. ὡς εἰ γε μὴδὲ οὕτω πέρας ἕξοι, διευ-
 πάθη τὸ ποιοῦν μέρος πρεσβείαν στέλλειν ὡς τὸν
 βασιλέα τοῦ ἡδικηκότος. εἴτα εἰ μὴδὲ ὑπὸ τοῦ βασι-
 λέως γενήσεται οἱ τὸ ἀποχωρῶν καὶ διπλοῦν τὸ ὄφλη-
 θέν ἀναλήψεται κατὰ τὸ ὠρισμένον ἐντὸς ἐνιαυτοῦ,
 ὅσον ἐπ' ἐκείνῳ τῷ δόγματι διαλελύσθω τὰ τῶν

σπονδῶν. δευτέραν πρὸς τῇ δεκάτῃ μοῖραν τῶν σπονδῶν κατανοήσεις τὰς πρὸς θεὸν ἰκετείας, ἔτι τε καὶ τὰς ἀράς, οἷον τῷ μὲν στέργοντι τὴν εἰρήνην εἶναι τὸν θεὸν ἰλεῶν τε καὶ ξύμμαχον διὰ παντός, τῷ δὲ ἀπατηλῷ τῶν τε ἐμπεδωθέντων νεοχρυσῶσαι τι βουλομένῳ τὸν θεὸν ἔσεσθαι ἀντίπαλόν τε καὶ πολέμιον. τρίτη πρὸς τῇ δεκάτῃ τῶν νομισθέντων ἰσχὺς πεντηκοντούτιδας εἶναι τὰς σπονδὰς, ἐρωθῆσθαι τε τὰ τῆς εἰρήνης ἐπὶ πενήκοντα ἔνιαυτούς, ἀριθμουμένου τοῦ ἔνιαυτοῦ κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος, ἐκά- 10 στου ἔτους τῇ τριακωσιοστῇ καὶ ἐξηκοστῇ καὶ πέμπτῃ ἡμέρᾳ περατουμένου. ἰσχύσαι δὲ καὶ τοῦτο, καθὰ ἔφη, ὥστε ἐξ ἁμφοῖν ἀποκομισθῆναι συλλαβὰς ἐκεῖσε, δηλούσας ὡς καὶ ἄμφω στέρεξαι ταῦτα ἐφ' οἷς ἐβεβαίωσαν οἱ πρέσβεις. πέρας τε δεξαμένων τῶν 15 συνθηκῶν, ἀντεδόθησαν αἱ λεγόμενα σάκραι. τούτων δὲ δοξάντων καὶ ἰσχυροποιηθέντων ἐκτὸς ἐνομίσθη τὰ περὶ τῶν ἐν Περσίδι Χριστιανῶν, ὥστε καὶ νεῶς οἰκοδομεῖν καὶ ἐπιθειάζειν σφᾶς ἀδεῶς καὶ τοὺς χαριστηρίους ὕμνους, καθὰ νενομίσται ἡμῖν, ἀκωλύ- 20 τως ἐπιτελεῖν, ἀλλὰ γὰρ μήτε καταναγκάζεσθαι εἰς μαγικὴν μετιέναι θρησκείαν μήτε μὴν θεοκλυτεῖν ἀκουσίως τοὺς παρὰ Μήδοις νενομισμένους θεοὺς, καὶ οἱ Χριστιανοὶ δέ, ὥστε ἡκίστα καὶ οἶδε τολμῶεν μετατιθέναι μάγους ἐς τὴν καθ' ἡμᾶς δόξαν. ἐκρά- 25 τησε δὲ ὥστε καὶ τοὺς θνήσκοντας τοῖς Χριστιανοῖς ἐπ' ἐξουσίας εἶναι θάπτειν ἐν τάφοις, ἢ νενομίσται παρ' ἡμῖν. τούτων οὕτω προελθόντων καὶ ἐν κόσμῳ καὶ τάξει γενομένων, ἐπεὶ ἀνεδέξαντο οἱ γε ἐς τοῦτο τεταγμένοι τὰς συλλαβὰς τοῖν δυοῖν βιβλίοις, καὶ 30 ἀπηκρίβωσαν τῷ ἰσορροπῷ τε καὶ ἰσοδυνάμῳ τῶν ῥημάτων τὰ ἐνθυμήματα, αὐτίκα οἱ γε ἰσόγραφα

ἔτερα ἐπετέλουν. καὶ τὰ μὲν κυριώτερα ξυνηλη- 5 θέντα τε καὶ κατασφαλισθέντα ἐκμαγείοις τε κηρί- νοις ἑτέροις τε οἷς εἰώθασι Πέρσαι χρῆσθαι, καὶ ἐκτυπωμάσι δακτυλίων ὑπὸ τῶν πρέσβειων, ἔτι μὴν 6 καὶ ἐρμηνέων δέκα πρὸς τοὺς δύο, ἕξ μὲν Ῥωμαίων, οὐχ ἦττον δὲ Περσῶν, ἀμοιβαίᾳ τῇ δώσει τὰ τῆς εἰρήνης βιβλία παρέσχοντο ἀλλήλοις. τὸ μὲν τῇ Περσῶν φωνῇ γεγραμμένον ἐνεχείρισε Πέτρος ὁ Ζίχ, καὶ Πέτρος δὲ τῷ Ζίχ τὸ τῇ Ἑλληνίδι, καὶ αὐθις 10 τοῦ Ζίχ τὸ ἰσορροποῦν τῇ γραφῇ τῇ Ἑλληνίδι βιβλίον γράμμασι Περσικοῖς διασσημασμένον, ἄνευ τῆς τῶν ἐκτυπωμάτων ἀσφαλείας, εἰληφότος, τὸ σωθήσεσθαι οἱ τὰς μνήμας, καὶ Πέτρος οὐκ ἄλλως ἐπετέλεσεν ἀμοιβαίως. εἶτα ἐπὶ τούτοις διελύθησαν, τῶν τε 15 ὁρίων ἄπο ἐγένοντο, καὶ ὁ Ζίχ εἰς τὰ πάτρια ἦδη ἐπορεύετο, ἀτὰρ ὁ Πέτρος ἔμεινεν αὐτοῦ, ἐπιθειάσων τῇ γενεθλίᾳ ἑορτῇ τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ· ἦδη γὰρ προσεπέλαζε τῆς ἡμέρας τὸ σέβας· ἔτι δὲ καὶ τῇ τοῦ θεοῦ ἐπιφανείᾳ τὰ νόμιμα ἀγιστεύσας μετὰ ταῦτα 20 ἐπέβη τῆς Περσῶν. καὶ ἐν τοῖσδε πέρας εἰλήφει τὰ τῶν ξυνηκῶν. πρὸ δὲ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν πρέσβειων, παραγενομένων τινῶν Περσῶν εἰς τὸ Λά- ρας, οἷς τὸ τοιούδε ἐν φροντίσιν ὑπῆρχεν, ἅμα ἐνίοις τῶν ἐρμηνέων καὶ τοῖς τῶν πλαστήγγων ἐπιστάταις, 25 ἀποκατέστη τοῖς περὶ τὸν Ζίχ τὰ ὀφειλόμενα χρή- ματα τῶν ἐκτὰ ἔνιαυτῶν, ἐφ' οἷς αἱ ξυνηκῆαι προήλ- θον. ὡς δὲ Πέτρος ἀφίκετο πρὸς βασιλέα Περσῶν ἐν τῷ προσαγορευμένῳ Βιθαραμῆς, διαλεγθησόμενός οἱ περὶ Σουανίας, ἐς τὰ βασίλεια προελθὼν ἔλεξεν 30 ὡςδε· "Ἡκομεν, ὦ βασιλεῦ, παρὰ σέ, τὸ μὲν ἐν βε- βαίῳ τὴν εἰρήνην ἔχειν εὐτυχῆσαντες ἦδη, τὸ δὲ καὶ ὅψε γοῦν τευξόμενοι τῶν δικαιοτέρων παρὰ σοῦ μὴ

ἀχθεσόμενοι. ὁ γὰρ τὸ παρὸν εὖ διαθείς καὶ σχε-
 διάσας, ὡς εἶπεν, τὸ συνοῖσόν πῶς οὐχὶ τῶν μελ-
 λόντων προμηθεύεται πολλῶ τῷ διαφόρῳ, καθ' ὅσον
 καὶ χρόνῳ τῷ πλείονι; μεγίστου τοίνυν πέφυκε βα-
 σιλέως τὸ δύνασθαι μὲν πλεόν ἔχειν, μὴ βούλεσθαι
 5 δέ· τὸ γὰρ ὑπερβάλλον τῆς ἰσχύος ἐν σώφρονι κο-
 λάζεται λογισμῷ. ἐπεὶ οὖν τὸ ζέον τοῦ πολέμου
 κατέσβεσται νῦν ἡμῖν καὶ ὥσπερ ἀνεπνεύσαμεν, εἰς
 δὲ μόνος ὑπολείπεται σπινθήρ, φημι δὲ σπινθήρα
 κακῶν τὴν Σουανίαν, ἀπειλοῦσαν ἡμῖν μεγίστην 10
 ἔσεσθαι δυσμενείας ἐμπύρωσιν, γενοῦ κάλυμα τῶν
 δεινῶν καὶ προκατάπαυσον ἡμῖν ἐλπίδα τῶν κακῶν.
 ἐν σοὶ γὰρ τῶν ἀμηγάνων τὸν πόρον ἀνεθέμεθα,
 μηχανησαμένῳ τὰ δέοντα. μία γὰρ τίς ἐστι τελεω-
 τάτη τοῦ πολέμου κατάλυσις τὸ προστεθῆναι καὶ 15
 Σουανίαν ἡμῖν, εἶπερ Λαζικῆς κύριοι καθέστηκαμεν.
 ὁ γὰρ δεσπόσας τοῦ ἡγεμονικοῦ πῶς οὐχ ἔξει τὸ ὑπο-
 βεβηκός; οὔτε γὰρ Λαῖοι οὔτε μὴν αὐτοὶ Σουάνοι
 πρὸς ἀμφισβήτησιν ἴοιεν ὡς οὐχ ὑπήκοος ἡ Σουανία
 Λαζῶν ἀνέκαθεν ἦν καὶ ὅτι ψήφῳ τοῦ Λαζῶν βασι- 20
 λέως ὁ Σουανίας ἄρξων τὸ κύρος ἐδέχετο." ταῦτ'
 εἰπὼν Πέτρος ἐν γράμμασιν ἐπεδείκνυ Χοσρόην πα-
 λαιτέρους Λαζῶν βασιλεῖς, καὶ ἄλλους ὑπὸ ἄλλων
 χειροτονηθέντας Σουάνων ἡγεμόνας. εἶτα καὶ αὐτὸς
 25 ἔλεξε "τοῦ δικαίου τοίνυν ἡμῖν, ὦ βασιλεῦ, καὶ
 Σουανίαν παρέχοντος, οὐχὶ σὺ προτερήσας ἐν κέρδει
 σχήσεις ἀμφοτέρω, καὶ τὸ δόξαι μὴ ἀδικεῖν καὶ τὸ
 δοκεῖν δωρεῖσθαι τὸ προσήκον πᾶσιν; οὔτω γὰρ ἂν
 καὶ ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς (οὐκ addit Vales.) οἴοιτο
 ἀδικεῖσθαι, εἰ γε τὸ οἰκεῖον ὥσπερ δῶρον λήψεται 30
 παρ' ὑμῶν, ἐπεὶ καὶ Λαζικὴν οἶεται οὐκ ἄλλως ἔχειν.
 διαβεβαιουμένων γὰρ ἡμῶν καὶ ἐναργέστατα δεικνύν-

των ὡς Ῥωμαίων ἐν πλείστου χρόνου κτήμα καθέστη-
 κεν, ἀντείπας αὐτὸς τῷ τοῦ πολέμου νόμῳ Λαζικὴν
 οἰκειώσασθαι, καὶ ὅμως τῷ βούλεσθαι τὴν δίκην ἄτρω-
 τον εἶναι προυργαλιέτερον ἔθον σώφρονα κεκτῆσθαι
 5 λογισμὸν ἢ χεῖρα δυνατὴν. τοιγαροῦν ἐποίησα τὴν
 οὐκ ἀνάγκην ἀνάγκην, καὶ τῷ γενναίῳ τῆς μεγαλο-
 φροσύνης ἐψηφίσα κατὰ σαυτοῦ, καὶ νικᾶν ἤξιώσας
 ἠττημένους τοῦ πρέποντος, καὶ ἀπλῶς ἀποικατέστησας
 ἡμῖν Λαζικὴν ὥσπερ οἰκεῖόν τι κτήμα μεταθείς καὶ
 10 τὴν ἔξουσίαν μεταγαγὼν ἐφ' ἡμᾶς. οὐκ ἄλλως δὲ
 καὶ περὶ Σουανίας ἀντιβολουμέν τὸ οἰκεῖον προῖκα
 λαβεῖν, καὶ χάριν δὲ ὁμολογήσειν ἡμᾶς ὑμῖν τῷ
 μὴ ἐξημιῶσθαι τὸ οἰκεῖον, ὑμᾶς δὲ τῷ κρείττω τῷ
 δύνασθαι τοσοῦτον ὥστε δωρεῖσθαι δοκεῖν καὶ τὸ μὴ
 15 ὑμέτερον." καὶ ὁ βασιλεὺς ἔλεξεν ὡς· "Οὔτω δῆτα
 ψυχὴν λόγων κηρεύουσαν καὶ τοῦ πείθειν ἐρημιον
 εὐροῦσα ἢ τῆς σοφίας δύνამις περιφρονοῦσα τὸ
 ἀσθενὲς καταγωνίζεται, ὥσπερ φάρμακον ἐν ἔλκει
 προσπλαττόμενον καταβιβρώσκει μὲν τὸ νοσοῦν, συν-
 20 ἀναζωπυρεῖ δὲ τὴν υἰγίαν τῷ κάμνοντι. εἰ γὰρ τὸ
 δίκαιον οὐκ εἶπέ τιςιν, εἶποι δὲ τὸ ἀρμόδιον, οὐδὲν
 ἦττον καὶ οὔτω νικήσει. τοιγαροῦν ἡ σοφία τούτου
 ἕνεκα τῆς ἰσχύος τῶν ὄπλων κρατεῖ, ὅτι πολέμου
 μὲν δύνამις οὐχ οἷα τε πέφυκε τοῦ πρακτέου γενέ-
 25 σθαι (περιγενέσθαι Nieb.), εἰ μὴ πα καὶ ἑαυτὴν αὐτὴ
 διακρήσεται, τὸ δὲ τῆς σοφίας ἀσώματος καὶ φρού-
 ριον καθέστηκεν ἑαυτῆς· πρὸς γε καὶ φρουρεῖ τὸν
 κεκτημένον αὐτὴν. ἐντεῦθεν οὖν οὐδὲ αὐτὸς, ὦ
 Ῥωμαίων πρεσβευτά, ὥσπερ εἰκότως ἐν τῶσάντῃ σο-
 30 φία τεθραμμένος περιεῖναι τοῖς ῥήμασι μεμάθηκας,
 μεμφθεῖν πρὸς τινος ἐγωγε μὴ πείθειν μαθῶν·
 πλὴν ὡς ἂν οἶός τε ὦ, κἂν εἰ μὴ τοῖς ῥήμασι τηλαυ-

γῶς, ἀλλ' ὅμως τῷ βουλομένῳ τῆς γνώμης, ὡς ἐνε-
 στιν, ἐν φανερῷ προθεῖναι τὸ δίκαιον· δοίημεν, ὡς
 ἐδικαιολογήσω περὶ Σουανίας, τὴν ἀλήθειαν οὕτως
 ἔχειν. Αἰζικήν μὲν ἐχειρωσάμεν, Σουάνοις δὲ οὐδὲ
 προσέβαλον, ἢ μόνῃ ἀκοῇ τῷ τὸν Μερμερόην ἡμῖν
 5 σημήναι ὡς οὐκ ἔστιν ἀξιόλογος οὐδὲ μὴν περιμάχη-
 τος ἢ χάρα οὐδὲ βασιλικῆς ἔργον ἐστρατείας, ἀλλ'
 ἐν ὑπάρχει τῶν ἐθνῶν τῶν περὶ τὸν Κανκάσον, καὶ
 ὡς ἔχουσι βασιλίσκον καὶ ὡς ὁ χῶρός ἐστι Σκυθῶν
 πάροδος. ἀπεβίω Μερμερόης, εἶτα ὁ Ναχορραγῶν
 10 (Ναχορραγῶν Agathiae) ὑπῆλθε τῇ στρατηγίᾳ. γέγραφε
 τοῖνυν ἡμῖν καὶ αὐτὸς οὐκ ἄλλως περὶ αὐτῶν, ὅτι
 τοῦ Κανκάσου τὰς ἀκρωρείας οἰκοῦσι καὶ ὅτι δῆτα
 κλωπές τε καὶ λαφυραγωγὸι καὶ χαλεπῶν ἔργων καὶ
 ἀνοσίων καθεστῆκασιν ἐργάται. ἡβουλόμην οὖν κατὰ
 15 σφῶν ἐλάσαι στρατείαν, οἱ δὲ κατορθωδῆσαντες ἀντὶ
 Σουάνων ἐγένοντο Πέρσαι, ὡς εἶναι δῆλον ἐντεῦ-
 θεν ἀνήκειν μοι τὴν χάραν, καὶ ἔχειν οὐκ ἀρνούμαι.
 καὶ τοῖνυν δηλοῦσιν ὑπακούοντες ἡμῖν ἀσμενέστατα
 τῷ καὶ τοῖς δούλοις ἄρχεσθαι τοῖς ἡμῶν. ἀμέλει καὶ
 20 τοῦ Ζίχ ἐν γραμμασι δηλώσαντος ὡς Ῥωμαῖοι Σουα-
 νίαν ἐπιζητοῦσι λαβεῖν, τοσοῦτον πόρρωθεν φήθην
 ὑμᾶς τοῦ δικαίου φῆσαι, καθ' ὅσον οὐ πλησίον ἐγε-
 νόμην τοῦ πείθεσθαι τῷ παραλόγῳ τῆς ἀκοῆς. πλὴν
 ἠττηθῆσομαι τοῦ δυνατοῦ, καθ' ὅσον οἰηθεῖν περὶ
 25 ἔσεσθαι, μὴ οὐχὶ ταῦτά φρονεῖν τῷ καθ' ὑμᾶς βα-
 σιλεῖ." ταύτας δῆπουθεν αὐτὰς ἀπεκύησε τῷ νῷ τὰς
 ἐννοίας ὁ Περσῶν βασιλεὺς, καὶ ἐν τούτοις ὁ λόγος
 ἐπέπαντο πρὸς βραχὺ περὶ Σουανίας αὐτῷ. καὶ
 αὐτίς, ὡσπερ ἐν μεταξυλογίᾳ τινί, περὶ Ἄμβρου τοῦ
 30 Ἄλαμουνδάφου τοῦ Σαρακηνοῦ διελεγέσθην ἄμφω,
 τοῦ βασιλέως οὕτω πως ἀρξαμένου· "Ὁ καθ' ὑμᾶς

"Ἄμβρος ὁ Σαρακηνὸς οὐχ ἡμῖστα ἐπιμέμφεται τῷ
 Ζίχ, καὶ καταβοῆν πεποιήται τάνδρὸς οὐκ ἐλαχίστην,
 ἅτε οὐδέν τι οὐήσαντός γε αὐτόν, ἡνῖκα ἐσπενδό-
 μεθα ὡς ὑμᾶς." καὶ ὁ Πέτρος "ἐν οὐδενὶ χρόνῳ
 5 πώποτε" ἔφη "ῥητόν τι χροσίον ἐκομίσαντο ἐκ Ῥω-
 μαίων οἱ καθ' ὑμᾶς Σαρακηνοὶ οὔτε μὴν ἀνάγκη
 τινὶ οὔτε καθ' ὁμολογίαν τινά, ἀλλὰ δῆτα ὁ πατήρ
 Ἄμβρου Ἄλαμούνδαρος ἐστελλε δῶρα τῷ Ῥωμαίων
 αὐτοκράτορι, καὶ ὃ γε δεχόμενος ἀντεδωρεῖτό γε αὐ-
 10 τόν. ὅπερ ἐφ' ἐκάστῳ ἐνιαυτῷ τὸ τοιόνδε ἐγίγνετο
 οὐδαμῶς, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ πέντε παρρωχημέναν
 ἐτῶν. τοῦτο γοῦν διεσώθη τε καὶ διεφυλάχθη Ἄλα-
 μουνδάφῳ τε καὶ ἡμῖν ἐπὶ χρόνον ἡμιστὰ ὀλίγου.
 ἐξεπίσταται δὲ τὸ κρεῖττον ὅτι οὐχὶ δῆτα ἐρωμμένα
 15 φρονῶν ἐς Πέρσας τὰ τοιαῦδε ἐπρασσειν Ἄλαμούνδα-
 ρος. τοιγαροῦν διεβεβαιούτο ὡς εἰ καὶ ὑμεῖς πόλε-
 μον κινήσοιτε καθ' ἡμῶν, Ἄλαμουνδάφῳ γε ἔπρα-
 κτός τε καὶ ἀνενέργητος ἔσται ἡ μάχαιρα τῆς Ῥωμαίων
 ἑκατι πολιτείας. ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ τινὶ διέμεινε
 20 χρόνῳ· νῦν δὲ ὁ σὸς μὲν ἀδελφός, δεσπότης δὲ
 ἐμός, ἔθετο ἐν νῷ ἐμφρονέστατα, οἶμαι, ὦ βασιλεῦ,
 ἔφη τε ὡς εἰ βεβαίως ἔχει τὰ πολιτεύματα τὴν εἰρή-
 νην, τί δήποτε ἄρα λυσιτελήσει μοι τοῦ λοιποῦ ὑπη-
 κόοις τε καὶ δούλοις προσφθέγγεσθαι Περσῶν ὡς
 25 ἂν καταπρόοιντο τῶν κεκτημένων τὰ πράγματα,
 ἧγον πορίζειν τι αὐτοῖς ἢ πορίζεσθαι παρὰ σφῶν;
 — "εἰ πρὸ τῆς εἰρήνης" ἔλεξεν ὁ βασιλεὺς "ἐκατέρω-
 θεν ἐστέλλοντο πρεσβεῖαι καὶ ἀμοιβαίους ἐφιλοφρο-
 νεῖσθε δῶροις ἀλλήλους, χρῆναι οἶμαι ἄτρωτα εἶναι
 30 τὰ ὅσα ἐστέρχθη πρὸ τοῦ." ταύταις μὲν οὖν αὐταῖς
 καὶ περὶ Ἄμβρου ταῖς δικαιολογίαις ἐχρησάσθην, καὶ
 αὐτίς ἀντελογίζοντο περὶ Σουανίας. ὁ δὲ βασιλεὺς

εἶπεν "ὀπηρῖκα ἐγὼ γε παρεστησάμην Σκένδεις τε καὶ Σάραπα καὶ Λαζικήν, ὑμεῖς οὐ φατε ὅτι τηρικαῦτα Σουανίαν ἐν ὑπηκόων εἴχετε μοῖρα. ἐνδηλον οὖν ἐντεῦθεν ὡς οὐκ ἐτύγχανον ὄντες ὑπὸ Λαζοῦς. ἢ γὰρ ἂν καὶ αὐτοὶ ξὺν τοῖς κρατοῦσιν ἡμῖν προσ-⁵ ἐχώρησαν." ὁ Πέτρος ἔφη ἀμοιβადόν "τοῦτο οὐ γέγονεν, ἐπεὶ ὁ Σουάνος οὐκ ἀπέστη, καθὰ δῆπου-¹⁰ θεν οὐ δούλος ἦν ὁ Λαζός. φημι δὲ ὡς τοῦ καθ' ἡμᾶς δούλου ὁ δούλος ἀφηνίασεν οὐδαμῶς." — "τῆμερον" εἶπεν ὁ βασιλεὺς "δέκα ἤδη παρωγήκασιν¹⁵ ἐνιαυτοὶ ἐξ οὗ Σουανίαν ἐν κατοχῇ ἐποιησάμην· πρόσβεις πολλάκις ἐδεξάμεθα τε καὶ ἐξεπέμψαμεν ὡς Ῥωμαίους· καὶ τί δῆτα ἐξ ἐκείνου τὸν ὄντιναοῦν οὐ κεννήκατε λόγον ἕνεκα Σουανίας;" — "ἐπειδὴ τηρικαῦτα" ἔλεξεν ὁ Πέτρος "καὶ Λαζικῆς κύριος ἐεργό-²⁰ νεις. καὶ εἶπερ ἔφην ὡς δεῖ παραχωρησαί μοι Σουανίας, ἀντέλεξας ἂν "τίνος χάριν;" καὶ εἶπερ αὐθις ἔφην "ἐπεὶ Λαζικῆς ἐστὶ κατήκοος", ἀπεκρίνω "τίνα γὰρ σε γνωρίζομεν Λαζικῆς;" καὶ λοιπὸν ἀνταρ-²⁵ ρεῖν εἶχομεν τὸ παράπαν οὐδέν." — "τοῦτο φῆς" εἶπεν ὁ βασιλεὺς "ὅτι Σουανία Λαζῶν ὑποχείριος ἦν. εἶπερ ἐν γράμμασιν οἷός τε εἰ τεκμηριῶσαι τὸ τοι-³⁰ οῦνδε, ἤμιστα ἀποτεύξῃ τοῦ δέοντος." καὶ ὁ Πέτρος "οὔτι μελλήσω, ἀναδιδάξω δέ σε τᾶληθές. ἀρχαῖον ἔθος, ᾧ δέσποτα, τόδε ἐκράτησε παρὰ Λαζοῖς, ὁ Σου-²⁵ ανίας ἡγεμῶν ὑπήκουε τῷ Λαζῷ, καὶ ἀνάγκαστος οἱ ἐπεφύκει ἐς θασμοφορίαν, καὶ τοίνυν ἐκομίζετο παρ' αὐτοῦ ὁ Λαζός καρπούς τε μελιτῶν καὶ δέφρεις καὶ ἔτερα ἄττα. ὀπηρῖκα δ' οὖν ὁ Σουάνος ἄρχων ἀπε-³⁰ βίω, ἐχειροτόνει ὁ τοῖς Λαζοῖς ἐφροσῶς τὸν διαφυ-³⁰ λάξοντα τοῦ ἀποιχομένου τὴν ἀρχήν. ἐν τούτῳ γράμ-³⁰ μασιν ἐχρήτο ὡς τὸν Ῥωμαίων ἀντοκράτορα τῶν

ἑμβεβηκότων πέρι, καὶ αὐτὸς ἀντιγράφῳ ἐπιστολῇ ἐνεκελεύετο οἱ ἐκπέμψαι τὰ σύμβολα τῆς τῶν Σουάνων ἡγεμονίας ὅτῳ μὲν βούλοιο, Σουάνῳ δ' ὅμως ἀνδρὶ. τοῦτο τὴν ἰσχὺν ἔλαβεν ἐκ τῶν Θεοδοσίου⁵ τοῦ καθ' ἡμᾶς βασιλέως χρόνον μέχρι Περόζου τοῦ ὑμετέρου πάππου καὶ Λέοντος τοῦ καθ' ἡμᾶς." εἶτα ἐκ τῆς χλαμύδος ὁ Πέτρος ἐν φανερωῷ προκομίζει βιβλίδιον τι, ἐν ᾧ στοιχηδόν τε καὶ διηρημένως ἐδη-¹⁰ λούντο Λαζῶν βασιλεῖς, οἱ Σουάνων ἐχειροτόνησαν ἡγεμόνας. εἶχε δὲ οὕτω τοῦ γραμματείου ἡ δύνα-¹⁵ μισ, εἰ καὶ μὴ οὕτω τὰ ῥήματα· "οἶδε Λαζῶν βασι-¹⁵ λεις, οἱ γε βασιλίσκους ἐπέστησαν Σουάνοις, ἐξ οὗ χρόνου Θεοδοσίος τὸ Ῥωμαίων διήνευσε κράτος καὶ Οὐαράνης τὸ Περωσῶν ἄχρι Λέοντος ἀντοκράτορος²⁰ καὶ Περόζου." καὶ διεξιελθὼν ὁ Πέτρος ἔφη "ἄχρι τούτων ἴσμεν ἐν γράμμασι Λαζῶν τε βασιλεῖς καὶ τοὺς ὅσοι ὑπὸ Λαζοῖς ἄρχοντες ἐγένοντο Σουάνων." καὶ ὁ βασιλεὺς "εἰ ξυγγωρήσομέν σοι τὸ παρὰ σοῦ προκομισθὲν γράμμα ξυναρόμενον τῇ κατὰ σέ πολι-²⁵ τείᾳ ἔχειν τὸ πιστόν, ἄρα καὶ τὰ ἡμέτερα συμβόλαια πιστευθήσονται δικαιοτάτα;" — "οἶμαι." — "πλήν" ἢ δὲ ὁ βασιλεὺς "ὅπερ ἔφης, ἔχεται πειθοῦς ὅτι³⁰ δῆτα οὗτοι οἱ βασιλεῖς οἱ μὲν οὕτως, οἱ δὲ ἄλλως ἐγένοντο. ἐπειδὴ δὲ νῦν περὶ ἀμφηρίστου διαλεγό-²⁵ μεθα δούλου, εἰ μὲν ἐναργέστατά πως δυνηθείης ἀποφῆναι ὡς πέφυκε σός, λήψῃ γε αὐτόν· εἰ δὲ τὸ τοιούνδε οὐχ οἷός τε εἰ πιστώσασθαι, καὶ ἄλλως βού-³⁰ λεται ὁ Σουάνος ὑποτετάχθαι τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ἤμιστα ἔσομαι ἐμποδῶν. τούτου περαιτέρω οὐδὲν³⁰ ὀτιοῦν δυνησομαι ποιεῖν." ὁ δὲ Πέτρος "οὐχὲν³⁰ πεύσῃ, ᾧ δέσποτα, πρὸς τοῦ Σουάνου, ὅποι βούλε-³⁰ ται εἶναι; ἐξουσιάζει γὰρ αὐτός, ὅσον ἐπὶ ταύτῃ γε

δήπον τῇ μοίρᾳ." — "ἄθροι δέ" ὁ βασιλεὺς "ὡς οὐ
βούλομαι περὶ Σουανίας τῆς χώρας τι πυνθέσθαι
πρὸς τῶν Σουάνων, ἐπεὶ οὐδὲ ὅσιον οὔτε μὴν ἄλλως
δίκαιον περὶ τῆς γῆς αὐτῆς ἐν δούλου κινδυνεύεσθαι
κρίσει." οἷδε μὲν οὖν οἱ λόγοι προῆλθον ἐξ ἀμφοῖν. 5
[Exc. de legat. p. 133—147 Par., 346—373 Niebuhr.]

- 12 Ὅτι φησὶ Μένανδρος ὁ ἱστορικὸς περὶ Πέτρου
τοῦ πρέσβεως καὶ Χοσρόου· "οἷδε μὲν οὖν οἱ λόγοι
προῆλθον ἐξ ἀμφοῖν, καὶ οὐχ ἕτερα νοήματα ἐλέχθη
Σουανίας πέρι, οὐδὲ μὴν ἀνθ' ἑτέρων ἑτέρας λέξε- 10
σιν ἐρησάμην, ἢ τὸ χθαμαλώτερον πως ἔστιν ἢ τῶν
λόγων, καθ' ὅσον οἶόν τέ μοι, μετέφρασα ἐς τὸ Ἀ-
τικώτερον. οὐ γὰρ ἔμοιγε θυμῆρες τὰ εἰρημένα κυ-
ρίως καὶ ἐς ἐμὲ ἦκοντα, ὡς οἶμαι, ἐς τὸ ἀκριβὲς
μεταφέρειν ἐς ἑτερολογίαν, καὶ τῷ γλαφυρῷ τῶν 15
ῥημάτων οὐχὶ τὰ ὅσα ἐρρήθη, ἀλλὰ γὰρ τὴν τῆς ἡ-
τορικῆς ἐπιδείκνυσθαι δύναμιν, μάλιστα καὶ περὶ
σπουδῶν οὕτω μεγίστοις θυοῖν βασιλείων καὶ πολι-
τείων ποιουμένῳ μοι τὴν ἀπαγγελίαν. εἰ δέ γε ἄρα
βούλεται τις τὰ ὅσα Περσῶν βασιλεὺς καὶ Πέτρος 20
τηρικαῦτα ἀκριβολογησαμένῳ ἦσθιν εἰδέναί, ἀνα-
λεξάσθω ταῦτα ἐκ τῆς αὐτοῦ Πέτρου συναγωγῆς·
ἅπαντα γὰρ αὐτῷ ἀναγέγραπται ἐς τὸ ἀκριβὲς ὅποσα
Χοσρόης καὶ πρέσβεις Ῥωμαίων καὶ Περσῶν ἐλέξαν
τε καὶ ἤκουσαν αὐτοῖς τοῖς λόγοις τῶν φηγεζαμένων 25
εἰρημένα, εἴτε κατὰ θωπείαν τινὰ ἐξ ἀμφοῖν τοῖν
μεροῖν τυγχάνουσι λεγόμενα εἴτ' οὖν κατασοβαρενό-
μενοι σφῶν ἐλεξαν ἅττα ἢ εἰρωνευόμενοι ἢ καὶ ἐπι-
τωθάζοντες ἢ καὶ ἀποφλανρίζοντες· καὶ ἀπλῶς ὅσα
ἐνῆν καὶ ὅπως περὶ τόσου πράγματος διαλεγόμενους 30
τοὺς ἀμφοτέρους πολιτείας ἀνδρας εἰπεῖν, ἐνθένδε
ἀναλεκτέον. τεύχος γὰρ μεγίστον ἐσὶ τῶν τοιῶνδε

πεπλήρωται, οἶμαι, ξὺν ἀληθείᾳ λόγων, εἰ μὴ Πέτρον
κεκόμψενται τι τῆς αὐτοῦ χάριν εὐκλείας, ὡς ἂν τοῖς
μετέπειτα δαιχθείη ὡς μάλα ἐμβριθῆς τε καὶ ἀνάλω-
τος ἐν τῷ ἡτορευεῖν τῷ καταμαλάξει φρονήματα
5 βαρβαρικά σκληρά τε καὶ ὀγκώδη. ἅπαντα δὲ οὖν
ἐν τῇ περὶ τούτων βίβλῳ ἀναλεγόμενος ὅστισοῦν
εὐρήσει· οὐ γὰρ ἔμοιγε ὑπῆρχεν ἀναγκαῖον οὐδὲ
ἄλλως ἀφοδίον ἐν ξυγγραφῇ περιτολογία χρῆσθαι
καὶ ἐφ' ἐνὶ κεφαλαίῳ ἐμφιλοχωρεῖν ὡς, εἰ γε ἅπαντα
10 ἀνεγραψάμην τὰ ὅσα κατ' ἐκείνην γε δήπον φέρεται
τὴν διφθέραν, ἀπέχρησέ μοι ἂν ἢ τῶν σπουδῶν ῥα-
ψοδία ἐς μεγίστης ἱστορίας ὑπόθεσιν. ἐγὼ δὲ ἐκεί-
θεν ἀρυσάμενος ὅ,τι χρειῶδες ἐν ὀλίγῳ ἐλεξα."
[Exc. de sentent. (cod. p. 342) p. 355—357 Mai., 428
15—430 Niebuhr.]

Ὅτι οὐδὲν προέβη περὶ τῆς Σουανίας, ἀλλ' ὁ 13
Πέτρος ἄπρακτος ἀνεχώρησε τῶν Μηδικῶν ὀρίων.
ὅμως δ' οὖν ἐσπέισατο Πέρσας, καὶ κατέθειτο τὸν
πόλεμον ἀμφοτέραι πολιτεία. καὶ οἱ μὲν Μῆδοι ἐκ
20 τῆς τῶν Κόλχων γῆς ἐπ' οἶκον ἀνεχώρησαν· ἀτὰρ
ἐς τὸ Βυζάντιον ἀφικόμενος ὁ Πέτρος οὐ πολλῷ
ὑστερον κατέλυσε τὸν βίον. [Exc. de legat. p. 147
Par., 373 Niebuhr.]

Ὅτι ἐπὶ Ἰουστίνου τοῦ νέου οἱ τῶν Ἀβάρων 14
25 πρέσβεις παρεγένοντο ἐν Βυζαντίῳ, τὰ συνήθη δῶρα
ληψόμενοι, ἅπερ τῷ κατ' αὐτοὺς ἔθνεϊ Ἰουστινιανὸς
ὁ πρὸ τοῦ βασιλεὺς ἐδίδου· ἦσαν δὲ καλωδία τε
χρυσῶ διαπεποικιλμένα, ἐς τὸ εἰργεῖν τι τῶν ἀπο-
διδρασκόντων ἐπινενομημένα, καὶ κλίνας ὁμοίως καὶ
30 ἄλλα τινὰ ἐς τὸ ἀβρότερον ἀνεμμένα. τότε δὲ οὖν
οἱ πρέσβεις τῶν Ἀβάρων ἐς πείραν ἰέναι τοῦ βασι-
λέως ἐβούλοντο, εἰ γε οὐκ ἄλλως (οὐδαμῶς ἐξέσται

Nieb., ελη addit Müll.) δῶρα λαμβάνειν αὐτοῖς καὶ τῇ Ῥωμαίων ἰσχυρίᾳ ἐπειτροφῶν καὶ τὸ ἀμελὲς αὐτῶν οἰκεῖον τίθεσθαι κέρδος. καὶ δὴ παρὰ βασιλέα φοιτῶν ἤξιον. καὶ οὖν τοῦτο ἐφειμένον αὐτοῖς, ἔτι γε μὴν καὶ διὰ τῶν ἐρμηνέων ὅ,τι βούλονται λέ-⁵γειν, τοιοῦτοδε ἐχρήσαντο λόγοις· "Χρεῶν, ὦ βασιλεῦ, κληρονομοῦντά σε τῆς πατροφῆς ἀρχῆς καὶ τοὺς πατροφῆους φίλους οὐκ ἄλλως ἤπερ ὁ πατὴρ ὁ σὸς εὖ ποιεῖν, καὶ ταύτη φαίνεσθαι μᾶλλον διάδοχον εἶναι τετελευτηκότος τῷ μηδὲν ἐναλλάττειν ὧν ἐκεῖνος ¹⁰ἔπραττε περιῶν. οὕτω γὰρ καὶ ἡμεῖς τῆς αὐτῆς ἀνθεξόμεθα γνώμης, καὶ οὐχ ἦττον τὸ τῆς εὐεργεσίας ὄνομα μεταστήσομεν, εἰ σὲ καὶ μετ' ἐκεῖνον εὐεργετην ἀποκαλέσομεν· πρὸς γε καὶ αἰσχυνησόμεθα τῷ πεπονθένει καλῶς μὴ τοῖς ὁμοίοις ἀμειβεσθαι ¹⁵τὸν δεδρακότα. καὶ γὰρ πατέρα τὸν σὸν δῶροις ἡμᾶς φιλοφρονούμενον ἀντεδωρούμεθα τῷ καὶ δυνάμενοι μὴ κατατρέχειν τὴν Ῥωμαϊκὴν, ἀλλὰ πλέον ἐνδείκνυσθαι τι. τοὺς γὰρ ἐκ γειτόνων ὑμῖν βαρβάρους, τὴν Θρακίην αἰεὶ περικόποντας, ἠφάνισαμεν ἀθρόον, καὶ ²⁰οὐδέεις ὅστισούν αὐτῶν περιλέλειπται τὰ Θρακῶν ὀρίσματα καταδραμούμενος· δεδίασι γὰρ τῶν Ἀβάρων τὴν δύναμιν φιλίας ἔχουσαν πρὸς τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν. πεπεισόμεθα δὴ οὖν ὡς ἐν τούτῳ μόνῳ καινοτομήσεις ἡμᾶς τῷ πλέον παρέχειν ἡμῖν ἢ ὁ σὸς ²⁵ἐδίδου πατῆρ' ἀνθ' ὧν καὶ ἡμεῖς ἤπερ ἐκείνῳ γενησόμεθα σοὶ κατὰ τὸ πλέον ὑπεύθυνοι καὶ μείζονας ἐποφλήσομέν σοι τὰς χάριτας. πάρεσμεν οὖν ληφόμενοι τὰ κατὰ τὸ εἰωθός. γνώθι γὰρ ὡς ἄλλως οὐκ ἔστι δυνατόν τὸν καθ' ἡμᾶς ἠγεμόνα σοὶ τε καὶ ³⁰τῇ Ῥωμαίων εὐνοούστατον ἔσεσθαι πολιτεία, εἰ γε μὴ ἐργησιθεῖν πρότερον αὐτῷ τὰ ἐφ' οἷς οὐ κινεῖν ὅπλα

κατὰ Ῥωμαίων ἐγνώ." οἱ μὲν τῶν Ἀβάρων πρόσβεις τοιαῦτα διεξῆλθον, ἐπαμφοτερίζοντες τῇ γνώμῃ· τοῦτο μὲν γὰρ ἐδόκουν ἰκετεύειν, τοῦτο δὲ ἀπειλεῖν. ᾤοντο γὰρ ὡς ταύτη δεδίζονται τε καὶ ἐκφοβήσουσι ⁵τὸν βασιλέα, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀναγκασθήσονται Ῥωμαῖοι ὡσπερ ὑπόφοροι εἶναι Ἀβάρων. ὁ δὲ βασιλεὺς οὐδὲν ἕτερον ἢ φόρον ἠγγεσάμενος τὰ τῶν Ἀβάρων ῥήματα, ἀντέλεξεν οὕτω· "Προβαλλομένων ὑμῶν σὺν ἰκετεία τὴν μεγαληγορίαν, οἰομένων τε τῇ συγκράσει ¹⁰ταύτη τῶν λόγων τὸ σπουδαζόμενον ὑμῖν ἀνύσειν, ἀμφοτέρας, ὡς εἰπεῖν, ἐκπεπτώκατε τῆς ἐλπίδος· οὔτε γὰρ ὑποδωπεύοντες ἡμᾶς ἀπατήσετε οὔτε μὴν ἀπειλούντες ἐκφοβήσετε. πλείονα δὲ ὑμῖν ἐγὼ παρέξω τοῦ ἡμετέρου πατρὸς τὸ πέρα τοῦ δέοντος ἐπηρμένους ¹⁵ὑμᾶς τῷ πρόποντι σισφρονίζειν· ὁ γὰρ μεταρροθμίζων τοὺς ἀτάκτους τῶν λογισμῶν καὶ ὡσπερ παιδεύων τε καὶ ἀνακόπτων τῆς ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν αὐθαδιζομένων ὀρηγῆς ὀφθήσεται κατὰ τὸ μᾶλλον εὐεργέτης ἤπερ ὁ χορηγὸς τῆς τρυφῆς, ὃς φιλεῖν μὲν δοκεῖ, προφάσεως ²⁰δὲ μικρᾶς ἐπιλαβόμενος τὸν δῆθεν εὐεργετούμενον ἠφάνισεν εὐθέως. ἅπιτε τοιγαροῦν πλείστον προάμενοι παρ' ἡμῶν κἂν γοῦν ἐν ζῶσι τελεῖν καὶ ἀντὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρημάτων τὸν καθ' ἡμᾶς φόβον εἰς σωτηρίαν εἰληφότες. οὔτε γὰρ δεηθεῖν ποτὲ τῆς καθ' ὑμᾶς ²⁵συμμαχίας, οὔτε τι λήψεσθε παρ' ἡμῶν ἢ καθ' ὅσον ἡμῖν δοκεῖ, ὡσπερ δουλείας ἔρανον, καὶ οὐχ, ὡς οἴεσθε, φορολογίαν τινά." τοιοῦτον ἐπισείσαντος φόβον τοῦ βασιλέως τοῖς πρόσβεσι τῶν Ἀβάρων, κατεγνωκότες ἐκ τῶν εἰρημένων οἱ βάρβαροι ὡς οὐκ ἀνέξεται σφῶν ³⁰τῆς πλεονεξίας, καὶ ὡς οὐδὲν αὐτοῖς ἐπιδοθήσεται ὧν ἐκομίζοντο πρὸ τοῦ, καὶ ὡς τὸ λοιπὸν ἀδεῶς οὐκ ἐπιδραμοῦνται τὴν Ῥωμαϊκὴν, ἐν δυσθυμῖα τε ἐτύγχανον

πολλῇ καὶ ἀναλογιζόμενοι ἦσαν ὅποι τὰ παρόντα ἐκ-
βήσεται καὶ ὅποι τύχης αὐτοῖς χωρήσει τὰ πράγματα·
οὔτε γὰρ μένειν ἐν Βυζαντίῳ ἀνόνητα ἤθελον οὔτε
μὴν ἀπρακτοὶ ἀπιέναι ἐβούλοντο. ὁμῶς δ' οὖν τῶν
κακῶν αὐτοῖς αἰρετώτερον ὑπῆρχεν ἀπονοστήσαι ὡς
τοὺς ὁμοφύλους, καὶ τούτοις ἐνωθέντες ἐς τὴν τῶν
Φράγγων χώραν ἀφίκοντο, τοῦ βασιλέως τὴν ἀπο-
λογία ἀναμαύσαντες. [Exc. de legat. p. 101—103 Par.,
286—290 Niebuhr.]

15 Ὅτι Ἰουστίνος ὁ ἀνεψιὸς Ἰουστινιανοῦ κατ' ἐκεῖνο
α. 505
1041
π. 1.
καιροῦ Ἰωάννην τὸν Κομεντιόλου ἐς τὰ Περσῶν ἦθη
ἔστειλε πρεσβευσόμενον. παρηγγύησε δέ οἱ ἐκ μὲν
τοῦ ἐμφανοῦς ἀνακήρυξιν ποιήσασθαι τῆς αὐτοῦ ἐπὶ
τὴν βασιλείαν ἀναγορεύσεως κατὰ τὸ εἰωθὸς Ῥω-
μαίοις τε καὶ Πέρσαις, ἐν ταύτῳ δέ, εἰ γε καλέσοι
13 καιρὸς, καὶ ἀμφὶ Σουανίας κινήσαι λόγους. ταύτην
γὰρ οὐπω Χοσρόης ἀποκατέστησε Ῥωμαίοις, καίτοι
τῆς Λαζικῆς παραχωρήσας, ἣς ὑπήκοος οὔσα ἡ Σουα-
νία ἐτύγχανεν. ἀλλ' αἱ μὲν πεντηκοντούτιδες σπου-
δαὶ ἦσαν, ὡς ἔθετο Πέτρος ὁ τῶν περὶ βασιλέα κατα-
20 λόγων ἡγεμῶν· τὰ δὲ περὶ Σουανίας ἐπ' ἀμφιβόλῳ
ἦν. Ἰουστίνος δὲ ὁ βασιλεὺς ἐνεκελεύσατο Ἰωάννην,
ὡς εἰ γε βούλοιντο Πέρσαι καὶ ὄμιον ἀποδόσθαι τὴν
χώραν, ἐτοιμώτατα φῆσαι ἔχειν. ἡ γὰρ Σουανία ἀξιό-
λογος μὲν οὐδαμῶς, ὁμῶς δὲ ἐπιτηδείως ἔχουσα θεί-
25 σεως ἐς τὰ μάλιστα ὀνίνησι τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν τῷ
μὴ δι' αὐτῆς ἐπιτιθεμένους Πέρσας τὰ τῶν Κόλχων
ὄρια λυμάλνεσθαι. Ἰωάννης οὖν ἐκ Βυζαντίου ἄρας,
καὶ ὡς τάχιστα τὴν πορείαν ἀνύσας, ἐν ταῖς κατὰ τὴν
πάρουσον πόλεσι τῶν ἀναγκαίων φροντίδα θέμενος
30 πολλήν, τοῦτο προαιρημένου αὐτῷ ἐκ βασιλέως, ἀφί-
κετο ἐς τὸ Δάρας. ἐνταῦθα τὸν κατὰ πόλιν ὀλκὸν

τοῦ ὕδατος ἐπεσκεύασε καὶ ὑδροχοεῖα ἐπενόησε, καὶ
μὲν οὖν ἄλλα ἅττα τῶν ἐν ἄστει ἀναγκαίων εἰργάσατο.
διήγαγε δὲ αὐτοῦ ἡμέρας δέκα τῷ τοῦς ἐν τῇ Νισίβει
τῇ πόλει πανηγυρίζειν τε καὶ ἄγειν ἑορτήν, καὶ τοῦ-
5 του τὴν πρεσβείαν μὴ ὑποδέξασθαι. ὁ δὲ Ἰωάννης
δεχθεὶς μετὰ τὴν ἑορτὴν τὴν φουρνίαν (φρουρίαν
Suidas v. νεκρία) προσαγορευομένην, ὅ ἐστιν ἑλληνιστὶ
νεκρία, ἐκ τῶν ἐν τῇ Νισίβει ἀρχόντων ἐξεπέμφθη
σὺν τῇ νομιζομένῃ τιμῇ πρεσβεύειν ἐς τὰ βασίλει
10 Περσῶν· καὶ ἅπαντα, ὧν ἔνεκα ἔσταλτο, ἐν δέοντι
καταστησάμενος, ἐν τούτοις ὑπῆρχεν. ὁ δὲ Χοσρόης
ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τῶν Σαρακηνῶν περὶ αὐτῷ ἐκίνησε
λόγους. τὰ γὰρ Σαρακηνικὰ φύλα μυριάδες ταῦτα,
καὶ τὸ πλεῖστον αὐτῶν ἐρημονόμοι εἰσὶ καὶ ἀδέσποτοι,
15 καὶ μὲν οὖν τῆς Ῥωμαίων, ἐστὶν ἂ καὶ τῆς Περ-
σῶν ὑπήκοα πολιτείας. οὕτω δὲ διακεκριμένων αὐτῶν,
Ἰουστινιανός, μεγαλόφρων ἀνὴρ καὶ βασιλικώτατος,
τοὺς μηδίζοντας Σαρακηνῶν δώροισι ἐδεξιοῦτο κρα-
τούσης εἰρήνης. ὁ δὲ Ἰουστίνος, ἐμβριθῆς τε ὦν καὶ
20 βαρβάρων φρονήματι ἡμιστὰ ὑποχαλῶν, ἐν οὐδενὶ
λόγῳ ἐποίησατο τοὺς ὅσοι ἐμῆδιζον τῶν Σαρακηνῶν.
οἱ δέ, πλεονεκτικώτατον γὰρ τὸ φύλον, ἀποκοπήν
τοῦτο ἡγησάμενοι τῷ βασιλεὶ ἐνέκειντο Περσῶν μὴ
περιδεῖν αὐτοὺς αὐτῷ ἀνακειμένους. τῷ τοι ἄρα
25 καὶ Πέτρου ἐκείσε πρεσβευσαμένου, ὥσπερ τοῖς Σα-
ρακηνοῖς ὑπευθύνους ὄντας Ῥωμαίους ἔλεγε δεῖν ὁ
Χοσρόης ἀποδίδοσθαι σφισι τὸ χρέος. εἶτα καὶ Ἰω-
άννου αὐτόσε ἀφικομένου τοῖς αὐτοῖς ἐχορήσατο ἡγή-
μασι. δυσχυρίζοντο γὰρ πᾶς οἱ Σαρακηνοὶ ὡς ὑπὲρ
30 τοῦ εἰρήνην ἄγειν καὶ μὴ καταθεῖν τὴν Ῥωμαίων τὰ
τοιαῦτα ἐκομίζοντο χρήματα, ἐντεῦθεν τε ἐβιάζοντο
τὴν τοῦ πράγματος φύσιν. ὁ δὲ Ἰωάννης ὡς ἐώρα

σφῆς οὐ κατὰ τὸ δέον τὸ ἐπίκλημα ποιουμένους, εἶπεν
 "εἰ μὲν ἕτερός τις, καὶ οὐχὶ Χοσρόης ὁ πᾶν, ξυνε-
 πελαμβάνετο τοῖς ἀδίκως ἐπεγκαλοῦσι Σαρακηνοῖς,
 ἦττον ἂν ὑπῆρχε δεινόν. τοσοῦτον δὲ βασιλεῦ Περ-
 σῶν, περὶ πλείστου ποιούμενον τὰ μὴ ἐναντία τῆς
 τῶν πραγμάτων φύσεως, προσθήσω δὲ καὶ τὰ Ῥω-
 μαίων ἀσπαζόμενον, συνηγοροῦντα τοῖς ἐθέλουσιν
 ἀδικεῖν θανατῶσαιμι λίαν καὶ ὑπερεκπλαγερῆν. ὅμως
 δὲ ἔσθμι τὸν νοῦν οὐκ ἐπιτρέψω, Ῥωμαῖος πεφυ-
 κῶς, ἀναδιδάξω δὲ τὸ πᾶν. καίτοι τοῦ βασιλέως οὐ
 δεομένου διδασκαλίας, ἀλλ' ἐν εἰδόσι τῆς διηγήσεως
 προλούσης. ὁ γὰρ προεγνωκῶς ἦδη τὰ ὅσα τῷ δικαίῳ
 ξυνάδει, ταῦτα πάλιν ἀναδιδαχθεὶς ἐπιρρώσει τῷ
 ἀδεκάστῳ τὸ συνειδός. Πέτρος μὲν γὰρ ὁ πρὸ ἡμῶν
 πρεσβευτής, ὃς ἐναγχος παραγεγόμενος ἐβεβαίωσε τὰ
 τῆς εἰρήνης, ἐμπειρία λόγων καὶ δεινότητι πειθοῦς
 καὶ τὰ περὶ τῶν νῦν ἐπεγκαλούντων Σαρακηνῶν, καὶ
 ἕτερα ὅσα διημφισβητήθη, οἷος ἐγένετο παρακρούσα-
 σθαι. ἐγὼ δὲ ῥητορεύειν τε καὶ πείθειν ἡσχημένος
 οὐδαμῶς, ὅμως τῷ (πρὸς τῷ Nieh.) περιεῖναι τῇ δίκῃ
 τῶν Σαρακηνῶν ἔξω πρὸς ὑμῶν, τῷ (τὸ Nieh.) μὴ
 στέργειν ὑμᾶς ἀπὸ Ῥωμαίων Σαρακηνοῦς, καὶ ταῦτα
 τοῖς ἀδικωτάτους, καὶ ἀπὸ τοῦ συνοίσοντος τοῖς καθ'
 ἡμᾶς (ὑμᾶς Bekk.) πολιτεύμασι τὸ ἀξύνμορον. οἱ καθ'
 ὑμᾶς γὰρ Σαρακηνοί, ὅταν δὲ λέγω Σαρακηνοῦς,
 ἀναλογίζεσθε, ὡς Μῆδοι, τὸ ἀλλόκοτόν τε καὶ καλίμ-
 βολον τοῦ ἔθνους, οὗτοι δὴ τὰ οὖν πρὸς βασιλέως
 Ἰουστινιανοῦ δῶρα μὲν λαμβάνειν εἰώθεισαν, τὸ δὲ
 ἔθος αὐτοῖς τῷ τοῦ παρέχοντος ἐβεβαιούτο βουλήματι.
 ὑπερηδόμενος γὰρ τῇ εἰρήνῃ καὶ οἷς οὐκ ἐχρήμυ τὸ
 μεγαλόδωρον ἐπεδείκνυτο. καὶ μᾶλλον ἐκαίνιζεν ἐκου-
 σίως φιλιανθρωπίας ὑπερβολῇ πρὸς τὸ μὴ ἀναγκαῖον

τὰ πράγματα ἢ περ ἀκουσίως, εἰ θέμις εἶπεν, ἐποιεῖτο
 τῶν ἀναγκαίων τὴν σύστασιν. μαρτύριον δὲ μοι σαφέ-
 στατον τοῦ δῶρα τοῖς Σαρακηνοῦς, καὶ οὐχ ὡς ὑπὲρ
 σπονδῶν, ὡς φασί, κομίζεσθαι τὰ τοιαῦτα χρήματα,
 καὶ αὐτοῦς ἀντιδώροφροεῖν τὸν καθ' ἡμᾶς βασιλέα.
 καὶ πρὸς ταῦτα μὲν οἶμαι μὴδ' ὄντιναοῦν ἀντερεῖν.
 εἰ δὲ καὶ δολήμεν ὡς Ἰουστινιανὸς αὐτοῦς κατὰ ξυ-
 θήκας ἐφιλοφρονεῖτο τοῖς χρήμασι, συνεμετρήθη τῷ
 βίῳ τοῦ δωρουμένου βασιλέως καὶ συνανεπεύσατο
 τούτου τῇ τελευτῇ τὸ δωρούμενον. οὐ γὰρ ἐνός
 ἀνδρὸς ἔσθαι, φημί δὲ τὸ πλεόν, καὶ νόμῳ μὴ λυσιτε-
 λοῦντι, καὶ εἰ πέφυκε βασιλεὺς ὁ τὸ ἔθος ἰσχυροποιή-
 σασ ἤγουν νομοθετήσας, πολιτεία καταδικασθήσεται
 ποτε. ἡμεῖς δὲ τοσοῦτον ἀπέχομεν τοῦ δίδοναι τι τὸ
 λοιπὸν Σαρακηνοῖς, καθ' ὅσον Ἰουστινιανὸς μὲν καὶ
 πρὸς τοῖς βαρβάρους ἡπιώτατος, ὁ δὲ νῦν Ῥωμαίων
 αὐτοκράτωρ πρὸς πάντας εἶναι βούλεται φοβερώτατος.
 οὐ χρεῶν οὖν ταῦτα τοῖς Σαρακηνοῦς ὀνειροπολεῖν·
 οὐ γὰρ τι τοιοῦτον ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς ἔλοιτο ποιεῖν.
 εὐκτόν δὲ ὑμῖν γενήσεται τὸ τὴν εἰρήνην αὐτὸν ἐθέ-
 λειν ἐρρωσθαι, καὶ μὴ ολεσθαι γὰρ αὐτὸν ἔλαττον ἔχειν
 Ῥωμαίους ἐν ταῖς ἤδη γεγενημέναις σπονδαῖς. ταύτη
 γὰρ ἀνέξεται μὴ ὄπλα κινεῖν." οὗτος μὲν οὖν οὕτως
 ἔλεξε. καὶ περὶ μὲν τῶν Σαρακηνῶν τὸ λοιπὸν οὐδε-
 μία τις ἐφέρετο μνήμη. ἐπιτηρήσας δὲ τὸ δοκεῖν οὐκ
 ἐργασθῶς ἀμφὶ Σουανίας ἀπέρριψε λόγους ὡς δέον
 ὑπὸ Ῥωμαίους αὐτὴν καθεστάναι, εἰ γε καὶ Λαζικῆς
 ἐπελάβοντο ἐννομώτατα αὐτοί. ὁ δὲ Περσῶν βασιλεὺς
 τοῖς περὶ Σουανίας μὲν λόγους ἔδοξε παραδέχεσθαι,
 χορῆσαι δὲ αὐτὸν ἔφη περὶ ταύτης ἅμα τοῖς ἐν τέλει
 τῶν Μήδων βουλευσασθαι. μετὰ ταῦτα ὁ Ἰωάννης
 λόγους προσήγαγε τῷ Ζίχ τῷ καὶ Ἰεσδεγουσνάφ, καὶ

κατέλαβε τὸν Ζίχ ἐπανερχόμενος κατὰ δὴ τὴν Νίσιβιν
 ἔτι νοσῶδη, τὰ τε γραφέντα οἱ πρὸς Ἰωάννου ἐνεχεί-
 ρισεν. ὁ δὲ καταμαθὼν ὡς ἐς τοῦναντίον αὐτῷ
 τῶν ἐλπισθέντων ἡ ὁδὸς γίγνεται καὶ ὡς οὐκ αἰσίως
 οἱ προσβήσεται τὰ τῆς πρεσβείας, δυσθυμία περιπεσὼν
 καὶ τῇ νόσῳ κάτοχος ὢν κατέστρεψε τὸν βίον. καὶ
 μὲν δὴ καὶ Ἰωάννην αὐτίκα συνέβη τεθνάναι. μετὰ
 ταῦτα ἀγγέλλεται ἐν Βυζαντίῳ ὡς ἕτερος ἦξοι πρε-
 σβευτῆς ὁ προσαγορευόμενος Μεβώδης. οὗτος ἐς τὴν
 βασιλίδα ἐπορεύετο ἐξωγκωμένος καὶ μάλα βρενθό-
 10 μενος, καὶ ἐλπίδα ἔχων ὡς περὶ Σουανίας αὐτῷ κινη-
 θήσονται λόγοι καὶ ὅτι Πέρσας ἀρέσκουσαι γενήσονται
 ξυνηθῆκαί. ταύτῃ τῇ διανοίᾳ ἐπηρμένος ἐν Βυζαντίῳ
 ἦει, αὐθαδέστερον ἢ κατὰ πρεσβευτὴν θέμενος τοῖς
 κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν. παραγενομένου δέ, βασιλεὺς
 15 γὰρ ἦδη ἐπέπυστο Μεβώδου τῆς ἀλαζονείας πέρι, καὶ
 ὅποια ἄττα ἐλπίων τὴν ἀφίξιν ἐποιήσατο, τὰς μὲν
 ἐν βασιλείᾳ Περσῶν ἔδοξε δέχεσθαι προσρήσεις κατὰ
 τὸν εἰωθότα θεσμόν, περιεφρόνησε δὲ ὅμως τὸν Με-
 βώδη καὶ ἀπεπλαύριζε μὴδὲ τὴν οἰανοῦν συνουσίαν
 20 ὡς αὐτὸν ποιούμενος. ὡς δὲ ἐς τοῦναντίον ἤπερ
 ἐβούλετο τὰ τῆς πρεσβείας οἱ ἐχώρει, καὶ τὸ παράπαν
 οὐδὲν αὐτῷ ἔλεξε περὶ Σουανίας ὁ βασιλεὺς, ἔπειτα
 ἐξελιπάρει ὁ Μεβώδης τοὺς ἅμα οἱ Σαρακηνούς ἐς
 λόγους ἵεναι τῷ αὐτοκράτορι. εἶποντο γὰρ ἄμφι τοὺς
 25 τεσσαράκοντα οἰκείῳ τινὶ πρεσβευτῇ ταττόμενοι. ὁ
 γὰρ τῶν Σαρακηνῶν φύλαρχος Ἀμβρος ἐκπέψας
 ὑπῆρχε καὶ ὄγε ξὺν τῷ Μεβώδῃ πρεσβείαν διαλεχ-
 θησομένους περὶ ὧν χρημάτων πρὸς Ἰουστινιανοῦ
 ἐκομίζοντο. Μεβώδης οὖν τοῦ σκοποῦ τοῦ περὶ Σου-
 30 ανίας ἀμαρτῶν, ὡς ἂν μὴ πάντῃ ἀπρακτος ἀναχω-
 ρήσοι, ἐπιμελέστατά πως ἠντιβόλει τῆς ὡς βασιλέα

τυχεῖν εἰσόδου τοὺς Σαρακηνούς. καὶ τοίνυν ὑπο-
 λαβὼν ὁ αὐτοκράτωρ "τί γὰρ δῆτα" ἔφη "βούλου-
 ται οἱ καθ' ὑμᾶς Σαρακηνοί;" ὡς δὲ ἐγκείμενον
 ἔώρα, κατένευσε μόνῳ εἰσιέναι τῷ ἐκείνων πρε-
 5 σβευτῇ. ἥπιστατο γὰρ ὡς ἀπανθαδιζόμενος οὐκ ἂν
 ἔλοιτο ἄνευ τῶν ἐπομένων ὡς βασιλέα φοιτῆσαι,
 ἀλλ' ὥσπερ ἠνίκα παρὰ Ἰουστινιανὸν ξὺν ἅπασιν τοῖς
 ἅμα αὐτοῖς τῶν Σαρακηνῶν οἱ πρέσβεις ἐγίνοντο,
 καὶ τὸν οὕτω βούλεσθαι τὸ σύνηδες διασώζοντα ποι-
 10 ἦσαι. ἐντεῦθεν τε εὐπρόσωπον ᾤετο ἔξειν αἰτίαν,
 ὡς αὐτὸς μὲν τὰ ἀρμόδια βασιλεὶ διεπράξατο, ὁ δὲ
 Σαρακηνὸς ἥμισυ ἐγνώ τὰ δέοντα· εἶτα κατὰ δὴ
 τοῦ βαρβάρου ἀντιστραφήσεται τὸ ἐπίκλημα. καὶ
 οὐκ ἄλλως ἀπέβη ἢ βασιλεὺς ἐστοχάσατο. ὁ γὰρ
 15 δὴ Σαρακηνὸς ἀπρεπὲς εἶναι τὸ παρεῖναι οἱ μόνῳ
 ὡς βασιλέα ὑποτοπήσας, καὶ τὸ κρατήσαν δῆθεν κα-
 ταλύειν οὐχ αἰρετέον αὐτῷ, ἀπηνήνατο τὴν ἐς βα-
 σιλέα πάροδον. τότε ὁ βασιλεὺς τὸν μὲν Σαρακηνὸν
 τελεωτάτα περιεφρόνησεν, ὁ δὲ ἐς τὸν Μεβώδη παρ-
 20 ἤγαγε τὰς αἰτίας. ὁ δὲ τῶν Περσῶν πρεσβευτῆς
 "ὦ δέσποτα" ἔλεξεν "οὐ πάρεμι συνεπαμύνων, εἰ γε
 ὁ Σαρακηνὸς ἐπλημμέλησέ τι, ἄλλως δὲ ἀκουσόμε-
 νος, ὅπως, εἰ μὲν ἀρμόδια τῷ δικαίῳ λέγοι, μὴ πε-
 ριόψομαι, εἰ δὲ γε ἐς τοῦναντίον ὀφθῆσεται ἀδίκως
 25 ἐπεγκάλῳ, αὐτὸς ἐγὼ καταδικαίτησω τοῦ Σαρακη-
 νοῦ." ὁ βασιλεὺς ἐπιτωθάζων "ἦκεις, ὡς εἴποιεν,
 οὐχὶ πρεσβευσάμενος, ἀλλὰ δικάσων." ὁ Μεβώδης
 αὐτίκα ὄγε τῷ πληκτικῷ τοῦ λόγου συγχέας τὸ
 πρόσωπον ἐφοινίττετο. τοιγαροῦν παραχοῆμα τὸν
 30 αὐτοκράτορα προσειπὼν ἤπερ θέμις οὕτως ἀνεχώ-
 ρησεν. ὀλίγας δὲ ὕστερον ἡμέραις αὐθις ἐς τὰ βα-
 σίλεια παρελθὼν παρητεῖτο λιπαρῶς περὶ τῆς τῶν

Σογδαῖται ὄνιον παράσχουντο τὴν μετάξαν τοῖς Μή-
δοις, καὶ οὖν πείθεται ὁ Διζάβουλος, ἀφίησὶ τε προ-
σβουσομένους Σογδαῖτας. ἐξηγρεῖται δὲ τῆς προσβείας
Μανιάχ. ἀφικόμενοι δὴ οὖν παρὰ βασιλείᾳ Περσῶν
ἐδέοντο τῆς μετάξης πέρι, ὅπως ἄνευ τινὸς κωλύ-
5 μης αὐτοῖς προέλθοι ἐπ' αὐτῇ τὰ τῆς ἐμπορίας. ὁ
δὲ Περσῶν βασιλεὺς, οὐδαμῶς γὰρ αὐτῷ ἤρεσκε τὰ
τοιιάδε, ὡς ἂν μὴ ἐνθένδε ἄδεια ἔσοιτο Τούρκοις τοῖς
Περσῶν ἐμβατεύειν ὁρίοις, ἀνεβάλετο ἐς τὸ αὐριον.
καὶ μὲν οὖν αὐθις ἀναβολῇ ἐχρηῖτο πάλιν ἑτέρω. ὡς 10
δὲ ἄλλοτε ἄλλως τὸ παρὸν ἀπεκρούετο, τῶν Σογδαί-
τῶν ἐκλιπαρούντων τε καὶ ἐγκαιμένων, τότε Χοσροῦς
ἐκκλησιάσας ἀνελογίζετο. καὶ οὖν ὁ Κάτουλφος ἐκεί-
νος ὁ Ἐρφαλίτης, ὃς διὰ τὴν ἐκ τοῦ κατ' αὐτὸν βα-
σιλείως γεγεννημένην βιαίαν μίξιν τῇ γυναικὶ προ- 15
δακε τὸ ὁμόφυλον τοῖς Τούρκοις, οὗτος γοῦν, μετα-
νάστης γὰρ ἐν τῷ μεταξὺ ἐγεγόνει τοῦ χρόνου καὶ
ἐμήδιζεν ἤδη, παρήνευσε βασιλεῖ τῶν Περσῶν τὴν
μετάξαν οὐδαμῶς ἀποπέμψασθαι, ἀλλὰ γὰρ καὶ
ἀνήσασθαι καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῆς μὲν καταθέσθαι τι- 20
μήματα, θεωμένων δὲ αὐτῶν τῶν πρέσβεων ταύτην
ἀφανίσαι πυρί, ὡς ἂν μῆτε ἀδικεῖν δόξῃ μῆτε μὴν
βούλεσθαι χρῆσθαι τῇ ἐκ Τούρκων μετάξῃ. καὶ ἡ
μὲν μετάξα ἐπυροπολήθη, αὐτοὶ δὲ ἐς τὰ πάτρια ἤθη
ἀνεχώρησαν τῷ γεγεννημένῳ ἤμιστα χαίροντες. ἐπειδὴ 25
δὲ τῷ Διζαβούλῳ τὰ ξυγκυρήσαντα ἔφρασαν, αὐτίκα
ὄγε καὶ ἑτέρω προσβεία ἐχρηῖτο ὡς Πέρσης, φιλο-
ποιήσασθαι τὴν κατὰ σφᾶς πολιτείαν βουλόμενος.
ἐπεὶ δὲ ἡ Τούρκων προσβεία αὐθις ἀφίκετο, ὁ βασι-
λεὺς ἅμα τοῖς ἐν τέλει Περσῶν καὶ τῷ Κατούλφῳ 30
ἐγνωμάτενε, πάντῃ ἀξύμφορον εἶναι Πέρσης φιλίαν
θέσθαι ὡς (πρὸς addunt Suidas et Zonaras v. ἐγνωμ.)

Τούρκους· τὸ γὰρ Σκυθικὸν εἶναι παλίμβολον.
ταύτη τοι καὶ παρηγγύησε δηλητηρίῳ φαρμάκῳ ἐνί-
ους διαφθαρεῖν τῶν πρέσβεων, ὅπως ἀλείπειεν
τῆς ἐκείσε μετέπειτα παρουσίας. καὶ δὴ οἱ πλείστοι
τῶν προσβουσομένων Τούρκων τῇ περὶ τὴν ἐδωδὴν
μίξει τῶν ἀναιρετικῶν φαρμάκων αὐτοῦ που τὸν
βίον κατέλυσαν πλὴν τριῶν ἢ τεσσάρων. θροῦς δὲ
ἐφοίτησε Πέρσης ὡς διώλοντο τῷ πνιγνῶ τῶν Περ-
σῶν ἀγχιμῶ τῶν Τούρκων οἱ πρέσβεις, ἅτε τῆς αὐ-
10 τῶν χώρας θαμὰ υφετῷ παλυννομένης καὶ ἀδύνα-
τον ὄν αὐτοῖς ἄνευ κρυμῶδους καταστήματος βιο-
τεύειν (ita Suidas v. υφετὸς pro βιοτεῦον). ταύτη
τοι καὶ ἄλλως ὑποτοπήσαντες ὄγῃ τὴν ἐπιβουλήν
διέφυγον, οὕτω ξυμβάν εἰς τὴν πατροῦσαν ἐπανε-
15 θόντες τὰ ἅπερ οἱ Πέρσαι καὶ οἱ διεψιδύρισαν ταῦτα.
ὄμως ὁ Διζάβουλος, ἀγχίνους γὰρ τις καὶ δεινός,
οὐκ ἠγνόησε τὸ παραχθέν, φήθη δέ, ὅπερ καὶ ἦν, ὡς
ἐδολοφονήθησαν οἱ πρέσβεις. ἐνθεν τοιγαροῦν ἡ
δυσμένεια ἤρξατο Περσῶν τε καὶ Τούρκων. καὶ
20 λαβόμενος ὁ Μανιάχ, ὃς τῶν Σογδαίτων προειστή-
κει, τοιοῦδε καιροῦ ξυμβουλεύει τῷ Διζαβούλῳ
ἄμεινον εἶναι Τούρκοις ἀσπάσασθαι τὰ Ῥωμαίων
καὶ παρ' αὐτοῦς ὄνιον ἀποκομίζειν τὴν μετάξαν,
ὡς γε καὶ κατὰ τὸ πλεόν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων
25 χρωμένους. ἐτοιμότηα δὲ ἔχειν ἔφη ὁ Μανιάχ καὶ
αὐτὸς συναπαίρειν τοῖς πρέσβεσιν τῶν Τούρκων· καὶ
ὡς ταύτη φίλοι ἔσονται Ῥωμαῖοί τε καὶ Τούρκοι.
τούτοις δὴπον κατανεύσας τοῖς ῥήμασιν ὁ Διζάβου-
λος ἐκπέμπει αὐτόν τε καὶ ἑτέρους τινὰς ὡς βασι-
30 λέα Ῥωμαίων προσβουσομένους, προσρήσεις τε ἀπο-
κομιδόντας καὶ δῶρα μετάξης οὐκ ὀλίγον τι χρῆμα
καὶ συλλαβὴς τινὰς. τοιάσδε τινὰς ἐπιστολὰς ἐπιφ-

ρόμενος ὁ Μανιάχ ἀπήρξατο τῆς ὁδοιπορίας. καὶ δὴ ἐς τὰ μάλιστα πολλὴν διανύσας ἀτραπὸν, χώρους τε διελθὼν ἐσὶ πλείστους ὄρη τε μέγιστα καὶ ἀγγι- νεφῆ καὶ πεδία καὶ νάπας λίμνας τε καὶ ποταμούς, εἶτα τὸν Κανίκασον αὐτὸν τὸ ὄρος ὑπερελθὼν, τὸ εὐ- τελευταῖον ἀφίκετο ἐς Βυζάντιον. καὶ τοίνυν εἰς τὰ βασιλεία παρελθὼν καὶ παρὰ βασιλέα γενόμενος ἅπαντα ἐπραξε τὰ ὅσα ἐπεταί τῷ τῆς φιλίας θεσμῷ, τὸ τε γράμμα καὶ τὰ δῶρα ἐνεχείρισε τοῖς ἐς τοῦτο ἀνεμμένοις, καὶ ἔδειτο μὴ ἀνοητοὺς αὐτῷ γενέσθαι τοὺς τῆς ὁδοιπορίας ἰδρωτάς. ἀτὰρ ὁ βασιλεὺς ἀναλεξάμενος διὰ τῶν ἐρμηνέων τὸ γράμμα τὸ Σκυ- θικὸν ἀσμενέστατα προσήκατο τὴν πρεσβείαν. τοι- γαροῦν ἤρετο τοὺς πρέσβεις περὶ τῆς τῶν Τούρκων ἡγεμονίας τε καὶ χώρας. οἱ δὲ γε ἐφασαν τέτταρας μὲν αὐτοῖς εἶναι ἡγεμονίας, τὸ δὲ γε κράτος τοῦ ξύμ- παντος ἔθνους ἀνεῖσθαι μόνῳ τῷ Λιζαβούλῳ. πρὸς γε ἔλεξαν ὡς παρεστήσαντο καὶ Ἐφθαλίτας μέχρι καὶ ἐς φόρον ἀπαγωγῆν. "πᾶσαν οὖν" ἔφη ὁ αὐτο- κράτωρ "τὴν τῶν Ἐφθαλιτῶν ἐκποιήσασθαι (ἴδιο- ποιήσασθε vel ᾠκειώσασθε Bekk.) δύναμιν." "πάνυ μὲν οὖν" ἔλεξαν οἱ πρέσβεις. αὐτῶν ὁ βασιλεὺς "κατὰ πόλεις ἢ που ἄρα κατὰ κώμας ᾔκουσι οἱ Ἐφθα- λίται;" οἱ πρέσβεις "ἀστικοί, ὧ δέσποτα, τὸ φύλον." "εὐδὴλον οὖν" ἢ δὲ ὁ βασιλεὺς "ὡς ἐκείνων δῆπον τῶν πόλεων κύριοι καθεστήκατε." "καὶ μᾶλα" ἐφα- σαν. ὁ βασιλεὺς "ἄρα ἡμᾶς ἀναδιδάξατε ὅση τῶν Ἀβάρων πληθὺς τῆς τῶν Τούρκων ἀφηνίασεν ἐπι- κρατείας, καὶ εἰ τινες ἐτι παρ' ὑμῖν." "εἰσὶ μὲν, ὦ βασιλεῦ, οἱ γε τὰ ἡμέτερα στέργουσιν ἐτι, τοὺς δὲ δῆπουθεν ἀποδράσαντας οἴμαι ἀμφὶ τὰς εἰκοσιν εἶ- ναι χιλιάδας." εἶτα ἀπαριθμησάμενοι οἱ πρέσβεις

ἔθνη κατήκοα Τούρκων, τὸ λοιπὸν ἠντιβόλουν τὸν αὐτοκράτορα εἰρήνην τε ξυνεστάναι καὶ ὁμαχίαν Ῥωμαίοις τε καὶ Τούρκοις. προσετίθεισαν δὲ ὡς καὶ ἐτοιμότητα ἔχουσι καταπολεμῆσαι τῆς Ῥωμαίων ἐπι- κρατείας τὸ δυσμενές, ὅποσον ἐς τὴν κατ' αὐτοὺς ἀγελάζονται ἡπειρον. ἐπὶ τούτοις ἅμα τῷ λέγει τῷ χεῖρε ὑψοῦ ἀνατείνας ὁ Μανιάχ οἱ τε ξὺν αὐτῷ ὄρκῳ ἐπιστάσαντο μερίστῳ ἢ μὴν ὀρθογνώμονι δια- νοίᾳ ταῦτα εἰρηθῆσαι. πρὸς γε καὶ κατέχρον ἄρας σφίσιν αὐτοῖς, ἐτι γε μὴν καὶ τῷ Λιζαβούλῳ, ἀλλὰ γὰρ καὶ παντὶ τῷ ἔθνει, εἰ γε οὐχὶ τὰ ἐπηγγελμένα ἀληθῆ τε εἴη καὶ πρακτέα. οὕτω μὲν οὖν τὸ φύλον οἱ Τούρκοι φίλοι ἐγένοντο Ῥωμαίοις καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς οὐχὶ ἄλλως ἐφοίτησαν πολιτεία. [Exc. de Legat. 15 p. 106—108 Par., 295—300 Niebuhr.]

"Οτι τῶν Τούρκων, τῶν Σακῶν καλουμένων τὸ 19 κάλοι, πρεσβείας ποιησαμένων πρὸς Ἰουστίνου περὶ εἰρήνης ἐν βουλῇ ἐποιήσατο ὁ βασιλεὺς ἐκπέμψαι πρεσβείαν ὡς Τούρκους. καὶ δὴ Ζημάρχῳ τῷ Κί- 20 λικί ἔλεγε παρασκευάζεσθαι ἐπὶ τούτῳ, ὅς τῶν πρὸς ἑω πόλεων τηρικαῦτα ὑπῆρχε στρατηγός. ἐπεὶ οὖν ἅπαντα αὐτῷ τὰ ὅσα πρὸς μακρὰν ὁδὸν ἐξηρητυμένα ἦν, ἠνίκα πρὸς τὸ πέρας ἠνύετο τῆς Ἰουστίνου βα- σιλείας τὸ τέταρτον ἔτος, τῷ δευτέρῳ ἐναντῷ τῆς 25 πεντεκαδεκαετηρίδος περιφορᾶς, περὶ τὰ προοίμια τοῦ παρὰ Λατίνους Ἀγούστου μηνός, ὁ μὲν Ζή- μαρχος ἀπῆρην ἐκ Βυζαντίου ξὺν αὐτῷ Μανιάχῳ καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτόν. [Exc. de legat. p. 151—152 Par., 380 Niebuhr.]

"Οτι πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν διανύσαντες οἱ περὶ 20 Ζημάρχου ἐπειδὴ παρήσαν ἐν τοῖς τῶν Σογδαίων τόποις, ὁπνίκα τῶν ἵππων ἀπέβησαν, τῶν Τούρ-

κων ἐνοι, ὡς εἰκεν, ἐς τοῦτο ἀνεμίνοι, ὧνιόν
 σφισι προϊσχοντο σιδήρον, οἶμαι τῷ ποιήσασθαι ἐν-
 δειξίν τινα ὡς μέταλλα αὐτοῖς ὑπάρχει σιδήρον. λέ-
 γεται γὰρ ὡς παρ' αὐτοῖς οὐκ εὐπόριστόν τι χρῆμα
 ὁ σιδήρος· ταύτη ἔνεστι τεκμηριῶσαι ὡς ὑπαινιττό- 5
 μνοι ἔχειν γῆν σιδηροφόρον τῷ τοιῶδε ἐχρήσαντο
 κόμπω. *) ἕτεροι δέ τινες τοῦ φύλου τὸ κατὰ σφᾶς
 αὐτοὺς ἀναφανέντες, οὓς εἶναι ἔλεγον τῶν ἀπαισίων
 ἐλατῆρας, ἀρχοῦ ἦλθον τῶν περὶ Ζήμαρχον. καὶ
 τοῖνυν ἅπαντα ὅσα ἐπεφέροντο**) φορτία ἀράμενοι 10
 ἔθεσαν ἐν μέσῳ. εἶτα τοῖς τοῦ λιβάνου κλάδοις πῦρ
 ἀνάφαντες τῇ Σκυθικῇ φωνῇ βάρβαρα ἄττα φή-
 ματα ὑπεψιδυρίζον, ἐπιπαταγοῦντες δὲ κώδωνί τινα
 καὶ τυμπάνῳ ὑπερθεῖν τοῦ φόρτου περιέφερον τὸ
 φυλλῶδες τοῦ λιβάνου τῇ φλογὶ λακίζομενον, καὶ 15
 ἅμα γιγνώμενοι μαριῶδεις καὶ ἐμβοιμούμενοι (ἐμβοι-
 μώμενοι recte liber unus Suidae v. ἐμβοιμάται, ut ἐμβοι-
 μώμενος sine loco Menandri Zonaras p. 705) τὰ πο-
 νηρὰ ἀπεκλανύειν ἐδόκουν· οὕτω γὰρ ἀποτρόπαιοί
 τινες εἶναι καὶ ἀλεξίκακοι ἐδόκουν. ἀποδιοπομπη- 20
 σάμενοι δὴ οὖν, ὡς φῶντο, τὰ δυσχερῆ Ζήμαρχόν
 τε αὐτὸν δι' αὐτῆς παρήγαγον τῆς φλογός, ὧδέ τε
 ἔδοξαν καὶ σφᾶς ἀφαγιζέειν. τούτων δὲ ταύτη γε-
 γεννημένων ἔπειτα ἐπορεύοντο ξὺν τοῖς ἐς τὸ τοι-
 ῶνδε τεταγμένοις, ἵνα ὁ Χαράνος αὐτὸς ἦν, ἐν ὄρει 25
 τινὶ λεγομένῳ Ἐκτάγ, ὡς ἂν εἴποι χρυσοῦν ὄρος

*) Ita Suidas v. κόμπω et ὑπαινιττ. pro κόμπω, qui etiam
 bis ἔστι pro ἔνεστι.

**) ἔπεφ.—βάρβαρα ex Suida v. φορτία supplevit Toup.
 Emend. vol. 2, p. 356, habetque Suidas etiam v. ὑπεψιδυρίζετο
 ex hoc loco καὶ Σκυθικῇ φωνῇ βάρβαρα—ὑπεψιδυρίζετο.
 Ex eodem Suida v. ἀπαισίον paullo ante ἀπαισίων restitutum
 pro ἀπουσίαν.

Ἑλλήν ἀνήθ. καὶ τοῖνυν αὐτοῦ ἀφικόμενοι, ὅπη
 τρηκαῦτα τῷ Λιζαβούλῳ ἦσαν αἱ διατριβαί, κατὰ
 δὴ κοιλάδα τινα τοῦ προσαγορευομένου χρυσοῦ
 ὄρους, ἐπεὶ οὖν οἱ περὶ Ζήμαρχον ἐκείσε ἐφοίτησαν,
 5 μετάκλητοι γενόμενοι παραχρημα τοῦ Λιζαβούλου
 ἦλθον ἐς ὄψιν. ἦν δὲ ἔρα ἐνδον σκηνῆς, καθῆστο
 δὲ ἐπὶ διτροχῶ καθέδρας χρυσῆς, ἐλκομένης, ὅπη-
 νίκα ἔδει, ὑφ' ἵππου ἐνός. προσειπόντες δὲ τὸν
 βάρβαρον, ὡς ἔθος αὐτοῖς, τὰ δῶρα προϊσχοντο.
 10 καὶ τοῖνυν οἷς γε τοῦτο ἐν φροντίσει ἦν ὑπεδέξαντο.
 ἀτὰρ ὁ Ζήμαρχος "σοὶ δῆτα, ἔφη, ὦ τοσοῦτων ἔθνων
 ἡγεμόν, ὁ καθ' ἡμᾶς βυσιλεύς ὁ μέγας, ἀγγελιαφόρος
 χρυσάμενος ἐμοί, ἐσήμηνεν εἶναι ἐς αἰὲ τὴν τύχην
 αἰσίαν τε καὶ ἀγαθὴν, ἐν ἡδονῇ ποιούμενῳ σοὶ τὰ
 15 Ῥωμαίων, καὶ πρὸς γε φιλοφρονουμένῳ ἡμᾶς. ἔστω
 δὲ σοὶ κρατεῖν αἰὲ τῶν δυσμενῶν καὶ λαφυραγωγεῖν
 τὸ πολέμιον. ἀπέστω δὲ βασκανία τις ὡς πορρω-
 τάτω ἡμῶν οἷα τε οὐσα διαρρηγνύναι τοὺς τῆς φι-
 λίας θεσμούς. ἐπιτήθει ἐμοιγε τῶν Τούρκων τὰ
 20 φῦλα καὶ ὅσα κατήκοα Τούρκων· ἔξετε δὲ τὴν [τὰ
 Nieb.] καθ' ἡμᾶς καὶ ὑμεῖς οὐκ ἄλλως." τοιαῦτα
 ἄττα ἔλεξεν ὁ Ζήμαρχος· ὁ δὲ δὴ Λιζαβούλος καὶ
 αὐτὸς προσήρσειεν ἐχρήσατο ὁμοίαις. εἶτα τὸ λοι-
 πὸν ἐτράπησαν ἐς θοίνην, καὶ πανηγέριοι εὐω-
 25 χούμενοι διετέλουν ἐν αὐτῇ δήπου τῇ σκηνῇ. κα-
 τεσκευάστω δὲ αὐτῷ ἐξ ὑφασμάτων σθηρικῶν τε
 καὶ διαπεποικιλιμένων τοῖς χρώμασιν εὐτέχνως.
 οἶνω μὲν οὖν ἐχρήσαντο, οὐχ ὁμοίῳ δὲ τῷ παρ'
 ἡμῖν ἐκθλιβομένῳ ἐκ τῆς ἀμπέλου· οὐ γὰρ δὴ ἀμ-
 30 πελοφόρος αὐτοῖς ἡ γῆ οὐδὲ μὴν ἐγγωριάζει παρ'
 αὐτοῖς τὸ τοιῶνδε γένος· ἕτερον δὲ τινος βαρβαρι-
 κοῦ ἐνεφορήθησαν γλεύκους. καὶ ἀνεχώρησαν ὅποι

αὐτοῖς ἢ κατάλυσις ἦν. εἶτα ἐς τὸ αὖριον ἐν ἐτέρῳ
 τινὶ καλύβῃ ξυνήλθον, ἡμφισμένη δὲ καὶ καταπε-
 ποιικιλμένη (καταπεπυκασμένη Suidas v. καταπεπυκα-
 σμένον, ut alterum ex διαπεποιικιλμένων, quod supra,
 repetitum videatur) οὐκ ἄλλως ἔξ ἱματίων σθηρικῶν,
 5 ἐνθα καὶ ἀγάματα διάφορα τῇ μορφῇ εἰστέθειται. ὁ
 δὲ Διζάβουλος ἐνέζανεν ἐπὶ κλίνης τινὸς ὅλης ἐκ
 χρυσοῦ. κατὰ δὲ δὴ τὸ μέσον τοῦ ἐνδιαιτήματος
 κάλπεις τε χρυσαὶ καὶ περιθραντήρια, ἔτι τε πίθου
 χρυσοῖ. θοινησάμενοι δ' οὖν καὶ αὐθις, καὶ τὰ ὅσα 10
 ἔχρην ἐν πότῳ εἰπόντες τε καὶ ἀκηκοότες, ἀνεχώρη-
 σαν. τῇ ἑξῆς ἐν ἐτέρῳ ἐγένοντο διαίτη, ἐνθα ξύλι-
 νοὶ κίονες ἦσαν τινες, ἐνδεδυμένοι χρυσοῦ, χρυσοῦ-
 λατός τε κλίνη ὁμοίως, ἦντινά γε δήπου καὶ ταῶνες
 χρυσοῖ τέτταρες ἠώρουν. κατὰ δὲ δὴ τὸ ἐμπρόσθιον 15
 τῆς διαίτης ἐπὶ πολὺ παρετέταντο ἄμαξαι, ἐν αἷς
 πολὺ τι χρῆμα ἀργύρου ἔπην, δίσκοι τε καὶ κανᾶ,
 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τετραπόδων ἰνδάματα πλείστα,
 καὶ αὐτὰ γε δήπουθεν ἀργυροποίητα, οὐδὲν τι ἀπο-
 δέοντα τῶν παρ' ἡμῖν. τοῦτο μὲν οὖν τῶ τῶν Τούρ- 20
 κων ἡγεμόνι ἔνεστι χλιδῆς. τῶν δὲ περὶ Ζήμαρχον
 ἔτι ἐκεῖσε ἐνδιατριβόντων, ἔδοξε τῷ Διζαβούλῳ ὥστε
 αὐτὸν μὲν Ζήμαρχον ἅμα εἴκοσι θεραπευταῖς τε καὶ
 ὀπαδοῖς ἔπεσθαι οἱ ἐστρατενομένῳ κατὰ Περσῶν,
 τοὺς δὲ ἄλλους Ῥωμαίους ἐπαναστρέφοντας κατὰ δὴ 25
 τὴν χώραν τῶν Χολιατῶν ἀναμένειν τὴν Ζημάρ-
 χου ἐπάνοδον. καὶ δὴ ὅς προύβη, δώροισι τε φιλο-
 φρονησάμενος αὐτοὺς ἀφῆκε, τὸν δὲ Ζήμαρχον καὶ
 θεραπεύειν ἐτίμησε δοριαλάτῳ ἢ δὲ ἦν ἐκ τῶν λε-
 γομένων Χερσίς. καὶ ὁ Ζήμαρχος σὺν τῷ Διζα- 30
 βούλῳ ἐπορεύετο μαχησομένῳ Πέρσαις. ἐν ταύτῃ
 δήπου τῇ πορείᾳ γενόμενοι, ἐν χώρῳ τινὶ καταλυ-

σάντων αὐτῶν ἐπικαλουμένῳ Τάλας ὑπαντιάζει τῷ
 Διζαβούλῳ Περσῶν πρεσβευτῆς. καὶ τοίνυν ξυνε-
 κάλεσε παρ' αὐτῷ ἐστιασομένους τοὺς τε Ῥωμαίων
 καὶ Περσῶν πρέσβεις. καὶ δὴ παραγενομένων αὐ-
 τῶν, τοὺς Ῥωμαίους ὁ Διζάβουλος ἐν τιμῇ πλείονι
 ἐποίησατο, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἐπικυδοστέραν ἀνακλι-
 ναι στιβάδα. πρὸς γε καὶ πλείστα ἐπιμεμφόμενος
 ἦν τοὺς Πέρσας, ἅτε δὴ πρὸς αὐτῶν ἄδικα πεπον-
 θῶς, καὶ ὡς τούτου ἔνεκα ἔρχεται πολεμήσων. ὁ δὲ
 10 Περσῶν πρεσβευτῆς, τοῦ Διζαβούλου συντονώτερον
 ἐπεγκαλοῦντος, περιφρονήσας τὸν νόμον τῆς σιωπῆς
 τὸν ἰσχύοντα παρ' αὐτοῖς ἐν ταῖς ἐστιασίαις, ἐπι-
 τροχάδην ἤρξατο διαλέγεσθαι, τοῦ Διζαβούλου γεν-
 ναίως τὰ ἐπικλήματα ἀπωθούμενος, ὡς καὶ θαυμά-
 15 σαι τοὺς παρόντας τὸ ὑπερβάλλον τῆς αὐτοῦ ὀργῆς,
 ὡς παρ' οὐδὲν θέμενος τὸν νόμον πολλοῖς τε καὶ
 ἀκολάστοις ἐχρήσατο. ἐν τούτοις ἀπαλλαγέντων, ὁ
 μὲν Διζάβουλος παρεσκευάζετο τὴν ἐπὶ Πέρσας. τῷ
 τοι ἄρα τοὺς ἀμφὶ Ζήμαρχον μετακαλεσάμενος, καὶ
 20 ὡς ἐνῆν, πρὸς τοὺς Ῥωμαίους φιλίαν ἐμπεδώσας,
 ἀφῆκεν αὐθις ἀπονοστήσοντας, ἕτερον πρεσβευτὴν
 αὐτοῖς συναποστείλας τῷ τὸν πρότερον λεγόμενον
 Μανιάχ τεθνάναι. ἦν δὲ ἐπίκλησις τῷ μετ' ἐκεῖνον
 πρεσβευτῇ Ταγμαῖ αὐτῷ, ἀξίωμα δὲ Ταρχάν. οὗτος
 25 δὴ οὖν ἐστάλη ὑπὸ Διζαβούλου ὡς Ῥωμαίους πρε-
 σβενσόμενος. καὶ μὲν οὖν σὺν αὐτῷ ὁ τοῦ ἤδη
 ἀποικομένου παῖς, φημὶ δὴ τοῦ Μανιάχ, κομιδῇ
 μειράκιον, ὅμως δὲ τὸ πατρῶον διαδεξάμενος γέρας,
 ἔτι μὴν καὶ τὴν μετὰ τὸν Ταγμαῖ Ταρχάν κληρωσά-
 30 μενος ἀξίαν· οἶμαι δὲ τῷ ἐπιτηδειότατόν τε καὶ
 εὐνούστατον γενέσθαι τῷ Διζαβούλῳ τὸν Μανιάχ
 τοῦ πατρῶον τὸν παῖδα τυχεῖν ἀξιώματος. ἐπεὶ οὖν

ὁ Διζάβουλος διαφῆκε τοὺς περὶ Ζήμαρχον, ἐπικα-
 ταλαμβάνουσι τοὺς πρότερον ἀφεθέντας Ῥωμαίων,
 οὗ ἦν ξυντεθειμένον αὐτοῖς. καὶ τοίνυν ἐν τῷ αὐτῷ
 γενόμενοι τῆς ἐς τὰ οἰκεία ὁδοιπορίας ἀπήρξαντο.
 καὶ δὴ καταλειπότες τὴν πρωτεύουσαν πόλιν τῶν
 Χολιατῶν διὰ φρουρίων ἐπορεύοντο. [Exc. de legat.
 p. 152—154 Par., 380—385 Niebuhr.]

21 Ὅτι διαθρυληθὲν κατὰ τὴν Τουρκίαν, ὅσοι ἀγ-
 χιθυροὶ ἦσαν, ὡς Ῥωμαίων ἐνδημοῦσι πρέσβεις καὶ
 ὡς πορεύονται τὴν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἅμα πρεσβεία
 10 Τουρκῶν, ὁ τῶν ἐκείνη ἐθνῶν ἡγεμὼν ἐδήλωσε τῷ
 Διζαβούλῳ ξὺν ἱκετεία ὡς ἂν καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ
 σφετέρου τινὰς ἀποστείλαι ἔθνοισ ἐπὶ θείαν τῆς
 Ῥωμαϊκῆς πολιτείας. καὶ τοίνυν ὁ Διζάβουλος ἐφίετο
 καὶ ἕτεροι δὲ προσετώτες ἐθνῶν ταυτὰ ἐξήτουν· ὁ δὲ
 15 οὐδενὶ ξυνεχώρησε τῶν πάντων ἢ μόνον τῷ τῶν
 Χολιατῶν ἡγεμόνι. καὶ οὖν καὶ τοῦτον παρεληφότες
 οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τοῦ λεγομένου ποταμοῦ Ὠήχ, καὶ
 ἀτραπὸν διανύσαντες οὐδαμῶς ὀλίγην, ἐγένοντο
 κατὰ δὴ τὴν λίμνην τὴν ἄπλετον ἐκείνην καὶ εὗρεται.
 20 ἐνταῦθα ὁ Ζήμαρχος ἐνδιατρίψας ἡμέρας τρεῖς στέλ-
 λει Γεώργιον, ὃς ἀνεῖτο ἐς τὴν τῶν ἐπιτομωτέρων
 συλλαβῶν ἀπαγγελίαν, προδηλώσοντα τῷ βασιλεῖ
 τὴν σφῶν αὐτῶν ἐκ Τουρκῶν ἐπάνοδον. καὶ οὖν ὁ
 Γεώργιος ἅμα Τουρκοῖς δέκα πρὸς τοῖς δύο ἀπήρ-
 25 ξατο τῆς ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ὁδοῦ, ἀνύδρον τε μάλα
 οὖσης καὶ πάντῃ ἐρήμον, ὅμως δ' οὖν ἐπιτομωτέρας.
 ὁ δὲ Ζήμαρχος κατὰ δὴ τὸ ψαμαθῶδες τῆς λίμνης
 παροδύων ἐπὶ ἡμέρας δέκα καὶ δύο, δυσβάτους τέ-
 30 τινὰς χώρους παραμειψάμενος, ἐγένετο κατὰ τὰ ῥεῖ-
 θρα τοῦ Ἰχ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν Δαίχ, καὶ
 διὰ λιμνῶν ἐτέρων αὐθις ἐς τὸν Ἀτίλαν· πάλιν ὡς

Οὐγούρους (Οὔτιγούρους hic et postea Nieb.), οἳ
 δὴ καὶ σφισιν ἀπήγγειλαν ὡς εἰς τὰ περὶ τὸν Κο-
 φῆνα ποταμὸν ἐς τὰ λίσια τέσσαρες χιλιάδες Περ-
 σῶν ἐπιτηροῦσι προλελοχισμένοι, ὡς ἂν χειρῶσονται
 5 παριόντας αὐτούς. ταύτῃ τοι ὁ τῶν Οὐγούρων ἡγού-
 μενος, ὃς διέσωξεν ἐκεῖσε τοῦ Διζαβούλου τὸ κράτος,
 πληρώσας ὕδατος ἀσκούς παρέσχετο τοῖς περὶ Ζή-
 μαρχον, ὡς ἂν ἔχοιεν ὄθεν ὑδρεύσονται διὰ τῆς ἀνύ-
 δρου ἴοντες. εὗρον δὲ καὶ λίμνην, καὶ παραμειψά-
 10 μνοι τὸ μέγα τοῦτο ὑδροστάσιον ἀφίκοντο ἐς ἐκεί-
 νας τὰς λίμνας, ἐν αἷς ἐπιμυγνύμενος ἀπόλλυται ὁ
 Κοφῆν ποταμός. ἐξ ἐκείνου δὴ τοῦ χώρου πέμπουσι
 διοπτῆρας προδιασκεψομένους εἰ γε ὡς ἀληθῶς οἱ
 Πέρσαι ἐνεδρεύουσιν· οἳ δὴ ἀνιχνεύσαντες ἀπήγγει-
 15 λαν μηδένα ἰδεῖν. ὅμως ξὺν μεγίστῳ φόβῳ ἀφί-
 κοντο ἐς Ἀλανίαν, κατὰ τὸ μᾶλλον θεδιότες τὸ φύλον
 τῶν Ὀρομουσχῶν. [Exc. de legat. p. 108—109 Par.,
 300—301 Niebuhr.]

Ὅτι γενόμενοι ἐν Ἀλανίᾳ παρὰ Σαρῳδιον τὸν 22
 20 ἐκείνης ἡγεμόνα, καὶ ἅμα τοῖς ἐπομένοις Τουρκοῖς
 ἐσφοιτῆσαι βουλόμενοι, ὁ Σαρῳδιος τὸν μὲν Ζήμαρ-
 χον καὶ τοὺς ἐπομένους ἐδέξατο ἀσμένως, τοὺς δὲ
 δὴ πρέσβεις τῶν Τουρκῶν ἐφασκε μὴ πρότερον τῆς
 ὡς αὐτὸν εἰσόδου τυχεῖν ἢ καταθεμένους τὰ ὄπλα.
 25 τοιγάρτοι καὶ ἄμιλλα αὐτοῖς ἐγένετο περὶ τούτου ἐπὶ
 ἡμέρας τρεῖς, καὶ Ζήμαρχος ἦν τῶν φιλονεικουμέ-
 νων διαιτητής. τέλος ἀποθέμενοι τὰ ὄπλα οἱ Τουρ-
 κοῖ, ὡς Σαρῳδίῳ ἐδόκει, ὡς αὐτὸν ἐσφοίτησαν. ὁ
 δὲ δὴ Σαρῳδιος παρηγγύησε τοῖς περὶ Ζήμαρχον
 30 διὰ τῆς τῶν Μινδιμιανῶν ἀτραποῦ ἥμιστα ἰέναι, τῷ
 κατὰ τὴν Σουανίαν τοὺς Πέρσας ἐνεδρεύειν· ἄμει-
 νον δὲ εἶναι διὰ τῆς λεγομένης Δαρηνῆς ἀτραποῦ

οἰκοὶ ἀποχωρεῖν. ταῦτα ἐπεὶ ἔγνω ὁ Ζήμαρχος, διὰ τῆς Μινδιμιανῆς ἔστειλεν ἀχθοφόρους δέκα μέταξαν ἐπιφερομένους, ἀπατήσοντας Πέρσας τῷ προεκπεμφθῆναι τὴν μέταξαν καὶ προτερῆσαι τῇ ὁδῷ, ἐκ τούτου τε ὑποτοπῆσαι ὡς ἐς τὸ αὖριον παρέσται καὶ Ζήμαρχος. καὶ οἱ μὲν ἀχθοφόροι ᾤχοντο ἀπίοντες, Ζήμαρχος δὲ διὰ τῆς Λαορηῆς παρεγένετο ἐς Ἀσιλίαν, τῇ Μινδιμιανῇ χαίρειν εἰπὼν, ἐς τὰ εὐώνυμά τε εἴσας αὐτήν, ἢ ἐπίδοξοι ἦσαν ἐπιθήσεσθαι οἱ Πέρσαι. καὶ ἦεν ἐς τὸ Ῥογατόριον, εἴτα κατὰ δὴ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, εἴτα ναυτιλία χρησάμενος ἐς Φᾶσιν ποταμόν, πάλιν ἐς Τραπεζοῦντα· οὕτω τε δημοσίῳ ἵππῳ ἐς Βυζάντιον παρὰ βασιλέα εἰσελθὼν ἔφρασε τὸ πᾶν. Ζημάρχῳ μὲν οὖν ἐν τοιοῦτοδε ἔληξεν ἡ πορεία καὶ ἀποπορεία ἐπὶ Τούρκου. [Exc. de legat. p. 109—110 Par., 301—302 Niebuhr.]

23 Ὅτι Ἀβάρων καὶ Φράγκων σπεισασμένων πρὸς ἀλλήλους καὶ τῆς εἰρήνης ἐπιειδέστατα ἐχούσης ἐσήμηνεν ὁ Βασιλεὺς Σιγισβέρτῳ τῷ τῶν Φράγκων ἡγεμόνι οἷα λιμῶ πιεζομένης αὐτῷ τῆς στρατιᾶς, καὶ ὡς χρειῶν εἴη βασιλέα καθεστῶτα, καὶ πρὸς γε αὐτόχθονα, μὴ περιδεῖν στρατεύμα ἐνσπονδόν. ἔφρασκε δὲ ὡς εἰ γε ἐπιρῶσει τῶν Ἀβάρων τὸ στρατεύμα τοῖς ἀναγκαίοις, οὐ πλέον ἢ τρεῖς ἡμέρας αὐτοῦ ἐνδιατρίψει, εἴτα ἀπαλλαγῆσεται. ταῦτα ἐπειδὴ ἀπήγγελλτο τῷ Σιγισβέρτῳ, παραχρῆμα ὅ γε ἄλευρά τε ἔστειλε τοῖς Ἀβάροις καὶ οἷς καὶ ὄσπρια καὶ βόας. [Exc. de legat. p. 110 Par., 302—303 Niebuhr.]

24 Ὅτι Ἀλβόινος ὁ τῶν Λογγιβάρδων μονάρχος, οὐ γὰρ αὐτῷ ἀπέληγεν ἢ πρὸς Κοιμοῦνδον ἀπέχθεια, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου ᾤετο δεῖν καταστρέφασθαι τὴν τῶν Γηπαίδων ἐπικράτειαν, ταύτῃ τοι πρέσβεις

ἔξέπεμψεν ὡς τὸν Βασιανόν, ἐς ὀμαιχιλίαν παρακαλῶν. παραγενομένων δὲ τῶν πρέσβεων, ἠντιβόλουν μὴ περιδεῖν σφᾶς ὑπὸ Γηπαίδων τὰ ἀνήκεστα πεπονθότας, μάλιστα καὶ Ῥωμαίων τῶν ἄγαν ἐχθρίστων Ἀβάροις συμμαχούντων τοῖς Γηπαίσι. ἐδίδασκον δὲ ὡς οὐ κατὰ τοσοῦτον πρὸς Γηπαίτας τὸν πόλεμον ἀναορίψουσι καθ' ὅσον Ἰουστίνῳ μαχήσονται, βασιλεὶ τῷ τῶν Ἀβάρων ἔδνει ἐς τὰ μάλιστα δυσμενεστάτῳ γε ὄντι, ὃς παρωσίμενος τᾶς Ἰουστινιανοῦ τοῦ μητραδέλφου σπονδᾶς πρὸς Ἀβάρους ἐκ πολλοῦ γεγενημένας τῶν εἰωθότων ἐστέρησε. προσετίθεσαν δὲ ὡς εἰ γε ἔσονται ἅμα Λογγιβάρδοις, ἀκαταμάχητοι γενήσονται πως, καὶ ὡς καταστρεφόμενοι Γηπαίτας τοῦ τε πλοῦτου σφῶν, ἔτι γε μὴν καὶ τῆς ἐκείνων κοινῇ κρατήσουσι χώρας, καὶ ὡς ἢ Σκυθία τὸ λοιπὸν αὐτοῖς εὐήμεροῦσί γε ἐς αἰεὶ, καὶ μὲν οὖν ἢ Θράκη αὐτῇ ἔσται εὐεπίβατος, καὶ ἀπλῶς ξὺν οὐδενὶ πόνῳ ἐκ γειτόνων ὁρμάμενοι τὴν Ῥωμαίων καταδραμοῦνται, καὶ ὡς ἄχρι αὐτοῦ γε δήπου τοῦ Βυζαντίου ἐλάσουσιν. ἔφρασκον δὲ οἱ τῶν Λογγιβάρδων πρέσβεις ὡς καὶ συνοίσει τοῖς Ἀβάροις τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἀσπάσασθαι μάχην· ἢ γὰρ ἂν ἐκεῖνοι προτερήσουσι καὶ ἐκ παντὸς τρόπου καθελούσι τὴν Ἀβάρων δύναμιν, ὅπου καὶ γῆς τυγχάνουσιν ὄντες. [Exc. de legat. p. 110—111 Par., 303—304 Nieb.]

25 Ὅτι ὁ Βασιανὸς τοὺς τῶν Λογγιβάρδων πρέσβεις δεξάμενος ἐδόκει τούτους περιφρονεῖν, τῷ βούλεσθαι γε αὐτὸς κερδαλεώτερον θέσθαι ὡς αὐτοῦς τὴν συμμαχίαν, καὶ πῆ μὲν τὸ μὴ δύνασθαι, πῆ δὲ τὸ δύνασθαι μὲν προῖσχετο, μὴ βούλεσθαι δέ. ξυνελόντα δὲ εἰπεῖν ἅπαντα τρόπον ἀπάτης τοῖς δεομένοις ἐπισείσας ἔδοξε μὲν πείθεσθαι μόλις, οὐκ ἄλλως δὲ

ἢ τὸ δεκατημόριον τῶν τετραπόδων ἀπάντων, ὅσα
 παρὰ Λογγιβάρδοις ὑπῆρχεν, ἀντίκα κομίσαιτο,
 καὶ ὡς εἰ γένοιτο καθυπέρτεροι, ἡμῖσι μὲν τῆς
 λείας ἔξουσιν αὐτοί, τὴν δὲ τῶν Γηπαίδων χώραν
 εἰς τέλος. ἃ δὴ καὶ ἐγένετο. καὶ ἐχώρουν Γηπαισι
 πολεμήσουσες. ἐπειδὴ δὲ ἐπύθετο Κοιμοῦνδος, λέ-
 γεται δείσας ὡς καὶ αὐτὸς παρὰ βασιλέα Ἰουστίνου
 ἐπεμψε πρέσβεις, καὶ ὡς οὐδὲν ἦττον ἢ πρότερον
 ξυνεπιλαβέσθαι οἱ τοῦ κινδύνου ἰκέτετε, καὶ πάλιν
 τὸ Σίρμιον καὶ τὴν εἰσὼ Δράου ποταμοῦ χώραν
 ἐπηγγέλλετο δώσειν, αἰδώς τε αὐτὸν οὐκ εἶχεν ἤδη
 περὶ τῶν αὐτῶν ὁμομοκία ἄπαξ καὶ τοῖς ὄροισι
 οὐχὶ ἐγκατετήσαντα. διὸ δὴ καὶ βασιλεὺς Ἰουστί-
 νος εὐ εἰδώς τε καὶ τεκμαιρόμενος τοῖς φθάσασιν
 ὡς Κοιμοῦνδῳ ἐνεστὶ πίστεως οὐδὲν ὀτιοῦν, ἀνή-
 νασθαι μὲν οὐτι ᾗτετο χρῆναι τὴν ξυμμαχίαν, ἀνα-
 βολῇ δὲ ὅμως παρεκρούσατο τοῦ βαρβάρου τὴν αἰ-
 τήσιν· ἔφη γὰρ ὡς διεσκεδασμένα τὰ Ῥωμαϊκὰ
 ὑπάρχει στρατεύματα, ξὺν σπουδῇ δὲ ὡς οἷόν τε
 ἐστὶν ἀθροίσας ἀντίκα ἐκπέμψοι. ἀκήκοα δὲ περὶ
 Κοιμοῦνδου καὶ τοιάδε, ἐμοὶ δὲ οὐ πιστά· λίαν
 γὰρ ἀναιδὲς ὑπῆρχε τὸν παρασπονδήσαντα περὶ
 τῶν αὐτῶν δεῖσθαι καὶ πάλιν· λέγεται δὲ ὡς καὶ
 Λογγιβάρδοι τηρικαῦτα ἐπρεσβεύσαντο παρὰ Ἰου-
 στίνου, καὶ ὅτι Γηπαῖδας τῆς ὡς Ῥωμαίους ἀγνω-
 μοσύνης πλείστα ὅσα κακηγορήσαντες τὴν ἐκ Ῥω-
 μαίων μὲν θηρώμενοι συμμαχίαν ἤνυσαν οὐδέν,
 κατεπράξαντο δὲ ὅμως πρὸς τοῦ βασιλέως μηδετέ-
 ρους τῆς Ῥωμαίων ἀπολαῦσαι ἐπικουρίας. [Exc. de
 legat. p. 111 Par., 304—305 Niebuhr.]

26 Ὅτι Βατανὸς ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγούμενος, ἐν ᾧ
 χρόνῳ τὸ Σίρμιον ἠβούλετο πολιορκῆσαι, Βιταλια-

νὸν τε τὸν ἐρημνέα καὶ Κομιτᾶν εἶχεν ἐν δεσμοῖς.
 ἄμφω γὰρ τῷ ἀνδρὶ τούτῳ Ἰουστίνος ὁ βασιλεὺς
 ἤδη στείλας ὑπῆρχεν ὡς αὐτόν, αἰτήσοντας αὐτοῦ
 ὡς ἂν ἄττα διαλεχθεῖν γε αὐτοῖς. ὁ δὲ παρὰ τὸν
 κοινὸν τῶν πρέσβων θεσμόν εἶχεν ἐν δεσμοῖς.
 [Ib. p. 111 Par., 305 Niebuhr.]

Ὅτι ὁ Βατανὸς μετὰ τὴν ταιχομαχίαν στέλλει 27
 τινὰς ἀμφὶ τῆς εἰρήνης διαλεχθσομένους. ἐνίοι δὲ
 τῶν ἐν Σιρμίῳ ἀνὰ τὸ ἠλίβατον τοῦ βαλανείου, ὃ
 δῆτα τῷ δήμῳ ἐτύγγανεν ἀνειμένον, ἐπὶ κατασκοπῇ
 τῶν πολεμίων κατὰ τὸ σύνθηδες ἐνίζανοντες, καὶ ἐν
 ἀπόπτῳ καταδοκούντες τε καὶ θεώμενοι εἴ που ἐπή-
 λυσος ἐστὶ βαρβαρική, ὡς κατενόησαν τοὺς τῶν
 Ἀβάρων ἀγγελιαφόρους ἤδη προσιώντας, τῷ μῆκει
 τῆς ἀτραποῦ ἀποπλανηθέντες καὶ οὐπω κατεγνωκό-
 τες τὸ ἀκριβὲς ὑπετόπησαν εἶναι πληθύν Ἀβαρικῆν,
 ἐδήλωσάν τε ἀντίκα καὶ τὸ σημεῖον καθείλον. ὁ δὲ
 Βῶνος πρὸς τοῦτο δυσχεράνας σαφέστερον ἔσπευσε
 καταμαθεῖν τάληθές. γνοὺς δὲ ὀλίγους εἶναι τοὺς
 Ἀβάρους καὶ βούλεσθαι οἱ ἐπικηρυκεύσασθαι, ἐξέ-
 πεμψε καὶ αὐτὸς τοὺς ποιησομένους τὰς καταλλαγὰς
 εἰς τὰ ἔξω τοῦ τείχους. ἔτι γὰρ ἐκ τοῦ ἔλλους πε-
 ριώδυνος ἦν, καὶ ὁ Θεόδωρος ὁ ἱατρὸς οὐκ εἶα τὸν
 στρατάρχον ἐν φανερῷ γίγνεσθαι τοῖς ἐναντίοις. εἰ-
 κὸς γὰρ μηδὲ εἰδέναι ἔφρασκε τοὺς πολεμίους ὡς
 ἐβλήθη. εἰ δὲ τοῦτο κατάδηλον ἐστὶ αὐτοῖς, τότε
 ἀνάγκη μὴ ὑποκρύπτειν, ὡς ἂν μὴ ὑπόνοια γένηται
 σφισι τοῦ ἀποβεβιωκέναι αὐτόν. οἱ δὲ, ἐπεὶ ἕτεροι
 περὶ τῆς εἰρήνης ἦλθον διαλεχθσομένοι καὶ οὐχὶ
 αὐτός, ὑπενόησαν ὡς διώλετο ὁ στρατηγός, καὶ αὐτῷ
 ἐθέλειν ἔφρασκον ἐν συνουσίᾳ γενέσθαι. τότε ὁ
 Θεόδωρος, τοῦ συνοίσοντος εὐ μάλα στοχασάμενος,

ἔλεξεν ὡς τὸ λοιπὸν οὐ χρεῶν ἀποκρύπτεσθαι τὸν στρατηγόν, μᾶλλον μὲν οὖν ἐς τὰ ἔξω ἰέναι τῆς πόλεως καὶ ἐς ὄψιν γίνεσθαι τῶν βαρβάρων. καὶ φαρμάκῳ τιμὴ τὸ ἔλκος περιστεύλας ἀφίησιν αὐτόν. καὶ δὴ προσελθὼν ὁ Βῶνος, ἀγγυῶ τε τῶν βαρβάρων γένεσι νόμος, ἐφάνη σφίσι. τότε οἱ πρέσβεις τοιάδε ἀμοιβαίῳ τῷ λόγῳ ἔφασαν· "ταῦτα ἡμῖν, ὦ Ῥωμαῖοι, διαλεχθῆναι πρὸς ὑμᾶς ὁ τῶν Ἀβάρων ἐκέλευσε δεσπότης· μὴ μοι μέμψιν τινὰ ποιήσασθαι πόλεμον ἀραμένῳ· ὑμεῖς γὰρ πρῶτοι τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου δεδώκατε. πολλοῖς γὰρ πόνοις ὁμιλήσας καὶ ἀποδημίαις οὐχ ἥμισυ ποιησάμενος μόλις ἐχειρωσάμεν ταύτην τὴν χώραν, καὶ ὑμεῖς ἀφείλεσθέ μοι βιαίως αὐτήν. πρὸς τοῖς καὶ τὸν Οὐσδιβάδου τῷ τῶν δοριαλώτων ἀνήκοντά μοι νόμῳ ἔχετε λαβόντες, ἀλλὰ γὰρ καὶ ὕβρεις ἐς τὰ μάλιστα πικρὰς ὁ καθ' ὑμᾶς κατέχευέ μοι βασιλεύς, οὐ μόνον ἄπαξ ἢ δις, ἀλλὰ καὶ πολλάκις· τῶν δεόντων τε οὐδὲν ἠβουλήθη διαπραξάσθαι. εἰ τοίνυν τοιαῦτα πρὸς ὑμῶν ἠδικημένος τοῖς ὄπλοις ἐχρησάμεν, οὐδαμῶς ὑπάρχω μεμπτέος. καὶ νῦν οὖν εἰ γε βούλεσθε περὶ σπονδῶν τε καὶ εἰρήνης ἡμῖν θέσθαι λόγους, ἐτοιμότητά ἐχομεν· ἐν ὑμῖν τε κείσθω προτιμῆσαι τὸ συνοῖσον καὶ τὰ εἰρηναῖα πρὸ τοῦ πολέμου ἐλέσθαι." πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ Βῶνος· "πρότεροι μὲν ἡμεῖς οὐκ ἠξάμεθα πολέμου· οὐδὲ γὰρ καθ' ὑμῶν ἠλάσαμεν, ἐς τούναντιον μὲν οὖν σὺ κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἡλίαςαι· λοιπὸν δέ, ὅτι καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν βουλήν ἐποίησατο χρήματά σοι ἐπιδοῦναι· τοιγαροῦν καὶ παρέσχε τοῖς κατὰ σὲ πρέσβεσιν. ἐπεὶ δὲ κατενόησεν ἀνθαδιζόμενον καὶ ὑπὲρ αὐτὴν δήπου τὴν βαρβαρικὴν ἀλαζονείαν ἐξωγκωμένου ὀνήματά τε ὑπερῆφανα σημή-

ναντα καὶ τῆς σῆς δυνάμεως καθυπέροτρα, τῆν καὶ αὐτὸς ἄτε ἀγγίλους ἐπετέλεσε τὰ οἰκεία. καὶ τὸ νῦν δὲ ἔχον ἡμέτερόν ἐστιν ὡς βασιλεὺς στείλαι οὐς ἂν σὺ βουληθείης πρέσβεις τοὺς βεβαιώσοντας τὰ περὶ τῆς εἰρήνης. μηδὲ γὰρ ἐν ἡμῖν εἶναι νόμιζε κἂν γοῦν φθέγγασθαι τι, μῆτι γε καὶ ἐτέρως ἢ καθὰ βασιλεὺς τῷ ἡμετέρῳ δοκεῖ διαπραξάσθαι." ταῦτα Βῶνον εἰρηκότος, εὐ ἔχειν ἔδοξε τῷ Βατανῷ τὰ ὀνήματα. ἐσήμηνε δὲ αὐτῆς· "ἐπειδὴ τὰ ἐς ὀμαχιάν ἐπόμενά μοι ἔθνη ἀισχύνομαι, αἰδώς τέ με ἔχει, εἰ γε πάντη ἄπρακτος ἐνθένδε ἀναχωρήσω μηδὲν τι ὀνήσας ἐμαντόν, ὡς ἂν μὴ οὖν δόξω μάτην πεποιηκέναι καὶ ἀκερδῆ τὴν ἐπιχείρησιν, βραχέα μοι τινὰ πέμψατε δῶρα. καὶ γὰρ ἐν τῇ Σκυθίᾳ περαιωθεῖς οὐδὲν ὀτιοῦν ἐκομισάμεν, καὶ τῶν ἀδυνατῶν ἐστὶ κἀντεῦθεν ἥμισυ ἀφελήθητά με ἀπελεύσεσθαι." Βῶνῳ δὲ τῷ στρατηγῷ καὶ τοῖς ὄσοι γε ἀμφ' αὐτόν, ἦν δὲ ὁ τῆς πόλεως μέγιστος λερεὺς, ἔδοξεν εὐλογον μὲν εἶναι τὸ προτεινόμενον· οὐδὲ γὰρ πλείστα ἐβούλετο κομίσασθαι, ἀλλ' ἄχρι δίσκου ἐνὸς ἀργυροποιήτου καὶ ὀλίγου χρυσίου, ἔτι γε μὴν καὶ ἀμπεχονίον σηρικῶν· πλὴν ἐδέδλεσαν οἱ περὶ Βῶνον ἰδιοβουλήσαι καὶ οὐχὶ γνώμη τοῦ αὐτοκράτορος ἅπαντα διαπραξάσθαι. ἀντεσήμηναν τοιγαροῦν αὐτῷ ὡς "νῦν ἔχομεν βασιλεὺς φοβερόν τε καὶ ἐμβριθέστατον, καὶ οὐκ ἀνεξόμεθα οὐδὲ ὅσα οἶόν τέ ἐστὶ διαλαθεῖν αὐτόν ἐπιτελέσαι ἀνθαιρέτως, ἄλλως τε καὶ ἡμεῖς, ἄτε ἐν στρατεύματι τυγχάνοντες, οὐκ ἐπιφερόμεθα χρημάτων περιουσίαν ἢ μόνον στρατιωτικὴν ἐφεστρίδα, ἦν γε δήπου καὶ περιβεβλήμεθα, ἔτι τε τὰ ὄπλα. δωροφορησάμεθα οὖν τῷ τῶν Ἀβάρων ἡγουμένῳ ἐξ ὧν ἐνταῦθα ἡγο-

μεν ἔχοντες εὐτελῶν, ἄθρει, ὦ Χαγάνε, μὴ καὶ ὕβρις
πέφυκέν τις. ἀξιότιμον δέ, καθά ἐφην, ὡδὶ οὐκ ἔχο-
μεν· τὰ γὰρ τιμαλφέστερα τῶν ἐφοδίων ἡμῶν ἐν
ἑτέροις ὑπάρχουσι τόποις καὶ ὡς πορρωτάτω ἡμῶν.
εἰ οὖν ὁ καθ' ἡμᾶς αὐτοκράτωρ φιλοφρονήσεται σε
δώροις, οὐκ ὀκνήσομεν δῆπου καὶ ἡμεῖς γεγενησθε-
τε καὶ τῷ βασιλεὶ ἐπόμενοι ταῦτα διαπραξασθαι, καθ'
ὅσον οἰοί τέ εἶμεν, ὥσπερ φίλῳ προσφερόμενοι καὶ
ὁμοδούλῳ." πρὸς ταῦτα ἀγανακτήσας ὁ Βατανὸς
σὺν ὄρκῳ ἠπέλιθεν ἢ μὴν στράτευμα ἐκπέμψειν
τὴν Ῥωμαίων ἐπιδραμούμενον. καὶ δὴ τοῦ στρατη-
γοῦ κατάδηλον αὐτῷ πεποιηκότος ὡς ἔξέσται μὲν οἱ
ποιεῖν ὅσα ἐν δυνήσοιτο, εἰδέναι δὲ ὡς οὐ πάντως
ἐπ' ἀγαθῷ τῶν στελλομένων ἐστὶ ἡ ἐπιδρομή, αὐ-
τὸς ἔφη ὅτι "τοιούτους ἐπαφήσω τῇ Ῥωμαϊκῇ ὡς εἰ
καὶ συμβαίῃ γέ σφισι θανάτω ἀλῶναι, ἀλλ' ἐμοίγε μὴ
γενέσθαι τινὰ συναίσθησιν." καὶ δὴ παρεκελεύσατο
δέκα χιλιάδας τῶν Κουτριγούρων λεγομένων Οὐν-
νων διαβῆναι τὸν Σάον ποταμὸν καὶ δηῶσαι τὰ περὶ
Σαλματίαν, αὐτὸς δὲ ξὺν πάσῃ τῇ κατ' αὐτὸν πλη-
θύντι διελθὼν τὸν Ἰστρον εἰς τὰ τῶν Γηπαίδων διέ-
τριβεν ὄρια. [Exc. de legat. p. 111—114 Par., 306
—310 Niebuhr.]

28
a. 268. Ὅτι ὁ Βατανὸς ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγεμῶν ἐν βουλῇ
ἐποίησατο πρεσβεύσασθαι καὶ περὶ σπονδῶν λόγους
προσαγαγεῖν. τὸν δὲ Βιταλιανὸν ἐξήτει χρυσίον οἱ
παρασχεῖν, ὡς ἂν μὴ λεηλασίᾳ χρήσοιτο κατὰ δὴ τὸν
τῆς ἐκεχειρίας καιρὸν. ὁ δὲ Ἰοβουλήδας, καὶ εἰλη-
φῶς ἐκ τοῦ τῆς Ἰλλυρίδος ὑπάρχον νομίσματα οὐ
μείον ἢ ὀκτακόσια, παρέσχετο τῷ Βατανῷ. ταύτῃ τοι
καὶ ἔστειλε τὸν Ταργίτιον ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγούμενος,
ξὺν τῷ καὶ Βιταλιανὸν τὸν ἑρμηνέα, τῷ βασιλεὶ

λέξοντας ὥστε τὸ Σίρμιόν οἱ ἐνδοθῆναι, καὶ τὰ συν-
ῆθη χρήματα, ἃ Κουτριγούροι καὶ Οὔτιγούροι πρὸς
Ἰουστινιανὸν ἐκομίζοντο βασιλέως, οἷα δὴ αὐτοῦ
ἄμφω τῷ φύλῳ τούτῳ καθελόντος· πρὸς τοῖς καὶ
5 Οὔσδίβαδον τὸν Γήπαιδα. ἔφρασκε γὰρ τοὺς Γήπαι-
δας ἅπαντας αὐτῷ ἀνήκειν, ἅτε δὴ καὶ αὐτοὺς πρὸς
αὐτοῦ καταπολεμηθέντας. ἀφικομένων δὴ οὖν τῶν
πρέσβειων κατὰ δὴ τὴν βασιλίδα πόλιν, παρελθόν-
των τε ὡς τὸν αὐτοκράτορα, ἔφη ὁ Ταργίτης "ὦ
10 βασιλεῦ, πάρεμι σταλεῖς ὑπὸ τοῦ σοῦ παιδός· πα-
τήρ γὰρ αὐτὸς ἀληθῶς Βατανῶ τοῦ καθ' ἡμᾶς δε-
σπότου. πέποιθα δὴ οὖν ὡς ἐπιδείξασθαι προθυ-
μηθείης τὴν περὶ τὸν παῖδα στοργὴν τῷ δίδοναι τὰ
τοῦ παιδός. οὕτω τοίνυν ἐχόντων ἡμῶν, τάχα δὲ
15 σοῦ καὶ ἡμῶν, ἄρα οὐχὶ παραχωρήσεις αὐτῷ τῶν
γεῶν; οὐ γὰρ εἰς ἀλλότριον οὔτε μὴν πολέμιόν τινα
τὰ διδόμενα μεταθήσεις σχεδόν, οὐδὲ μεταβήσεται
τῶν παρεχομένων ἡ κυριότης, ἢ πάλιν εἰς σὲ ἀνα-
δραμεῖται διὰ τοῦ παιδός, εἰ γε παράσχοις αὐτῷ τὰ
20 ἐφ' οἷς ἤκω, τὴν τε πόλιν τὸ Σίρμιον καὶ τὰ χρή-
ματα κατ' ἔτος, ὅσα βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς τοῖς
Κουτριγούροις καὶ Οὔτιγούροις ἐδίδου, Βατανῶ
τῆμερον δεσπόζοντος τούτων γε δῆπου τῶν ἐθνῶν·
ἔτι καὶ Οὔσδίβαδον τὸν Γήπαιδα καὶ τοὺς περὶ αὐ-
25 τόν· οὐδὲ γὰρ περὶ τούτων ἀντερεῖ τις ὡς οὐχὶ
πεφύκασιν ἀνδράποδα Βατανῶ." ταῦτα ὁ Ταργί-
της ἔλεξεν. ἀτὰρ ὁ βασιλεὺς "οὐ πρεσβευσόμενος
ἤκεις, ὡς εἴοικεν, ὦ Ταργίτα, μᾶλλον μὲν οὖν πρὸς
ἀγνοοῦντας ἡμᾶς τεκμηριώσασθαι βουλόμενος τῶν
30 Ἀβάρων τοὺς τρόπους. εἰ γὰρ, ὡς φατε, δοίημεν
ὑμῖν τὰ ὅσα τοῖς πρώην Οὐννοις, οἵκτω μᾶλλον καὶ
οὐ φόβῳ, τῷ μὴ ἐθέλειν αἶμα ἐκχεῖν, Ἰουστινιανὸς

ἐδίδου, γελοῖόν γε ἂν εἶη, * καὶ οἷς τὸ φιλόφρονον ἀπονέμειν δεῖ καὶ οἷς ἀντιτάττεσθαι, φανῶμεν οἱ αὐτοί, ὅποτε οἱ δαίλαιοι Κουτρίγουροι τε καὶ Ουτίγουροι, οὓς διαβεβαιοῦσθε πρὸς ἡμῶν κομίζεσθαι χρήματα, τοῦτο μὲν φυγόντες ἡμᾶς, τοῦτο δὲ πεπρωκότες ὑφ' ἡμῶν τυγχάνουσιν ἄρδην ἠφανισμένοι. τί οὖν παράσχοιμεν ὑμῖν τὰ τῶν ἠσσωμένων; ἀλλ' οὐ τῇ φύσει ξυνάδει τῶν πραγμάτων καὶ κρατεῖν ἔμα καὶ ὑπὲρ τῶν κεκρατημένων ἑτέροις χρήματα καταθεῖναι. οὐ γὰρ ἀποχωρῶν, εἰ φανείημεν ἕπαξ τοῦ τὰ δέοντα φρονεῖν ἔστερημένοι, ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰς συνήθειαν ἔλκειν τὴν ἀφροσύνην οἰεσθε δεῖν; τί οὖν ποιῶμεν τὸν Οὐσδίβαδον; ὑμῖν ἀποδοίημεν; οὐχ οὕτω πεφύκαμεν ἡλίθιοι ὥστε τὰ ἡμέτερα καταπροέσθαι, καὶ ταῦτα βαρβάρους καὶ λυμαιομένοισι τῇ καθ' ἡμᾶς πολιτεία. ὁ γὰρ πρὸ ἡμῶν τὸ βασιλεῖον ἀναδεδεγμένος κράτος Γήπαιδας ἐπήλυδας ὄντας εἰσέποιήσατο καὶ χώραν αὐτοῖς ἀπένειμε τὴν περὶ τὸ Σίρμιον, εἶτα καὶ πολέμον κινήθεις αὐτοῖς ὡς Λογγυβάροισι, ὥσπερ εἰκόσ, ξυνεπελαβόμεθα τοῦ κινδύνου τοῖς οἰκείοις. καὶ ἂν ἐκράτων οἱ Γήπαιδες τῇ Ῥωμαίων χειρὶ, εἰ γε μὴ ἀνδραποδώδεις ὄφθησαν καὶ τῷ τῆς γνώμης δολερῷ τοὺς εὐεργέτας ἐλύπησαν. ἀνθ' ὧν ἐπιβουλεύσαντας ἡμῖν ἀσύγνωστα οὐ Ῥωμαίοις ἔδοξε μετελθεῖν τοὺς ἀγνωμονήσαντας, οἷς ἔνεστι μὴ ἀντιτιθέναι τὰς τιμωρίας ἰσορρόπους τοῖς πλημμελήμασι, μᾶλλον μὲν οὖν περιιδεῖν, ὡς ἂν ὑφ' ἑτέρων ἐς τὸ παντελὲς διαφθαρήσονται. εἰ τοίνυν ἄλλως οὐκ ἔχει ταῦτα, ἐπεὶπερ ἡμεῖς ἐπεγκαλεῖν ἄξιοι καθεστήκαμεν, ὅτι τοὺς ἡμῖν ἀνήγοντας ἔχετε Γήπαιδας, ἀντέστραπται καθ' ἡμῶν τὰ τῶν ἐγκλημάτων. ὑμεῖς μὲν γὰρ τὸν Οὐσδίβα-

δον, ἡμεῖς δὲ καὶ τοὺς Γήπαιδας ὑμᾶς τοὺς λοιποὺς εἰσπράξοιμεν. Ῥωμαῖοι γὰρ ἄνωθέν τε καὶ ἐξ ἀρχῆς σωφρονίζειν ἐτάχθημεν τὸ ἀνόητον, οὐ μὴν ἀνόητοί τινες εἶναι νομίζεσθαι. ἀλλὰ τὸ Σίρμιον ἐγγεγρίσωμεν βαρβάρους; οὐκ ἀρκέσει γὰρ ὑμῖν τὸ περιεῖναι μέχρι ὄπλα κινεῖν οὐ βούλοιντο Ῥωμαῖοι. ἀλλ' ἔρεῖς, ὦ Ταργίτα, ὅτι διαβήσεται Ἴστρον ὁ Χαγάνος, ἔτι γε μὴν καὶ τὸν Ἐβρον, καὶ ὅτι τὰς ἐπὶ Θράκης αὐτοβοεὶ παραστήσεται πόλεις. ἀλλὰ προφθάσουσιν αἱ Ῥωμαϊκαὶ δυνάμεις καὶ τῆς ἐλπίδος αὐτὸν ἀφαιρήσονται, καὶ μᾶλλον αὐτοὶ σκεναγωγῆσουσι τὰ Ἀβάρων. καὶ οὐ πανσόμιστα καταβάλλοντές τε καὶ χειρούμενοι, ἕως ἂν ἐφρυβρίση τὸ βάρβαρον. λυσιτελήσει δὲ Ῥωμαίοις ἀπὸ τῆς εἰρήμης ὁ πόλεμος. Ἀβάρων γὰρ τῶν νομάδων τε καὶ ἐπηλύδων καθεστάναι φίλους τῆς ὡς αὐτοὺς δυσμενείας βαρύτερον, ἄλλως τε καὶ φίλας ὑπούλου καθεστώσης. κρείσσον ἐν τοῖς σώμασιν καὶ οὐχὶ ταῖς ψυχαῖς φέρειν τὰ τραύματα. πρὸς ταῦτα, ὦ Ταργίτα, καὶ τόξα καὶ ἵπποι καὶ μυρία δυνάμεις ὀπλιτῶν ἔστωσαν ἐν παρασκευῇ· οὐ γὰρ ἡσυχία τοῦ συνοίσοντος αἰρετώτερον." τοσαῦτα εἰπὼν ὁ αὐτοκράτωρ, μεγαληγορία τε χρησάμενος πολλῇ, τῶν Ἀβάρων ἀφῆκε τοὺς πρόεσβεις, πρότερον Βῶνῳ τῷ στρατηγῷ ἐν γράμμασι πλείστα ἐπιμειψάμενος ὅτι γε ὅλος ὡς αὐτὸν τοιάδε προῖσχομένους ἔστειλεν ἐς Βυζάντιον, πρὸς γε καὶ σημήνας ἔργον ἔχεσθαι καὶ πάντα τὰ πολεμιστήρια ὄργανα ἐπισκευάζειν, σαφῶς ἐπιστάμενον ὡς ξυγκροτηθήσεται ὁ πρὸς Ἀβάρους πόλεμος καὶ μάλα αὐτίκα. καὶ δὴ ὁ Βῶνος, ἐπεὶ τὸ βασίλειον ἀνελέξατο γράμμα, τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐξηρτύετο. [Exc. de legat. p. 154—156 Par., 385—389 Niebuhr.]

29 Ὅτι αὐθις ἦλθε Ταργίτιος βουλούμενος πρεσβεύ-
 σασθαι ὡς βασιλέα, ἐκεῖνά τε ἔφη τῷ βασιλεῖ καὶ
 ἤκουσε πρὸς αὐτοῦ ἄπερ καὶ ἄλλοτε. τὴν τε γὰρ
 πόλιν τὸ Σίριμιον ἐβούλετο πρὸς Ῥωμαίων κομισά-
 σθαι, αἵτε οἰκίειον ὄν αὐτῷ κτήμα ἐξότε τὰ τῶν Γη-
 παίδων ὑπ' αὐτοῦ διέφθαρτο πράγματα, ἔτι τε καὶ
 χρήματα, ἄπερ Ἰουστινός (1. Ἰουστινιανός) τοῖς Οὐν-
 νοῖς ἐφ' ἐκάστῳ ἐναντιῷ ἐδίδου· καί, οἷα μὴδὲν εἰ-
 ληφότων αὐτῶν ἐκ τῶν παροισχυμένων ἐτῶν, ἅπαντα
 ὁμοῦ Ταργίτιος εἰσπράττειν ἤξίου, οὕτω τε λοιπὸν
 τὰς ἐμνασιαίας συντάξεις ἐρωσμέναις κατατιθέναι
 Ῥωμαίοις. πρὸς γε καὶ τὸν Οὐσδίβαδον ἐξήτει οἷα
 προσήκοντα τῷ τῶν δοσιλήπτων αὐτῷ θεσμῷ. καὶ
 ἕτερα δέ τινα προεβάλλετο ὁ Ταργίτιος ὑπερηφανίας
 ἀνάπλευ, ὧν οὐδένα λόγον ἐποιεῖτο ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ
 γὰρ τὰ τε λιγόμενα πρὸς αὐτοῦ ἀπεφλάττει, καὶ
 μὲν οὖν βασιλικῶς ἐχρηῆτο τοῖς ῥήμασιν. ἐπὶ τούτοις
 οὖν διάφοροι πρεσβεῖαι φοιτήσασαι, ὡς διηγήσθη
 πλέον οὐδέν, διαφῆκε τὸν Ταργίτιον ὁ βασιλεὺς, εἰ-
 ρηκῶς αὐτῷ στέλλειν ἐκεῖσε Τιβέριον αὐτοκράτορα
 στρατηγόν, περὶ τοῦ παντὸς διαλεχθησόμενον καὶ
 βεβαιώσοντα τὰ ἕκαστα. [Exc. de legat. p. 114 Par.,
 310—311 Niehlnr.]

30 Ὅτι ἐν ταῖς εὐπραγίαις τῶν δυσμενῶν διπλασιάζε-
 σθαι πέφυκε τὸ ἔχθος.

Ὅτι τὸ εὐτυχεῖν οὐκ οὐκ ἐχορὴν ὑπόθεσις γίνε-
 ται τοῦ μὴ τὰ δέοντα φρονεῖν τοῖς μὴ λογισμῷ βε-
 βηκῶτι χρωμένοις τῇ τύχῃ.

Ὅτι φιλοτάραχον χρήμα ὁ δῆμος καὶ φύσις αὐτῷ
 ἢ προπέτεια.

Ὅτι χαλεπὸν ἀμελούμενον τὸ χρήμα (ἀμελούμε-

νος παραχρήμα Bekk.) καὶ δυσκαταγώνιστον ἐμφύ-
 λιος πόλεμος.

Ὅτι ἀνδρείας ἐπίδειξις προερχομένη κατὰ τῶν
 φύσει δυσμενῶν καὶ οὐ κατὰ τῶν ὁμοδιαίτων ἐνδο-
 ξότερον τίθησι τὸν ἐπιδεικνύμενον.

Ὅτι οἱ Γότθοι παντελῶς ὑπὸ Ῥωμαίων ἠττήθη-
 σαν. καὶ ἔγωγε τὰ τοιαῦτα ἄγμαι οὐδαμῶς· χρόνον
 γὰρ συμμορφουῦσθαι πέφυκε τὰ ἀνθρώπεια, εὐροῖς
 τε σχεδὸν ἄπασαν ἱστορίαν τῶν τοιῶνδε χαλεπῶν
 ἀνάπλευν, γένη τε μέγιστα καὶ πόλεις νῦν μὲν ἐς
 ἄγαν εὐήμερῆσαντα, νῦν δὲ ἐς τὸ μὴ εἶναι κατολι-
 σθήσαντα παντελῶς. ταῦτα μὲν οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα ἢ
 περιφορὰ νεοχμοῦσα τοῦ χρόνου καὶ πρὸ τοῦ ἐπεδεί-
 ξατο, καὶ μὲν οὖν ἐπιδείξεται αὐθις, καὶ ἐπιδεικνυ-
 μένη οὐ πάνσετα, ἔστ' ἂν ἀνθρωποῖτε ὡς καὶ μάχα.

Ὅτι μέχρι τοσοῦτου θεόν ποιεῖν ἄχρι τῆς ἐκ
 τῶν πόνων ὠφελίας ἐν ἀπολαύσει καθεστάναι δύ-
 νατό τις· ὁ γὰρ μὴ οὕτω βιοτεύων, εἰ καὶ πλέον
 ἔσχε τῶν ἄλλων, ἦττον ἔχει τῶν ἀγαθῶν.

Ὅτι ὁ ξὺν τῇ δυνάμει τῶν πέλας νικήσας οὐδὲν
 ἦττον ὥσπερ νενικηκόσι τοῖς ἡσσημένοις παραχωρή-
 σει μεγαλαυχεῖν τῷ πρὸς διττὴν αὐτοῦ ἀγωνίεσθαι
 δύναμιν.

Ὅτι κινδύνων ἐλλίς ἀνευ κινδύνων τίθησι τὸν
 ἐλλίζοντα τῷ προησφαλίσθαι τῶν δυσχερῶν τῇ δο-
 κῆσει τὰ πράγματα. πολλάκις γὰρ καὶ τό γ' ἀληθὲς
 ἐν ὑπονοίᾳ γενόμενον ἀσφαλές.

Ὅτι καὶ αὐθις ὁ τῶν Ἀβάρων ἠγούμενος ταῖς
 πόρην ἐχρήσατο ἀπειλαῖς. καὶ ἐπειδὴ κομπάζων καὶ
 μεγαλορρημῶν ἔσθ' ὅτε ὑπάρχων οἶός τε οὐκ ἐγένετο
 ἐκδειματᾶσαι τοὺς Ῥωμαίους· οὗτοι γὰρ δὴ πρὸς
 οἷς οὐκ ὀρθωδία τις αὐτοῖς ἐνέσκηψε, ἀλλὰ γὰρ καὶ

ἀπεφλαύριζον καὶ περιεφρόνουν τὸν βάρβαρον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κομπωδεστέρας ἐχρῶντο ταῖς ἀντιλογίαις.

Ἔτι μείσηται τυραννίς, καὶ ἀντίπαλος εἶη (ἀεὶ Bekk.) ὁ τυραννοῦμενος. [Exc. de sentent. (cod. p. 342, 351), 357—358 Mai., 430—432 Niebuhr.]

31 Suidas: Ἐπιδουπήσαι, ἐπικτυπήσαι . . . Μένανδρος· "Οἱ δὲ Ἄβαραὶ κατὰ τὴν τοῦ πολέμου κίνησιν ἐβούλοντο ἤχον ἐγεῖραι ξυμμίγη τε καὶ ἄγριον, ἔτι τε ξὺν τῷ ἀλαλάγματι ἐπιδουπήσαι τοῖς τυμπάνοις, ὅπως ἂν ἐς τοσοῦτον αὐτοῖς ὁ κτύπος ἐξαρθεῖ ὥς 10 κατὰπληξῆται τε καὶ δεδιξασθαι τὸ Ῥωμαϊκόν. ταῦτα ἐπεὶ προέγνω ὁ Βῶνος, προαφηγήσατο τοῖς στρατιώταις ὥστε αὐτοὺς τῷ ἀθρόω μὴ καταπλαγῆναι, ἀλλὰ προανατυπούντας ὅπερ ἐμελλεν ἐσεσθαι ἐθίξασθαι τῇ δοκῆσει καὶ τῷ μήπω παρόντι πρὸς τὸ ἐσόμενον, 15 καὶ ὅταν αἰσθῶντο τὸν πάταγον τῶν τυμπάνων, ἀντιπαταγεῖν καὶ αὐτοὺς ταῖς ἀσπίσι καὶ ἐπαλαλάξαι τὸ ἐνάλιον καὶ παιωνίζεσθαι καὶ τοῖς ὑδροχόοις ἀγγεῖοις ξυλίνοις οὖσιν ἐπικτυπεῖν." Partem horum repetit v. δεδιξασθαι.

Suidas: Ἀνάροσπον. Μένανδρος· "Κατιόντων τῶν Ἀβάρων κατ' ὀλίγους, οἱ στρατηγοὶ γνώμη ἐχρῶντο παραχρῆμα ἐπιθέσθαι σφίσι, καὶ τούτου ἀνάροσπον τιθέναι τὴν τῶν Ἀβάρων κατάβασιν."

32 Ἔτι ἄλλα τε πολλὰ αἰτία ἐγένοντο τοῦ πολέμου 20 Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν, τὸ δὲ γε μᾶλλον ἀναπτειρωσάν Ἰουστίνον ὁ κινήσαι (καὶ κινήσων Nieb.) κατὰ Περσῶν τὸ ἔθνος οἱ Τούρκοι ἐγένοντο. οἷδε γὰρ ἐσβάλλοντες ἐς τὴν Μηδικὴν τῆς τε γῆς ἔεμνον, ἐστειλαν δὲ καὶ ὡς Ἰουστίνον πρεσβεῖαν ἐφ' ᾧ συν- 30 εκπολεμῶσαι γε αὐτὸν Πέρσαις, κοινῇ τε καθελεῖν ἐξαιτοῦντες ἀμφοτέρων τοὺς δυσμενεῖς καὶ τὰ τῶν

Τούρκων μᾶλλον ἀσπάσασθαι· οὕτω γὰρ ἂν τῇ μὲν Ῥωμαίων, τῇ δὲ Τούρκων ἐπιτιθεμένων ἐν μέσῳ τὰ Περσῶν διαφθαρήναι. ταῦταίς ταῖς ἐλπίσιν ἐπηρμένως Ἰουστίνος ἡδύως ᾤετο τὴν Περσῶν καταστρέψασθαι δυνάμιν καὶ ἐς τὸ μὴ εἶναι ξυνελάσειν. καὶ οὖν, ὡς οἶόν τε ἦν, ἐν βεβαίῳ ἔξευ αὐτοῦ τὴν πρὸς Τούρκους φιλίαν ἅπαντα παρεσκευάζετο. [Exc. de legal. p. 114 Par., 311 Niebuhr. Pro Ἰουστίνον male Ἰουστινιανὸν Suidas v. συνεκπολεμ.]

Ἔτι αὐτίς οἱ Ἄβαραὶ πρεσβεῖαν ἐστειλαν ὡς 33 Ῥωμαίους, καὶ περὶ ᾧν πολλάκις, περὶ τῶν αὐτῶν ἐπρεσβεύοντο. ὡς δὲ οὐδὲν ὑπήκουον οἱ Ῥωμαῖοι, οὐ γὰρ Ἰουστίνον τὸν αὐτοκράτορα ἤρεσκε, τὸ τελευταῖον τοῦ Ἀψίχ ἐς πρεσβεῖαν ἐληλυθότος ξυνήρεσε Τιβερίῳ καὶ τοῖς περὶ τὸν Ἀψίχ παρασχεθῆναι 15 γῆν τοῖς Ῥωμαίοις, ἵνα κατοικίξασθαι μέλλοιεν οἱ Ἄβαραὶ, εἰ γε τῶν παρὰ σφίσι ἀρχόντων λήφονται τοὺς παῖδας ὀμηρεύσαντας. καὶ οὖν τὰ τοιαῦτα Τιβερίῳ ἐσήμησε βασιλεῖ. ἀλλὰ γὰρ τῷ αὐτοκράτορι 20 οὐτι ἐδόκει τοῖς πράγμασι τῶν Ῥωμαίων εἶναι λυσιτελέες· οὐκ ἄλλως δὲ εἰρηνεύσειν ἐφασκεν, εἰ γε μὴ αὐτοῦ δήτα τοῦ Ἀβάρων ἡγουμένου λάβοι τῶν παίδων τινὰς ἐς ὀμήρους. Τιβερίῳ δὲ οὐ ταῦτα ἐδόκει· ἐγνωμάτευε γὰρ ὡς, εἰ γε τῶν παρὰ Σκύθαις ἀρχόντων λήφονται τοὺς παῖδας, οἷα εἰκός, βουλευομένου τοῦ Χαγάνου τὰ ξυντεθειμένα παρώσασθαι, οὐ συγχωρήσειν ποτὲ τῶν ὀμηρευόντων τοὺς πατέρας. Τιβερίῳ μὲν τοιαῦτα ὑπῆρχε γνώμης, βασιλεῖ δὲ οὐχ οὕτως ἐδόκει· ἀλλὰ γὰρ δήπου καὶ ἐνεμέριζε 30 τοῖς Ῥωμαίων στρατιώταις τὸν πόλεμον ἀναβαλλομαίς, συλλαβαῖς τε ἐχρήτο ὡς αὐτοὺς διαγορευομαίς ὡς δεῖοι τοῖς βαρβάροις ἐνδείκνυσθαι ὅτι γε δή-

πον Ῥωμαίοις οὐχὶ ἐς τὸ ἀβροδίατον ὁ βίος, ἄλλως δὲ ὡς φιλοπόλεμοι τέ εἰσι καὶ φερέπονι. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς ἔριδος ἐνίκα καὶ ὁ πόλεμος ἠπειλεῖτο, Τιβέριος ἐσήμνη Βώνω ἐν γραμμασί φυλάξασθαι τὰς διαβάσεις τοῦ ποταμοῦ. [Exc. de legat. p. 114—115 Par., 311—312 Niebuhr.]

34^a 570. Ὅτι μετὰ τὴν νίκην τῶν Ἀβάρων, ἠττηθέντος Τιβερίου τοῦ στρατηγοῦ, μετὰ τὰς ξυνηθῆκας συνήρσεσε πρεσβεύσασθαι ὡς τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα. καὶ δὴ Τιβέριος ξυναπέστειλε τῇ πρεσβείᾳ Δαμιανὸν 10 ταξίαρχον, ἐσήμνη τε τῷ βασιλεὶ ἅπαντα τὰ ξυνηγεθέντα, καὶ περὶ ὧν βούλεται τὸ Ἀβαρικόν. καὶ ἐσπέισαντο τελείως Ῥωμαῖοί τε καὶ Ἄβαροι. [Exc. de legat. p. 115 Par., 312—313 Niebuhr.]

35 Ὅτι τῶν Ἀβάρων σπεισαμένων καὶ ἐς τὰ οἰκεία 15 ἀπεροχομένων, οἱ Σκαμάρεις ἐγχωρίως ὀνομαζόμενοι ἐνεδρευσαντες ἀφείλοντο ἵππους τε καὶ ἄγγυρον καὶ ἑτέραν ἀποσκευήν. τούτων ἕνεκα πρεσβείαν ἐστειλαν αὐτοῖς ὡς Τιβέριον, τῶν κεκλοφῶτων περὶ ἐπιμεμφόμενοι, ἔτι καὶ τὰ ἀφαιρεθέντα ἀνακομίσασθαι 20 βουλόμενοι. καὶ δὴ ἀνερευνηθέντες οἱ τὴν κλοπὴν εἰργασμένοι ἐν φανερῷ τε γενόμενοι, μοῖραν τινα ἀποκατέστησε τοῖς Ἀβάροις. [Exc. de legat. p. 115 Par., 313 Niebuhr.]

35^a Ὅτι τῇ κακηγορίᾳ ἐνεστιν ὡς τὰ πολλὰ ἐπιχαι- 25 ρεκάκῳ οὐσῇ ἀόκνως περινοστεῖν τε καὶ ὑπερυνεσθαι (fortasse ὑπερευφραίνεσθαι (quidni ἐπευφρ.) legendum dicit Herwerden). τὸ ἐαντῆς οὖν ἐπιτελοῦσα ἐφότον (ἐφοίτα Bekk.) ψιθυρίζουσα κατὰ τούτου. ἐπεὶ δὲ ἐνεφώλευε τοῖς ὡσί, τὸ ἀστάθμητόν τε καὶ 30 ἀλλόκοτον τούτου ἐκτραγωδοῦσα, οἱ στρ[ατιώται] ἐπείρουσιν (οἱ κατὰ τὴν Περσῶν Ἀρμενίαν καὶ Ἰβη-

ρίαν ὑπήκοοι Nieb.) ἤχθοντο, καὶ περιέφερον ἐν στόματι τὸν ἠγεμόνα ἅτε ἀνοσιουργόν.

Ὅτι ὁ ἱστορικός φησι Μένανδρος περὶ Ἰσαοζίτου τοῦ ἐν Περσίδι σταυρωθέντος, τραγωδίαν θέμενος 5 καὶ τὸν ἄνδρα ἔσθ' ὅ,τι ἀγασθεῖς " ἐν νῶ ἐβαλόμην ὡς καὶ ἄξιον τῷ τοῦ θεοῦ θεραπευτῇ τῷ βαρβάρῳ ἐν ἐξαμέτρῳ ἐπίγραμμα λέξει. καὶ δὴ λέλεχται μοι ἐπίγραμμα ὧδε *).

10 ἦν πάρος ἐν Πέρσῃσι ἐγὼ μίγος Ἰσαοζίτης εἰς ὄλοην ἀπάτην ἐλπίδας ἐκκευμάσας. εὐτε δὲ πυρρός ἐδαπτεν ἐμὴν πόλιν, ἦλθον ἀρήξει, ἦλθε δὲ καὶ Χριστοῦ πανσθενέος θεράπων. κείνῳ δ' ἐσβέσθη δύναμις φλογός, ἀλλὰ καὶ ἐμπης 15 νικηθεὶς νίκην ἦνυσα θειοτέρην.

Ὅτι ὁ αὐτὸς Ἰσαοζίτης, παραινούντων αὐτὸν 20 ἐσταυρωμένον ὄντα ἐς τὰ πάτρια μεταθεῖναι νόμιμα καὶ σώζεσθαι, ἔφη μεταμέλεσθαι οὐχ ὅτι ἐς τοῦτο ἔγνω σωτηρίας ἐλθεῖν, ἀλλ' ὅτι ἔγνω ὀψέ. ταῦτα ἔλεγε γλιχόμενος κατὰ τὸ ἀπαραίτητόν τε καὶ καρτε- 25 ρὸν τῶν οὐρανίων· ἑκατὸν δὲ παλαιῶν στεφάνων τὰ ἀκήρατα ἀνακεῖσθαι νικητήρια, καὶ ἠέλου τὸ βραχὺ καὶ ἀνόνητον τοῦ βίου δοκεῖν τίθεσθαι ἐπὶ ῥητῶ μισθῷ τινι τοῦ διαβιῶναι ἐς αἰέ.

Ὅτι ἡ ἐς τὰ μέγιστα τῶν ἐγγειρημάτων ὀρημὴ 30 πλέον πέφυκε τὸ ἀναχατίζον τοῦ παρορμῶντος ἔχειν, ἄλλως τε καὶ ἦν αὐτοῖς ὧσιν οἱ ἐς προῦπτον κίνδυνον ἐθέλοντες ἀφιέναι.

Ὅτι περὶ Προκοπίου τοῦ ἱστορικοῦ καὶ δικηγόρου φησὶν ὁ Μένανδρος " οὐ γὰρ ἔμοιγε δυνατὸν

*) "Hoc epigramma editum est in Anthologia Pal. vol. I, p. 27, 1, 101, ubi hominis nomen scribitur Ἰσβοζήτης." Niebuhr.

οὐδέ γε ἄλλως πέφυκε θυμῆρες τοσαύτη λόγων ἀκτινὴ τὴν ἑμᾶντοῦ θρυαλλίδα ἀντανασχεῖν. ἀρκέσει δέ μοι ἐν μικροῖς πύγκαλον δεῖσθαι τοῖς ἑμᾶντοῦ καὶ τῷ Ἀσκραίῳ ἔπεσθαι ποιητῇ ἡλιδίου τινα καὶ παράφρονα εἶναι φάσκοντι τὸν ἐς τοὺς κρείττους ἀμιλλώμενον."

"Ὅτι μετὰ τὴν τῶν Ἀβάρων ἦταν λέγεται ὡς ... ἕκαστα ἀγγελλί... χρηστα ὁ τῶν Ἀβάρων | στρατηγούδης ὡς Τιβέριον· καὶ Βριάλειος ἀγγελιαφόρος ἔλεξεν τί δὴ | ὁ Λιγχερίανος οὔτε πρὸς . . . . .¹⁰ ἑκάστης θασπικῶ | μον ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησεν, ἐν ἣ πολλὰ μοι γράμματα τε καὶ διφθέροι | εἰσίν, ὅθεν ἀναλεγόμενοι γνώσεσθε ὡς δῦσκαταγώνιστά τε καὶ ἀμαχώτατά ἐστι τὰ φύλα τὰ Σκυθικά· Τιβέριον δὲ φάναι ἀμοιβαίῳ. [Priora ita fere redintegranda: ὅτι¹¹ μετὰ τὴν τῶν Ἀβάρων ἦταν λέγεται ὡς καθ' ἕκαστα ἀγγελίας ἐχορήσατο ὁ τῶν Ἀβάρων στρατηγός Τιβρίδης πρὸς Τιβέριον· καὶ Βριάλειος ὁ ἀγγελιαφόρος ἔλεξεν· "τί δὴ, ὦ Τιβέριε . . . οὔτε πρὸς . . . ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησας κτέ. HERWERDEN] . . . . . εἶναι²⁰ ἐπιτήδειον.*] [Exc. de sentent. (cod. p. 351, 352) p. 358—361 Mai., 432—434 Niebuhr.]

36
a. 572
Iustinus?

"Ὅτι τοῦ δεκάτου ἔτους ἀνυσθέντος τῶν πεντηκοντουτίδων σπονδῶν, μετὰ τὴν σφαγὴν Σουρήνα,

*), „Primus locus, si recte Niebuhrinus coniecit, de Persarmeniis est, qui cum a cultu religionis Christianae prohiberentur, Surenam praefectum necarunt et a Persis ad Romanos defecere (571 p. C.). V. Enagrus 5, 7; Menander fr. 36. Ex eodem loco petita fuerint quae de nece Isaozidae Christiani sequuntur. Reliqua quo pertineant minus patet. Quae post haec in Exc. de sent. leguntur, eadem habes in Exc. de leg. fragm. 43.“ Müllerus.

ἐν τούτῳ ὁ Περσῶν βασιλεὺς στέλλει Σεβόχθην, ἄνδρα Πέρσην, ἐς πρεσβείαν ὡς Ἰουστίνου τὸν βασιλέα, τῶν ἐν Περσαρμενία μὲν ξυννεχθέντων ἄγνοιαν δῆθεν ὑποκρινόμενος, ἄλλως δὲ τὸ συντεταγμένον⁵ Ῥωμαίους κατατιθέναι χρυσίον βουλούμενος, οἷα δὴ τῆς δεκαετίας περαιωθείσης, ἥς τὰ χρήματα ὑφ' ἐν ἑκομίσατο, εἴτα ἐμπειρώτατα ξυνεστάναι τὴν εἰρήνην, καθά που ἐνεγέγραπτο ἐν ταῖς ξυνθήκαις. σφόδρα γὰρ ἐν ἀρχαῖς ἐτάραξε Κοσρόην αἰσθόμενον ὡς βασιλεὺς Ῥωμαίων πρὸς πόλεμον ὄρμα τὰ εἰρηναία¹⁰ παρωσάμενος. ἐδεδοίκει τε μὴ πως ἐκ μεγάλης παρασκευῆς ἐπίθιτό τε αὐτῷ, καὶ ἄλλως οὐχ ἦμιστα φροντίδα ἐτίθετο, εἰς ἔσχατον γῆρας ἑλληκῶς καὶ ἤδη ἐκλελυμένος ταῖς ὄρμαῖς τοῦ πολέμου, ὥστε ἐρωσθαι τὰ εἰρηναία καὶ ὥσπερ ἀμέλει πατρῶν¹⁵ κτήμα τοῖς γε αὐτοῦ παισὶν ἀσάλευτά τε καὶ ἄτρωτα καταλιπεῖν. Σεβόχθην μὲν οὖν Ἰουστίνος φοιτήσαντα ἐς τὸν βασιλέα οὔτι μάλα προσίετο, ἐπεὶ καὶ ἄλλως, ἠνίκα εἰσῆλθε κατὰ δὴ τὸ εἰωθὸς τὸν αὐτοκράτορα προσκυνήσαν, χαμαὶ ὄψαντος ἑαυτὸν, οὔτω²⁰ ξυμβάν, ὁ πῖλος, ὃς ἐπὶ τῇ κεφαλῇ κατὰ τὸ νενομισμένον Πέρσαις ἐπέκειτο, ἐς τοῦδαφος ἔπεσε. τούτῳ αἰσίῳ τινὶ συμβόλῳ χρησάμενοι οἱ ἐν τέλει καὶ ὁ δῆμος ταῖς κολακείαις τὸν βασιλέα ἐπτέρωσαν ὡς²⁵ ὅσον οὔπω ὑποπεσεῖται γε αὐτῷ ἡ Περσίς. τῷ ται ἄρα Ἰουστίνος ἐπηρμένος τε ἦν ταῖς ἐλπίσι καὶ μετεωρίζετο τῇ διανοίᾳ, τὰ κατὰ νοῦν ὅαστα ἐβήσεσθαι οἰόμενος. Σεβόχθην δὴ οὖν ἀγγελλάντα ἐφ' οἷς παρεγένετο ὁ βασιλεὺς περιεφρόνησέ γε αὐτὸν καὶ ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποίετο τὸν ἄνδρα. ἔφη τοιγαροῦν ὡς αὐτὸν ὡς ἡ φιλότης χρήμασι βεβαιουμένη οὐκ ἀγαθὴ· αἰσχρὰ γὰρ καὶ ἀνδραποδώδης ὠνητὴ τε ἡ

τοιάδε. φιλίαν δὲ τὴν ἰσόρροπὸν τε καὶ οὐχὶ κερδα-
 λέαν ὀρίζεσθαι, ἐν ἧ καὶ τὸ βέβαιον πέπηγε φύσει
 τινί. πρὸς τοῖσδε ἀνεπυνθάνετό γε πρὸς αὐτοῦ μήτι
 καὶ περὶ τῆς κατὰ σφᾶς Ἀρμενίας βούλοιο δια-
 λέγεσθαι. Σεβόχθης δὲ οὖν ἀπεκρίνατο ἀκηκοέναι 5
 μὲν τὸν αὐτοῦ βασιλέα ὡς ἀνὰ τὰ ἐκείνη βραχεῖά
 τις ἐγένετο ταραχῆ, στείλαι δὲ ὅμως τινὰ τὸν δυνά-
 μενον ἐν κόσμῳ θέσθαι τὰ γεγενημένα καὶ τὸν θό-
 ρυβον καταπαύσοντα. Ἰουστίνος δὲ Περσαρμενίους
 προφανέστατα ἔφη εἰσδέξασθαι Περσῶν ἀποχωρή- 10
 σαντας, καὶ οὐ περιόψεσθαι σφᾶς ἀδικουμένους, οἷα
 δὴ ὁμογενώμονας τὰ εἰς θεῖον. Σεβόχθης δὲ οὖν ἐν
 Πέρσαις ἀρχίνους τε ἅμα καὶ νομίζων τὰ περὶ τὸ
 θεῖον οὐκ ἄλλως ἢ καθὰ νομίζουσι Χριστιανοί, ἐπι-
 μελέστατά πως εἶδετο τοῦ βασιλέως Ἰουστίνου μὴ 15
 κινήσῃ τι τῶν ἐν κόσμῳ, ἐν νῶν τε βαλέσθαι τὸν
 πόλεμον, οὕτως ἄδηλον πρᾶγμα καὶ οὐκ ἐπὶ ἤτοις
 εἰωθότα χωρεῖν, καὶ ὅτι δὴ, εἴ γε οὕτω τύχοι, καὶ
 κρατούντων Ῥωμαίων ἐς τούναντιον αὐτοῖς περι-
 σταίη τὰ τῆς νίκης. ἐσιόντες γὰρ ἐς τὴν Περσῶν 20
 καὶ ἐπὶ μακρότατον ὁδοιορίας ἐλαύνοντες εὐρή-
 σουσιν ἅπαντάς γε δῆπου περὶ τὸ θεῖον οὐκ
 ἄλλως ἢ περὶ αὐτὸν ἐσπουδακότας ὡς, εἴγε ἔλοιτο
 τοὺς τοιούσδε ἀποκτινύναι, οὐδὲν ἦττον αὐτοὶ
 πάλιν ἠττηθήσονται. οὐ δῆτα οὖν χροῶν κατὰ 25
 Χριστιανῶν τοὺς ὁμοδόξους θήρειν τὰ ξίφη. ἀλλὰ
 γὰρ τοῖς οὕτω λίαν ὁμαλοῖς τε καὶ ἐπιεικέσι λό-
 γοις Ἰουστίνος οὐκ ᾤετο χρῆναι ἔσεσθαι πειθή-
 νιος. ἔφη δὲ ὡς, εἴ γε παραθείη δάκτυλον ἕνα, κι-
 νηθήσεται καὶ ὡς ἐς τὴν Περσῶν ἐλάσοι ἄραρεν 30
 τε ὡς, εἴ πρὸς πόλεμον ὀρηήσοι, καθελεί τε Χοσρόην
 καὶ αὐτὸς βασιλέα χειροτονήσοι Πέρσαις. οὕτω τοί-

νυν ὑπερόρια εἰπὼν ἀπέπεμψε Σεβόχθην. [Exc. de
 legal. p. 115—117 Par., 313—316 Niebuhr.] *)

Suidas: Οὐ μέλον αὐτῶ, οὐ φροντιστέον. Μέ-36 h.
 νανδρός· "ταύτη τοι καὶ τῆς Νισίβιος πολιορκίας
 5 οὐ μέλον αὐτῶ." **)

"Ὅτι ἐπεὶ Ἰουστίνος τὰς φρένας παρεκόπη καὶ 37
 Τιβέριον ἀνεδείξατο διοικεῖν τῆς πολιτείας τὰ πράγ-
 ματα, ἐν ἀπόρῳ ἦσαν αὐτὸς τε Τιβέριος καὶ ἡ βασι-
 λῆς Σοφία ὅπως διάθοιντο τὰ τῶν πολέμων. ἀλλὰ
 10 γὰρ ἔλυσε τὸ ἄπορον σφῶν βασιλεὺς ὁ Περσῶν ὡς
 τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα στείλας Ἰάκωβον, ὃς τὰ
 Περσικὰ ἤματα τῇ Ἑλληνίδι φωνῇ διασαφηνίζεν
 ἠπίστατο. συννοήσας γὰρ ὡς ἐς ἔσχατον νῦν ἐλ-
 15 πίδος οἱ Ῥωμαῖοι κατολισθήσαντες ἠδιστον μὲν ἂν
 ἔχοιεν ἐπὶ ταῖς οἰαισοῦν ξυνηθῆκας διαλύσαι τὸν πό-
 λεμον, οὐ μὴν θαρρήσειαν πρεσβείαν τινὰ στείλαι
 διὰ τὸ οὐκ εὐπρόσωπον εἶναι τὸν ἀρξάμενον πολέ-
 μου ἀπάροξασθαι καὶ ἰκετείας· προτερόσας οὖν ὁ
 Περσῶν βασιλεὺς τὴν αἰσχύνην προανείλε, καὶ τῶ
 20 κατεπιτηχότι τῆς γνώμης αὐτῶν ἐπενόησε πρόφασιν
 ὡς ἂν ἔλθοιεν ἐς λόγους αἰτησόμενοι μεθ' ἰκετηρίας
 εἰρήνην. στέλλει τοίνυν Ἰάκωβον, ἄμεινόν πως βου-
 λευσάμενος, ὡς οὐ πάποτε ἂν εὐκλεέστερον Πέρσαι
 τὸν πρὸς Ῥωμαίους κατάθοιντο πόλεμον· τσαῦτα
 25 γὰρ ἐνδύσειν Ῥωμαίους, ὅσα ἂν ἐθελήσωσι Πέρσαι
 αὐτοί. ἡ δὲ σταλείσα πρὸς αὐτοῦ ὡς Ἰουστίνον
 ἐπιστολὴ οὕτε τῆς ἡλικίας ἦν τοῦ Περσῶν βασιλέως,

*) „Post hunc locum sequuntur in vulg. duo ex Simo-
 catta petita, et lemma ἐκ τῆς β' βίβλου, quod ad eundem
 pertinet.“ Niebuhr.

**) „De Nisibi a Marciano, qui a. 572 dux Orientis con-
 stitutus est, obsessa v. Theophan. Byz. apud Photium (huius
 ed. vol. I, p. 448, 28) et Euagr. 5, 8.“ Müllerus.

μειρακιώδης οὐσα παντοίως, οὔτε δὲ ἄλλου τινὸς οἶμαι ἐμφρονεστάτου. ἕτερον γὰρ τὸν ὄντιναοῦν ἀπανθαδιζέσθαι οὐκ ἀπὸ τρόπου ἦν· ἐκείνον μέντοι οὐ βρενθύεσθαι ἴσως ἐχρῆν οὐδὲ ὑψαγόραν τινὰ εἶναι καὶ ἀπειροκάλον. ἢ γὰρ ἐπιστολὴ ὑβρεῶς τε μεστή καὶ ὀνειδισμοῦ καὶ μεμεθυμένων ῥημάτων ὑπῆρχε. καὶ ἢ μὲν ἐπιστολὴ ὑπερηφανίας τε ἦν καὶ ἀλαζονείας πλήρης· εἰσάγεται δ' οὖν Ἰάκωβος, οὐ μὴν ὡς Ἰουστίνου, ἅτε νοσῶδη τυγχάνοντα, ἀλλὰ γὰρ ὡς τὴν βασιλίδα, ἐπεὶ αὐτὴ ξὺν Τιβερίῳ ἅπαντα ἐπραττεν. ἀναλεξαμένη τοίνυν τὰ γράμματα ἐπηγεύετο καὶ αὐτὴ στέλλειν τὸν πρεσβευσόμενον ὡς βασιλέα Περσῶν καὶ ἀμφὶ τῶν ὁπωσοῦν κεινημένων διαλεχθῆσόμενον. στέλλεται δ' οὖν Ζαχαρίας, ἐν τοῖς βασιλείοις καταταττόμενος ἰατροῖς, ἐπιφερόμενος γράμμα ἐκ τῆς βασιλίδος. [Exc. de legat. p. 118—119 Par., 316—317 Niebuhr.]

Ἐκ τοῦ ε' λόγου.

38 Ὅτι ἡ βασίλισσά Σοφία Ἰουστίνου Ζαχαρίαν πρό-
 375 σβιν στέλλει ὡς τὸν Περσῶν βασιλέα Χοσρόην, ἐν τοῖς βασιλείοις ἰατροῖς καταταττόμενον. καὶ οὗτος μὲν αὐτοῦ ἀφικόμενος, τεσσαράκοντα πέντε χιλιάδας χρυσοῦ νομίσματος παρασχών, τίθεται τὰς ξυνηθίας ἀνὰ τὴν ἑὴ ἐνιαυσιαίαν, ὡς ἂν ἔσοιτο ἐκεχειρία. ἐν τοσοῦτῳ γὰρ ἔφασκε σταλήσεσθαι πρὸς τῆς βασιλίδος μέγιστον πρεσβευτὴν τὸν τελευτέρα πῶς περὶ πάντων διαλεχθῆσόμενον, ἔτι μὴν καὶ τὸν πόλεμον διαλύσοντα, τυχὸν ἐν μέσῳ καὶ τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως μεταβαλόντος ἐς τὸ ἐρρωμένον. οὕτω μὲν τὰς ἐπ' ἐνιαυτὸν ποιησάμενος σπονδὰς περὶ τῆς κατὰ τὴν ἑὴ Ῥωμαίων ἐπικρατείας, οὐ μὴν καὶ περὶ τῆς ἐν Ἀρμενίᾳ, καταθέμενος δῆπουθεν αὐτοῦ καὶ μό-

νου ἕνεκα τεσσαράκοντα πέντε χιλιάδας χρυσῶν νομισμάτων, ἐπανήκειν. ἐμπειρωθέντων δὲ ἅρα τῶν τοιούτων, Εὐσέβιος ὁ στρατηγὸς ἐς Βυζάντιον μεταστέλλεται. [Exc. de legat. p. 156 Par., 389—390 Niebuhr.]

5 Ὅτι δὴ στέλλεται κατὰ τὴν Περσῶν χώραν πρεσβυτηνὴς Τριαυνός, ἐν τοῖς βασιλείοις πατράσι τελῶν καὶ τὴν λεγομένην τοῦ κοιαιστόρος (κοιαιστόρος recte Suidas v. κοιαιστόρ) διέπων ἀρχὴν, ἣν οἶμαι ἐκ τοῦ ἀναζητεῖν ὠδε λελέχθαι Ῥωμαίοις. ξυναπστάλη δὲ καὶ Ζαχαρίας, οὗ ἑναγχος ἐμνήσθη, ἐφ' ᾧ, εἰ μὲν οἳοῖ τ' ἔσονται, ἅμα ἐμπειρωσὶ κατὰ τὴν τε ἑῶν καὶ τὴν Ἀρμενίαν ἐντὸς τριῶν ἐνιαυτῶν ἐκεχειρίαν. ἐν τοσοῦτῳ ξυνέλθοιεν ἐξ ἐκατέρας πολιτείας ἐν τοῖς ὁρίοις, οἳ διαλύσουσι τὰ ἀμφίβολα, 15 βουλευσούντο τε καὶ τρόπῳ τῷ καταθήσουσι τὰ ὄπλα ἐς τέλος· εἰ δέ γε μὴ οὕτω προχωροίη, τοῖς γούν πρὸς ἧλιον οἰκοῦσιν τὴν τοιάνδε ἐκεχειρίαν παντὶ τρόπῳ ποιήσασθαι. παραγενόμενοι τοίνυν οἱ πρόσβεις πρὸς βασιλέα Περσῶν, ἐς ἐκκλησίαν τε καταστάντες, ἐλεξάτην τοιάδε. (Ζῆται ἐν τῷ Περὶ δημογοριῶν.) — πολλῶν δὲ κεινημένων λόγων, καὶ τῶν μὲν Περσῶν μακροτέραν ποιέσθαι τὴν εἰρήνην ἡμῶν, ἄρχει τε πέντε ἐνιαυτῶν βεβαιῶν τὴν ἐκεχειρίαν, τῶν δὲ Ῥωμαίων τριετηρίδας εἶναι βουλομένων 25 τὰς σπονδὰς, τέλος οὐκ ἴσχυσαν οἱ πρόσβεις καθὰ ἐπιτέτραπτο σφᾶς ποιήσασθαι τὰς συνηθίας, ἐπὶ δὲ πέντε ἐνιαυτοῦς εἶναι ἐρρωμένας συνηρῶσεν ἀμφοτέρῃ πολιτεία, κατὰ δὴ τὴν ἑὴ μόνον, τριάκοντά τε χιλιάδας νομισμάτων χρυσῶν κατατιθέναι Ῥωμαίους 30 ἔτι ἐκάστῳ. ξυνήρῳσε δὲ τὰ τοιάδε, εἰ βασιλεὺς ὁ Ῥωμαίων ἐπιψηφίσαιτο. [Exc. de legat. p. 156—157 Par., 390—391 Niebuhr.]

39
 a. 576
 Justin
 12.

40 Ὅτι ἐπειδὴ Τιβερίω ἤδη τὰ τῆς πολιτείας περι-
εχόντο πράγματα, Τραιανός τε καὶ Ζαχαρίας τὰ
πρόσβει ὡς αὐτὸν ἐγεγράφεσαν μὴ βούλεσθαι Πέρ-
σας ἄχρι τριῶν ἐτῶν ποιήσασθαι τὰς ξυνηθίας, πεν-
ταετηρίδας δὲ εἶναι μᾶλλον. καὶ ὃς οὐκ ἐπινεύσας, οὐ
γὰρ αὐτὸν ἤρθεσε μακροτέραν ποιεῖσθαι τὴν ἐκχει-
ρίαν, ἐσήμαινε ὡς αὐτοὺς μάλιστα μὲν ἄχρι δύο
ἐνιαυτῶν τὰς τοιαύδε βεβαιῶσαι σπονδὰς· εἰ δὲ γε
ἀδύνατα ἔχοιεν, περαιτέρω μὴ ἀνέξεσθαι ἢ τριετίας.
σιαλείσης δὴ οὖν τοῖς πρόσβει τῆς τοιαύδε ἐπιστο-
10 λῆς, καὶ δὴ ἀναλεξαμένον ὅτι ἐδήλου τὸ γράμμα,
Μεβώδου ἐπὶ τούτῳ ἀφικόμενον ἐν τοῖς ἀμφὶ τὸ
Λάρας ὁρίοις, αἰσθόμενον τε ὡς ταῖς ἤδη ὑπὸ
Τραιανοῦ καὶ Ζαχαρίων δοκιμασθείσαις σπονδαῖς
οὐ στέργουσι Ῥωμαῖοι, ἐπαφίησι τὸν Ταγχόσδρω κατὰ
15 τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. καὶ ὃς ἀθρόον ἐπιδρα-
μῶν ἐνέπρησε τὰ ὅσα πλησιόχωρα τοῦ Λάρας, ἕως
ἐπίσθη Μεβώδης δέξασθαι τὰς τριάκοντα χιλιάδας
τῶν χρυσῶν νομισμάτων ἀν' ἔτος τῆς τριετηρίδος
ἐνεκα εἰρήνης, ἐφ' ᾧ ἐν τσοῦντῳ τοὺς ἄρχοντας
20 ἑκατέρω πολιτείας εἰς ἓν ξυνηθίας βουλευσασθαι
ὅπως δεῖ τὰ ὄπλα καταθέσθαι τελείως. προνοία
δέ τιμὴ στοχαζόμενος τοῦ συνοίσοντος τὰ τοιαύδε
ἐπιτέλει ὁ Καῖσαρ· ἥπιστάτο γὰρ ὡς ἄχρι ἐνιαυτῶν
τριῶν ἀποχωρῶσα αὐτῷ ἔσται ἡ παρασκευὴ Πέρσας
25 τε ἀξιόμαχος ἀναφανήσεται. ξυνησθάνοντο δὲ καὶ
Πέρσαι τῆς τοιαύδε προμηθείας τοῦ Καίσαρος, ὡς
οὐδενὸς ἑτέρου ἐνεκα γίγνεται αὐτῷ ἀναβολὴ ἢ προ-
ορωμένῳ τοῦ μέλλοντος, ὅπως ἐς τὸ δέον αὐτῷ προ-
παρασκευασθήσονται αἱ δυνάμεις. κατεργάζονται δὲ
30 ὅμως τῶν Ῥωμαίων, ἅτε ἀναμαχέσασθαι οὐ δυνα-
μένων, εἰ καὶ πλείων αὐτοῖς ἐνδοθείη χρόνος. ἐπεὶ

οὖν ἀνακωχὴ ἐγεγόνει ἀνὰ τὴν ἔω, μετενήνεκτο δὲ
ἅπας ἐπὶ τὴν Ἀρμενίαν ὁ θόρυβος, ἄλλον ἄλλα αὐ-
τῆς διακληρωσαμένων, ἤρος ἄρχομένου συνέστη πό-
λεμος. [Exc. de legat. p. 157—158 Par., 391—392
5 Niebuhr.]*)

Ἵτι ὁ Τιβερίος ὁ Καῖσαρ στέλλει Θεόδωρον τὸν 41
Βάκχου πρεσβευτόμενον ὡς βασιλεῦ Περσῶν, τῷ
δοκεῖν μὲν ὁμολογήσοντα χάριτας ἀνθ' ὧν τὸν μέ-
ριστον Ῥωμαίων πρεσβευτὴν ἐς τὰ μάλιστα ἐτίμησε
Τραιανόν, ἠνίκα ἐναγχός γε δήπου τὴν δι' αὐτοῦ
10 ἐδέξατο πρεσβείαν, ἐκπαλαί τὸ τοιόνδε νομισθὲν ὡς
ἀμφοτέρω πολιτείας, ὥστε μετὰ τοὺς μεγάλους πρέ-
σβεις στέλλεσθαι ἑτέρους ἤσσοντας τῆς τῶν μεγίστων
πρεσβειῶν ἀποδοχῆς τε ἕκαστι καὶ φιλοφροσύνης. ἅμα
15 δὲ ἐνετείλατό οἱ διαλεχθῆναι ὡς ἐτοιμότητα ἔχοι
κατὰ τὸ ἤδη ἐμπεδοθὲν ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς ἔω στεί-
λαι τοὺς Ῥωμαίων ἄρχοντας γνωματεύοντας ξὺν
τοῖς ὑπ' αὐτοῦ ἐκπεμφθησομένοις ἡγεμόσι Περσῶν
ἀμφὶ τῆς εἰρήνης καὶ τὰ ἀμφίβολα διευκρινήσοντας.
20 Θεόδωρον μὲν αὐτοῦ ἀφικόμενον βασιλεὺς ὁ Περ-
σῶν καταλείπει ἐν τῷ Λάρας τῇ πόλει τοὺς τε τὸν
ἄνδρα ἄξοντας, ἐγκελευσάμενος, ἐνθα ἂν μάθοιεν
τὸν βασιλεῦ εἶναι, ἐπικαταλαβεῖν, ὡς ἂν μὴ τὰ εἰ-
δισμένα ἐπὶ πρεσβευτῇ πράσσει ἀναβολῇ χρῆσοιτό
25 τιμὴ. ἅμα γὰρ ἠβούλετο καὶ πολέμοις ὁμιλεῖν καὶ
δέχεσθαι τὴν πρεσβείαν· ταύτῃ γὰρ ἐκφοβήσειν
ᾧετο ἐς τὰ μάλιστα Ῥωμαίους. τῷ τοι ἄρα τὴν ὁδοι-
πορίαν διανύσας διὰ τοῦ λεγομένου Ἀρρεστῶν κλί-

* „Ex hoc loco quaedam excerpit Suidas, non nominato auctore, v. δοκιμασίας: „Μαθῶν ὡς ταῖς ἤδη ὑπὸ Ζαχαρίων δοκιμασθείσαις σπονδαῖς οὐ στέργουσι Ῥωμαῖοι, ἐπαφίησι τὸν Ταγχοσδρω κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας.“ Müllerus.

ματος καὶ τοῦ Μακεδονικῶν ἀφίκετο ἐν Περσαρμε-
 νία, οὐκ οἰομένου τῶν Ῥωμαίων οὕτω γε δήπου
 θάττον ἤξειν αὐτόν. εἰσθότων γὰρ τῶν Περσῶν ἐν
 τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἀμφὶ τὸ πέρας τοῦ τὴν ἐπι-
 νυμλίαν Ἀγούστου κληρωσαμένου μηνὸς ἀναφαίνε-
 5 σθαι κατὰ δὴ τῆς Περσῶν Ἀρμενίας καὶ τηρικαῦτα
 τὸν πόλεμον συγκροτεῖν, προτερήσας αὐτὸς εἰση-
 ρησεν αὐτόθι. ξυνηγέθη τοιγαροῦν ἅπαξ προκατει-
 λημμένους καὶ ἀφυστερησαντας τοὺς Ῥωμαίους δι'
 ὅλου τοῦ ἔτους οὐδὲν ὁτιοῦν σφᾶς διαπραξάσθαι ἐν
 καιρῷ. οὔτε γὰρ τὸ στρατεύμα ξυνήθροιστο τὸ
 Ῥωμαϊκόν, ἀλλ' οἱ μὲν περὶ Κοῦρσου καὶ Θεό-
 δωρον τοὺς στρατηγούς, ἐπειδὴ αὐτοῖς ἀπήγγελο
 ὡς νεμεσᾶ τε καὶ ἀγανακτεῖ ὁ Καῖσαρ, ὅτι δὴ
 ἐσβαλόντες ἐν Ἀλβανία μὴ ἀνέστησαν ἅπαντας
 15 Σαβείρους τε καὶ Ἀλβανούς, ἀλλ' ὅτι ὁμήρους
 πεποιθότες ἐξεχώρισαν, κατεγνακότες τε ἐξ αὐτῆς
 τῆς πείρας, τῷ ἀφηνιάσαι ἀντίκα ἀπὸ Ῥωμαίων τὸν
 Σαβεῖρα, ὡς οὐ κατὰ τὸ δέον ἐπεπράχασαν παρῶ-
 φθη τε ὑπὸ σφῶν τὸ συνοῖσον, ὥσπερ ἀμέλει ἐκ
 20 μεταμελείας αὐθις ἐλάσαντες ἐν Ἀλβανία [πρεσβείας]
 ἤγον τοὺς Σαβείρους τε καὶ Ἀλβανούς, πανοικία
 σφᾶς μετοικίζοντες ἐς τὰ τῆδε τοῦ Κύρου ποταμοῦ,
 ὡς λοιπὸν ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ διατᾶσθαι χώρα. ἔτι οὖν
 Θεόδωρός τε καὶ Κοῦρσος ἐν τούτοις ἐνησχολημένοι
 25 ἐτύγγανον. εἶτα ἐγκελευσαμένου τοῦ Καῖσαρος Ἰου-
 στινιανὸν τὸν τῆς ἐῶ στρατηγὸν μεταφοιτῆσαι καὶ
 ἐν Ἀρμενία γενέσθαι αὐτὸν ἠγησόμενον τοῦ πολέ-
 μου, οὐδὲν ἦττον καὶ Ἰουστινιανὸς οὐπω παρῆν, τῷ
 σημήναι τοῦτο αὐτῷ τὸν Καῖσαρα ὀφείει καὶ οὐκ ἐν
 30 καιρῷ τοῖς πράγμασι χρῆσασθαι, πρὸς γε καὶ τῆς
 συνήθους διανομῆς τοῦ χρυσίου τοῖς ἐφοῖς καταλό-

γοῖς γεγενημένης οὐκ ἐπικαίρως, ἀλλὰ δῆτα ἀφυστε-
 ρησάσης. ἐπ' ἀδείας οὖν οὕτω πως καὶ ἀκοντὶ
 ἐλάσαντος ἐν Περσαρμενία Χοσρόου, μηδενὸς οἱ
 ἀντικαθισταμένου, οἱ μὲν δασμοφόροι τῆς ἡττονος
 5 Ἀρμενίας οὔτε ἐχρήσαντο φυγῇ, ἐκλειοπότες τοὺς
 ἀγροὺς οἴγε, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰ ὅσα ἐπιτήδεια ξυνε-
 κόμιζον τῷ στρατῷ. προβαλόντι δὲ Χοσρόῳ ἀνὰ τὰ
 πρόσω οἱ ἐν τῷ κλίματι Μακραβανδῶν καὶ Ταραν-
 νῶν ἤκιστα ἔμενον, ὡς μηδένα πάμπαν μῆτε ἄν-
 10 θρωπον μῆτε μὴν ὑποζύγιόν τι ὀφθῆναι. αἰετὶ γὰρ
 πολεμίων βασιλέως ἐπελθόντος ἀπέδρασε πᾶν τὸ γρη-
 πονοῦν, καὶ πάντη τὰ ἐκείνη ἐχρήσεν ἀνθρώπων·
 ἀλλὰ καὶ γηράσαι βουλόμενον (ἀγοράσαι βουλομένων
 Müll.) μηδὲν τι τῶν πάντων ζῴων [ἦν] ἐντυχεῖν. ἐν
 15 τούτῳ καὶ Θεόδωρος ὁ Βάκχον ἐφοίτησεν ὡς αὐτόν,
 ἐδέξατό τε τὸν ἄνθρωπον καὶ ξυνόμιλός οἱ ἐγένετο ἡμε-
 ρώτατά πως, τὸν μὲν Καῖσαρα δι' εὐφημίας ἄγων,
 φάσκων τε ἀσπάζεσθαι τὴν ὡς αὐτὸν εἰρήνην τε καὶ
 φιλοφροσύνην· μηδὲ γὰρ γεγονέναι τῆς ἐχθρας [(καὶ)
 20 λύσεως Nieb.] τῶν σπονδῶν αἰτιον· Ἰουστίνον δὲ τὸν
 βασιλέα ἐς τὸναντίον λέγων κακῶς. εἶτα ἐς τὰ
 πρόσω ἤλανε διὰ τῆς καλουμένης Βαδιανῆς, ἐπομέ-
 νον οἱ καὶ Θεοδώρου· ἐσβάλλει τε εἰς τὴν Ῥωμαίων
 Ἀρμενίαν κατὰ Θεοδοσιούπολιν, λήγοντος ἤδη τοῦ
 25 ἔαρος· ὥστε κατὰ ταῦτόν ξυνεγεχθῆναι τοὺς τε ἀγ-
 γελιαφόρους ἀφικέσθαι ἐν Βυζαντίῳ τοὺς δηλώσον-
 τας ὡς ἀπροσδόκητα ἐπέστη τῇ Ῥωμαίων Ἀρμενία
 βασιλεὺς ὁ Περσῶν καὶ ὅσον οὐπω προσεγεχθήσεται
 Θεοδοσιούπολει, καὶ αὐτὸν ἐκέισε παρεῖναι. ἐπεὶ οὖν
 30 ἐγένετο αὐτοῦ, ἐστρατοπεδεύσατο ἐς τὸ Ἀραβησῶν
 ἐπικεκλημένον χωρίον, ἀμφὶ τὸ μεσημβρινὸν κλίμα
 τοῦ ἄστεος, τὸ δὲ δὴ Ῥωμαίων στρατεύμα, αὐτό γε

δήπου τὸ συναθροισθῆν, ὡς πρὸς ἄρκτον περὶ τὸ κλίμα τὸ καλούμενον συναγόμενον, ἐς ὑπάρειν τινα ὄρους. ἀτὰρ ὁ Χοσρόης αὐτοῦ περὶ Θεοδοσιούπολιν ἐπ' ὄψεσι Θεοδώρου ἐξέτατε τὰς ἱππικὰς δυνάμεις, ἐς λόγους τε καὶ φάλαγγας διακρίνων τε καὶ μετακοσμῶν. καὶ αὐτὸς τὸν ἵππον διελαίνων ἐνδεικνύμενος ἦν, οἷα δὴ οὐκ ἐκ προνοίας τινός, ὡς ἔτι ἔρωσται αὐτῷ καὶ σφριγᾷ τὸ σῶμα. διανοεῖτο δὲ πως Θεοδοσιούπολιν ἐπολιορκῆσαι· ἔννοια γὰρ οἱ ἐσεφοίτησε μὴ οἷόν τε ἔσεσθαι ἂν ἄλλως τὴν Περσῶν Ἀρμενίαν ἀνακτιήσασθαι καὶ Ἰβηρίαν, εἰ μὴ πῶ ὄρωσάτην ἐσῶτι Ῥωμαίων χειρῶσσοιτο πόλιν, ἐκεῖσέ τε κωθεδούμενος ἀνασῶσεται τὴν ἐς τοῦπίσω λοιπὸν ἐγκαταλελειμμένην Περσαρμενίαν τε καὶ Ἰβηρίαν. τοιγαροῦν ἀναμφιβόλως εἶχε Θεοδοσιούπολιν ἀσρήσειν. ὥστε ὑποφαίνων τε καὶ αἰνιττόμενος ὡς ἀλώσεται γὰρ αὐτῷ πάντως ἢ πόλις, ἤρτο Θεόδωρον ὅποια δὴ κατὰ τὸ μᾶλλον ἀνάλωτος εἶναι δοκεῖ πόλις, τὸ Δάρας ἢ δῆτα ἢ Θεοδοσιούπολις· ὡς, εἰ γὰρ οὕτως ἀσφαλεστάτην, ἐδήλου δὲ τὸ Δάρας, ἐξείλε, πόσῃ μᾶλλον τὴν οὐχ οὕτως ἰσχυρὰν παραστήσοιτο Θεοδοσιούπολιν; Θεόδωρος μὲν οὖν ἀπεκρίνατο ἐμφρονέστατά πως, ἀνάλωτον εἶναι ἐκείνην φήσας τὴν πόλιν τὴν ἐς ἀεὶ φρουρουμένην ὑπὸ θεοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς ὁ Περσῶν, πρὶν ἢ Θεόδωρον πρὸς αὐτοῦ ἀπεθῆναι, ὡς ἐγένετο ἀγγοῦ Θεοδοσιονπόλεως, κατενόησε τὴν πόλιν εὐ μάλα καὶ ὡς ἀληθῶς ἐς τὰ πολέμια παρεσκευασμένην. καὶ τινων μεταξὺ γενομένων ἀφίησι βασιλεὺς ὁ Περσῶν Θεόδωρον ἐς Βυζάντιον ἐλευσόμενον, ἐν γραμμασι μὲν κατάδηλον ποιήσας τῷ Καίσαρι ὡς ἤδεται καὶ αὐτὸς τῇ εἰρήνῃ, καὶ ὡς, εἰ πρὶν ἐκστρατεύοι ἀφίκετο Θεόδωρος, οὔτε

ἐξετάξατο ἂν αὐτὸς οὐδέ γε ἐκίνησε τὰς δυνάμεις. γυν δὲ ἀκλεῆς αὐτῷ εἶναι δοκεῖ ἐκστρατευσαμένῳ ἢδη διαλύσαι τὸ στράτευμα· τοὺς γὰρ ἀνθρώπους ἢ τοῦ κερδαλέον γὰρ ἕκατι ἢ δόξης ὀρεγομένους ἅπαντα πρᾶσσειν. ἐπηγγέλλετο δὲ ὡς ἀπονοστήσας ἐς τὰ οἰκεία ἐκπέμφοι τοὺς ἐπιτηδείους αὐτῷ ἄρχοντας ἐν τοῖς ὄροις τῆς ἔω, διαλεχθησομένους τε καὶ διαθήσοντας τὰ περὶ τῆς εἰρήνης ἅμα τοῖς ἐκπεφθησομένοις Ῥωμαίων ἡγεμόσιν. ταῦτα μὲν οὖν ἐσήμησε τῷ Καίσαρι. ἐκλιπαροῦντος δὲ αὐτὸν Θεόδωρον ὥστε ἐπισχεῖν τὴν εἰσβολὴν, ἔδοξεν ἐπινεύειν, εἰ γὰρ ἄχρι τριάκοντα ἡμερῶν ἀγγελία φοιτήσοι ὡς αὐτὸν σταλείσα ἐκ τοῦ Καίσαρος τὰ δέοντα βουλευσαμένου. ἐπειδὴ δὲ Θεόδωρον ἀφήκεν, ὡς ἔγνω μῆτε ἐξ ἐφόδου τὴν Θεοδοσιούπολιν οἰόντε ὄν (Nieb. pro ὄντα, omittit Suidas v. ἐξ ἐφόδου) αὐτῷ ἐξελεῖν, μῆτε γὰρ μὴν πολιορκία τε καὶ μηχανήμασιν ἐσεσθαί οἱ ἐς τὸ λυσιτελεῖς ἀποπειραθῆναι τοῦ τείχους, ξυνελεύσεσθαι γὰρ ἐν τοσούτῳ τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις, καὶ δὴ ἀφήκε τὴν Θεοδοσιούπολιν. [Exc. de legat. p. 158 —160 Par., 392—397 Niebuhr.]

Ὅτι ἐπὶ Τιβερίου Καίσαρος οἱ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοὶ εἰσβολὴν ἐς Ἀλβανίαν ποιησάμενοι, καὶ ὁμήρους λαβόντες Σαβείρων καὶ ἄλλων ἐθνῶν, ἦγον ἐς Βυζάντιον. ἀφικόμενος δὲ ἐν Βυζαντίῳ τοὺς πρέσβεις τῶν ἐνδεδικωκότων ἑαυτοὺς Ἀλανῶν τε καὶ Σαβείρων ὁ Καίσαρ δέχεται ἐπιεικῶς καὶ πάνν φιλανθρώπως· πνθόμενός τε παρ' αὐτῶν ὅποσα χρήματα αὐτοῖς ἐδίδου ὁ Περσῶν βασιλεὺς, δεδωκώς τε ἐξουσίαν σφίσιν ἐς ὅσον ἠβούλοντο ἐξᾶραι τῇ ψευδολογία τὸ χρήμα καὶ τῷ κόμπῳ τᾶληθῆς ἐπικαλύψαι, "διπλάσια τούτων ἔγωγε παρεξῶ" ἔφη "τοῖς τε

ἐν τέλει ὑμῶν, πρὸς δὲ δὴ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς." ἐπὶ
τούτοις ἤσθησάν τε οἱ βάρβαροι καὶ ἐδόκουν χάριν
εἰδέναι τῷ κρείττωι ἀνδ' ὧν ὑπήκοοι Ῥωμαίων ἐγέ-
νοντο. ἤγγελλον δὲ ὡς ὁ Ἄβειρ ἀπέστη οὐκ ἐς μα-
κρὰν, ὀλίγα τε φροντίδας τῶν ὁμήρων Πέρσας
προσετέθη. τοῖς μὲν οὖν πρέσβεσιν αὐθις ἐν συν-
ουσίᾳ γενόμενος ὁ Καῖσαρ τὰ ὅσα ἀρμόδια διελέχθη,
καὶ ἔφη τοὺς τε προσχωροῦντας αὐτῷ ἔκοντι μάλᾳ
εὐεργετήσειν, τοὺς δὲ γε οὐ βουλομένους καὶ ἄκον-
τας ἔξειν ὑπὸ τὴν αὐτοῦ χεῖρα βία καὶ δυνάμει. 10
[Exc. de legat. p. 119 Par., 317—318 Niebuhr.]

43 [Ἐκ τοῦ ἡ λόγου*]. "Ὅτι περὶ τὸ δεύτερον ἔτος
τῆς Τιβερίου Καίσαρος ἡγεμονίας, μικρῶ πρότερον
ἢ τὰδε ξυνεχθῆναι τὰ περὶ Χοσρόην, πρεσβεία
ἐστάλη αὐθις ἀπὸ Ῥωμαίων ὡς Τούρκους, Οὐαλεν- 15
τίνου ἐς τοῦτο χειροτονηθέντος· εἷς δὲ οὗτος τῶν
βασιλείων ξιφηφόρων. καὶ οὖν ἐπεὶ αὐτῷ ἐπετέθη
ἡ πράξις, ἄρας ᾤχετο ξὺν τοῖς κατ' αὐτὸν ὁπαδοῖς,
ἔτι γε μὴν καὶ Τούρκους ἑκατὸν πρὸς τοῖς ἑξ. ἐνε-
δήμουν γὰρ τηρικᾶντα Τούρκοι κατὰ τὸ Βυζάντιον 20
ἤδη ἐκ πολλοῦ ὑπὸ τοῦ σφετέρου ἄλλοτε ἄλλοι ἐκ-
πεμφθέντες ἔθρους. ἐνίοις μὲν γὰρ αὐτῶν Ἀναγκά-
στης ἐνταῦθα ἐπεκόμισεν, ἐς πρεσβείαν ἐκείσε ἀφι-
κόμενος· τινὲς δὲ ἅμα Εὐτυχίῳ τὴν ἀφίξιν ἐποιή-
σαντο κατὰ τὴν βασιλίδαν πόλιν· ἄλλοι δὲ ἐτύγγανον 25
κατὰ τὸ Βυζάντιον διατρέβοντες μετ' αὐτοῦ δῆτα
Οὐαλεντίνου πρότερον ἀφιγμένοι, δις γὰρ Οὐαλεν-
τίνος ἐπρεσβεύσατο ὡς Τούρκους, ἄλλοι δὲ σὺν
Ἡρωδιανῶ, ὁμοίως δὲ καὶ ἅμα Παύλῳ τῷ Κίλικι,

*) „Errorem in numero libri esse apparet, siquidem legatio ad Turcas anno secundo Tiberii Caesaris, superstite Iustino, missa est." Niebuhr.

ὡς ἔξ ἀπείντων τούτων ξυναθροισθῆναι Σκύθας ἄν-
δρας ἐκ τοῦ φύλου τῶν ἐπιλεγόμενων Τούρκων ἔξ
πρὸς τοῖς ἑκατόν. οὗς δὴ ἅπαντας ἀναλαβὼν Οὐα-
λεντίνος ἀπῆρε τοῦ βασιλείου ἄσπετος, χρησάμενος
5 δὲ ταῖς ταχυπλόοις τῶν ὀλκάδων, διὰ τε Σινώπης καὶ
Χερσῶνος, ἢ ἔστιν ἀντικρὺ ἢ ἰόν*), τοῦ ἡλίου ἀνα-
τολῶν πέφυκεν ἰδρυμένη, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ἀπατού-
ρας, ἔτι δὲ καὶ διὰ φύλων. κατὰ δὲ τὸ ψαμαθῶδες
τῆς . . . . . παρέθει τὰ ὄρη τῆς Ταυρικῆς τὰ νεύοντα
10 ἐπὶ μεσημβρίαν. ἐκεῖνα δὲ οὖν τὰ ἐκ τῶν λιμναίων
ὕδατων περιθεόμενα πεδία οἳ γε ἀμφὶ Οὐαλεντίνου
ἰαπασάμενοι, καὶ ἑτέροις δὲ πλείστοις δονακώδεις
τε καὶ λοχυώδεις, ἔτι τε καὶ ὑδατώδεις διεληλυθότες
χάφους, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς λεγομένης Ἀκιά- 15
ρας, ὄνομα δὲ γυναικὸς ἀρχούσης τῶν ἀνὰ τὰ ἐκείνη
Σκυθῶν, χειροτονηθείσης τηρικᾶντα ἐς τοῦτο ὑπὸ
Ἀναγαίου, ὃς ἐκράτει τοῦ φύλου τῶν Οὐτιγούρων,
ὡς δὲ ξύμπαν εἶπειν, πολλοῖς ἀτραποῖς ὀμιλήσαντες
καὶ δυσχωρίας, παρεγένοντο ἐνθα τὰ πολεμικὰ σύμ- 20
βολα τοῦ Τουρξάνθου ἐτύγγανεν ὄντα· οὗτος δὲ
εἷς τῶν παρὰ Τούρκους ἡγεμόνων. ἐν ὅτῳ γὰρ
μοίραις διεδάσαντο τὰ ἐκείνη ἅπαντα, οἷς γε τοῦ
φύλου τῶν Τούρκων ἔλαχε προεστάναι· Ἀρσίλας δὲ
ὄνομα τῷ παλαιτέρῳ μονάρχῳ Τούρκων. ὁ γοῦν

*) „Locum fractum et foedissime depravatam, ita ut ab Hoeschelto editus est, relinquere cogor: nihil enim de Apatura et Phyllis, locisve, quorum nomina in has formas mutari potuissent, equidem invenio. De Cherson tamen suspicor scriptum fuisse: ἢ ἔστιν ἀντικρὺ Σινώπης [καὶ τῶν τοῦ Ἰατρῶν στομάτων πρὸς τῶν [σημεριῶν] τοῦ ἡλίου κ. τ. λ." Niebuhr. „Lenius corrigas: ἢς ἔστιν ἀντικρὺ Ἠϊών, [ἢτις ἐπὶ τῶν] τοῦ ἡλίου ἀν. κτλ. De Eione penins. e regione Chersonesi Tracheae sita v. Plin. VI, 6. Apatura sita est prope Phanagoriam; v. Hecataeus fr. 165; Strabo XI, p. 767; Plinius VI, 6, 6. Deinde scripserim διὰ Σινδῶν." Müller.

Οὐαλεντίνος παρὰ τὸν Τούρξανθον ἀφικόμενος, ὃς
 πρὸ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων ὑπαντιάζων ἐτύγχανε τοῖς
 ἐκεῖσε παραγενομένοις, εἶτα συνησθῆναι φράσας τῷ
 Καίσαρι Ῥωμαίων. ἐς τοῦτο γὰρ ἀφίκτο ἐκεῖσε,
 προσφθεγξόμενος τοὺς προσσιώτατος τοῦ φύλου τῶν
 Τούρκων, Τιβερίου ἤδη ἐς τῶν Καισάρων ἀναβεβη-
 κότες κράτος· πρὸς τοῖς καὶ ὡς ἂν ἡ φιλοφροσύνη
 οὐχ ἦττον ἐν βεβαίῳ ἔσοιτο καὶ αἰ μεταξὺ Ῥωμαίων
 τε καὶ Τούρκων προσελθούσαι σπονδαί, ἃς ἔθετο
 Διλιξίβουλος*) τε καὶ Ἰουστίνος ὁ βασιλεὺς, Ζημάρ-
 χου πρώτου ἐκεῖσε φοιτήσαντος, ἡνίκα ἐσήμηεν ὁ
 Διλιξίβουλος ὡς Ῥωμαίων φίλος οὐχ ἦττον καὶ αὐτῷ
 ἐπιτήδειος καὶ δυσμενὴς ὁμοίως, καὶ ὅπως τὰ τοιαῦτα
 ἀτρωτά τε καὶ ἀπερίσπαστα μένοι. τῷ τοι ἄρα ἐπειδὴ
 τηρικαῦτα Ῥωμαῖοι Πέρσας ἐπολέμουν, ἐπὶ τῇ προσ-
 ρήσει ἔφη Οὐαλεντίνος, δέον εἶναι ἐν καιρῷ καὶ αὐ-
 τὸν ἐπιθέσθαι Πέρσας. ταῦτα πρεσβεύοντος αὐ-
 τήκα ὁ Τούρξανθος "ἄρα οὐν οὐχὶ ὑμεῖς" ἔφη "οὐ-
 τοι ἐκείνοί ἐστε Ῥωμαῖοι, δέκα μὲν γλώσσαις, μᾶ δὲ
 χρωόμενοι ἀπάτη;" καὶ ἅμα λέγων ἐπέβυσε τοῖς δέκα
 δακτύλοις τὸ στόμα τὸ ἑαυτοῦ. εἶτα ἐλεξεν αὐθις
 "ὥσπερ νῦν ἐπὶ τῷ κατ' ἐμὲ στόματι δάκτυλοί εἰσι
 δέκα, ὡσαύτως δὲ καὶ ὑμεῖς οἱ Ῥωμαῖοι πλείοσι κέ-
 χρησθε γλώσσαις· καὶ ταύτη μὲν ἐμὲ ἀπατάτε, τῇ δὲ
 ἄλλῃ τὰ κατ' ἐμὲ ἀνδράποδα τοὺς Οὐαρχωνίτας.
 καὶ ἀπλῶς ἅπαντα τὰ ἔθνη, ῥημάτων τε ποικιλίᾳ
 καὶ τῷ δολερῷ τῆς διανοίας, εἰρωνευόμενοί τε καὶ
 ὑποδωπεύοντες αὐτὰ μὲν ὥσπερ ἐπὶ κεφαλὴν ὠσθέντα
 τῇ βλάβῃ περιφρονεῖτε, ὑμῖν δὲ αὐτοῖς τὸ λυσιτελὲς
 ἐκπορίζετε. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὑμεῖς οἱ πρέσβεις ἡμφιε-

*) Suidas v. προσήσει et Διλιξίβουλος (sic), qui ex hoc loco nonnulla affert, ita scribit quod supra c. 8 Διλιξίβουλος.

σμένοι τὸ ψεῦδος ἤκετε ὡς ἐμὲ, καὶ ὁ στείλας ὑμᾶς
 οὐχ ἥμισυ πέφυκεν ἀπατεῶν. καὶ ὑμᾶς μὲν δια-
 χειρίσομαι παραγορήμα καὶ οὐκ ἐς ἀναβολὴν· ὀθνεῖον
 γὰρ τι καὶ ἔκφυλον ψεῦδεσθαι Τούρκω ἀνδρὶ. ὁ δὲ
 καθ' ὑμᾶς βασιλεὺς ἐκτίσει μοι δίκας ἐν δέοντι,
 ἐμοὶ μὲν φιλίας ἐχόμενα διαλεγόμενος, τοῖς δὲ δὴ
 Οὐαρχωνίταις τοῖς ἡμετέροις δούλοις, ἐδήλου δὲ
 τοὺς Ἀβάρους, ἀποδράσασι τοὺς δεσπότες γενόμε-
 νος ἔνσπονδος. οἱ μὲν Οὐαρχωνίται, ἅτε κατήκοοι
 Τούρκων, ἡνίκα βούλομαι, ὡς ἐμὲ ἤξουσι· καὶ εἰ γε
 τὴν κατ' ἐμὲ Ἰππεῖαν ἐσαθρήσουσι μάλιστα ὡς αὐ-
 τοὺς ἐκπεμφθεῖσαν, ἐς τὰ κατώτατα φεύξονται τῆς
 γῆς· ἀντιβλέποντες δὲ ἡμῖν, ὡς εἰκός, οὐ φρονευθή-
 σονται ξίφεσι, μᾶλλον μὲν οὐν ταῖς ὀπλαῖς καταπα-
 τηθήσονται τῶν ἡμετέρων ἰππων, καὶ δίκην ἀπο-
 λούνται μυρμηκῶν. καὶ περὶ μὲν τῶν Οὐαρχωνιτῶν
 ταῦτα ὑμῖν ἐν βεβαίῳ. ὑμεῖς δὲ, ὦ Ῥωμαῖοι, τί
 δῆτα ἄρα τοὺς κατ' ἐμὲ πρέσβεις διὰ τοῦ Κανκάσου
 ὁδοιποροῦντας ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἄγετε, ὡς ἐμὲ φά-
 σκοντες μὴ εἶναι ἑτέραν ἀτραπὸν, δι' ἧς αὐτοῖς ἔσται
 ἡ πορεία; ταῦτα δὲ ἐπιτελεῖτε, ὡς ἀπείποιμι διὰ τὰς
 δυσχωρίας ἐπιθέσθαι τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατεῖα. πλὴν
 ἔγωγε ἐξεπίσταμαι μάλα ἀκριβῶς ὅποι τε ὁ Λάνα-
 πρις ποταμός, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰστρος ἐνθα κα-
 ταρρεῖ καὶ ἵνα ὁ Ἐβρος, ὁπόθεν τε ἐπεραιώθησαν
 ἐς τὴν Ῥωμαϊκὴν τὸ ἡμέτερον δουλικὸν οἱ Οὐαρχω-
 νίται. οὐκ ἄγνοῶ τὴν καθ' ὑμᾶς δύναμιν. ἐμοὶ γὰρ
 ὑποκέκλιται πᾶσα ἡ γῆ, ἀρχομένη μὲν ἐκ τῶν τοῦ
 ἡλίου πρώτων ἀκτίνων, καταλήγουσα δὲ ἐς τὰ πέ-
 ρατα τῆς ἑσπέρας. ἐσαθρήσατε, ὦ δειλαιοί, τὰ Ἀλα-
 νικὰ ἔθνη, ἐτι γε μὴν καὶ τὰ φύλα τῶν Οὐτιγούρων,
 οἳ γε ἐπὶ πολὺ θαρραλέοι τέτινες ὄντες καὶ τῇ οἰ-

κεία πίσυνοι δυνάμει ἀντετάξαντο μὲν τῷ ἀκισταμα-
 χήτῳ τῶν Τούρκων, οὐκ ἀπάναντο δὲ τῶν ἐλπίδων.
 ταύτῃ τοι καὶ ὑπακούουσιν ἡμῖν, καὶ ἐν μοίρᾳ κα-
 θεστήκασι δούλου." τὸσαῦτα μὲν οὖν τῷ Τουρ-
 ξάνθῳ ἐκεκόμπαστο· ὑπαγόρας γάρ τις ἀνὴρ καὶ
 ἀλαζονείᾳ χείρων. ὁ δὲ Οὐαλεντίνος ἀκηκοὺς ἔλεξεν
 ὧδε· "εἰ μὴ χαλεπώτατόν πως καὶ ἀνιαρόν ὑπῆρχεν,
 ὃ Τούρκων ἡγεμόν, καὶ παντὸς ὀλεθριώτερον θανά-
 του τὸ τεθνῆναι ἡμᾶς ὑπὸ σοῦ, ζῶσαν δὲ παρὰ πᾶ-
 σιν ἀνθρώποις τὴν κακηγορίαν περινοστεῖν, καὶ
 τοῦτο δὴ μηπώποτεπραχθέν, καινοτομούμενον ὑπὸ
 σοῦ, τῇ πράξει τὴν μαρτυρίαν διασαφηνίζειν ἐμελ-
 λεν ὡς ἀπέκτεινας ἄνδρας πρόσβεις, καὶ τὸ τῇ ἀκοῇ
 καὶ μόνη φοβερόν ἔργον δειχθήσεται φοβερώτερον,
 εὐξάμην ἂν τῷ κατὰ σὲ ξίφει τήμερον τὴν τελευ-
 ταίαν ἰδεῖν, τοῦτο μὲν ψευδολογία χείρειν ἀκηκοὺς
 τὸν κατ' ἐμὲ βασιλέα, τοῦτο δὲ ψευδομένους αὐτῷ
 τοὺς πρόσβεις. διὸ δὴ ἐκλιπαροῦμεν πρότερον
 ἡμῖν προσβλέψαι καὶ ὑποχαλᾶν τῆς ὀργῆς καὶ τὸ
 λίαν ὀξύθυμον φιλανθρωπῶ καταμαλάττειν, εἰ γε
 μὴν τῷ κοινῷ τῶν πρόσβεων πείθεσθαι νόμῳ. εἰ-
 ρηνῆς γὰρ ἔσμεν ἐργάται καὶ πραγμάτων ὀσίων τα-
 μῖαι καθεστήκαμεν. ἄλλως τε δεῖ σὲ καὶ τῆς πα-
 τρώας κληρονομοῦντα γῆς τε καὶ τύχης καὶ τοὺς
 πατρώους διαδέχεσθαι φίλους, καὶ ὥσπερ ἡγεῖσθαι
 καὶ αὐτοὺς κτῆμα πατρώον εἶναι, ὅποτε καὶ Αἰλιξί-
 βουλος ὁ πατήρ ὁ σὸς, ἀνθαίρετα προσδραμῶν τῇ
 καθ' ἡμᾶς πολιτείᾳ, τὸ φιλοφροσύμιος μᾶλλον ἢ φιλο-
 πέφους εἶναι ἠσπάσατο. μεμένηκε τοιγαροῦν ἡμῖν
 τὰ καθ' ἡμᾶς ἄγχι καὶ τοῦ νῦν ἄφθαρτά τε καὶ
 ἀσάλευτα, καὶ δὴ τῆς αὐτῆς ἐχόμενοι φιλοφροσύνης
 διατελοῦμεν ἡμεῖς. οὐκ ἄλλως δὲ καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς,

εἰ οἶδα, τῷ βεβαίῳ στήσεται· ὀρθότατα γὰρ διάνοια
 προσφερομένη πρὸς τὸν πέλας καὶ μὴ ἐτραπεισα
 τοῦ πρέποντος οὐκ ἀγνωμονηθήσεται τῷ ἀδήλῳ τῆς
 τύχης ἀνταλλάγματι." οὕτω δὲ Οὐαλεντίνου εἰρη-
 κώτος, ὁ Τούρξανθος ἔφη ὡς "δέον ὑμᾶς ἐνταῦθα
 ἀφιγμένους, ὃ Ρωμαῖοι, ἐν μεγίστῳ τε πένθει εὐ-
 ρόντας ἐμὲ, ἀρτιθανῆς γάρ μοι Αἰλιξίβουλος ὁ πατήρ,
 καταχαράττειν τὰ πρόσωπα ταῖς μαχαίραις, ἐπομέ-
 νους τῷ παρ' ἡμῖν ἐπὶ τοῖς τεθνεῶσιν ἰσχύοντι
 νόμῳ." καὶ δὴ αὐτίκα Οὐαλεντίνος, καὶ ὅσοι γε
 αὐτῷ ἐπηκολούθησαν, τοῖς αὐτῶν ξιφιδίοις διεχα-
 ράζαντο τὰς [σφᾶς] αὐτῶν παρειᾶς. τότε δὲ ἐν μιᾷ
 τῶν πενθίμων ἡμέρᾳ τέτταρας δοριασώτους Οὐν-
 νους δεσμώτας ἀγαγὼν κατοικομένην ἤδη τῷ πατρὶ,
 δόγμα δὲ τῇ οἰκείᾳ γλώττῃ προσαγορεύουσαι τὰ ἐπὶ
 τοῖς τεθνεῶσι νόμιμα, τοῦτους δὴ οὖν τοὺς δειλαί-
 ους ἐς μέσον ἀγαγὼν ἅμα τοῖς πατρώοις ἵπποις τῇ
 βαρβάρῳ ἐνεκελεύετο φωνῇ ἐκείσε ἀπιῦσιν ἀναγ-
 γεῖλαι Αἰλιξιβούλῳ τῷ πατρὶ, ὁπόσῃν αὐτῷ . . . .
 ἐπειδὴ δὲ τὰ τῆς πατρώας ταφῆς ἐπετέλεσεν ὁ Τούρ-
 ξανθος, ἔτετα πλείστα ὅσα διαλεχθεὶς Οὐαλεντίνῳ
 εἶτα ἀφῆκεν ἐς τοὺς ἐνδοτέρω ἡγεμόνας Τούρκων,
 εἰ τε καὶ ὡς τὸν αὐτοῦ ὄμαιμον, τὸν λεγόμενον
 Τέρδον, ποιούμενον τὰς διαίτας κατὰ δὴ τὸ Ἐκτέλ
 ὄρος· δύνναται δὲ τὸ Ἐκτέλ χρυσοῦν. ἐκείσε τοίνυν
 κατὰ τὸ Ἐκτέλ ὄρος ἀπιόντος Οὐαλεντίνου, ἠπέ-
 λησεν ὁ Τούρξανθος ἢ μὴν αὐτίκα ἐμπολιομήσειν
 τὸν Βόσπορον * ἀρξάμενων. τοιγαροῦν παραχρῆμα
 ὄγε σὺν πλείστη δυνάμει Τούρκων ἐξέπεμψε τὸν
 Βάχανον καθαιρήσοντα Βόσπορον, Ἀναγαίου ἤδη
 περὶ τὰ ἐκείσε στρατοπεδευομένου σὺν ἑτέρω δυνάμει
 Τούρκων. [Exc. de legat. p. 161—164 Par., 397—404 N.]

44 Ὅτι ὀρθότατα διάνοια προσφερομένη πρὸς τὸν πέλας καὶ μὴ ἐκτραπέυσα τοῦ πρέποντος οὐκ ἀγνωμονηθήσεται τῷ ἀδελφῷ τῆς τύχης ἀνταλλάγματι. [v. fr. 43, p. 89, 1.]

Ὅτι ἐλπίδι τοῦ νικᾶν τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος, τῆς ἀδελφῆς ῥοπῆς ἀναλογισάμενος τὸ σφαλερὸν ἔξει τὴν αὐτοῦ δόκησιν ἀβουλλίας ὑπόθεσιν.

Ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὐ καθ' αὐτοὺς ἀδικοῦνται μόνον, ἀλλὰ συναδικοῦνται καὶ φίλων, ὡς εἰκός, ὑφ' ἑτέρων πασχόντων κακῶς.

Ὅτι οὐχ ὅστις ἀντεπιβουλεύει τοῦ δικαίου κατόπιν ὀφθήσεται, ἀλλ' ὅς ἐπιβουλεύει τῶν χαλεπῶν ὑπόθεσις γίνεται.

Ὅτι ἀφιλοπρωτία μόνη καὶ φθόνου κατάλυσις τὰ καιριώτατα συνιστᾷ.

Ὅτι τὸ εὐδαιμον οὐκ ἐξ αὐτομάτου τινὸς ἐπιφρεῖ, ἀλλ' ὅτι τῆς ἀληθοῦς εὐτυχίας οἱ πόνοι γονεῖς ὄθεν καὶ ἡδυτέρα τις ἢ ἐκ τῶν πόνων ἀπόλαυσις. [Exc. de sentent. (cod. p. 321) p. 361 Mai., 434 Niebuhr.]

45 Ὅτι ἐν ᾧ ἡ πόλις ὁ Βόσπορος ἦλω, οἱ πρόσβεις ἔτυγον παρὰ Τούρκους οἱ τῶν Ῥωμαίων, κακὸν τοῦτου γέγονε δῆλον ὡς Τούρκοι ἐξεπολεμώθησαν Ῥωμαίοις. τῷ τοι ἄρα καὶ τοὺς σταλέντας, ἐν οἷς Οὐαλεντίνος ὑπῆρχε, κατέσχευεν ὁ Τούρξανθος, ἐφύβριζον τε ἐς αὐτοὺς καὶ ἀποφανακίζον καὶ τὰ ἄλλα κακῶς χρώμενος, εἶτα οὕτως ἀφήκεν. [Exc. de legat. p. 164 Par., 404 Niebuhr.]

46 Ὅτι τῶν στρατηγῶν δηοῦντων τὴν Περσῶν Ἀρμενίαν, ἐν τούτῳ παρέγένετο Ναδῶης, ἐς τὴν λεγομένην μικρὰν χειροτονηθεὶς πρεσβείαν, πρὸς Χοσρόου ἐκπεμφθεὶς ὅς τῆς διὰ Θεοδώρου τοῦ Βάκχου

πρεσβείας ἔδοξεν ἀμοιβαίαν ἀποκομίζειν ἐκ τοῦ Χοσρόου ἀγγελίαν, κυρίως δὲ ὡς ἐτοιμότητα ἔχει καὶ αὐτὸς στείλαι τοὺς ἄρχοντας κατὰ δὴ τὰ ὅρια τῆς ἕω, ὡς ἂν ἐν τῷ αὐτῷ γενόμενοι τοῖς ἐκ Ῥωμαίων ἐκπεμφθησομένοις σκοπήσοιεν τε καὶ διασκέψοιντο ὅπως χροῖ τὰ ὄπλα καταθέσθαι. ἀνακρινόμενον τούτου πρώτου τίς ἄρα πολιτεία τῆς λύσεως τῶν πεντηκοντουτίδων σπονδῶν αἰτία ἐγένετο. ᾧτινί γε δῆπου ἐμφρονέστατά πως ἀπεκρίνατο ὁ Καῖσαρ ὡς πρεσβυτέρῳ τυγχάνοντι βασιλεῖ Περσῶν αὐτὸς ἔτι νέος ἂν, καὶ ὅσον ἐπὶ τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας Χοσρόου παῖς καθεστὼς ἔτοιμος εἴη ἐφ' ὅπερ ἂν ἐκεῖνος ἠγγήσοιτο ἐπεσθαί οἱ, καὶ εἴτε τὰ ξίφη βούλοιο εἴτε τὴν ἡσυχίαν, ἀκολουθήσειν. ἀποπέμψας οὖν ἐπὶ τοιοῦσδε τὸν Ναδῶην ὁ Καῖσαρ οὐκ ἐς μακρὰν καὶ αὐτὸς ἔστειλε κατὰ τὴν ἐφᾶν τοὺς εὐ διαθήσοντας τὰ ἀμφίβολα, ἐς ταῦτόν συνελευσσομένους τοῖς Περσῶν ἠγεμόσιν. ἦσαν δὲ οἱ σταλέντες Θεόδωρος ὁ Πέτρον, ὅς τῶν ἐν τῇ αὐλῇ καταλόγων πρὸ τοῦτου γενόμενος ἠγεμῶν τηνικαῦτα τῶν βασιλεῖ ἀνεμμένων προιστήκει θησαυρῶν, οἱ γε ἀπὸ τῆς δαψιλείας τῇ Ῥωμαίων προσαγορευοῦνται φωνῇ; λαργοὺς (λαργούμ rolius) γὰρ οἱ Λατῖνοι τὸ δαψιλές ὀνομάζουσιν, Ἰωάννης τε καὶ Πέτρος, ἄμφω τῇ τῶν ὑπάτων τιμημένοι ἀξία, πρὸς γε καὶ Ζαχαρίας ἐν τοῖς βασιλείοις καταταττόμενος λατροῖς. οἱ δὴ γενόμενοι ἐς Κωνσταντῖναν πόλιν τὴν μεταξὺ τῶν ποταμῶν ἀνέμενον ἔλευσόμενον ἐκ τοῦ Χοσρόου ἐς τὰ περὶ Νίσιβιν καὶ τὸ Λάρας Μεβῶδην τὸν Σανναχοερούγαν, ᾧ δὴ τὸ κῦρος τῶν περὶ τὴν εἰρήνην ἐπέθηκε Χοσρόης. κατ' αὐτὸν δὲ τὸν χρόνον καὶ Ἀστέριος, εἰς τῶν βασιλείων διαιτητῶν, οὗς δὴ

ἀντιγραφείας ἀποκαλέσους, δοριάλωτος ὢν ἀνηρέθη ὑπὸ Χοσρόου, φωραθείς ὡς κούβδην ἐγεγράφει βασιλεὶ τῶν Ῥωμαίων ἐπιθέσθαι κεκατωμένοις νῦν Πέρσαις. Μεβώδου δὲ ἀφικομένου ἐν τοῖς ὁρίοις ἀμίλλα μὲν τις γέγονε πρότερον αὐτῷ τε καὶ τοῖς 5 ἀμφὶ Θεοδώρῳ καὶ Ζαχαρίᾳ περὶ τοῦ ὅποι δέον ποιήσασθαι τὴν ξυνέλευσιν. Ῥωμαῖοι μὲν γὰρ ἤξιον ἐν τοῖς τελοῦσιν ἐπὶ τὸ Λάρας χωρίοις, οἷα δὴ οἰκείους καθεστῶσι, ξυγκροτεῖσθαι τὴν ἐκκλησίαν· ἀτὰρ οἱ Πέρσαι ἔφασκον, ἐπεὶ ἡ πόλις αὐτοῖς τῷ 10 θεσμῷ τοῦ πολέμου ὑπεκλίθη, οὐκ ἀπὸ τρόπου καὶ τὰ ὅσα γε ὑπὸ τὴν πόλιν ἀρμόζειν αὐτοῖς, καὶ οὐ δέον ἐκεῖσε ξυνιέναι, οἷα μὴ καθεστῶτων ὁροθεσίων. μετὰ γοῦν ταῦτα, οὕτω δοκοῦν ἀμφοτέροις τοῖς μέ- 15 ρεσι, ξυνηλθόν ἐν τῷ δὴ λεγομένῳ Ἀθραήλων· πρὸς 15 τοῖς καὶ οἱ ἐπιχώριοι ἄρχοντες πολιτείας ἀμφοτέρας, καὶ τοίνυν προτίθεσαν ἄς γε δήπουθεν ᾤοντο κατ' ἀλλήλων τὰς πολιτείας ἔχειν αἰτίας, ὡς τῆς ἐτέρας τὴν ἐτέραν ἄδικά τε καὶ οὐχ ὅσια εἰργασμένης, πα- 20 ρασπονδησίας τε καὶ πόλεμον ἄδικον ἐλουμένης. 20 πλείστων δὲ ὄσων ῥημάτων ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν, ὡς πη ἔτυχεν, ἐρριμμένων, χύδην τε περιουσιῶν τῶν δικαιολογιῶν τῷ ἑκαστῷ ἐδέλειν τῇ κατ' αὐτὸν πολιτεία, οἷα εἰκός, εὐνοῦστατον ἑαυτὸν ἀποφῆναι, τέλος ἐς δημηγορίαν πρῶτοι Ῥωμαῖοι κατέστησαν. 25 [Exc. de legat. p. 119—120 Par., 318—320 Niebuhr.]

47 ^{10577,} ^{10578,} ^{10579,} ^{10580,} ^{10581,} ^{10582,} ^{10583,} ^{10584,} ^{10585,} ^{10586,} ^{10587,} ^{10588,} ^{10589,} ^{10590,} ^{10591,} ^{10592,} ^{10593,} ^{10594,} ^{10595,} ^{10596,} ^{10597,} ^{10598,} ^{10599,} ^{10600,} ^{10601,} ^{10602,} ^{10603,} ^{10604,} ^{10605,} ^{10606,} ^{10607,} ^{10608,} ^{10609,} ^{10610,} ^{10611,} ^{10612,} ^{10613,} ^{10614,} ^{10615,} ^{10616,} ^{10617,} ^{10618,} ^{10619,} ^{10620,} ^{10621,} ^{10622,} ^{10623,} ^{10624,} ^{10625,} ^{10626,} ^{10627,} ^{10628,} ^{10629,} ^{10630,} ^{10631,} ^{10632,} ^{10633,} ^{10634,} ^{10635,} ^{10636,} ^{10637,} ^{10638,} ^{10639,} ^{10640,} ^{10641,} ^{10642,} ^{10643,} ^{10644,} ^{10645,} ^{10646,} ^{10647,} ^{10648,} ^{10649,} ^{10650,} ^{10651,} ^{10652,} ^{10653,} ^{10654,} ^{10655,} ^{10656,} ^{10657,} ^{10658,} ^{10659,} ^{10660,} ^{10661,} ^{10662,} ^{10663,} ^{10664,} ^{10665,} ^{10666,} ^{10667,} ^{10668,} ^{10669,} ^{10670,} ^{10671,} ^{10672,} ^{10673,} ^{10674,} ^{10675,} ^{10676,} ^{10677,} ^{10678,} ^{10679,} ^{10680,} ^{10681,} ^{10682,} ^{10683,} ^{10684,} ^{10685,} ^{10686,} ^{10687,} ^{10688,} ^{10689,} ^{10690,} ^{10691,} ^{10692,} ^{10693,} ^{10694,} ^{10695,} ^{10696,} ^{10697,} ^{10698,} ^{10699,} ^{10700,} ^{10701,} ^{10702,} ^{10703,} ^{10704,} ^{10705,} ^{10706,} ^{10707,} ^{10708,} ^{10709,} ^{10710,} ^{10711,} ^{10712,} ^{10713,} ^{10714,} ^{10715,} ^{10716,} ^{10717,} ^{10718,} ^{10719,} ^{10720,} ^{10721,} ^{10722,} ^{10723,} ^{10724,} ^{10725,} ^{10726,} ^{10727,} ^{10728,} ^{10729,} ^{10730,} ^{10731,} ^{10732,} ^{10733,} ^{10734,} ^{10735,} ^{10736,} ^{10737,} ^{10738,} ^{10739,} ^{10740,} ^{10741,} ^{10742,} ^{10743,} ^{10744,} ^{10745,} ^{10746,} ^{10747,} ^{10748,} ^{10749,} ^{10750,} ^{10751,} ^{10752,} ^{10753,} ^{10754,} ^{10755,} ^{10756,} ^{10757,} ^{10758,} ^{10759,} ^{10760,} ^{10761,} ^{10762,} ^{10763,} ^{10764,} ^{10765,} ^{10766,} ^{10767,} ^{10768,} ^{10769,} ^{10770,} ^{10771,} ^{10772,} ^{10773,} ^{10774,} ^{10775,} ^{10776,} ^{10777,} ^{10778,} ^{10779,} ^{10780,} ^{10781,} ^{10782,} ^{10783,} ^{10784,} ^{10785,} ^{10786,} ^{10787,} ^{10788,} ^{10789,} ^{10790,} ^{10791,} ^{10792,} ^{10793,} ^{10794,} ^{10795,} ^{10796,} ^{10797,} ^{10798,} ^{10799,} ^{10800,} ^{10801,} ^{10802,} ^{10803,} ^{10804,} ^{10805,} ^{10806,} ^{10807,} ^{10808,} ^{10809,} ^{10810,} ^{10811,} ^{10812,} ^{10813,} ^{10814,} ^{10815,} ^{10816,} ^{10817,} ^{10818,} ^{10819,} ^{10820,} ^{10821,} ^{10822,} ^{10823,} ^{10824,} ^{10825,} ^{10826,} ^{10827,} ^{10828,} ^{10829,} ^{10830,} ^{10831,} ^{10832,} ^{10833,} ^{10834,} ^{10835,} ^{10836,} ^{10837,} ^{10838,} ^{10839,} ^{10840,} ^{10841,} ^{10842,} ^{10843,} ^{10844,} ^{10845,} ^{10846,} ^{10847,} ^{10848,} ^{10849,} ^{10850,} ^{10851,} ^{10852,} ^{10853,} ^{10854,} ^{10855,} ^{10856,} ^{10857,} ^{10858,} ^{10859,} ^{10860,} ^{10861,} ^{10862,} ^{10863,} ^{10864,} ^{10865,} ^{10866,} ^{10867,} ^{10868,} ^{10869,} ^{10870,} ^{10871,} ^{10872,} ^{10873,} ^{10874,} ^{10875,} ^{10876,} ^{10877,} ^{10878,} ^{10879,} ^{10880,} ^{10881,} ^{10882,} ^{10883,} ^{10884,} ^{10885,} ^{10886,} ^{10887,} ^{10888,} ^{10889,} ^{10890,} ^{10891,} ^{10892,} ^{10893,} ^{10894,} ^{10895,} ^{10896,} ^{10897,} ^{10898,} ^{10899,} ^{10900,} ^{10901,} ^{10902,} ^{10903,} ^{10904,} ^{10905,} ^{10906,} ^{10907,} ^{10908,} ^{10909,} ^{10910,} ^{10911,} ^{10912,} ^{10913,} ^{10914,} ^{10915,} ^{10916,} ^{10917,} ^{10918,} ^{10919,} ^{10920,} ^{10921,} ^{10922,} ^{10923,} ^{10924,} ^{10925,} ^{10926,} ^{10927,} ^{10928,} ^{10929,} ^{10930,} ^{10931,} ^{10932,} ^{10933,} ^{10934,} ^{10935,} ^{10936,} ^{10937,} ^{10938,} ^{10939,} ^{10940,} ^{10941,} ^{10942,} ^{10943,} ^{10944,} ^{10945,} ^{10946,} ^{10947,} ^{10948,} ^{10949,} ^{10950,} ^{10951,} ^{10952,} ^{10953,} ^{10954,} ^{10955,} ^{10956,} ^{10957,} ^{10958,} ^{10959,} ^{10960,} ^{10961,} ^{10962,} ^{10963,} ^{10964,} ^{10965,} ^{10966,} ^{10967,} ^{10968,} ^{10969,} ^{10970,} ^{10971,} ^{10972,} ^{10973,} ^{10974,} ^{10975,} ^{10976,} ^{10977,} ^{10978,} ^{10979,} ^{10980,} ^{10981,} ^{10982,} ^{10983,} ^{10984,} ^{10985,} ^{10986,} ^{10987,} ^{10988,} ^{10989,} ^{10990,} ^{10991,} ^{10992,} ^{10993,} ^{10994,} ^{10995,} ^{10996,} ^{10997,} ^{10998,} ^{10999,} ^{11000,} ^{11001,} ^{11002,} ^{11003,} ^{11004,} ^{11005,} ^{11006,} ^{11007,} ^{11008,} ^{11009,} ^{11010,} ^{11011,} ^{11012,} ^{11013,} ^{11014,} ^{11015,} ^{11016,} ^{11017,} ^{11018,} ^{11019,} ^{11020,} ^{11021,} ^{11022,} ^{11023,} ^{11024,} ^{11025,} ^{11026,} ^{11027,} ^{11028,} ^{11029,} ^{11030,} ^{11031,} ^{11032,} ^{11033,} ^{11034,} ^{11035,} ^{11036,} ^{11037,} ^{11038,} ^{11039,} ^{11040,} ^{11041,} ^{11042,} ^{11043,} ^{11044,} ^{11045,} ^{11046,} ^{11047,} ^{11048,} ^{11049,} ^{11050,} ^{11051,} ^{11052,} ^{11053,} ^{11054,} ^{11055,} ^{11056,} ^{11057,} ^{11058,} ^{11059,} ^{11060,} ^{11061,} ^{11062,} ^{11063,} ^{11064,} ^{11065,} ^{11066,} ^{11067,} ^{11068,} ^{11069,} ^{11070,} ^{11071,} ^{11072,} ^{11073,} ^{11074,} ^{11075,} ^{11076,} ^{11077,} ^{11078,} ^{11079,} ^{11080,} ^{11081,} ^{11082,} ^{11083,} ^{11084,} ^{11085,} ^{11086,} ^{11087,} ^{11088,} ^{11089,} ^{11090,} ^{11091,} ^{11092,} ^{11093,} ^{11094,} ^{11095,} ^{11096,} ^{11097,} ^{11098,} ^{11099,} ^{11100,} ^{11101,} ^{11102,} ^{11103,} ^{11104,} ^{11105,} ^{11106,} ^{11107,} ^{11108,} ^{11109,} ^{11110,} ^{11111,} ^{11112,} ^{11113,} ^{11114,} ^{11115,} ^{11116,} ^{11117,} ^{11118,} ^{11119,} ^{11120,} ^{11121,} ^{11122,} ^{11123,} ^{11124,} ^{11125,} ^{11126,} ^{11127,} ^{11128,} ^{11129,} ^{11130,} ^{11131,} ^{11132,} ^{11133,} ^{11134,} ^{11135,} ^{11136,} ^{11137,} ^{11138,} ^{11139,} ^{11140,} ^{11141,} ^{11142,} ^{11143,} ^{11144,} ^{11145,} ^{11146,} ^{11147,} ^{11148,} ^{11149,} ^{11150,} ^{11151,} ^{11152,} ^{11153,} ^{11154,} ^{11155,} ^{11156,} ^{11157,} ^{11158,} ^{11159,} ^{11160,} ^{11161,} ^{11162,} ^{11163,} ^{11164,} ^{11165,} ^{11166,} ^{11167,} ^{11168,} ^{11169,} ^{11170,} ^{11171,} ^{11172,} ^{11173,} ^{11174,} ^{11175,} ^{11176,} ^{11177,} ^{11178,} ^{11179,} ^{11180,} ^{11181,} ^{11182,} ^{11183,} ^{11184,} ^{11185,} ^{11186,} ^{11187,} ^{11188,} ^{11189,} ^{11190,} ^{11191,} ^{11192,} ^{11193,} ^{11194,} ^{11195,} ^{11196,} ^{11197,} ^{11198,} ^{11199,} ^{11200,} ^{11201,} ^{11202,} ^{11203,} ^{11204,} ^{11205,} ^{11206,} ^{11207,} ^{11208,} ^{11209,} ^{11210,} ^{11211,} ^{11212,} ^{11213,} ^{11214,} ^{11215,} ^{11216,} ^{11217,} ^{11218,} ^{11219,} ^{11220,} ^{11221,} ^{11222,} ^{11223,} ^{11224,} ^{11225,} ^{11226,} ^{11227,} ^{11228,} ^{11229,} ^{11230,} ^{11231,} ^{11232,} ^{11233,} ^{11234,} ^{11235,} ^{11236,} ^{11237,} ^{11238,} ^{11239,} ^{11240,} ^{11241,} ^{11242,} ^{11243,} ^{11244,} ^{11245,} ^{11246,} ^{11247,} ^{11248,} ^{11249,} ^{11250,} ^{11251,} ^{11252,} ^{11253,} ^{11254,} ^{11255,} ^{11256,} ^{11257,} ^{11258,} ^{11259,} ^{11260,} ^{11261,} ^{11262,} ^{11263,} ^{11264,} ^{11265,} ^{11266,} ^{11267,} ^{11268,} ^{11269,} ^{11270,} ^{11271,} ^{11272,} ^{11273,} ^{11274,} ^{11275,} ^{11276,} ^{11277,} ^{11278,} ^{11279,} ^{11280,} ^{11281,} ^{11282,} ^{11283,} ^{11284,} ^{11285,} ^{11286,} ^{11287,} ^{11288,} ^{11289,} ^{11290,} ^{11291,} ^{11292,} ^{11293,} ^{11294,} ^{11295,} ^{11296,} ^{11297,} ^{11298,} ^{11299,} ^{11300,} ^{11301,} ^{11302,} ^{11303,} ^{11304,} ^{11305,} ^{11306,} ^{11307,} ^{11308,} ^{11309,} ^{11310,} ^{11311,} ^{11312,} ^{11313,} ^{11314,} ^{11315,} ^{11316,} ^{11317,} ^{11318,} ^{11319,} ^{11320,} ^{11321,} ^{11322,} ^{11323,} ^{11324,} ^{11325,} ^{11326,} ^{11327,} ^{11328,} ^{11329,} ^{11330,} ^{11331,} ^{11332,} ^{11333,} ^{11334,} ^{11335,} ^{11336,} ^{11337,} ^{11338,} ^{11339,} ^{11340,} ^{11341,} ^{11342,} ^{11343,} ^{11344,} ^{11345,} ^{11346,} ^{11347,} ^{11348,} ^{11349,} ^{11350,} ^{11351,} ^{11352,} ^{11353,} ^{11354,} ^{11355,} ^{11356,} ^{11357,} ^{11358,} ^{11359,} ^{11360,} ^{11361,} ^{11362,} ^{11363,} ^{11364,} ^{11365,} ^{11366,} ^{11367,} ^{11368,} ^{11369,} ^{11370,} ^{11371,} ^{11372,} ^{11373,} ^{11374,} ^{11375,} ^{11376,} ^{11377,} ^{11378,} ^{11379,} ^{11380,} ^{11381,} ^{11382,} ^{11383,} ^{11384,} ^{11385,} ^{11386,} ^{11387,} ^{11388,} ^{11389,} ^{11390,} ^{11391,} ^{11392,} ^{11393,} ^{11394,} ^{11395,} ^{11396,} ^{11397,} ^{11398,} ^{11399,} ^{11400,} ^{11401,} ^{11402,} ^{11403,} ^{11404,} ^{11405,} ^{11406,} ^{11407,} ^{11408,} ^{11409,} ^{11410,} ^{11411,} ^{11412,} ^{11413,} ^{11414,} ^{11415,} ^{11416,} ^{11417,} ^{11418,} ^{11419,} ^{11420,} ^{11421,} ^{11422,} ^{11423,} ^{11424,} ^{11425,} ^{11426,} ^{11427,} ^{11428,} ^{11429,} ^{11430,} ^{11431,} ^{11432,} ^{11433,} ^{11434,} ^{11435,} ^{11436,} ^{11437,} ^{11438,} ^{11439,} ^{11440,} ^{11441,} ^{11442,} ^{11443,} ^{11444,} ^{11445,} ^{11446,} ^{11447,} ^{11448,} ^{11449,} ^{11450,} ^{11451,} ^{11452,} ^{11453,} ^{11454,} ^{11455,} ^{11456,} ^{11457,} ^{11458,} ^{11459,} ^{11460,} ^{11461,} ^{11462,} ^{11463,} ^{11464,} ^{11465,} ^{11466,} ^{11467,} ^{11468,} ^{11469,} ^{11470,} ^{11471,} ^{11472,} ^{11473,} ^{11474,} ^{11475,} ^{11476,} ^{11477,} ^{11478,} ^{11479,} ^{11480,} ^{11481,} ^{11482,} ^{11483,} ^{11484,} ^{11485,} ^{11486,} ^{11487,} ^{11488,} ^{11489,} ^{11490,} ^{11491,} ^{11492,} ^{11493,} ^{11494,} ^{11495,} ^{11496,} ^{11497,} ^{11498,} ^{11499,} ^{11500,} ^{11501,} ^{11502,} ^{11503,} ^{11504,} ^{11505,} ^{11506,} ^{11507,} ^{11508,} ^{11509,} ^{11510,} ^{11511,} ^{11512,} ^{11513,} ^{11514,} ^{11515,} ^{11516,} ^{11517,} ^{11518,} ^{11519,} ^{11520,} ^{11521,} ^{11522,} ^{11523,} ^{11524,} ^{11525,} ^{11526,} ^{11527,} ^{11528,} ^{11529,} ^{11530,} ^{11531,} ^{11532,} ^{11533,} ^{11534,} ^{11535,} ^{11536,} ^{11537,} ^{11538,} ^{11539,} ^{11540,} ^{11541,} ^{11542,} ^{11543,} ^{11544,} ^{11545,} ^{11546,} ^{11547,} ^{11548,} ^{11549,} ^{11550,} ^{11551,} ^{11552,} ^{11553,} ^{11554,} ^{11555,} ^{11556,} ^{11557,} ^{11558,} ^{11559,} ^{11560,} ^{11561,} ^{11562,} ^{11563,} ^{11564,} ^{11565,} ^{11566,} ^{11567,} ^{11568,} ^{11569,} ^{11570,} ^{11571,} ^{11572,} ^{11573,} ^{11574,} ^{11575,} ^{11576,} ^{11577,} ^{11578,} ^{11579,} ^{11580,} ^{11581,} ^{11582,} ^{11583,} ^{11584,} ^{11585,} ^{11586,} ^{11587,} ^{11588,} ^{11589,} ^{11590,} ^{11591,} ^{11592,} ^{11593,} ^{11594,} ^{11595,} ^{11596,} ^{11597,} ^{11598,} ^{11599,} ^{11600,} ^{11601,} ^{11602,} ^{11603,} ^{11604,} ^{11605,} ^{11606,} ^{11607,}

ριείχεται ὡς χάριν τῆς πρὸς Καίσαρα φιλίας ἀνέ-
 ξοίτο καὶ χρημάτων ἐκτὸς ἐξ ἰσοτιμίας ἀναρρῶσαι
 τὴν εἰρήνην. τοῦτο ἐπειδὴ κατὰ τὴν βασιλίδαν διε-
 θρυλήθη πόλιν, ἅπαντες ἀνεπερωθήσαν τε καὶ
 ἐδόκουν οἱ τε ἐν τέλει καὶ ὅσος ἕτερος ὄμιλος ἤδη
 ἀργήσῃν τὰ ξίφη καὶ ἐμπεδωτάτα καθέξειν τὴν εἰ-
 ρήνην, ἐπεὶ ὁ Καίσαρ Περσαρμενίας τε καὶ δὴ Ἰβη-
 ρίας αὐτῆς ἐτοιμότητα εἶχε παραχωρήσαι Πέρσαις,
 σαφέστατα ἐξεπιστάμενος ὡς οὐπόποτε ἐνδύοισιν
 τσαυτῆς ἐστρημένον χώρας, οὐδὲ γε εἰ τελέως κα-
 10 τολισθήσοι καὶ ἐξίτηλα ἔσοιτο τὰ πράγματα Περσῶν.
 τοὺς μὲντοι γενεάρχας Περσαρμενίων, ἀλλὰ γὰρ καὶ
 τοὺς τῷ γένει σφῶν ἠνωμένους, καὶ ἀπλῶς τὸν ὄν-
 τιναοῦν οἱ γε αὐτομολήσαντες ἦσαν ὡς Ῥωμαίους,
 οὔτε ἐκδώσειν, ἀλλ' οὐδὲ ἐτέρως ἐμπεδώσειν ἔφασκε
 15 τὴν εἰρήνην, εἰ γε μὴ ἄδεια ἔσοιτο τοῖς βουλομένοις
 Περσαρμενίων τε καὶ Ἰβήρων τὴν σφετέραν ἐκλυ-
 πόντας ἀνασκευάσασθαι ἐς τὴν Ῥωμαίων. λόγον
 γὰρ οὐχ ἦμιστά ἐποιεῖτο πολὺν ὁ Καίσαρ τῶν ὁμο-
 20 μοσμένων ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ (ἰ. Ἰουστίνου) τοῦ βα-
 σιλέως τοῖς Περσαρμενίοις καὶ τοῖς μεταχωρήσασιν
 Ἰβήρων. ὁμομύκει γὰρ ὁ βασιλεὺς ὡς καθ' ὅσον
 οἶόν τε ἔστιν αὐτῷ ἅπαντα ἀνακινήσειν τρόπον, ὡς
 ἂν καὶ αὐτὴν γε δῆπου τὴν θρηψαμένην σφῶς ποιή-
 σεται ὑποχείριον· εἰ δὲ γε ἄχρι τέλους οὔτι ἔσοιτο
 25 δυνατὸς πρὸς τὸν πόλεμον ἀνθέξειν, ἀλλὰ τοὺς αἰ-
 τίους τῆς ἀποστάσεως καὶ τοὺς τῷ αἵματι σφίσι
 προσήκοντας, ξυνελόντα δὲ εἰπεῖν τοὺς ὅσοι βού-
 λονται Ῥωμαϊκῆς μεταστρεῖν πολιτείας, οὐπόποτε
 ποιήσεσθαι ἐκδότους. ἐδόκει δὲ καὶ βασιλεὺς ὁ Περ-
 30 σῶν ἤδεσθαι ἐπὶ τοῖσδε, ὡς ἂν Ῥωμαῖοι μὲν ἐκστή-
 σοιτο τῆς Περσαρμενίας τε καὶ Ἰβηρίας, ἐξουσίαν

δὲ αὐτὸς προσνέμοι, ὅποι ἐθέλουσιν οἱ τῆδε οἰκή-
 τορες ἵνα, οὔτι ἀπὸ τρόπου γε, οἶμαι. ἠπίστατο
 γὰρ, πλὴν ὀλιγίστων τῶν ἐν τέλει, οἱ τῆς ἀποστά-
 σεως ἤρξαν, ὡς οὐδεὶς Περσαρμενίων καὶ Ἰβήρων,
 5 πόθῳ τῆς θρηψαμένης, ὅς φύσει τοῖς ἀνθρώποις ἐπι-
 ζάνει τε καὶ προσπέπηγεν, ἀνασκευάσοιτο ἐς τὴν
 ὀθνεῖαν. ἄλλως τε καὶ ἅμα ἤλπιζε τοῦ πολέμου
 λωφῆσαντος ἐν δέοντι θέσθαι τὰ Περσαρμενίας τε
 καὶ Ἰβηρίας· αἶδε γὰρ αὐτῷ αἱ χώραι πάμποροί τε
 10 ὑπῆρχον καὶ πλείστα ἐστί ἐδαρμοφόρον. τοιγα-
 οῦν διὰ ταῦτα ἠρέσκετο βασιλεὺς Περσῶν ἐπὶ
 τοῖσδε τὸν πόλεμον καταθέσθαι. προσῆλθε δὲ τῷ
 Καίσαρι διανοεῖσθαι, ὡς ἂν τὸ λοιπὸν μηδεμίαν ὑπο-
 λείποιτο τοῦ πολέμου αἰτία, τῆς Περσαρμενίας τε
 15 καὶ Ἰβηρίας ἕκατι τὴν πόλιν τὸ Λάρας παρὰ σφῶν
 ἀντιλήψεσθαι, ἦμιστά μὲν τοῦ κερδαλέου χάριν· οὐ
 γὰρ δὴ τι τὸ Λάρας ἢ πόλις ἐς ἕτερόν τι ὀνησιφό-
 ρος ἢ τῷ ἀσφαλέστατα ἔχειν καὶ τῆς ὑπὸ Ῥωμαίων
 ἐφίας ὥσπερ τι ἔργον προβεβλήσθαι. ἅμα οὖν τὸ
 20 ἀτύχημα ἀκέσασθαι βουλόμενος τῷ ἀπειληθέναι Ῥω-
 μαίους τὰ οἴκετα, ἅμα δὲ καὶ μηδένα σπινθήρα τοῦ
 πολέμου καταλιπεῖν ἐθέλων, ἔγνω ἀνασώσασθαι τὸ
 Λάρας ἢ χρήμασιν ἤγρον ἐτέρῳ τρόπῳ τινί. περὶ
 μὲν οὖν τοῦ χρῆναι ἐξ ἰσοτιμίας τὴν εἰρήνην προ-
 25 ελθεῖν, πρὶν ἢ διακριθῆναι τὸν ἐν Ἀρμενίᾳ πόλε-
 μον, ἐδόκει καὶ ξυνέθεντο Πέρσαι. μελλόντων δὲ
 ὅσον οὐπω παραχωρήσαι Ῥωμαίοις καὶ τοῦ Λάρας
 ἢ οὐδενὸς ἤγρον ὀλιγίστης χρυσίου ποσότητος, δη-
 λονότι πρότερον ἀφισταμένων Ῥωμαίων Περσαρ-
 30 μενίας καὶ Ἰβηρίας, ἐν ᾧ τὰ τοιαῦτα οἱ ἐξ ἐκα-
 τέρων διαλεγόμενοι (διαλέγονται Bekk.) πρόεβει,
 γέγονεν (ἢ) κατὰ τὴν Ἀρμενίαν ξυμπλοκή, ἐν ἣ

προσπταίσαντες οἱ Ῥωμαῖοι μέγας παρὰ πολὺ τῆς ἐλπίδος ἐς τὸ ἦττον ὠλισθήσαν. διὸ δὴ τῶν Περσῶν ταῖς εὐφραδίαις ἐπηρμένων, ὁ σφῶν βασιλεὺς ἔφρασκεν ὅπως περὶ τὴν πόλιν τὸ Δάρας ἐνδοῦναι Ῥωμαίοις μὴ ἐνδέξασθαι λόγον τινα. αὐτὸς μὲν γὰρ κατὰ τὸν κοινὸν τοῦ πολέμου θεσμόν βία καὶ δυνάμει ἐξελεῖν καὶ προσκτήσασθαι τὸ Δάρας ἀπισχυρίζετο· τοὺς δέ γε Ῥωμαίους Περσαρμενίαν τε καὶ Ἰβηρίαν ἀποστήσαι παρασπονδήσαντας, πρὸς δέ γε καὶ ἀφηνιάσαντας τοὺς ταύτη 10 οἰκούντας ἀπὸ Περσῶν ὑποδέξασθαι. καὶ τοίνυν αὐτίς ὁ βάρβαρος θρασύς τε καὶ ὑψαύχην ἦν, καὶ μὲν οὖν ἐπὶ τοῖς ξυνερχθείσιν ἐβρευθύετο μέγα. ἠπεῖλει δὲ καὶ πρὸ τοῦ πέρατος τῶν τριῶν ἐτῶν τῆς ἤδη ξυνεστώσης ἐκεχειρίας, ἧς ἐντὸς ἐδόκει τὴν εἰ- 15 ρήνην ἀνὰ τὴν ἑω ἐρωῶσθαι, τὰ ὄπλα κινήσειν, καὶ κατ' αὐτὴν γε δήπου τὴν πρὸς ἡλίον ἀνίσχοντα χώραν ξυγκροτήσειν τὸν πόλεμον, πρότερον καταθέμενον Ῥωμαίοις τὸ ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ἀνακαρχῆς δεδομένον χρυσίου, ἠνίκα Ζαχαρίας ὁ λάτρος καὶ 20 τὸδε ἐμπειώσας ὑπῆρχεν. ἔφρασκε δὲ τὰ χρήματα ἀποδώσειν κατὰ τοσοῦτον, καθ' ὅσον ἐνέλιπε τῇ τριετία· εἶτα οὕτως πόλεμον ἀπάρξασθαι αὐτίς. ταύτην οὖν Μεβώδου οἶα δὴ ἐκ βασιλέως Περσῶν ἀπαγγέλλαντος τὴν γνώμην, οἱ τῶν Ῥωμαίων ἄρχον- 25 τες παραβήσεσθαι μὲν οἶδε τὰς ξυνθήμας ἤμιστα ἔλεγον· οὐδὲ γὰρ ξυντετάχθαι ἐν ταῖς ἐξεῖναι θατέρω βουλομένῳ τῶν μερῶν ἢ τοῦ χρυσίου παντὸς ἧγουν μοίρας τινὸς ὡς τὴν παρασχόμενον ἀναδαμύσης διαρρηγνύναι τὰς σπονδάς. ὁμως δ' οὖν 30 περὶ τούτων αὐτίς ἐν ἀπορορήτῳ ἀλλήλοις Μεβώδης τε καὶ Ζαχαρίας ἐν τῷ αὐτῷ ξυνερχομένων διελε-

γέσθην, ἐκοινολογοῦντό τε καὶ προυτίθεσαν τὰ ὅσα ἄμφω τῷ ἀνδρὶ ὦντο χρῆναι εἰρησθαι· ἐπειρῶντό τε ἕτερος ἕτερον ὅπως ξυνέλθοιεν ἐς καταλλαγὰς αἰ πολιτείας. καὶ Μεβώδης μὲν ἰσχυρότατά πως ἀπο- 5 μνύμενος ἦν ὡς βούλεται τῷ Καίσαρι χρησιμώτατα ἐξεῖπιν* αἰτήσασθαι, καὶ μὲν δὴ ἐπιτηδευότατος εἶναι οἱ· Ζαχαρίας δὲ (ἤρετο) εἰ οἶόν τε εἴη λαθραιώτατα καὶ ἥμισα ἐξεπισταμένον τινὸς ὑπὲρ τῆς πόλεως τοῦ Δάρας ὁπτόν τι παρασχέσθαι χρυσίου. 10 Ζαχαρίας δὲ ἔφρασκε τὰ τοιαῦτα, ἐπιτετραμμένον αὐτῷ πρὸς τοῦ Καίσαρος, οὐκ ἐς τὸ ἐμφανές, οὐδὲ μὴν ἕτερον ἐξεπισταμένον τινὸς ἢ Μανρικίου τοῦ Παν-λου, τὰ μάλιστα εὐνοῦστάτα ὡς τὸν Καίσαρα ἔχον- 15 στο λόγον· ὥστε ἀμέλει μὴδὲ πρὸς τῶν βασιλείων γραφῶν τὰ περὶ τοῦ τοιοῦδε γεγράφθαι, τῷ μάλα ἐν παραβύστῳ εἶναι τὰ βεβουλευμένα τῷ Καίσαρι. γράφει δ' οὖν Ζαχαρίας ὡς εἶποις σὺ (Ζαχαρία, ὡς, εἰ λέγοι σοι Nieb.) Μεβώδης λύτρα δῆθεν τοῦ 20 Δάρας τὸν βασιλέα κομισσασθαι Περσῶν, αὐτῷ πεισθήσεται ὁ Καίσαρ τὰ χρήματα καταθήσειν, καὶ δὴ οὐκ ἐς ἀναβολὴν. ταῦτα τοίνυν Ζαχαρίου, εἰ καὶ μὴ ἀναφανδόν, ὑπαινιττομένον δὲ ὅμως τῷ Μεβώδῃ, οὐδὲν ὄγε ἔφρασκε περὶ τούτου ἐπιτεγράψθαι πρὸς 25 τοῦ βασιλέως Περσῶν, οὐδὲ μὴν ἀνέξεσθαι ὅπως ἐπὶ χρήμασι μεταθεῖναι τὸ Δάρας. διεβεβαιοῦτο (δὲ) ἐμπης καὶ ὄρκοις τισὶν ἐπετίθει τὸ πιστόν ὡς νῦν εἰ προέλθοιεν αἱ ξυνθήκαι, ὕστερον αἰτοῦντι τῷ Καίσαρι δώσειν ὅσπερ ἐξαίρετόν τι δῶρον τὸν βασιλέα 30 Περσῶν τὴν πόλιν. πρόδηλος οὖν ἦν ἐντεῦθεν μὴ ἐρωσμένα φρονῶν τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ἀλλὰ πόρρω τῆς ἀληθείας φθεγγόμενος, βουλούμενός τε Ῥωμαίους

μὲν ἀμαχητὶ ὑπαναχωρήσει τῆς Περσαομενίας καὶ Ἰβηρίας, τελευταῖον δὲ ἀμφὶ τοῦ Λάρας αἰτεῖν καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἡμιστά τυγγάνειν, εἶτα τὴν ἐν ὑστέρῳ βουλήν, καθὰ δῆπου τὸ περιφερόμενον ἐκεῖνὸ φησι, μὴ ἔχειν ἰσχύν, ὥσπερ καὶ Σουανίας 5 πέρι ἐν τῷ πρώτῳ ἡπατήθη Πέτρος ὑπὸ τοῦ Ζίχ, ὁμοίως οὖν καὶ ὁ Μεβώδης ἠβούλετο δρᾶσαι. ἐπεὶ δὲ εἴωρα Ζαχαρίαν ἐσότη ἐμφρονέστατον καὶ οὐχ οἶόν τε ὄν αὐτῷ παρακρούσασθαι τὸν ἄνδρα, ὁ δὲ τὴν ἐτέραν ἐτρόπετο, ὡς ἂν τρόπῳ τῷ ἀπάτη περιέλθοι 10 τοὺς Ῥωμαίους. ἐπὶ χρόνον γὰρ τινα ξυνηῖ ἐς ταυτὸ τοῖς ἀμφὶ Ζαχαρίαν, ἐλπίδα ὑποστρωσσὺς ὡς ἔσοιτο εἰρήνη καὶ ὡς ἐπινεύσοι ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἐνδοῦναι Ῥωμαίοις τὸ Λάρας, ταύτη οἴομενος ἐκλύσει τὴν εἰς τὸν πόλεμον προθυμίαν τοῦ Καί- 15 σαρος. καὶ οὖν ἐν τοιοῖσδε τριβομένῳ τοῦ χρόνου, καὶ τῶν ἐξ ἑκατέρας πολιτείας πρέσβειων περὶ ταυτὰ ἐνησχολημένων, οὕτω τε φερομένου τοῦ ἔφου πολέμου ἐπ' ἀδήλοις, κατὰ δὲ τὸ τέταρτον ἔτος Τιβερίου Κωνσταντίνου Καίσαρος βασιλείας ἐν τῇ Θράκη 20 ξυνηνέχθη τὸ Σκλαβηνῶν ἔθνος μέχρι πού χιλιᾶδων ἑκατὸν Θράκην καὶ ἄλλα πολλὰ λήσασθαι. [Exc. de legat. p. 120—124 Par., 320—327 Niebuhr.]

48 Ὅτι κεραιζομένης τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Σκλαβηνῶν
 578. καὶ ἀπανταχόσε ἀλλεπαλλήλων αὐτῇ ἐπηρτημένων 25
 τῶν κινδύνων, ὁ Τιβέριος οὐδαμῶς δύναμιν ἀξιό-
 μαχον ἔχων οὐδὲ πρὸς μίαν μοῖραν τῶν ἀντιπάλων,
 μήτι γε καὶ πρὸς πᾶσαν (πάντας Bekk.), οὔτε μὴν
 οἷός τε ὦν πολέμοις σφίσιν ὑπαντιάζειν τῷ ἀνὰ τοὺς
 ἔφους πολέμοις τὰς Ῥωμαίων τετραφθαί δυνάμεις, 30
 πρεσβεύεται ὡς Βατανὸν τὸν ἡγεμόνα τῶν Ἀβάρων,
 τηρικαῦτα οὐ δυσμενῶς ἔχοντα πρὸς Ῥωμαίους,

ἄλλως δὲ τῇ καθ' ἡμᾶς πολιτεία χερσὶν ἐθέλοντα
 δῆθεν εὐθύς ἐκ προοιμίῳ τῆς αὐτοῦ Τιβερίου βα-
 σιλείας, ταύτη τοι καὶ πείθει γε αὐτὸν κατὰ Σκλα-
 βηνῶν ἄρασθαι πόλεμον, ὡς ἂν ὁπόσοι τὴν Ῥωμαίων
 5 δηοῦσι, τοῖς οἰκείοις ἀνθελκόμενοι κωκοῖς, ἐπαρκέ-
 σαι τε βουλόμενοι τῇ πατρίδι κατὰ τὸ μᾶλλον, παύ-
 σαιτο μὲν τοῦ τὴν Ῥωμαϊκὴν λεηλατεῖν, οἱ δὲ περὶ
 τῆς οἰκείας τὸν κίνδυνον ἀπαδέξονται. τοῦ Καίσα-
 ρος τοίνυν τὴν τοιάνδε ὡς αὐτὸν στείλαντος προ-
 10 σβείαν, οὐτι ἠπέιθησεν ὁ Βατανός. ἐκπέμπεται δ'
 οὖν ἐπὶ τούτῳ Ἰωάννης, ὃς δὴ τῶν νήσων διήνευε
 τὴν ἀρχὴν τηρικαῦτα καὶ τὰς Ἰλλυριδας ἰθύνειν
 ἔλαχε πόλεις. οὗτος παραγενόμενος ἐν Παιονίᾳ τῇ
 15 Βατανὸν καὶ τὰς τῶν Ἀβάρων δυνάμεις, ἐν ταῖς δὴ
 λεγομέναις ὀλκᾶσι μακροῖς τὰ βαρβαρικά διαβιβά-
 σασ πληθήτη. καὶ λέγεται ἀμφὶ τὰς ἐξήκοντα χιλιᾶδας
 ἰππέων θωρακοφόρων ἐς τὴν Ῥωμαίων διαπορθμευ-
 θῆναι. ἐνθένδε αὐτίς διὰ τῆς Ἰλλυριῶν διαγαγών,
 20 εἶτα ἐς τὴν Σκυθῶν ἀφικόμενος, ἔμπαιλιν διελθεῖν
 παρεσκευάσε τὸν Ἰστρον ἐν ταῖς καλουμέναις ἀμφι-
 πρῦμοις τῶν νεῶν. ἐπειδὴ δὲ ἐπεραιώθη ἐς τὸ
 κατ' ἀντικρὺ τοῦ ρείθρου, παραχρῆμα τὰς τε κώμας
 ἐνεπίμπρα τῶν Σκλαβηνῶν καὶ ἐσίνετο τοὺς ἀγρούς,
 25 ἢ γέ τε καὶ ἔφερεν ἅπαντα, οὐδενός πω τῶν ἐκεῖσε
 βαρβάρων θαρρήσαντός οἱ ἐς χεῖρας ἐλθεῖν, ἐς τὰ
 λάσια δὲ καὶ κατηρεφῆ τῆς ὕλης καταπεφυγόντων.
 ἢ δὲ τῶν Ἀβάρων κινήσεις κατὰ Σκλαβηνῶν (ἐγγύ-
 30 νετο) οὐτι γε μόνον τῆς τοῦ Καίσαρος ἕνεκα προ-
 σβείας καὶ τῷ βούλεσθαι τὸν Βατανὸν Ῥωμαίοις ἐκ-
 τίσαι χερσὶν ἀνθ' ὧν ἐς τὰ μάλιστα ἐφιλοφρονεῖτο γε
 αὐτὸν ὁ Καίσαρ, ἀλλ' ὅτι γε αὐτῷ καὶ ἐχθιστοί
 7*

ὑπῆρχον ἰδίας ἑκατι δυσμενείας. ἔστειλε γὰρ ὡς
 αὐτὸν Λαυρέντιον καὶ τοὺς ὅσοι ἐν τέλει τοῦ ἔθνους
 ὁ τῶν Ἀβάρων ἠγοούμενος, σφᾶς τε ὑπακούειν κε-
 λεύειαν Ἀβάροις καὶ ἐς φόρον ἀπαγωγὴν ἔσεσθαι
 ἀναγράπτους. Λαυρίτας δὲ καὶ οἱ γε ξὺν αὐτῷ ἠγε-
 5 μόνες "καὶ τίς ἄρα" ἔφασαν "οὗτος πέφυκεν ἀν-
 θρώπων καὶ ταῖς τοῦ ἡλίου θέρεται ἀκτίσιν, ὅς τῆν
 καθ' ἡμᾶς ὑπήκοον ποιήσεται δύναμιν; κρατεῖν γὰρ
 ἡμεῖς τῆς ἀλλοτριᾶς εἰώθαμεν, καὶ οὐχ ἕτεροι τῆς
 ἡμεδαπῆς. καὶ ταῦτα ἡμῖν ἐν βεβαίῳ, μέχρι πόλε-
 10 μοί τε ὡς καὶ ξίφη" οὕτως ἀπανθραδισαμένων
 τῶν Σκλαβηνῶν, οὐκ ἄλλως καὶ οἱ Ἀβάροι διετέ-
 λουν χρώμενοι μεγαληγορίας. εἶτα ἐκ τούτου προ-
 πηλακισμοὶ καὶ ὕβρεις, καὶ ἅτε βάρβαροι τῷ σκληρᾷ
 τε καὶ ὀγκώδη φρονήματα ἔχειν τὴν ὡς ἀλλήλους 15
 ἀνεσώβησαν ἔσθιν. καὶ οἱ Σκλαβηνοὶ τὸ σφῶν αὐτῶν
 ὀργίλον οὐχ οἰοῖ τε ὄντες ἐγγαλινῶσαι τοὺς ἐκεῖσε
 ἀφιγμένους πρέσβεις ἀναιροῦσιν, ὡς ἐτέρωθεν ἀμέ-
 λει ἐκπυστα γενέσθαι ταῦτα Βατανῶ. τοῦτο τοιγαρ-
 οῦν κατὰ Σκλαβηνῶν ἐπίκλημα ποιούμενος ἐκ πολ-
 20 λῶν ὁ Βαϊανός, καὶ ὑποκρύφειον ἔχων ὡς αὐτοὺς τὸ
 ἔχθος, καὶ ἄλλως ἀσχάλλον, ὅτι αὐτῷ ὑπήκοοι οὐκ
 ἐγένοντο, μήτι γε πρὸς αὐτῶν καὶ τὰ ἀνήκεστα πε-
 πουθέναι, καὶ ἅμα μὲν χάριν εἰδέναί βουλούμενος τῷ
 Καίσαρι, ἅμα καὶ πολυχρημάτων τὴν χώραν εὐρή-
 25 σαι οἰόμενος, ἅτε ἐκ πολλοῦ τῆς Ῥωμαίων ὑπὸ
 Σκλαβηνῶν . . . (πεπορθημένης), τῆς δὲ κατ' αὐ-
 τοὺς γῆς πρὸς ἕτερον τινὸς πάντων ἔθνων οὐδαμῶς.

[Exc. de legat. p. 164—165 Par., 404—407 Nieb.]

⁴⁹ "Ὅτι ὁ Καίσαρ ἔστειλε κατὰ τὴν Ἰταλίαν χρυσίον ³⁰
^{a. 578.} συχνόν, ἄχρι κεντημαρίων τριάκοντα, ἅτινά γε δή-
 που Παμφρόνιος ὄνομα, ἀξίωμα βασιλέως πατῆρ,

ἐκομίσατο ἐκ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, κατὰ δὴ τὴν
 βασιλίδα τηρικαῦτα ἀφιγμένος ἐπὶ τούτῳ, ἐφ' ᾧ
 δεήσεις τῷ Καίσαρι προσαγαγεῖν τῇ Ἰταλίᾳ ἐκτε-
 5 τρωχόμενη ταῖς τῶν Λογγιβάρδων ἐπιδρομαῖς ἐπα-
 μῦναι. ὁ δὲ Καίσαρ, ἐπεὶ αὐτῷ ὁ πόλεμος ὁ Περ-
 σικὸς ἅπαντα ἦν καὶ ἐνέκειτό γε ὄλος, ἐκεῖσε στρα-
 τῶν οὐχ οἷός τε ἦν ἐκπέμπειν, οὐδὲ μὴν ἅμα τῇ
 ἔω καὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν πολεμητέα γε αὐτῷ εἶναι
 ἐδόκει. χρημάτων δὲ ἄλλως ἐπέδωκε Παμφρόνιῳ, ἐφ'
 10 ᾧ τινὰς τῶν ἠγεμόνων τοῦ Λογγιβάρδων ἔθνους, εἰ
 πῶς γε ἔσται αὐτῷ δυνατά, πείσοι τοῦ κέρδους
 ἱμερόαντας μεταβαλέσθαι ὡς Ῥωμαίους ξὺν τῇ κατ'
 αὐτοὺς δυνάμει, καὶ τοῦτο μὲν τῇ Ἰταλίᾳ μὴ ἐνο-
 χλεῖν, τοῦτο δὲ καὶ κατὰ τὴν ἔω πολεμησειούτας καὶ
 15 τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατεῖα ἐπικουρῆσαι. ἀπειθούτων
 δὲ τῶν Λογγιβάρδων, οἷα εἰκός, τὴν ἕτεραν ἵεναι,
 καὶ τινὰς τῶν Φραγγικῶν ἠγεμόνων διὰ τῆς τῶν
 χρημάτων ἐπιδόσεως ἐταγρίσασθαι, καὶ ταύτη γέ
 λεῖναί τε καὶ ἐκτρέψαι τῶν Λογγιβάρδων τὴν δύ-
 20 ναμιν. [Exc. de legat. p. 124 Par., 327—328 Nieb.]

"Ὅτι ἠνίκα Τραιανὸς καὶ Ζαχαρίας ὁ βασιλεὺς ⁵⁰
 ἰατρὸς τὰς σπονδὰς ἐτίθεντο, παρ' ἑκαστον τηρι-
 25 καῦτα τῶν ὀπωσοῦν προϊόντων λόγων ἢ καὶ γρα-
 φομένων ἐν ταῖς ξυνηθείαις, εἰ γε Τραιανὸς ἢ
 Ζαχαρίας, ἐφ' οἷς οἱ Πέρσαι ἐπρασσον, οἷγε οὐκ
 ἠβούλουτο ξυνομολογεῖν, Μεβῶδου τηρικαῦτα ἢ
 σιωπᾶν καὶ μόνον τὸ προστατιόμενον δέχεσθαι κε-
 λεύοντος ἢ τουτουὶ τὸν ἄνδρα ἀπειλοῦντος αὐτοῖς
 ἐπαφήσειν, καὶ ἅμα τῷ λόγῳ ἐπιδεικνύντος τὸν
 30 Ταγχοσδρῶ τηρικαῦτα τοῖς ὀρίοις ἐφρονηκότα τῆς
 ἐφᾶς, καὶ δὴ τέλος ἐπαφέντος, καὶ πλείστας ὄσας
 κώμας τε καὶ ἀγροὺς ἐμπρήσαντος, ἕως οἱ γε

ἀμφὶ Τραιανὸν αὐτοὶ τὸ χρυσίον ἤκον κομίζοντες
τῶν σπονδῶν. καὶ τοσαύτη δῆπου χρησαμένου κατὰ
Ῥωμαίων ὕβρις Μεβῶδου ὡς μηδὲ ἀξιῶσαι τὰ εἰρη-
ναία χρήματα ἐν τοῖς μεθορίοις κομίσασθαι, ἐγκε-
λεύσασθαι δὲ Ῥωμαίοις ἐς τὴν Νίσιβιν ἀποσῶσαι,⁵
ἕτερα τὲ οὐκ ἀνεκτὰ περὶ τὴν τοῦ χρυσίου παράλη-
ψιν καταυθαδισαμένου τε καὶ ἐπεντροφησαντος αὐ-
τοῖς, ὕστερον δὲ ἐς τοῦτο αὐτὸ περιελθεῖν καὶ
δεηθῆσασθαι Ῥωμαίους Χοσρόης ἐλπίσας, εἴ γε κα-
ταπροτερῆσοι τὸν τῆς ἐφόδου καιρὸν τῶν σπονδῶν¹⁰
ἀφροντιστήσας, ἢ καὶ δράσειν ἴσως τι μέγα, καὶ κα-
ταπλαγέντα τὸν Καίσαρα τελέως τῆς Περσῶν Ἀρμε-
νίας τε καὶ Ἰβηρίας καὶ τῶν ἐκείνη χωρίων ἀποστή-
σεσθαι, παρὰ πολὺ τὴν τῆς ἕω δῆωσιν τῆς Περσαρ-
μενίων τε καὶ Ἰβήρων προσχωρήσεως ἡγούμενον¹⁵
ἅμα δὲ καὶ ἐπέπυστο Χοσρόης παρασκευάζειν στρα-
τιῶν ἐς τὰ μάλιστα πολλὴν τὸν Καίσαρα, καὶ ἤδη
στέλλειν κατὰ τὴν ἕωσαν Ἰππαγωγούς ὀλκάδας ὀλίγω
πρότερον ἢ αἱ τριετηρίδες σπονδαὶ τελευτήσεσθαι
ἔμελλον, πρὸ ἡμερῶν δῆπου τετταράκοντα ἐπαφίησι²⁰
κατὰ τῆς Ῥωμαίων γῆς τῆς ἐκ τῶν ὁρίων τοῦ Λά-
ρας ἐς τὴν μέσσην τῶν ποταμῶν στρατιῶν Ἰπικίην,
ἀμφὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας, ἧς περὶ τὰς δώδεκα μὲν
ἦσαν Πέρσαι, θυρεοφόροι τε καὶ Ἰπποτοξόται, Σαρα-
κηνοὶ δὲ καὶ Σαβεῖροι... (ὧν ξυμπάντων ἦρχον οἱ²⁵
supplet Nieb.) σὺν τοῖς Ῥωμαίων ἄρχουσι περὶ τοῦ
πῶς δεῖ προελθεῖν τὴν ἐν γένει ὄρεινήν (εἰρήνην
Nieb.) διασκεπτόμενοι. ὃ δὲ καὶ μάλιστα ἀλαζονείας
τε καὶ ἀναισχυντίας οὐ μικρὰν προσῆψε τῷ Χοσρόη
δόξαν, τὰς τε ξυνθήκας οὕτω πῶς ἀνέδην οὐκ ὀκνή-³⁰
σαντι ξυγγέαι, καὶ ταῦτα ὀλίγης πρὸς τὸ πέρασ αὐτῷ
ἐνδαψιλευμένης παραδρομῆς ἡμερῶν, καὶ ὅτι γε

τὸν αὐτόν, ἅτε δὴ ἐπεγγελῶν Ῥωμαίοις, ἅμα τε καὶ
περὶ εἰρήνης διαλεχθησόμενον ἐν τοῖς ὁρίοις ἐχειρο-
τόνησεν καὶ ἅμα ἐν τοῖς αὐτοῖς χωρίοις, ἐν αὐταῖς
ὡς εἰπεῖν ταῖς ἡμέραις πολέμου τε καὶ ταραχῆς καὶ
⁵ σπονδῶν συγγύσεως αἴτιον. τοῦτον δὲ οὖν τὸν
Μεβῶδη βουλευμάτων τε ἡγούμενον καὶ τοῦ παντὸς
ἔχοντα κῦρος ὀπίστας ἐξέπεμψε, πρὸς γε καὶ Σα-
πῶν τὸν Μαιράνον (Μαιράνου fr. 52), ἀνδρὸς
οὐκ ἀγεννοῦς ἀπενεγκάμενον δόξαν. [Exc. de legat.
¹⁰ p. 165—166 Par., 407—409 Niebuhr.]

Ἵτι οἱ Μῆδοι δεδιότες τὴν τῶν Ῥωμαίων εἰσβο-⁵¹
λὴν κατὰ τῆς Περσῶν ὕσον οὐπω ἐσομένην καὶ^{a. 578.}
ἐπανιόντες τὸ λεγόμενον Θαννάριος φρούριον, χη-
ρεῦον Ῥωμαϊκῆς ἐπικουρίας, ἐν κατοχῇ ἐποιήσαντο¹⁵
καὶ ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν, μηδὲν τὸ παράπαν τῆς
ἀναισχύντου τῶν σπονδῶν συγγύσεως ἄξιόν τι πο-
ρισάμενοι, μήτε μὴν μέγα τι Ῥωμαίους βλάψαντες,
ὡς ὑπαπτεύθησαν τὴν ἀρχήν. [Exc. de legat. p. 125
Par., 328—329 Niebuhr.]

²⁰ Ἵτι Ταγγοσδρῶ σαφῶς ἐξεπιστάμενος καὶ ἀν-⁵²
τὸς τὴν Χοσρόου βουλήν, ὡς Μεβῶδης ἀναπτέρω-^{a. 578.}
σας αὐτόν εἰη μὴ μείναι τὸ πέρασ τῶν τριετηρί-
δων σπονδῶν, αἴ γε ἀμφὶ τῆς ἕω ἐμπεδωθεῖσαι
ἐτύγγανον, καὶ ὅτι οὕτω δοκοῦν αὐτῷ ἀναμφιβόλως
²⁵ ἐμβαλεῖν αὐτόν τε Μεβῶδην καὶ Σαπῶν τὸν
Μαιράνον κατὰ τῆς πρὸς τὴν ἕω τῶν Ῥωμαίων
ἐπικρατείας, εἴτε προστεταγμένον οἱ τοιάδε ἐκ Χο-
σρόου εἴτε καὶ αὐτομάτως τοῦτο σκοπῶν ἐφ' ἑαυ-
τοῦ, ὡσπερ ἀμέλει δευτέραν ἀφείξ ἄγκυραν, ἐκτρα-
³⁰ πείξ ἐπὶ τοῦ Κιθαρίων ὄρησε καὶ αὐτὸς κατὰ τῆς
Ῥωμαίων ἐν ἀνατολῇ γῆρας ἀπὸ τῶν Ἀρμενίας ἐμ-

βολῶν, διπλῆν ἐκέισε τὴν ταραχὴν ποιησόμενος.

[Exc. de legat. p. 125 Par., 329 Niebuhr.]

53 Suidas v. ἐμβριθῆ νοῦν· Μένανδρος "ὁ δὲ Ταγ-
 α. 578 χοσδρῶ, ὁ τοῦ Χοσρόου στρατηγός, οὐχὶ ἐλέφαντάς
 τε καὶ ἀγροίκων ὄμιλον καὶ ἕτερα ἄττα φόβητρα, 5
 κόμπῳ μὲν ἀρμόδια, ἐνεργὰ δὲ καὶ ἐμβριθῆ οὐδα-
 μῶς, ἀλλὰ τοὺς μαχιωτάτους τε καὶ εὐοπλοτάτους
 ἀγείρας, πλήθους τε ἀγεννοῦς ἀντάλλαγμα τοὺς τὰ
 πολέμια δεινοὺς ἀποκρίνας." καὶ αὐθις "ἐστάναι
 τε ἐμβριθέστατα καὶ ἐπαμύνναι τῇ πόλει." 10

Eadem repetuntur v. Ταγχοσδρῶ. Alterum frag-
 mentum an Menandri sit Niebuhrius, prius an huc per-
 tineat incertum esse Müllerus animadverterunt.

54 "Ὅτι ὁ Τιβέριος καὶ ἕτερόν τι προστίθῃσι τῷ δε-
 α. 579 δογμένῳ καὶ ἐς τὰ μάλιστα θεῶ κεχαρισμένον. 15
 Π. berli 2.
 πολλοὺς γὰρ τῶν παρὰ Ῥωμαίοις δορικτήτων Περ-
 σῶν, μάλιστα τοὺς ἐν τέλει, ἃν ἐνοι καὶ τῷ βασι-
 λείῳ γένει ξυνημμένοι ἦσαν, ἐστειλε Χοσρόῳ δωρο-
 φορήσας. εἶτα πρόσβεις ἐπὶ τῷ τοιῶδε ἐξέπεμψε
 Ζαχαρίαν τε αὐθις, τὸν βασιλείου λατρὸν, ἅτε πολ- 20
 λάκις χρησιμώτατά τε καὶ εὐνοῦστατα ἐξυπηρετησά-
 μενον ταῖς κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον πρεσβείαις.
 τοῦτον δὲ οὖν τὸν ἄνδρα τῇ λεγομένῃ ἀπὸ ἐπάρχων
 ἀξία διακοσμήσας ἐχειροτόνησε καὶ πάλιν, καὶ δὴ
 πρεσβευσόμενον ἀφῆκεν, οἷα δὴ καὶ αὐτοῦ Ζαχα- 25
 ρίου τὴν πρεσβείαν ταύτην γενέσθαι ξυνωθήσαντος,
 σὺν τῷ καὶ Θεόδωρον τινα, ἕνα τῶν βασιλείων μι-
 χαιοφόρων, ἀξίωμα καὶ αὐτῷ στρατηγοῦ περιθεῖς.
 τούτῳ τῷ ἄνδρῳ πρεσβευσόμενῳ ἀπονείμας Χοσρόῳ
 ἐξέπεμψεν, ἔγραψέ τε ἐπιεικείας ἀνάπλαυ φήματα. 30
 ὁ δὲ νοῦς τῆς ἐπιστολῆς "ἐγὼ καὶ βούλομαι τὴν
 εἰρήνην καὶ διὰ τὸ θεόδοτον οὐσαν ἀσπάζομαι, καὶ

ὡσπερ φύσει τιμὴ προσιζάνει μοι τὰ τῆς φιλίας ὑμῶν.
 τοιγαροῦν ἐτοίμως ἔχω τῆς Περσαρμενίας τε πάσης
 ἀφίστασθαι καὶ Ἰβηρίας, οὐ μὴν τῶν βουλομένων
 ἡμῶν ὑπακούειν Περσῶν Ἀρμενίας τε καὶ Ἰβήρων.
 ἀναδίδωμι δὲ καὶ τὸ Ἄφουμῶν φρουρίον, καὶ τῆς
 Ἀρξεννηῆς ὑμῶν παραχωρήσω, τὸ Λύρας μόνον ἀντὶ
 τοσοῦτων ἀνακομιζόμενος πρὸς ὑμῶν." ταῦτα Τιβέ-
 ριος ὁ αὐτοκράτωρ Χοσρόῳ σημήνας ἐφῆκε Ζαχα-
 ρία τε καὶ Θεόδωρον καὶ μεγίστων πρέσβειων ἔχειν
 10 ἰσχὺν καὶ τὴν εἰρήνην ὡς ἂν οἰοί τε ἔσονται διατιθέ-
 ναι. μετὰ ταῦτα τῆς ὁδοιπορίας ἐτι σχομένῳ στα-
 λέντε ἄνδρε, οὕτω παρασχόν, καὶ Χοσρόης ὁ Περσῶν
 βασιλεὺς καταπλεγεί τοῖς ξυμβεβηκόσι, προσφάσας
 ἐκπέμπει ὡς τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα πρεσβευτήν,
 15 καὶ ἀφικνεῖται χειμῶνος ἀρχομένου ἤδη ὅς ἐπὶ τῇ
 πρεσβείᾳ ἐχειροτονήθη Πέρσης ἀνὴρ, τοῦνομα Φε-
 ρογδάθης, οὐχ ἦττον καὶ αὐτὸς φιλανθρωποτάτους
 ἐν ἐπιστολῇ διακομίζων λόγους πρὸς τοῦ Περσῶν
 βασιλέως, ἐν ἧ ἐγγράφῳ ὡδε "εἰ μὲν τὸ δίκαιον
 20 ποιῆσαι βουληθείης, ὃ Ῥωμαίων βασιλεῦ, καλῶς ἂν
 πράξοις τοὺς τε τὴν ἀποστασίαν τῆς Περσαρμενίας
 βουλεύσαντας γενεάρχας ἐκδιδούς ἡμῶν ὑφέξοντας
 ποινάς, ἐν τοῖς ὁρίοις τε τῆς Περσῶν τε καὶ Ῥω-
 μαίων ἀναρτηθησόμενους, διδούς δὲ καὶ τὴν ἐντεῦ-
 25 θεν συμβᾶσαν ζημίαν Πέρσας. εἰ δὲ πρὸς ταῦτα
 ἐναντίως ἔχεις, πράξαι τὸ φίλοις πρόπον· τοῦτο δὲ
 ἐστὶ ξυνοδραμεῖν ἐν τοῖς ὁρίοις αὐθις τοὺς ἐκατέρως
 ἄρχοντας πολιτείας, τὰ τῆς εἰρήνης, ὡς ἂν δύναντο,
 μεταξύ ἀλλήλων διαθησόμενους· ἐφ' ᾧ δὲ τὰ τοι-
 30 αῦτα προσελθεῖν, ἀνακομήν γενέσθαι τινά." ὡδε μὲν
 οὖν καὶ ἡ Χοσρόου ἐδήλου ἐπιστολή· πλείστων δὲ
 ἡμερῶν κατὰ τὴν βασιλίδαν πόλιν διαγενομένων ἐν

ταὶς ἐν μέσῳ συνουσίαις Τιβερίου τοῦ βασιλέως καὶ Φερογδάθου τοῦ Περσῶν πρεσβευτοῦ, γράφεται μὲν ἀπιούσιν ἐπὶ τὴν πρεσβείαν Ζαχαρία τε καὶ Θεόδωρον τοῖς πρέσβεσιν ἐνδιατρίψαι κατὰ τὴν ἔω, καὶ οὔτι μάλα ἐν σπουδῇ θέσθαι δηλώσαι σφῶν αὐτῶν τὴν παρούσαν βασιλείαν τῶν Περσῶν, πρὶν ἢ ἐκ τῆς βασιλίδος ἀφεθείη Φερογδάθης ὁ Περσῶν πρεσβευτής. προελθόντων δὲ καὶ κεκνημένων ἐσὸτι πλείστων λόγων, ἐκπέμπει τὸν Φερογδάθην ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τούτοις, οἷς δὴ καὶ πρὸ τοῦ ἐγγράφει διὰ τῶν Ῥωμαίων πρέσβεων. ἐξεχειρίαν δὲ οὔτι ᾤετο δεῖν ἐπὶ μῆιστον χρόνον ἐνδιδόναι Πέρσας· ἀποχρῆν γὰρ ἔφασκε τῷ βουλομένῳ τὴν εἰρήνην καὶ μὴ διὰ τῆς τοῦ χρόνου πλείονος ἀπάτης προμηθευμένῳ παρασκευῆς ἀφορμῆν καὶ δύο μηνῶν ἢ τριῶν παραδρομῆν. καὶ οὖν ἀπῆρεν ἐπὶ τοῖς τοιοῖσδε ὁ Φερογδάθης ἐκ τοῦ Βυζαντίου. [Exc. de legat. p. 125 Par., 409—411 Niebuhr.]

55
n. 579. Ὅτι Ῥωμαῖοι καὶ Πέρσαι ξυνεστήσαντο ἂν τὴν εἰρήνην, εἰ μὴ Χοσρόης ᾤχετο ἐξ ἀνθρώπων καὶ Ὀρμίσδας ὁ Χοσρόου, ἀνοσιουργὸς ὄντως ἀνὴρ, τὴν κίδαριν ἀνεδήσατο. οἶμαι μὲν οὖν ἔγωγε οὐκ ἄλλως, πλὴν ἄλλὰ καὶ ὡς ἐκνρώθη, ἅτε Χοσρόου ἐτι περιόντος, Ζαχαρίαν τε καὶ Θεόδωρον ἐσφοιτῆσαι ἐς τὴν Περσῶν πρεσβευσομένους. οὐπω γὰρ τὴν τῶν Σύρων παραμειψάμενοι ἦσαν καὶ οὐδὲν ὅ,τι τῆς Ῥωμαίων ἐνηλλάγη πρεσβείας. διὸ καὶ ἐκ βασιλείως αὐτοῖς γράμματα ἐστάλη ἔχειν τῆς ὁδοπορίας ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς· γινῶναι μὲν γὰρ ἐν μέσῳ τὴν Χοσρόου τελευτήν, ὅμως δὲ καὶ πρὸς τὸν ἐκείνου παῖδα οὐκ ἄλλως φρονεῖν, ἐτοίμως δὲ ἔχειν τὸν πόλεμον ἐπὶ τοῖς ἤδη Χοσρόη γραφεῖσι καταλύσαι· ἐτι γε μὴν

καὶ τοὺς ἀφεθέντας αἰχμαλώτους ὡς ἂν ἐγχειρίσασιν τῷ Περσῶν βασιλεῖ. προσημῆναντες τούτων οἱ Ῥωμαίων πρέσβεις σὺν πολλῇ τε τιμῇ καὶ εὐφραδίᾳ κατὰ τὴν Νίσιβιν ἐγένοντο· ἐν θαύματί τε μεγίστῳ ἐποιήσαντο Πέρσαι τὴν Ῥωμαίων ἀμφὶ τοὺς δοριαλώτους φιλευθροσίαν. ἐν τούτῳ δὲ καὶ Τιβέριος ὁ αὐτοκράτωρ στέλλει αὐτίς, τοῦ ἤρος ἀρχομένου, Μανρίκιον κατὰ τὴν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ἀποκαταδοκῆσοντα τὸ ἐσόμενον, ἐγκειλευσάμενός οἱ, πρὸς ὅπερ ἂν ὁ Περσῶν βασιλεὺς τραπῆ, ὑπαντιάζειν τε καὶ παρασκευάζεσθαι πρὸς ἑκατέραν τῶν πραγμάτων ῥοπῆν. καὶ ὁ μὲν, καθὰ βασιλεῖ ἐδόκει, ἀνά τὴν ἔω ἔμενε, τὸ πρακτέον ἐπιτηρῶν· προδόντων δὲ τῶν πρέσβεων ἐς τὰ ἤθη Περσῶν, ἐπειγομένων τε θεάσασθαι τὸν ἄρτι τῷ βασιλείῳ θρόνῳ ἐπιβεβηκότα, οἰόμενων τε ἐς τὰ μάλιστα τεύξεσθαι τιμῆς, οὐ μὴν ἄλλὰ καὶ τῶν σπουδαζομένων οὔτε (οὐδενὸς Nieb.) ἀποτεύξεσθαι, οἷα μετὰ τὸσαύτην νίκην πρῶτος τε καὶ πάσης ἀνθαδείας ἀπηλλαγμένους τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως ἐπικομιζόμενοι λόγους· καὶ ὡς οὐ μόνον ἄρτι δημάτων αὐτοῦ τὸ φιλένθρωπον, μᾶλλον μὲν οὖν ἔργοις ἐπιδεικνυμένου, τῷ τοσούτους δοριαλώτους τοῖς Πέρσας αὐτοὺς ἐπαναγαγεῖν, τούτων ἐπιζόντων γε αὐτῶν κυρῆσαι ἀναμφιβόλως, ἐς τούναντίον ξυνέβη ἅπαν. πρῶτον μὲν γὰρ κατὰ μέσον τῆς ὁδοπορίας τῶν τις παρὰ Πέρσας τοῖς βασιλικοῖς τε καὶ δημοσίοις πράγμασιν ἐξυπηροτουμένων, οὓς, εἴ τις τῇ Λατίνων χρησέοιτο φωνῇ, ἀσηκρῆτις προσαγορευέσειεν, ὑπαντιάσας ἤρετο σφᾶς ὅ,τι βούλονται τε καὶ ὅ,τι ἤκοιεν καὶ ὅποιαν ἀποκομιζοίεν ἀγγελίαν. ἄλλὰ τούτῳ μὲν οἱ γε ἀμφὶ Ζαχαρίαν τε καὶ Θεόδωρον ὡς ἀπεκρίναντο, ὡς τὰ τοιαῦτα τῷ

παρὰ Πέρσας μαγίστρω, καθὰ τοῦτον καλοῦσι Ῥωμαῖοι, ῥητέον, καὶ οὐχὶ αὐτῷ. ταῦτα εἰπόντες εἰχοντο τῆς ὁδοῦ. ἐξ ἐκείνου ἦκεν ἕτερός τις ἐκ Περσῶν, ὃς ἔτριβε τὴν ὁδοιπορίαν αὐτοῖς καὶ διαμέλλειν ἐποίει, βραδυτέτος χρώμενος ἐπινοίαις, ἵεναι τε ἐς τὰ πρόσω μὴ συγχωρῶν. σταθμοῖς τε γὰρ πλησιατέροις καὶ παρασάγγαις ὀλίγοις ἐχρήτο, ἄλλοτε ἄλλους χώρους περιφέρων τε καὶ ἀποπλανῶν, καὶ τούτου τὰ κάκιστα σφισι προσεδήλον, καὶ ἐδείκνυ τῇ περὶ τὴν ὁδοιπορίαν πλάνη οὐδὲν τι φιλοφροσύνης ἔχόμενον ἢ τῆς προσηκούσης αἰδοῦς πρέσβεσιν. ἦν δὲ τὸ πραττόμενον ἐξ ἐπιβουλῆς τε καὶ μελέτης, ὥστε ἐπισχεῖν σφᾶς ὅσον ἂν χρόνον οἰοί τε ὦσιν, ἐν τούτῳ τὴν κατὰ δυνάμιν ποιησομένους τοῦ πολέμου παρασκευῆν, τὰ ἐπιτήδεια τε συναθροίσοντας ἀποτεθησόμενα κατὰ δὴ τὸ ὅσον οὐπω ἀνυγκαῖον ἐς Νισίβιν τε καὶ τὸ Δάρας τὰς πόλεις, ἔτι γε μὴν καὶ τὰ πέραν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ καὶ τὰ τῆδε φρούρια ἀνάπλευα θέσθαι τῶν ἐδωδῆμων, ὡς ἀκριδὸς οὕτω ξυμβᾶν καταδηλησαμένης τοὺς ἐκείνη καρπούς, καὶ ἅμα ἐρημωθέντων κατὰ τὴν προλαβοῦσαν Ῥωμαίων ἐπιδρομῆν ἀπάντων τῶν κατὰ ταῦτα χωρίων, λιμοῦ τε σφοδροτάτου τοῖς ἐκεῖσε ἐνσκήψαντος, πρὸς δὲ γε ἐφ' ᾧ καὶ στρατολογῆσαι, ἄτε πολεμησείουτος ἐς τὸ ἐμβριδῆς τοῦ βασιλέως Περσῶν. ἐπεὶ δὲ ταῦτα αὐτοῖς ἐβεβούλεντο, μόλις μετὰ πλείστας ὄσας ἡμέρας ἐδόθη τοῖς πρέσβεσιν ἐς τὰ βασίλεια ἐσφοιτῆσαι. καὶ τὰ μὲν πρῶτα, καθὰ τῇ συνηθείᾳ ἐδόκει, θοινησάμενοι καὶ τὸ ἐκ βασιλέως γράμμα ἐγχειρίσαντες, πρὸς γε καὶ τοὺς δοριαλάτους ἀποδεδικότες, ἐνθένδε ἀνεχώρησαν, φιλοφροσύνης μηδὲν ὀτιοῦν ἐρηκότες. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ παρὰ Πέρσας τῆς αὐ-

λῆς ἡγεμῶν καὶ Μεβώδης ἐπυνθανέσθην τὴν δυνάμιν τῆς πρεσβείας. τῶν δὲ εἰπόντων ὅτι δὴ περὶ εἰρήνης ἦκοιεν πρεσβενσόμενοι, αὐτίκα οἶγε οὐ δὴ προσέειπτο τοὺς περὶ τούτων αὐτῶν λόγους, φάσκοντες οὐκ ἐπιτετράφθαι τι τοιόνδε, ἀλλὰ συλλαβὰς ἀποδόντας ἀντιλαβεῖν χρῆναι, καὶ ὡς θάπτον γε δήπου τῆς Περσῶν ἀκαλλαγῆναι. ἐν φανερῷ τοίνυν ποιησαμένων τὴν ἐφιέσσαν αὐτοῖς τοῦτο κέλευσιν, ἔγνωσαν ἐν βραχεὶ ὅ,τι δύναται ἢ ἐπιστολῇ τοῦ Ῥωμαίου αὐτοκρατόρος καὶ τὴν ἄφιξιν τῆς πρεσβείας ἄπασαν, ὡς ἔτοιμος εἴη κατασβεννύναι τὰ ἐκ τοῦ πολέμου χαλεπὰ καὶ τὴν περιμάχητον αὐτοῖς Ἀρμενίαν ἄπασαν ἀμαχητὶ ἐνδοῦναι, παραχωρησάμενος δὲ σφισι καὶ Ἀρζανηνῆς, ἀντιχαριζόμενος τοῦ Δάρας τὸ Ἀφουμῶν φρούριον. ἐδέξατο μὲν οὖν καὶ αὐτὸς αὐτοὺς βασιλεὺς ὁ Περσῶν, τραχύτητι δὲ χρώμενος πρὸς ἕκαστα τῶν φιλανθρωπῶς γεγραμμένων οὔτε ἀποστήσεσθαι ἔφη πώποτε τοῦ Δάρας, οὐ μᾶλλον γε ἢ τῆς Νισίβιος ἢ Σηγγάρων, ἅπερ καὶ αὐτὰ ἐκ Ῥωμαίων ἀπισχυρίζετο ἔχειν Πέρσας, οὔτε μὴν ἐλαττώσειν τι τῶν πατρῶων κτημάτων, ἀλλ' εἰ μὲν οἶόν τε ἐστίν, ἐς αὖξιν αὐτὰ ἐνεργεῖν, εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ γὰρ καταλειμμένα φυλάξειν. Κοσρόην μὲν γὰρ τὸν πατέρα ἔφη ὡς εἰ γε περιῆν, ἴσως τὸ τοιόνδε ἐπραξεν ἂν καὶ τὸ Δάρας ἀφήκε Ῥωμαίοις. τῷ γὰρ προσκτησαμένῳ τι καὶ τοῦτο ἀποβεβληκῶτι οὐχ οὕτως αἰσχρόν· αἰσχύνη δὲ ὁμοίως ἅπασιν ἀνθρώποις καταπροέσθαι τὰ πατρῶα. ταῦτα εἰρημῶς, διὰ Μεβώδου πάλιν αὐτοῖς ἐποίησε κατὰδηλον ὡς ἐπὶ τίμῳ μέγα φρονοῦντες ἀξιούσι πρὸς ἡμῶν ἀνακομίζεσθαι τὸ Δάρας; ποῖον νενικηκότες πόλεμον; ποῖους ἐγκαλλωπιζόμενοι τροπαίους; ποῖ δὴτα καθυπέριτεροι

γενόμενοι Περσῶν; ἀλλ' ὅτι ἀπειρίας δραξάμενοι
 τοῦ Ταρχοσδρῶ καὶ περιεργαζόμενοι αὐτὸν ἐς ἄλλοτε
 ἄλλους χώρους, ἐπειδὴ περιπλανωμένοι ἐξ Ἀρμε-
 νίας ἐκείνου εἰς Ἀρξανηνὴν καὶ ἀπὸ Ἀρξανηνῆς ἐς
 Ἀρμενίαν ἄδειαν ἔσχον οἱ Ῥωμαῖοι καταδραμεῖν τὴν
 εἰς Περσῶν τῷ τοι ἄρα βρενθύνονται ἰσως καὶ με-
 γαλαυχοῦσιν, ὑποτοποῦντες ἐν ἐλάττονι μοίρᾳ τὰ
 ἡμέτερα κείσθαι. "Ἰστῶσαν οὖν" ἔφη "Ῥωμαῖοι ὡς
 οὐδὲ ἄλλως ἀνέξομαι τῆς εἰρήνης, εἰ μήπω κατατι-
 θέναι μέλλοιεν καὶ τὰ ὅσα πρὸς βασιλείᾳς Ἰουστι-
 νιανοῦ ἐκομιζόμεθα χρήματα ἀν' ἔτος." τοσαύτη
 μεγαληγορία χρησαμένου Ὀρμισδα μόλις ἀφείδησαν
 Ζαχαρίας τε καὶ Θεόδωρος, ἄχρι τριῶν ἤδη φθινόν-
 των μηνῶν ἐκεῖσε ἐνδιατρίψαντες, πάντων δὲ τῶν
 δυσχερῶν ἐς πείραν ἐλθόντες· καὶ γὰρ οὐδὲ ὅσον
 ἀέρα καθαρὸν ἀναπνεῦσαι, οὐ μὴν προκῦψαι ἐκ τοῦ
 τέγους, ἵνα ἐνδιατώμενοι ἦσαν, ξυνεχώρουν οἷς ἡ
 φυλακὴ τῶν πρέσβειων ἀνεμμένη ἐτύγγανε, τό τε
 δωμάτιον αὐτὸ ζοφῶδες τε ἦν καὶ ἀδιάπνευστον καὶ
 ὄρα θέρους ἐς τὰ μάλιστα ἀναρμόδιον, ὡς δοκεῖν
 εἶναι τὸ χρῆμα εἰρηκτὴν. τοῖς τοιοῖσδε τοίνυν δει-
 νοῖς ἐκτετριμμένους διαφήκαν, πολλῶν δυσκολώτερον
 αὐτοῖς πρὸς τὴν ἐπάνοδον αὐτοῖς χρησάμενοι, ὡς
 μήτε τῶν ἀναγκαίων ἐς τὸ ἀποχωρῶν σφισι μεταδιδό-
 ναι τρίβειν τε τὸν χρόνον καὶ μακροτέρην αὐτοῖς
 τὴν πορείαν ἐργάζεσθαι. μιᾶς γὰρ ἡμέρας ὁδὸν
 σφῆς ἀγαγόντες ἐπὶ τὰ πρόσω, τῇ ἐφεξῆς δι' ἑτέρας
 ἀτραποῦ ἐς τοῦμπαλιν ἐπανῆγον, ἕως πολλῶν ἀνια-
 ρῶν αὐτοῦς ἀναπλήσαντες, ὡς καὶ ἐκάτερον ἀμέλει
 νόσφ βαρυτάτη περιπεσεῖν, ἐξώσθησαν τῆς Περσῶν.
 ἀφικομένης δὲ ταύτης τῆς ἀγγελίας παρὰ βασιλέα
 Ῥωμαίων καὶ παρὰ τὴν πάντων ἐλπίδα προσπεσοῦ-

σης, οὐ γὰρ ᾤθη πώποτε Πέρσας ἐπὶ μικροῖς
 οὔτω καὶ λίαν συμμέτροις τὴν εἰρήνην μὴ προσδέ-
 ξεσθαι, Μαυρικίῳ μὲν εἰκότως ἐσήμαιεν ἔχεσθαι
 τοῦ πολέμου κατὰ τὸν προχωροῦντα τρόπον, καὶ τὰ
 ἄλλα περιεσκόπει, ὡς ἂν ἀμηνῆται οἷός τε εἴσοιτο
 βοηθῆσαι τοῖς πράγμασιν. οἱ (τῷ Bekk.) δὲ τὰ μὲν
 ἄλλα οὐκ εἶχε κακῶς τὸ στρατεύμα· καὶ γὰρ τὴν
 διανομὴν τῶν χρημάτων ἐπεποίητο. [Exc. de legat.
 p. 168—171 Par., 411—417 Niebuhr.]

[Suidas v. Μαυρίκιος· "Οὗτος δὲ προχειρίζεται
 στρατηγὸς τῆς ἐφῆς ὑπὸ Τιβερίου Καίσαρος. ὅς
 Μαυρίκιος ἐν πολέμοις μὲν καὶ ἀγῶσι οὐκ ἐντε-
 θραμμένος, ἐμφρων δὲ ἄλλως καὶ ἐμβριθῆς καὶ κα-
 τηκριβωμένος, ξυγκεράσας τε ἐν ἑαυτῷ ἄμφω τὰ
 ἐναντίας ἔχοντα ἀλλήλοις, ὄγκον φρονήματος καὶ
 προφύτη, πάσης ὑπεροψίας τε καὶ ὀφρυός ἐλεύθερα.
 τοιοῦτον δὴ τινα τὸν Μαυρίκιον ὄντα ἢ τῶν πραγ-
 μάτων ἡγεμονία παραλαβοῦσα ἀνέδειξέ πως εὐκλεέ-
 στερον τῇ πείρᾳ."]

Nonnulla horum repetuntur v. ὄγκος. Menandri
 locum esse coniecit Valesius.]

"Ὅτι πολιορκούντων Ῥωμαίων τὸ Χλωμάρων, καὶ
 προσβολὰς ἐν κύκλῳ ποιουμένων, τὰς τε ἐλεπόλεις
 μηχανὰς περιστησάντων, πρὸς δὲ γε καὶ ὑπονόμους
 ἐνεφθεν ὑπορυττόντων ἐς τὸ ἀφανές, στέλλει Βιγ-
 γάνης ὡς Μαυρίκιον τὸν τοῦ φρουρίου ἀρχιμέγα·
 Χριστιανοὶ γὰρ ἦσαν οἱ τῆς Ἀρξανηνῆς ἅπαντες.
 ταύτη τοι, ὡς αἰδοῦς ἀξιώθησόμενον πρὸς Ῥωμαίων
 Χριστιανῶν ὄντων τὸν προσετώτα τῶν ἱερῶν τοῦ
 Χριστοῦ, ἱκετεύειν ἐπέτρεψε τῷ μυσταγωγῷ, εἰλη-
 φύτας ὀπόσος ἦν αὐτοῖς χρυσός τε καὶ ἄργυρος
 ἀπαναστήναι καὶ μὴ πέρα πονεῖν. οὔτε γὰρ ἐνδῶ-

56

a. 579.

57

a. 540

Tiberii

3.

σειν ποτὲ Βιγγάνου τὸν ἥλιον ὄρωντος τοὺς ὄσοι γε
 ἐς τὸ Χλωμάρων εἰσὶ Ῥωμαίοις ἑαυτούς, προσμενόν-
 των τε τῇ πολιορκίᾳ Χριστιανῶν ἔσεσθαι τὸ δια-
 φθειρόμενον πλῆθος καὶ ἀσεβήσειν Ῥωμαίους πρὸς
 θεὸν περιορῶντας ἀναιτίως τοὺς ἔνδον ἀπολλυμέ-
 νους. ταῦτα Βιγγάνης ἐδήλου. Μαυρίκιος δὲ πολλά
 τε καὶ ἐπαγωγὰ τῷ ἱερεῖ διαλεχθεὶς καὶ τοῖς ἅμα
 αὐτῷ πρὸς ἱκετεῖαν ἀφικόμενοις, πίστει τε εὐνοίας
 πρὸς τοῦ ἱερέως εἰληφώς, ἀπαγγέλλειν ἐκέλευσε
 Βιγγάνῃ ὡς, εἴπερ ἑαυτὸν ἐνδῶσει Ῥωμαίοις, ἀξιώ-
 ματός τε μείζονος ἢ περ ἐφ' οὗ νῦν ἐστὶ παρὰ Πέρ-
 σαις ἀξιοθήσεται πρὸς Ῥωμαίων, κτήσεώς τε διπλα-
 σίας καὶ ἄλλης εὐπορίας γενήσεται κύριος. καὶ ἕτερα
 δέ, ὅποσα ἦν ἐφορκά, εἰπὼν ἀφίησιν αὐτῷ ἔνδον
 τοῦ φρουρίου γενέσθαι τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ.
 ἀλλὰ γὰρ ὁ Βιγγάνης εὐνούστατα ἔχων ὡς βασιλέα
 Περσῶν καὶ ἐς τὴν κατ' αὐτὸν πολιτείαν, ἔτι γε μὴν
 τῷ χώρῳ πίσυνος, ἤμιστα ταῖς μεγίσταις ὑποσχέσεσι
 Μαυρικίου τὰ ὧτα ὑπέσχε, καὶ ταῦτα βάρβαρος ὢν
 οὐκ ἀφηγίασε τοῦ πρόποντος, τὴν δὲ ἐξ ἀρχῆς δου-
 λείαν τιμωτέραν ἠγγήσατο πλούτου. στέλλει δὲ αὐ-
 θις τὰ ἐς ἀγιστεῖαν τοῦ θεοῦ ἀνειμένα, περιοραν-
 τήριά τε καὶ ἐκπώματα καὶ ἄλλα ὅσα τιμαλφέστατα
 σκευή, ὡς Μαυρίκιον, καθάπερ ἀμέλει λύτρα τούτου
 τοῦ φρουρίου ταῦτα ὑποδέχεσθαι ἀντιβολῶν, τὴν
 πολιορκίαν καταλύσονται. ἀτὰρ ὁ στρατηγὸς ἐπειδὴ
 ταῦτα ἐθεάσατο, οὐ προσήκατο, καίτοι ἐρίτιμα τυγ-
 χάνοντα ἤξειν γὰρ ἔφασκεν οὐ τὰ ἱερὰ σκυλεύσων
 οὔτε μὴν Χριστῷ μαχησόμενος, ἀλλὰ σὺν Χριστῷ
 πολεμήσων, καὶ μᾶλλον ἐξαιρησόμενος τοὺς ὁμοδό-
 ξους πρὸς τῶν οὐκ ὀρθὰ φρονούντων Περσῶν. εἶτα
 ἐν ἀπορρήτῳ ἔλεξε τῷ ἱεροουργῷ ὅσα ἐχορῆν, συνεχώ-

ρησέ τε αὐθις εἴσω γενέσθαι τοῦ φρουρίου. ὡς δὲ
 ἐπανῆκε τὸ τελευταῖον ὁ ἱερεὺς ὁ βάρβαρος, καὶ οὐ-
 δὲν ὅτι οὖν ἐς τὸ ἴθυ τῆς γνώμης ἐφθέρξατο, ἐς
 τοῦναντίον μὲν οὖν τὰ Περσῶν ἐπεφόρατο ἀσπαζό-
 μενος, ξυλλαμβάνεται μὲν ὄγε καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ, αὐ-
 θις δὲ ἐγκλειυσαμένου τοῦ στρατηγοῦ εἶχοντο τῆς
 πολιορκίας οἱ Ῥωμαῖοι. [Exc. de legat. p. 125—126
 Par., 329—331 Niebuhr.]

Suidas v. ἀπειτάφρευον. Μένανδρος· "Οἱ Ῥω-
 μαῖοι γὰρ οὐκ ἀπειτάφρευον τὸ πρότερον, οὔτε μὴν
 ἐν ἐπιστήμῃ κάμπαν τὸ τοιούδε εἶχον πρότερον ἢ
 Μαυρίκιον τὸν Παύλου ἠγγήσασθαι τοῦ ἐξοῦ πολέ-
 μου· ἐπειδὴ δὲ ὄγε τὴν στρατηγίαν εἶχεν ἠγεμο-
 νεύουσαν αὐτῷ τῆς ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀτραποῦ, τὸ
 τοιούδε ῥαθυμία παροφθὲν ἐς τὸ δέον ἐπανήγαγε.
 Ῥωμαίοις γὰρ μὴ βουλομένοις ἦν τὸ χρῆμα καὶ εἰς
 λήθην κατώλισθεν· πόνος γὰρ ὄκνη πολέμιος."

"Οτι, ὡς ἔοικε, πρὶν ἢ Μαυρικίου ἠγεμονεῦσαι τοῦ
 στρατοῦ, τὰ κατὰ τῶν δασμοφορούντων ἀδικήματα
 τσφηλε Ῥωμαίους. ταύτη τοι καὶ κατὰ τινα θεήλα-
 ξον ὄργην τὰ δοκηθέντα οὐκ ἐτελέσθη, ἀλλὰ γὰρ
 καὶ ἐπέσκηψεν ἐς τοῦναντίον. φιλεῖ γὰρ πῶς τὸ θεῖον
 ἄδικα πεπραχόσιν οὐδ' οἰομένοις τὰς ποινὰς ἐπιφέ-
 ρειν, ὡς ἂν τῷ παραλόγῳ τῶν ἀποβάντων σωφρονί-
 ζοῖντο πλέον."

Ἀφροστηκότος γὰρ ἔτι τοῦ τῶν πολεμίων στρατοῦ
 καὶ τὸ πλῆθος τῆς Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς δεδιότος, και-
 ροφυλακοῦντος δὲ εἴ πη διασπασθεῖεν καὶ δώσοιεν
 αὐτοῖ τῆς καθ' ἑαυτῶν ἐφόδου καιρὸν ἀσύμφορον·
 ἔδοξε δὲ τισὶ τοὺς ἅμα πάντας ἀπροσμάχους νομιζο-
 μένους, τούτους κατὰ τὴν πολεμίαν διαιεθεθέντας
 εὐεπιχειρήτους ποιῆσαι.

Ἔτι εἰπὼν περὶ τῶν ὀκτακοσίων λευκῶν ἵππων τῶν ὑπὸ Ἀξαρέφθου ἀλόπτων καὶ ἐς θρίαμβον ἀχθέντων φησὶν ὁ ἱστορικὸς Μένανδρος· "Ταῦτα μὲν ἢ ἀβουλία καὶ ἢ καταφρόνησις ἤλικα κατειργάζοντο κακὰ παραστήσαι βουλομένῳ λέλεκται, καὶ ὡς ὁ θεός, ἠνίκα ἂν οὐ ξυνεπιλαμβάνηται, καὶ τὰ δοκοῦντα εὐβεβουλευσθαι περιάγεται ἐς τὸν ναυτίον, καὶ ὡς ἄγαν χαλεπὸν καὶ πολιτείαν διαφθεῖραι δυνάμενον τὸ τῶν ὑπηκόων ἀνήκοον. Μανρίκιος μὲν γὰρ ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς εὐβεβουλευμένος, καὶ καθ' ὅσον οἶόν τε ἦν ἀνθρώπῳ προέγνω τὰς ἀδήλους τῶν πράξεων ἀποβάσεις, τῇ δὲ τῶν ἄλλων στρατηγῶν ἀκοσμία τῷ μὴ φυλάξαι τὰ πρὸς αὐτοῦ εἰρημένα τε καὶ παρεγγυηθέντα ἐς ἔσχατον κινδύνον τὰ Ῥωμαίων ἤλασε πράγματα. καὶ οὐχ ἢ σταλεῖσα μὲν πρὸς τοῦ ἡγεμόνος κατὰ τε τὸ Δούβιον καὶ Ἰβηρίαν ταῦτα ἐδυστήχησε στρατιὰ μόνον, αὐτὸς δὲ ὁ Μανρίκιος ἀπαθῆς κακῶν ἔμεινεν, [ἀλλὰ] κακείνος εἰς τελευταίας διωλίσθησεν ἐλπίδας, ὅμως διεσώθη μόγις."

"Ὅτι ἢ τῶν προσδοκηθέντων ἀνάγκη τὸν προσδοκῶντα ἠαυθυμότερον διατίθῃσιν. [Exc. de sentent. (cod. p. 321) p. 362, 363 Mai., 434—436 Niebuhr.]

60 "Ὅτι παρεσκευάζετο ὁ Τιβέριος διαλύσαι τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον. τοιγαροῦν οὕτως ἄρεσαν τῷ βασιλεῖ, ἀφίησιν ἐπὶ τούτῳ Ζαχαρίαν ἐν τοῖς Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν μεθορίοις προσβενδόμενον καὶ αὐτῶν ὄν δὴ καὶ πολλάκις ἐπὶ ταῖς τοιαύταις ἐχειροτόνησε χρεῖαις. ὁ δὲ ἀφικόμενος, καὶ δῆλον καταστήσας ἐφ' ᾧ ἐποιήσατο ὡς Πέρσας τὴν ἄφιξιν, ὁ μὲν ὑπῆρχεν ἐν τούτοις, βασιλεὺς δὲ Περσῶν ἐκπέμπει Ἀνδρίαν. οὗτος δὲ ἀνήρ κατὰ τοσοῦτον ἐχέφρων τε ἦν καὶ πράγμασι πλείστοις ὀμιλήσας, καθ' ὅσον τε αὐτῷ

ἐπὶ μακροτάτου καὶ τὰ τοῦ χρόνου ξυνέβαινε ἐπισφοραγίζοντι τῷ πᾶν γηραλέῳ τὸ νουνεχές. ἐπειδὴ δὲ συνηλθέτην ἀγχοῦ τῆς πόλεως τοῦ Δάρας ξὺν τοῖς καὶ οἱ τῶν ἐκεῖνη πόλεων Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν ἡγεμόνες, οἱ μὲν δὴ ἐξηγνύοντο ἕκαστοι διαλεχθησόμενοι περὶ τοῦ ὅπως θεῶν καταθέσθαι τὸν πόλεμον· ὁ δὲ γε τῶν μεθορίων λεγόμενος προτήκτωρ, δηλοῖ δὲ παρὰ Ῥωμαίοις τὸν ἐς τοῦτο καταλεγόμενον ἀξίας, τὸν βασιλεῖον προσκεκαστήν, οὗτος δὴ οὖν κατεσκευάσαε καλύβας, ἐν αἷς ἐμελλον ἐκατέρως πολιτείας πρέσβεις τὰ εἰρημένα διασκέπτεσθαι· τοῦτο γὰρ τὸ λειτούργημα ἀνωθέν τε καὶ ἐξ ἀρχῆς τῷ προτήκτωρι ἐπιτέτραπται. παρεσκευασθέντων οὖν τῶν τοιῶνδε ἐνδικοιτημάτων, καὶ γενομένων ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Ἀνδρίαν τε καὶ Ζαχαρίου καὶ τῶν τῆς περικοκίδος ἀρχόντων, τοῦ μὲν Ἀνδρίαν τὴν συνέλευσιν ποιουμένου ἐκ τοῦ Δάρας, Ζαχαρίου δὲ ἐκ τοῦ Μάρδιδις, καὶ αὐτῶν οὐχ ἦτιον ταῖς αὐταῖς χρωμένων δικαιολογίας, αἷσπερ καὶ ἐν ταῖς προτέροις πρεσβείαις καὶ τῶν μὲν Περσῶν βουλομένων κομίζεσθαι ἀπὸ Ῥωμαίων τὰ ὅσαπερ ἐκ πλείστον χρόνον εἰώθεσαν χρήματα τὰ διομολογηθέντα ἐπὶ τῶν Ἰουστινιανοῦ χρόνων, πρὸς τούτοις ἔχειν καὶ τὸ Δάρας, τῶν δὲ δὴ Ῥωμαίων ἐξ ἐναντίας ἀπισχυριζομένων ὥστε μηδὲν κατατιθέναι μήτε μὴν ὥσπερ τιμήματός τινος πρίασθαι τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἀνασώσασθαι ἀπὸ Περσῶν τὸ Δάρας, ἀντάλλαγμα μέντοι παρέχοντας τὴν ἐξ ἀρχῆς Περσαμενίαν τε καὶ Ἀρξανηνὴν ἀνευ τῶν ἀμφοτέρων χώρας οἰκητόρων τῶν ὅσοι τῇ Ῥωμαίων προσεχώρησαν πολιτεία, — πλείστον οὖν, ὥσπερ εἰκός, ἐπὶ τηλικῷ πράγματι προενηνεγμένων λόγων καὶ ἤμισα εἰς ἔργον ἀχθέντων, μήτε μὴν τῇ

συμφωνία ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν ξυμβαίνοντων ἀλλή-
 λους, τὸν Ἀνδίαν παρακρούσασθαι Ζαχαρίαν ὑπο-
 τοπήσαντα ἐφ' ᾧ θέσθαι συνθήκας οὐκ ἐς τὸ εὐ-
 προπέες, ἀλλὰ γὰρ πάντῃ ἀσυμφόρους τῇ Ῥωμαίων
 ἀρχῇ, φάναι λέγεται τοιαῦτα· "τείχη καὶ πύλαι, καὶ
 εἴ τι τοιοῦτον, ᾧ ἄνδρες, φυλακτήριον, φυλάττειν
 μὲν, ὡς εἰκός, δυνήσεται καὶ πόλιον καὶ πολιτείαν
 ὄλην· ἐν οἷς δὲ τυγχάνουσιν οἱ τούτοις περιπεφραγμέ-
 νοι, κρύπτειν οὐ ἠάδιον. φήμη γὰρ αἰεὶ χειροῦται
 τὰ πράγματα, καὶ τὰ δοκοῦντά πως ἀδηλα καθεστὰ-
 ναι προτίθῃσι ταῖς ἀκοαῖς, ὥσπερ ἐπ' ἀγορᾶς ἐν
 φανερῷ τῷ βουλομένῳ πρῆσθαι ὄνα. τοιγαροῦν
 καὶ ἡμεῖς ἐξεπιστάμεθα τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν πολέ-
 μοις ἀντερείδουσαν πλείστοις, καὶ πολλαχόσε τῆς
 οἰκουμένης ὄπλα κινουσαν καὶ τῇ δυνάμει μεμερισμέ-
 νην σχεδὸν ἐφ' ἐκάστῳ βαρβάρῳ γένει, καὶ τὴν καθ'
 ἡμᾶς πολιτείαν οὐκ ἀπὸ τρόπου Ῥωμαῖοι γινώσκουσι
 μηδενὶ τῶν πάντων ἀνθρώπων νῦν πολεμουσαν ἢ
 Ῥωμαίοις μόνοις. ὡς οὖν ὑμῶν μὲν πολλοῖς ἔθνεσι
 μαχομένων, ἡμῶν δὲ μόνοις ὑμῖν, οὕτω καὶ τὰς
 ξυνήκας ἀνάγκη διατιθέναι. βέβαιον γὰρ ἂν γένοιτο
 Ῥωμαίοις τε τὸ περιεῖναι καὶ πρὸς πολλὰ διαγωνιζο-
 μένοις ἔθνη καὶ πρὸς μίαν τῶν Περσῶν πολιτείαν,
 καθάπερ καὶ ἡμῖν ἐν βεβαίῳ γενήσεται τὸ κρατεῖν
 πρὸς οὐδένα τῶν ἄλλων ἢ πρὸς Ῥωμαίους μόνοις·
 ἔχουσι τὴν διαφορὰν καὶ τῷ πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν
 παρατάττεσθαι πόλεμον." ταῦτα ἐπεὶ ἔλεξεν ὁ Ἀν-
 δίαν, ἀκηκοῦτα Ζαχαρίαν λέγεται ὑπομειδιᾶσαι καὶ
 ὦδε εἰπεῖν· "εὐ σοι γένοιτο, ᾧ Ἀνδίαν, καὶ Πέρση
 πεφνῶτι καὶ μαρτυροῦντι Ῥωμαίοις τῆς ἀνδρείας καὶ
 παρατρώσαντι τὴν ἀλήθειαν οὐδαμῶς· εἰ γὰρ μή, ὡς
 ἔφησ, ἢ Ῥωμαίων περιεσπάτο δυνάμεις, καὶ τὴν πολυ-

χειρίαν τοῦ κατ' αὐτὴν στρατοῦ κατὰ πολλὰ τῆς οἰκου-
 μένης ἐξέτεινεν ἔθνη, καὶ ὡς ἐγεφύρωσε τῇ δυνάμει
 τὴν θάλατταν καὶ τὰς ἠπείρους ἐξευξε τῷ πανταχοῦ
 παρεῖναι τε καὶ περιεῖναι, τί ἂν οἶα πεπονθέναι Πέρ-
 σης ἢ ἐπὶ πόσον ἀντισχεῖν τῷδε τῷ πολέμῳ; οἶμαι μὲν
 οὖν ἐγὼ γε καὶ τὸ γε δήπου τούνομα συμφραθῆναι
 Πέρσας, καὶ μόνῳ νικήσαι τῷ μηδέποτε φέρεσθαι τῇ
 μνήμῃ." τούτων Ζαχαρία εἰρημέναν ὁ Ἀνδίαν τῇ
 σιγῇ ἐδήλωσε τὸ νενικήσθαι τῷ λόγῳ. τοιαῦτα μὲν
 οὖν ἄμφο διελεγέσθην. ἐν τοσοῦτῳ δὲ ὁ Ταγχοσδρῶ,
 Περσῶν στρατηγός, ἅμα τῇ Περσικῇ στρατιᾷ ἐς τὰ
 ἰππασίμα τὰ περὶ τὴν Νίσιβιν ἐστρατοπεδεύετο κατὰ
 τὸν Μυρδόκιον ποταμόν. Μανρίκιος δὲ χαρακώσας
 ὑπῆρχε τὰς ἀμφ' αὐτὸν δυνάμεις ἐν τῷ δὴ λεγομένῳ
 Μονόκαρτον, ἐν ἀρχιδύρῳ Κωνσταντίνης τῆς πόλεως.
 ἔστι γὰρ δήπου τὰ περὶ τὸ Μονόκαρτον ἅπαντα
 ἐνυδρά τε καὶ ἰππόβοτα καὶ στρατῷ ἐνσκηνώσασθαι
 ἀγαθὰ. οὕτω μὲν οὗτοι ἀπεταφρεύοντο. ἀτὰρ ὁ
 Ἀνδίαν ἐτι ξυνεστῶσης τῆς ἐκκλησίας ἐχρᾶτο καὶ
 20 πτοίαις τισὶ καὶ φευκισμοῖς, Ζαχαρία ὑποδηλῶν ὡς
 αὐτὸς εἶη μόνος ὁ διακωλύων τὸν Ταγχοσδρῶ τὴν
 Ῥωμαϊκὴν γῆν κατασεῖσαι ἅπασαν. τυχὸν γὰρ ἐν ᾧ
 διαλεγόμενος ἦν ἀνεφαίνετό τις τούτων δὴ τῶν ἐς
 τάχος ἰππαζομένων τε καὶ τὰς ἀγγελίας τῷ τάχει
 25 τῶν ἰππίων διακομιζόντων, πλαττόμενος ἐκ τοῦ Ταγ-
 χοσδρῶ ἐστάλθαι. καὶ δὴ τὸν Ἀνδίαν ἰδίᾳ λαμβά-
 νων ἐνεχειρίζετο οἱ ἐπιστολήν, ἐν ᾗ ἐνεφέρετο ὡς
 Ταγχοσδρῶ δῆθεν γεγραφότος, οἷα ἀκαθάρτου οὔσης
 τῆς Περσῶν στρατιᾶς, μάλα τε ὀρμώσης καὶ δὴ ἐμ-
 30 βαλεῖν ἐς τὴν Ῥωμαϊκὴν. τοιαῦτα ψευδομένης τῆς
 ἐπιστολῆς, συνεψεύδετο τοῖς γεγραμμένοις καὶ ὁ
 κοινογράφος, ὃς τῷ ἀγγελιαφόρῳ, ἄτε ἄρτι ἀφιγμένῳ

ἐκ τῆς ὁδοποιρίας, συμπεπασμένους τε καὶ ἐνιζάνων
πολύς περὶ τὴν κόμην ὑπῆρχεν. ἅμα δὲ καὶ ὁ Ἄν-
δρίαν διαλεγόμενος τῷ ἦθει ὑπεκρίνετο, καὶ τῇ ἄλλῃ
κινήσει τοῦ σώματος ὑπεφαίνετο οἷα μὴ ἐφιέμενος
πολέμου. τὸ μετὰ ταῦτα κατὰ δὴ τὸν ξύλλογον
ἑαυτὸν ἀναμεινύς, ἔφασκε Ζαχαρίας ὡς ἐνοχλοῖτο
ὑπὸ τοῦ Ταγχοσδρῶ καὶ ὡς ἐσήμηνέν οἱ τὴν προ-
θυμίαν τοῦ στρατοῦ εἶναι ἀφόρητον ἐγγαλινοῦσθαί
τε ἀδύνατον, τοῦτο μὲν ἐν πολλαῖς μυριάσι ξυνη-
σταμένης τῆς Περσικῆς δυνάμεως, τοῦτο δὲ καὶ ἐς
τὰ μάλιστα ἱεμένης τὴν Ῥωμαίων ἅπασαν καὶ δὴ
παραντίκα πυρπολήσειν, καὶ ὡς, εἰ μὲν Ῥωμαῖοι
ἔλοιπτο, καθ' ὃν ἂν βούλοιντο τρόπον Πέρσαι, ἐμ-
πεδῶσαι τὰς σπονδὰς, ἀφέξασθαι τῶν ὀπλων· εἰ δὲ
γε οὐ βούλοιντο, ξυγγορήσειν ἀντὶ ἐμβαλεῖν παρα-
χρημα ἐς τὴν ἔφραν Ῥωμαίων· οὐδὲ γὰρ ἀνθέξειν
αὐτοὺς κἄν γοῦν τὸν κτύπον τῶν φαιερῶν τοῦ
Περσικοῦ ἀκούσεσθαι πλήθους. ἄλλως τε δὲ δεδιέ-
ναι τὴν τοῦ κατ' αὐτοὺς βασιλέως ὀργὴν ἐς χρόνον
τοσοῦδε ἀναβαλλομένους τὸν πόλεμον. οὕτω μὲν οὖν
ὁ Ἄνδρίαν δολερωτάτα τε καὶ ἀλαζονικώτατα τῷ
κόμῳ χρησάμενος τῶν ῥημάτων ἐπλάττετο ἐκοντὶ
μὴ προσίεσθαι τοῦ πολέμου τὸ ἀντεξούσιον. συνεῖς
δὲ καὶ Ζαχαρίας τὸ ἀπατηλὸν τῶν εἰρημένων, καὶ
τὴν κομπολογίαν παραπέτασμα εἶναι τοῦ ψεύδους,
ὡς Ἄνδρίαν ἔφη "οὐκ ἐν τῷ ἀπατᾶν τὸ ἐχέφρον
δηλοῦται, μάλιστα τοῦ ἀπατωμένου ξυνειδότητος. ἵ
γὰρ οἶσι με μὴ ἐξεπίστασθαι ὡς πλάσματά ἐστι τὰ
ὑπὸ Περσῶν πρᾶσσόμενά τε καὶ λεγόμενα καὶ οὐδὲν
ἕτερον ἢ δόκησις καὶ ἀποσκιάσματα καὶ φανακισμοί,
καὶ ὡς σὺ αὐτὸς ἅπαντα ταῦτα ἐδραματούργησας,
ἐννοῶν ἐκφοβήσειν Ῥωμαίους; ὡς ἂν οὖν βούλει καὶ

ἀρεστόν σοι εἶη, ἐφίημι ποιεῖν. πλὴν εὖ ἴσθι ὡς
ἐν ἀρχαῖς τοῦδε τοῦ πολέμου Ῥωμαίοις τὸ ὀπλοφο-
ρεῖν φορτικώτατόν τι ἐφαίνετο· ὥστε ἀμέλει καὶ ἱε-
τείαις ἐχρώμεθα ὡς ὑμᾶς μὴ ἀναγκασθῆναι σφᾶς
ἐπιλαβέσθαι ὀπλων. κατὰ τοσοῦτον γὰρ ἐς τὸ ἀπό-
λεμον ἐπιρροπέστατα εἶχον ὡς καὶ ἄχρι Ἀπαμείας
ἐλάσαι Πέρσας, καὶ μὲν οὖν ἄχρι αὐτῆς γε δῆπου
Ἀντιοχείας. ὑμῶν τε πρὸς ταῦτα μὴ ὑποχαλασάν-
των, ἀφ' οὗ ἠσπέσαντο Ῥωμαῖοι τὸ ἐθελοκίνδυνον,
οἶμαι μὴ ἀγνοεῖν Πέρσας ὡς οὐδὲ μέγρι αὐτῶν
τῶν μεθοριῶν ἀναιμωτὶ οἶοι ἐγένεσθε ἀφικέσθαι.
νῦν γοῦν πεπαιδευμένων ἀκριβῶς Ῥωμαίων τὸν πό-
λεμον θαρραλέοι τέ ἐσμεν καὶ εὐέλπιδες ὡς, εἰ γε
κινήσει ὁ Ταγχοσδρῶ, ὑπαντιάσειν οἱ ἐν αὐτοῖς γε
δῆπου τοῖς ὀρείοις δόρῳ Ῥωμαϊκὸν εὐ μάλα τεθηγγέ-
νον, διατιτράν τὰς λαπάρας οἶόν τε ὃν αὐτοῦ. ὡς οὖν
εὖ ἐξεπίσταμένων Ῥωμαίων τοὺς Περσῶν δόλους,
πρᾶττε οὕτω." τούτων οὖν καὶ ἐτέρων πλείστων εἰ-
ρημένων μὲν, μάτην δὲ ὅμως, προῆλθε γὰρ οὐδὲν
ὅτιοῦν, τότε τῷ Μανρικίῳ ἐν γράμμασι δηλοῖ Ζαχα-
ρίας ἀφικέσθαι ἐς τὰ πρὸ Κωνσταντίνης πεδία, οἷα δὴ
ἐκαίσε τὸν πόλεμον ξυγκροτήσονται. ὡσανύτως δὲ καὶ
ὁ Ταγχοσδρῶ κινήσας τὰ Περσικὰ στρατεύματα ἐπα-
γόμενος ἦει ἐς τὰ περὶ Κωνσταντίνην. [Exc. de legat.
p. 171—174 Par., 417—423 Niebuhr.]

Ὅτι φήμη αἰεὶ χειροῦται τὰ πράγματα, καὶ τὰ
δοκοῦντά πως ἄδηλα καθεστάναι προτέθεικε ταῖς
ἀκοαῖς, ὥσπερ ἐπ' ἀγορᾶς ἐν φανερῷ τῷ βουλομένῳ
πρίασθαι ὄνια.

... ἠλλάξατο τοῦ πονεῖν βίον τινὰ α.... μενόντων
φησὶ καὶ τοῦ ἐνδοξοτέρου τὸ ἄδοξον.

Ὅτι οὐκ ἐν ῥώμῃ σώματος, ἀλλ' ἐν ἀνδρείᾳ ψυχῆς ἢ τοῦ πολέμου φοπῆ κινδυνεύεται.

Ὅτι οὐδὲν οὕτω φαστῶνης καὶ τρυφῆς καὶ ἀναπαύλης ὡς κίνδυνοι καὶ πόνοι καθεστῆκασιν οἰκεῖοι. πόνος μὲν γὰρ (τοῖς) τῶν προκτηθέντων ἀπολαύουσιν, ὥσπερ ταμιεῖόν τι τῆς ἐνέλευστος καθέστηκεν τρυφῆ δ' ἀνευ τοῦ προπαιδεύεσθαι πόνοις τοῦ κάκιστα ζῆν ἡγεμῶν· ἔστι δὲ (ἐνίοτε δὲ vel ut Bekk. ἔστιν ὅτε) καὶ αὐτοῦ τοῦ ζῆν μετὰ τῆς ἀδοξίας ἀπαλλαγῆ.

Ὅτι Ταρχοσδρῶ ἐβλήθη ὑπὸ τινος ὀλεθρίαν τινὰ πληγῆν. καὶ ἔμοιγε οὐκ ἀπότροπον (ἀπὸ τρόπου Β.) φαίνεται τὸ τοιούδε τι γενέσθαι· ἐργάτις γὰρ τῶν τοιούτων ἢ τύχη, πολλοὶ γὰρ πολλάκις τῶν λίαν εὐδοκίμων ὑπὸ ἀδοκίμων ἐσφάλησαν, καὶ φύσει τιτὰ τὰ περὶ ἄδοξας ἀνθρωπείῳ συμπεριφέρεται γένει.

Ὅτι ὁ Μανρίκιος ἠττηθεὶς ὑπὸ Περσῶν μεγίστην κατείχετο ἀνία· οἷς γὰρ παρ' ἐλπίδα τι ἀποβαίνει, καὶ ἐν μὲν τῷ καιρῷ τῆς πράξεως ἀνδρέκονται τῆ τοῦ περισσεύεσθαι ἀνάγκῃ, παρὰ πάσης δὲ τῆς τιμῆς (φιλοτιμίας Herw.) τοῦ ἔργου ἐν ἡσυχίᾳ γενόμενοι τὸ λοιπὸν ἀθυμότατα διατελοῦσιν ἄρα λογιζόμενοι... (ἀναλογιζόμενοι Herw.) καὶ τῆς ἐλπίδος ἐξέπεσον· καὶ Μανρίκιος οὐδὲ (οὐδὲν γὰρ Herw.) δεῖ δὴ αὐτῶν σιωπᾶν, ὧν ἦττον (ὧν ἦττων Herw.) [Exc. de sentent. (cod. p. 322) p. 363, 364 Mai., 436—437 Niebuhr.]

62
a. 380. Ὅτι Ἰταλία ὑπὸ τῶν Λογγιβάρδων σχεδὸν ἅπασα ἐπεπόρθητο. διὸ δὴ καὶ ἐκ τῆς συγκλήτου βουλῆς τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἅμα λερεῦσιν ἐκ τοῦ προεστῶτος ἐν Ῥώμῃ τῶν ἱερῶν πεμφθέντων τινῶν, παρεγένοντο πρεσβευόμενοι ὡς τὸν αὐτοκράτορα τοῖς ἐκεῖσε μέρεσιν ἐπαρκέσαι. ἀλλ' ὁ Περσικὸς πόλεμος ἐν Ἀρμενίᾳ τε κατὰ ταῦτον καὶ ἐς τὰ

περὶ τὴν ἑφῶν ξυνεστηκῶς τε καὶ οὐκ ἀπολήγων, μᾶλλον μὲν οὖν ἐπὶ τὰ μείζονα δυσχερῆ ἐκτεινόμενος, οὐδεμίαν ἀξιόλογον συνεχώρησε στρατιάν τε τὸν αὐτοκράτορα, οὐδὲ μὴν ἀποχωρῶσαν τοῖς ἐκεῖσε πράγμασι δύναντιν στείλαι. ὅμως δὲ καὶ ἐκ τῶν παρόντων τε καὶ ἐνδεχομένων στρατεύματα ξυναγείρας ἐστειλεν ὁ βασιλεὺς, καὶ τὴν ἄλλην ἐτίθειτο ἐπιμέλειάν τε καὶ σπουδὴν, εἰ πῶς τις τῶν ἡγουμένων τοῦ Λογγιβάρδων ἔθρους δεξιῶσεται δόροις ὑποπέλθων καὶ μεγίστας ἐπαγγελόμενος χάριτας, ἥδη τε πλείστοι τῶν δυνατῶν μετετίθεντο ὡς Ῥωμαίους, τὴν ἐκ τοῦ αὐτοκράτορος ἀφέλειαν προσδεχόμενοι. [Exc. de legat. p. 126 Par., 331—332 Niebuhr.]

Ὅτι Βασιανὸς ὁ τῶν Ἀβάρων Χαράνος οὐδεμιᾶς ἀφορμῆς ἢ σκῆψεως λαβόμενος, οὐδὲ ψευδῆ γοῦν κατὰ Ῥωμαίων αἰτίαν ἀξιῶσας τινὰ συνθεῖναι, ἀλλὰ γὰρ καὶ κατὰ τὸδε ὁμοίως τὸ ἔτος Ταργίτιον πρὸς βασιλέα στείλας, ὡς τὰ συνταχθέντα κομίσαιτο τῶν χρημάτων, ὀργοῦντα δὲ χιλιάδες ὑπήρχον εἰς ἔτος ἕκαστον νομισμάτων, ἐπειδὴ τὸν τε ἄλλον φόρτον, ὃν ἐκ τῶν χρημάτων ἐνεπορεύεσθε, καὶ τὸ χρυσίον ἔχων ἐπανῆκεν ὡς αὐτόν, ἐκεῖνος ἀνασχυρότατα καὶ βαρβαρότατα ἄφνω παραλύσας τὰς συνθήκας, ἅς πρὸς Τιβέριον τῆς Καίσαρος ἐπιβάντα τύχης εὐθὺς ἐν ἀρχαῖς ἐποίησθε, καὶ πανστρατιᾷ κινήσας ἀφικνεῖται κατὰ δὴ τὸν Σάον ποταμὸν, μεταξὺ Σιγμίου πόλεως καὶ Σιγγηδόνος, καὶ γεφυροῦν ἐπεχείρει τὸν ῥοῦν, ἐπιβουλεύων μὲν Σιγμῖν τῇ πόλει καὶ παραστήσασθαι ταύτην βουλόμενος· δεισας δὲ μὴ διακωλυθεῖν πρὸς τῶν Ῥωμαίων τῶν ἐπιφυλακτικῶν ἐν Σιγγηδόνῃ καὶ τὴν ἐκ πολλοῦ τοῦ χρόνου περὶ τὴν τε καὶ ἐπιστήμην ἐν ταῖς τοῦ ποταμοῦ ναυ-

σιν ὑπιδόμενος, βουλόμενός τε πρὸ τοῦ τὴν βουλήν
 ἐς τὸ φανερὸν ἐκπεσεῖν τὸ ἐγγεῖρημα τελεώσασθαι,
 πλοῖα συναγείρας κατὰ τὴν ἄνω Παννονίαν εἰς τὸν
 Ἰστρον πολλὰ βαρέα, καὶ οὐ κατὰ λόγον τῆς ναυπη-
 γικῆς τέχνης, ὅμως ἐκ τῶν ἐνότων μακρὰς συμπη-
 ξάμενος στρατιώτιδας ναῦς, καὶ πολλοὺς ἐν αὐταῖς
 ἐπιβιβάσας ὀπλίτας ἐρέτας τε, οὐ κατὰ κόσμον, ἀλλὰ
 βαρβαρικῶς τε καὶ ἀνωμάλως ταῖς κώπαις τύπτοντας
 τὸ ὕδωρ, κινήσας ἀθρόον ταῖς τε ἐπακτρίσι κατὰ τὸν
 ποταμόν, καὶ αὐτὸς μετὰ πάσης τῆς Ἀβάρων στρα-
 τίας πεξῆ διὰ τῆς Σιρμιανῆς πορευόμενος νήσον,
 παραγίγνεται κατὰ τὸν Σάον ποταμόν. διαταραχθέν-
 των δὲ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις Ῥωμαίων καὶ τὸ
 ἐγγεῖρημα συννησάντων, τοῦ τε ἐν Σιγγηδόμῳ στρα-
 τηροῦ, Σήθου τοῦνομα, στείλιαντος πρὸς τὸν Χαγά-
 νον καὶ ἐπερωτῶντος ὅ,τι δὴ καὶ βουλόμενος εἰρή-
 νης βεβαίας τε καὶ φιλίας συνεσιώσης αὐτῷ τε καὶ
 Ῥωμαίοις πρὸς τὸν Σάον ἀφίκετο ποταμόν, ἅμα δὲ
 λέγοντος ὡς οὐ περιόψεται γεφυροῦν ἐπιχειροῦντος
 αὐτοῦ τὸν ποταμόν, οὐκ ἐπιτρέποντος ὅλως τοῦ αὐ-
 τοκράτορος· οὐ κατὰ Ῥωμαίων τι μηχανώμενος ἐφη-
 βούλεσθαι πηγνύναι τὴν γέφυραν, ἄλλως δὲ κατὰ
 Σκλαβηνῶν χωρεῖν, καὶ διαπεραιούμενος τὸν Σάον
 ἐπιβαίνων τε εἰς τὴν Ῥωμαίων ἀντις τὸν Ἰστρον
 διαβήσεσθαι κατ' αὐτῶν, πλοίων αὐτῷ πολλῶν
 παρὰ τοῦ Ῥωμαίων αυτοκράτορος εἰς τὴν διάβα-
 σιν παρασκευαζομένων. τοῦτο γὰρ δὴ καὶ πρότε-
 ρον πρὸς χάριν τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως πράξει, καὶ
 πολλὰς ἀλχημασίτων μυριάδας ἐκ τῆς Ῥωμαίων γῆς
 Σκλαβηνοῖς δεδουλωμένων ἐλευθέρως αὐτῆς Ῥω-
 μαίοις ἀποδοῦναι. νῦν δὲ ὑβρίσθαι μὲν ἔλεγε πρὸς
 αὐτῶν οὐ βουλομένων τὸ συνταχθῆν τμηκαῦτα τέλος

παρὰ σφῶν καθ' ἕκαστον ἔτος ἐπ' αὐτὸν κατατιθέ-
 ναι· καὶ πρέσβεις δὲ Ἀβάρων σταλέντας πρὸς αὐτῶν
 ἀνηρῆσθαι. διὰ ταῦτά τε ἤκειν εἰς τὸν Σάον, καὶ
 ἐπὶ τούτῳ πρέσβεις ἐκέλευσε δέξασθαι παρ' αὐτοῦ
 τὸν Σήθον σταλησομένους δι' αὐτοῦ ὡς τὸν αὐτο-
 κράτορα, καὶ ἀτήσοντας παρασκευάσαι κατὰ τὸν
 Ἰστρον αὐτῷ τὰ πλοῖα διαπεραιοῦσθαι μέλλοντι κατὰ
 Σκλαβηνῶν. ὁμνύειν τε ἔλεγεν ἔχειν ἐτοιμῶς τοὺς
 νομιζομένους μεγίστους παρὰ τε Ἀβάροις καὶ Ῥω-
 μαίοις ὄρκους, ὡς οὐδεμίαν τινα κατὰ Ῥωμαίων ἢ
 κατὰ τῆς Σιρμιῶν πόλεως μηχανώμενος βλάβην, ἀλλ'
 ἐπὶ τῇ τοῦ ἔθνους τῶν Σκλαβηνῶν ἐφόδῳ τὴν γέ-
 φυραν βούλοιο πῆξασθαι. ταῦτα οὐ πιστὰ μὲν οὔτε
 Σήθῳ αὐτῷ οὔτε τοῖς ἐν Σιγγηδόμῳ ἐδόκει Ῥωμαίοις.
 ὅμως δὲ οὔτε παρασκευὴν ἱκανὴν ἔχειν οἴομενοι,
 στρατιωτῶν τε ὀλίγων αὐτοῖς παρόντων καὶ θρομά-
 δων νεῶν πολλῶν οὐ παρουσῶν, οἷα τῆς κινήσεως
 ταύτης ἐξαίφνης τε καὶ ἀπροσδοκίως γενομένης, ἅμα
 τε τοῦ Χαγάνου διαπειλεῖν ἀρξάμενον καὶ διαμαρ-
 τύρασθαι, ὡς αὐτὸς μὲν ταῖς πρὸς Ῥωμαίους συν-
 τεθειμέναις αὐτῷ περὶ τῆς εἰρήνης ἐμμένοι συνθη-
 καῖς, κατὰ δὲ τῶν ἑαυτοῦ τε καὶ Ῥωμαίων πολεμίων
 Σκλαβηνῶν χωρῶν οὐκ ἀφῆξεται τοῦ ἔργου τῆς γε-
 φυρώσεως· εἰ δέ τις θαρρήσοι Ῥωμαίων ἔν γοῦν
 ἀφείναι βέλος κατὰ τῶν ἐπιχειρούντων πηγνύναι
 τὴν γέφυραν, γιγνώσκων αὐτοὺς ὡς αὐτοὶ τῆς αἰτίας
 τῆς τῶν σπονδῶν ἤρξαντο καταλύσεως, καὶ τὸ ἐν-
 τεῦθεν, ἅτε ἐκπολεμώσαντας αὐτοὺς τὸ Ἀβάρων
 ἔθνος, μὴ μέμφεσθαι ὅ,τι ἂν παρ' αὐτῶν ἢ Ῥω-
 μαίων ἡγεμονία πάθῃ. ταῦτα δεισάντες οἱ ἐν Σιγ-
 γηδόμῳ τοὺς ὄρκους γοῦν αὐτὸν ὁμνύναι προηκα-
 λούντο. καὶ ὅς παρατύχῃα τοὺς τε Ἀβαρικοὺς ὁμνυνε

ὄρκους, ξίφος σπασάμενος καὶ ἐπαρσάμενος ἐναντῶ
 τε καὶ τῷ Ἀβάρων ἔδνει παντὶ ὡς, εἰ κατὰ Ῥωμαίων
 τι μηχανώμενος γεφυροῦν βουλεύοιτο τὸν Σάον, ὑπὸ
 ξίφους μὲν αὐτόν τε καὶ τὸ Ἀβάρων ἔπαιν ἀναλωθεῖν
 φύλον, τὸν δὲ οὐρανὸν ἄνωθεν αὐτοῖς καὶ τὸν ἐπὶ 5
 τοῦ οὐρανοῦ θεὸν πῦρ ἐπαφήσειν, καὶ τὰ πέριξ ὄρη
 καὶ τὰς ὕλας αὐτοῖς ἐπιπείσεισθαι καὶ τὸν Σάον πο-
 ταμὸν ὑπερβλύσαντα συγκαλύψειν αὐτούς. τοιαῦτα
 βαρβαρικῶς ἀπομοσάμενος ὁ Χαράνος, "νῦν" ἔφη
 "καὶ τοὺς Ῥωμαίους ὄρκους ὀμνύναι βούλομαι." καὶ 10
 ἅμα ἦται παρ' αὐτῶν τί δὴ πιστόν τε καὶ σεβάσιμον
 ἔχει νομίζοιεν, καθ' οὗ τοὺς ὀμνύντας τὴν τοῦ
 θεοῦ μῆνιν, ἣν ἐπινοχοῖεν, οὐκ ἐκφεύξεσθαι. παρα-
 χρημα οὖν ὁ τῆς Σιγγηδόνης πόλεως τὴν ἀρχιερω-
 σὴν διέπειν τὰς θεσπεσίας βίβλους αὐτῷ διὰ τῶν 15
 ἐν μέσῳ τὰς ἀγγελίας διακομιζόντων [ἐνεχείρισε].
 καὶ ὃς δολεροτάτα πως ἐπικρουσάμενος τὸν νοῦν
 ἀνίσταται τε ἐκ τῆς καθέδρας καὶ σὺν φόβῳ δῆθεν
 πολλῶ καὶ σεβάσματι ταῦτα προσποιησάμενος δέ-
 χεσθαι καὶ προσκυνήσας προθυμότερα ὀμνυσι κατὰ 20
 τοῦ λαλήσαντος τὰ ἐν ταῖς ἀγίας διφθέρας ῥήματα
 θεοῦ μῆδεν τῶν εἰρημένων παρ' αὐτοῦ διαψεύ-
 σεσθαι. δέχεται τοιγαροῦν ὁ Σῆθος τοὺς παρ' αὐ-
 τοῦ πρέσβεις, καὶ ἀποστέλλει εἰς τὴν βασιλίδαν Τι-
 βερτίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ἕως δὲ οἱ τε πρέσβεις τὴν 25
 ἐπὶ τὴν βασιλεύουσαν πόλιν ὁδὸν διήμνον, καὶ ὁ
 αὐτοκράτωρ ἐμελλε ταῦτα ἀκούσεσθαι, ὁ Χαράνος
 ἐν μέσῳ διαμελλήσας οὐδὲν πάση σπουδῇ καὶ πολυ-
 χειρίᾳ, συμπάσης αὐτῷ τῆς Ἀβάρων, ὡς εἰπεῖν,
 στρατιᾶς συμπονούσης, ἐγεφύρον τὸν ποταμὸν, θεῖ- 30
 ναι (πέρας ἐπιθεῖναι Nieb., malim φθάσαι) βουλό-
 μενος πρὶν ἢ ὁ αὐτοκράτωρ αὐτοῦ συννοήσας τὸ

βούλημα διακωλύειν αὐτὸν ἐκ τῶν ἐνότων ἐπιχειρή-
 σοι. [Exc. de legat. p. 126—129 Par., 332—336 Niebuhr.]
 Ὅτι ἀφικόμενον τῶν πρέσβειν τῶν Ἀβάρων εἰς 64
 τὴν βασιλίδαν, καὶ αἰτούντων τὸν αὐτοκράτορα παρα-
 σκεῦάσαι τὰς ναῦς τῷ Χαράνῳ καὶ τῇ στρατιᾷ τῶν
 Ἀβάρων εἰς τὸν Ἴστρον διαβησομένη κατὰ Σκλαβη-
 νῶν, θαρροῦντα γὰρ ἤδη τὸν Χαράνον εἰς τὴν φιλίαν
 τὴν αὐτοῦ τὴν γέφυράν τε εἰς τὸν Σάον ἐργάζεσθαι
 ποταμὸν καὶ βούλεσθαι τοὺς κοινούς ἐχθρούς αὐτοῦ
 10 τε καὶ Ῥωμαίων Σκλαβηνοὺς ἐκτρέψαι, ταῦτα ἀπαγ-
 γελάντων εὐθύς μὲν τὸ ἐπιχείρημα καὶ τὴν ἐνοιαν
 τοῦ Χαράνου διέγνω σαφῶς ὁ αὐτοκράτωρ, ὡς τὴν
 πόλιν τὸ Σίρμιον ἐξελεῖν βουλόμενος ἐργάζοιτο τὴν
 γέφυραν ἀποκωλύσαι βουλόμενος τὴν τῶν ἀνεγ-
 15 καίων εἰσχομιδὴν, ὅπως λιμῶ παραστήσοιτο τὴν πό-
 λιν. οὐ γὰρ ἦν ἀποχρώσας δαπάνας εἰς αὐτὴν προ-
 αποθέμενος, τῇ συνεστώσῃ πρὸς Ἀβάρους εἰρήνην
 θαρρῶν. ἀπορῶν δὲ στρατιᾶς, οὔτι λέγω πρὸς τὴν
 Ἀβάρων δύναμιν ἐνταξαζομένης, ἀλλ' οὐδὲ ὀλιγί-
 20 στης ὁλως ὑπαρχούσης αὐτῷ, πάντων τῶν στρατιω-
 τικῶν καταλόγων εἰς τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον ἐν
 Ἀρμενίᾳ τε καὶ τῇ μέσῃ τῶν ποταμῶν ἐνησχολη-
 μένων, ἀπεπροσποιεῖτο δῆθεν ὡς οὐ συννοήσας τὸ
 βουλευθὲν τῷ Χαράνῳ. ἐφασκε δὴ βούλεσθαι μὲν
 25 καὶ αὐτὸς κατὰ Σκλαβηνῶν αὐτοὺς χωρῆσαι, πολλὰ
 τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας δηοῦντων· οὐκ εἶναι δὲ
 τῆς ἐπιχειρήσεως τὸν καιρὸν Ἀβάρους συμφέροντα,
 Τούρκων ἤδη περὶ Χερσῶνα ἐστρατοπεδευμένων καὶ
 ταχέϊαν αἰσθησῖν αὐτῶν, ἦν τὸν Ἴστρον διαπεραιω-
 30 θῶσι, δεξομένων. ἀλλὰ ἐπισχεῖν γὰρ νῦν εἶναι κα-
 λὸν αὐτοὺς καὶ ὑπερβαλέσθαι τὴν ἐπιχείρησιν. αὐτὸς
 δὲ οὐ πολλοῦ τὴν χρόνον διάνοιαν γνώσεσθαι Τούρκων

ὅποι δὴ καὶ τῆς ἐφόδου τὴν ἔννοιαν ἔχοιεν, καὶ ταύτην δῆλῃ ποιήσειεν τῷ Χαγάνῳ. ταῦτα οὐκ ἔλαθε τὸν τῶν Ἀβάρων πρεσβευτὴν ἐξεπίτηδες πρὸς τοῦ βασιλέως συμπεπλάσμενα, καὶ ὡς τὸν ἀπὸ Τούρκων αὐτοῖς προβαλλόμενος φόβον ἐφέξειν ἠλπίζε τῆς ἐπι-
 5 νοίας αὐτοῦς. ἔδοξε δ' οὖν πείθεσθαι, καὶ συνετίθετο πάντως ἐπισχῆσειν τὸν Χαγάνον. ἦν δὲ οὗτος ὁ μάλιστα ἐνάγων αὐτὸν αἰεὶ καὶ παροτρύνων ἐς τὸν κατὰ Ῥωμαίων πόλεμον. καὶ οὗτος μὲν δῶρα, ἐφ'
 10 οἷς ὑπέσχετο, πολλὰ κομισάμενος ἐξώρμησε τῆς βασιλίδος· καὶ συνέβη κατὰ τὴν Ἰλλυριῶν αὐτὸν διόδενοντα μετὰ τῶν προπεμπόντων ὀλίγων Ῥωμαίων πρὸς τῶν κατατρεχόντων τὴν χώραν Σκλαβηρῶν ἀναρεθῆναι. οὐ πολλὰ δὲ διέδραμον ἡμέραι καὶ παραντίκα ἕτερος ἦεν ἐκ τοῦ Χαγάνου σταλεῖς ἐς
 15 τὴν βασιλίδα πρεσβευτῆς, Σόλαχος τοῦνομα, ὃς εἰσόδου πρὸς βασιλέα τυχὼν φανερώτατα ἤδη καὶ μετὰ γυμνῆς τῆς ἀναιδείας ἔφη ὧδε· "ὡς ὁ Σίος μὲν ἤδη διαπέφρακται ποταμὸς γεφυρωθεὶς ἠλίθιον τι νομίζω διαβεβαιουῖσθαι· τὸ γὰρ προδηλότατον ἐν
 20 εἰδόσι λέγειν ψόγος τῷ λέγοντι, καὶ οὐδεμία μηχανὴ Ῥωμαίους ἐπαρκέσαι Σιρμίθ τῇ πόλει, μήτε τροφῆς μήτε μὴν ἑτέρας τινὸς βοήθειας διὰ τοῦ ποταμοῦ τὸ λοιπὸν ἐς αὐτὴν ἐσπλευσομένης, πλην εἰ μὴ τοσαύτη Ῥωμαίων ἀφίκοιτο πληθὺς ὡς δυνάμει καὶ βίᾳ τὴν
 25 τε τῶν Ἀβάρων ἀπελάσαι στρατιὰν καὶ διαλύσαι τὴν γέφυραν." χοῆμαι γοῦν τὸν αὐτοκράτορα μηδαμῶς ἐκπολεμῶσαι μίᾳς ἕνεκα πόλεως εὐτελοῦς, μᾶλλον δὲ χύτρας, ταύτη γὰρ αὐτῇ δήπουθεν ἐχρήσατο τῇ
 30 λέξει, Ἀβάρους τε καὶ τὸν τῶν Ἀβάρων Χαγάνον, ἀλλ' ἐξαγαγόντα σφόδρα ἅπαντας τοὺς ἐν αὐτῇ στρατιώτας τε καὶ οἰκίτορας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐστὶν

αὐτοῖς τῶν φέρεσθαι δυναμένων κτημάτων, παραχωρήσει τῷ Χαγάνῳ τῆς πόλεως, γυμνῆς τε καὶ ἐρημοῦ τὸ λοιπὸν καθεστῶσης. δεδοικέναι γὰρ αὐτὸν μὴ νῦν μὲν ταῖς τῆς εἰρήνης ἐμμένειν προσ-
 5 ποιοῖντο Ῥωμαῖοι συνθήκας, μέχρι τὸν κατὰ Περσῶν διαθεῖντο πόλεμον, διαδέμενοι δὲ μετέπειτα πανστρατιᾷ κατὰ Ἀβάρων χωρήσειεν, ἐτοιμώτατον ἐπιτείχιμα ταύτην γε δήπου τὴν πόλιν ἔχοντες κατ'
 10 αὐτῶν, καὶ οὔτε ποταμῷ μεταξὺ μεγίστω οὔτε μὴν ἑτέρῳ τινὶ δυσχωρίᾳ παντελῶς διεργόμενοι. σαφές τε εἶναι καὶ φανερώτατον ὡς οὐκ ἐπὶ καλῷ τῷ Ἀβάρον, εἰρήνης τῷ αὐτοκράτορι πρὸς αὐτοὺς σταθερᾶς συνεστῶσης, τηλικαῦτα περὶ τὴν πόλιν τὸ Σίριμιον ἀκοδομήσατο τείχη. χαίρειν μὲν γὰρ ἔφασκε
 15 τὸν Χαγάνον καὶ ἐπὶ τοῖς καθ' ἑκαστον ἔτος στείλομένοις αὐτῷ παρὰ βασιλέως δώροις· καλὸν γὰρ ὑπάρχειν κτήμα καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ μὲν οὖν ἐσθῆτα σηρικὴν· ἀπάντων δ' οὖν ἀξιοκτιτότερον εἶναι τούτων καὶ τιμιώτερον τὴν ψυχὴν, περὶ
 20 ἧς φοβούμενον αὐτὸν καὶ ἀναλογιζόμενον ὡς τὰ πολλὰ τῶν εἰς τὸν φθάσαντα χρόνον κατ' ἐκείνην δήπου τὴν χώραν ἐπελθόντων ἔθνων τοιοῦτοις δώροις Ῥωμαῖοι προκαλέσαντες, τέλος ἐς καιρὸν ἐπιθέμενοι πανωλεθρίᾳ διέφθειραν, οὐκ ἀποστήσεσθαι
 25 τῆς ἐπιχειρήσεως, οὐ δώροις, οὐκ ἐπαγγελίαις, οὐχ ἑτέρῳ τινὶ τῶν πάντων, πρὶν ἢ τὴν πόλιν τὸ Σίριμιον χειρωσάμενος τὴν Σιρμιανὴν ἅπασαν οἰκειώσεται νῆσον, ἣν δικαιοτάτα καὶ προσήκειν αὐτῷ
 30 Ἀβάρον πολεμηθέντων (καταπ. Nieb.), ὡς ἐντεῦθεν καὶ τὰ κτήματα κατὰ τὸ εἶδος αὐτῷ μᾶλλον καὶ οὐ Ῥωμαίοις ἀρμόζειν. ταῦτα ἑτάραξε μὲν, καὶ τὴν διὰ-

νοιαν δεινῶς ὑπό τε ὀργῆς καὶ λύπης συνέχευε τοῦ
 αὐτοκράτορος· τοῖς εἰκόσι δέ, ὡς ἐνῆν, λόγους καὶ
 αὐτὸς χρησάμενος ἀντέλεξε ὧδε· "ὡς οὔτε δυνάμει
 καὶ ἀνδρείᾳ χειρὸς οὔτε σοφίᾳ περιήλθην ἡμᾶς ὁ
 Χαράνος, ἀλλὰ εἰρήνας τε καὶ συνθήκας καὶ θεῶν
 τὸν ὁμοθέτην καθυβρίσεις, παντί που δήλον. πλέον
 δὲ ὁμως οὐδὲ αὐτῷ τῆν ἀπιστίαν οἶμαι παρέξειν·
 θάττον γὰρ ἂν αὐτῷ μίαν τῶν θυγατέρων κατεγ-
 γνήσω, δυοῖν ὑπαρχουσῶν, ἢ τὸ Σίριμιον τὴν πόλιν
 ἐκὼν παραδώσω. εἰ δέ γε δυνάμει καὶ βίᾳ ταύτην
 ἐξέλθοι, καὶ οὕτω τὸν ὑβρισμένον παρ' αὐτοῦ θεῶν
 ἐκδικῶν ἀναμένον αὐτὸς ἡμιστά τι καταπροέσθαι τῆς
 Ῥωμαίων πολιτείας ἐννοηθεῖν ποτέ." ἐπὶ τούτοις
 τὸν πρεσβευτὴν ἀποπεμφάμενος, παρσκευάζετο ἐκ
 τῶν ἐνόντων τῇ πόλει ἀμύνειν, στρατιάν μὲν, ὡς
 ἐφθην εἰρηκώς, οὐδὲ βραχεῖάν τινα ἔχων, στρατη-
 γοὺς δὲ καὶ ἡγεμόνας καὶ λοχαγοὺς στέλλων, τοὺς
 μὲν διὰ τῆς Ἰλλυριῶν, τοὺς δὲ διὰ Σαλαματίας, ὡς
 ἂν τὴν πόλιν διὰ φρουρᾶς ἔχοιεν. [Exc. de legat.
 p. 129—131 Par., 336—340 Niebuhr.]

65 Ὅτι Θεόγνις ἐπεὶ ἐν Κασίᾳ καὶ Καρθωναγία ταῖς
 νήσοις ἐγένετο, λόγων αὐτῷ κινηθέντων περὶ σπον-
 δῶν, προσεδέξατο. παραγενομένου τε τοῦ Βαϊανοῦ
 καὶ τοῦ ἵππου ἀποβεβηκότος, τεθείσης οἱ καθέδρας
 χρυσοῦς ἐνίσταται αὐτοῦ, ἐκ διαλλίδων ὑφασμάτων
 σκευασθείσης αὐτῷ ὥσπερ καλύβης τινός. ἀλλὰ γὰρ
 καὶ ὥσπερ ἀντ' ἐρύματος πρὸ τῶν στέρνων αὐτῷ
 καὶ τοῦ προσώπου προβάλλοντο θυρεοὺς, διὰ τὸ
 μὴ ἐκτοξεῦσαι Ῥωμαίους τυχὸν οὕτω δὴ ἀθρόον ἐς
 αὐτόν. ἀτὰρ οἱ γὰρ ἀμφὶ Θεόγνιν παραγενομένοι,
 βραχὺ τε ἀφεστῶτες τοῦ χωρίου, ἵνα ὁ Βαϊανὸς
 ἐφεξόμενος ἦν, διελέγοντο ἐρημηέων Οὐντων

τὰς πίσταις διασαφηνιζόντων περὶ σπονδῶν. καὶ ὁ
 μὲν Βαϊανὸς ἔφρασε δεῖν ὑπέκειν οἱ Ῥωμαίους
 ἀμαχητὶ τοῦ Σιριμίου, οἷα δὴ τὸ λοιπὸν μηδεμιᾶς
 ὑπολελειμμένης μηχανῆς ἐς τὸ μὴ ἀλῶναι τὸ ἄστυ.
 5 πρὸς τῷ καὶ χήτει τῶν ἀναγκαίων θάττον ὑποβληθή-
 σεσθαι, τοῦτο μὲν ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν κεκωλυμέ-
 νης αὐτῇ τῆς σιτοπομπίας, τοῦτο δὲ καὶ τῆς τῶν
 Ἀβάρων δυνάμεως τῷ πολέμῳ μὴ ὑποχαλάσης, ἄχρι
 οὗ ὑποχείριον ποιήσονται τὴν πόλιν. προβάλλετο
 10 δὲ καὶ τινα εὐπρόσωπον αἰτίαν τοῦ ἱμεῖρεν δεσπόσαι
 τοῦ ἄστεως, διὰ τὸ μὴ αὐτομόλους ἐκ τῆς Ἀβαρικῆς
 στρατιᾶς, ἀγγιθύρου οὔσης τῆς πόλεως, ἐκντοῦς
 ἐνδιδόναι Ῥωμαίους. τούτων οἱ διαλεγόμενοι ἀντεῖπε
 Θεόγνις ὡς πρῶτον μὲν οὐδὲ αὐτὸς ἐνδώσει τῷ
 15 πολέμῳ πρότερον ἢ τὸ Ἀβαρικὸν ἐνδοῦναι, ἄλλως
 τε μὴ ἐλπίζειν τὸν Βαϊανὸν τοιοῦτους εὐρήσειν
 Ῥωμαίους ὁποίους καὶ βούλεται. ταῦτα αὐτῶν καὶ
 τὰ τοιαῦτα ἀποφηνάμενον, καὶ ἑυμφωνησάντων
 οὐδαμῶς πρὸς εἰρήνην, διαρρήδην Θεόγνις ἀπειρη-
 20 κῶς τῶν σπονδῶν ἔφη ὡς τὸν Βαϊανὸν ἀναχωρεῖν
 τε αὐτόν καὶ πρὸς πολέμον παρατάξιν ἐξοπλίσεσθαι,
 ἕτε εὐριον καὶ οὐκ ἐς ἀναβολὴν ἀναρρήξοντος αὐτοῦ
 τὴν μάχην. ἐπὶ τούτοις ἀπηλλάγησαν. [Exc. de legat.
 p. 131—132 Par., 341—342 Niebuhr.]

25 Ὅτι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας (ἐνιαυτοῦς Nieb.) πόλεμος 66
 Ῥωμαίοις καὶ Ἀβάροις συνεκροτήθη, μηδεμιᾶς δυνά-
 μεις Ῥωμαϊκῆς κατὰ τὴν πρὸς Σαλαματία γέφυραν
 ἐπιφανείσης, καίτοι σαθρότατα ἔχουσαν. ἀλλὰ γὰρ
 καὶ ὁ Ἀφίχ καὶ τὸ κατ' αὐτὸν Ἀβαρικὸν αὐτοῦ ἐφε-
 30 ρεύοντες πρότερον τοσαύτην καταφρόνησιν ἐπεδεί-
 ξαντο κατὰ Ῥωμαίων ὥστε μετενεχθῆναι σφᾶς κατὰ
 δὴ τὴν ἑτέραν γέφυραν, ἄλλην τε δύναμιν προστε-

θῆναι τῇ δυνάμει Βαϊανοῦ. πιεζομένων τοιγαροῦν τῶν ἐν τῷ Σιρμίῳ λιμῷ μεγίστῳ, ἤδη τε ἀπομένων ἀθελίτων τροφῶν τῷ ἐστερηῆσθαι τῶν ἀναγκαίων καὶ γεγεφυρωῶσθαι τὴν διάβασιν τοῦ Σαοῦ, καὶ Σολομῶνος τοῦ τηλικαῦτα προσετώτος τοῦ Σιρμίου 5 ἐμμελέστατά πως διατελοῦντος καὶ μηδὲν ὅτιοῦν στρατηγίας ἐχόμενον ἐπιδεικνυμένου, πρὸς γε καὶ τῶν τῆς πόλεως ἀπειρηκότων τοῖς χαλεποῖς, ὀλοφυρομένων τε καὶ ἐς τὰς ἐσχάτας ἐλπίδας ἐξωλισθηκότων, καταμεμφομένων τε τοῖς Ῥωμαίων ἡγεμόσι, 10 Θεόγνιδος τε αὐτοῦ ὀλιγοχειρίαν νοσοῦντος· ταῦτα [ἔπει] Τιβέριος ὁ βασιλεὺς κατέμαθεν, αἰρετώτερον ἡγησάμενος μὴ συναιχμαλωτισθῆναι τῇ πόλει τῶν οἰκητόρων τὸν ὄμιλον, ἐν γράμμασι κελεύει Θεόγνιδι καταλῦσαι τὸν πόλεμον ἐπὶ σπονδαῖς ὥστε ὑπέξειλθεῖν 15 παμπληθεῖ τοὺς τῆδε οἰκοῦντας, μηδὲν ἐπιφερομένους τῶν οἰκείων ἢ μόνον τὸ ζῆν καὶ παρασχὸν οὕτω περιβόλων ἐν. καὶ δὴ συνέβησαν ἐπὶ ταῖς τοιαῖσδε ξυνθήκαις, καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἐλώφησεν, ἐφ' ᾧ παραχωρήσαι μὲν Ῥωμαίους Ἀβάροις τῆς πόλεως, 20 Ἀβάρους δὲ Ῥωμαίους τοῦ ἐν τῇ πόλει πλήθους, ἄνευ τῶν ὅσα ἐκάστῳ ἐν περιουσίᾳ ὑπῆρχεν. ἐπεξίτη δὲ ὁ Χερῆνος καὶ τριῶν ἐτῶν παροφημένων χρυσίου, ὧν οὐκ εἰλήφει τι κατὰ τὸ σύνηδες, τῶν παρεχομένων αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ μὴ χρῆσθαι ὄπλοις. 25 ἦσαν δὲ τὰ εἰρηναῖα χρήματα ἐκάστῳ ἔτι ἀμφὶ χιλιάδας ὀγδοήκοντα χρυσίου νομισμάτων. ἔτι γε μὴν καὶ ἕνα τινὰ τῶν ὑπ' αὐτῷ ταπτομένων, ὃς προσεχώρησε τῇ Ῥωμαίων πολιτείᾳ, καθὰ λέγεται, τῇ γυνικῇ τοῦ Βαϊανοῦ ἐς ἀφροδίσια συνελθόν. 30 ταύτη τοι κατάδηλον ἐποίησε Θεόγνιδι ἐκδοθῆναί οἱ τὸν αὐτόμολον· ἢ γὰρ ἂν ἄλλως μὴ ἀνέξεσθαι ἰδεῖν

ς σπονδάς. ὁ δὲ γε ἀντεσημήνευ ὡς ἡ γῆ τοῦ Ῥωμαίων βασιλείως μεγίστη τέ ἐστι καὶ ἄπλετος, καὶ ὡς δυσεύρετόν τι φρυγᾶς ἀνὴρ ἐν αὐτῇ ἀλώμενος, τυχὸν δὲ ὅτι καὶ ὀλέθρῳ ἦλω. πρὸς ταῦτα ἀντέλεξεν 5 ὁ Βαϊανὸς ὁμνύναι τοὺς Ῥωμαίων ἡγεμόνας ὡς ἀναμαστεύσουσι, καὶ εἰ τι εὔροιεν τὸν φρυγάδα, ἀποκρύψουτο οὐδαμῶς, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου ἐγγιριεῖν αὐτὸν τῷ τῶν Ἀβάρων μονάρχῳ· εἰ δὲ γε τετελευτηκῶς εἴη, καὶ οὕτω σημήναι. [Exc. de legal. 10 p. 174—175 Par., 424—425 Niebuhr.]

Ὅτι Θεόγνις ****. [Exc. de sentent. (cod. p. 322) p. 364 Mai, qui addit: „Theognis dux erat Romanus contra Abaros apud Sirmium urbem; idque adfirmatur in fine eclogarum Menandri editarum; unde cognoscimus 15 excerpta quoque Vaticana prope abesse a fine.“]

Theophyl. Simocatta Hist. I, 3: Τὸ δ' ὅπως Σίρμιον ἦλω Μενάνδρῳ τῷ περιφανεῖ σαφῶς διηγόρευται· περὶ ὧν οὐ μοι σχολὴ ἐπεροαστικώτερον τοῖς μακροῖς ἐκείνοις λόγοις ἐπεξελεθεῖν, αὐτίς δ' 20 ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεῖν.

Margo cod. Paris. Strabonis n. 1393 apud Tzschuckium vol. 6, p. 226: Ἀκριβέστερον τὰ Περσικὰ ἔθνη Μενανδρος ὁ Πρακτικῶς (sic) ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἱστορίᾳ παρέθετο.

25 Praeterea apud Suidam nonnulla ad res a Menandro narratas spectantia fragmenta ei tribuenda coniciuntur, quae Bernhardt collegit in indice, quorum unum ego memoravi p. 45, 26, et alterum p. 104, 3, et tertium p. 111, 10.

4, 1-18 Nieb.

Καλὸν μὲν τι χρῆμα καὶ εὐδαιμον νῆκαι πολέμων
καὶ τρόπια πόλειών τε ἀνοικισμοὶ καὶ ἀγλαίσματα
καὶ ἅπαντα ὁπόσα μεγάλα τε καὶ ἀξιάγαστα ἔργα.
ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοιάδε δόξαν μὲν τινα καὶ ἡδονὴν
τοῖς κτησαμένοις ἐπάγει, ἀποβιοῦσι δὲ αὐτοῖς καὶ
ἐκεῖσε οἰχομένοις οὐτὶ μάλα ἐθέλουσιν ἐπεσθαι,
P. 2 ἀλλὰ καὶ λήθη παρεμπροσθεύουσα ἐπικαλύπτει καὶ παρα-
τρέπει τὰς ἀληθεῖς τῶν πράξεων ἀποβάσεις· ἤδη δὲ
καὶ τῶν ἐπισταμένων ἀποβιοῦντων οἰχεται καὶ δια-
διδράσκει ἢ γνῶσις ξὺν αὐτοῖς σβεννυμένη. οὕτως 19
ἄρα μνήμη γυμνὴ ἀνόνητόν τι καὶ οὐ μόνιμον οὐδὲ
τῷ μακρῷ ξυνεκτείνεσθαι πέφυκεν χρόνον. καὶ οὐκ
ἂν, οἶμαι, ἢ πατρίδος προκινδυνεύειν ἐνοιεῖ ἔγνωσαν
ἢ ἄλλους ἀναδέχεσθαι πόνοισ, εὐ εἰδότες ὡς εἰ καὶ
B σφόδρα μέγιστα δράσαιεν, ξυναπολείται τὸ κλέος 18
αὐτοῖς καὶ διαρρηθήσεται μόνῳ τῷ βίῳ αὐτῶν ἐμμε-
μετροημένον, εἰ μὴ τις, ὡς ἔοικε, θεῖα προμήθεια τὸ
ἀσθενὲς τῆς φύσεως ἀναρρωνῦσα τὰ ἐκ τῆς ἱστορίας
ἐπεισήγαγεν ἀγαθὰ καὶ τὰς ἐνθένδε ἐλπίδας. οὐ
γάρ, οἶμαι, κοτίνου γε ἔνεκα καὶ σελίνου οἱ Ὀλυμ- 20
πιονῆκαι ἐν ταῖς κορίστραῖς ἐναπεδύοντο, οὐδ' αὖ οἱ

5, 1-6, 6 N.

ἀγαθοὶ τῶν πολέμων ἀγωνιστὰ λαφύρασαν γε μόνον C
καὶ τοῦ παραντίκα κεφαλιέου ἐφιέμενοι ἐς προὔπτον
τε καὶ διαφανῆ κίνδυνον σφᾶς αὐτοῦς ἀφισσίν, ἀλλὰ
δόξης ἀμφοτέροι ἐκατι βεβαίας τε καὶ ἀκηράτου, ἢ
5 οὐχ οἷόν τε ἄλλως κερπώσασθαι ἢ τῆς ἱστορίας
αὐτοῦς ἀπαθανατιζούσης, οὐχ οἷα τὰ Ζαμόλξιδος
νόμιμα καὶ ἢ Γετικῆ παραφροσύνη, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς
τρόπῳ τινὶ θεῖῳ τε καὶ ἀθανάτῳ, καὶ ᾧ μόνῳ δὴ- D
ναιαὶ τὰ θνητὰ ἐς αἰετὸν διαβιώσκειν. ἤξιον μὲν οὖν
10 ἡμῶν εἶη ἅπαντα διεξιέναι καὶ ἀπαριθμεῖσθαι,
ὁπόσων ἀγαθῶν ἢ ἱστορία τὸν βίον ἐμπίλησι τὸν
ἀνθρώπειον· ὡς δὲ ξυλλήβδην εἰπεῖν, οἶμαι γε αὐτῆν
φιλοσοφίας τῆς πολιτικῆς οὐ μάλα μειονεκτεῖσθαι,
εἰ μὴ τι καὶ μᾶλλον ὀνύνησιν. ἢ μὲν γὰρ οἷα τις
15 ἀστεμφῆς δέσποινε καὶ ἀδάπειτος κελεύει καὶ δια- P. 3
τάττει ὁποῖων τε ἔχεσθαι καὶ ὁποῖα διαφεύγειν προσ-
ήκει, ὥσπερ τῷ πείθοντι καταμυγνῦσα τὸ ἀναγκάζον·
ἢ δὲ τῷ θέλοντι πλείστῳ χρωμένη καὶ οἷον κερ-
κεύουσα τὰς ἀπαγγελίας τῇ ποικιλίᾳ τῶν παραδειγ- V. 6
20 μάτων καὶ παριστώσα τῷ λόγῳ ἐν οἷς τε εὐδοκιμή-
κασιν ἀνθρώποι εὐβουλίᾳ χρῆσάμενοι καὶ δικαιοσύνη
καὶ ἐνθα διήμαρτον τοῦ προσήκουτος ἢ γνώμης τινὸς B
ἐναντίας ἢ τύχης ἡγήσαμένης, λαυθάει ταῖς ψυχαῖς
ἡρέμα τὰς ἀρετὰς ἐσοκίζουσα· τὸ γὰρ προσηγῆς
25 αὐταῖς καὶ αὐθαίρετον μᾶλλον τι ἐμφύεται καὶ προσ-
ίζάνει. ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα ἐκ πλείστου σκοπῶν τε
καὶ διαλογιζόμενος ὑπεράγασθαι μὲν χρῆναι ἡγούμην
καὶ κοινούς ἀνυμνεῖν εὐεργέτας τοὺς ὁπόσοις ἤδη
αἰ τοιαῖδε πρῶγματεῖται διαπεπόνηται, οὐ μὴν ἐγγει- C
30 ρητέα γε ἐμοὶ τῶδε τῷ πόνῳ ἐδόκει οὐδὲ τὴν ἀρχὴν
ἀποπειρατέα. ἐτύγχανον γὰρ μᾶλλον δὴ τι ἐκ παι-
δων τῷ ἠρόφῳ ἠνθμῷ ἀνεμῆνος, καὶ με ἤρεσκεν τὰ

ἡδύσματα τῶν τῆς ποιητικῆς κομψευμάτων. καὶ τοί-
 νυν πεποιήται μοι ἐν ἑξαμέτροις βραχέα ἄττα ποιή-
 ματα, ἃ δὴ Λαφριακὰ ἐπανόμασται, μύθοις τισὶ
 πεποικιλμένα ἑρωτικοῖς καὶ τῶν τοιούτων ἀνάπλευ
 D γοητευμάτων. ἔδοξε δέ μοι πρότερον κάκεινο ἀξιέ-
 5 παινόν τι εἶναι καὶ οὐκ ἄχαρι, εἰ γὰρ τῶν ἐπιγραμμιά-
 των τὰ ἀοτιγενῆ καὶ νεώτερα, διαλανθάνοντα ἔτι καὶ
 χυδὴν οὕτως παρ' ἐνίοις ὑποψιδυρίζόμενα, ἀγέλ-
 ραιμί τε ὡς οἶόν τε ἐς ταῦτόν καὶ ἀναγράφαιμι
 ἕκαστα ἐν κόσμῳ ἀποκεκριμένα. καὶ οὖν δὴ καὶ τότε
 μοι ἐκτετέλεσται ἕτερα ἢ πολλὰ ἀγωνίσματα, τοῦ
 μὲν ἀναγκαίου χάριν οὐ μάλα πεποιημένα, ἄλλως δὲ
 P. 4 ἴσως προσαγωγὰ καὶ θελεκτήρια. καὶ γὰρ δῆτα ἢ
 ποιήσεις ἰερὸν τι χρῆμα καὶ θεσπέσιον· ἐνθουσιῶσι
 γοῦν ἐν αὐτῇ αἰ ψυχῇ, εἰποι ἂν ὁ σοφὸς ὁ Ἀρίστωνος,¹⁵
 καὶ λίαν ὠδίνουσιν ἐπαφρόδιτα, ὅσαι δὴ ὡς ἀληθῶς
 μουσόληπτοι γίνονται καὶ τῆδε κάτοχοι τῆ βακχείας.
 ἐμοὶ μὲν οὖν τοῖσδε θαμίζειν ἰδόκει καὶ οὐ μήποτε
 ἐκόντι εἶναι τὰ νεανικὰ ταῦτα καὶ ἐπιτερπῆ σπονδά-
 B σματα μεθιέναι, ἀλλ' ἔπεσθαι τοῖς Δελφικοῖς ἐκείνοις²⁰
 προγράμμασι καὶ τὰ οἰκεία γινώσκειν. ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ
 κατ' ἐμὲ χρόνῳ ξυνέβη μεγάλους μὲν πολέμους
 πολλαχοῦ τῆς οἰκουμένης ἀπροσδόκητα ξυρραγῆναι
 ἔθνῶν τε πολλῶν βαρβαρικῶν μεταναστάσεις γενέ-
 σθαι καὶ πράξεων ἀδήλων τε καὶ ἀπίστων παραλό-
 25 γους ἀποβάσεις καὶ τύχης ἀτάκτους ἀντιρροπίας
 γενῶν τε καταλύσεις καὶ πόλεων ἀνδραποδισμούς
 καὶ μεταβολὰς οἰκητόρων καὶ οἶον ἅπαντα τὰ ἀνθρώ-
 πια κενῆσθαι, ἐπειδὴ οὖν ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα
 ξυνέβη, δεδιέναι μοι πως ἐπῆλθε μήτι ἄρα οὐχ ὅσιον³⁰
 εἶη ἔργα οὕτω μέγιστα τε καὶ θαύματος ἄξια καὶ
 τοῖς μετὰ ταῦτα χρήσιμα ἐσόμενα καὶ ὄνησιφόρα

καταλιπεῖν ἄμνηστα τὸ μέρος καὶ σεσιγημένα. τοί-
 γάρτοι ἔδοξε μοι οὐκ ἀπὸ τρόπου εἶναι καὶ τοῦ D
 ξυγγράφειν ἀμωσγέπως ἀποπειράσθαι, ὡς ἂν μοι μὴ
 ἅπας ὁ βίος ἐν μυθολογίᾳ τε καὶ περιττῷ πόνῳ ἀνα-
 5 λωθεῖη, ἀλλὰ τι φέροιτο καὶ ἀναγκαῖον. πολλοὶ δὲ
 με καὶ τῶν ἐπιτηδεῶν ἐπείγοντες καὶ ἐγκλενομένοι
 ἐξηρέθισαν τὴν ὁρμὴν καὶ ἐπέρρωσαν, ἐν τοῖς
 Eὐτυχευανὸς ὁ νέος· ἀρχηγός τε ἦν τῆς παλαιέσεως
 ἀνὴρ τὰ πρῶτα τελῶν ἐν τοῖς τῶν βασιλέων ὑπογρα- P. 5
 10 φρεῖσι καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὸς καὶ ἀγχινοῦστατος,
 παιδείας δὲ ἀποχωρῶντος ἔχων καὶ τοῦ τῶν Φλωρι-
 δῶν γένους ἄριστον ἐγκαλλώπισμα γεγεννημένον.
 οὗτος δὴ οὖν ὁ ἀνὴρ, περὶ πλείστου γὰρ τάμᾳ ἐποι-
 15 εῖτο καὶ ὡς ἂν μοι ἄμεινόν τι ἔσται εὐκλείας τε πέρι
 καὶ τῆς ἄλλης ὠφελείας σφόδρα οἱ ἐπεφρόντιστο,
 οὐκ ἀνίει ἐπείγων καὶ χρηστὰς ἐμφαίνων τὰς ἐλπίδας.
 δεῖν γὰρ οὐκ ἔφασκεν οὕτω χαλεπὸν ἠγεῖσθαι μοι B
 καὶ ἀνήνυτον τὸ ἐγκείμενον, οὐδὲ τῷ μήπω ἐς πείραν
 ἐλθεῖν, ὥσπερ ναυτίλλαν οἱ ἀθαλάττωτοι, κατα-
 20 πεπλήχθαι· οἴεσθαι δὲ μᾶλλον οὐ πόρρω τετάχθαι
 ἱστορίαν ποιητικῆς, ἀλλὰ ἅμφω ταῦτα εἶναι ἀδελφὰ V. 7
 καὶ ὁμόφυλα καὶ μόνῳ ἴσως τῷ μέτρῳ ἀλλήλων
 ἀποκεκριμένα. ὡς δὴ οὖν οἰκοθεν οἰκαδε οὔσης τῆς
 μεταστάσεως θαρροῦντά τε ἰέναι ἐκέλευεν καὶ σθένει C
 25 παντὶ ἔχεσθαι ἔργον. ἀλλὰ γὰρ τοιαῦτα ἐπάδων ἤδη
 μοι καὶ αὐτῷ βουλομένῳ κατεκλήρησέ γε θαδίως καὶ
 ἔπεισε. καὶ τοίνυν ἐς τὰδε ἀπῆγμαι. ἀλλὰ μοι εἶη
 ἄξιόν τι δοῦσαι τῆς προθυμίας καὶ τοῦ μεγέθους
 τῶν ἔργων ὡς ἐγγυτάτω ἰκέσθαι. δηλωτέον δὲ
 30 πρότερον ὅστις τέ εἰμι καὶ ὅθεν, τοῦτο δὴ τὸ τοῖς
 ξυγγραφεῦσιν εἰθισμένον. ἐμοὶ Ἀγαθίας μὲν ὄνομα,
 Μύρινα δὲ πατρίς, Μεμνόνιος δὲ πατήρ, τέχνη δὲ D

τὰ Ῥωμαίων νόμιμα καὶ οἱ τῶν δικαστηρίων ἀγῶνες.
 Μύριαν δὲ φημι οὐ τὸ Θράκιον πόλισμα, οὐδὲ εἴ
 τις ἕτερον κατὰ τὴν Εὐρώπην τυχὸν ἢ Αἰβύην τῶδε
 κέκληται τῷ ὀνόματι, ἀλλὰ τὴν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πάλαι
 ὑπὸ Αἰολέων ἀποικισμένην ἀμφὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ
 Πηθικοῦ ποταμοῦ, ὃς δὴ ἕξων ἐκ Αὐδίας τῆς χώρας
 ἐς τὸν ἑσχατον αὐλῶνα τοῦ κόλπου τοῦ Ἐλαίτου
 P. 6 ἐμβάλλει. γένοιτο μὲν οὖν ἔμοιγε τελεώτατα τῆδε
 τροφεῖα ὡς οἶόν τε ἀποτίσαι καὶ ἅπαντα τὰ κλεινὰ
 καὶ πάτρια ἔργα ἐς τὸ ἀκριβὲς ἀναγράψαι, νῦν δὲ 10
 ἢ μὲν εὐμενῆς καὶ ἴλαος καὶ τῆς προθυμίας ἡμᾶς
 ἀποδεχέσθω, ἐμοὶ δὲ ἐπὶ τὰ κοινὰ καὶ μέγιστα τῶν
 πραγμάτων ἰτέον. ποιήσομαι δὲ τὴν ξυγγραφὴν
 οὐχ ἥπερ καὶ ἕτεροις ἐν τῷ παρόντι πεποιήται. ἤδη
 B γὰρ πού καὶ ἄλλοι τὰ νῦν ἐς τόδε πόνου ἀφίκοντο, 15
 ἀληθείας μὲν ὡς τὰ πολλὰ ἥκιστα μέλον αὐτοῖς καὶ
 τοῦ τὰ γεγενημένα ὡς ἔχουσι τύχης διεξιέναι, οὕτω
 δὲ διαφανῶς κολακεύειν πολλοὺς τῶν δυνατῶν καὶ
 ὑποθωπεύειν ἐλόμενοι ὡς εἰ ποτε ἄρα καὶ ἀληθῆ
 φήσαιεν, ἀπιστεῖσθαι. καίτοι ἐγκωμῖα μόνω προσή- 20
 C κειν οἱ ταῦτα δεινοὶ φασὶ τὰ προσόντα ὀτρύνον ἀγαθὰ
 κατὰ τὸ μᾶλλον ἐξαιρεῖν· ἱστορία δὲ ἐπαινεῖν μὲν
 καὶ ἦδε τοὺς εὐ τι δρασαντας οὐ πάμπαν ἀναίνεται,
 οὐ μὴν τοῦτό γε σκοπόν, οἶμαι, καὶ γνώρισμα ἔχειν
 ἐθέλει· ἀλλ' εἰ πού ἢ τῶν πράξεων ἀπεργασία ἐπι- 25
 νον ἢ φόρον ἐπάγοι, οὐ βιάζεσθαι αὐτὴν θέμις οὐδὲ
 καταποιεῖσθαι τὰ γεγενημένα. οἱ δὲ ἱστορίαν μὲν
 D ποιεῖσθαι ὁμολογοῦσι, καὶ τὸ τῆς ἐπιγραφῆς ἐπάγ-
 γημα τοῦτο αὐτοῖς ὑποφαίνει, πεφώρανται δὲ ὅμως
 τῇ πείρᾳ κομψυόμενοι τὴν ἐπωνυμίαν. τοὺς μὲν 30
 γὰρ ἐτι περιόντας, εἴτε βασιλεῖς εἶεν εἴτε καὶ ἄλλως
 ἐπίσημοι, οὐ μόνον τῇ ἀφηγήσει τῶν ἐξεργασμένων

ἐγκωμιάζουσιν, ἢ γὰρ ἂν ὀλίγα ἡμάρτανον, ἐν-
 δηλοὶ δὲ ἄπεισι γίνονται ὅτι δὴ αὐτοῖς οὐδὲν τι ἄλλο P. 7
 διεσπούδασται ἢ μόνον ἐπαινεῖν τε καὶ ἄγασθαι καὶ
 πέρα τοῦ ἀναγκαίου· τοὺς δὲ ἤδη τεθνηκότας, ὅποιοί
 5 τινες καὶ ἐτύγχανον ὄντες, ἢ κακίστους ἀποκα-
 λουσι καὶ τὰ κοινὰ λυμνημένους ἢ τὸ γοῦν ἐλαττον
 δεινὸν κατολιγοροῦσιν αὐτῶν, ὡς μηδὲ μνήμης
 τινὸς μεταδιδόναι. ταύτῃ τε οἶοντα τὰ παρόντα εὐ-
 τιθέναι καὶ τὸ αἰεὶ κρατοῦν ἐκθεραπεύοντες ἀφέλειαν B
 10 σφίσι πορίζεσθαι, κακῶς ἐπιστάμενοι ὡς καὶ αὐτοὺς
 δήπου τοὺς πρὸς αὐτῶν ἐπαινουμένους οὐ μάλα τὰ
 τοιαῦτα ἀρέσκει, λογιζομένους ὡς οὐχ ἱκανὸν ἔσται
 τὸ τῆς κολακείας ἀριδὴλον τὴν περὶ αὐτῶν δόξαν
 βεβαιῶσαι. οὗτοι μὲν οὖν ξυγγραφόντων ὡς πη
 15 φίλον αὐτοῖς καὶ εἰθισμένον, ἐμοὶ δὲ τὸ ἀληθίζεσθαι
 περὶ πλείστον ἔκτεον, ἐς ὃ τι χωρήσει. μεμνήσομαι C
 δὲ τῶν ὅσα παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις καὶ τῶν βαρβάρων
 τοῖς πλείστοις ἐς τόδε τοῦ καιροῦ ἐπράχθη ἀξιαφή-
 γητα, οὐ μόνον ὑπὸ ἀνδρῶν ἐτι βιούντων τυχόν,
 20 μᾶλλον μὲν οὖν καὶ τῶν ἤδη ἀποικομένων, καὶ
 οὐδὲν ὃ τι παρήσω τῶν λόγου ἀξίων. τοιγάροτι εἰ
 καὶ μὴ πρότερον ἐς τὸ ξυγγράφειν προῆγμα ἢ μόνον
 ἐξ ὅτου Ἰουστίνος ὁ νέος τὴν αὐτοκράτορα μετήλθεν D
 25 ἐπὶ τοὺς ἀνωτέρω χρόνους ἀναδραμοῦμαι, καὶ ὅποσα
 οὐπω ἕτερω τῷ ἐκπεπόνηται, ταῦτα δὲ οἰκτεῖον ποιή-
 σομαι ἔργον. τὰ μὲν γὰρ πλείστα τῶν κατὰ τοὺς
 Ἰουστινιανοῦ χρόνους γεγενημένων ἐπειδὴ Προκο-
 πῖο τῷ ῥήτορι τῷ Καισαρεῖαθεν ἐς τὸ ἀκριβὲς ἀνα-
 30 γέγραπται, παριτέον ἐκεῖνα ἔμοιγε, ἅτε δὴ ἀπο-
 χρώντως εἰρημένα· τὰ δὲ μετ' ἐκεῖνον ὡς οἶόν τε P. 8
 διεξιτέον. προοίμια μὲν γὰρ αὐτῷ τῆς ἱστορίας V. 8

Ἀρκάδιος ἀποβιὸς ἐποιήθη καὶ τῷ ἐκείνου παιδί
 Θεοδοσίῳ Ἰσδιγέρδης ὁ Περσῶν βασιλεὺς κηδεμῶν
 γεγεννημένος, τὰ τε Οὐαραράνη καὶ Περόξη ξυνευ-
 χθέντα, καὶ ὅπως Καβάδης βασιλεὺς καταστάς
 ἀφήρηται τὴν ἀρχὴν καὶ εἶτα θάττον αὐτὴν ἀνεκο-
 B μίστατο, ὅπως τε Ἄμιδα ἦλθε πρὸς αὐτοῦ, Ἀναστα-
 σίου Ῥωμαίων βασιλεύοντος, καὶ ὅσους αὐτῶν μετ'
 ἐκείνου Ἰουστίνος ὁ πρεσβύτης ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ
 διεδέξατο πόρους. ἐξῆς δὲ τοὺς Περσικοὺς πολέμους
 ὀπόσοι δὴ πρὸς τε Καβάδην καὶ Χοσρόην ἀμφὶ 10
 Συρίαν καὶ Ἀρμενίαν, καὶ μὲν δὴ καὶ τὰ Λαζῶν
 ὄρια Ἰουστινιανῷ τῷ Ῥωμαίων ἀντοκράτορι διαπι-
 C πόλεμηνται, τοῦτους δὲ ἅπαντας ἐκ τῶν Προκοπίου
 λόγων ἄριστα ἂν διαγνοίης, Γελίμερά τε τὸν Βαν-
 δίλον, καὶ Καρχηδόνα τὴν πόλιν καὶ τὴν ξυμπασαν 15
 χώραν τῶν Ἀφρων ἀπὸ Βονιφατίου τε καὶ Γεζερίχου
 καὶ τῆς ἐν τῷ τότε ἀποστάσεως πολλοῖς ὕστερον
 χρόνοις Ἰουστινιανῷ δουλωθεῖσαν καὶ πάλιν τῆς
 Ῥωμαίων ἐπικρατείας μέρος γεγεννημένην. μετὰ δὲ
 τὴν τῶν Βανδύλων κατάλυσιν καὶ ὅσα οἱ Μαυρού- 20
 σιοι τὸ ἔθνος ἐδρασάν τε καὶ πεπόνθησι πολλαχῶ
 D τῆς Αἰβύης κατὰ Ῥωμαίων παραταπτόμενοι, ὅτι τε
 Στότζας καὶ Γόνθαρις Ῥωμαίων μὲν ἦσθη, τυράννω
 δὲ καταστάντε μεγίστων ξυμφορῶν τε καὶ στάσεων
 αἰτιωτάτω τῇ Αἰβύῃ γερόνατον, καὶ ὡς οὐ πρότερον 25
 ἐλώφησε τὰ δεινὰ, πρὶν ἐκείνω τῷ ἀνδρὶ διαφθα-
 ρῆναι· ἀλλὰ καὶ τάδε ἀμέλει ἅπαντα εὔροις γε ἂν
 ἐν ἐκείνοις· ὅπως τε ἡ στάσις ἢ ἐμφύλιος ἐν Βυζαν-
 τίῳ κατὰ τοῦ βασιλέως ἀρθεῖσα καὶ ἐπὶ μέγα κακοῦ
 ἀφιγμένη τὰ κοινὰ ἐδηλήσατο· τὰς τε τῶν Οὐννων 30
 P. 9 ἐπιδρομάς, ὡς δὴ ἐν τῷ τότε τὸν Ἰστρον ποταμὸν
 περαιοθέντες μέγιστα οἶα τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐλυ-

μήναντο, Ἰλλυριοὺς τε καὶ Θευταλοὺς καὶ τὰ πλείστα
 τῆς Εὐρώπης ληισάμενοι, μέρος δὲ τι καὶ τῆς Ἀσίας,
 τὸν Ἑλλήσποντον διαβάντες. Συρῶν δὲ ἡ πόλις ἢ
 ἐν Συρίᾳ καὶ Βέρροια καὶ Ἀντιόχεια ἢ πρὸς Ὀρόντη
 5 ποταμῷ ὅπως οἰκτρότατα ὑπὸ Χοσρόου πεπόρθηται,
 τὴν τε Ἐδέσης πολιορκίαν, καὶ ὅπως ἐνθένδε ἀπο- B
 κρουσθεὶς ἐπειτα ἀπὸ τῶν ὄχου, πάρεστι καὶ ταῦτα
 ἐν τοιούτοις θεάσασθαι· τὰς τε τῶν Αἰθιοπῶν καὶ
 Ὀμηριῶν παρατάξεις, καὶ ὅτου δὴ χάριν ἀμφω
 10 ἐκείνω τῷ φύλῳ ἐς τὸδε δυσμενείας ἠλθέτην. εἶρη-
 ται δὲ αὐτῷ πολλὰ καὶ τοῦ μεγίστου λοιμοῦ πέρι,
 ὅπως τε τὴν ἀρχὴν καὶ ἐκείνο τοῦ καιροῦ ἐς τὸ
 ἀνθρώπειον γένος ἐσήρρησε καὶ ὅποια ἄλλα παρά-
 λογα ἐν αὐτῷ ξυνηρέθη. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὅποια C
 15 ὕστερον τῷ Ῥωμαίων στρατῷ ἀνὰ τὰ Λαζῶν πολις-
 ματα καὶ Πέτρας τὸ φρούριον, πρὸς τε Χοριάνην
 καὶ Μερμερόην καὶ τὰ Περσικά ἐξεύρασται πλήθη,
 καὶ ταῦτα ἐκείθεν ἀναλεκτέον· μεταβάντι δὲ οἱ ἐπὶ
 τῆς Ἑσπέρας ὅπως τε Θευδέριχος ὁ τῶν Γότθων
 20 βασιλεὺς ἀπεβίω καὶ Ἀμαλασονῦθα ἢ τοῦδε παῖς
 ὑπὸ Θευδάτου ἀνήρηται, καὶ ἅπαντα ὧν δὴ ἔνεκα
 ὁ Γοτθικὸς πόλεμος ἀνερράγη, οὐδὲ ταῦτα ἐκείνω D
 παρῆται, οὐ μὲν οὖν ἄλλ' οὐδὲ ὅπως Οὐίτιγισ ὁ
 μετὰ Θευδάτου τοῦ Γοτθικοῦ γένους κρατήσας ὑπὸ
 25 Βελισαρίου τοῦ στρατηγοῦ μετὰ γε πλείστους ὅσους
 ἀγῶνας δοριάλωτος ἐς τὸ Βυζάντιον ἦκται· οὐδέ γε
 ὅπως Σικελία τε καὶ Ῥώμη καὶ Ἰταλία τοὺς ἐπήλυ-
 θας ἀποβαλοῦσα βαρβάρους πάλιν ἤθεσε πατριῶς
 μετεκοσμεῖτο. λάβοι δὲ ἂν τις ἐνθένδε καὶ ὅτι
 30 Ναρσῆς ὁ τομίας ἐς Ἰταλίαν ἐστάλη, στρατηγὸς
 αὐτοκράτωρ πρὸς τοῦ βασιλέως γεγεννημένος, τοὺς P. 10
 τε κλεινοὺς ἐκείνους πολέμους, οἱ δὴ αὐτῷ πρὸς

Τωτίλαν ἄριστα διαπεπόνηται· ὅτι τε αὐθις μετ' ἐκείνου Τείας ὁ Φρεδιγέρνον τὴν Γοτθικὴν ἡγεμονίαν διαδεξάμενος οὐκ ἐς μακρὰν καὶ αὐτὸς ἀνηρέθη. ταῦτα δὲ πάντα ἐς ἕκτον τε καὶ εἰκοστὸν ἔτος τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας γεγένηται, καὶ Προκοπίω μὲν τῷ ῥήτορι ἐν τοιούτοις, οἶμαι, αὐτῷ τὰ τῆς ξυγγραφῆς διήνυσται καὶ ξυντελέσθη· ἐγὼ δὲ ἐς τὰ ἐχόμενα τούτων, ἐφ' ἅπερ καὶ τὴν ἀρχὴν ὠρηθήην λέγει, καὶ δὴ ἐπὶ ταῦτα εἶμι. καὶ δὴ ἔχομαι τῶν πραγμάτων.

- P. 11 1. Ἐπειδὴ Τείας ὁ μετὰ Τωτίλαν τῶν Γότθων ἡγεμῶν καταστὰς ἀνακαλεσάμενος τὰς δυνάμεις καὶ πόλεμον πανσὺδι πρὸς τε Ναρσῆν καὶ Ῥωμαίους παραταξάμενος ἠτήθη τε κατὰ κράτος καὶ αὐτοῦ πολεμῶν διεφθάρη, οἳ τε περισπαθέντες τῶν Γότθων, ἐγκειμένων σφίσι Ῥωμαίων καὶ οὐκ ἀνιέντων, πιεζόμενοι ταῖς τε ἐπιδρομαῖς καὶ ὅτι ἐν χώρῳ ἀνὴρ ἑτύγχανον ξυνειλεγμένοι, σπονδὰς τίθενται πρὸς Ναρσῆν, ἐφ' ᾧ τὴν μὲν οἰκίαν ἀδεῶς νέμουντο χώραν, βασιλεῖ δὲ τῶν Ῥωμαίων κατήκοοι τὸ λοιπὸν ὄντες διατελοῦν· ἐπειδὴ ταῦτα τῆδε ἐχώρει, ἐδόκει μὲν ἅπασι πέρας ἔχειν τὰ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πολέμων· τὰ δὲ ἦν ἄρα προοίμια. οἶμαι γὰρ οὐδὲ ἐπιλείψειν ποτὲ τὸν αἰῶνα ἡμῶν τὰ τοιάδε, μένειν δὲ ἐς αἶε καὶ ἀκμάζειν, ἔστ' ἂν ἡ αὐτὴ φύσις ἀνθρώπων ἦ, ἐπεὶ καὶ ἄνωθεν ἡμῖν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ξυνεσῆλθε τῷ βίῳ. καὶ οὖν μεστὴ μὲν ἡ ποίησις, πλήρης δὲ ξύμπασα ἱστορία πολέμων τε καὶ παρατάξεων, καὶ οὐκ ἂν ἄλλο τι εὖροις ἐν τῆδε κατὰ τὸ μᾶλλον ἀναγεγραμμένον. αἴτιον δὲ οἶμαι τούτων οὐχ, ὅπερ οἱ πολλοὶ φασιν, ἀστέρων τε πορείας καὶ τὸ μεμορμένον καὶ τινὰς παραλόγους ἀνάγκας· εἰ γὰρ τὰ τῆς

πεπωμένης ἐν πᾶσι νικῆ, ἀφαιρεθείη δὲ τῶν ἀνθρώπων τὸ προαιρετὸν καὶ ἐκούσιον, παραινέσεις μὲν ἀπέσας καὶ τέχναις καὶ διδασκαλίαις κενὰ καὶ ἄχρηστα νομινοῦμεν, οἰγήσονται δὲ φροῦδοι καὶ ἄκαρποι αἱ τῶν ἄριστα βιούντων ἐλπίδες. οὐ μέντοι ἄλλ' οὐδὲ τὸ θεῖον αἴτιον, ὡς γὰρ ἐμὲ γιγνώσκεις, φόνων τε καὶ ξυμπλοκῶν ἡγεῖσθαι προσήκει. τὸ γὰρ ἀγαθὸν ἐκείνο καὶ ἀλεξίκακον φόνιόν τε καὶ φιλοπόλεμον οὐτ' ἂν ἐγὼ φήσαιμι οὔτε εἰπόντι πιστεύσαιμι. ἐς δὲ πλεονέξιαν τε καὶ ἀδικίαν αἱ τῶν ἀνθρώπων ψυχὰι ἀθαιρέτα κατολισθαίνουσαι πολέμων τε καὶ ταραχῶν ἅπαντα ἐμφοροῦσιν, ἐνθένδε τε ὄλεθροι ξυμβαίνουνσι πολλοὶ καὶ γένη ἀνθρώπων ἀνάρπαστα γίνεται καὶ μυρία ἄλλα ὠδίνονται κῆρες. οὕτω γὰρ δὴ καὶ τότε οἱ Γότθοι, ἐπειδὴ τὰς σπονδὰς θέμενοι καὶ διακριθέντες οἱ μὲν αὐτῶν εἰσω τοῦ Πάδου πρότερον διαιτώμενοι ποταμοῦ ἐς τε Τουρκίαν καὶ Λιγυρίαν, καὶ ὅθι ἐκάστω θυμῆρες τε ἦν καὶ εἰθισμένοι, ἐχώρουν, οἱ δὲ ἐκτός διαβάντες ἀμφὶ Βενετίαν καὶ τὰ τῆδε φρούρια καὶ τὰ πολίσματα, ἤπερ καὶ ἐν τῷ πρὸ τοῦ, ἐσκεδάνυντο· ἐπειδὴ οὖν ἐν τοιούτοις ἐτύγχανον ὄντες, προσήκον αὐτοῖς τὰ μὲν ὁμωσοσμένα τοῖς ἔργοις αὐτοῖς ἐμπεδῶσαι, τὰ δὲ σφέτερα ἐν τῷ ἀσφαλεῖ κατέχοντας κινδύνων ἀπηλλάχθαι χρόνιων καὶ μόλις γοῦν τῶν δεινῶν ἀναπνεῦσαι, οἱ δὲ ἐλάχιστον ἐπισχόντες νεωτέρων αὐθις ἐφίεντο πραγμάτων, καὶ ἐς ἀρχὴν ἕτερον πολέμον καθίσταντο. ἐπεὶ τε αὐτοὶ κατὰ σφῶς οὐκέτι πρὸς Ῥωμαίους ἀξιόμαχο ᾔφοντο εἶναι, ἀντίκα παρὰ τοὺς Φράγγους ἐτάποντο, ἄμεινον σφίσι αὐτοῖς τὰ παρόντα ἔσεσθαι κρίνοντες καὶ τὴν ἀφέλειαν ἐς ὃ τι μάλιστα διαρκεστάτην,

a. C. 553
Iustit-
iani 26
εἰ γε ἐξ ὁμόρων τε καὶ ἀστυγειτόνων ξυμμαχίαν ἐπα-
γομενοι εἶτα θάπτον ἀναμαχέσονται.

D 2. Πρόσοικοί τε γὰρ εἰσι τῇ Ἰταλίᾳ καὶ ἀγχιτέρομοι
τὸ γένος τῶν Φράγγων. εἶεν δ' ἂν οὗτοι οἱ πάλαι
ὀνομαζόμενοι Γερμανοί. δῆλον δέ' ἀμφὶ Ῥήνον γὰρ 5
ποταμὸν οἰκοῦσι καὶ τὴν ταύτην ἤπειρον, ἔχουσι δὲ
καὶ Γαλλῶν τὰ πλεῖστα, οὐ πρότερον πρὸς αὐτῶν
κατεχόμενα, ἀλλ' ὕστερον ἐπικτηθέντα, καὶ τὴν
Μασσαλίαν πόλιν, τοὺς Ἰώνων ἀποίκους. ταύτην
γὰρ δὴ πάλαι Φοκαεῖς ἐξ Ἀσίας ὑπὸ Μήδων ἀνα- 10
στάντες κατέφθισαν, Λαρεῖον τοῦ Ῥατιάσπεω Περσῶν
βασιλεύοντος, καὶ νῦν ἐξ Ἑλληνίδος ἐστὶ βαρβαρική·
τὴν γὰρ πάτριον ἀποβεβληκνῖα πολιτείαν τοῖς τῶν
κρατουόντων χρῆται νομίμοις. φαίνεται δὲ καὶ νῦν
οὐ μάλα τῆς ἀξίας τῶν παλαιῶν οἰκητόρων κατα- 15
P. 13 δεεστέρα. εἰσι γὰρ οἱ Φράγγοι οὐ νομάδες, ὥσπερ
ἀμέλει ἔνοι τῶν βαρβάρων, ἀλλὰ καὶ πολιτεία ὡς
τὰ πολλὰ χρῶνται Ῥωμαϊκῇ καὶ νόμοις τοῖς αὐτοῖς
καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως ἀμφὶ τε τὰ συμβόλαια καὶ
γάμους καὶ τὴν τοῦ θείου θεραπείαν νομίζουσιν. 20
Χριστιανοὶ γὰρ ἅπαντες τυγχάνουσιν ὄντες καὶ τῇ
ὀρθοτάτῃ χρώμενοι δόξῃ· ἔχουσι δὲ καὶ ἄρχοντας ἐν
ταῖς πόλεσι καὶ ἱερεῖς, καὶ τὰς ἐορτὰς ὁμοίως ἡμῖν
ἐπιτελοῦσι, καὶ ὡς ἐν βαρβάρῳ γένει ἔμοιγε δοκοῦσι
σφόδρα εἶναι κόσμιοί τε καὶ ἀστειότατοι καὶ οὐδέν 25
τι ἔχειν τὸ διαλλάττον ἢ μόνον τὸ βαρβαρικὸν τῆς
στολῆς καὶ τὸ τῆς φωνῆς ἰδιάζον. ἄγαμαι γὰρ αὐτοὺς
ἐς τὰ μάλιστα ἔγωγε τῶν τε ἄλλων ὧν ἔχουσιν ἀγα-
B θῶν καὶ τῆς ἐς ἀλλήλους δικαιοσύνης τε καὶ ὁμοιοῦσας.
πολλάκις γὰρ ἤδη καὶ πρότερον, καὶ μὲν δὴ καὶ τῶ 30
κατ' ἐμὲ χρόνῳ, τυχὸν μὲν ἐς τορεῖς, τυχὸν δὲ καὶ
ἐς πλείους ἡγεμόνας τῆς ἀρχῆς αὐτοῖς μεμερισμένης,

οὐπώποτε πόλεμον ἤσαντο κατ' ἀλλήλων οὐδὲ αἵματι
ἐμφυλίῳ τὴν πατρίδα ἐγνωσαν μιάνειν. καίτοι ἐνθα
ἂν μεγάλα δυνάμεις ἰσόρροποι τε καὶ ἀμφήριστοι
ἀναφανείεν, ἐνταῦθα ἀνάγκη φρονήματα φέεσθαι
5 σκληρὰ καὶ ὀγκώδη, φιλοτιμία τε, ὥσπερ εἰκός,
ᾧδίνονται καὶ φιλοπρωτία καὶ ἄλλα ἅττα μυρία
ταραχῶν τε καὶ στάσεων γονιμώτατα πάθη. ὅμως
παρ' ἐκείνοισ, εἰ καὶ ἐς πλείστας ὅσας ἀρχὰς τύχοιεν
δηρημένοι, οὐδὲν ὅ τι τοιούδε ξυμφέρεται. ἀλλ'
10 εἴπερ ἄρα καὶ τινα ἔριν τοῖς βασιλεύουσιν ἐγγενέσθαι
ξυννεχθεῖη, παρατάττονται μὲν ἅπαντες ὡς πολε- C
μήσοντες καὶ τοῖς ὅπλοις διακριθῆσόμενοι, καὶ εἶτα
ὁμοίως χωροῦσιν· ἰδόντες δὲ ἀλλήλους ἐκατέρωθεν
ἢ πληθὺς αὐτίκα τὸ χαλεπαῖνον ἀποβαλόντες ἐς
15 ὁμοφροσύνην μεταχωροῦσι καὶ τοὺς ἡγεμόνας κελεύ-
ουσι δίκη μᾶλλον τὰ ἀμφίβολα διενκρινήσασθαι· εἰ
δὲ μὴ, μόνους ἐκείνους ἀγωνίζεσθαι καὶ ἐν σφίσι
αὐτοῖς διακινδυνεύειν, ὡς οὐχ ὅσιον ὄν οὐδὲ πάτριον
ἰδίας αὐτῶν ἔνεκα δυσμενείας τὰ κοινὰ πημαίνεσθαι
20 καὶ ἀνατετραφῆθαι· εὐθύς δὴ οὖν τὰς τε φάλαγγας
διαλύουσι καὶ τὰ ὅπλα τίθενται, καὶ τὸ λοιπὸν
εἰρήνην αὐθις καὶ ἡμερότης φοιτήσεις τε παρ' ἀλλή-
λους ἀφύλακτοι καὶ ἐπιμιξίαι, καὶ φροῦδα οἴχεται τὰ
δευρά. οὕτως ἄρα αὐτοῖς τὸ μὲν ὑπήκοον δίκαιον D
25 καὶ φιλόπατρι, τὸ δὲ γε ἄρχον εὐμενὲς ἐν δέοντι V, 11
καὶ παιθήμιον· ταῦτά τοι καὶ διατελοῦσι δυνάμιν
βεβαίαν ἔχοντες καὶ νόμοις χρώμενοι τοῖς αὐτοῖς,
καὶ τῶν μὲν οἰκείων οὐδὲν ὅ τι ἀποβεβληκότες,
πλεῖστα δὲ ὅσα ἐπικτησάμενοι. δικαιοσύνη γὰρ καὶ
30 φιλότης οἷς ἂν ἐντραφεῖη, εὐδαίμονα τίθησι πολι-
τείαν καὶ μόνιμον καὶ ἥμιστα πολεμίοις ἀλώσιμον.

3. Οὕτω μὲν οὖν οἱ Φράγγοι ἄριστα βιοῦντες σφῶν

τε αὐτῶν καὶ τῶν προσοίκων κρατοῦσι, παῖδες ἐκ
 πατέρων τὴν βασιλείαν διαδεχόμενοι. ἀλλὰ γὰρ καὶ
 ἐς ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ, ὅτε δὴ οἱ Γότθοι ὡς αὐτοὺς
 ἐπηρεβεύοντο, τρεῖς αὐτοῖς ἡγεμόνες ἐτύγχανον
 P. 14 οὔτε. οὐκ ἀπὸ τρόπου δέ μοι εἶναι δοκεῖ βραχὺ τι
 ἀνωθεν ἀρξαμένῳ τοῦ γένους καὶ τῶν ξυνευχεθέν-
 των τῷ πρὸ τοῦ ἐλάχιστου διεξελθόντι ἔπειτα ἐς
 ἐκεῖνους, οἳ δὴ ἐν τῷ τότε ἐκράτουσι, τὴν ἐκδρομὴν
 καταπαῦσαι τοῦ λόγου Χιλδίβεργτος μὲν γὰρ καὶ
 Χλωδομήριος, ἐτι δὲ Θευδέριχος καὶ Χλωδομήριος 10
 ἀδελφοὶ ἐγεγέννητο. οὗτοι δὲ ἐπειδὴ αὐτοῖς Χλω-
 δοαῖος ὁ πατὴρ ἐτεθνήκει, διενείμαντο τέτραχα τὴν
 βασιλείαν κατὰ τε πόλεις καὶ ἔθνη, ἐς ὅσον, οἶμαι,
 τῶν ἰσῶν ἐνάστῳ μετεῖναι. οὐ πολλῶ δὲ ὕστερον
 Χλωδομήριος κατὰ Βουργονζιῶνων ἐπιστρατεύσας, 15
 γένος δὲ τοῦτο Γοτθικὸν αὐτουργόν τε περιφανῶς
 τὰ πολέμια, ἐν αὐτῷ δὴ τῷ πολέμῳ ἀκοντίῳ τὰ
 στέφρα τυπεῖς ἀνηρέθη. πεσόντος δὲ αὐτοῦ, ἐπειδὴ
 B τὴν κόμην οἱ Βουργονζιῶνες καθειμένην καὶ ἄφρον
 ἐθέσαντο καὶ μέχρι τοῦ μεταφθένου κεχαρασμένην, 20
 αὐτίκα ἐγνώσαν τὸν ἡγεμόνα τῶν πολεμίων ἀποκτα-
 νόντες. θεμιτὸν γὰρ τοῖς βασιλεῦσι τῶν Φράγγων
 οὐπόποτε κείρεσθαι, ἀλλ' ἀκίρεκόμαί τε εἰσιν ἐκ
 παίδων ἀεὶ καὶ παρηώρηται αὐτοῖς ἅπαντες εὖ
 μάλα ἐπὶ τῶν ὤμων οἱ πλόκαμοι, ἐπεὶ καὶ οἱ 25
 ἐμπρόσθιοι ἐκ τοῦ μετώπου σχιζόμενοι ἐφ' ἐκότερα
 φέρονται. οὐ μὲν ὥσπερ οἱ τῶν Τούρκων τε καὶ
 Ἀβάρων ἀπέκρητοι καὶ ἀνχηροὶ καὶ ἠνυπῶντες καὶ
 ἐνέρσει ἀπρεπῶς ἀναπεπλεγμένοι, ἀλλὰ ἰνύματα
 γὰρ ἐπιβάλλουσιν αὐτοῖς ποικίλα καὶ ἐς τὸ ἀκριβές 30
 διαξάνουσι. τοῦτο δὲ ὥσπερ τι γνώρισμα καὶ γέρας
 C ἐξαίρετον τῷ βασιλείῳ γένει ἀνεῖσθαι νενομίσται.

ἐπεὶ τὸ γε ὑπήκοον περίτροχα κείρονται καὶ κομῶν
 αὐτοῖς περαιτέρω οὐ μάλα ἐφείται. τότε δὴ οὖν τοῦ
 Χλωδομήρου τὴν κεφαλὴν οἱ Βουργονζιῶνες ἀποτε-
 μόντες, καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν στρατεύμασιν ἀναδεί-
 5 ξαντες, ψοφοδεεῖς αὐτίκα πεποιήνται ἅπαντας καὶ
 δυσέελπιδας, καὶ κατεάγη αὐτοῖς ἀγενηῶς τὰ φρονή-
 ματα, κατεπιτηγότες τε ἦσαν καὶ οἶοι οὐκέτι ἐθέλειν
 ἀναμαχεσασθαι. καὶ δὴ τοῖς μὲν νενικηκόσιν, ἤπερ
 ἄριστα αὐτοῖς ἔχειν ἐδόκει καὶ ἐφ' αἷς ᾤοντο χρῆναι
 10 ξυνθήκαις ὁ πόλεμος διελέλυτο, τοῦ δὲ Φραγγικοῦ
 ὁμίλου ὅ τι ἐσέσωστο, ἄσμενοι ἐς τὰ σφέτερα ἐπα-
 νήσαν. οὕτω δὲ τοῦ Χλωδομήρου διαφθαρέντος
 αὐτίκα ἐς τοὺς ἀδελφούς, οὐ γὰρ δὴ παῖς αὐτῷ
 ἐγεγέννητο, ἢ ἐκεῖνου ἀρχὴ ἐμερίζετο. οὐκ ἐς μακρὰν D
 15 δὲ καὶ Θευδέριχος νόσῳ ἀλοῦς ἀπεβίω, καταλιπὼν
 Θευδιβέργῳ τῷ υἱῷ τὰ τε ἄλλα ἀγαθὰ καὶ μὲν δὴ
 καὶ τὸ τῆς ἡγεμονίας ἀξίωμα.

4. Παραλαβὼν δὲ τὴν πατρῶϊαν ἀρχὴν ὁ Θευδί-
 βεργτος τοὺς τε Ἀλαμανοὺς κατεστρέψατο καὶ ἄλλα
 20 ἄττα πρόσοικα ἔθνη. τολμητίας τε γὰρ ἦν ἐς τὰ
 μάλιστα καὶ ταραχώδης καὶ πέρα τοῦ ἀναγκαίου τὸ
 φιλοκίνδυνον κεκτημένος. ἠνίκα γοῦν τοῖς Ῥωμαίοις
 ὁ πρὸς Τωτίλαν τὸν ἡγεμόνα τῶν Γότθων ᾤδινετο
 πόλεμος, τούτῳ δὴ τότε τῷ Θευδιβέργῳ ἐβεβούλεντό
 25 οἱ καὶ διεσποῦδαστο, ἕως ἐν Ἰταλίᾳ Ναρσῆς τε καὶ
 τὰ στρατεύματα ἐμόχθη καὶ ἐνησχόλητο, αὐτὸς πλήθη P. 15
 ἀγείρας ἄλκιμά τε καὶ μαχιμώτατα ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης
 ἀφικέσθαι χωρία, ἅπαντὰ τε τὰ τῆδε καταστρεψά-
 μενος ἀμφὶ τὸ Βυζάντιον τὴν πόλιν τὴν βασιλίδαν
 30 τὸν πόλεμον μεταστήσαι. οὕτω δὲ ἐνεργὸν τὸ βού-
 λευμα ἐποιεῖτο καὶ τὴν παρασκευὴν ἐμβριθεστάτην
 ὡς καὶ προεβένεσθαι πρὸς τε Γήπαιδας καὶ Λογγι-

21, 15-23, 1 N.
 n. C. 552 Iust-
 niani 26

βάρδους καὶ ἄλλα ἄλλα πρόσοικα ἔθνη, ἐφ' ᾧ καὶ οἷδε ξυλλάβοντο τοῦ πολέμου. οὐ γὰρ ᾤετο ἀνεκτὰ εἶναι ὅτι δὴ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐν τοῖς προγράμμασι τοῖς βασιλείοις Φραγγικός τε καὶ Ἀλαμανικός, ἔτι δὲ Γηπαιδικός τε καὶ Λογγυβαρδικός, καὶ ἑτέροις τοιοῖσδε ὀνόμασιν ἀνεκηρύττετο, ὡς δὴ τούτων αὐτῶ τῶν ἔθνων ἀπάντων δεδουλωμένων. αὐτὸς V. 12 τε δὴ οὖν χαλεπῶς ἔφερε τὴν ὕβριν καὶ τοὺς ἄλλους ξυγχαλεπαίνειν ἠξίου, ἅτε δὴ καὶ ξυνυβρισμένους. οἶμαι μὲν οὖν, εἰ καὶ τῆνδε τὴν ἐκστρατείαν ἐποικήσατο, ἀπάνωτο ἂν οὐκ ἐν καλῶ τῆς προπετείας, ἀλλὰ τυχὸν μὲν ἐν Θράκη, τυχὸν δὲ ἐν Ἰλλυριοῖς τάγμασι περιπεσῶν Ῥωμαϊκοῖς ἀκλεῶς ἂν διεφθάρη. τό γε μὴν ἐς ἐννοίαν ταῦτα βαλέσθαι, καὶ εἶτα ἐτελέσθαι τε καὶ ἐφίεσθαι, καὶ τό γ' ἐκείνου μέρος ἅπαντα ἤδη πεπραχθῆναι, κρείτιστον ἂν εἴη τὸν ἄνδρα τεκμηριώσαι ὡς δεινός τε ἦν καὶ ἀνθάδης καὶ οἷος τὸ μανιδέες καὶ ἐμπληκτον ἀνδρείαν ἠγεῖσθαι. εἰ γὰρ μὴ ἐφθασεν ἢ τοῦ βίου τελευτῆ τὸ ἐγγείρημα, ἴσως ἂν καὶ ἐνήρηξαιτο τῆς πορείας· νῦν δὲ ἐπὶ θήραν ἰῶν C ταῦτος αὐτῶ ὑπαντιάζει μέγας τε καὶ ὑψίκερως, οὐ τῶν τιθασῶν δῆπου τούτων καὶ ἀροτήρων, ἀλλ' ὑλονόμος καὶ ὄρειος καὶ τοῖς κέρασι τὸ ἀντίπαλον διαφθείρων· βουβάλος, οἶμαι, τόδε τὸ γένος καλοῦσι. πλεῖστοι δὲ ἀνὰ τὴν ἐκείνην ἠπειρον νέμονται· ἀμφη- 25 ρεφεῖς τε γὰρ αἱ νάπαι καὶ τὰ ὄρη λάσια καὶ δυσχεῖμέρα τὰ χωρία, ἅπανσι δὲ τούτοις τὸ ζῶον ἠδεσθαι πέφυκε. τοῦτον δὴ οὖν ὁ Θευδίβερος ἐκ τινος νάπης ἰδὼν ἀναθορόντα καὶ ἐπερχόμενον εἰστήκει εὐ διαβάς, ὡς τῶ δόρατι ὑπαντιάσων· ὁ δὲ 30 ἐπειδὴ ἀρχοῦ ἐγερόνει, τῇ φοπῇ τοῦ δρόμου φερόμενος ἐς δένδρον τι τῶν οὐ λίαν μεγάλων τῶ

a. C. 554 Iust-
 niani 25

μετώπῳ κορυττεται, καὶ τὸ μὲν διεσεῖσθη τε ἅπαν καὶ ἐπὶ θάτερα κατεκλίθη, ξυμβέβηκε δὲ ἀθρόον ὄρημα μέγιστον τῶν ἐνθένδε κεχαλασμένων βιαῖο- D τερον προσραχθέντα τὴν κεφαλὴν τοῦ Θευδίβερον πατάξαι· ὁ δὲ, καιρία γὰρ ἦν ἡ πληγὴ καὶ ἀνυποιστος, ἀντίκα ὕπτιος ἐπεπτώκει, καὶ μόλις φοράδην ἐς τὰ οἰκεία ἠγμένος αὐθημερὸν ἀπεβίω. διαδέχεται δὲ τὴν ἀρχὴν Θευδίβαλδος ὁ παῖς, ὅς δὴ, εἰ καὶ νέος ἦν κομιδῇ καὶ ἔτι ὑπὸ παιδοκόμῳ τιθη- 10 νούμενος, ἀλλ' ἐκάλει γε αὐτὸν ἐς τὴν ἡγεμονίαν ὁ πατήριος νόμος.

5. Κατ' ἐκεῖνο δὴ οὖν τοῦ καιροῦ, ἐν ᾧ Τείας μὲν ἐτεθνήκει, τοῖς δὲ τῶν Γότθων πράγμασι P. 16 ὀθνησίας τὸ λοιπὸν ἔδει ἐπικουρίας, τότε δὲ βασιλεῖς 15 παρὰ Φράγγοις Θευδίβαλδος τε ἦν τὸ μειράκιον καὶ μὲν δὴ Χιλδίβερός τε καὶ Χλωθάριος οἱ τοῦ παιδὸς μέγιστοι θεῖοι, ὡς ἂν οἱ Ῥωμαίων εἶποιεν νόμοι. ἀλλ' ἐπὶ τούτους μὲν, πορρωτάτω γὰρ ἐτύγγανον ἀπωκισμένοι, οὐ χρῆναι ᾤοντο οἱ Γότθοι ἵεναι, πρὸς 20 δὲ Θευδίβαλδον ἀναφανδὸν ἐπρεσβεύοντο. οὐ μὴν ἅπαν γε τὸ ἔθνος, μόνοι δὲ οἱ ἐκτὸς Πάδου ποταμοῦ ἰδουμένοι· οἱ γὰρ δὴ ἄλλοι ἦδοντο μὲν καὶ οἱ τῶ νεωτερισμῶ καὶ τῇ τῶν καθεστῶτων κινήσει, ἐτεθή- 25 πεσαν δὲ ὁμῶς ἀμφιγνοοῦντες τὰ ἐσόμενα, καὶ τὸ ἀστάθμητον δεδιότες τῆς τύχης μετεώρους τε καὶ ἀμφιβόλους εἶχον τὰς γνώμας, καταδοκοῦντες μὲν B καὶ διαπνυθανόμενοι τὰ ποιούμενα, βουλευόμενοι δὲ τῶν κρατούντων γενέσθαι. οἱ δὲ τῶν ἐτέρων πρέσβεις ἀφικόμενοι ἐς ὅσιν τε τῶ ἡγεμόνι καταστάντες καὶ 30 ἅπανσι τοῖς ἐν τέλει ἐδέοντο μὴ σφᾶς περιδεῖν ὑπὸ Ῥωμαίων πιεζομένους, ξυλλαβέσθαι δὲ μᾶλλον τοῦ ἀγῶνος καὶ ἀνακαλέσασθαι γένος πρόσοικόν τε καὶ

φίλιον καὶ ἄρδην οἰγήσασθαι κινδυνεύον. ἐδίδασκον
 δὲ ὡς καὶ αὐτοῖς ἐς τὰ μάλιστα ξυνοίσει μὴ ἐφιέναι
 Ῥωμαίους ἐπὶ μέγα δυνάμειος αἰρουμένοις, ἀλλὰ παντὶ
 σθένει τὴν αὔξην κολουεῖν· "εἰ γὰρ ἅπαν τὸ Γοτθι-
 κὸν γένος ἐμποδῶν ποιήσονται, οὐκ ἐς μακρὰν" ⁵
 ἔφασαν οἱ πρέσβεις "καὶ καθ' ὑμῶν αὐτῶν ἤξουσι
 C καὶ ἀνανεώσονται τοὺς προτέρους πολέμους. ἐπι-
 λείψει γὰρ αὐτοὺς οὐδ' ὅπωςτιοῦν εὐπρόσωπος αἰτία
 ἐς προκάλυμμα τῆς πλεονεξίας, ἀλλὰ σὺν δίκῃ γε
 ὑμᾶς δόξουσι μετεῖναι, Μαρίους τινὰς καὶ Καμίλλους ¹⁰
 καὶ τῶν Καισάρων τοὺς πλείστους ἀπαριθμούμενοι,
 ὡς δὴ πάλαι ποτὲ τοῖς ἄνω Γερμανοῖς πολεμήσαντας
 καὶ τὰ ὑπὲρ Ῥῆνον ἅπαντα κατασχόντας· ταύτη τε
 οὐ βιάζεσθαι δόξουσιν, ἀλλ' ὁσίως ἐπιστρατεύειν,
 ὡς οὐδὲν τι ὀθνεῖον μαστεύσαντες, ἀλλὰ κτήματα ¹⁵
 τῶν σφετέρων προγόνων ἀνακομιούμενοι. τοιοῦτο
 γὰρ δὴ τι καὶ ἡμῖν ἐπαγαγόντες ἐπίκλημα, ὡς δὴ
 Θευδέριχον πάλαι τοῦ ἡμετέρου ἡγεμόνος καὶ οἰκι-
 V. 13 στοῦ οὐ προσηκόντως τῆς Ἰταλίας ἐπιλαβομένου,
 ἀφῆρηται μὲν ἡμᾶς τὰ οἰκεία, τὸ δὲ πλείστον ²⁰
 D ἀπεκτόνασι τοῦ γένους, γύναια δὲ καὶ παῖδας τῶν
 παρ' ἡμῖν εὐδαιμόνων ἀνδρῶν ἀφειδῶς ἠνδραποδί-
 σαντο. καίτοι Θευδέριχος οὐ βία ἐλών, ἀλλὰ Ζήνω-
 νος πρότερον τοῦ σφῶν βασιλέως ἐπιτρέψαντος τὴν
 Ἰταλίαν προσηγάγετο, οὐδὲν Ῥωμαίους ἀφελόμενος, ²⁵
 ἤδη γὰρ αὐτῆς ἀπεστέρητο, ἀλλ' Ὀδόακρον καθε-
 λῶν τὸν ἐπηλύτην, τὸν τύραννον, τάκεινον ἅπαντα
 κατέσχε τῷ τοῦ πολέμου θεσμῷ. οἱ δέ, ἐπειδὴ
 βιάζεσθαι αὐτοῖς μᾶλλον ἐξῆν, οὐδὲν ἐνδίκως πεπρά-
 χασιν, ἀλλὰ Θευδάτω πρότερον Ἀμαλασοῦνθης δῆθεν ³⁰
 P. 17 ἔκατι χαλεπήναντες, καὶ ταύτην ἀρχὴν τε καὶ πρό-
 φασιν τῷ πολέμῳ θέμενοι, εἶτα μέχρι νῦν οὐ μεδιά-

σιν, ἀλλὰ φέρονται βιαίως ἅπαντα οὗτοι δὴ οἱ σοφοί
 τε καὶ δεισιδαίμονες καὶ μόνοι ζῶν δικαιοσύνη
 πολιτεύεσθαι βρενθνόμενοι. ἵνα δὴ οὐ μὴ ταῦτά
 παθοῦσιν ὑμῖν μεταμελήσῃ τῆς ἡαθυμίας ὕστερον
 5 οὐκ ἐν δέοντι, προτεροῦ ἐν τῷδε τοὺς πολέμους,
 καὶ οὐ διαμαρτυρεῖν τοῦ παρόντος καιροῦ, ἀλλὰ
 στρατενμά τε στέλλειν ἐπ' αὐτοὺς ἀξιόμαχον καὶ
 στρατηγὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀγαθὸν τὰ πολέμια, ὃς
 δὴ τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον ἄριστα διανύσας
 10 ἀπελάσει τε αὐτοὺς ἐνθένδε ὡς τάχιστα καὶ τὴν
 χώραν ἡμῖν ἀνασώσει. οὕτω γὰρ ποιῶντες τῷ τε
 Γοτθικῷ γένει ἐς τὰ μάλιστα χωριεῖσθε, σωτήρες B
 ἀναφανέντες καὶ ἀλεξίκακοι, τὰ τε ὑμέτερα αὐτῶν
 ἐν τῷ ἀσφαλεῖ θήσεσθε, εἰ γε μηδὲν ὑμῖν ἐτι πολέ-
 15 μιον ἐκ γειτόνων παρεῖη· πρὸς δέ γε καὶ χρήματα
 ὑμῖν ἔσονται μυρία, οὐ μόνον τὰ Ῥωμαίων ληισα-
 μένοις, ἀλλὰ γὰρ δὴ καὶ αὐτοὶ ἔτερα καταθήσομεν."
 6. Ταῦτα ἐπειδὴ ἔφασαν οἱ πρέσβεις, Θευδίβαλδος
 μὲν, ἦν γὰρ μειράκιον ἀγεννὲς καὶ ἀπόλεμον, ἦδη
 20 τε νοσώδης κομιδῇ ἐγεγόνει καὶ τὸ σῶμά οἱ πονή-
 ρως διέκειτο, τούτων δὴ οὐν ἔκατι οὐ μάλα ὄγε
 τῶν πρέσβεων ἦν, οὐδὲ ᾤετο χρῆναι ὀθνεῖων ἔνεκα
 ξυμφορῶν οἰκείους καρπώσασθαι πόρους. Λεύθαρις
 δὲ καὶ Βουτιλῖνος, εἰ καὶ τὸν βασιλέα σφῶν ἠκιστα
 25 ἤρεσκεν, ἀλλ' αὐτοὶ ἀνεδέχοντο τὴν ξυμμαχίαν. C
 τούτω δὲ τῷ ἄνδρῳ ἦσθη μὲν ἀδελφῷ καὶ τὸ γένος
 Ἀλαμανῷ, δύναμιν δὲ παρὰ Φράγγοις μεγίστην
 εἰχέτην, ὡς καὶ τοῦ σφετέρου ἔθνους ἡγεῖσθαι,
 Θευδιβέρτου πρότερον παρασχόντος. οἱ δὲ Ἀλαμα-
 30 νοί, εἰ γε χρὴ Ἀσιννίῳ Κουαδράτῳ ἐπεσθαι, ἀνδρὶ
 Ἰταλιώτῃ καὶ τὰ Γερμανικὰ ἐς τὸ ἀκριβὲς ἀναγε-
 γραμμένῳ, ξυνήλυθές εἰσιν ἄνθρωποι καὶ μυγίδες,

καὶ τοῦτο δύναται αὐτοῖς ἢ ἐπανυμία. τούτους δὲ
 πρῶτον Θεωδέριχος ὁ τῶν Γότθων βασιλεὺς, ἠρίκα
 καὶ τῆς ξυμπέσης Ἰταλίας ἐκράτει, ἐς φόρον ἀπα-
 γωγὴν παραστησάμενος κατήκοον εἶχε τὸ φύλον.
 D ὡς δὲ ὁ μὲν ἀπεβίω, ὁ δὲ μέγιστος Ἰουστινιανῶ τε
 τῷ Ῥωμαίων ἀντοκράτορι καὶ τοῖς Γότθοις πόλεμος
 ξυνεργάγη, τότε δὴ οἱ Γότθοι ὑποθωπεύοντες τοὺς
 Φράγγους, καὶ ὅπως ἂν αὐτοῖς φίλοι τε ἐς τὰ
 μάλιστα καὶ εὖνοι γένοιτο μηχανώμενοι, ἑτέρων τε
 πολλῶν ἐξίστανται χωρίων καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ Ἀλα-
 10 μανικὸν γένος ἀφίεσαν. ἀγείρειν τε γὰρ ἐν τῷ τότε
 πανταχόθεν τὰς σφετέρας ᾤοντο χρῆναι δυνάμεις
 καὶ τῆς ὑπηκόου ὀπόσα περιττὰ καὶ οὐ λίαν ἐπίκαιρα
 μεθίεναι, ὡς οὐκέτι ἀρχῆς τε πέρι καὶ δόξης ἀγω-
 νιούμενοι, ἀλλ' ἤδη τὸν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς Ἰταλίας 15
 καὶ τοῦ μὴ πάμπαν ἀπολωλέναι ἀναρροφούντες κίν-
 P. 18 δυνον. καὶ τοίνυν τὸ τοῦ μέλλοντος σφαλερὸν τῷ
 αὐθαιρέτῳ δῆθεν τῆς γνώμης προκαταλαβόντες
 ἐκουσίαν πεποίηται τὴν ἀνάγκην. οὕτω δὴ οὖν
 καὶ τὸ τῶν Ἀλαμανῶν ἔθνος ὑπὸ Γότθων ἀφειμένον 20
 Θεωδίδετος αὐτὸς ἐχειρώσατο· ἐκείνου τε διαφθα-
 ρέντος, ἠπὲρ μοι ἤδη ἐρρήθη, ἐπὶ τὸν παῖδα Θεωδί-
 βαλδον τῇ λοιπῇ ἅμα ὑπηκόῳ καὶ οἶδε ἐχώρουν.

7. Νόμιμα δὲ αὐτοῖς εἰσὶ μὲν πον καὶ πάτρια, τὸ
 δὲ γε ἐν κοινῷ ἐπικρατοῦν τε καὶ ἄρχον τῇ Φραγγικῇ 25
 ἔπονται πολιτεία, μόνα δὲ γε τὰ ἐς θεὸν αὐτοῖς οὐ
 ταῦτά ξυνδοκεῖ. δένδρα τε γὰρ τινα ἰλάσκονται
 καὶ ἕϊθρα ποταμῶν καὶ λόφους καὶ φάραγγας, καὶ
 τούτοις, ὥσπερ ὅσα θρωῶντες, ἵππους τε καὶ βόας
 V. 14 καὶ ἄλλα ἅττα μυρία κατατομούντες ἐπιθειάζουσιν. 30
 B ἀλλὰ γὰρ ἢ τῶν Φράγγων αὐτοὺς ἐπιμιξία, εὖ
 ποιούσα, καὶ ἐς τότε μετακοσμεῖ καὶ ἤδη ἐφέλκεται

τοὺς ἐμφρονεστέρους, οὐ πολλοῦ δέ, οἶμαι, χρόνου 35
 καὶ ἄπασιν ἐκκηθήσει. τὸ γὰρ τῆς δόξης παραλόγον
 τε καὶ ἐκπληκτον καὶ αὐτοῖς, οἶμαι, τοῖς χρωμένοις,
 εἰ μὴ πάμπαν εἶεν ἡλίθιοι, γνώριμόν τε ἐστὶ καὶ
 25 εὐφώρατον καὶ οἶον ἀποσβῆναι ἠδύως. ἐλεισθαι
 μὲν οὖν μᾶλλον ἢ χαλεπαίνεσθαι δίκαιοι ἂν εἶεν
 καὶ πλείστης μεταλαγχάνειν συγγνώμης ἅπαντες
 ὅσοι δὴ τοῦ ἀληθοῦς ἀμαρτάνουσιν. οὐ γὰρ δήπου
 ἐκόντες εἶναι ἀλῶνται καὶ ὀλισθαίνουσιν, ἀλλὰ τοῦ
 30 ἀγαθοῦ ἐφιέμενοι, ἔπειτα σφαλέντες τῇ κρίσει τὸ λοι-
 πὸν ἔχονται τῶν δοκηθέντων ἀπρὸς, ὅποια ἅττα καὶ
 τύχοιεν ὄντα. τὴν γε μὴν τῶν θυσιῶν ὠμότητα καὶ C
 κακοδαιμονίαν οὐκ οἶδα εἰ οἶόν τε λόγῳ ἀκέσασθαι,
 εἴτε ἄλλοισιν ἐπιτελοῖντο ὥσπερ ἀμέλει παρὰ βαρβά-
 15 ροῖς εἴτε τοῖς πάλαι νεομισμένοις θεοῖς, ὅποια αἰ
 τῶν Ἑλλήνων ἐθέλουσιν ἀγιστεῖται. ἐγὼ μὲν γὰρ
 ἠγοῦμαι μηδέν τι εἶναι τὸ ἠδόμενον βωμοῖς αἵματι
 μιανόμενοις καὶ ζώων ὀλέθρῳ βιωτάτῳ· εἰ δὲ γε
 ἄρα καὶ ὅτι οὖν τὰ τοιαῦτα προσίσθαι πέφυκεν, ἀγα-
 20 θὸν μὲν οὐκ ἂν εἴη οὐδὲ ἡμερον, ἄγχιον δὲ τι ἴσως
 καὶ μειωῶδες, ὅποσον τὸν Δεῖμον ἀναπλάττουσι
 μάτην οἱ ποιηταὶ καὶ τὸν Φόβον, Ἐνώ τέ τινα καὶ
 Ἄτην καὶ Ἔριν, ὡς ἂν αὐτοὶ φαίεν, τὴν ἀμαμιά-
 25 κητον· προστίθει δὲ τούτοις, εἰ βούλει, καὶ τὸν παρὰ
 Πέρσαις καλούμενον Ἀρειμάνην καὶ τῶν ἄλλων D
 χθονίων φασμάτων ὀπόσα κακοῦργα καὶ μαιφύνα.
 ταῦτα μὲν οὖν εἰ καὶ ἴσως ἂν τῷ δοκοῖεν οὐ μάλα
 τῇ ἐπαγγελίᾳ προσήκειν, εἶναι δὲ περιττὰ καὶ ἀλλό-
 30 τρια τῶν ἐφ' ἃ λέναι ἡμῖν διεσπούδασται, ἀλλ'
 ἔμοιγε καὶ λίαν ἀρέσκει ἅπαντα ἐς μέσον ἄγειν τὰ
 ἐγνωσμένα, καὶ τὰ μὲν χρηστὰ τῶν πραγμάτων ἐν
 ἐπαίνῳ ποιῆσθαι, τῶν δὲ οὐχὶ τοιῶνδε κατηγορεῖν

a. C. 552
Iusti-
niani 20
ἀναφανδὸν καὶ τὸ ἀξύνφορον διελέγγειν. εἰ γὰρ
μὴ τοῦτο ἔχοιεν αἱ ἱστορίαι, ὡς ταύτη γε καὶ μᾶλλον
χρησίμοι τε εἶναι καὶ βιωφειλέσταται, μόνη δὲ ἀφή-
γησις εἶν τῶν γεγενημένων ἀπλή τε καὶ ἀνεξέταστος,

P. 19 κινδυνεύσαιεν ἴσως ἂν παρ' ἐνόις, εἰ μὴ λίαν δει-
νὸν εἶπειν, οὐ πολλῶ εἶναι ἀμείνους τῶν ἐν γυναι-
κωνίτιδι παρὰ τὴν θαλασίαν ἀδομένων μυθολογημά-
των. τούτων μὲν οὖν περὶ ὧς πη ἐκάστῳ φίλον, τῆδε
οἰέσθω, ἐμοὶ δὲ ἤπερ ὁ πρότερος ἐφέρετο λόγος,
ταύτη ἰτέα. Λεύθαρις γὰρ καὶ Βουτιλίνοσ ἐπειδὴ 10
τὴν ἀρχὴν κατὰ Ῥωμαίων ἐπιστρατεύειν ὠρηθήτην,
ἐπηρμένω γε ἦσθη ἄμφω ταῖς ἐλπίσι καὶ οἷω οὐκ-
εἶ ἐν τῷ καθεστῶτι τρόπῳ βιοτεύειν. Ναρσῆν μὲν
γὰρ τὸν στρατηγὸν οὐδὲ τὴν προσβολὴν ὑποστή-
σεσθαι ᾤοντο, ἅπασαν δὲ τὴν Ἰταλίαν οἰκίειον αὐτοῖς 15
ἔσεσθαι κτήμα, καὶ πρὸς γε Σικελίαν καθέξειν.

B θαυμάζειν δὲ ἔφασαν τῶν Γότθων, εἰ μᾶλα οὕτω
πεφρίκασιν ἀνδράριόν τι θαλαμηπόλον σκιατραφές
τε καὶ ἀβροδίαιτον καὶ πόρρω τοῦ ἀρρενωποῦ
τεταγμένον. οἱ μὲν δὴ, βρενθνόμενοι τῇ τοιαύτῃ 20
δόξῃ καὶ ἀγέρωχον ποιούμενοι τὴν παράταξιν, ἐκ
τε Ἀλαμανῶν καὶ Φράγγων στρατεύμα ἐς πέντε καὶ
ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἀλκίμων ἀνδρῶν ἀγείραντες
παρεσκευάζοντο τὰ πολέμια, ὡς ἀντίκα μᾶλα ἐς τὴν
Ἰταλίαν καὶ δὴ ἐμβαλοῦντες. 25

C 8. Ναρσῆς δὲ ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγός, εἰ καὶ
τάδε ἐς τὸ ἀκριβὲς οὐπω ἐπίπυστο, ἀλλὰ προμηθεῖα
γε πλείστη χρώμενος καὶ φθάνειν αἰεὶ τὰς τῶν πολε-
μίων ἐθέλων ὁρμάς, ἀντίκα τὰ ἐς Τουσκίαν πολί-
C σματα, ὑπὸ τῶν Γότθων ἐτι κατεχόμενα, ἐγνώκε 30
βιαιώτατα παραστήσασθαι. οὔτε γὰρ τῇ νίκῃ πέρα
τοῦ μετρίου φρουαττόμενος ἐς ἀπειροκαλίαν ἐπήρητο,

οὔτε, ὅπερ ἕτερος ἂν ἐπεπόνθει, ἐς ἠαστώνην τε καὶ
ἠδυπάθειαν μετὰ τοὺς πόρους ἐξέκλιεν, ἀλλ' εὐθύς
ὅπως εἶχεν ὁρμῆς κινήσας τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν
Κύμην ἐχώρει· πόλισμα δὲ Ἰταλικὸν ἢ Κύμη ἐχ-
5 ρώτατον καὶ οἶον οὐ ἥστα πολεμίοις ἀλῶναι. ἴδου-
ται μὲν γὰρ ἐπὶ λόφῳ τινὶ δυσπροσόδῳ τε καὶ
ἀνάντει· ἔστι δὲ καὶ ἐν περιοπῇ τοῦ πελάγους τοῦ
Τυρσηνικοῦ. ἐπὶ γὰρ τῇ ἀκτῇ ὁ λόφος ἀνέχει, ὡς
καὶ ἄμφ' αὐτὸν δῆπον τὸν πρόποδα ῥοχθεῖν τε καὶ
10 περικλάσθαι τὸ ῥόθιον, ἀνω δὲ ἔρυμα περιβέβληται
πύργους τε καὶ ἐπάλλεσι καρτερώτατα ἐξεργασμένον. V. 15
Τωτίλα τε οὖν καὶ Τεῖα τοῖς βασιλεῦσι πρότερον τῶν D
Γότθων γεγενημένοις, ὅποσα ἐπίτιμά τε ἦν καὶ
ἀξιάγαστα τῶν κτημάτων, ἐν τῷδε τῷ φρουρίῳ, ὡς
15 βέβαιον ὄν, ἐφυλάττετο. ἐνταῦθα δὲ οὖν ὁ Ναρσῆς
ἀφικόμενος περὶ πλείστον ἐποιεῖτο εἰλεῖν τε ὡς τά-
χιστα τὸ χωρίον καὶ τῶν χρημάτων κρατῆσαι, ὡς
μῆτε οἱ Γότθοι ὀρητήριον ἀσφαλὲς ἔχοιεν κῦτῳ τε
τὰ τῆς νίκης τελεώτατα ἐς ὃ τι μάλιστα ἐξεργασθεῖη.
20 Ἀλίγερος γὰρ ὁ Τεῖα νεώτατος ἀδελφός τοῦ ἡγε-
μόνος τῶν Γότθων γεγενημένου, ἐνδον γε ἦν τοῦ
περιβόλου καὶ στρατεύμα ὅποσον οἶόν τε ἦν ἄμφ'
αὐτὸν ἀγείρας οὐδὲν τι εἰρηναῖον ἐβουλεύετο· καὶ
ὄτι μὲν Τεῖας ἐν τῷ πολέμῳ ἀνήρητο καὶ τὰ τῶν
25 Γότθων πράγματα ἐκεκμηκεῖ τε καὶ διελέλυτο ἤδη
που ἐς τὸ ἀκριβὲς ἠκηκόει, ὁ δὲ οὐδ' ὡς ἀνίει οὐδὲ P. 20
τὴν ξυνεχθεῖσαν ἐδείμαινε τύχην, ἀλλὰ τῷ τε
χώρῳ πλύννος καὶ τῇ τῶν ἀναγκαίων εὐπορίᾳ
θρασύς τε ἦν ἐτι καὶ ὑψαύχην καὶ οἶος ἀμύνεσθαι,
30 ἦν τις ἐπίοι.

9. Εὐθύς δὴ οὖν ὁ Ναρσῆς ἐγκεινσάμενος
προσῆγε τὸν στρατὸν. οἱ δὲ ξὺν πολλῷ πόνῳ ἐς τὸ

α. C. 532
 Iusti-
 niani 26
 γεώλοφου ἀναβάντες καὶ τῷ φρουρίῳ πελάσαντες
 αὐτίκα τοῖς δορατίοις ἠκόντιζον τῶν ἐν ταῖς ἐπάλξεσι
 φανομένων καὶ τὰ τόξα ἐπήχον θανά τῶν βελῶν
 ἀναπεμπομένων, σφενδόναι τε ἐφέροντο μετάρσιοι
 καὶ μηχανήματα, ὅποσα πρὸς τειχομαχίαν ἀνεῖται, 5
 B ἅπαντα ἐκινεῖτο. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Ἀλγερον ἀνὰ τὰ
 μεταπύργια τοῦ τείχους ξυνηλεγμένοι οὐ σχολαί-
 τερον ἀντακουτίζοντες τε καὶ ἀντιτοξεύοντες διεμά-
 χοντο, λίθους τε ἐκ χειρῶν μεγάλους ἐπαφιέντες
 καὶ φιτροὺς καὶ πελέκεις, καὶ ὅπερ ἂν οὐ πόρρω 10
 τῆς χρείας ἐδόκει, μηχαναῖς τε ἐχρῶντο καὶ ἀμυν-
 τηρίοις, καὶ οὐδὲν ὅ τι παρεῖτο. τὰ γε μὴν Ἀλι-
 γέρου τοξεύματα καὶ μάλα τοῖς Ῥωμαίοις ἀρίθμηλα
 ἦν. ῥοῖζω τε γὰρ πολλῶ καὶ ταχυτητῇ οὐ σταδμητῇ
 τὰ ἐκείνου ἐφέρετο βέλη· ὡς εἶπερ καὶ ἐς λίθον τινα 15
 ἐμπέσοιεν ἢ ἕτερόν τι σκληρόν καὶ ἀτέραμνον,
 διαρρηγνύσθαι ἅπαν τῇ βίᾳ τῆς ἰνύης. Παλλάδιον
 γοῦν ἐκείνου, ἦν δὲ οὐ τῶν ἐρραθνημένων παρὰ
 C τῷ Ναρσῆ ὁ Παλλάδιος, ἄλλὰ στρατεύματός τε
 ἦγετο Ῥωμαϊκοῦ καὶ ἐν τοῖς μεγίστοις ταξιαρχοῖς 20
 ἐτέλει, ἰδῶν γοῦν Ἀλγερον αὐτὸν σιδήρῳ τε
 τεθωρακισμένον καὶ φρονήματι ξὺν πολλῶ τῷ τείχει
 ἐπιφερόμενον, ἀφίησι βέλος αὐτῷ ἐκ τοῦ μετεώρου,
 καὶ αὐτίκα διεπερόνησεν τὸν ἄνδρα διαμπᾶξ αὐτῷ
 θώρακι καὶ ἀσπίδι· οὕτω δὴ τι δυνάμει τε τῶν 25
 πολλῶν περιῆν καὶ καρτερᾶ αὐτῷ ἐρύσαι τόξον αἱ
 χεῖρες· πολλαῖς μὲν οὖν καὶ ἐφεξῆς ἡμέραις οἱ
 τοιοῖδε ἀκροβολισμοὶ ἐγίνοντο, καὶ οὐδὲν οὐδὲ
 ὀποτέροις προηώρει τῶν ἐλπισθέντων· τοῖς τε γὰρ
 Ῥωμαίοις αἰσχρὸν ἐδόκει ἢ ἀναχώρησις πρὶν παρα- 30
 D στήσασθαι τὸ χωρίον καὶ οἱ Γότθοι ἐνδηλοὶ ἦσαν
 ὡς οὐδὲν τι μᾶλλον ἐνδωσειόντες τῇ πολιορκίᾳ.

10. Ναρσῆς δὴ οὖν ὁ στρατηγὸς ἤσχαλλέ τε ἄραν α. C. 532
 καὶ ἐχαλέπαιεν, εἰ χρόνος τοῖς Ῥωμαίοις πολὺς ἐν Iusti-
 ἐλαχίστῳ πολυχνίῳ τετρίψεται. ἀλύοντι δὲ οἱ καὶ niani 26
 ἕκαστα γνωματεύοντι ἔδοξεν χρῆναι ἀποπειρᾶσθαι
 5 τοῦ φρουρίου ἀμνητέῃ τρόπῳ τοιῶδε. ἐν τῷ πρὸς
 ἥλιον ἀνίσχοντα τοῦ λόφου τετραμμένῳ ἀγκῶνι
 ἄντρον τι ὑπεστὶν ἀμφηρεφές τε καὶ γλαφυρώτατον,
 ὡς ἄδυνά τε εἶχειν αὐτόματα καὶ κύτος εὐρὴ καὶ
 βραδερῶδες· ἐνταῦθα δὴ πάλαι φασὶ τὴν Σίβυλλαν
 10 τὴν πάνυ τὴν Ἰταλὴν ἐνδιαιωμένην φοιβόληπτον
 τε εἶναι καὶ ἐνθου καὶ προαγορεύειν τὰ ἐσόμενα P. 21
 τοῖς πυνθανομένοις. λέγεται δὲ ποτε καὶ Αἰνεῖαν
 τὸν Ἀγγίσου αὐτοῦ ἀφικόμενον ἅπαντά οἱ τὴν
 Σίβυλλαν φάναι τὰ ὕστερον ξυνευεχθέντα. ὑπὲρ
 15 ταύτην δὴ οὖν τὴν σπήλυγγα μέρος τι τοῦ περι-
 βόλου ἠρήριστο καὶ ἐφειστήκει. Ναρσῆς δὲ τοῦτο
 ἐπιφρασάμενος πρὸς αὐτοῦ εἶναι ᾤθη, καὶ οὖν
 αὐτίκα ἄνδρας ὡς πλείστους ὑπὸ τὰ κοῖλα ἐμβαλῶν
 τοῦ σπηλαίου ὄργανα φέροντας λιθοτόμα καὶ τοιχω-
 20 ρύχα ἐξεκόλαπτεν ἠρέμα καὶ διέτεμεν τοῦ ἄντρου
 τὸν ὄροφον, ἐνθα τὸ ἐρρημα ἠδραστο, καὶ ἐς τοσοῦ-
 τον ἐξέκοπτεν καὶ διεκάθαιρεν τὴν βάσιν τῆς οἰκο-
 δομίας ἐς ὅσον ἦδη τὴν ἀρχὴν τοῦ θεμελίου V. 16
 ἀπογυμνοῦσθαι. τότε δὲ ξύλα ὄρθια ἐν κόσμῳ
 25 ὑπεστήριξε, ταύτῃ τε ἀνεῖχεν ἅπαν τὸ ἄχθος τοῦ B
 τείχους, ὡς μὴ ὑπορροεῖ κατὰ βραχὺ καὶ διαλύοιτο
 ἢ ἀρμονία, ξυναίσθησις τε τοῦ δρωμένου ταχεία
 γίνοντο τοῖς Γότθοις· ἢ γὰρ ἂν κατ' ἀρχὰς εὐθὺς
 ἐπιβοηθοῦντες καὶ τὸ πεπονθὸς ἀκεσάμενοι διεφύ-
 30 λαττον τὸ λοιπὸν βεβαιοτάτα. ἵνα δὲ μὴ πάμπαν τὰ
 ποιούμενα ἐπιγνοῖεν μηδὲ τοῦ κατάγον τῆς λατο-
 μίας ἐπαῖοιεν, τότε δὴ ἐς ὅτι μάλιστα ἐπέφεροντο

a. C. 552
Iusti-
niani 26

ἄνωθεν τῷ τείχει ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατός ἀλαλά-
ζοντες καὶ ἐπικροτοῦντες· θόρυβός τε ἦν πέρα τοῦ
ἀναγκαίου πολὺς καὶ ταραχῶδης ἢ πολιορκία. ἐπεὶ
δὲ ἅπαν ἤδη τὸ τεῖχος ὁπόσον τῷ ἄνθρωπῳ παρετίετο
ἐκκρεμές τε ἦν καὶ μετέωρον καὶ μόνοις ἐπεβεβήκει
C τοῖς ξύλοις, ἃ δὴ ὀρθοστάδην ἐτύγχανον ἐρηρισμένα,
τότε δὴ φυλλάδα νήσαντες καὶ ὅ τι τῆς ὕλης ταχυ-
δαεῖς τε καὶ αὐτοὶ, καὶ εἴτα ὑποθέντες πῦρ τε ἐναύ-
σαντες ἐκτὸς ἀπεχώρουν. οὐκ ἐς μακρὰν δὲ τῆς
φλογὸς ἀρθείσης, τὰ μὲν στηρίγματα εὐθὺς ἀνθρα-
κούμενα κατεθραύετο καὶ πρὸς τὴν ἀντίθεσιν ἐνε-
δίδου· τοῦ δὲ ἐρύματος ὁπόσον ἐπ' αὐτοῖς ἤωρείτο,
ὑψίζανευ ἀθρόον καὶ καταλίσθαιεν τῇ κενότητι,
πύργοι τε οἱ ἐνθένδε καὶ προμαχεῶνες ἐξαπινάως
ἀπορραγέυτες τῶν ἄλλων ἐς τὸ πρᾶν ἐξεκλυίσθη-
D σαν· ἢ τε πύλη ἢ τῶδε τῷ μέρει προσαραρυῖα ξυνε-
κέκλειτο μὲν εὖ μάλα βεβαιότατα, ὡς δὴ πολεμίων
παρόντων, καὶ τὰ κλειθρα ὑπὸ τῶν φυλάκων κατελ-
χετο, ἢ δὲ αὐτοῖς μοχλοῖς τε καὶ βαλανέγρας ἐκτι-
ναχθεῖσα ἐς τὴν ἥονα καὶ τὰς σπιλάδας ἠρήριπτο,
ἅμα τε ἅπαντα τὰ ξυμπεπηγότα ἐτι ἐκλύζετο, σταθμοὶ
καὶ γεῖσον καὶ ὑπερθύριον καὶ οἱ θαιροὶ τῷ οὐδῶ
ἐνηρμοσμένοι· τούτων δὲ γεγενημένων, τοῖς Ῥωμαίοις
ῥαδίως τὸ λοιπὸν ἐσιτητῆ εἶναι ἐδόκει ἀνὰ τὸ πό-
λισμα καὶ περιοπτῆ τῶν πολεμίων, ἡμάρτανον δὲ
καὶ ὡς τῆς ἐλπίδος. σήραγγές τε γὰρ τινες καὶ
ἀπορρωγες τοῦ τε λόφου καὶ τῶν ἐνδοθεν περιαν-
λισμάτων ἐπὶ μέγα ἐκτεινόμενα κρημνώδες ἀτεχνῶς
P. 22 καὶ δυσέμβολον οὐχ ἤττον ἀπεδείκνυσαν τὸ χωρίον.
καὶ Ναρσῆς μὲν θαρραλεώτερον τῷ φρουρίῳ αὐθις
προσέβαλλεν, ὡς καὶ αὐτοβοεῖ ἅπαν ἀναρπασόμενος·
τῶν δὲ Γότθων ἐνταῦθα ξυνειλεγμένων καὶ παντὶ

a. C. 552
Iusti-
niani 26

σθένει ἀμυνομένων ἀπεκρούετο καὶ οὐδὲν τι μᾶλλον
εἶχεν ἀνύτειν.

11. Ἐπεὶ δὲ πολέμῳ τε καὶ ἐπιδρομαῖς ἔλειν δῆπου
τὸ χωρίον ἀδύνατα ἦν, ἔγνω μὴ ἀπάσῃ τῇ στρατιᾷ
ἐν τοῖσδε διαπονεῖσθαι, ἀλλ' ἐς Φλωρεντίαν καὶ
Κεντουκέλλας καὶ ἄλλα ἄττα πολίσματα τῆς Τουσκίας
χώρας εὐθὺς ἀφικέσθαι, ἅπαντά τε τὰ τῆδε κατα-
στησάμενος προτερεῖσαι τὴν ἐπήλυσιν τῶν πολεμίων.
ἤδη γὰρ αὐτῷ Λεύδαρις καὶ Βουτιλίνοσ καὶ τὰ
10 Φράγγων δὲ καὶ Ἀλαμανῶν στρατεύματα εἰσω τοῦ
Πάδου ποταμοῦ ἠγγέλλοντο παρεῖναι· ὧν δὴ ἕνεκα B
κινήσας ὡς τάχιστα τὸ πλεῖστον τοῦ στρατοῦ ἐπὶ
ταύτην ἐχώρει. ἐπεὶ δὲ Φιλίμουθ' ὁ τῶν ξυνεπομέ-
νων Ἐρούλων στρατηγὸς οὐ πολλὰς πρότερον ἡμέ-
15 ραις νόσφ' ἄλους ἐτεθνήκει, εἶδει δὲ ἄρα αὐτοὺς ἰδίῳ
τινὶ τάττεσθαι ἡγεμόνι, αὐτίκα ὁ γε Φούλκαριν
αὐτοῖς τὸν ὁμόφυλον ἐπιστήσας, τὸν Φανιδίου
ἀδελφιδούν, ἐκέλευσεν ἅμα Ἰωάννη τῷ Βιταλιανοῦ,
καὶ πρὸς γε Βαλεριανῶ καὶ Ἀρταβάνη, καὶ μὲν δὴ
20 καὶ ἄλλοις στρατηγοῖς καὶ ταξίαρχοις, ξὺν τῷ πλείονι
καὶ ἀλκιμοτάτῳ στρατῷ τὰς Ἄλπεις τὸ ὄρος περιελ-
θόντας, ὃ δὴ ἐν μέσῳ Τουσκίας τε τῆς χώρας καὶ
Αἰμιλίας ἀνέχει, ἀμφὶ τὸν Πάδον ἰκέσθαι ποταμόν,
αὐτοῦ τε στρατοπεδευσαμένους καὶ τὰ ἐρυμνὰ τῶν C
25 χωρίων προκαταλαβόντας ἀποκρούεσθαι καὶ ἀνα-
στέλλειν τὰς τῶν πολεμίων ἐφόδους, καὶ εἰ μὲν
ἀπώσασθαι αὐτοὺς τελεώτατα δυναθεῖεν, χάριν
εἶδέναι τῇ τύχῃ, εἰ δὲ γε βιαζόμενοι τῷ πλήθει οἰοί-
τε οὐκ εἶεν, ἀλλὰ σχολαιτέρην αὐτοῖς ποιήσασθαι
30 τὴν πορείαν καὶ οὐ μάλα θαρραλέους ἀνὰ τὰ πρόσω
φουτῶν μεθίνααι, δεδίττεσθαι δὲ αὐτοὺς ἐς τὰ μάλιστα
καὶ εἰργεῖν ὡς πορρωτάτω, ἕως αὐτὸς τὰ ἐν ποσίν

a. C. 552
Iustini
miani 26

ἅπαντα ἢ βούλοιο διαθεῖν. οἱ μὲν οὖν κατὰ ταῦτα
ἐχώρουν, κατέλιπεν δὲ καὶ ἐν Κύμῃ δύναμιν ἀξιό-
χρεων, ὅπως δὴ προσκαθεδούμενοι καὶ ἔνδον τοὺς
δυσμενεῖς ἐγκατείροντες χρονία γοῦν αὐτοὺς παρα-
D στήσουιντο πολιορκίᾳ. καὶ οἱ μὲν χαράκιμα περιε- 5
βάλλοντό τε καὶ τὰς ἐξόδους ἐφύλαττον, εἰ ποῦ τινα
ἔλοιεν ἐπὶ χιλὸν ἰόντα. ὄντο γὰρ αὐτοῖς ἤδη που
ἐς ἐνιαυτὸν πολιορκουμένοις ἅπαντα ἐξαναλώσθαι
τὰ ἐπιτήδεια. Ναρσῆς δὲ ταῖς πόλεσι προσβαλὼν
ἀκουσίτῃ τὰς πλείστας προσηγάγετο. Φλωρέντιο μὲν 10
γὰρ ὑπαντιάσαντες καὶ τὰ πιστὰ κομισάμενοι ὡς
οὐδὲν ἄχαρι πείδονται, σφᾶς τε αὐτοὺς ἐθέλονται
καὶ τὰ οἰκεία παρέδωκαν. Κεντονκελλαῖοι δὲ ὅμοια
ἐπραττον. Βολατερραῖοι δὲ οὐκ ἄλλως, οὕτω δὲ καὶ
Λουναῖοι, καὶ μὲν δὴ καὶ Πισαῖοι. ὧδέ πως ἄρα 15
αὐτῶ ἐξ οὐρίας ἅπαντα ἔθει καὶ ὀδῶ ἰὼν τὰ ἐν
ποσίν ἐχειροῦτο.

P. 23 12. Μόνοι δὲ οἱ ἐν Λούκα τῇ πόλει διαμέλλειν
ἐπειρῶντο καὶ ἥμιστά ἐφιέναι, καίτοι πρότερον ἐτύγ-
χανον οἷδε ξυνηθίας θέμενοι πρὸς Ναρσῆν, ὁμήρους 20
τε παρασχόντες καὶ ἐπομοσάμενοι ὡς εἰ γε τριάκοντα
παραδορέμοιεν ἡμέραι καὶ μὴ τις αὐτοῖς μεταξὺ παρα-
γένοιτο ξυμμαχία, ὁπόση οἷα τε εἶναι ἀμύνασθαι καὶ
ἐς πόλεμον ἐμφανῆ, οὐκ ἐκ πύργων τε καὶ περιβόλων,
ἀλλὰ ξυστάδην παρατάξασθαι· εἰ μὴ ταῦτα οὕτω 25
ξυνενεχθεῖεν, ἢ μὴν αὐτίκα τὴν πόλιν ἐργχειοῖεν καὶ
παραδώσειν. ὄντο γὰρ οὐκ ἐς μακρὰν παρέσεισθαι
τοὺς Φράγγους καὶ ἐπαρήξειν. τοῦτοις δὲ πίσυνοι
τὰς τοιάσδε ἐπεποίηντο ξυνηθίας. ἀλλὰ τότε ἢ μὲν
κυρία παρφήκει, οἱ δὲ οὐκ ἔπαρησαν, τοῖς δὲ καὶ 30
ὡς βουλομένοις ἦν περιορᾶν ἀμέλει καὶ ἀναίνεσθαι
B τὰ ξυγκείμενα. Ναρσῆς μὲν οὖν ἔξαπατήθεῖς, ὥσπερ

a. C. 552
Iustini
miani 26

εἰκόσ, ἐχάλεπανε καὶ ἐς τειχομαχίαν παρεσκευάζετο.
ἐνίοις δὲ τῶν ἀμφ' αὐτὸν καὶ χρῆναι εἶδοκε τοὺς
ὁμήρους ἅπαντας διαφθαρεῖν, ὡς ἂν οἱ ἐν τῷ ἄστει
ἀνωθεῖεν καὶ ταύτῃ ποιῶς ὑφέξοιεν τῆς ἀπιστίας.
5 ὁ δὲ στρατηγός, γνώμη γὰρ ἅπαντα ἐπραττεν καὶ
οὐ λίαν τῇ ὀργῇ ξυνεχώρει, οὐκ ἐς τότε ὀμότητος
ἦν ὡς ἀποκτεῖναι τοὺς μηδὲν ὅ τι ἠδριακώτας ἀνθ'
ὧν ἔτεροι ἐπλημμέλουν, ὅλον δὲ ὅμως τοιόνδε τινα
ἐμηχανήσατο. παρήγε γὰρ ἐς μέσον αὐτοὺς ἐναλ-
10 λάγδην μὲν τῶ χεῖρε ὑπὸ τὴν ἑξὺν περιεσφιγμένους,
κάτω δὲ τὸ κᾶρα ἐπινενευκώτας, ἐπεδείκνυνεν τε τοῖς
ὁμοφύλοις οὕτω πως οἰκτρότατα διακειμένους, καὶ
ἠπέλλει θάπτον αὐτοὺς ἀναιρήσειν, εἰ μὴ τάχιστα
φθάσαιεν ἐκεῖνοι διαπραξάμενοι τὰ ὀπόσα ἐτύγχανον C
15 ὀμολογηκώτες. ξύλα δὲ αὐτοῖς βραχεία ἐκ τοῦ μετα-
φρένου ἐπὶ τοὺς τένοντας ὑπεβέβληντο, ἡάκεσί πως
κεκαλυμμένα, ὡς μὴ διορῶεν καὶ πόρρωθεν οἱ πολέ-
μιοι. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐπέιθοντο, αὐτίκα ἐκέλευε δῆθεν
στοιχηθὸν ἅπαντας κατατομείσθαι, καὶ οἱ δορυφόροι
20 σπασάμενοι τὰ ξίφη βιαίότατα ἐπαιὸν τε καὶ ἐπεφέ-
ροντο, ὡς δὴ τοὺς ἀνέχνας ἀποτεμοῦντες· ἢ δὲ πληγῇ
τοῖς ξύλοις ἐγγρίπτουσα οὐδὲν τι αὐτοὺς μᾶλλον
ἐσίνετο, κατέπιπτον δὲ ὅμως πρηνεῖς ἐκεῖνοι, προσ-
τεταγμένον αὐτοῖς, ἤσπαιρόν τε ἐθελούσιοι καὶ
25 ἰλυσπῶντο, ὑποκρινόμενοι τὸ διολωλέναι. ἰδόντες
δὲ οἱ ἐν τῷ ἄστει, καὶ τῷ διεστάναι ὡς πλείστον οὐ
τὰ ἀληθῆ διασκοποῦντες ἀλλ' ἢ τὰ φαινόμενα, ὠλο- D
φύροντό τε ἀθρόον καὶ ξυμφορὰν ἐποιοῦντο τὰ γεγε-
νημένα. ἦσαν γὰρ οἱ ἄνδρες οἱ ὀμηρεῦντες οὐ τῶν
30 πολλῶν τε καὶ ἀγεννῶν, ἀλλ' ἐπίσημοι ἐν τοῖς
μάλιστα καὶ εὐπατρίδα. ὡς δὴ οὖν τοιούτων αὐτοὺς
ἀποστρεφίσθαι οἰομένους κωκυτὸς ἐπέιχε μυρίος,

οίμαι γὰρ τε ἠκούοντο θαμναί και φθέγμα θρηνώδες
 και διωλύγιου, γύναια δὲ πολλά διαπληκτιζόμενα και
 τὰς ἐφεστρίδας περιροηγνύντα ἀνά τους προμαχεῶ-
 νας ἐφοίτων, τυχὸν μὲν μητέρες οὔσαι τῶν ἀπολω-
 λέναι δοκούντων, τυχὸν δὲ ἐπίκληροι, τυχὸν δὲ ἄλλω
 P. 24 ὄψουν τρόπῳ μέλον αὐταῖς. και δὴ τῷ Ναρσῆ
 ἅπαντες ἀναφανδὸν ἐλοιδороῦντο, ἀλαζόνα τε ἀπο-
 κολουῦντες και ἀτάσθαλον, και ἔργῳ μὲν αὐτὸν εἶναι
 λέγοντες βίαῖον τε και μιαφόνον, τὴν δὲ τοῦ εὐσε-
 βεῖν ἀεὶ και τὸ θεῖον θεραπεύειν δόξαν ἄλλως αὐτῷ
 κεκομφεῦσθαι.

13. Ταῦτα δὲ αὐτῶν ἐπιβοῶντων, "ἀρα οὖν οὐχ
 ὑμεῖς" ἔφη ὁ Ναρσῆς "τοῖσδέ τε αἰτιοὶ ὀλέθρου
 γεγένησθε περιφρονήσαντές γε αὐτούς και κατα-
 προέμενοι, ὑμῖν τε αὐτοῖς οὐ τὰ χρηστὰ βουλευσά-
 15 μνοι φανείσθε ὄρκον ἐπίορκον ὁμομοκότες και
 ἀνέδην παρασπονδήσαντες; ἀλλ' εἰ γε και νῦν
 ἐθέλησθε μεταμαθεῖν τὸ ξυνοῖσον και ἔργῳ τὰ
 V. 18 ξυγκείμενα διανύσασθαι, οὐδέν τι ἔλαττον ἔξετε
 οὐτοί τε γὰρ αὐτίς ἀναβιώσονται και τὴν πόλιν
 B ὑμῶν ἠκιστα πημανοῦμεν. εἰ δὲ μή, οὐ τῶνδε πέρι
 ὑμῖν τὸ λοιπὸν ἀλητέον, ἀλλ' ἤδη φράζεσθε ὅπως
 μὴ και αὐτοὶ ἅπαντες ὅμοια πείσεσθε." ταῦτα δὲ
 ἐπεὶ ἤκουον οἱ Λουκιανοί, ἐξαπατᾶν γε αὐτὸν ἠγοῦντο
 και φενακίζεῖν ἐπὶ τῇ τῶν κειμένων ἀναζωγήσει. 25
 και ἦσαν γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀπάτη οἱ λόγοι, οὐ μέντοι
 γε ἤπερ ἐκεῖνοι ᾤοντο, προθυμότερα δὲ αὐτίς ἀνω-
 μολόγον ὅμως και ἐπαμνυντο σφᾶς τε αὐτούς και
 τὴν πόλιν ἀντίκα παρέξειν αὐτῷ ἐς ὃ τι βούλειτο
 χρησθαι, εἰ γε τοὺς ὀμήρους ἴδοιεν περιόντας· ἄτε δὴ
 30 γὰρ αὐτοῖς ἀδύνατον εἶναι δοκοῦν τοὺς τεθνεῶτας
 ἀναβιώσασθαι, εὐπρεπέστατα ἠγοῦντο ταύτη γοῦν ἀπο-

σεῖσασθαι τὸ ἐπίκλημα και ἐπὶ σφᾶς αὐτούς τὰ δίκαια
 μεταθεῖναι. τότε δὴ οὖν ὁ Ναρσῆς ἐγκλευσάμενος
 ἀνίστησί τε αὐτούς ἀθρόον και ἐπεδείκνυντο τοῖς
 ὁμοφύλοις σφῶν τε και ἀδήλητοι. οἱ δὲ ἐσιδόντες
 5 αὐτούς κατεπλήττοντο μὲν, ὥσπερ εἰκός, τῷ παρα-
 λόγῳ τῆς θείας, οὐ μὴν οὐδὲ ὡς ἅπαντες ἐκτελεῖν
 τὰ ὁμωμοσμένα ᾤοντο χοῆναι, ἀλλ' ἦσαν οἱ και
 ἀνήνοντο. ἐπεὶ γὰρ αὐτοῖς περιῆσαν οἱ ἄνδρες,
 και τὸ ἀλγοῦν τῆς γνώμης και ἀνώμενον ἐς τὸ
 10 εὐέλπι μετεβέβλητο, πάλιν, ἄτε δὴ ὄμιλος, ἐς τὰ
 πρότερα ἐπανήεσαν και τὰ τῆς ἀπιστίας ἐνίκα. ἐς
 τοῦτο δὲ αὐτῶν ἀβελτερίας ἐληλακότων, Ναρσῆς ὁ
 στρατηγὸς πολλῇ χρώμενος τῇ μεγαλοφροσύνῃ
 ἀφίησι τούτους εὐθύς και ἐς τὰ οἰκεία ἐκπέμπει,
 15 οὔτε λῦτρα κομισάμενος οὔτε ἄλλο τι τὴν πόλιν D
 ὁμολογεῖν ἀναγκάσας. θαυμαζόντων δὲ τῶν Λουκι-
 νῶν και ὅτου δὴ ἐνεκα τοῦτο δράσειεν ἀμφιγροῦν-
 των, "οὐ ξύνηδες ἔμοιγέ" ἔφη "βωμολοχίας τε και
 γλίσχραις ἐλπίσιν ἐγκυλλοπιζέσθαι. οἶμαι γὰρ και
 20 τούτων ἄνευ, εἰ μὴ ὡς τάχιστα ἐκόντες εἶναι προσχω-
 ρήσοιτε, ἀλλὰ ταῦτά γε ὑμᾶς παραστήσονται." και
 ἅμα λέγων ἐπεδείκνυεν τὰ ξίφη. οἱ μὲν δὴ ἄνδρες
 ἀφειμένοι και τοῖς ὁμοφύλοις ἀναμιχθέντες ἐν
 ευφημίᾳ πολλῇ τὸν Ναρσῆν ἐποιούντο ἐπὶ τοὺς
 25 ξυλλόγους φοιτῶντες· ἐμέμνηντο δὲ τῆς κομιδῆς τε
 και ἐπιμελείας ὀπόσης ἔτνχον πρὸς αὐτοῦ, ὅτι τε
 μελίχιος και εὐόμιλος και τὸ μεγαλοῦργον ἔχει τῷ
 δικαίῳ ἀνακεκραμένον ἐκασταχοῦ ἐψιδυρίζετο. και
 ἤμελλον ἄρα οὐκ ἐς μακρὰν οἶδε οἱ λόγοι μείζονα
 30 τῶν ὀπλων διαπράττεσθαι, κατακηνῶντες τοῦ πλή- P. 25
 θους ὀπόσον φίλερι και παλίμβολον, και ὡς πλεί-
 στους ἀναπεῖσειν τὰ Ῥωμαίων ἐλέσθαι.

14. Ἐτι δὲ τοῦ Ναρσοῦ τῇ πολιορκίᾳ προσκαθημέ-
νου, τὰ ἐξ Αἰμιλίου σταλέντα τῶν Ῥωμαίων στρατεύ-
ματα*, ἐταράττετο τοῖς ξυνερχθεῖσι καὶ δυσθυ-
μία, ὡσπερ εἰκός, πολλῇ ἐαλώκει. ἐπειδὴ γὰρ αὐτόσε
ἀφίκοντο, τὰ μὲν πρῶτα ξὺν εὐβουλίᾳ τε καὶ τάξει
ἅπαντα ἔπραττον, καὶ εἰ που ἡ κόμην τινα ἢ πόλισμα
δυσμενὲς ληισόμενοι ἦσαν, ξυντεταγμένοι εὖ μάλα
ἐχώρουν καὶ οὐ πόρρω τοῦ μετρίου τὰς ἐπελάσεις
ἐποιούντο· αἱ τε ἀναχωρήσεις αὐτοῖς οὐ διεσπασμέ-
ναι, ἀλλ' ἐν κόσμῳ ἐγίνοντο, τῶν μὲν ὀπισθοφυ-
10 λάκων ἐν τῷ θέοντι χώρῳ μενόντων, ἐς πλαίσιον δὲ
τῆς φάλαγγος ταττομένης καὶ τὴν λείαν ἐς μέσον
ἀπολαμβάνουσης, ὡς ἂν βεβαιότατα διασώζοιτο.
οὕτω δὲ αὐτῶν τό γε κατ' ἀρχὰς τὰ πολέμια χωρία
λυμαινομένων, ὀλίγαις ὕστερον ἡμέραις ἅπαντα
15 διέρρηι τὰ πραχθέντα καὶ ἀνετέτραπτο. Φούλκαρις
γὰρ ὁ τῶν Ἐρούλων στρατηγὸς ἀνδρείος μὲν δήπου
ἦν καὶ οὐδὲν ὅ τι πολέμιον ἐπεφύκει δαιμαίνειν, θρα-
σύς δὲ καὶ ταραχώδης καὶ τὸ δραστήριον οὐ μάλα
ἐν θέοντι κεκτημένος, στρατηγοῦ τε καὶ ἡγεμόνος οὐ
20 τὸ κοσμεῖν καὶ διατάττειν τὴν φάλαγγα γνώρισμα
εἶναι ἠγεῖτο, ἀλλ' εἰ που προφανεῖς ἐν μάχῃ καὶ
προαλάμενος θυμῷ τε ἀθρόον ἐμβαλὼν ἐς τοὺς
C ἀντιπάλους ἔπειτα αὐτοσυρρήσειε τὰ πολέμια, ταύτη
γε ἠῦχε καὶ ἐβρενθύετο. τότε δὴ οὖν καὶ μᾶλλον
25 ἐς ἀπειροκαλίαν ἠρμένος ἐπιδρομὴν ἐς Πάριον
ἐποιεῖτο τὴν πόλιν· ἐτύγχανεν δὲ ἡ Πάριον ὑπὸ τῶν
Φράγγων ἤδη κατεχομένη· προσῆκον δὲ αὐτὸν κατα-
σκόπους πρότερον ἐκπέψαι τοὺς γνωματεύοντας
ἐς τὸ ἀκριβὲς τὰ βουλευματα τῶν πολεμίων, οὕτω
30 τε ἐν τάξει ἐπὶ προεγνωσμένοις ἰέναι, ὁ δὲ προπε-
V. 19 τεία μόνῃ καὶ ὀρμῇ παραλόγῳ πίσυνος ἐπαγόμενος

ξὺν ἀκοσμία τὸ τῶν Ἐρούλων στρατεύμα καὶ ἄλλους
ὅποσοι ἐκ τῶν Ῥωμαϊκῶν εἶποντο οἱ ταγματῶν
δρομαῖος ἐχώρει, οὐδὲν ὅ τι ἀντίξουν ἐσεσθαι ὑπο-
τοπήσας. ταῦτα δὲ προμαθῶν Βουτιλῖνος ὁ τῶν
5 Φράγγων ἡγεμὼν ἐς ἀμφιδέατρον τι οὐ πόρρω τῆς
πόλεως ἰδρυμένον, ἀνείτο δὲ τοῦτο ἀνδράσι, οἷς ὁ
βίος θεωμένου τοῦ δήμου πρὸς θηρία διαγωνίζεσθαι,
ἐνταῦθα δὴ οὖν ἀπολεξάμενος ἐκ τῶν οἰκείων στρα-
τοπέδων τοὺς εὐθαρσεῖς τε καὶ μαχησιώτατους ἀπέ-
10 κρυπτε, καὶ μεγίστην ἐνέδραν καταστησάμενος
ἐπεσκόπει καὶ ἀνέμενεν τὸν τοῦ ἔργου καιρὸν. ἐπεὶ
δὲ Φούλκαρις τε καὶ οἱ Ἐρούλοι εἰσῶ τῶν πολεμίων
ἐτύγχανον προελθόντες, τότε δὲ δοθέντος τοῦ ξυ-
θήματος ἐκδοραμόντες οἱ Φράγγοι ἐσβάλλουσι ἀθρόου
15 ἐς αὐτοὺς ἀτάκτως τε καὶ παρημελημένως ἰόντας,
εὐθύς τε οὐδὲν κόσμῳ τοὺς ἐν χειρῶν ἅπαντας τοῖς
ἔξωθεν διεχρῶντο, καταπλαγέντας τῷ αἰφνιδίῳ καὶ
ἀπροσδοκῆτι, μονονονῶν σεσαγηνεμένους· μόλις δὲ
οἱ πλεῖστοι ξυναισθανόμενοι οὐπερ ἐγγένητο ξυ-
20 φορᾶς ἀγεννῆ καὶ αἰσχίστην ἠσπάζοντο σωτηρίαν.
παραδόντες γὰρ τὰ μετάφορα τοῖς πολεμίοις ἔφην-
γον προτροπάδην, ἀλκῆς τε ἀπάσης ἐπιλελησμένοι
καὶ τῆς χρονίας τῶν κινδύνων μελέτης.

15. Οὕτω δὲ τοῦ στρατοῦ διαρρηθέντος Φούλκαρις
25 ὁ στρατηγὸς ἅμα τοῖς ἄμφ' αὐτὸν δορυφόροις περι-
λελειμμένος χρῆναι ᾤετο μὴ ὁμοίως ἀποδιδράσκειν,
ἅμεινον δὲ δράσειν θάνατον ἐλόμενος εὐκλεῖ ἢ τὸ
ἀγεννῶς ἐπιβιῶναι. καὶ τοίνυν εἰστήκει ὡς οἶόν τε
ἦν ἀσφαλέστατα, ἐπὶ τύμβῳ τινὶ τὰ νῶτα ἐρηραιομέ-
30 νος, καὶ πολλοὺς τῶν πολεμίων διέφθαρεν, νῦν μὲν
ἀθρόον ἐπιών, νῦν δὲ ἀντωπὸς ἡρέμα ἐς τὰ ὀπίσω
ὑποχαζόμενος. ἔξόν δὲ αὐτῷ καὶ ὡς εἶτι εὐκολώτατα

ἀποδρᾶναι, καὶ τῶν ὀπαδῶν οὕτω ποιεῖν ἀντιβου-
 λούντων, "καὶ πῶς ἂν ὑποσταίην τὴν γλώττιαν" ἔφη
 "Ναρσῶ μωφομένην μοι τῆς ἀβουλίας;" δεδιὼς δὲ
 οὖν, ὡς εἴκοι, τὴν κακηγορίαν μᾶλλον τοῦ ξίφους,
 ἔμεινεν καὶ ἐπὶ πλείστον ἀντείχεν καὶ οὐκ ἀνίει μα-
 χόμενος, ἕως τῷ πλήθει ξυνηλημμένος καὶ πολλοῖς
 ἀκοντίοις τὰ στέρνα βληθεῖς, ἤδη δὲ καὶ πελέκει τὴν
 κεφαλὴν κεχαραγμένος, μόλις θυσθανατῶν ἔπεσε
 πρηνὴς ἐπὶ τῆς ἀσπίδος. ἐπ' αὐτῷ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι
 C χυθὴν ἐκτείνοντο ἅπαντες, ὅσοι δὲ ἐτύγγαρον ἄμφ' 10
 αὐτὸν μεμνηκότες, τυχὸν μὲν ἐθελονταί, τυχὸν δὲ
 καὶ ὑπὸ τῶν πολεμίων εἰργόμενοι. Φούλκαρις μὲν
 οὖν στρατηγὸς ἀρεθεῖς οὐ λίαν ἀπάνατο τῆς τιμῆς,
 ἀλλὰ βραχύ τι εὐημερήσας, ὥσπερ ἐν ὄνειρατος
 εὐφροσύνη, ταχέϊαν ἔσχε καταστροφὴν τῆς τε ἀρχῆς 15
 καὶ τοῦ βίου. τούτου δὲ τοῦ πάθους γεγενημένου
 τὰ μὲν τῶν Φράγγων φρονήματα ἐπῆρτο ἐπὶ μέγα
 καὶ ἐπεροῶνντο, Γότθοι δὲ οἱ Αἰμιλίαν τε καὶ
 Αἰγυονρίαν καὶ τὰς ἐχομένας χώρας οἰκοῦντες, οἱ δὲ
 πρότερον ὑπουλον μὲν καὶ οὐκ ἐλευθέρων, εἰρήμην 20
 δὲ ὅμως καὶ ὁμοιχμίαν, τῷ δεδιότι μᾶλλον τῆς
 γνώμης ἢ τῷ ἠδομένῳ, ἐπεποίητο, οὗτοι δὲ τότε
 D ἀναθαρήσαντες καὶ ἀναφανδὸν παρασπονδήσαντες
 αὐτίκα τοῖς βαρβάροις κατὰ τὸ ὁμοδίαιτον προσεχώ-
 ρουν. τὰ δὲ τῶν Ῥωμαίων στρατεύματα, ὧν δὲ 25
 Ἰωάννης τε ὁ Βιταλιανῶ, ἠπέρ μοι ἤδη ἐρρήθη, καὶ
 Ἀρταβάνης ἠγοῦντο, τοῦ τε Ἐρουλικῶ ὁμίλου ὀπό-
 στον τῇ φυγῇ διεσέσωστο, αὐτίκα ἐς Φαβεντίαν
 μετανέστησαν τὴν πόλιν. ᾤοντο γὰρ οἱ στρατηγοὶ
 οὐ πρὸς αὐτῶν εἶναι ἄμφι τὴν Πάριαν ἐτι ἰδοῦσθαι 30
 τοῦ τε πλήθους τῶν πολεμίων αὐτοῦ ἀγεροθέντος
 καὶ ὅτι παραλόγως εὐημερήσαντες οὐκέτι ἐχρῶντο

τῇ τύχῃ μετρίως. αἶ τε γὰρ πόλεις τῶν Γότθων
 αὐτοῖς ἀνεπειάννυντο καὶ δὴ φρούρια ἐχυρὰ κατα-
 λαβόντες ἐπίδοξοι ἦσαν πανσυδι αὐτοῖς ἐπεισπε-
 σείσθαι. ταῦτα ἄρα οἱ στρατηγοὶ ὡς πλησιαιτάτα
 5 Ῥαβέννης ἰκέσθαι διενεώθησαν, καὶ ταύτη τοὺς πολε-
 μίους ἀλέασθαι, ἐπεὶ μηδὲ ἀξιόμαχοι αὐτοῖς ᾤοντο
 εἶναι. τούτων δὲ τῷ Ναρσῷ ἀπηγγελεμένων, ἤσχαλλε
 μὲν ὄγε καὶ ἐδυσφόρει ἐπὶ τῇ τῶν βαρβάρων ἀλα-
 ζονείᾳ καὶ τῷ Φούλκαριον ἀθρόον ἀπολωλέναι, ἄνδρα
 10 οὐ τῶν ἀσῆμων καὶ λευθανόντων, ἀλλ' ἀνδρείοτατον
 ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ἀρίστων, νίκας τε πολλὰς ἀνα- V. 24
 δησάμενον καὶ οἶον οὐπώποτε ἂν πολεμίοις, οἶμα,
 ἀλώωναι, εἰ μετὴν ἐν μέρει καὶ εὐβουλίας τῇ ᾤωμῃ.
 τούτων μὲν οὖν ἕκατι ὑπερήλγει καὶ ὠλοφύρετο, οὐ
 15 μὴν, ὥσπερ οἱ πολλοί, κατεπέπληκτό γε καὶ ἐδέδει, B
 ἀλλὰ καὶ τὸ ἄμφ' αὐτὸν στρατεύμα, ἐπειδὴ αὐτοῖς
 ἕωρα τῷ παραδόξῳ κατεπτηχότας, ἔγνω παραίνεσιν
 αὐτοῖς ἐν κοινῷ ποιήσασθαι, ὡς ἂν πρὸς εὐψυχίαν
 αὐτοῖς ἀνακαλέσοιτο καὶ τὸ δεδιὼς ἐκθεραπεύσοι.
 20 16. Ἦν γὰρ ὁ Ναρσῶς ἔμφρων ἐς τὰ μάλιστα καὶ
 δραστήριος καὶ δεινὸς ἀρμόσασθαι τῷ παρεμπύπτοντι,
 καὶ παιδείας μὲν αὐτῷ οὐτὶ μάλα μετὴν οὐδὲ τὰ
 τῆς ἐν γλωττίας ἐπεφρόντιστο, φύσεως δὲ ὄγε δεξιό-
 τητι διέπερε καὶ παραστήσαι οἷός τε ἦν λόγῳ τὰ
 25 βεβουλεμένα, καὶ ταῦτα τομίας γε ὦν καὶ ἐν τοῖς
 βασιλείοις τρυφερώτερον ἀνατεθραμμένος. ἦν δὲ
 ἄρα καὶ τὸ σῶμα βραχύς καὶ ἐς ἰσχύτητα ἐκδεδιη- C
 τημένος, τὸ δὲ ἀνδρεῖον καὶ μεγαλοφυγὸν ἐς τοσοῦ-
 τον ἐκέκτητο ἐς ὅσον ἀμέλει καὶ ἀπιστεῖσθαι. οὕτως
 30 ἄρα ὅτῳ ἂν ἐν τῇ ψυχῇ φρόνημα ἐλευθέριον τε καὶ
 γενναῖον ἐνῆ, τούτῳ δὲ οὐδὲν ὀτιοῦν κώλυμα γίννε-
 ται μὴ οὐχὶ εἶναι ἀρίστῳ. τότε δὲ οὖν ὁ Ναρσῶς

παρελθῶν ἐς μέσον τῆς στρατιᾶς ἔλεξε τοιαύδε· "Τοῖς
 μὲν εἰθισμένοις ἐκάστοτε τῶν πολεμίων κρατεῖν καὶ
 διὰ παντὸς αἰσίων πειρᾶσθαι τῶν ἔργων, τούτοις εἰ
 γέ τι καὶ πρὸς βραχὺ μὴ καθ' ὅσον οἴονται χρῆναι
 ξυμπέσοι, παραιρεῖται τὸ χαίρον εὐθύς καὶ τὰς
 ἐλπίδας ἀμβλύνει. ἐγὼ δὲ προσήκειν οἶμαι τοῖς
 ἔμφοροις ἐν ταῖς εὐπραγίαις τῇ τύχῃ μὴ ξυνεξάλ-
 ρεσθαι, ἀλλ' ὡς ἡράδιον ὄν μεταβολὴν γίνεσθαι τῶν
 παρόντων, οὕτως αἰεὶ παρεσκευάσθαι τὰς γνώμας.
 τοῖς γὰρ ὠδέ πως ἔχουσιν τρόπου ἡδιστον μὲν εὐτυ-
 χία φανεῖται, οὐ σφόδρα δὲ λυπηρὸν εἰ που καὶ παρὰ
 γνώμην σφαλεῖεν. ὁρῶ τοίνυν ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες,
 πλεόν ἢ κατὰ τὸ ξυμβάν ἀνωμένους, καὶ δῆλον ὡς
 οὐχ ἑτέρωθεν τοῦτο πεπόνθατε ἢ μόνου τῷ πέρα
 τοῦ μετριῶν μεγαλυχεῖν τῇ τοῦ νικᾶν ξυνηθείᾳ
 καὶ μηδέποτε διαμαρτεῖν οἰηθῆναι, ὥστε, εἰ τῆνδε
 τὴν δόξαν ἀφέντες μόνου καθ' ἑαυτὸν σκοπήσοιτε
 τὸ πραχθέν, οὐκ ἂν ὑμῖν ὄφθειη τηλικούτου δει-
 νῶν ὁπόσον ἄλλως ἡγεῖσθε. εἰ γὰρ καὶ Φούλακος
 ὁ στρατηγός, ἄτε δὴ βάρβαρος καὶ τὸ προπετὲς ἐπι-
 χωριάων πρὸς τσαῦτα πολεμίων πλήθη ξὺν ἀκο-
 σμία διακινδυνεύσας μετέσχευ ἐκείνων εἰκότως ὠνπερ
 ἀκόλουθου ἦν, ἀλλ' ὑμῖν, ὧ ἄνδρες, οὐδ' ὡς
 ἀποκνητέον τὰ νῦν οὐδὲ τὰ προεγνωσμένα μεταθε-
 τέον. αἰσχρὸν γάρ, εἰ Γότθων μὲν οἱ περιόντες, καὶ
 ταῦτα τοῦ γένους αὐτοῖς διαρρύνετος, οἱ δὲ καὶ
 ξυμμαχίας ἐπάγονται καὶ μείζους ἡμῖν ἐγείρουσι
 πόνους καὶ οὐ παντελῶς ἀπειρήκασι πρὸς τὰς τύχας,
 ἡμεῖς δὲ νῦν ἠττησθαι μόνου ὑποτοπήσαντες τῷ μὴ
 σφόδρα νενικηκέναι καταπροήσομεν τῶν προῦπαρ-
 ξάντων τὴν εὐκλειαν, ἀποβαλόντες τὴν προθυμίαν.
 B καίτοι χαίρειν ἡμῖν μᾶλλον προσήκει ἐπὶ τῷ γεγενη-

μένω. ἐν τούτῳ γάρ, οἶμαι, τὸ ὑπερβάλλον τῆς εὐτυ-
 χίας κεκόλασται καὶ τὸ λίαν διαφθονεῖσθαι πεφεύ-
 γαμεν, καὶ τὸ λοιπὸν θαρρεῖν ἡμῖν πάρεστι τοὺς
 ἀγῶνας, ὡς ἐνθένδε πάλιν νικᾶν ἀρχομένοις. εἰ γὰρ
 καὶ πλήθει σεμνύνεται τὸ πολέμιον, ἀλλ' εὐκοσμία
 γε κατὰ τὸ μᾶλλον αὐτῶν, ἣν σωφρονῶμεν, περιε-
 σόμεθα, μαχομένεά τε πρὸς ἄνδρας ἐπήλυδας καὶ
 τῶν ἐπιτηδείων, ὥσπερ εἰκόσ, ἀποροῦντας, εὐ τού-
 των ἡμεῖς ἔχοντες· φρούρια δὲ πολλὰ καὶ πόλεις
 ἀσφάλειαν ἡμῖν, εἰ που δεήσει, παρέξουσι, τοῖς δὲ
 ταῦτα οὐκ ἔσται. ξυναγασμῆται δὲ καὶ τὸ κρείττον
 ἡμῖν, ὡς σφόδρα δικαίως ὑπὲρ τῶν οἰκείων ἀμνο-
 μένοις· οἱ δὲ τὴν ἑτέρων θροῦσιν. οὕτω πανταχόθεν
 ἡμῖν τὸ μὴ λίαν εὐέλπιδας εἶναι παράλογον, μήτι
 γε δεδιέναι. οὐκοῦν Λουκανοῖς τε τούτοις μηδαμῶς
 ἐφῶμεν ἀναπνεῦσαι τῆς πολιορκίας, καὶ πρὸς τὸν
 ὄλον πόλεμον ἅπας τις ὑμῶν ἐμμελέστατα τῇ προ-
 θυμῷ παρεσκευάσθαι."

17. Τοιαῦτα ὁ Ναρσῆς εἰπὼν ἐθάρουνέ τε αὐτίκα
 τὸ στρατεύμα καὶ μᾶλλον ἀκριβῆ τὴν πολιορκίαν
 πρὸς τοὺς Λουκανοὺς ἐποιεῖτο. ἐχάλεπαινε δὲ τοῖς
 ἄλλοις στρατηγοῖς, ἀνθ' ὧν τὰ ἐπίκαιρα χωρία
 καταλιπόντες οἱ δὲ ἐς Φαβεντιαν ἐτύγχανον ἀφιγ-
 μένοι καὶ ἐς τούναντιον αὐτῶ τὰ τῆς προμηθείας
 ἐχώρει. ὁ μὲν γὰρ ἀμφὶ Πάρμαν τὴν πόλιν ὥσπερ
 ἐν προβόλου καὶ ἐρυμάτος μοίρα τετάχθαι τὰ ξὺν
 ἐκείνοις στρατεύματα χρῆναι ἡγεῖτο, ὅπως οἱ μὲν
 κάλυμα εἶεν τοῖς ἐναντίοις ἐς τὰ πρόσω λέναι, αὐτὸς δὲ
 κατὰ σχολὴν εὐ μάλα τὰ ἐς Τονσιαν ἅπαντα
 καταστησάμενος εἶτα ἐπ' αὐτοὺς διαβαίη. νῦν δὲ
 ἐκείνων πόρρω μεταναστάντων ξυνέβαινε τοὺς ἀμφὶ
 τὸν Ναρσῆν προτέρους ἐκκείσθαι τοῖς πολεμίοις·

οὐκ οὐκ ἀνεκτὸν τοῦτο ἡγούμενος, ἐστειλεν αὐτίκα
 ὡς τοὺς στρατηγούς ἄνδρα τῶν οἱ ἐς τὰ μάλιστα
 ἐπιτηδείων, ᾧ δὴ Στέφανος μὲν ὄνομα ἦν, πατρίς
 δὲ πόλισμα Ἰλλυρικόν ἢ Ἐπίδαμος, ἐπικερομή-
 σοντά γε αὐτοὺς τῆς δειλίας καὶ διελέγοντα ὡς 5
 πεφόρανται τὰ κοινὰ καταπροέμενοι, εἰ μὴ αὐθις ἐς
 P. 29 τὰ πρότερα ἐπανήξοιεν. Στέφανος μὲν οὖν ἄνδρας
 ἐς διακοσίους ἰσχύτας μαχιμωτάτους καὶ τῇ ὀπλίσει
 ἄριστα ἐσκευασμένους ἐπαρόμενος, ὡς τάχιστα ἦει,
 μόχθῳ δὲ ξὺν πολλῷ καὶ ἀγρονπνία τὴν πορείαν 10
 ἐποιούντο. ἀπόμοιρα γὰρ τῶν Φοάργγων ἀνὰ τὰ
 τῆδε πεδία ἐφοίτων χιλοῦ τε ἔνεκα καὶ τῆς λείας,
 ἦν ἐκ τῶν ἀγρῶν ἀφηροῦντο. νύκτωρ τοιγαροῦν
 οἱ Ῥωμαῖοι τὰ πλείστα ἐχώρουν, ξυνεστραμμένοι τε
 ἐπὶ σφᾶς ἀλλήλους ὀπισθοφυλακοῦντες, ὡς, εἰ 15
 δεήσοι, καὶ διαμάχεσθαι οὐκ ἀπαράσκενοι φανησόμε-
 νοι. οἰμωγαὶ δὲ ἠκούοντο τῶν ἀγροίκων καὶ μυκή-
 B ματα βοῶν ἀπελαννομένων καὶ πάταγοι τῆς ὕλης
 διατεμνομένης. καὶ τοῖς τοιούτοις δεινοῖς παντα-
 χόθεν περιβομβούμενοι μόλις ἐς Φαβεντίαν τε καὶ 20
 τὸ στρατοπέδον ἵκοντο. τότε δὴ οὖν ἐς ὄφιν ἔλθων
 τοῖς στρατηγοῖς, "τί δὴ ταῦτα" εἶπε ὁ Στέφανος
 "ὦ γενναῖοι, πεπόνθατε; ποῦ δὲ τῶν προτέρων
 ἔργων ἢ εὐκλεία καὶ ἡ τῶν τοσούτων τροπαίων κομπο-
 λογία; πῶς δὲ ἂν Ναρσῆς Λουκανοὺς τε ἔλοι καὶ τὰ 25
 ἐντὸς Ἀλπεων ἅπαντα παραστήσοιτο, ὑμῶν γε μονου-
 ονχὶ ὥσπερ ἐν ξυνθήκαις δίοδου τοῖς πολεμίοις
 παρασχομένων καὶ ἐφέντων αὐτοῖς οἱ βούλοιντο
 κατ' ἐξουσίαν λέναι; καὶ ἐγὼ μὲν οὐδέν τι φλαῦρον
 εἶποιμι ἐς ὑμᾶς, ἄλλος δὲ τις ἴσως ἐρεῖ μαλακίαν 30
 C εἶναι τὸ χροῆμα καὶ τῶν κοινῇ ξυνοισόντων ὀλιγω-
 ρίαν. εἰ μὴ γὰρ φθιάσοιτε θάττον ἐς Πάρμαν ἐπαν-

ελθόντες, Ναρσῆς μὲν οὐποτε ἀνήσει χαλεπαίνων
 καὶ κατατιώμενος ὑμᾶς τῶν ἐσομένων, εἰ γέ τι
 ἀντίπαλον ξυνεγεχθείη. σκοπεῖτε δέ, ὦ λῶστοι,
 ὅπως μὴ καὶ βασιλεὺς νεμεσήσει."

18. Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ Ναρσοῦ
 εἶναι ἐγνωκότες, ὡς μὲν οὐ δίκαια σφίσι ἐπικαλοῖη
 λέγειν οὐκ εἶχον, σκήψεις δὲ τινὰς προῖσχοντο καὶ
 αἰτίας ὡς ἄρα πρὸς ἀνίγκης μετανασταῖεν, ἅτε
 οὐκ ἐνὸν ἐν τοῖς περὶ Πάρμαν χωρίοις τῶν ἐδαδί-
 10 μων τοῖς στρατιώταις ἐς τὸ ἀποχωρῶν μεταλλαγάνειν·
 μηδὲ γὰρ παρεῖναι Ἀντίοχον ἐνταῦθα τὸν ὑπαρχον,
 ᾧ τὰ τοιάδε ἀνεῖται. οὐ μέντοι ἄλλ' οὐδὲ τὸ χρυσίον
 τὸ εἰσθὸς αὐτοῖς διανενησθαι. Στέφανος δὴ οὖν
 ὡς τάχιστα ἐν Ῥαβέννῃ ἀφικόμενος τὸν τε ὑπαρχον D
 15 ἐνθένδε ὡς τοὺς στρατηγοὺς ἤγαγε καὶ τὰ ἀμφί-
 βολα ὡς οἶόν τε ἦν ἀκασάμενος ἐπεισεν ἅπαντα
 αὐτίκα παλινδρομησάμενος, καὶ αὐθις πρὸς τὴν Πάρμαν
 στρατοπεδεύσασθαι. ἐπεὶ δὲ ταῦτα διαπραξάμενος
 ἐς Λοῦκιαν ἐπανῆκε, θαρραῖν τε ἔφασκε τῷ Ναρσῆ
 20 καὶ ξὺν προμηθείᾳ ἔχεσθαι τῶν πραγμάτων. μηδὲ
 γὰρ παρενοχλήσειν αὐτῷ τοὺς πολεμίους, ἄλλ'
 εἰργεσθαι τὰς ἐκείνων ὁρμᾶς, τῶν Ῥωμαϊκῶν αὐτοῖς
 ταγμάτων ἐν δέοντι αὐθις ἐφεδρευόντων. Ναρσῆς
 δὴ οὖν τὸ λοιπὸν οὐκ ἀνεκτὸν εἶναι ἡγούμενος, εἰ P. 30
 25 μέλλοιεν οἱ Λουκιανοὶ ἐπὶ πλείστον ἀντέχειν οὕτω
 πῶς ἀνεμμένα πολιορκούμενοι, ἐπέλαξε τοῖς τεύχεσιν
 ἀφειδῶς· καὶ αὐτίκα αἱ τε ἐλεπόλεις μηχαναὶ προσή-
 γοντο καὶ ἀνὰ τὰς τύρσεις πυρφόρα ἐρρίπτοντο βέλη,
 οἱ τε ἐς τὰ μεταπύργια φαινόμενοι ἐβάλλοντο λίθοις
 30 τε καὶ τοξεύμασιν, καὶ διετέμεντο ἐστὶν οὗ ἢ τοῦ
 περιβόλου οἰκοδομία καὶ ἅπαντα ἰδέα κακοῦ περιει-
 στήκει τὴν πόλιν. οἱ μὲν οὖν πρότερον ὀμηρεύσαντες V. 26

a. C. 552
 Insti-
 niani 26

50, 15-51, 19 N.

AGATHIAE HISTORIARUM I. 17. 18. 169

51, 19-53, 6 N.

a. C. 552
 Insti-
 niani 26

τότε δὴ πλέον ἐπραττον ἐς τοὺς Ῥωμαίους, καὶ τότε
 ἐπ' ἐκείνοις τάχιστα ἂν ἅπανα ἡ πόλις ὑπεκλήθη·
 νῦν δὲ οἱ τῶν Φράγγων ἀρμυροῦνται, οἱ δὲ ἐτύγγανον
 ἔνδον ἐπὶ φρουρᾷ τοῦ ἄστεος ἐγκαταστάτες, ἐνέ-
 κειντο παροτρύνοντες πολεμεῖν καὶ τοῖς ὅπλοις δια-
 θεῖσθαι τὴν πολιορκίαν. αὐτίκα δὴ οὖν αἱ τε πύλαι
 ἀνεπετάννυντο καὶ ἐπεκδρομᾶς ἐξαπιναιούς ἐς τοὺς
 Ῥωμαίους ἐποιούντο, ταύτῃ οἰόμενοι περιέσεσθαι.
 ἀλλ' ἡμελλον οἷγε δοῦν μὲν ἐλάχιστα τοὺς πολε-
 μίους, μεγάλα δὲ ἠλίκα πημαίνεσθαι. οἱ γὰρ δὴ
 πλείστοι τῶν Λουκιανῶν ἤδη ἀναπεπεισμένοι ὑπὸ
 τῶν ἔνδον πραττόντων ἐθελουκακούντες ἐμάχοντο.
 ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς θαυμάσιον πειρωμένοι οὐδὲν τῶν ἐπι-
 σθέντων προηώρει, ἀλλὰ πολλοὺς τῶν σφετέρων
 ἀποβάλλοντες αἰσχυρᾶς τε καὶ ἀγενναῖς ἀναχωρήσεις
 ἐποιούντο, αὐθίς τε εἰσω τοῦ περιβόλου γενόμενοι
 ἀκριβέστερον ἐγκατείρνοντο, ὡς μηκέτι αὐτοῖς εἶναι
 ἐξιτητέα, τότε δὲ ἅπαντες ὡς οὐχ οἷον τε ὄν αὐτοῖς
 ἄλλως σφᾶς αὐτοὺς διασώσασθαι, μετεβάλλοντο πρὸς
 ἀνάγκης ἐς τὸ εἰρηναῖον τὰς γνώμας καὶ τὸ παρὸν
 εὖ διαθεῖναι ἠβούλοντο. καὶ οὖν αὐτίκα τὰ πιστὰ
 κομισάμενοι πρὸς Ναρσῶν ὡς οὐδὲν αὐτοῖς τῶν
 προγεγενημένων ἔνεκα ὀργιῖται, τὴν τε πόλιν παρέ-
 δοσαν καὶ ἐσεδέχοντο ἄσμενοι τὸν στρατόν, τριῶν
 ἡδὴ μηνῶν ἐν τῇ πολιορκίᾳ τριβέντων, καὶ ἦσαν
 αὐθις βασιλέως τοῦ Ῥωμαίων κατήχοι.

19. Ναρσῶν δὲ, ἐπεὶ ἐξεπεπολιορκητό οἱ ἡ Λοῦκα
 καὶ οὐδὲν ἐτι ἀντίπαλον ἦν, ἀποδιατρεῖσθαι μὲν ἐν
 αὐτῇ οὐτι μάλα ᾤετο χρεῖναι οὐδ' ὅσον ἀναπνεῦσαι
 τῶν πόρων, καταλιπὼν δὲ αὐτοῦ Βόνον τὸν στρα-
 τηγὸν τὸν ἐκ Μυσίας τῆς πρὸς τῷ Ἰστροῦ ποταμῷ
 παρατεταμένης, ἀνδρα ξυνέσεώς τε ἐς ἄκρον ἦκοντα

καὶ λίαν ἀγαθὸν τὰ τε πολιτικὰ καὶ πολέμια, δυνά-
 μιν τε αὐτῷ παραδοὺς ἀξιόχρεων καὶ ὄση ῥαδίας
 ἡμελλεν, εἰ καὶ τι νεωτερίσειεν οἱ τῆδε βάρβαροι,
 περιέσεσθαι καὶ καθέξειν, ταῦτα δὴ οὖν οὕτω κατα-
 στησάμενος ἠπέιγτο ἰθὺ τῆς Ῥαβέννης ἰέναι, ἐφ'
 ᾧ τὰ ἐνταῦθα στρατεύματα ἐς τὸ διαχειμάζειν με-
 θήσει· ἐπειδὴ γὰρ τὸ μετόπωρον ἤδη ἐτελεύτα καὶ
 ἀμφὶ τὰς χειμερινὰς τροπὰς ταῦτα ἐπράττετο, πολε-
 μητέα μὲν οὐ οἱ ἐς ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ εἶναι ἰδοίκει. P. 31
 ἡ γὰρ ἂν τοῦτο ὑπὲρ τῶν Φράγγων ἡμελλεν ἔσεσθαι,
 οἷς γε πολέμιον μὲν τὸ πνίγος καὶ πλείστην ἐντίθησι
 δυσθυμίαν, καὶ οὐκ ἂν ποτε θέρους ἐκόντες εἶναι
 διαμαχεσάιντο, σφριγῶσι δὲ ὑπὸ τοῦ κρύους αἰεὶ καὶ
 ὀρμητικώτατοι γίνονται καὶ ἥδιστα τότε διαπονοῦν-
 ται. ἔχουσι γὰρ πρὸς τοῦτο οἰκείως τῷ δυσχείμερον
 πατριδα κεκτῆσθαι καὶ οἷον ξυγγενὲς αὐτοῖς εἶναι
 τὸ ψύχεσθαι. τούτων δὴ οὖν ἕκατι διαμέλλειν ἐπει-
 ρᾶτο καὶ ἐς νέωτα τὸν πόλεμον μεταθέσθαι. καὶ οὖν
 διασκεδάσας τὸ στρατεύμα κατὰ λοχαγοὺς καὶ ταξιαρ-
 χους ἀνὰ τὰ ἐχόμενα πολίσματα τε καὶ φρουρία δια-
 χειμάζειν ἐκέλευσεν, ἅμα δὲ ἦρι ἀρχομένου ἦκειν ἐς
 Ῥώμην ἅπαντας καὶ ἀγείρεσθαι, ὡς ἐνθένδε πανσυδὶ
 παραταξομένους. καὶ οἱ μὲν κατὰ ταῦτα ἐχώρουν·
 Ναρσῶν δὲ ἐπὶ Ῥαβέννην ἰὼν μόνους ἐπήγετο τοὺς
 ἀμφ' αὐτὸν θεραπευτὰς τε καὶ δορυφόρους καὶ ὅσοι
 τῆς ἀρχῆς αὐτῷ ὑπηρέται ἐτύγγανον ὄντες, οἷς δὴ
 τὰ ἀρχαία ἐπεφρόντιστο τῆς τε ἄλλης εὐκοσμίας πέρι,
 καὶ ὅπως μὴ χυθῆν ἅπασιν τοῖς βουλομένοις ὡς αὐτὸν
 εἰσητήεα εἶη. τούτους δὲ ἔθος Ῥωμαίοις ἐκ τῶν
 κυκλίδων ἐπονομάζειν καὶ τῆς ἐν τούτοις ἐπιμε-
 λείας. εἶπετο δὲ οἱ καὶ Ζανδαλᾶς ὁ τῶν οἰκοτρίβων
 ὀπαδῶν πρωτοστάτης καὶ ὅσον ἄλλο οἰκτικὸν καὶ C

55, 15-17, 4 N.
 a. C. 522
 Insti-
 niani 26
 ὅσοι τομῖαι κατευναστῆρες. ἄγων δὴ οὖν τοὺς ξυμ-
 παντας ἄνδρας ἐς τετρακοσίους ἐπὶ Ῥαβένναν ἦει.

20. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλίγερος ὁ Φροδιγέρου μὲν παῖς,
 ἀδελφὸς δὲ Τεῖα γεγεννημένος, οὗ δὴ καὶ πρότερον
 ἐπεμνήσθη ἐν τῇ τῆς Κύμης πολιορκίᾳ, οὗτος δὴ
 ὁ Ἀλίγερος, ἐπειδὴ οἱ Φράγγοι ἐς τὴν Ἰταλίαν
 παρῆσαν καὶ ἐς αὐτοὺς ἤδη τὰ τῶν Γότθων πράγ-
 ματα μετεχώρει, μόνος γε πέφηεν τότε ξυνεῖς τὸ
 ξυνοῖσον καὶ στοχαζόμενος τῶν μελλόντων. βουλευο-
 μένῳ γὰρ αὐτῷ περὶ τῶν παρόντων προσῆλθεν
 V. 27 ἔννοειν ὡς ἄρ' οἱ Φράγγοι σκηψιν μὲν τινα καὶ
 D προκάλυμμα εὐπρεπὲς τὸ τῆς ξυμμαχίας ὄνομα
 ποιῶνται, ὡς δὴ μετὰ κλητοὶ ἀφιγμένοι, τὸ δὲ βου-
 λόμενον αὐτῶν τῆς γνώμης ἕτερόν τι φανεῖται· οὐ
 γὰρ ἐθέλησουσιν, εἰ καὶ τῶν Ῥωμαίων περιέουσιντο,¹⁵
 παραχωρῆσαι τοῖς Γότθοις τῆς Ἰταλίας, ἀλλ' ἐργῶ
 προτέρους ἐκείνους καταδουλώσουσι, οἷς τῷ λόγῳ
 ἤκουσιν ἐπαμνησύντες, ἄρχοντας τε αὐτοῖς ἐπιστή-
 σουσι Φράγγους καὶ ἀφαιρήσουσι τῶν πατρίων
 νομίμων αὐτούς. ταῦτα δὴ οὖν ἐν ἑαυτῷ θαμὰ²⁰
 λογίζόμενος καὶ ἀνεκίτταν, ἅμα δὲ καὶ τῇ πολιορκίᾳ
 πιεζόμενος, ἄμεινόν οἱ κατεφάνη, τὴν τε πόλιν καὶ
 τὰ χρήματα τῷ Ναρσῇ παραδοῦναι καὶ τὸ λοιπὸν
 Ῥωμαϊκῆς μεταλαχεῖν πολιτείας, κινδύνων τε ἀπο-
 γενέσθαι καὶ βαρβαρικῶν διατημάτων. ὅσιον γὰρ²⁵
 ἄετο εἶναι, εἰ μὴ τοὺς Γότθους ἔνεστι τὴν Ἰταλίαν
 P. 32 κερτῆσθαι, τοὺς γοῦν ἐκ παλαιοῦ οἰκῆτοράς τε καὶ
 ἰθαγενεῖς τὸ ἀνέκαθεν ἡγεμόνας αὐτὴν ἀνακομί-
 σασθαι καὶ μὴ μέχρι παντός τῶν σφετέρων ἀποστε-
 ρεῖσθαι. ταῦτα δὴ οὖν αὐτός τε ἐπιτελεῖν τὸ μέρος³⁰
 ἐγγνώκει καὶ ἅπασιν τοῖς ὁμοφύλοις παράδειγμα εὐβου-
 λίας γενέσθαι. καὶ τοίνυν τοῖς πολιορκούσι Ῥωμαίοις

a. C. 522
 Insti-
 niani 26
 διαγγείλας πρότερον ὡς ἐθέλοι πρὸς τὸν στρατηγὸν
 ἰέναι, καὶ εἶτα ἐφαιμένον αὐτῷ παραγίγνεται ἐς
 Κλάσσεις, οὗ δὴ τὸν Ναρσῆν διατρίβειν ἐπέπυστο.
 ἴδονται δὲ τὸ φρούριον ἐν τῇ Ῥαβέννης περιοικίδι.
 5 καὶ δὴ ἐς ὅσιν αὐτῷ ἀφιγμένος τὰς τε κλείς τῆς
 Κύμης ἐνεχείρισε καὶ ἅπαντα ὑπηρετήσασθαι ἁμο-
 λόγει πρὸς εὐνοίας αὐτῷ· καὶ ὡς ἀπεδέχετό τε αὐτὸν
 τῆς προσχωρήσεως καὶ μείζοσιν ἀγαθοῖς ἐπηγγέλλετο
 ἀντιδορεῖσθαι· τότε δὲ εὐθύς ἀπόμοιραν μὲν τινα
 10 τῶν ἀμφὶ τὴν Κύμην στρατοπεδουμένων ἐκέλευσεν
 εἰσῶ τοῦ περιβόλου γενέσθαι, αὐτὴν τε τὴν πόλιν
 καὶ τὰ χρήματα παραληφόμενος καὶ ἅπαντα ἐν τῷ
 ἀσφαλεῖ διαφυλάζοντας, τὸ δὲ λοιπὸν στρατεύμα ἐν
 15 ἑτέροις πολιμασίαι τε καὶ φρουρίοις ἀναχωρεῖν, ὡς
 ἂν καὶ οἱ διαχειμάσουεν. καὶ οὕτως ἅπαντα ἐπράτ-
 τετο. ἐπεὶ δὲ ὁ τῶν Ἐρούλων στρατὸς οἰκείου αὐτίς
 ἡγεμόνος ἐχῆρασε, δύο δὲ ἄνδρες ἦστην ἐν αὐτοῖς
 ἐπισήμῳ τε καὶ ἀμφηρίστῳ, ἐμερίζοντο ἢ πληθὺς ἐφ'
 ἐκάτερον ταῖς γνώμαις, τὸ μὲν γὰρ τι αὐτῶν περὶ
 20 πλείστον τὸν Ἄρουθ ἐποιῶντο, καὶ ἅπαντα σφίσειν
 ἄμεινον ὦντο εἶσεσθαι, εἰ γε ἐκεῖνος ἠγόιτο· τοὺς δὲ
 ὁ Σίνδοναλ ἤρρασκεν, ἅτε δὴ δραστήριος ἐς τὰ
 μάλιστα καὶ εὐ τὰ πολέμια ἠσκημένος. οἷς δὴ καὶ
 Ναρσῆς θέμενος τοῦτόν γε αὐτοῖς ἐπίστησι στρατη-
 25 γόν καὶ ἔστειλεν καὶ τοὺς ὅπη ἄριστα ἤμελλον δια-
 χειμάζειν. τὸν δὲ Ἀλίγερον ἐς Καίσημαν τὴν πόλιν
 ἀπέπεμπεν, εἰρημένον αὐτῷ, ἐπειδὴν αὐτόσε ἀφι-
 κηται, ἀναβάντα ἐς τὸ τεῖχος ὑπερκύπτειν ἀναφαν-
 δόν, ὡς ἅπασιν ὅστις εἴη διαγνωσθῆναι. προσέταττε
 30 δὲ ταῦτα, ὅπως δὴ οἱ Φράγγοι, ἐνθένδε γὰρ διαβή-
 σεσθαι ἤμελλον, θεάσαντό τε αὐτὸν αὐτομολήσαντα
 καὶ ἀπαγορεύσαιεν τῇ ἐπὶ τὴν Κύμην πορείᾳ καὶ

a. C. 552
Iustit-
niani 26

τῆ τῶν χρημάτων ἐλπίδι, ἴσως δὲ καὶ παντὶ τῷ
πολέμῳ, ὡς ἤδη ἀπάντων προκατειλημμένων· καὶ ὁ
D μὲν ἐπειδὴ παριόπις ἔωρα τοὺς Φράγγους, ἐπεκερ-
τόμει τε αὐτοὺς ἐκ τοῦ μετεώρου καὶ ἐπέσκαπτεν
ὡς μάτην τὸ λοιπὸν ἐπειγομένους καὶ κατοπίν
ἦκοντας τῶν πραγμάτων, τοῦ τε πλοῦτου παντός
ὑπὸ Ῥωμαίων κατεχομένου καὶ αὐτῶν γε δὴ τῶν
παρασῆμων τῆς Γοτθικῆς ἡγεμονίας· ὡς εἴ γε καὶ
τις τὸ λοιπὸν βασιλεὺς τῶν Γόθων ἀναδειχθείη, μὴ
ἔχειν ὄτῳ ἀφρόδηνος εἶη καὶ ἐπίτιμος, ἀλλ' ἀμφιέν- 10
υσθαι μόνον στρατιωτικὴν ἐφεστράδα καὶ ἰδιωτεύειν
P. 33 τῷ σχήματι. οἱ δὲ Φράγγοι ἀφύβριζον μὲν ἐς αὐτὸν
καὶ ἐλοιδοροῦντο καὶ προδότην ἀπεκάλουν τοῦ
γένους, καὶ πῶς ἀμφίδοξοι ἐγίνοντο ἐπὶ τοῖς
παρούσιν, ὡς καὶ βουλευέσθαι εἰ πολεμητέα· ἐνίκα 15
δὲ ὅμως τὸ μὴ μεταμέλειν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐφ' ἃ
ᾤκηοντο τὴν ἀρχὴν, καὶ δὴ ἐπὶ ταῦτα ἵεναι.

21. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Ναρσῆς τῇ Ῥαβέννῃ ἐπιστὰς
καὶ τοῖς ἐνταῦθα στρατεύμασιν ὁμιλήσας καὶ πάντα
V. 24 ἐν δέοντι καταστησάμενος ἐς Ἀρίμινον ἐχώρει τὴν 20
πόλιν ξὺν τοῖς ὁπόσοι αὐτῷ καὶ πρότερον εἶποντο.
ἐπειδὴ γὰρ Οὐάκκαρος ὁ Οὐάρνος τὸ γένος ὀλίγω
πρότερον ἐτεθνήκει, ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα δεινός τε
καὶ φιλοπόλεμος, ἀντίκα ὁ παῖς ὁ ἐκείνου Θευδί-
βαλδος, τοῦτο γὰρ ὄνομα τῷ παιδί, ἅμα τοῖς ἐπο- 25
B μένοις Οὐάρνοις, βασιλεῖ τῷ Ῥωμαίων προσεχώρει
καὶ ἐς Ἀρίμινον παρῆν, ὡς αὐτοῦ τῷ Ναρσῆ ἐντευ-
ξόμενος. ᾧν δὴ ἐνεκα ἐνταῦθα καὶ ὄγε ἀφίκετο, ἐφ'
ᾧ ἅπαντας χρυσίῳ φιλοφρονησάμενος βεβαίους ἐς
ὅτι μάλιστα ἔχει ξυμμάχους. ἐν τούτοις δὲ αὐτοῦ 30
διημερεύοντος ἄνδρες τῶν Φράγγων ἐς δισχιλίους
ἀναμίξ πεζοὶ καὶ ἰππῶται, οἳ δὴ ἐτύγγωνον ἐς ἀρπα-

a. C. 552
Iustit-
niani 26

γὰς τε καὶ λεηλασίας τῆς χώρας ὑπὸ τῶν σφετέρων
ἡγεμόνων σταλέντες, οὗτοι δὲ ἀγχοῦ τῆς πόλεως
γεγεννημένοι τοὺς τε ἀγροὺς ἐδίονοντο καὶ τοὺς βόας
εἰλκον τοὺς ἀροτήρας καὶ ἅπαντα ἔφερον ἀνέθην,
5 ὡς καὶ αὐτὸν δήπου τὸν Ναρσῆν ἐπιφράσασθαι τὰ
ποιούμενα. ἦστο γὰρ ἐς ὑπερφόν τι δωμάτιον ἐν
περιωπῇ τοῦ πεδίου. αὐτίκα δὴ οὖν, αἰσχροὺς γὰρ τι C
καὶ ἀγεννῆς ᾤετο εἶναι τὸ μὴ οὐχὶ ἐκ τῶν παρόντων
ἀμύνασθαι, ὑπέξῃει τοῦ ἄστεος, ἵππου ἐπιβάς εὐη-
10 νιστάτου καὶ ἀγερώχου καὶ οἴου οὐκ ἄτακτα ἐξέλ-
λεσθαι καὶ σκιρτᾶν, ἀλλὰ τὰς τε ἐπελάσεις καὶ ἀνα-
στροφὰς τῆ πείρας πεπαιδευμένον· ἀλλὰ γὰρ καὶ τῶν
ἀμφ' αὐτὸν τοὺς ὁπόσοι οὐ πᾶμπαν ἀγνώτες τὰ
15 πολέμια ἦσαν ἐπεσθαί οἱ ἐκέλευε. καὶ οἱ μὲν ἐς τοὺς
ἵππους ἀναθορόντες, ἦσαν δὲ ἄνδρες ἐς τριακοσίους,
ἐφωμάζοντον τε καὶ ἐπήλαυνον ἰθὺ τῶν πολεμίων.
οἱ δὲ ἐσιδόντες αὐτοὺς ἐπιόντας σποράδην μὲν
οὐκέτι ἠλῶντο οὐδέ, οἴμαι, τῆς λείας ἐγίνοντο,
ἠθροίζοντο δὲ ἐπὶ σφᾶς ἅπαντες, τὸ τε ἰππικὸν καὶ
20 οἱ πεζοί, καὶ ἐς φύλαγγα ξυνετάττοντο, βαθεῖαν μὲν D
οὔτι μάλα, πῶς γὰρ οἴον τε ἦν οὐ σφόδρα πολλῶν
αὐτοῦ ἀφιγμένων; καρτερὰν δὲ ὅμως τῷ ξυνασπισμῷ
καὶ τῷ τὰ κέρα ἐν κόσμῳ ξυννευενκέαι. οἱ δὲ
Ῥωμαῖοι ἐπειδὴ ἐς τόξου γε ἤδη βολὴν ἐγεγένητο,
25 ἐμίξαι μὲν καὶ ξυρράξαι τοῖς πολεμίοις εὐ παρα-
τεταγμένοις ἤμισα ᾤοντο χρῆναι, τοξεύμασι δὲ καὶ
ἀκοντίσμασιν ἀκροβολιζόμενοι ἐπειρῶντο σφῆλαι τοὺς
πρωτοστάτας καὶ διαρροῆσαι τὴν πύκνωσιν τοῦ με-
τώπου. ἀλλ' ἐκεῖνοι ταῖς ἀσπίσιν ἄριστα περιπε-
30 φραγμένοι ἴσταντο ἀστεμφεῖς καὶ ἀδόνητοι, οὐδαμοῦ
τὸ ξυνεχὲς τῆς τάξεως διασπῶντες, ἐπεὶ καὶ ὕλης
τινὸς λασίας κυρήσαντες ὥσπερ ἐρύματι τοῖς δένδροις

ἔχρῶντο. ἤδη δὲ καὶ τοῖς ἄγγωσιν ἠμύνοντο βύλλον-
 τες· οὕτω γὰρ αὐτοῖς τὰ ἐπιχώρια δόρατα ἐπανά-
 P. 34 μασται.

22. Ὡς δὲ οὐδὲν ἐπημαίνοντο, διαλογισάμενος
 ἅπαντα ὁ Ναρσῆς, βαρβαρικὴν τινα στρατηγίαν καὶ
 μᾶλλον τοῖς Οὐννοῖς μεμελετημένην ἐμηχανάτο. ἐκέ-
 λευε γὰρ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν στρέψαντας τὰ νῶτα ἐς τὰ
 ὀπίσω ἀναχωρεῖν προτροπάδην, ὡς δὴ δεδιότας καὶ
 φεύγοντας, καὶ ἐκκαλεῖσθαι τοὺς βαρβάρους ὡς ἀπω-
 τάτω τῆς νύκτος ἀνὰ τὰ ψιλὰ τοῦ πεδίου· αὐτῷ γὰρ
 τὰ λοιπὰ ἔφη μελήσειν. καὶ οἱ μὲν κατὰ ταῦτα
 ἐποίουν καὶ ἔφηνον. οἱ δὲ Φράγγοι τῇ φυγῇ ἐξη-
 πατημένοι, καὶ ἀληθῆς τὸ θεός εἶναι ὑποτοπήσαντες,
 B αὐτίκα θαρραλέοι τὴν τε φάλαγγα διέλυσαν καὶ τῆς
 ὕλης ὑπεκβάντες ἐς τὴν δίωξιν ἠπείρουτο. καὶ
 πρῶτοι μὲν ἐξέθειον οἱ ἱππῶται· εἶποντο δὲ καὶ τῶν
 πεζῶν ὁπόσοι ἀλκιμώτατοι καὶ ποδώκεις· καὶ ἅπαν-
 τες ἀφειδῶς ἐνέκειντο, ὡς αὐτὸν δήπου τὸν Ναρσῆν
 αὐτίκα μάλα ζωγρήσοντες καὶ πόνῳ ξὺν βραχεῖ πέρας
 εὐκτὸν ἐπιθήσοντες ἅπαντι τῷ πολέμῳ. καὶ οἱ μὲν
 εὐκοσμίας ἀπάσης ἐπιλελησμένοι χυδὴν τε καὶ ἀφύ-
 λακτα ἐχώρουν, γεγηθότες καὶ εὐωχούμενοι τῆς
 ἐλπίδος. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀνὰ τὰ πρόσω ἐφύροντο
 ἀφειμένοι τοῖς ἵπποις, φαίης τε ἂν αὐτοὺς ἔργῳ
 τρέσαντας ἀλεείναι· οὕτω δὴ τι ἐγγύτατα τοῦ ἀλη-
 C θοῦς τὸ δεδιέναι ὑπεκρίνοντο. ἐπεὶ δὲ οἱ βάρβαροι
 ἐν γυμνῷ ἤδη τῷ πεδίῳ ἐσκεδάννυντο τῆς ὕλης ὡς
 πορρωτάτω ἀποσπασθέντες, τότε δὴ ἀθρόον, τοῦ
 στρατηγοῦ σημῆναντος, ἐπιστρέψαντες οἱ Ῥωμαῖοι
 τοὺς ἵππους καὶ ἐς τὰναντία σφᾶς αὐτοὺς ἐξελέ-
 ξαντες ὑψηντάζον τοῖς διώκουσιν ἀντιμέτωποι, καὶ
 ἅπαντας τῷ ἀπροσδοκίῳ καταπεπληγμένους ἔπαιον

ἀφειδῶς καὶ ἀντεώθουν, καὶ ἐς παλλῶξιν τὰ τῆς
 φυγῆς μετεχώρει. οἱ μὲν οὖν ἱππῶται τῶν βαρβάρων
 ξυναισθόμενοι τοῦ περιστάτος κινδύνου, καὶ τά-
 χιστα ἐκδραμόντες ἀνὰ τὴν ὕλην αὐθις καὶ τὸ σφῶν
 D στρατόπεδον, ἄσμενοι ἀπεσώζοντο. οἱ δὲ πεζοὶ ἐκτεί-
 νοντο ἀκλειῶς, μηδὲ χεῖρα κινεῖν ὑποστάντες, ἀλλὰ
 τῷ παραλόγῳ τῆς μεταβολῆς τεθηπότες καὶ οἷον
 παράφρονες γεγενημένοι. ἅπαντες τοιγαροῦν ἔκειντο
 σποράδην, ὡς περ ἀμέλει ὕων ἢ προβάτων ἀγέλη
 10 οἰκτρότατα διαφθαρέντων. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνοι ἀνήσρητο
 οἱ ἄριστοι ἄνδρες, πλείους ὄντες ἢ ἑνακόσιοι, αὐτίκα
 οἱ ἄλλοι ἀπεχώρουν καὶ μετανίσταντο, καὶ ἐπὶ τοὺς
 σφετέρους ἠγεμόνας ἐπανήσαν, ὡς οὐκέτι αὐτοῖς
 15 ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἐσόμενον τοῦ λοιποῦ πλήθους ἀπο-
 κερῖσθαι. Ναρσῆς δὲ αὐθις ἐς Ῥάβενναν ἀφικό-
 μενος, καὶ ἅπαντα τὰ τῆδε ἄριστα διαθείς, ἀνὰ τὴν
 Ῥώμην ἐχώρει καὶ αὐτοῦ διεχείμαζεν.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ Β.

a. Cl. 559
Insti-
niani 27
P. 35
V. 26

1. Ἦδη δὲ τοῦ ἤρος ἐπιγεγνημένου ἐνταῦθα κατὰ
τὸ προστεταγμένον ξυνεκροτοῦντο αἱ δυνάμεις καὶ
ἅπαντα ἤθροιστο τὰ στρατεύματα. Ναρσῆς δὲ ἐξασκεῖν
τε ἐπὶ πλέον αὐτοὺς ἐκέλευεν τὰ πολέμια καὶ ἐπερ-
ρώνηεν τὸν θυμὸν ταῖς καθ' ἡμέραν μελέταις, τρο-
χάζειν τε ἀναγκάζων καὶ ὑπὲρ τῶν ἱππῶν ἐν κόσμῳ
ἀναπάλλεσθαι ἕς τε πυρρίχην περιδινεῖσθαι καὶ
θαμὰ τῇ σάλπιγγι καταβομβεῖσθαι τὸ ἐννάλιον ἐπη-
χοῦση, ὡς μὴ πάμπαν τῷ ἀνεμμένῳ διαχειμιάζειν
ἐπιλελησμένοι τοῦ πολέμου εἶτα ἐν αὐτῷ δὴ τῷ
ἀγῶνι μαλθακισθεῖεν. ἐν τούτῳ δὲ οἱ βάρβαροι
σχολαίτερον πορευόμενοι τὰ ἐν ποσίν ἅπαντα ἐδήκον
καὶ ἐλυμαίνοντο. ὑπερβάντες δὲ ὡς ἀνωτάτω Ῥώμην
τε τὴν πόλιν καὶ ἅπασαν τὴν περιοικίδα ἤεσαν ἀνὰ
τὰ πρόσω, ἐν δεξιᾷ μὲν ἔχοντες τὰ Τυρσηνικὰ πελάγη,
ἐπὶ θάτερα δὲ αὐτοῖς παρετέταντο αἱ τοῦ Ἰονίου
κόλπου ἡγμῖνες. ἐπεὶ δὲ ἐς Σάμνιον τὴν χώραν
οὕτω καλουμένην ἀφίκοντο, ἐνταῦθα διεκρίθησαν
ἐφ' ἑκατέραν πορείαν. καὶ Βουτιλίνος μὲν ἅμα τῷ
πλείονι καὶ ἀλκιμωτάτῳ στρατῷ ἀνὰ τὰς Τυρσηνικὰς
ἡόνας ἐχώρει· καὶ Καμπανίας τε τὰ πλείστα ἐλήισατο

καὶ μὲν δὴ καὶ Λευκιανὸς ἐπέβη, καὶ εἶτα Βρεττία
προσέβαλλεν, καὶ μέχρι τοῦ πορθμοῦ προῆλθεν, ὅς
δὴ Σικελίαν τε τὴν νῆσον καὶ τὸ τέμα τῆς Ἰταλίας
ἀποκρίνει. Λεύθαρις δὲ τὰ λοιπὰ στρατεύματι ἐπα-
γόμενος Ἀπουλίαν ἔλαχε σίνεσθαι καὶ Κυλαβρίαν.
καὶ ἕως Ὑδροῦντος τῆς πόλεως ἔκετο, ἣ δὴ ἐπὶ τῷ
αἰγιαλῷ ἴδονται τῆς Ἀδριαδος θαλάττης, ὅθεν ὁ
Ἴονιος ἀρχεται κόλπος. ὅσοι μὲν οὖν αὐτῶν Φράγγοι
ἰθαγενεῖς ἐτύγχανον ὄντες, οὗτοι δὲ φειδοῖ πολλῆ ἀμφὶ
τὰ ἱερὰ καὶ εὐλαβεῖα ἐχρῶντο, ἅτε δὴ τὰ ὁρθὰ καὶ
οὐ τοῦ κρείττονος περὶ νόμιμα προστιήμενοι, ἢ πέρ μοι Β
ἤδη ἐρρηθή, καὶ παραπλήσια τοῖς Ῥωμαίοις ἱερου-
ροῦντες. τὸ δὲ Ἀλαμανικὸν ἕκταν, ἕτερα γὰρ ἐκείνους
ἐς τοῦτο δοκεῖ, ἐδήκον τοὺς νεῶς ἀφειδῶς καὶ ἀπη-
γλάζων. πολλὰς μὲν γὰρ κάλπεις ἱερὰς, πολλὰ δὲ
περιφραυτήρια πάγχουσα, συγρὰ δὲ κύπελλα καὶ
κανᾶ καὶ ὅσα ταῖς μυστικαῖς ἀγιστεῖαις ἀνεῖται,
ταῦτα δὲ ἀφαιρούμενοι ἅπαντα οἰκεία κτήματα
ἐποιούντο. τοῖς δὲ οὐδὲ τάδε ἀπέχρη, ἀλλὰ τὰς τε
ὄροφας τῶν ἱερῶν ἀνακτόρων κατέβαλλον καὶ τὰς
κρηπίδας ἀνεκλίον· λυθρῶ τε τὰ τεμένη περιεφείτο
καὶ τὰ λήμα ἐμιαίνετο, πολλαχοῦ νεκρῶν ἀτάφων
περιεφρομμένων. ἀλλ' οὐκ ἐς μακρὰν αὐτοὺς τὰ
ἐνθένδε μετῆλθεν μηνίματα. οἱ μὲν γὰρ πολέμῳ, τὸ
δέ τι αὐτῶν νόσῳ διεφθάρη, καὶ οὐδεὶς ὅστις ἀπώ-
νατο τῆς προτέρας ἐλπίδος· ἀδικία γὰρ καὶ θεοῦ
ἀθεραπενσία φευκτὰ μὲν αἶε καὶ ἀξύνφορα, μάλιστα
δὲ ἐν τῷ προσπολεμῆν καὶ παρατάττεσθαι. πατριδί-
μην γὰρ ἐπαρήγειν καὶ νόμοις πατρίοις καὶ τοῖς
ταῦτα λυμαιομένοις ἥμισυ ἐπιέναι, ἀλλὰ παντὶ
σθένει ἀμύνεσθαι, ὅσιόν τι ἂν εἴη καὶ μάλα γενναῖον·
ὅσοι δὲ κέρδους ἕκασι καὶ δυσμενείας ἀλόγῳ μηδὲν

a. c. 559
Iusti-
niani 97

ἐπίκλημα ἔνδικον ἔχοντες ἔπειτα φοιτῶσιν ἀνά τὴν ὀθυνείαν τοὺς μηδὲν ἡδίκηκότας σινόμενοι, οὗτοι δὲ ἀλαζόνες εἰσὶ καὶ ἀτάσθαλοι, οὔτε θέμις εἰδότες οὔτε μέλιον αὐτοῖς εἰ τὸ θεῖον νεμεσᾶ τοῖς γιγνομένοις. τοιγάρτοι ποιναὶ γε αὐτοὺς μετῴσιον ἀκριβεῖς καὶ σφίσιον ἐς ἀνηκέστους ξυμφορὰς τὰ πράγματα τελευτῶσιν, εἰ καὶ ἐπὶ βραχὺ εὐήμερεῖν νομισθεῖεν. ὅποια καὶ τότε τοῖς ἀμφὶ Λεύθαριν τε καὶ Βουτιλῖνον βαρβάρους ξυνέβη.

2. Ἐπειδὴ γὰρ ταῦτα ἔδρασαν καὶ πολὺ τι λαφύρων περιεβάλλοντο χοῆμα, ἤδη τε τὸ ἔαρ παρωγήκει καὶ ἡ τοῦ θεροῦς ἡκμαζεν ὥρα, Λευθαρίῳ μὲν θατέρῳ τῶν ἡγεμόνων βουλομένῳ ἦν οἰκαδε ἀπονοστήσαι καὶ τοῦ ὄλβου ἐμπίπλασθαι. ἔστειλεν δὲ ὡς τὸν ἀδελφὸν ἀγγελιαφόρους, παρακελευόμενος καὶ τόνδε ὡς τάχιστα ἐπανιέναι, χαίρειν εἰπόντα τῷ πολέμῳ καὶ τῇ ἀθλήῳ τύχῃ τῶν ἔσομένων. Βουτιλῖνος δὲ καὶ ὅτι ὠμωμόκει τοῖς Γότθοις ἢ μὴν ξυνάρασθαι αὐτοῖς τὸν πρὸς Ῥωμαίους ἀγῶνα, καὶ ὅτι αὐτὸν ἐκείνοι ἐθώπευον, βασιλεῖα σφῶν ἀναδείξειν ἐπιθρονοῦντες, ἐδόκει οἱ μενετεῖα εἶναι καὶ τὰ ξυγκείμενα διανυστέον. καὶ ὁ μὲν τούτων δὴ ἔνεκα ἔμενε τε αὐτοῦ καὶ τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐξηρτύετο. Λεύθαρις δὲ ἅμα τῇ ἀμφ' αὐτὸν δυνάμει εὐθύς ἀπεχώρει καὶ ὡς ἂν ἀσφαλέστατα τὴν λειαν διακομίσῃ ἠπέλεγτο, βεβουλευμένον αὐτῷ, ἐπειδὴν οἰκαδε ἵκηται, τότε δὴ εὐθύς ὡς τὸν ἀδελφὸν στείλει τὸ στρατεύμα ξυλληψόμενον αὐτῷ τοῦ κινδύνου. ἀλλ' οὔτε ἐκείνῳ ἐς τέλος ἀπέβη τὰ δοκηθέντα τῷ τε ἀδελφῷ οὐ μάλ' ἤρκεσεν ἐπαμῦναι. ἤδη γὰρ αὐτῷ ἀνά τὴν αὐτὴν πορείαν ἐπανερχομένῳ μέχρι μὲν Πικηνοῦ τῆς χώρας οὐδὲν ὅτι ἀντίπαλον ξυνηρέχθη· ὡς δὲ

a. c. 558
Iusti-
niani 97

ἐνταῦθα ὁδῷ ἰὼν ἐγεγόνει, αὐτὸς μὲν περὶ τὴν Φάνον ἐστρατοπεδεύετο τὴν πόλιν, ἔστειλε δὲ εὐθύς, ὥσπερ εἰώθει, προφύλακας καὶ διοπτῆρας ἄνδρας ἐς τρισηλίους, οὐ μόνον ἐπισκεψομένους τὰ πρόσω, ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰ ποὺ πολέμιοι φανεῖεν ἀμνηνομένους. Ἀρταβάνης δὲ καὶ Οὐλδαχ ὁ Οὐννος, ἐτύγγαρον γὰρ ἅμα στρατεύματι Ῥωμαϊκῷ τε καὶ Οὐννικῷ ἐς Πίσανρον τὴν πόλιν ξυνελεγμένοι καὶ ἐφειδρεύοντες τῇ παρόδῳ, οὗτοι δὴ οὖν, ἐπειδὴ ἐκείνους τοὺς προπορευτὰς ἐθεάσαντο ἐν αὐτῷ δὴ τῷ αἰγιαλῷ τοῦ Ἰονίου κόλπου καὶ τῇ κροκάλῃ πορευομένους, ὑπεκβάντες τοῦ ἄστεος ἐσβάλλουσιν ἀθρόον ἐς αὐτούς, εὐ μάλ' ἀπαταταγμένοι, καὶ πολλοὺς μὲν τοῖς ξίφεσι παίοντες διεχρῶντο, ἔνιοι δὲ αὐτῶν ὑπὲρ τὸ κρημῶδες καὶ ἀπερρωγὸς τῆς ἡόνος ἀναβάντες ἔπειτα κατὰ τοῦ πρηνοῦς ὑποφερόμενοι, καὶ ἐς τὴν θάλατταν κατακίρα ἐκπίπτοντες ἀπώλλυντο, ἐμφοροῦμενοι τοῦ ῥοθίου. ἐπῆρται γὰρ πῶς ἐνταῦθα ἡ ἀκτὴ καὶ ὥσπερ γεώλοφόν τι ἀποτελεῖ, οὐ πανταχόθεν βατόν τε καὶ εὐεπίδρομον οὐδὲ οἶον τοῖς ἐπ' ἄκρου γιγνομένοις εὐκόλους παρέχειν τὰς ἀναβάσεις, ἀλλ' ὀλισθηρὸν ὡς τὰ πολλὰ καὶ σηραγγῶδες καὶ ἐς τὸ βαθυνόμενον τῆς ὄρηγινης ἐπικεκλιμένον. οὕτω δὴ οὖν τῶν πλείστον διαφθειρομένων, καθορῶντες οἱ ἄλλοι ἔφυγον οὐδενὶ κόσμῳ, βοῇ τε ξὺν πολλῇ καὶ οἰμωγῇ ἀνά τὸ στρατόπεδον ἐσπεύοντες θορόβου καὶ ταραχῆς ἅπαντα ἐπλησαν, ὡς αὐτίκα μάλ' αὐτῶν Ῥωμαίων ἐπελευσομένων. αὐτὸς τε δὴ οὖν Λεύθαρις διανίστατο ἐς παράταξιν, καὶ ἅπαν τὸ στρατεύμα ἐκινεῖτο. καὶ τοῖνον ἀναλαβόντες τὰ ὄπλα ἐς φάλαγγα καθίσταντο βαθειάν τε καὶ ἐπὶ μέγα παρατεταμένην. ἐν τούτοις δὲ αὐτῶν καταστάτων, καὶ

οὐδὲν ὅτι οὖν αὐτοῖς ἕτερον ἐν νῶ τίθεσθαι παρέ-
 χοντος τοῦ καιροῦ, οἱ πλείστοι τῶν αἰχμαλώτων
 ἀφύλακτοι ἀθρόον γεγενημένοι ἀπεχρῶντο ἐν δέοντι
 τῇ τῶν πολεμίων ἀσχολίᾳ· αὐτοὶ τε γὰρ ὡς τάχιστα
 διεδίδρασκον καὶ τῶν λαφύρων ὅποσα οἶόν τε ἦν
 εἰς τὰ ἐχόμενα φρούρια διεκόμεσαν.

P. 38 3. Ἐπεὶ δὲ Ἀρταβάνης τε καὶ Οὐλλδαχ, ᾤοντο
 V. 28 γὰρ οὐκ ἀξιόμαχοι εἶναι, ἤκιστα ἐπέξηγον τὸ στρα-
 τευμα, τότε δὴ οἱ Φράγγοι, διελύετο μὲν αὐτοῖς ἡ
 παράταξις, κατὰ σφᾶς δὲ γιγνόμενοι καὶ γνωμα-
 10 τεύοντες, διεγίγνωσκον ὀπόσων ἐτύγχανον ἀφηρη-
 μένοι. πρῶτον γὰρ οὖν καὶ ἕτερον τι παθεῖν, ἐδόκει
 αὐτοῖς ἐν καλῶ ἔσεσθαι, εἰ γὰρ ὡς τάχιστα ἐκ Φάνου
 τῆς πόλεως ἀναστάντες ἴοιεν ἀνὰ τὰ πρόσω, καὶ
 τοίνυν αὐτίκα ἐχώρουν, ἀφέντες δὲ ἐν δεξιᾷ τὸν
 15 Ἴονιον κόλπον καὶ ἅπασαν τὴν παρακτίον τε καὶ
 ψαμαθῶδη πορείαν ἀνὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀπιν-
 ναίου ὄρους ἐπορεύθησαν. οὕτω τε ἰδὺ Ἀιμιλίας
 καὶ Ἀλπισκοτίας ἐλθόντες μόλις τὸν Πάδον ἐπε-
 ραιούντο. καταλαβόντες δὲ Βενετίαν τὴν γῆραν, εἰς
 20 Κένετα τὴν πόλιν κατήκοον οὖσαν σφῶν ἐν τῷ τότε
 ἠύλιζοντο, αὐτοῦ τε τὸ λοιπὸν ἐν τῷ ἀσφαλεῖ δια-
 τώμενοι ἤσχαλλον τε ὅμως καὶ ἐδυσφόρουν, καὶ
 πολὺ τι ὑπήρχε διαφανὲς τῆς γνώμης τὸ ἀνωόμενον.
 αἰτίον δὲ ἦν, ὅτι δὴ αὐτοῖς ἐλάχιστα ἐκ τῆς λείας
 25 ἐλείπετο, καὶ ἐδόκει ἄκαρπα καὶ ἀνόνητα διαπεπο-
 νηκένα. ἀλλ' οὐ μέχρι τούδε μόνον αὐτοῖς τὰ τῶν
 δυστυχημάτων ἐχώρει· ὀλίγω γὰρ ὕστερον καὶ νόσος
 τις λοιμώδης ἐφθειρε τὰ πλήθη ἑξαπιναιῶς ἐπεισ-
 πεσοῦσα. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν μοχθηρὸν ἀποκαλοῦν-
 30 τες τὸν περικείμενον σφίσειν ἀέρα αἰτίον ἐκείνου τοῦ
 πάθους γεγενῆσθαι ἠγοῦντο, οἱ δὲ ὅτι πολέμους τε

συχνούς καὶ ὁδοιπορίας μακρὰς διανύσαντες ἀθρόον
 εἰς τὸ ἀβροδίαιτον μετεβέβληντο, τὴν τῆς διαίτης
 παραλλαγὴν ἠτιῶντο, τὴν δὲ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀρχὴν
 τε καὶ ἀνάγκην τῆς ξυμφορᾶς οὐ μάλα διανοοῦντο.
 5 ἦν δὲ ἄρα, οἶμαι, ἡ ἀδικία καὶ τὸ περιωβρίσθαι πρὸς
 αὐτῶν τὰ τε θεῖα ἀπειδῶς καὶ ἀνθρώπεια νόμιμα.
 αὐτὸς δὴ οὖν ὁ στρατηγὸς καὶ μάλα ἐνθελος ἦν ὅτι
 δὴ αὐτὸν θεήλατοι μετήλθον ποινᾷ. παραπλήξ τε
 γὰρ ἐγεγόνει καὶ ἐλύττα περιφανῶς, καθάπερ οἱ
 10 ἔκφρονες καὶ μεμηνότες, κλόνος τε αὐτὸν ἐπέειχε
 μυθίος καὶ οἰμωγὰς ἀφίει βαρῆας· καὶ νῦν μὲν
 πρηγῆς, νῦν δὲ καὶ ἐπὶ θάτερα ἐν τῷ ἐδάφει κατέ-
 πιπτεν, ἀφρῶ τε πολλῶ τὸ στόμα περιεσφραγίσθη καὶ
 τῷ ὀφθαλμῷ βλοσυρῶ γὰρ ἦσθην καὶ παρατετραμμένω.
 15 εἰς τοῦτο δὲ ἄρα ὁ δεῖλαιος ἀφίκετο μυνίας ὥστε
 ἀμέλει καὶ τῶν οἰκείων μελῶν ἀπογεύσασθαι. ἐχό-
 D μενος γὰρ ὁδᾶς τῶν βραχιόνων καὶ διασπῶν τὰς
 σάρκας κατεβίβρωσκε γὰρ αὐτὰς, ὥσπερ θηρίου δια-
 λιχμώμενος τὸν ἰχώρα. οὕτω δὲ ἑαυτοῦ ἐμπιπλά-
 20 μενος, καὶ κατὰ σμικρὸν ὑποφθινύθων, οἰκτρότατα
 ἀπέβίω. ἔθνησκον δὲ χύθην καὶ οἱ ἄλλοι, οὐδὲν ὅ τι
 καὶ ἀνιέντος τοῦ κακοῦ, ἕως ἅπαντες διεφθάρησαν.
 καὶ πυρετῶ μὲν οἱ πλείστοι πιεζόμενοι νηφαλέοι γὰρ
 ὅμως ἀπώλλυντο. ἐνίοις δὲ καὶ ἀποπληξία ἐνέ-
 25 σκηπτεν ἰσχυρὰ καὶ ἐτέροις καρηβαρία καὶ παρα-
 φροσύνη ἐτέροις. ποικίλα μὲν γὰρ αὐτοῖς ἐπεφέρετο
 πάθη, ἅπαντα δὲ εἰς ὄλεθρον ἀπεκρίνετο. Λευθα-
 ρίῳ μὲν οὖν καὶ τῷ οἱ ἐπομένῳ ὀμίλῳ εἰς τόδε τύχης
 P. 39 τὰ τῆς ἐκστρατείας ἐτελεύτα.

30 4. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐν Βενετίᾳ ξυνέβαινε, Βουτι-
 λῖνος ἄτερος στρατηγὸς τὰ μέχρι τοῦ πορθμοῦ τῆς
 Σικελίας πολίσματά τε καὶ φρούρια σχεδὸν τι ἅπαντα

λυμηνάμενος ἐπανήει αὐθις ὡς τάχιστα ἰθὺ Καμπα-
 νίας τε καὶ Ῥώμης ἠκησίοι γὰρ τὸν Ναρσῆν καὶ
 τὰς βασιλείας δυνάμεις αὐτοῦ που ἠθροίσθαι, καὶ
 ἠβούλετο μὴ μέλλειν εἶτι μὴδὲ ἀλάσθαι, ἀλλὰ παντὶ
 τῷ στρατῷ παραταξάμενος τὸν ὑπὲρ τῶν ὄλων κίν-
 5 δυνον ἀναρρῖψαι, ἐπεὶ καὶ μέρος τι οὐκ ἐλάχιστον
 καὶ τῆς ἀμφ' αὐτὸν στρατιᾶς νόσφ' ἐλάσκει καὶ
 διεφθείρετο. ἤδη γὰρ τοῦ θέρους λήγοντος καὶ τοῦ
 φθινοπώρου ἀρχομένου, αἱ μὲν ἄμπειλοι τῷ καρπῷ
 B ἐβρόχοντο, οἱ δὲ χῆται τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, ἅπαντα 10
 γὰρ τῷ Ναρσῆ ἔμφρονέστατα προδιήσπαστο, οἱ δὲ
 τοὺς βότρους ἀφαιρούμενοι καὶ ταῖς χερσὶ διαθλί-
 βοντες ἐνεφοροῦντο τοῦ γλεύκους, αὐτοσχεδιάζοντες
 τὸν ἀνθοσμῖαν. ἐνθὲνδε τε αὐτοῖς ἡ γαστήρ ἐπὶ
 μέγα ἐφέρετο καὶ διερρει, καὶ τὸ μὲν τι αὐτῶν 15
 ἔθνησκεν ἀντίκα, ἦσαν δὲ οἱ καὶ διεγίγνοντο. πρὶν
 γε δὴ οὖν καὶ ἄπασιν ἐκνικῆσαι τὸ πάθος, ἐδόκει οἱ
 εἶναι πολεμητέα, ἐς ὃ τι ἐκβαίη. καὶ τοίνυν ἀφικό-
 μενος ἐς Καμπανίαν στρατοπεδεύεται οὐ πόρρω
 C 20 ποταμοῦ, ὃς δὴ ἴσιον ἐκ τοῦ ὄρους τοῦ Ἀπυρναίου
 καὶ ἀνὰ τὰ ἐκείνη πεδία περιελιττόμενος ἐς τὴν
 Τυρσηρικὴν φέρεται θάλατταν. ἐνταῦθα δὴ οὖν
 ἰδρύσας τὸν στρατὸν χαράκωμά τε περιεβάλετο καρ-
 25 τερόν καὶ ἐπεποίθει τῷ χώρῳ ὃ γὰρ ποταμὸς αὐτῷ
 ἐν δεξιᾷ ὑπορρέων ἀντ' ἐρύματος εἶναι ἐδόκει τοῦ
 μὴ τινα ἐπιέναι, καὶ τοὺς τῶν ἀμαξῶν τροχούς, ὡς
 δὴ ὡς πλείστας ἐπήγετο, στοιχηδὸν ἐς ἀλλήλους
 ἀρμόσας ἐνέπηξε τὰ ἐπίσσωτρα τῷ ἰδάφει, ἄχρι καὶ
 ἐς τὰς πλήμνας περιχώσας, ὡς μόνα τὰ ἡμικύκλια 30
 ὑπερανέχειν καὶ προβεβλήσθαι. τοῦτοις δὴ οὖν καὶ
 ἐτέροις ξύλοις πολλοῖς ἅπαν τὸ στρατεύμα ἐρμυνώσας

ἐξοδὸν τινα οὐ μάλα εὐρείαν καταλέλοιπεν κενὴν
 τῶν περιφραγμάτων, ὡς ἐκ τῆσδε αὐτοῖς ἐξείη
 5 ῥαδίως ἢ βούλονται κατὰ τῶν πολεμίων ἐφόδους τε D
 καὶ ἐπανόδους ποιῆσθαι. ὅπως δὲ ἂν αὐτῷ μὴδὲ
 τὰ τῆς γερύρας τοῦ ποταμοῦ ἀφυλάκτα εἴη μὴδὲ γε
 ἐνθὲνδε πημαίνοντο, προκαταλαμβάνει τε αὐτὴν καὶ
 πύργον τινὰ ξύλινον ἐνταῦθα τεκηνάμενος ἐπίστη-
 σιν ἐν αὐτῷ ἄνδρας ὀπόσους οἷόν τε ἦν μαχίμους τε
 καὶ ἄριστα ὀπλισμένους, ἐφ' ᾧ ἐκ τοῦ ἀσφαλούς
 10 ἀμύνεσθαι καὶ ἀπερύκειν τοὺς Ῥωμαίους διαβη-
 σείοντας. οὕτω δὲ ἐκαστα διαθείς ᾤετο οἱ τὰ
 παρόντα ἐν δέοντι παρεσκευάσθαι, ὡς καὶ ἐν αὐτῷ
 δήπου κεισόμενον πολέμου κατάρχεσθαι καὶ οὐ
 πρότερον μάχης ἐσομένης, πρὶν ἂν ἐκεῖνῳ εἴη βο-
 15 λόμενῳ. καὶ τὰ μὲν ἀμφὶ τῷ ἀδελφῷ ἐν Βενετία
 ξυμβαίνοντα οὐπω ἐπέπυστο, ἐθανύμαζεν δὲ ὅτι δὴ P. 40
 αὐτῷ κατὰ τὸ ξυγκείμενον τὸ στρατεύμα οὐκ ἐπε-
 πόμφει καὶ ὑπετόπαζεν ὡς οὐκ ἂν ἐς τοσοῦτον
 ἐμέλλησεν, εἰ μὴ τι αὐτοῖς ξυνηγέθη δεινὸν καὶ
 20 ἀντίξουν· πλὴν ἀλλὰ καὶ ἐκείνων ἄνευ περιέσεσθαι
 τῶν πολεμίων ἠγείτο, ἅτε δὴ τῷ πλήθει καὶ ὡς
 ὑπερβάλλον. ἐς τρεῖς γὰρ αὐτῷ μάλιστα μυριάδας
 μαχίμων ἀνδρῶν ἢ λειπομένη στρατιὰ ξυνετάττετο
 ἢ δὲ τῶν Ῥωμαίων δύναιμις μόλις ἐν ὀκτωκαίδεκα
 25 χιλιάσιν ἐτύγγανεν οὕσα.

5. Αὐτὸς τε δὴ οὖν ᾧδὲ πως ἄριστα εἶχε προ-
 θυμίας, καὶ ἅπαντι τῷ στρατῷ παρεκελεύετο γυγνώ-
 σκειν ὡς ὁ παρὼν ἀγὼν οὐκ ἐπὶ σμικρῷ τινι χωρήσει, B
 "ἀλλ' ἢ καθέξομεν" ἔφη "τὴν Ἰταλίαν, οὐ δὴ καὶ
 30 ἕκαστι ἀφικόμεθα, ἢ λελεῖψεται ἡμῖν ἄπασιν ἀκλειῶς
 ἐνθάδε τεθνήσκειν. οὐκοῦν τόδε ἡμᾶς, ᾧ γενναῖοι,
 ἀντ' ἐκείνου ἐλέσθαι προσήκει, ἐξὸν ἄνδρας ἀγαθοὺς

ἐν τῷ πολέμῳ γιγνομένους ἀπόνασθαι ὧν ἐφιέμεθα." ^{a.C. 558 Iust. niani 27} Βουτιλίνος μὲν οὖν ταυτὰ τε καὶ τὰ τοιαύδε παραινῶν τοῖς πλήθεσιν οὐκ ἀνίει. οἱ δὲ ἐπερωρῶνυντο ταῖς ἐλπίσι καὶ τὰ ὄπλα ὡς πη ἐκάστω φίλον παρεσκευάζοντο. ὧδὲ μὲν γὰρ πελέκεις ἐθήγοντο πολλοί, ⁵ ὧδὲ δὲ τὰ ἐπιχώρια δόρατα, οἱ ἄγωνες, ἐτέρωθι δὲ τῶν ἀσπίδων αἱ διαρωγυῖαι πρὸς τὸ ἐνεργὸν μεταποιούντο, καὶ ῥαδίως αὐτοῖς ἅπαντα παρεσκευάστο. ^C λιτὴ γὰρ τοῦδε τοῦ ἔθνους ἡ ὄπλισις καὶ οἷα οὐ τεχνιτῶν δεῖσθαι ποικίλων ἢ μόνον ὑπ' αὐτῶν, ¹⁰ οἶμαι, τῶν χρωμένων διακοσμεῖσθαι, εἰ καὶ τι διαφθαρείη. θωράκων μὲν γὰρ καὶ κνημίδων ἀγνω-
 τες τυγχάνουσιν ὄντες, τὰς δὲ κεφαλὰς οἱ μὲν πλεῖστοι ἀσκεπεῖς ἔχουσιν, ὀλίγοι δὲ καὶ κράνη ἀναδοῦ-
 μνοι μάχονται· γυμνοὶ δὲ τὰ στέρνα εἰσὶ καὶ τὰ ¹⁵ νῶτα μέχρι τῆς ὀσφύος, ἐνταῦθα δὲ ἀναξυρίδας, οἱ μὲν λιναῖς, οἱ δὲ καὶ σκυτίναις διαζωννύμενοι τοῖς σκέλεσι περιεμπέσονται. ἴπποις δὲ ἥκιστα χρῶνται, πλὴν σφόδρα ὀλίγων, ἅτε δὴ αὐτοῖς τὸ πεζομαχεῖν ²⁰ ξύντροφόν τε ὄν καὶ πάτριον καὶ ἄριστα μεμελετη-
 μένον. ξίφος δὲ τῷ μῆρῳ καὶ ἀσπίς τῇ λαῖᾳ πλευρᾷ ^D παρηώρηται, καὶ τοίνυν τόξα ἢ σφενδόνας ἢ ἄλλα ἅττα ἐμβόλα ὄπλα οὐκ ἐπιφέρονται, ἀλλὰ πελέκεις γὰρ ἀμφιστόμους καὶ τοὺς ἄγωνας, οἷς δὴ καὶ τὰ πλεῖστα κατεργάζονται· εἰσὶ δὲ οἱ ἄγωνες δόρατα ²⁵ οὐ λίαν σμικρὰ, οὐ μὲν οὖν ἀλλ' οὐδὲ ἄγαν μεγάλα, ἀλλ' ὅσον ἀκοντίζεσθαι τε, εἰ που δεήσοι, καὶ ἐς τὰς ἀγχεμάχους παρατάξεις πρὸς τὰς ἐμβολὰς ἐφικνεῖσθαι. τούτων δὲ τὸ πλεῖστον μέρος σιδήρῳ πάντοθεν περιέχεται, ὡς ἐλάχιστόν τι διαφαίνεσθαι τοῦ ξύλου ³⁰ καὶ μόλις ὅλον τὸν σαυρωτήρα· ἄνω δὲ ἀμφὶ τὸ
 V. 30 ἄκρον τῆς αἰχμῆς καμπύλαι τινὲς ἀκίδες ἐξέχουσιν

ἐκατέρωθεν ἐξ αὐτῆς δῆπον τῆς ἐπιδορατίδος, ὥσπερ ^{a.C. 563 Iust. niani 27} ἄγκιστρα ὑπογναμπτόμενα, καὶ ἐς τὰ κάτω νενεύκασι, καὶ οὖν ἀφίησι τυχὸν ἐν ξυμπλοκῇ τοῦτον δὴ τὸν ^{P. 41} ἄγωνα Φράγγος ἀνὴρ. καὶ εἰ μὲν σώματί που ⁵ ἐγγρίψιεν, ἐσθύεται μὲν εἰσω, ὥσπερ εἰκός, ἢ αἰχμῇ, οὔτε δὲ αὐτὸν τὸν βληθέντα οὔτε ἄλλον τινα ἐρῦσαι ῥαδίως ἐνεσι τὸ δόρυ. εἰργουσι γὰρ αἱ ⁶ ἀκίδες ἐνδον ἐνεχόμεναι τῇ σαρκὶ καὶ πικροτέρως ἐπάγουσαι τὰς ὀδύνας, ὥστε εἰ καὶ μὴ καιρίαν τὸν ¹⁰ πολέμιον τραπήναι ξυνεκείνη, ἀλλὰ ταύτη γε διαφθαρήναι. εἰ δέ γε ἐς ἀσπίδα παγείη, ἀποκρέ-
 μαται μὲν αὐτίκα ἐξ αὐτῆς καὶ ξυμπεριάγεται, συρο-
 μένου ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ ἀπολήγοντος· ὁ δὲ βληθεὶς οὔτε ¹⁵ ἐξελκύσει τούτο δὴ δύναται τὸ δόρυ διὰ τὴν
 ἐσθυσίαν τῶν ἀκίδων οὔτε ξίφει διατεμεῖν τῷ μὴ ^B ἐφικνεῖσθαι τοῦ ξύλου, ἀλλὰ τὸν σιδήρον παρα-
 τετάσθαι. ἐπειδὴν δὲ τοῦτο εἰσίδοι ὁ Φράγγος, ὁ δὲ ἀθρόον ἐπιβάς τῷ ποδὶ καὶ ἐμπατήσας τὸν σαυρω-
 τήρα καταβρίθει τὴν ἀσπίδα καὶ κατέγει, ὡς ὑπο-
²⁰ χαλάσαι τὴν τοῦ φέροντος χεῖρα καὶ γυμνωθῆναι τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στέρον. τότε δὴ οὖν αὐτὸν ἀφρακτον ἐκείνος ἐλὼν ῥαδίως ἀπόλλυσιν, ἢ τὸ μέτωπον πελέκει πατάξας ἢ δόρατι ἐτέρῳ τὴν φάρυγα
²⁵ διελάσας. τοιαύτη μὲν τοῖς Φράγγοις ἢ ὄπλισις καὶ ἐν τοῖσδε τὰ ἐς τὸν πόλεμον παρεσκευάζοντο.

6. Ναρσῆς δὲ ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐπειδὴ ταῦτα ἐγνώκει, αὐτίκα ὄγε ἅπαντι τῷ στρατῷ ἄρας ^C ἐκ τῆς Ῥώμης στρατοπεδεύεται οὐ πόρρω τῶν πολε-
 μίων, ἀλλ' ὅσον πατάγον τε ἀκούειν καὶ διορᾶν τὸ ³⁰ χαράκωμα· οὕτω δὲ τῶν στρατευμάτων ἀλλήλοις ἀναφενέντων, πολλὴ μὲν ἐκατέρωθεν ὑπήρχεν παρά-
 ταξις, πολλαὶ δὲ φρουραὶ καὶ ἀγρυπνίαι καὶ τῶν

στρατηγῶν ἀνὰ τὰ πλήθη περινοστήσεις· ἔλπις δὲ
καὶ δέος καὶ παλιμβολία καὶ ὅσα τοῖς περὶ μεγάλων
ἀγωνιουμένοις παράλογα ἐγγίγνεται πάθη, ἄλλοτε
ἄλλοις ἐπεφοίτα· τὰ δὲ τῆς Ἰταλίας πολιόμενα
μετέωρα ἦν ἅπαντα καὶ δεδονημένα, ἐφ' οὓς ἂν καὶ
χωρήσοιεν ἀμφιγνοοῦντα. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Φράγγοι
τὰς ἔχουμένας κώμας θηροῦντες τὰ ἐπιτήδεια σφίσειν
D ἀναφανδὸν διεκόμιζον. Ναρσῆς δὲ τοῦτο ἰδὼν αἰσχος
οἰκίον ἤγειτο καὶ ἐχαλέπαινε, εἰ γε ἐξείη τοῖς τῶν
δυσμενῶν ἀχθοφόροις οὕτω δὴ τι ἀνειμένους ἐγγύ-
10 τατα διαπορεύεσθαι, ὥσπερ οὐδὲν ὅ τι ἐντίπαλον
θεωμένοις. ἐδόκει οὖν αὐτῷ οὐκ ἐπιτρεπτεία τὸ
λοιπὸν, ἀλλὰ παντὶ σθένει διακωλυτέον. Χαράγγης
δὲ τις ἀνὴρ Ἀρμένιος ἐνηρίθμητο μὲν τοῖς Ῥωμαί-
κοῖς ταξίαρχοις, ἀνδρειότατος δὲ ἦν ἐς τὰ μάλιστα
15 καὶ φρονήρης καὶ ἐν δέοντι φιλοκίνδυνος. τούτῳ
δὴ οὖν τῷ Χαράγγῃ, ἰδόντο γὰρ ἀμφὶ τὸ τέμα τοῦ
στρατοπέδου πλησιαιτάτα τῶν πολεμίων ἐσκηνημένος,
παρακελεύεται ὁ Ναρσῆς ἐπιέναι τοῖς ἀμαξήλαταις
P. 42 καὶ σίνεσθαι αὐτοὺς καθ' ὅ τι ἂν δύναιτο, ὡς ἂν
μηκέτι χιλὸν διακομίζειν τολμῶεν. καὶ ὃς ἀθρόον
ἐξιπασάμενος ἅμα ὀλίγοις τοῦ ἀμφ' αὐτὸν τάγματος
τὰς μὲν ἄλλας ἀμάξας ἀφαιρεῖται καὶ τοὺς ἄροντας
κτείνει· μίαν δὲ τινα αὐτῶν χόρτῳ σεσαγμένην ἀγρίῳ
τε καὶ γεγηρακῶτι προσάγει τῷ πύργῳ, ὃν δὴ ἐπὶ τῆς
20 γεφύρας οἱ Φράγγοι ἐτύγγανον ἐξεργασμένοι, ἠπέ-
μοι εἰρηται πρότερον. καὶ οὖν ἐνταῦθα προσπελάσας
τὴν ἀμαξάν πῦρ ἐμβάλλει τῷ χόρτῳ· μερίστης δὲ
φλογὸς ἐξαπίνης ἀρθείσης, ῥαδίως ἅπασα ἢ τύρσις
ἐνεπίμπρατο, ἅτε δὴ ξύλοις ἐσκενασμένη. οἱ δὲ
30 ἄνδρες τῶν βαρβάρων ὅποσοι ἐπὶ φρουρᾷ ἐτετάχατο,
ἐπειδὴ ἀμύνεσθαι οὐκ ἠδύναντο, ἀλλ' ἤδη που καὶ

αὐτοὶ πυρπολεῖσθαι ἤμελλον, ἐγνωσαν μεθεῖναι τὸ
χωρίον, καὶ οἱ μὲν μόλις ἐνθένδε διεκπεσόντες ἐπὶ
τὸ σφῶν στρατόπεδον καταφεύγουσιν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι
τῆς γεφύρας ἐγκρατεῖς ἐγεγένηντο. τούτων δὲ οὕτω
5 ξυνενεχθέντων, αὐτίκα οἱ Φράγγοι ταραχῆς, ὡς τὸ
εἰκός, ἐνεπίμπρατο καὶ πρὸς τὰ ὄπλα ἐχώρου,
σφαδάζοντες τῷ θυμῷ καὶ λυττώντες, κατέχειν τε
ἐν ἑαυτοῖς τὰ φρονήματα οὐκ ἠδύναντο, ἀλλὰ τολμη-
ταί γε ἦσαν πέρα τοῦ μετροῦ καὶ θαρραλέοι, ὡς
V. 31 μηκέτι ἠρεμεῖν ἐθέλειν μήδε διαμέλλειν, ἀλλ' αὐθη-
μερὸν παρατάττεσθαι, καὶ ταῦτα προειρημένον αὐτοῖς
ὑπὸ τῶν Ἀλαμανικῶν μάντεων μὴ δεῖν ἐκείνης τῆς
ἡμέρας διαμάχεσθαι ἢ γινώσκων ὡς ἄρδην ἅπαντες
ἀπολοῦνται. οἴμαι μὲν οὖν, εἰ καὶ τῇ ὑστεραία ἢ
15 καὶ καθ' ἑτέραν ἢ ξυμβολῇ ἐγεγόνει, πάντως ἂν
τούτῳ ἐκείνο ἐπεπόνθεισαν ὅπερ καὶ ἐν τῷ τότε C
ἀπέβη. οὐ γὰρ δήπου ἢ τῆς ἡμέρας ἐναλλαγῇ ἀπέ-
χρησεν ἂν αὐτοῖς ἐς τὸ μὴ οὐχὶ ποιῆσαι ἀποτίσαι ἂν
ἐτύγγανον ἢ σεβηκότες. πλὴν ἀλλ' ὅμως, εἴτε οὕτω
20 ξυμβάν εἴτε καὶ ἴσως τῶν Ἀλαμανικῶν χρησιμολό-
γων ὅτῳ δὴ οὖν τρόπῳ τὰ ἐσόμενα ἐπιφρασάμενων,
οὐ κενὸν τοῖς πολλοῖς οὐδὲ ἀτελεύτητον ἔδοξεν εἶναι
τὸ μάντευμα. ὅπως δὲ τῶν ἐφεξῆς ἕκαστα ἐπράχθη
αὐτίκα ἐς τὸ ἀκριβὲς ὡς οἶόν τέ μοι λελέξεται.
25 7. Ὁ μὲν γὰρ τῶν Φράγγων λεῶς ὧδέ πως εἶχεν
ὀρμῆς καὶ ἤδη αὐτοῖς τὰ ὄπλα μετεκεχειριστο. ἐξώ-
πλισε δὲ καὶ ὁ Ναρσῆς τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ὑπέξῃγε
τοῦ στρατοπέδου, ἐφ' ᾧ ἐν μεταίχμιῳ γενέσθαι,
οὐπερ ἔδει αὐτοὺς ἐς φάλαγγα καταστῆναι. ἐν ᾧ δὲ D
30 τὸ στρατεύμα ἐκείνητο καὶ ἤδη ὁ στρατηγὸς τῷ
ἴππῳ ἐπεβεβήκει, ἀγγέλλεται οἱ ὡς Ἐρουλὸς τις
ἀνὴρ, οὐ τῶν πολλῶν παρ' αὐτοῖς καὶ διαλανθα-

νότων, ἀλλ' εὐπατριδῆς ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ἀρί-
 στητος δηλός, ἓνα τῶν οἰκείων θεραπεύοντων ἀπεκτονὸς εἶη
 οὐκ ἐπισημασθέντα ἐφ' ὄφρον καὶ σφαλέντα. αὐτίκα δὴ
 οὖν ἐπισχῶν τῷ ῥυτίῳ τὸν ἵππον παραγάγει ἐς μέσον
 τὸν ἀνδροφόνου, ὡς οὐχ ὄσιον ὄν ἐπὶ τὸν πόλεμον
 εἶναι πρὶν ἀπολυμνησθαι καὶ ἀφαγνίσαι τὸ μῖσμα.
 ἐπεὶ δὲ αὐτῷ πυνθανομένῳ τὸ πραχθὲν ἀνωμολόγει
 ὁ βάρβαρος καὶ οὐκ ἀνήνετο, τούναντιον μὲν οὖν
 P. 43 καὶ ἐφετὸν εἶναι ἔφασκε τοῖς κεκτημένοις τοὺς
 σφετέρους δούλους ἢ βούλονται μετιέναι, ὅτι τε καὶ
 οἱ ἕτεροι, εἰ μὴ σωφρονοῖεν, ἀλλὰ γὰρ καὶ οἷδε
 παραπλήσια πείσονται· ἐπειδὴ οὖν, ὥσπερ οὐ μετα-
 μέλου αὐτῷ τῆς παροιμίας, θρασυὶς γὰρ ἦν ἔτι καὶ
 ὑπαγόρας καὶ λίαν φρονῶντι ἔφκει, παρακελεύεται ὁ
 Ναρσῆς τοῖς δορυφόροις ἀποκτείνειν τὸν ἄνδρα. καὶ
 ὁ μὲν ξίφει τὴν λαπαρὴν διατορηθεὶς ἐτεθνήκει. ὁ
 δὲ τῶν Ἐρούλων ὄμιλος, οἳα δὴ βάρβαροι, ἠνιωτο
 καὶ ἐχαλέπαινον, καὶ ἀπόμαχοι ἔσσεσθαι διανοοῦντο.
 ὁ δὲ Ναρσῆς οὕτω πως τὸ τῆς μαιφονίας ἄγος ἀπο-
 διοποιησάμενος, καὶ τῶν Ἐρούλων ὀλίγα φροντί-
 σας, ἐχώρει ἀνὰ τὴν παρατάξιν, ἀντιπῶν ἐν κοινῷ
 B καὶ ἀναβοήσας ὡς ὁ γε βουλόμενος τῆς νίκης μετα-
 λαχεῖν ξυνεπέσθω. οὕτω δὴ τι ἄρα διαφανῶς ἐπε-
 ποίθει τῆ τοῦ κρείττονος ἐπικουρίᾳ καὶ ὡς ἐπὶ προ-
 διεγνωσμένοις ἐφοίτα. Σίνδουαλ δὲ ὁ τῶν Ἐρούλων
 ἡγεμῶν αἰσχυρὸν τι εἶναι ἠγείτο καὶ ἀγεννές, εἰ γε
 πολέμου τοσοῦτου ξυνεστηκότος αὐτός τε καὶ ὁ ἀμφ'
 αὐτὸν στρατὸς λιποταξίῳ ἀλοῖεν, δόξοιεν τε τῷ μὲν
 ἔργῳ δεδιέναι τοὺς πολεμίους, σκῆψιν δὲ τινα καὶ
 προκαλύμμα τῆς δειλίας τὴν περὶ τὸν τεθνεῶτα
 εὐνοίαν πεποιῆσθαι. οὖνον ἤρεμεῖν ἀνασχόμενος
 ἐσήμαινε τῷ Ναρσῆ ἀναμένειν, ὡς καὶ αὐτῶν ὄσον

οὐπω παρεσομένων· ὁ δὲ μενετῆ μὲν οὐκ ἔφη,
 μελήσειν δὲ ὅμως αὐτῷ ὅπως ἂν ἐν θέοντι καὶ οἷδε
 τετάξοντο, εἰ καὶ ὀλίγῳ ὕστερον τύχοιεν ἀφικμένοι·
 οἱ μὲν οὖν Ἐρουλοὶ εὐ μάλα ἐξωπλισμένοι ἐπορεύοντο
 βιάδην ἐν κόσμῳ.

8. Ναρσῆς δὲ ἐπεὶ ἐν τῷ χώρῳ ἐγερόναι, οὐ δὴ
 ξυμπλέκεσθαι ἤμελλεν, αὐτίκα ἐς φάλαγγα καθίστη
 τὸν στρατὸν καὶ διέταττεν. οἱ μὲν οὖν ἱππεῖς ἐκα-
 τέρωθεν ἐπὶ τῶν ἄκρων ἐτετάχατο δοράτια φέροντες
 10 καὶ πέλτας, τόξα τε καὶ ξίφη παρησορημένα ἦσαν
 δὲ οὐ καὶ σαρίσας ἐκράτουν. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τοῦ
 δεξιῦ κέρως εἰστήκει. Ζανθαλᾶς τε ὁ τῶν ὀπαδῶν
 ἐπιστάτης τοῦ τε θητικῆ καὶ οἰκειτικῆ ὀπόσον οὐκ
 ἀπόλεμον ἦν, ἀλλὰ καὶ οἷδε παρήσαν. ἐπὶ θάτερα
 15 δὲ οἱ ἀμφὶ Βαλεριανόν τε καὶ Ἀρταβάνην, προστε-
 ταγμένον αὐτοῖς ὑποκρύπτεσθαι πρὸς βραχὺ ἀνὰ τὰ
 λάσια τῆς νάπης, καὶ ἐπειδὴν ἐσβάλλοιεν οἱ πολέ-
 μοι, τότε δὴ ἀθρόον αὐτοῖς ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἐπιέναι
 καὶ ἀμφιβόλους ποιέσθαι. ἅπασαν δὲ τὴν μεταξὺ
 20 χώρην ὁ πεζὸς εἶχεν. ἔμπροσθεν μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ
 μετώπου οἱ πρωτοστάται θώρακας ποδήρεις ἐνεμμένοι
 καὶ κράνη καρτερώτατα τὸν ξυνασπισμὸν ἐπεποίητο·
 ἐξῆς δὲ οἱ ἄλλοι ἐς βάθος ἀλλήλοισ ἐπέκειντο, ἕως
 ἐς τοὺς οὐραγοὺς ὁ ξυλλογισμὸς ἐτελεύτα· τὸ δὲ
 25 ψιλὸν ἅπαν καὶ ἐκρηβόλον ὀπισθεν περιέθει καὶ ἀνε-
 μενεν τὸν καιρὸν, ἠνίκα θεοὶ ἀκροβολίζεσθαι. ἀπε-
 κέκριτο δὲ τόπος τοῖς Ἐρούλοις τῆς φάλαγγος τὸ
 μεσαίτατον, καὶ ἦν ἔτι κενός· οὐ γὰρ πῶ ἐκείνοι
 P. 44 παρήσαν. ἐν τούτῳ δὲ ἄνδρες δύο τῶν Ἐρούλων,
 30 ἐτύγχανον γὰρ ἤδη ἠντομοληκότες παρὰ τοὺς πολε-
 μίους ὀλίγῳ ἔμπροσθεν, ὡς καὶ ἀγνοεῖν δήπου τὰ
 ὕστερον τῷ Σίνδουαλ βεβουλευμένα, ἐξωτρυνέτην

ἅπαντας τοὺς βαρβάρους ὡς τάχιστα ἐπιφοιτῶν τοῖς
 Ῥωμαίοις· εὐρήσετε γὰρ αὐτοὺς· ἐφάρτην ταραχῆς
 τε καὶ ἀκοσμίας ἀναπεπλησμένους, τοῦ μὲν Ἐρου-
 λικοῦ στρατοῦ χαλεπαινότων καὶ ξυγκινδυνεύειν
 ἀναινομένων, τοῦ δὲ ἄλλον πλῆθους τῇ ἐκείνων
 ἀποστάσει καταπεπληγμένον·. τούτοις δὲ ὁ Βουτι-
 λλος ἀνεπέπειστο ἠαδῖως, τῷ βούλεσθαι, οἶμαι,
 ἀληθῆ γε αὐτὰ καθεστάναι. αὐτίκα δὴ οὖν ἐπῆγε
 τὸν στρατόν, καὶ ἅπαντες ξὺν προθυμίᾳ ἐχώρουν
 ἰθὺ τῶν Ῥωμαίων, οὐ μὴν ἡρεματοὶ οὐδὲ κατὰ
 κόσμον, ἀλλὰ τοῖς ἀγγέλμασιν ἀνεπτερωμένοι θορυβῶ
 εἶχοντο καὶ προπετεῖα, ὡς αὐτοβοεῖ ἅπαν τὸ ἀντι-
 στατοῦν ἀναρπασόμενοι. ἦν δὲ αὐτοῖς ἡ ἰδέα τῆς
 παρατάξεως ὁλοεὶ ἔμβολον· δελτωτῶ γὰρ ἐφῶκει, καὶ
 τὸ μὲν ἐμπρόσθιον, ὅπόσον ἐς ὄξυ ἔληγεν, στεγανόν
 τε ἦν καὶ πεπυκνωμένον τῷ πάντοθεν ταῖς ἀσπίσι
 περιπεφράχθαι, φαίης τε ἂν αὐτοὺς σὺς κεφαλῆν
 τῇ ξυνθέσει ἀποτυπώσασθαι· τὰ δὲ σκέλη ἐκατέρω-
 θεν κατὰ στίχους τε καὶ λόγους ἐς βάρους ξυγκείμενα
 καὶ ἐπὶ πλείστον ἐς τὸ ἐγκάρσιον παρατεταμένα
 δίστατο ἀλλήλων ἡρέμα καὶ ἀπεκέκριτο καὶ προί-
 ὄντα ἐς μέγιστον εὖρος ἀπετελεύτα, ὡς καὶ τὸ μεταξὺ
 χωρίον κενὸν καθεστάναι καὶ τὰ νῶτα γυμνὰ τῶν
 ἀνδρῶν στοιχηδὸν διαφαίνεσθαι. ἀπεστραμμένοι
 γὰρ σφᾶς αὐτοὺς ἐτύγγανον, ὅπως ἂν τοῖς μὲν
 πολεμίοις ἀντιπρόσωποι εἶεν καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς
 ἀγωνίζοντο τὰς ἀσπίδας προβεβλημένοι, τὰ δὲ ὀπι-
 σθίδια τῷ ἀλλήλοις ἀντιτετάχθαι διαφυλάττειντο.

9. Ἀλλὰ γὰρ τῷ Ναρσῇ τύχης τε αἰσίας κνη-
 σαντι καὶ τὸ πρακτεόν ἄριστα μηχανησαμένῳ ἅπαντα
 ἐς θεὸν ἀπέβη. ἐπειδὴ γὰρ οἱ βάρβαροι ξὺν
 βοῇ πολλῇ καὶ ἀλαλαγμῷ δρομαῖοι ἐπανελάθοντες

ξυνέροραξαν τοῖς Ῥωμαίοις, αὐτίκα διέσεισαν τοὺς
 ἐπὶ τῷ ὀμφαλῷ πρωτοστάτας ἀμφὶ τὸ κένωμα ἐσ-
 πεσόντες· οὐπὼ γὰρ παρήσαν οἱ Ἐρουλοὶ, ἢ τε ἀρχῇ
 διατεμοῦσα τὸ βάθος τῶν λόγων καὶ φόνον οὐ πολὺν
 ἐργασαμένη ὑπὲρ τοὺς οὐραγούς ἐξημέχθη. ἔνιοι δὲ
 αὐτῶν καὶ περαιτέρῳ ἐχώρουν ὡς τὸ στρατόπεδον
 τῶν Ῥωμαίων αἰρήσονται. τότε δὴ ὁ Ναρσῆς ἐπι-
 κάμφας ἡρέμα καὶ ὑπομηκύνας τὰ κέρα, καὶ ἐπι-
 κάμπιον ἐμπροσθίαν, ὡς ἂν οἱ τακτικοὶ ὀνομάσαιεν,
 τὴν φάλαγγα καταστήσας, παρακελεύεται τοῖς ἵππο-
 τοξόταις ἐπιέναι τὰ βέλη ἐκατέρωθεν ἐναλλάγδην ἐς
 τὰ μετάφρενα τῶν πολεμίων. οἱ δὲ κατὰ ταῦτα
 ἠαδῖως ἐποίουν. ἄτε γὰρ πεζοὺς ὄντας τοὺς βαρβά-
 ρους ἐκ τῶν ἵππων ὑπερανέχοντες, εὐκολώτατα
 ἠδύνατο βάλλειν τὸ ἀφροσθηκὸς καὶ ἠπλωμένον καὶ
 ἐλεύθερον τοῦ ἐπιπροσθούντος. καὶ ἦν οὐ χαλεπὸν,
 οἶμαι, τοῖς ἐπὶ τῶν ἄκρων ἵπποταῖς τὸ μὲν κατὰ
 σφᾶς μέρος τῶν δυσμενῶν καὶ πλησιαίτατον ὑπερ-
 βαίνειν τοῖς βέλεσι, τοὺς δὲ ἀντικρὺ φαινομένους
 τιτρώσκειν. διεπερουῶντο τοιγαροῦν πάντοθεν τὰ
 νῶτα οἱ Φράγγοι, τῶν μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως
 τεταγμένων Ῥωμαίων τοὺς ἐκεῖθεν λυμαινομένων,
 τῶν δὲ ἐπὶ θάτερα τοὺς ἐτέρους. οὕτω τε οἱ ἔτρακτοὶ
 παραλλὰξ ἐς τὰναντία φερόμενοι καὶ ἅπαν τὸ
 παρεμπύκτον διαφθείροντες ἐλάνθανον, οὔτε φυλά-
 ξασθαι τῶν βαρβάρων οἶων τε γιγνομένων οὔτε ὄθεν
 βάλλονται σαφῶς ἐπισκοπούντων. ἀντιμέτωποι γὰρ
 τοῖς Ῥωμαίοις ἐστῶτες, καὶ ἐς μόνον τὸ καθ' αὐτοὺς
 ὡς ἕκαστοι ἀποβλέποντες, καὶ πρὸς μὲν τοὺς
 ἐμπροσθεν ὀπίστας ἐκ χειρὸς διαμαχόμενοι, τοὺς
 δὲ ἵπποτοξότας ὡς δὴ ὀπίσθεν τεταγμένους οὐ μάλα
 ὄρωντες, τὰ τε στέφρα οὐ βαλλόμενοι, ἀλλὰ τὰ

νῶτα, οὐκ εἶχον διαγιγνώσκειν ὄπερ ἐτύγχανον
 ὄντες κακοῦ. τοῖς δὲ πλείστοις οὐδὲ τοῦ διαπορεῖν
 καὶ ἀμφιγνοῆσαι τὰ ποιούμενα χῶρα ἐγίνετο, ἅμα
 τῇ πληγῇ τῆς τελευταίας ἐπιφουτώσεως. πιπτόντων γὰρ
 αἰεὶ τῶν ἐκτός εὐθύς οἱ ἐνδοθεν ἀνεφαίνοντο, καὶ
 C τούτου θαμὰ γιγνομένου διέρρει αὐτοῖς τὰ πλήθη
 ὡς τάχιστα καὶ ἠφανίζετο καὶ ἐς ὀλιγότητα ὑπε-
 ρῶρει. ἐν τούτῳ δὲ Σίνδουάλ τε καὶ οἱ Ἑρούλοι
 πελάσαντες τῇ μάχῃ ὑπαντιάζουσι τῶν πολεμίων
 τοῖς διαπεραιωθεῖσι τὴν παράταξιν καὶ προαλαμέ- 10
 νοις. αὐτίκα δὴ οὖν αὐτοῖς ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἔργου
 εἶχοντο· οἱ δὲ τῷ ἀπροσδοκῆτῳ καταπλαγέντες, καὶ
 μᾶλλον ἐνέδραν εἶναι τὸ χοῦμα ὑποτοπήσαντες,
 εὐθύς ἐς φυγὴν ἐτάποντο, κατατιώμενοι τοὺς
 αὐτομολήσαντας, ὡς δὴ ὑπ' ἐκείνων ἐξηπατημένοι 15
 οἱ δὲ ἀμφὶ Σίνδουαλ οὐκ ἀνίσταν, ἀλλ' ἐνέκειντο,
 ἕως τοὺς μὲν κατεστόρεσαν, οἱ δὲ ἐς τὰς τοῦ ποτα-
 μοῦ ἔξεπεσον δίνας. οὕτω τε τῶν Ἑρούλων τῷ
 σφετέρῳ χῶρῳ ἐγκαταστάντων, τό τε κένωμα ἐπλη-
 ροῦτο καὶ ἡ φάλαγξ ξυνεκέλειτο, καὶ τὸ λοιπὸν 20
 οἱ Φράγγοι, καθάπερ ἐς ἄρκυς ξυνειλημμένοι,
 ἐκτείνοντο πάντοθεν. ἢ τε γὰρ τάξις αὐτοῖς τελειώ-
 τατα διελέλυτο καὶ χυθὴν ἐπὶ σφῶς ὑπαίλιτοντο,
 οὐκ ἔχοντες ὅ τι καὶ γένοιτο. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι οὐ
 μόνον τοῖς τόξοις αὐτοὺς διεχρῶντο, ἀλλὰ τό τε 25
 ὀπλιτικὸν καὶ οἱ ψιλοὶ ἐπήεσαν δοράτια τε ἀκοντί-
 ζοντες καὶ τοῖς κόντοις διωδόμενοι καὶ ταῖς μαχαί-
 ραις κατατέμνοντες, οἱ τε ἵππεις ὑπερκρωσθεῖς
 ποιούμενοι ὑπεδέχοντο αὐτοὺς εἰσω καὶ ἐπελάμβανον.
 εἰ δέ τι αὐτῶν καὶ διέφυγε τὰ ξίφη, οἱ δὲ τῇ διώξει 30
 P. 46 ἐκβιαζόμενοι ἐς τὸν ποταμὸν κατεφέροντο, καὶ ὑπο-
 βρύχοι γιγνόμενοι ἐθνησκον· οἰμωγὴ τε ἠκούετο

ἀπανταχοῦ τῶν βαρβάρων οἰκτρότατα διολλυμένων·
 αὐτός τε δὴ οὖν Βουτιλίνος ὁ στρατηγός καὶ ὅλον
 τὸ στράτευμα παναλεθρία ἠφάνιστο, ἐν τοῖς καὶ οἱ
 τῶν Ἑρούλων πρὸ τῆσδε τῆς ξυμπλοκῆς μεταβάντες,
 5 καὶ οὐδεὶς ὅστις τῶν Γερμανῶν ἐς τὰ πάτρια ἐνό-
 στησεν ἤθη, ὅτι μὴ πέντε ἄνδρες ὅτῳ δὴ οὖν τρόπῳ
 διαδεδρακότες. πῶς δὲ οὐκ ἂν εἶη ἀρίδην ὡς
 ποιῶνς ὑπέσχον τῶν ἀδικημάτων καὶ ὑπερτέρα τις
 αὐτοὺς μετήλθεν ἀνάγκη; ὁ μὲν γὰρ μυρίος ἐκείνος
 10 ὄμιλος τῶν Φράγγων τε καὶ Ἀλαμανῶν καὶ τῶν ὅσοι
 δὴ αὐτοῖς τυχὸν ἕτεροι τὸν πόλεμον ξυνδιήνεγκαν
 ἄρδην ἀνήρπαστο, μόνοι δὲ ὀγδοήκοντα τῶν Ῥωμαίων
 ἄνδρες ἀπέθανον, οἱ δὲ ἐτύγχανον ὑποδεξάμενοι B
 τὴν πρώτην ἐμβολὴν τῶν πολεμίων. ἠρίστευσαν δὲ
 15 ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ τῶν μὲν Ῥωμαϊκῶν ταγματῶν
 σχεδόν τι ἅπαντες, βαρβάρων δὲ τῶν ξυστρατευο-
 μένων Ἀλίγερος ὁ Γότθος, παρῆν γὰρ καὶ ὅς ἐν
 τῇ μάχῃ, Σίνδουάλ τε ὁ τῶν Ἑρούλων στρατηγός,
 καὶ οὐδέν τι ἔλαττον ἔσχε τῶν ἄλλων. ἅπαντες δὲ
 20 τὸν Ναρσῆν ἐν ἐπαίνῳ ἐποιούντο καὶ ἀπεθανύμαζον,
 ὡς τῇ ἐκείνου προμηθείᾳ ἐπὶ μέγα δόξης χωρή-
 σαντες.

10. Νίκη γὰρ οὕτω λαμπρὰ καὶ διαφανὴς καὶ ἐς
 τότε ὑπερβολῆς προελθοῦσα οὐ φασίως, οἶμαι, ἀνὰ
 25 τὸν ἔμπροσθεν χρόνον ἐτέρῳ τῷ ξυνηνέχθη. εἰ δὲ
 πού ἄρα καὶ ἕτεροι πρότερον παραπλήσια τοῖς C
 Φράγγοις πεπόνθασιν, ἀλλ' εὖροις γε ἂν καὶ ἐκεί-
 νους ἀδικίας ἕκατι διαφθαρέντας. Δῆτις μὲν γὰρ
 πάλαι ὁ Δαρείου σατραπῆς ἅμα στρατεύματι Περ-
 30 σικῶ Μαραθῶνάδε ἀφιγμένος καταστρέφασθαι τὴν
 Ἰταλικὴν ᾤετο χοῦναι, καὶ μὲν δὴ καὶ ἄπασαν τὴν
 Ἑλλάδα. αἰτία δὲ ἦν τῆς ἐφόδου ὅσιον μὲν οὐδέν

οὐδὲ δίκαιον, ὅτι δὲ βασιλεὺς Λαγείων, ὡς ἔοικε, τὸ
 τῆς Ἀσίας μέγεθος οὐκ ἐχώρει, ἀλλὰ δεινὰ ἐποιεῖτο
 εἰ μὴ χειρώσοιτο καὶ τὴν Εὐρώπην. ταῦτά τοι καὶ
 ἤτιώτων ἀνὰ κράτος ὑπὸ Μιλτιάδου οἱ Μῆδοι. το-
 σοῦτοι γὰρ αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ ἀνήρηται ὥστε
 ἀμέλει πρὸ τῆς μάχης τοὺς Ἀθηναίους, λέγεται γὰρ
 οὕτω, ἡμᾶρους ἰσαριθμούς τῶν ἀπολουμένων δυσμε-
 νῶν τῇ Ἀρτέμιδι θύσειν ἀπειλήσαντας, ἐς τοσοῦτον
 ἕλεφ ἐντυχεῖν τῇ Ἀγροτέρῃ καὶ ἀπόνυσθαι τῆς εὐ-
 θηρίας ἐς ὅσον μὴ οἴους τε γενέσθαι τὸ χαριστήριον
 ἀποτίσαι, ἀλλ' ἐπιλιπεῖν θυομένους ἐπὶ τὰς αἰγας καὶ
 πρὸς ἀντίδοσιν μὴ διαρκέσαι. Ξέρξης δὲ ἐκείνος ὁ
 πάνυ καὶ τὰ τοῦ Ξέρξου θαύματα τῷ ἄρα γε τρόπῳ
 ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων νενίκηται ἢ ὅτι ὁ μὲν ἀλαζών τε
 ἦν καὶ ἀτάσθαλος καὶ καταδουλωσόμενος ἦει τοὺς
 οὐδὲν ἡδικοχότας, μόνῳ τε τῷ πλήθει πίσυνος καὶ
 τῇ τῶν ὀπλων παρασκευῇ εὐβουλία οὐ μάλα ἐχρή-
 το· οἱ δὲ ὅσιά γε δρώντες ὑπὲρ τῆς σφετέρας ἑλευ-
 θερίας ἡμύνοντο, οὐδὲν αὐτοῖς τῶν ἐς δύναμιν
 παρεμμένον, ἀλλὰ βουλευόμενοι τε τὰ δέοντα καὶ
 ἐπιτελοῦντες; τὰ δὲ Γυλίππου τζόπαια τοῦ Σπαρ-
 τιάτου τὴν τε Νικίου καὶ Δημοσθένους κατάλυσιν
 καὶ ἅπαντα τὰ ἐν Συρακούσαις κατὰ μὴν ἄλλοθεν
 εὖροι τις ἂν γεγεννημένα ἢ ἐξ ἀνοίας τε καὶ ἀδικίας;
 τί γὰρ ἠβούλοντο οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐπὶ θύραις πολε-
 μίους ἀφέντες, οἱ δὲ ὡς πορρωτάτω ἐπιστρατεύειν
 καὶ λυμαίνεσθαι τῇ Σικελίᾳ; πολλὰ μὲν οὖν καὶ
 ἕτερα ἔχει τις ἂν ἀπαριθμῆσθαι ἀφροσύνης τε καὶ
 ἀδικίας τοιαύδε κινήματα, καὶ ὅπως σίνονται τοὺς
 χρωμένους, πλὴν ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἠγοῦμαι ἀπο-
 χρώντως ἐν τῷ παρόντι εἰρησθαι. τότε δὲ οἱ Ῥω-
 μαῖοι, ἐς γὰρ τὰ πρότερα αὐθις ἰτέον, τοὺς μὲν

σφετέρους νεκρούς, ἢ νενόμισται, καταχώσαντες,
 τοὺς δὲ τῶν πολεμίων σκυλεύσαντες, μέγα τι χρῆμα
 ἤθροισαν ὀπλων, καταστρεφάμενοι δὲ αὐτῶν καὶ
 τὸ χαράκιωμα καὶ ἅπαντα διαρπάσαντες, οὕτω δὴ τῇ
 κείᾳ σεσαγμένοι, παινίζοντές τε καὶ στεφανηφο-
 ροῦντες καὶ τὸν στρατηγὸν ἐν κόσμῳ προηγούμενοι
 ἐς τὴν Ῥώμην ἐπανήλθον. ἦν δὲ ἰδεῖν ἐπὶ πολὺ τὰ
 ἀμφὶ Καπύην ἅπαντα πεδία τῷ λίθῳ περιτροπέμενα
 καὶ ὑπερχειλῆ τὸν ποταμὸν τῷ ὑπερπεπλησθαι
 σωμάτων. ἐμοὶ δὲ τις τῶν ἐπιχωρίων καὶ ἐλεγείον
 τι ἔφη ἐς κύρβιν τινα λιθίνην ὑπὸ του γεγράφθαι
 ἀμφὶ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ἰδουμένην, ἠδὲ πως
 ἔχον·

ῥεῖθρα Κασουλίνου ποταμοῦ βεβαρημένα νεκροῖς
 δέξαιτο Τυρσηνῆς ἠϊόνος χροκάλη,
 ἠνίκαι Φραγγικὰ φύλα κατέκτανεν Αὐσονίς αἰχμή,
 ὅπποσα διλαίῳ πέθαιτο Βουτιλίῳ.
 ὄλβιον αὖ τόδε χεῦμα, καὶ ἔσσειται ἀντὶ τροπαίου
 αἵματι βαρβαρικῷ δηρὸν ἐρευθόμενον.
 τοῦτο μὲν οὖν τὸ ἐπίγραμμα, εἴτε ὡς ἀληθῶς ἐγκε-
 χάρηται τῷ λίθῳ εἴτε καὶ ἄλλως ἀδόμενον ἐς ἐμὲ
 ἵκετο, οὐδὲν, οἶμαι, τὸ κωλύον ἐνθάδε ἀναγε-
 γράφθαι. ἴσως γὰρ καὶ ἐς μαρτύριον οὐκ ἄχαρι ἂν
 εἶη τῶν ἐν τῇδε τῇ ξυμπλοκῇ γεγεννημένων.

11. Ἐν τούτῳ δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἠγγέλλετο καὶ
 τὰ ἐν Βενετία ἐπὶ Λευθαρίῳ τε καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν
 ἅπασιν ξυννεχθέντα. τότε δὴ οὖν καὶ μᾶλλον οἱ τε
 ἄστοι καὶ τὰ στρατεύματα χορείας ἐτέλουν καὶ πανη-
 γύρεις, ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτοῖς ἀντίξουν προσγενησό-
 μενον, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ τὸ λοιπὸν βιοτεύσοντες. τῶν
 γὰρ ἐμβαλόντων ἐς τὴν Ἰταλίαν πολεμίων οὕτω δὴ
 ἀπανταχοῦ διολωλότων οὐκ ᾔοντο ἄλλους ἐπιβήσεσθαι.

καὶ ταῦτα μὲν τὸ πλῆθος διανοεῖτο, οἷα οὐ τῶν ἀκριβοῦν στοχάζεσθαι πεφυκότες, ἀλλ' ἐς ἑραστῶν ἔκβεβλημένοι καὶ πρὸς τὸ ἠδόμενον τῆς γνώμης ἅπαντα κρίνοντες. τῷ δὲ Ναρσῆ ὀρθῶς ἔκαστα P. 48 διασκοποῦντι ἀκολασίᾳ ἐδόκει τὸ χρῆμα καὶ παραφροσύνη, εἰ γε φῶντο μηκέτι ἔξειν ἀνάγκην ἑτέρους ὑποδύεσθαι πόρους, ἀλλὰ χρῆναι μᾶλλον ἐς τὸ τρυφερώτερον τῆς διαίτης ἐς αἰὲν μεταβεβλήσθαι. ἐλείπετο γὰρ, οἶμαι, αὐτοῖς ὑπὸ ἀβελτερίας τὰς ἀσπίδας τυχόν καὶ τὰ κράνη ἀμφορέως οἴνου ἢ καὶ βαρβίτου ἀποδόσθαι· οὕτω περιττὰ τὸ λοιπὸν καὶ ἀνόνητὰ ἠγοῦντο τὰ ὄπλα. ὁ δὲ στρατηγὸς τὰ εἰκότα διεργίνωσκεν ὡς ἄρα καὶ αὐθις πόλεμοι ἔσονται Φραγγικοί, καὶ ἐδεδίει μήποτε οἱ Ῥωμαῖοι ἐς τὸ ἀβροδίαιτον τραπέντες τὰ φρονήματα διαφθαρεῖν, εἴτα εἰ παρατάξεως ἐπέλθοι καιρὸς, οἱ δὲ ὄκνη εἰκόντες ἀπαγορεύσαιεν τοῖς κινδύνους. καὶ ἴσως B ἂν οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ τόδε ξυνέβη, εἰ μὴ θᾶπτον δεῖν φήθη ξυγκαλεσάμενος τὰ στρατεύματα καὶ V. 35 παραίνεσιν προσέγων ἀρίστην ἐς τὸ σῶφρον τε καὶ ἀνδρεῖον τὰς γνώμας μετάγειν καὶ ὑποτέμνεσθαι τὸ ὑπερβάλλον τῆς μεγαλυκίας. οὕτω δὴ οὖν ἀπάντων ξυνηθροισμένων παρελθῶν ἐς μέσον ἐλεξεν τοιάδε.

12. "Τοὺς μὲν ἀθρόον καὶ οὐ πάλα ξυμβάν εὐτυχίας τινὸς μετασχόντας οὐκ ἀπεικός, οἶμαι, πρὸς ἀπειροκαλίαν ἐκκλίνειν καὶ τῷ ἀξυνήθει καταπεπληγῆναι, μάλιστα ἠνίκα τῷ ἀπροσδοκῆτῳ καὶ τὸ παρ' ἀξίαν προσῆ. ὑμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες, ποῖαν ἂν καὶ προβάλουσθε σκηψιν, ἣν τις ὑμᾶς τῆς μεταβολῆς αἰτιῶτο; πότερον ὡς νῦν ἐγεύσασθε νίκης, οὐ C πρότερον εἰωθότες; ἀλλ' ὑμεῖς οἱ Τωτίλαν τε καὶ

Τεῖλαν καὶ ἅπαν τὸ Γοτθικὸν ἔθνος ἐκποδῶν ποιησάμενοι. ἀλλ' ὡς μείζονος ἢ καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς πειράσθε τῆς τύχης; καὶ ποῖον ἂν μέγεθος εὐδαιμονίας τῆ τῶν Ῥωμαίων δόξῃ ξυμμετροηθείη; ξυγγενὲς γὰρ ἡμῖν καὶ πάτριον κρατεῖν αἰεὶ τῶν πολεμίων, καὶ τοῖνυν κρατεῖτε, καὶ οὔτε μειόντων ἢ καθ' ὅσον νικᾶτε ἄξιοι καθεστήκατε οὔτε τοῦ προσήκοντος καταδεεστέραν παρέχεσθε τὴν πείραν. μέτεστι δὲ τούτων ὑμῖν οὐκ ἐκ ἑραστῶν τε καὶ ἠδυπαθείας, ἀλλ' ἐκ πόρων συγχῶν καὶ ἰδρωτῶν καὶ τῆς τῶν κινδύνων μελέτης. οὐκοῦν χρεῶν ὑμᾶς καὶ νῦν ἐμμένειν τοῖς προεγνωσμένοις, καὶ μὴ μόνον ἠδεσθαι τοῖς παροῦσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦ μέλλοντος περὶ ὅπως ὁμοῖον ἔσται σκοπεῖν. τοῖς γὰρ μὴ ταῦτα λογιζομένοις οὐ μόνιμα τὰ τῆς εὐπραγίας, ἀλλὰ πρὸς τούναντίον ὡς τὰ πολλὰ μεταχωροῦσιν αἱ τύχαι. καὶ τεκμήριον ἔστω σαφὲς τόδε τὸ τῶν Φραγγῶν πάθος, ἐφ' ᾧ νῦν ὑμεῖς δικαίως ἀνχεῖτε. εὐ γὰρ αὐτοῖς τέως τῶν πραγμάτων ἐχόντων, οἱ δὲ πρὸς ἀλαζονείαν τραπέντες πόλεμον ἤραυτο καθ' ἡμῶν, οὐ προορώμενοι τὸ σφαλερὸν τῆς ἐλπίδος. ἀπολώλασι τοιγαροῦν ἅπαντες τῇ σφῶν αὐτῶν ἀβουλίᾳ μᾶλλον ἢ τοῖς ἡμῶν ὄπλοις. αἰσχρὸν τοῖνυν ὑμᾶς, P. 49 ὦ ἄνδρες Ῥωμαῖοι, ταῦτὸ παθεῖν τοῖς βαρβάροις, καὶ μὴ τοσοῦτον ταῖς γνώμας αὐτῶν περιεῖναι ὀπόσον τῇ ῥώμῃ· μηδὲ γὰρ οἰέσθω τις ὑμῶν ὡς οὐδὲν ἐτι πολέμιον ἔσται, ἀπάντων δῆθεν τῶν δυσμενῶν διαφθαρέντων. καίτοι εἰ καὶ τοῦτο βεβαίως προσῆν, ἀλλ' οὐδ' ὡς ὑμῖν μεταστέον τοὺς τρόπους οὐδὲ τοῦ πρέποντος ἀφεκτέον. οὐ μὴν οὐδὲ ξυμβαίνουσαν εὖροι τις ἂν τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν ταῖς ὑμετέραις ἐννοίαις. οἱ γὰρ Φραγγοί,

πολυάνθρωπόν τι γένος καὶ μέγιστον καὶ λίαν ὀρθῶς
 τὰ πολέμια ἤσκημένον, ἀπόμοιρα δὲ τις αὐτῶν οἱ
 νενικημένοι βραχεία καὶ ὄση μὴ δέος αὐτοῖς ἐμβα-
 λειν, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ πρὸς ὄργην ἀναστῆσαι.
 οὐκ οὖν εἰκὸς αὐτοὺς ἠρεμήσειν οὐδὲ καθέξειν ἐν
 ἀπορρητῶ τὴν ὕβριν, ἀλλὰ πλείονι στρατῷ καθ'
 ἡμῶν ἤξουσι καὶ οὐκ ἐς μακρὰν ἀναμαχοῦνται. νῦν
 οὖν ὑμεῖς, εἰ δοκεῖ, παρόντες τὴν ἠαδθυμίαν ἀνα-
 νεώσασθε τὸ φιλοκίνδυνον πλεον ἢ πρότερον, ὅσῳ
 καὶ μείζονα τῶν φθασάντων τὰ ἐσόμενα προσδοκῆ-
 τέον. οὕτω γὰρ ὑμῶν διατελούντων, εἰ μὲν ὡς
 τάχιστα παρεῖεν, καὶ δὴ παρεσκευασμένοις ὑμῖν
 προσβαλοῦσι καὶ οἷσις μελλήσεως μὴ προσδέσθαι.
 εἰ δὲ καὶ παντάπασιν ἐνδοίεν, εἰρήσθω γὰρ ἄμφο,
 ἀλλὰ τό γε ὑμέτερον ἐν ἀσφαλεὶ κείσεται καὶ τὰ
 κρᾶτιστα δόξοιτε ἂν βεβουλεῦσθαι." τοιαῦτα τοῦ
 Ναρσοῦ παραινέσαντος αἰδῶς ἅπαντα κατέλθεν τὸν
 στρατὸν, μεταμέλον αὐτοῖς τῆς παρουσίας. καὶ οἱ
 μὲν τὸ ἐαμελές τε καὶ ἀκολασταῖνον τῆς γνώμης
 ἀποβαλόντες ἐς τὰ πάτρια ἦδη μετεκοσμοῦντο.

13. Ἀποδασμὸς δὲ τῶν Γότθων ἐς ἑπτακισχι-
 λίους ἄνδρας μαχίμους ἀποκεκριμένοι, οἳ δὴ ἐτύγ-
 χανον πολλαχοῦ τοῖς Φράγγοις προσβεβηθηκότες,
 λογιζόμενοι ὡς οὐκ ἀνήσουσιν οἱ Ῥωμαῖοι, ἀλλ' ἦδη
 καὶ τοῖς οὐκ ἐς μακρὰν ἐπιπεσοῦνται, αὐτίκα οἷγε
 ἐς Κέμφας τὸ φρούριον ἀνεχώρουν. βέβαιον γὰρ
 ἐπιεικῶς ἦν καὶ ἐρμυνότατον τὸ χωρίον τῷ ἐν ὄρει
 τε κείσθαι ἀνάντει καὶ πρὸς αὐτῇ δῆπου τῇ ἀκρω-
 νυχία πέτρας τε ἀποτόμους πάντοθεν ἀνέχειν καὶ
 παρατετάσθαι, ὡς μὴ πολεμίοις εὐέροδον εἶναι.
 ἐνταῦθα δὲ οὖν οἷδε οἱ Γότθοι ξυνειλεγμένοι ᾤοντο
 ἐν τῷ ἀσφαλεὶ ἔσεσθαι καὶ προσχωρεῖν τοῖς Ῥωμαίοις

οὔτι μᾶλα ἠβούλοντο, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ παντὶ
 σθένει ἀντιτετάξεσθαι, ἢν τις ἐπ' αὐτοὺς ἴοι. ἐξώ-
 τρονε γὰρ αὐτοὺς ἐς τοῦτο καὶ ἀνεκίνει ἀνὴρ βάρ-
 βαρος, ὃς δὴ σφῶν καὶ ἠγεῖτο, Ῥάγναρις ὄνομα,
 καίτοι οὐκ ὁμογενὴς αὐτοῖς ὑπῆρχεν οὐδὲ ὁμόφυλος.
 ἦν γὰρ ἐκεῖνος ἐκ τῶν Βιττόρων καλουμένων,
 Οὐννικὸν δὲ τὸ ἔθνος οἱ Βίττορες, ἀλλὰ τῷ δεινὸς
 ἐς τὰ μάλιστα εἶναι καὶ πανουργότατος καὶ οἷος ὅτῳ
 δὴ τρόπῳ δύναιμι ἑαυτῷ περιβάλλεσθαι ἐκράτει τε
 τοῦ ὀμίλου καὶ ἀναμαχεῖσθαι διενοεῖτο, ὡς ἂν
 ἐνθένδε καὶ μᾶλλον ἀγρίδηλος γένοιτο. εὐθύς δὲ
 οὖν ὁ Ναρσῆς ἅπαντι τῷ στρατῷ ἐπ' αὐτοὺς ἐχώρει,
 καὶ εἶτα ἐπειδὴ αὐτῷ οὐκ οἶόν τε ἦν ἐξ ἐπιδρομῆς
 τῷ φρουρίῳ πελάζειν καὶ ἐν δυσχωρίᾳ διακινδυ-
 νεύειν, ὁ δὲ ἐς πολιορκίαν καθίστατο καὶ πάντοθεν
 ἐφρούρει ὡς μηδὲν ὀτιοῦν τοῖς ἐνδον ἐσκομίζοιτο,
 μηδέ γε ἐκεῖνοι ἀδεῶς ἢ βούλοιντο ἴοιεν. ἀλλὰ γὰρ
 ἐν τοῖσδε οὐ μᾶλα οἱ βάρβαροι ἐπημαίνοντο. ἀφθο-
 νία γὰρ πλείστη ὄση τῶν ἀναγκαίων ἐχρῶντο, ἐπεὶ περ
 αὐτοῖς ἦδη ἅπαντά τε τὰ ἐπιτήδεια καὶ τῶν κτημά-
 των τὰ τιμαλφέστατα ἐν τῷδε τῷ φρουρίῳ, ὡς
 ἀλῶναί γε αὐτὸ οὐκ ἐνόον, ἐσενήνεκτο. ἀσχάλλοντες
 δὲ ὁμως ἐπὶ τῇ τῶν Ῥωμαίων προσκαθεδρίᾳ, καὶ
 αἰσχρὸν ἠγούμενοι, εἰ μέλλοιεν οὕτω δὴ ἐπὶ πολὺ
 ἐν περιβόλῳ μετρίῳ ξυνειληφθαι καὶ ἐγκατείργεσθαι,
 ἐκδρομὰς μὲν κατὰ τῶν ἀντιπάλων θαμὰ ἐποιούντο,
 εἰ πως ἂν αὐτοὺς ἐνθένδε ἀπώσασθαι δυνηθεῖεν,
 οὐδὲν δὲ ὅ τι καὶ μνήμης ἄξιον ἐπραττον.

14. Ἐν τούτοις δὲ τοῦ χειμῶνος τριβέντος, ἅμα
 ἦρι ἀρχομένῳ ἐς λόγους ἐλθεῖν τῷ Ναρσῆ ὁ
 Ῥάγναρις τῶν παρόντων περὶ χοῆναι φήθη, καὶ οὖν
 ἐπιτετραμμένον αὐτῷ παρῆν ἅμα ὀλίγοις ἐν μεταχειμῶ,

ξυνηλθέτην τε ἄμφω ἐς ταὐτὸ καὶ πολλὰ ἄττα διελέ-
 γέσθην. ἰδῶν δὲ ὁ Ναρσῆς τὸν Ῥάγναριν ἐς ἀλαζο-
 νείαν ἠρμένον καὶ πλείστην χρώμενον μεγαληγορία,
 ὡς μειζύωνον τε ἢ κατ' αὐτὸν ἐφίεσθαι κακ' τοῦ
 C ὑπερτέρον ἐπικουπάζειν, διέλυσεν ἀντίκα τὴν ξυνο-
 σίαν καὶ ἀπηγόρευσεν τῇ ξυμβάσει, καὶ ἀπέπεμπε
 γε αὐτὸν ἀνθὺς ἐς τοῦπίσω ἄπρακτον ἐπὶ τοῖς προ-
 τέροις μενούντα. ὁ δὲ ἐπειδὴ ἐν τῷ λόφῳ ἐργόνοι,
 καὶ ἤδη οὐ πόρρω τοῦ τείχους ἀφῆκτο, χαλεπαίνων
 ὅτι δὴ αὐτῷ οὐδὲν ὀτιῶν τῶν ἐλπισθέντων ἀπέβη,
 10 ἐντείνει ἠρέμα λαθραίως τὸ τόξον, καὶ εἶτα ἀθρόον
 μεταστραφεὶς ἀφίησι βέλος ἰθὺ τοῦ Ναρσοῦ, διή-
 μαρτε δὲ τοῦ σκοποῦ. ἐτέρωθι γάρ που ἀπέπτη ὁ
 ἄπρακτος καὶ κατέπεσεν οὐδένα σινάμενος. μετῆλθε
 δὲ ὁμοῦς ἢ δίκη εὐθύς τὴν τοῦ βαρβάρου παρανο-
 15 μίαν. οἱ γὰρ ἀμφὶ τὸν Ναρσῆν δορυφόροι ἐν ὄργῃ
 τὸ ἐκείνου ποιησάμενοι θράσος ἐπιτοξάζονται ἐς
 αὐτόν, καὶ πλήττεται καιρίαν ὁ θελλαιος. πῶς γὰρ
 οὐκ ἠμελλεν, ἄδικόν τι καὶ ἀγεννῆς ἐγγεῖρημα θρά-
 σης; καὶ μόλις μὲν αὐτόν οἱ ὄπαδοι φοράδην εἰσω
 20 τοῦ περιβόλου διακομίζουσιν, ἡμέρας δὲ δύο ἀρκέ-
 σασ ἀκλειῶς ἀπεβίω, καὶ τὰ τῆς ἀπιστίας αὐτῷ καὶ
 παροινίας ἐς τόδε κακοῦ ἐτελεύτα. ἐκείνου δὲ
 διαφθαρέντος ἀντίκα οἱ Γότθοι, οὐ γὰρ ἀντέχειν
 25 ἐν τῇ πολιορκίᾳ οἰοί τε εἶναι ἠγοῦντο, ἐδέοντο τοῦ
 Ναρσοῦ τὰ πιστὰ σφίσι παρασχέσθαι, ὡς τοῦ ξῆν
 αὐτοὺς οὐκ ἀφαιρήσει. ὁ δὲ καὶ τάχιστα ὁμομο-
 σμένον, σφᾶς τε αὐτοὺς ἐκείνοι καὶ τὸ φροῦδιον
 P. 51 παρέδωσαν. Ναρσῆς δὲ ἀπέκτεινε μὲν οὐδένα τῷ
 ταῦτά τε ὁμομοκέναι καὶ ἄλλως οὐχ ὅσιον εἶναι
 30 τοὺς ἠττημένους ὠμότατα διαχειρίζεσθαι. ὡς ἂν δὲ
 μὴ αὐθὺς νεωτερίζαιεν, ἅπαντας ὡς βασιλέα ἐς τὸ

Βυζάντιον ἐσταλεν. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράττετο,
 Θεοδίδβαλδος τὸ μειράκιον, ὅς δὴ τῶν προσοικούν-
 των τὴν Ἰταλίαν Φράγγων ἐκράτει, ἠπέθ μοι εἰρηται V. 37
 πρότερον, οὗτος δὲ οἰκτροτάτα ἤδη ἐτεθνήκει τῇ
 6 νόσῳ περιτακαῖς τῇ ξυντρόφῳ. ἐπεὶ δὲ Χιλδίβερτόν
 τε καὶ Χλωθάριον, ὡς δὴ καὶ τῷ γένει ἐγγυτάτους,
 ἐπὶ τὸν κλῆρον τοῦ παιδὸς ὁ νόμος ἐκάλει, ἀντίκα
 εἰς αὐτοὺς ἐνέπεσεν δεινὴ καὶ οἶα μικροῦ δεῖν τῷ
 παντὶ λυμῆνασθαι γέναι. Χιλδίβερτος μὲν γὰρ
 10 γηραιὸς ἤδη ὑπῆρχεν καὶ πόρρω που ἦκων τῆς ἡλι-
 κίας, καὶ πρός γε ἀσθενεία εἶχετο πολλῇ, ὡς ξυνε-
 σκληκέναι οἱ ἅπαν καὶ διατετήχθαι τὸ σῶμα. παιδῆς
 τε αὐτῷ ἄσθενες οὐκ ἦσαν οἱ τὴν ἀρχὴν διαδεξό-
 μενοι, ἀλλ' ἐν θυγατρῶσιν ἐγηροκομεῖτο. Χλωθά-
 15 ριος δὲ ῥωμαλέος ἦν ἐτι καὶ οὐπω λίαν ἐγεγηράκει,
 πλὴν ὅσον ἐς πρώτην ἡντιδα, υἱοῦς τε εἶχεν τέττα-
 ρας, βούπαιδας ἤδη καὶ θαρραλέους καὶ πρός τὸ
 ἐνεργὸν ὠρημένους. τοιγάρτοι οὐ μεθεκτέα ἐφυσκεν
 τῷ ἀδελφῷ τῶν Θεοδιδβάλδου χρημάτων, ὡς οὐκ ἐς
 20 μακρὰν καὶ αὐτῆς δήπου τῆς Χιλδίβερτου βασιλείας
 ἐς αὐτόν τε καὶ τοὺς οἰκείους παιδας μεταπεσου-
 μένης. καὶ τοίνυν οὐ διήμαρτε τῆς ἐλπίδος. ὁ γὰρ
 πρεσβύτης ἐκὼν ἐνεδίδου τοῦ κλήρου, δεδιώς, οἶμαι,
 25 τὴν δύναμιν τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἀπαλλαξείων τῆς ἐς
 αὐτὸν δυσμενείας. ὀλίγω τε ὕστερον αὐτὸς μὲν
 ἀπεβίω, ἅπαν δὲ τὸ τῶν Φράγγων κράτος ἐς μόνον
 Χλωθάριον κατερρῆ. ἐν τοῖσδε μὲν τὰ Ἰταλιωτῶν
 καὶ Φράγγων πράγματα ἐχώρει.
 15. Ἐπὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον θέρους ὥρα ἐσεῖσε
 30 μέγα ἐν τε Βυζαντίῳ καὶ πολλαχοῦ τῆς Ῥωμαίων
 ἀρχῆς, ὡς καὶ πόλεις συχνὰς νησιωτικὰς τε καὶ
 ἠπειρωτικὰς ἀθρόον ἀνατραπήναι καὶ ἄρδην τοὺς

A. C. 564
 Iustit-
 nianus 28

A. C. 564
 Iustit-
 nianus 28

οικήτορας διαφθεῖραι. Βηρυτὸς γοῦν ἢ καλλίστη
 τὸ Φοινίκων τέως ἐγκαλλώπισμα, τότε δὴ ἀπηγλαῖσθη
 ἅπαντα καὶ κατέρριπτο τὰ κλεινὰ ἐκεῖνα καὶ περιλά-
 D λητα τῆς οἰκοδομίας δαιδάσματα, ὡς μηδὲν ὀτιοῦν
 σχεδὸν που λειφθῆναι ἢ μόνα τῆς κατασκευῆς τὰ
 ἐδάφη. πολὺς μὲν οὖν ὄμιλος ἰθαγενῶν τε καὶ
 ἐνδαπίων ἀνδρῶν ἀπολώλασιν, ὑποπεπισμένοι τῷ
 ἄγχει, πολλοὶ δὲ νέοι ἐπήλυδες εὐπατριδαί τε καὶ
 παιδείας ἄριστα ἔχοντες, οἳ δὴ παρήσαν τοὺς Ρω-
 μαίων αὐτοῦ ἀνακλιζόμενοι νόμους. τοῦτο γὰρ
 10 πάτριον τῇ πόλει καὶ ὥσπερ γέρας τι μέγιστον τὰ
 τοιαῦτα ἀντὶ ἀνεῖται διδασκαλεία. μετεσκευάσαντο
 τοιγαροῦν ἐν τῷ τότε οἱ τῶν νόμων ὑψηγηταὶ ἐς
 Σιδῶνα τὴν πόλιν τὴν γείτονα, καὶ ἐν τῇδε μετήκτο
 P. 52 τὰ φροντιστήρια, ἕως πάλιν ἢ Βηρυτὸς ἀνεδομήθη. 15
 καὶ γέγονεν ἥμιστα μὲν ὁποῖα πρότερον ἦν, πλὴν
 ἄλλ' οὐχὶ ἐς ὅσον καὶ ἀγνοεῖσθαι ὡς ἐκεῖνη εἴη ἢ
 πάλαι. ἄλλ' οὗτος μὲν ὁ τῆς πόλεως ἀνοικισμὸς καὶ
 ἢ τῶν διδασκαλείων ἐπάνοδος χρόνῳ ὕστερον ἤμελλον
 ἔσεσθαι. τότε δὲ καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀλεξανδρείᾳ τῇ
 20 πρὸς τῷ Νεῖλῳ ἰδρυνμένη ποταμῷ, καὶ ταῦτα οὐκ
 εἰσῶθός σεῖεσθαι τὸ χωρίον, ξυναίσθησις τις τοῦ
 κλόνου ἐλαχίστη μὲν καὶ ἀφανροτάτη καὶ οὐ πάμπαν
 ἐρίδηλος, γέγονε δὲ ὅμως. ἅπαντες δὴ οὖν οἱ ἐπι-
 χῶριοι, καὶ μάλιστα οἱ σφόδρα γεγηρακότες, ἐν
 25 θανάμῳ μεγάλῳ τὸ ξυνενεχθὲν ἐποιοῦντο, ὡς οὐπω
 πρότερον γεγενημένοι, ξυμνέν τε οἰκοὶ ὅστις οὐδεὶς,
 B ἄλλ' ἀνὰ τὰς λεωφόρους τὰ πλήθη ξυνέρροι, τῷ
 ἀπροσδοκῆτῳ δῆπον καὶ παραδόξῳ πέρι τοῦ μετροῦ
 καταπεπληγμένοι. ἐμοὶ δὲ γε καὶ αὐτῷ, ἐτύγχανον
 30 γὰρ αὐτοῦ διατρέβων παιδείας ἕνεκα τῆς πρὸς τῶν
 νόμων, δεδιέναι προσῆμι, καὶ ταῦτα ἐπὶ λίαν σμικρῇ

τῇ κινήσει, λογιζομένῳ ὅτι δὴ αὐτοῖς αἱ οἰκοδομαί
 οὐκ ἰσχυραὶ οὐδὲ εὐρεῖαι τυγχάνουσιν οὔσαι οὐδὲ
 οἶαι καὶ πρὸς βραχὺ ἀνασχέσθαι δονούμεναι, ἀλλ'
 ἰσχυραὶ ἄγαν καὶ ἀσθενεῖς, ἐφ' ἐνὶ γὰρ ὑφαίνονται
 5 λίθῳ. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὁ τι λόγιμον ἐν τῇ πόλει,
 ἐδειμαῖνον καὶ οἶδε, οὔτι που, οἶμαι, τὸ ἤδη παρω-
 χηκός, ἀλλ' ὅτι αὐτοῖς καὶ ἐσαυθὺς ταῦτό τοῦτο
 ξυμβῆσεσθαι οὐκ ἀπὸ τρόπου ἐδόκει. οἱ γὰρ τὴν
 αἰτίαν τοῦδε τοῦ πάθους ἀναθυμιάσεις τινὰς εἶναι
 10 λέγοντες ξηρὰς τε καὶ λιγνυάδεις ὑπὸ τὰ γλαφυρὰ
 C τῆς γῆς εἰργόμενας καὶ τῷ μὴ διαπνεῖσθαι ῥαδίως
 σφοδρότερον ἔνδον περιδινομένους τὸ ἐπιπροσθῶν
 V. 38 ἅπαν σαλεύειν, ἕως τῇ βιαίᾳ φορᾷ τῆς στεγνότητος
 ἐνδιδούσης ἐς τοῦμρανὲς ἀναχθεῖεν, οἳ δὴ οὖν τὰ
 15 τοιαῦτα φυσιολογοῦντες τὴν Αἰγυπτίαν φασὶ χώραν
 οὐπόποτε σεῖεσθαι περικνεῖναι, ὡς δὴ χθαμαλήν τε
 ἀτεχνῶς καὶ ὑπτίαν καὶ ἥμιστα σηραγγάδῃ, ἐντεῦθεν
 τε οὐκ ἐμφορομένην· εἰ δὲ γε καὶ ὑποδέξαιτο, ἀλλ'
 αὐτομάτως ὑπὸ χαννότητος θαμὰ ἐξατμιζομένην.
 20 ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ τότε ἦδε ἢ δόξα εὐ ποιούσα ἐπεφώ-
 ρατὸ τε καὶ ἀπελήλεγτο μὴ σφόδρα ἐν βεβαίῳ κει-
 μένη, εἰκότως ἄρα ἐδεδέσαν οἱ γενναῖοι, εἰ γε πρὸς
 τοῦναντίον αὐτοῖς χωρήσει τοῦπίγγραμμα, καὶ κινδύ-
 D νεύσοιεν τὸ λοιπὸν οὐ γαιήχον μόνον, ἀλλὰ καὶ
 25 ἐνοσίχθονος πειρᾶσθαι τοῦ Ποσειδῶνος. ἴσως μὲν
 οὖν εἰ καὶ τι μέρος τῆς Αἰγύπτου κεινῆται, ἀλλ'
 οὐκ ἐπιλείψουσι τοὺς τὰ τοιαῦτα δεινοὺς καὶ ἔτεροι
 λόγοι, δι' ὧν ἂν καὶ ὡς ἢ τῶν ἀτμῶν σφίσι κρατύ-
 νοιτο δόξα. ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ὡς μὲν οἶόν τε
 30 ἀνθρώπῳ τεκμηρίοις τισὶ χρωμένῳ τῶν ἀδύλων πέρι
 διανοεῖσθαι, οὐ πάμπαν διαμαρτεῖν τοῦ πιθανοῦ καὶ
 εἰκότος, τοῦ δὲ γε ὄντος ἀληθοῦς πολλῷ ἀπολείπεσθαι. P. 53

πῶς γὰρ ἂν τις ἐς τὸ ἀκριβὲς τὰ ἀφανῆ καὶ ὑπέροτρα
 διαγνοίη; ἀπόχρη δὲ ἡμῖν, εἰ γέ τοσοῦτο μόνον
 εἰδείημεν ὡς θείῳ καὶ βουλῇ κρείττονι ἅπαντα
 διατέτακται· φύσεως δὲ ἀρχῆς καὶ κινήσεις καὶ τὰς
 ἐκάστου τῶν γιγνομένων αἰτίας σκοπεῖν μὲν τῷ
 λόγῳ καὶ διερευνᾶν οὐ παντελῶς ἄχρηστον ἴσως
 οὐδὲ ἄχαρι νομιστέον, τὸ γέ μὴν οἰεσθῆναι τε καὶ
 πεποιθέναι ὡς ἐνεστὶν ἐφικέσθαι τοῦ ὄντος μήποτε
 ἀλαζονεία εἴη τὸ χροῖμα καὶ ἐμαυτέστερον τῆς διπλῆς
 ἐκείνης ἀγνοίας. ἄλλοι μὲν οὖν τούτων ἔμωγε· ὁ δὲ
 λόγος αὐτῆς ἐς αὐτὸν ἐπανίτω.

16. Κατ' ἐκεῖνο γὰρ τοῦ καιροῦ καὶ ἡ Κῶς ἢ
 B νῆσος ἢ πρὸς τῷ τέρματι τοῦ Αἰγαίου κειμένη, ἐλά-
 χιστόν τι μέρος αὐτῆς ἐσέσωστο, ἢ δὲ ἄλλη ἅπαντα
 ἐπεπτώκει, ποικίλα τε αὐτῇ καὶ ἀνήκουστα προσε-
 γένετο πάθη. ἢ τε γὰρ θάλαττα ἐπὶ πλείστον
 ἀρθεῖσα κατέκλυσε τὰ παρακτῖα τῶν οἰκημάτων καὶ
 διέφθειρεν αὐτοῖς χρήμασι καὶ ἀνθρώποις, τὸ τε
 μέγεθος τοῦ βρασμοῦ ἐξαισιον οἶον γεγενημένον τὰ
 ἐνθα οὐκ ἐνῆν ἀναρριχᾶσθαι τὸ φόθιον ἅπαντα
 ἐθροψε καὶ κατέβαλεν. ἀπολώλασι δὲ χυδῆν σχεδόν
 τι ἅπαντες οἱ ἄστοί, εἴτε ἐν ἱεροῖς ἐτύγγανον πεφεν-
 γότες εἴτε καὶ οἶκοι διαιωόμενοι εἴτε καὶ ἄλλοσέ ποι-
 ξυνηλυμένοι. ἐμοὶ γοῦν ἐκ τῆς Ἀλεξάνδρου ὑπὸ
 τὸν αὐτὸν χρόνον κατὰ τὸ Βυζάντιον ἀνακομιζομένῳ,
 C καὶ ἐν τῇδε τῇ νήσῳ, οὕτω παρασχόν, ἐν παράπλῳ
 γὰρ κείται, κατάραντι, οἰκτρὸν τι πέφηνεν θέαμα
 καὶ ὁποῖον οὐκ ἂν ἀποχωρῶντως ὑπογράψοι ὁ λόγος.
 ἅπαν μὲν γὰρ τὸ ἄστν σχεδόν που χωμὰ γέ ἦν ἐπὶ
 μέγα ἠρμένον καὶ λίθοι κείμενοι σποράδην κόνων
 τε τρύφη καὶ ξύλων κατεαγώτων καὶ κόνις πολλή
 ὑπερθευ φερομένη καὶ ἐπηλνυγάζουσα τὸν ἀέρα, ὡς

μηδὲ αὐτὰ που τὰ τῶν λεωφόρων χωρία ὁσθῶς
 διωγιγνώσκεσθαι, πλὴν ὅσον ὑπονοῆσαι. ὀλίγα δὲ
 ἄττα δωμάτια εἰσθήκεσαν ἀπαθῆ, καὶ ταῦτα οὐχ ὅσα
 τιτάνῳ τυχόν καὶ λίθῳ καὶ ταύτῃ δὴ τῇ στερευνια-
 5 τέρα καὶ μάλλον μονίμῳ κατὰ τὸ εἶκος ὕλη ἐξείρ-
 γαστο, μόνα δὲ τὰ ἐκ πλίνθου ἀπέφθον καὶ πηλοῦ
 ἀγροικότερον πεποιημένα. ἄνδρες δὲ σποράδην ὀλί-
 10 γιστοι ἀνεφαίνοντο σκυθρωποὶ τε ἄγαν καὶ κατηφείς
 καὶ ὅσπερ τελεώτατα τῷ σφετέρῳ βίῳ ἀπειρηκότες·
 πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις δεινοῖς καὶ ἅπαν τὸ ἐπιχώριον
 ὕδωρ τὴν τοῦ ἀχραιφνοῦς καὶ ποτίμου φύσιν ἀθρόον
 ἀφηρημένον ἐς τὸ ἄλμυρόν ἠρέμα καὶ ἄποτον μετε-
 βέβλητο. καὶ ἦν ἅπαντα τὰ τῆδε φευκτὰ καὶ ἀνα-
 15 τετραμμένα, ὡς μηδὲν ἕτερον ὑπολελειθῆναι τῇ πόλει
 πρὸς εὐζομίαν ἢ μόνον τὸ κλεινὸν τῶν Ἀσυληπια-
 δῶν ὄνομα καὶ τὴν ἐφ' Ἰπποκράτει μεγαλαυχίαν.
 οἰκτεῖρειν μὲν οὖν τὰ τοιάδε οὐ πόρρω τοῦ ἀνθρώ-
 20 πείου τρόπου εἶναι δοκεῖ, θαυμάζειν δὲ ἀτεχνῶς καὶ
 καταπεπληχῆναι ἀνθρώπων ἂν εἴη οὐ μάλα τὰ παλαιὰ
 ἐπισταμένων, οὐδὲ ὅτι ἐς αἰεὶ τοῦτο δὴ τὸ τῆς ὕλης
 χωρίον ποικίλα παθήματα ὑποδέχεσθαι πέφυκε.
 πολλάκις γὰρ ἤδη καὶ πρότερον πόλεις γέ ὅλαι
 σεισμῶ διεφθάρησαν, ὡς τοὺς ἀρχαίους οἰκήτορας
 ἀποβαλοῦσαι ὑφ' ἑτέροις αὐτῆς οἰκισταῖς ἀνορθω-
 25 θῆναι.

17. Αἰ γοῦν Τράλλεις ἢ πόλις, ἢ ἐν τῇ Ἀσίᾳ
 νῦν καλουμένη χώρα ἀγχοῦ που τοῦ Μαυιάδρου
 ποταμοῦ ἰδρυμένη, τὸ μὲν παλαιὸν Πελασγῶν γέγο-
 30 νεν ἀποικία, ὑπὸ δὲ τοὺς Ἀγούστου Καίσαρος χρό-
 νους ἐσείσθη τε ἅπαντα καὶ ἀνετρόπη, καὶ οὐδὲν
 αὐτῆς ὅ τι ἐσέσωστο. οὕτω δὲ τοῦ ἄστεος οἰκτρότατα
 κειμένου, ἄγροικόν τινά φασὶ τούτων δὴ τῶν

γερόνων, Χαιρήμονα τούνομα, σφόδρα τὴν ψυχὴν
 ἀλῶναι τῷ πάθει, καὶ οὖν οὐκ ἐνεγκόντα θανάσιον
 τι ἡλικίον καὶ ἄπιστον ἔργον ἀνύσαι. μήτε γὰρ τῆς
 ὁδοῦ τὸ μήκος ἢ τῆς πρεσβείας τὸ μέγεθος κατορθω-
 δήσαντα μήτε ὅτι μεγίστοις, ὡσπερ εἰκός, ὁμιλήσειν
 ἡμελλεν κινδύνους, καὶ ταῦτα ἐπ' ἀδήλω τῇ τύχῃ,
 μήτε τῶν οἰκοι τὴν ἐρημίαν μήτε ἄλλο τι τῶν ὁπόσα
 διανοούμενοι ἄνθρωποι μεταμανθάνουσι τὰ δοκη-
 θέντα, ἀφικέσθαι, μὴ ὅτι ἐν Ῥώμῃ, ἀλλὰ γὰρ καὶ
 ἐς τῶν Κανταβρηγῶν τὴν χώραν, ἀμφ' αὐτὰς δῆπου
 τὰς τοῦ Ὀκεανοῦ ἡώνας, ἐτύγγαυεν γὰρ αὐτοῦ πον-
 ὁ Καῖσαρ ἐν τῷ τότε πρὸς τι τῶν ἔθνων διαμαχό-
 μενος, ἀγγελίαί τε οἱ τὰ ξυνενεχθέντα καὶ οὕτως
 ἐλεῖν τὸν βασιλέα ὡς ἀντίκα δὴ μάλα ὑπατικούς
 ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς μάλιστα εὐπατριδῶν τε καὶ εὐδαι-
 μόνων ἀνδρῶν ἐκ τῆς Ῥώμης ἀπολεξάμενον ἅμα τῷ
 σφετέρῳ πλήθει σταῖλαι ἐς τὴν ἀποικίαν, καὶ τοὺς
 ὡς τάχιστα ἐν τῷ χώρῳ γενομένους χρήματά τε
 πλεῖστα ὅσα ἐπιδοίτας καὶ σπουδῇ χρῆσαμένους
 ἀναδομῆσαι αὐτίς τὴν πόλιν καὶ ἐς τὸ μέχρι τοῦδε
 σωζόμενον ἀπεργάσασθαι σχῆμα. νῦν οὖν οἱ ἐκείνη
 ἄστοι Πελασγοὶ μὲν οὐκέτι ἂν δικαίως κληθεῖεν,
 Ῥωμαῖοι δὲ μᾶλλον, εἰ καὶ τὰ τῆς φωνῆς ἐς τὸ ἑλλη-
 νικόν τε καὶ ἄττικώτερον μετεβάλουτο. πῶς γὰρ οὐκ
 ἡμελλον προσοικοῦντες τὴν Ἰωνίαν; ταῦτα δὲ οὕτω
 ξυνενεχθῆναι δηλοῖ μὲν πον καὶ ἡ πάτριος τοῦ
 ἄστεος ἱστορία, οὐκ ἦμιστα δὲ τοῦ πλῆγραμματος, ὅπερ
 ἔγωγε ἐκείσε ἐλθὼν ἀνελεξάμην. ἐν τινι γὰρ τῶν
 ἀμφὶ τὴν πόλιν ἀγρῶν, ὅθεν δὴ ὦν ἐτύγγαυεν ὁ
 Χαιρήμων, Σιδηροῦς δὲ ὄνομα τῷ ἀγρῷ ἐκεῖνω,
 βωμὸς ἴδρυται ἀρχαιότατος, ἐν ᾧ δὴ πάλαι, ὡς
 εἰοικε, τοῦ Χαιρήμονος ἄγαλμα ἐφειστήκει. νῦν γὰρ

οὐδὲν ὀπιούν ἐν αὐτῷ φαίνεται, ἐγκεχάρακται δὲ
 ὄμως ἐν τῷ ἐλεγείῳ τῷ βωμῷ ὡδέ πως ἔχον·
 κλασθείσας πάτρας σεισμῶ ποτε Κάνταβρον ἐς γᾶν P. 55
 Χαιρήμων ἔπτα, πατρίδα ἠυσόμενος,
 Καῖσαρι δ' εἰλιχθεῖς περὶ γούνασι τὰν μεγάλαυχον
 ὄρθωσε Τράλλιν, τὰν τότε κεκλιμέναν.
 ἀνθ' ὧν συγγενέες τοῦτο βρέτας, ὄφρ' ἐπὶ βωμῷ,
 οἷα δίκαι κτίσταν, τάνδε φέροιο χάριν.
 καὶ τὰ μὲν τῶν Τράλλεων περὶ ὡδέ πως ἔχειν
 10 πεπίστανται. πολλὰς δὲ κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ καὶ
 ἄλλας πόλεις ἐν τῇ Ἀσίᾳ, Ἰωνικὰς τε καὶ Αἰολίδας,
 παραπλήσια παθεῖν ξυνηνέχθη.

18. Πλὴν ἀλλ' ἔμοιγε νῦν τὰ τοιαῦτα παρέντι B
 καὶ αὐτίς τοῦ προτέρου λόγου ἐχομένῳ ἐπὶ τὴν τῶν
 15 Λαζῶν χώραν καὶ τοὺς Περσικούς πολέμους ἰτέα,
 ἐπεὶ καὶ κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἐπράττετο ἕκαστα.
 Ῥωμαῖοις γὰρ καὶ Πέρσαις ἤδη μὲν ἐκ πλείστου
 μέγιστος πόλεμος ξυνειστήκει, καὶ θαμὰ τὴν ἀλλή-
 λων ἐδήουν καὶ ἐλυμαίνοντο, νῦν μὲν ἐσβολὰς ἀκη-
 20 ρύκτους μηχανώμενοι καὶ ἐφόδους, νῦν δὲ πολλῶ V. 40
 στρατῶ ἐς ἐμφανεῖς παρατάξεις χωροῦντες, ὀλίγῳ
 δὲ ἔμπροσθεν ἐκεχειρίαν ἐπεποίηντο, ἐφ' ᾧ μέντοι
 οὐ τελεωτάτην ἄγειν εἰρήνην, οὐδὲ ὥστε πάντοθι
 τῶν κινδύνων πεπαῦσθαι, ἀλλ' ὅσον μόνον ἐνὰ τὴν
 25 ἔω καὶ τὰ τῆς Ἀρμενίας ὄρια ἐκατέρῳ γένει ἐσπεῖσθαι,
 ἀμφὶ δὲ τὴν Κολχίδα γῆν τὸν πόλεμον διαφέρειν. C
 ὅτι δὲ Λαζοὶ Κόλχοι τὸ παλαιὸν ὠνομάζοντο καὶ
 οὗτοι ἐκεῖνοι τυγχάνουσι ὄντες, τοῦτο γε οὐκ ἂν
 τις ἀμφιγνοήσειε τεκμαιρόμενος τῷ τε Φάσιδι καὶ
 30 Κανκάσῳ καὶ τῇ περὶ ταῦτα ἐκ πλείστου οἰκῆσει.
 λέγεται δὲ τοὺς Κόλχους Αἰγυπτίων εἶναι ἀποίκους.
 φασὶ γὰρ πολλῶ ἔμπροσθεν τοῦ ἐπίπλου τῶν ἀμφὶ

α. C. 554
 Justi-
 niani 28 τὸν Ἰάσονα ἠρώων καὶ πρό γε τῆς τῶν Ἀσσυρίων
 ἐπικρατείας καὶ τῶν Νίνου τε καὶ Σεμιράμιδος χρό-
 νων Σέσωστρίν τινα βασιλέα Αἰγύπτιον μερίστην
 στρατιάν ἐκ τῶν ἐπιχωρίων ἀγέροντα καὶ ἅπασαν
 τὴν Ἀσίαν ἐπελθόντα καὶ καταστρεφάμενον, ἀλλὰ
 D καὶ ἐν τῷδε ἀφικέσθαι τῷ χώρῳ, ἀπόμοιράν τε
 ἐνταῦθα καταλιπεῖν τοῦ ὀμίλου, καὶ τοίνυν ἐνθένδε
 τὸ τῶν Κόλχων κατάγεσθαι γένος. τοῦτο δὲ Διό-
 δωρός τε φησὶν ὁ Σικελιώτης καὶ ἄλλοι ὡς πλεῖστοι
 τῶν παλαιῶν ἱστοριογράφων. οἱ δὲ οὖν, εἴτε Λαῶι
 10 εἴτε Κόλχοι εἴτε Αἰγύπτιοι μετανάσται, περιμάχητοι
 ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς γεγέννηται χρόνῳ, καὶ πλεῖστοι
 ὅσοι ἀγῶνες τῆς τούτων γε ἑκατι καταβέβληται
 χώρας. Χοσρόης τε γὰρ ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἤδη
 πολλὰ καὶ ἐπιμειρότατα τῶν ἐκείνη χωρίων σφετερι-
 15 σάμενος καὶ κατέχων οὐκ ᾔετο δεῖν μεθιέναι, ἀλλὰ
 καὶ τὰ λοιπὰ χειρώσασθαι διανοεῖτο, Ἰουστινιανῷ
 τε τῷ Ῥωμαίων αὐτοκράτορι καταπροέσθαι Γουβάζην
 P. 56 τὸν Λαῶν ἐν τῷ τότε βασιλέα καὶ ἅπαν τὸ ἔθνος,
 κατηκόους οὐτας καὶ εὐνοὺς καὶ τὰ ἐς θεὸν ὁμογνώ-
 20 μονας, οὐκ ἀνεκτὰ ἐδόκει οὐδὲ ὅσιον. μᾶλλον μὲν
 οὖν καὶ ἐπειρᾶτο παντὶ σθένει ἀπώσασθαι ὡς τάχιστα
 τοὺς πολεμίους. ἐλογίζετο γὰρ καὶ ἐδεδίει ὡς εἰ τῷ
 πολέμῳ κρατήσαιεν οἱ Πέρσαι, καὶ ἀπάσης ἐπιλά-
 βουτο τῆς χώρας, οὐδὲν ἔσται τὸ κωλύον αὐτοὺς
 25 ἀνὰ τὸν Εὐξείνιον πόντον ἀδεῶς ναυτιλλομένους τὰ
 ἐνδοτάτα τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἀνιχνεύειν. τοιγάρτοι
 στρατεύμα' τε μέγιστον καὶ ἀλκιμώτατον ἐνταῦθα
 ἔταξεν καὶ στρατηγὸς ἐπέστησεν τοὺς ἀρίστους.
 Βέσσης τε γὰρ καὶ Μαρτίνοσ καὶ Βούξης ἠγεῖτο,
 30 B ἄνδρες ἐν τοῖς μάλιστα γεγεννημένοι καὶ πολέμους
 συχνούς ἀγωνισάμενοι. ἔσταλτο δὲ καὶ Ἰουστίνος ὁ

105, 1-108, 5 N. Γερμανοῦ, νεάζων μὲν ἐπι κομιδῇ, τὰ δὲ πολέμια
 ἤδη πεπαιδευμένος.

19. Μερομερόης δὲ ὁ τῶν Περσῶν στρατηγὸς
 ἐπειδὴ πρότερον Ἀρχαιοπόλει τε δις προσβαλὼν
 5 ἀπεκέρουστο καὶ ἄλλα ἄττα ἐπεπράχει ἅ δὲ ἐγωγε
 παρήμι, ἀποχωρῶντως γὰρ πον Προκοπίῳ τῷ ἠήτορι
 τὰ μέγροι τῶνδε ἀναγέγραπται, τότε δὴ αὐθις,
 ἐνθένδε γὰρ μοι ἀρχομένῳ τὸ ἐφεξῆς ἀρμυστέον,
 ἀφίκτο μὲν ἐς Μουχείρισίν τε καὶ Κοτάσιον τὸ
 10 φρούριον, ἐβούλετο δὲ τὴν ἐς Τήλεφιν δυσχωρίαν
 παραμειψάμενος εἶσω τοῦ Φάσιδος γενέσθαι ποτα-
 μοῦ, καὶ τῷ ἀπροσδοκῆτῳ τοὺς Ῥωμαίους ἐκπλήξας
 διὰ πείρας ἐλθεῖν, εἰ πως ἂν ἐνια γοῦν τῶν τῆδε
 πολισμάτων παραστήσασθαι δυνηθεῖη. ταῦτα δὲ
 15 αὐτῷ πράττειν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς πορευομένῳ καὶ
 ἐπιόντι ἀμύχανα ἦν. Μαρτίνος γὰρ ὁ στρατηγὸς
 ἅμα τῇ ἀμφ' αὐτὸν στρατιᾷ ἐς τὴν Τήλεφιν ἰδρυ-
 μένος, φρούριον δὲ τοῦτο καρτερόν τε καὶ ἐχυρώ-
 τατον, διεφύλαττεν ἐπιμελέστατα τὰς ἐσόδους. ἔστι
 20 δὲ καὶ ἄλλως τὸ χωρίον δύσβατόν τε καὶ ἀπρόσοδον.
 φάραγγές τε γὰρ καὶ πέτραι ἀπερρωγνῖαι καὶ ἐς
 ἀλλήλας ἐπικλινόμεναι στενωπάτην ἀτεχνῶς τὴν
 ὑποκειμένην ἀτραπὸν ἐκτελοῦσιν. ἄλλοθεν δὲ οὐκ
 25 ἔστιν ὄψωον ἐσιτητέα. τὰ γὰρ ἐχόμενα πεδία
 ἰλιώδη γέ εἰσι δεινῶς καὶ τελευατώδη, λόχμαι τε
 δασεῖαι καὶ δρυῖμοι ἀνέχουσιν, ὡς καὶ ἐνὶ ἀνδρῶ, καὶ
 τούτῳ εὐζώνῳ, ἄπορον εἶναι τὸ χρῆμα, μῆτι γε
 πλήθεσιν ὀπλισμένοις. πλὴν ἀλλὰ καὶ ὡς οἱ Ῥω-
 30 μαῖοι οὐδὲν ὀτιοῦν πόνου ἀμείντες, εἰ πού τι εὖρον
 τῶν τόπων σφαλερόν τε καὶ βάσιμον, ἀντίκα ξύλοις
 τε καὶ λίθοις περιέφραττον, καὶ θαμὰ ἐν τοῖσδε
 ἐμόχθουν. διαπορομένῳ δὲ οὖν ἐν τοῖς παρούσι

α. C. 554
 In-41-
 niani 28

τῷ Μερμερόῳ καὶ πλείστα διαλογιζομένῳ προσήλθεν
 διανοεῖσθαι ὡς εἰ γε ὄτω δὴ οὖν τρόπῳ διαλύσοι
 τὴν φρουρὰν τῶν Ῥωμαίων καὶ ἡρέμα ἀπόσειτο, οὐ
 πάμπαν αὐτῷ τὰ ἐς τὴν διάβασιν ἀνήνυτα ἔσται.
 P. 57 πολέμιων μὲν γὰρ τῷ χώρῳ ἐνδελεχέστατα ἐφε-
 δρευόντων οὐχ οἷόν τε ἦν ἅμα ἀμφοτέρων κρατῆσαι·
 ἐκείνων δὲ ἀπέντων, ἀλλὰ μόνην γε τὴν δυσχωρίαν
 ἀκέσασθαι καὶ τὸ δυσέμβολον τῆς πορείας ἐς τὸ
 εὐέφοδον ἀμωσγέπως μετασκευάσαι οὐ λίαν ἀδύ-
 νατα εἶναι ἤγετο. ἤλπιζε γὰρ τὴν ὕλην ἐκτέμνων
 10 τῇ πολυχειρίᾳ καὶ ἀνακαθαίρων καὶ τῶν πετρῶν ὅ-
 τι ἀντίξουν διακολάπτων καὶ παραρούμενος οὐ
 χαλεπῶς διαβήσεσθαι. ὡς ἂν οὖν ταῦτα διαπραξοίτο,
 ἐπενοίετο τοιαῦτα· ἐσηκίπτετο ἀθρόον νόσῳ τιμὴ δεινῇ
 15 τε καὶ ἀνηκέστῳ ἐαλωκέναι, καὶ οὖν ἀνεκέκλιτο
 B δυσφορῶν δῆθεν καὶ ἀσχάλλων καὶ τὸ ξυμπεσὸν
 ὀλοφυρόμενος· ὃ τε λόγος οὗτος ἀνὰ πᾶν ἀντίκα
 ἐφοίτα τὸ στρατεύμα ὡς ὁ στρατηγὸς πονήρως τε
 ἔχοι καὶ ὅσον οὐπω ἀπολείται. ὅσους τε αὐτῶν
 ἤρεσκεν μισθαρεῖν τοῖς ἐναντίοις ἐπὶ τῇ τῶν οἰκείων
 20 προδοσίᾳ καὶ λάθρᾳ ἐξάγειν τὰ ἀπόρητα, οὗτοι δὲ
 τὸ μὲν ἀτρεκέως οὐκ ἐγίνωσκον· ἀσφαλέςτατα γὰρ
 τὸ βούλευμα ἐκρύπτετο καὶ οὐδὲ ἐς ἅπαντας τοὺς
 φιλιότατους ἐξέπιπτε· μόνοις δὲ τοῖς ἐν τῷ ὀμίλῳ
 περιγομένοις ἐξηπατημένοι τοῖς Ῥωμαίοις διήρ-
 25 γελλον. οἱ δὲ ῥαδίως ἐπέιδοντο, οὐ τοσοῦτον, οἶμαι,
 τῇ ἀγγελίᾳ ὀπόσον τῷ βουλομένῳ τῆς γνώμης.
 C 20. Εὐθύς δὴ οὖν τὸ ἐνεργόν τε καὶ ξύντονον
 τῆς φροντίδος ὑποχαλῶντες οὐκέτι λίαν ἀκριβῆ τὴν
 φυλακὴν ἐποιούντο. ὀλίγα τε παρφήκεσαν ἡμέραι
 30 καὶ ὁ Μερμερόης ὡς δὴ τεθνηκῶς ἀπηγγέλλετο.
 ἔκρουπτε γὰρ ἑαυτὸν ἐς τι θωμάτιον, ὡς καὶ παρὰ

α. C. 554
 In-41-
 niani 28

τοῖς οἰκειοτάτοις τῆνδε κινήσει τὴν δόξαν. τότε δὴ
 οὖν καὶ μᾶλλον τοῖς Ῥωμαίοις περιττόν τι ἐδόκει
 ἀγρυπνεῖν τε καὶ ἐπὶ πολὺ διαπονεῖσθαι. καὶ τοίνυν
 μεθύντες τὰς περιφράξεις καὶ τὴν ἐν τούτοις ἀπεργα-
 5 σίαν ἐς τὸ ἀνεμμένον μετέβαλλον, παννύχιόν τε
 καθεύδοντες καὶ ἐς τὰς ἐπαύλεις τῶν ἀγρῶν διαιω-
 μενοι, καὶ οὔτε κατασκόπους ἔστελλον οὔτε ἄλλο τι
 ἐπραττον τῶν δεόντων. ᾤοντο γὰρ ὡς οὐκ ἂν ποτε
 D οἱ Πέρσαι, ἀστρατήγητοι δῆθεν γεγονότες, ἐπ’
 10 αὐτούς ἤξουσι, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ὡς πορρωτάτω
 φευξοῦνται. ταῦτα δὲ γνοὺς ὁ Μερμερόης ἀνακα-
 λύπτει ἐξαπιναίως τὸν δόλον καὶ ἐπιφαίνεται τοῖς
 Πέρσαις ὁποῖος καὶ πρότερον, καὶ εὐθύς ὡς εἶχε
 προθυμίας ἅπαντας κινήσας καὶ τὴν χαλεπότητα
 15 τῆς πορείας εὐ διαθείς, ἣ πάλα διενοεῖτο, παραγέ-
 γονεν ἀγχοῦ τοῦ φρουρίου, καὶ ἤδη ἐπέλαζε τοῖς
 Ῥωμαίοις κατεπτηχόσι τῷ παραλόγῳ καὶ οἷσι οὐκέτι
 ἀμύνεσθαι. τότε δὴ οὖν ὁ Μαρτίνος ἔγνω καταλι-
 πεῖν τὸ χωρίον, πρὶν τελεώτατα παρελθεῖν εἰσω τὸν
 20 Μερμερόην καὶ μέγα τι κακὸν τοὺς τῆδε Ῥωμαίους
 ἐργάσασθαι. πῶς γὰρ ἐνῆν αὐτοὺς ὀλίγους γε ὄντας P. 58
 ἐνεγκεῖν τὰ πλήθη τῶν πολέμιων καὶ μὴ οὐχὶ ἀντο-
 βοεῖ διαφθαρεῖν; οὕτω δὴ οὖν καταστρατηγηθέντες
 ὑπὸ τῶν βαρβάρων, καὶ αἰσχίστην ποιούμενοι τὴν
 25 ἀναχώρησιν, ἠπείγοντο τοῖς ἄλλοις ἀναμιχθῆναι
 στρατεύμασιν. ἐτύγγανον γὰρ οἱ ἀμφὶ Βέσσαν τε
 καὶ Ἰουστίνον ἐν πεδίῳ τιμὴ στρατοπεδευόμενοι, οὐ
 πόρρω Τηλέφειος κειμένῳ, ἀλλὰ μόνοις σταδίους
 ἐπτα διεστηκότι. ἔστι δὲ οὐδὲν ὀτιοῦν ἄλλο ἐνταῦθα
 30 ἢ μόνα χυτρῶν πωλητήρια, ὡς καὶ τὴν προσηγορίαν
 ἐντεῦθεν τῷ χώρῳ εἰλήφθαι· Ὀλλάγια γὰρ, ὡς ἂν B
 Λατίνος τις φῆσοι, ἐπωνόμασται· δύναται δὲ τοῦτο V. 42

τῆ Ἑλλήνων φωνῇ Χυτροπώλια. ἤδη δὲ πολλῶν
ἅμα τῷ Μαρτίνῳ προτερησάντων καὶ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ
γενομένων, ἐβουλευόντο ἅπαντες οἱ στρατηγοὶ ἐν-
ταῦθα τοὺς δυσμενεῖς ἐκδεξάμενοι στήσεσθαι τε ἐς
παράταξιν καὶ διακαλύειν αὐτοὺς ἀνὰ τὰ πρόσω-
5 λόντας. ἦν δὲ τις τῶν ἐπισημοτάτων ἐν τοῖς ταξιάρχ-
χοις Θεόδωρος ὄνομα, τὸ μὲν γένος ἕλκων ἐκ τοῦ
ἔθνους τῶν Τξανῶν, παρὰ Ῥωμαίοις δὲ τεθραμμέ-
νος, καὶ ἤδη τὸ βαρβαρικὸν τοῦ τρόπου, εἰ καὶ
πάτριον ἦν, ἀποσκευασάμενος καὶ ἐς τὸ ἀστείωτατον
10 μετακοσμήσας, οὗτος δὴ οὖν ὁ Θεόδωρος ἅμα τῆ
C οἰκεία δυνάμει, εἶποντο γὰρ αὐτῷ οὐ μείους ἢ
πεντακόσιοι ἄνδρες τῶν ὁμοφύλων, ἀμφὶ Τηλέφιν
ἔτι ἐμμενήκει, εἰρημένον αὐτῷ ὑπὸ Μαρτίνου μὴ
πρότερον ἐνθένδε χωρησαι, πρὶν ἂν θεάσαστο ἅπαν-
15 τας τοὺς πολεμίους ἐσβεβληκότας εἰκάσοι τε αὐτούς,
ὡς ἐνεστιν, ὅσοι εἶεν καὶ γνώη ὅπως ἔχουσιν ὁμῆς
τε καὶ γνώμης.

21. Ὁ δὲ, ἦν γὰρ ἐς ἅπαντα δραστήριός τε καὶ
θαρραλέος, καὶ δὴ κατὰ ταῦτα ἐποίει· καὶ εἶτα,
20 ἐπειδὴ παρόντα εἶδε τὰ πλήθη τῶν Περσῶν ἐντὸς
τοῦ φρουρίου, ἔγνω τε αὐτοὺς οὐ μέχρι τοῦδε στη-
σομένους, ἀλλὰ καὶ σφόδρα πολεμῆσειοντας, αὐτίκα
ᾤχετο. εὐρών δὲ κατὰ τὴν πορείαν πολλοὺς τῶν
Ῥωμαίων οὐκ εὐθυδρομήσαντας ἐς τὰ Χυτροπώλια,
25 D ἢ περ αὐτοῖς διετέτακτο, ἀλλ' ἐν οἰκήμασι Λαζικοῖς
ἐσπηδήσαντας καὶ ἀφαιρουμένους ἔλυμόν τε καὶ
ξείας καὶ ἄλλα ἄττα τῶν ἐδωδύμων, ἀπελαύνειν τε
αὐτοὺς ἐπειράτο καὶ κατεμέμφετο τῆς παρανοίας,
ὡς οὐκ εἰδότας οὐπερ τυγχάνουσιν ὄντες κακοῦ.
30 ὅσοι μὲν οὖν ἦσαν αὐτῶν οὐ λίαν λίγνοι τε καὶ
ἀκόλαστοι, οὗτοι δὲ μεταμαθόντες τὸ λῶον ξυνεί-

ποντό τε αὐτῷ καὶ βιάδην ἀπεκομίζοντο· πλὴν ἀλλ'
οὐ γεγένηται χώρα τῷ Θεόδωρῳ σχολαίτερον διαγ-
γεῖλαι τοῖς στρατηγοῖς τὴν ἐπήλυσιν τοῦ Μερμερούου.
ἐνίσον γὰρ ἔτι ἐκ τοῦ στρατοῦ τῆ ἀρπαγῆ ἐγκειμένων
5 καὶ οὐκ ἀνιέντων, ἐπιφοιτῶσιν ἀθρόον οἱ Πέρσαι,
καὶ ὀλίγους μὲν αὐτῶν ἐκτεινον, οἱ δὲ ἄλλοι δρο-
μαῖοι ἔφυγον, καὶ δὴ ἐξαπινάλως ἐσπίπτουσιν ἀνὰ
τὸ στρατόπεδον ξὺν οἰμωγῇ καὶ θορύβῳ, ὡς ἅπαντας
ξυνταραχθῆναι τῷ αἰφνιδίῳ καὶ πέρα τοῦ μετροῦ P. 59
10 δαιμαίνοντας ἐς ὑπαγωγὴν μετανίστασθαι. οἱ δὲ
στρατηγοί, οὐπω γὰρ αὐτοῖς ἐς φάλαγγα ὁ στρατός
εἰτετάκτο, δεδιότες καὶ οἱ μὴ σφίσιον οὐ παρεσκευασμέ-
νοις ἐπιστάειν οἱ βάρβαροι, περιεφρόνουν μὲν τὰ πρό-
τερον δοκηθέντα, οὐκ εἶχον δὲ ὅτι καὶ γένοιτο·
15 οὔτε γὰρ βουλευσάσθαι αὐτοῖς περὶ τῶν παρόντων
ὁ καιρὸς ἐνεδίδου καὶ τὸ ἤδη καταπεπληχθῆαι τὰς
γνώμας. εὐθύς οὖν ἄραντες ἐκ τοῦ πεδίου καὶ
ἅπαντα ἐπαγόμενοι τὰ στρατεύματα ᾤχοντο ἀγρευῶς
καὶ ἀκόσμως, καὶ οὐ πρότερον ἐπαύσαντο θέοντες
20 πρὶν ἐς τὴν Νῆσον ἰκέσθαι. ἄπεστι δὲ ἡ Νῆσος ἡδε
Τηλέφως πέντε μάλιστα παρασάγγαις. τοσαύτην B
ἄρα οἱ γενναῖοι αὐθημερὸν πορείαν διήνυσαν, ὠκύ-
τατα πεφευγότες. ἐστι γὰρ ὁ παρασάγγης, ὡς μὲν
Ἡροδότῳ δοκεῖ καὶ Ξενοφῶντι, τριάκοντα στάδια,
25 ὡς δὲ νῦν Ἴβηρες καὶ Πέρσαι φασίν, ἐν ἐνὶ μόνῳ
τῶν εἰκοσι πλείονα. Λαζοὶ δὲ οὕτω μὲν καὶ αὐτοὶ
ὁμολογοῦσιν, οὐ μὴν δὲ τῷ ὀνόματι χρῶνται, ἀλλὰ
ἀναπαύλας καλοῦσι, καί, οἶμαι, εἰκότως. οἱ γὰρ
παρ' αὐτοῖς ἀχθοφόροι ἕκαστον παρασάγγην
30 περραιωθέντες τὰ τε φορτία τίθενται καὶ σφᾶς
αὐτοὺς ἐλάχιστον ἀναπαύουσιν, ἑτέρων δὴπου ἀμοι-
βαδὸν διαδεχομένων, καὶ καθ' ὅσον τοῦτο δρῶσιν,

C. 554
 Iusti-
 niani 28
 C. 554
 Iusti-
 niani 28
 ἐς τοσοῦτον τὰς ὁδοὺς διαμετροῦνται καὶ κατα-
 τέμνουσιν. εἴτε δὴ οὖν οὕτως εἴτε ἐκείνως τὸν
 C παρασάγγην κλητέον, πεντήκοντά γε καὶ ἑκατὸν
 σταδίους ἐκ τοῦ φρουρίου ἢ Νήσος διείργεται. ἔστι
 δὲ τὸ χωρίον ἐπιεικῶς ἐχυρὸν καὶ οὐκ εὐέφοδον, 5
 ταῖς τῶν ποταμῶν περιβαλλόμενον δίναις. ὃ τε γὰρ
 Φάσις καὶ ὁ Λοκωνός, ἐκ τοῦ Κανκάσου διακριδὸν
 καταρρέοντε καὶ πολλῶν τὰ πρῶτα διεστηκότε, ἐν-
 ταῦθα τῆς τῶν τόπων θέσεως ἀναγκαζούσης ἡρέμα
 V. 43 πλησιάζετον ἀλλήλοις καὶ οὐκέτι ἄπωθεν φέρεσθον, 10
 ὥστε ἀμέλει τῶν Ῥωμαίων διώρνητά τινα μηχανησα-
 μένων, καὶ ἐκ τοῦ Φάσιδος ἐκροήν ἐς τὸν Λοκωνὸν
 μετοχευευσάντων, τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ ἐς τὰ πρὸς
 τῆς ἕω τετραμμένα τῆς Νήσου ἠνώσθαι ἄμφω τὰ
 D ποταμῶ καὶ ξυνηλῆσθαι τὸν χώρον. ἐνταῦθεν δὲ 15
 αὐτοῖς καμπάς τε καὶ περιελιγμοὺς ποιουμένοι οὐκ
 ἐλάχιστόν τι χρῆμα τοῦ πεδίου εἰσὼ ἀπολαμβάνετον.
 προϊόντε δὲ ἀνὰ τὰ πρόσω ἐς δυόμενον ἥλιον ξυμ-
 βάλλετον αὐτομάτως καὶ ἀναμίγνυσθον τελεώτατα,
 ὡς ταύτη γε ἅπαν τὸ μεταξὺ νήσου ἐς τὸ ἀκριβὲς 20
 ἐκτελεῖσθαι. ἐνταῦθα μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι ἐτύγγανον
 ξυνηλεγμένοι.

22. Ὁ δὲ Μερμερόης ἐς τὰ Χυτροπάλια παρα-
 γενόμενος, καὶ πολλὰ τῆς ἀνανδρίας ἐπιπαθίας
 τοὺς οὐκ ἄτοντας καὶ λοιδορησάμενος, ἔγνω μὴ 25
 περαιτέρω λέναι μηδὲ τῇ Νήσῳ προσβάλλειν. οὔτε
 γὰρ τὰ ἐπιτήδεια ἐκπορίζεσθαι τοσοῦτῳ στρατῷ ἐν
 μέσῃ τῇ πολεμίᾳ οἷός τε ἦν οὔτε ἄλλως παρεσκευ-
 P. 60 αστο ἐς πολιορκίαν. τοιγάρτοι ἀποπορευτέα μὲν
 αὐτοῖς αὐτῷ ἐπὶ Τήλεφίν τε καὶ τὴν ἐκείνη δυσχω- 30
 ρίαν οὐ μάλα ἐδόκει, ξύλοις δὲ καὶ ἀκάτοις, ἃ δὴ
 ἐς τοῦτο ἐπεποιήντο, ζεύξας τὰς τοῦ Φάσιδος ὄχθας

καὶ οἶον γέφυραν τεκμηράμενος διεβίβασεν ἀδεῶς
 ἅπαν τὸ στρατεύμα, οὐδενὸς ἐνοχλοῦντος. καὶ δὴ
 τοὺς ἐς Ὀνούγουριν Πέρσας ἰδρυμένους τὸ φρούριον,
 ὃ δὴ πρότερον αὐτὸς ἐν τῇ Ἀρχαιοπόλειω περιοικίδι
 5 ἐπιτείχισμα κατὰ τῶν Ῥωμαίων κατεστήσατο, ἀλλὰ
 τούτους γε τοὺς Πέρσας ἐπιπαρρήνας καὶ ἑτέραν
 δύναμιν ἐμβαλὼν καὶ ἅπαντα τὰ τῆδε, ὡς ἐνῆν,
 κρατυνόμενος, πάλιν ἐς τε Κοτάσιον καὶ Μουχείρισιν
 ἐπανῆκεν. αὐτίκα δὲ νόσῳ τινὶ πεπιεσμένος καὶ
 10 διατεθεὶς χαλεπώτατα, τὸ μὲν πλεῖστον τοῦ στρατοῦ B
 καὶ ἀλκιμώτατον αὐτοῦ καταλέλοιπεν διαφυλάζοντας
 τὰ οἴκελα, αὐτὸς δὲ ἐς Ἰβηρίαν τὴν χώραν μετήλθεν.
 καὶ τοίνυν ἐς πόλιν Μερχιδά οὕτω καλουμένην μόλις
 ἤγγεμος, καὶ οὐκ ἐνεγκῶν τὸ πάθος, τότε δὴ τέθνηκεν
 15 ὡς ἀληθῶς ὁ Μερμερόης, ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα παρὰ
 Πέρσας γεγενημένος, καὶ δεινὸς μὲν ἐς εὐβουλίαν,
 ἄριστος δὲ τὰ πολέμια καὶ σφόδρα τὴν ψυχὴν
 ἀνδρείοτατος· ὃς δὴ γηραιὸς ὦν ἤδη καὶ ἐκ πλείστου
 ἄμφω τὰ πόδε πεπηρωμένος καὶ οἷος μηδὲ ἐφ' ἵππου
 20 ὀχεῖσθαι ὅμως ἐμόχθει ὥσπερ τις νεανίας ὁμαλεώ-
 τατος καὶ οὐκ ἀπηγόρευεν πρὸς τοὺς πόνοους, ἀλλὰ
 φοράδην ἐς τὰς παρατάξεις ἐφοῖτα, καὶ ταύτη τοὺς
 μὲν ἐναντίους κατέπληττεν, τοῖς δὲ οἰκείοις παραι- C
 νῶν καὶ ἐγκελευόμενος καὶ τὰ πρακτεῖα ὀρθῶς δια-
 25 τάττων πολλὰς ἀνεδήσατο νίκας. οὕτως ἄρα τὸ
 στρατηγεῖν οὐ σώματος ὁμῆ, μᾶλλον μὲν οὖν φρο-
 νῆσει δοτέον. τότε δὴ τὸ σῶμα τοῦ Μερμερόου οἱ
 ἄμφ' αὐτὸν ἀνελόμενοι, καὶ ἐκτός που τοῦ ἄστεος
 ἀποκομίσαντες, οὕτω δὴ ἐρημόν τε καὶ ἀκάλυπτον
 30 κατὰ τὸν πάτριον ἔθεντο νόμον κυσί τε ἅμα καὶ τῶν
 ὀρνέων τοῖς ὅσα μισὰ καὶ νεκροβόρα παρανάλωμα
 γενησόμενον.

a. C. 554
Insti-
niani 28

23. Ὡς γὰρ τὰ ἐς τὴν ταφὴν οἱ Πέρσαι νομί-
ζουσι, ταύτη τε τῶν σαρκῶν ἀφαιρουμένων γυμνά
δὴ τὰ ὀστέα πύθεται σποράδην ἀνὰ τὰ πεδία περιε-
ριμμένα. θήκη γάρ τιμι ἐμβλεῖν ἢ λάφρακι τοὺς
D τεθνεώτας ἢ καὶ τῇ γῆ καταχωννύναι ἥκιστα θέμις
αὐτοῖς. ἐφ' ὅτῳ δὲ ἂν σώματι μὴ θάπτον καταπατεῖν
οἱ ὄρνις ἢ οἱ κύνες οὐκ ἀντίμα ἐπιφοιτῶντες δια-
σπαράξαιεν, τοῦτον δὴ ἡγοῦνται τὸν ἀνθρώπον
βέβηλον γεγονέναι τοὺς τρόπους καὶ τὴν ψυχὴν ἄδι-
κον καὶ βαρυσώδη καὶ τῷ κακῷ θαίμοι ἀνειμένην. 10
τότε δὴ οὖν καὶ μᾶλλον οἱ ἐπιτήδειοι τὸν κείμενον
ὀλοφύρονται, ὡς τελεώτατα τεθνηκότα καὶ οὐ μετὸν
αὐτῷ τῆς κρείττονος μοίρας. ὅς δὲ ἂν τάχιστα κατα-
βρωθείη, μακαρίζουσι τῆς εὐδαιμονίας καὶ τὴν ψυχὴν
ὑπεράγανται ὡς λίαν ἀρίστην καὶ θεοεικέλον καὶ ἐς 15
P. 61 τὸν τοῦ ἀγαθοῦ χώρον ἀναβησομένην. οἱ δὲ πολλοὶ
καὶ ἀσημότεροι εἰ πού ἐν στρατοπέδῳ τύχοιεν νόσῳ
V. 44 τινὲ δυσκολωτάτῃ πεπιεσμένοι, ἔμπνοι ἐτι ἄγονται
καὶ νηφάλιοι. ἐπειδὴν δὲ τις οὕτως ἐκτεθείη, ἄρτου
τρυφὸς αὐτῷ καὶ ὕδωρ καὶ βακτηρία ξυμπαράκεινται 20
καὶ μέχρι μὲν οἷός τε εἶη τῆς ἐδωδῆς ἀπογενέσθαι
καὶ τι δυνάμειος αὐτῷ ὑπολείποιο, ὃ δὲ ἀμύνεται
ταύτῃ δὴ τῇ βακτηρίᾳ τὰ ἐπιόντα τῶν ζῶων καὶ
ἀποσοβεῖ τοὺς δαιτυμόνας. εἰ δὲ οὐπω μὲν πάμπαν
διαφθαρείη, νικῶν δὲ ὅμως τὰ τῆς νόσου ὡς μηκέτι 25
κινεῖσθαι τῷ χεῖρε, τότε δὴ τὸν δαίλαιον ἡμιδνήτα
καὶ ἄρτι ψυχορραγεῖν ἀρχόμενον κατεσθίουσι καὶ
B προαφαιροῦνται τὴν ἐλπίδα τοῦ ἰσως ἂν καὶ περιέ-
σεσθαι. πολλοὶ γὰρ ἤδη ἀναρρωσθέντες ἀπενόστησαν
ἐς τὰ οἰκεία, καθάπερ ἐν σκηνῇ καὶ τραγωδίᾳ ἐκ 30
τῶν σκότου πύλων ἀφιγμένοι, ἰσχυροὶ τινας καὶ
ἐνερόχρωτες καὶ οἶοι δεδίττεσθαι τοὺς ἐντυγχάνοντας.

a. C. 554
Insti-
niani 28

εἰ δὲ τις οὕτως ἐπανήξει, ἐκτρέπονται γὰρ αὐτὸν
ἅπαντες καὶ ἀποφεύγουσιν ὡς ἐναγέστατον καὶ ὑπὸ
τοὺς χθονίους ἐτι τελοῦντα, καὶ οὐ πρότερόν οἱ
ἐφέλται τῶν ξυνήθων μεταλαχεῖν διατημάτων πρὶν
5 ὑπὸ τῶν μάγων ἀποκαθαρθεῖν τὸ μίασμα δῆθεν τοῦ
ἐλπισθέντος θανάτου καὶ οἷον ἀνταπολάβει τὸ αὐθις
βιώνα. καὶ εὐδηλον μὲν ὅτι δὴ τῶν ἀνθρωπείων
ἐθνῶν ὡς ἕκαστοι, εἰ γε ὅτῳ δὴ οὖν νόμῳ ἐκ
πλείστου νεκτικῶτι ἐμβιοτεύσαιεν, τοῦτον δὴ ἄριστον C
10 ἡγοῦνται καὶ θεσπέσιον, καὶ εἰ πού τι παρ' ἐκεῖνον
πράττειτο, φενκτόν τε αὐτοῖς εἶναι δοκεῖ καὶ κατα-
γέλαστον καὶ ὀποῖον ἤδη καὶ ἀπιστεῖσθαι. ἐξεύρη-
ται δὲ ὅμως αἰτίαι τοῖς ἀνθρώποις καὶ λόγοι τῶν
οἰκείων περὶ νόμων ἄλλοθι ἄλλοι, τυχὸν μὲν ἀληθεῖς,
15 τυχὸν δὲ καὶ ἐς τὸ πιθανώτερον ἐσκενασμένοι. καὶ
οὐδέν, οἶμαι, θαυμαστόν εἰ καὶ Πέρσαι τὰ παρὰ
σφίσιν αὐτοῖς ἔθη αἰτιολογοῦντες ἀμείνονα πειρῶνται
τῶν ἑασταχοῦ ἀποφαίνειν· ἐκεῖνο δὲ καὶ λίαν θαυ-
μάσαιμι ἂν, ὅτι δὴ οἱ παλαίτατοι τῆς χώρας οἰκή-
20 τορες, εἶεν δ' ἂν οὗτοι Ἀσσύριοι τε καὶ Χαλδαῖοι
καὶ Μῆδοι, ἀλλ' ἐκείνοις γε οὐ ταυτὰ ἐδόκει. καὶ
γὰρ ἀμφὶ Νίνον τὴν πόλιν καὶ ἀνὰ τὴν Βαβυλωνίαν
χώραν καὶ πρὸς γε ἐν τῇ Μηδικῇ τύμβοι τε καὶ D
θήκαι τῶν πάλαι τεθνεώτων ἴδοντο, οὐκ ἄλλον
25 τινὰ ἢ τὸν ἡμέτερον ἀποσώζουσαι τρόπον, καὶ εἴτε
σώματα εἴτε κόνας ἦν τὸ κρυπτόμενον, ὡς δὴ ἐκείνων
κατὰ τὸν παρ' Ἑλλήσι νόμον πυρποληθέντων, οὐδα-
μῶς ὁμοιά γε ταῦτα τοῖς νῦν γιγνομένοις ἐτύγγανον
ἄντα.
30 24. Οὐκ οὖν ἐκεῖνοί γε ὥδε ἐγίνωσκον οὔτε
περὶ τὰς ταφάς οὐ μὲν οὖν ἀλλ' οὐδὲ ἐς τὴν τῆς
εὐνῆς παρανομίαν ὅποια οἱ νῦν ἀκολασταίνουσιν,

οὐ μόνον ἀδελφαῖς τε καὶ ἀδελφίδαῖς ἀνέδην μιγνύ-
 μνοι, ἀλλὰ πατέρες τε θυγατράσι καὶ τὸ δὴ πάντων
 ἀνοσιώτερον, ᾧ νόμοι γε καὶ φύσις, νόμι ταις τε-
 κούσαις. ὅτι γὰρ αὐτοῖς καὶ τοῦτο κεκαινοτόμηται
 P. 62 ἐκείθεν ἄν τις σαφέστατα διαγνοίη. λέγεται γὰρ
 ποτε Σεμίραμιν τὴν πάνυ τὴν Ἀσσυρίαν ἐς τοῦτο
 ἀκρασίας ἠρμένην ὡς Νινύα τῷ παιδί ἐθελήσασα
 ξυνελθεῖν ἐς ταῦτό καὶ ἤδη πειρᾶν τὸν νεανίαν. τὸν
 δὲ ἀπανήμασθαι καὶ χαλεπήναι, καὶ τελευτῶντα,
 ἐπειδὴ αὐτὴν ἐώρα σφαδάζουσαν καὶ ἐγκειμένην,¹⁰
 ἀποκτείνειν τε τὴν μητέρα καὶ τόδε τὸ ἄγος ἀντ'
 ἐκείνου ἐλέσθαι. καίτοι εἰ νόμῳ ταῦτα ἐφείτο, οὐκ
 ἄν, οἶμαι, ὁ Νινύας ἐς τόδε ὠμότητος ἦι. καὶ τί
 δεῖ τὰ λίαν παλαιάτα λέγειν; ὀλίγω γὰρ ἔμπροσθεν
 τῶν Μακεδονικῶν καὶ τῆς τῶν Περσῶν καταλύσεως¹⁵
 Ἀραξέεξήν φασὶ τὸν Λαρείον, Παρυσάτιδος τῆς
 B μητρὸς παραπλήσια τῇ Σεμιράμιδι παθούσης, καὶ
 ξυγγενέσθαι οἱ Ιεμένης, ἀποκτείνειν μὲν αὐτὴν
 ἥμισυ, ἐκκλίνειν δὲ ὅμως ξὺν ὀργῇ καὶ ἀποσεί-
 σασθαι, ὡς οὐκ ὅσιον ὄν τοῦτό γε οὐδὲ πάτριον²⁰
 V. 45 οὐδὲ τῷ βίῳ ξυνειδισμένον. Πέρσαις δὲ τοῖς νῦν
 τὰ μὲν πρότερα ἔδη σχεδόν τι ἅπαντα παρῆται
 ἀμέλει καὶ ἀνατέτραπται, ἄλλοις δὲ τισὶ καὶ οἷον
 νεοθενέμοις χρῶνται νομίμοις, ἐκ τῶν Ζωροάστρου
 τοῦ Ὁρμάσδεως διδαγμάτων κατακληθέντες. οὗτος
 δὲ ὁ Ζωροάστρου, ἦτοι Ζαράδης, διττὴ γὰρ ἐπ'
 αὐτῷ ἢ ἐπωνυμία, ὀπηρῖκα μὲν ἠκμασεν τὴν ἀρχὴν
 καὶ τοὺς νόμους ἔθετο οὐκ ἐνεστι σαφῶς διαγνώναι.
 C Πέρσαι δὲ αὐτὸν οἱ νῦν ἐπὶ Ὑστάσπεω, οὕτω δὴ τι
 ἀπλῶς, φασὶ γεγονέναι, ὡς λίαν ἀμφιγνωεῖσθαι καὶ³⁰
 οὐκ εἶναι μαθεῖν πότερον Λαρείον πατῆρ εἶτε καὶ
 ἄλλος οὗτος ὑπήρχεν Ὑστάσπεως. ἐφ' ὅτῳ δ' οὖν καὶ

ἠνθήσε χρόνῳ, ὑφηγητῆς αὐτοῖς ἐκείνος καὶ καθη-
 γεμῶν τῆς μαγικῆς γέγονεν ἀριστείας, καὶ αὐτὰς δὴ
 τὰς προτέρας ἱερουργίας ἀμύψας παμμυγεῖς τινὰς
 καὶ ποικίλας ἐνέθηκε δόξας. τὸ μὲν γὰρ παλαιὸν
 5 Δία τε καὶ Κρόνον καὶ τούτους δὴ ἅπαντας τοὺς
 παρ' Ἑλλήσι θρυλουμένους ἐτίμων θεοὺς, πλήν γε
 ὅτι δὴ αὐτοῖς ἢ προσηγορία οὐχ ὁμοίως ἐσώζετο,
 ἀλλὰ Βῆλον μὲν τὸν Δία τυχόν, Σάνδην τε τὸν
 Ἡρακλέα, καὶ Ἀναίτιδα τὴν Ἀφροδίτην, καὶ ἄλλως
 10 τοὺς ἄλλους ἐκάλον, ὡς πού Βηρωσῶν τε τῷ Βαβυ-
 λωνίῳ καὶ Ἀθηνοκλεῖ καὶ Σιμάκῳ τοῖς τὰ ἀρχαίο-
 D τατα τῶν Ἀσσυρίων τε καὶ Μήδων ἀναγραφαιμένοις
 ἱστοροῦται· νῦν δὲ ὡς τὰ πολλὰ τοῖς καλουμένοις Μανι-
 χαίοις ξυμφέρονται, ἐς ὅσον δύο τὰς πρώτας ἠγείσθαι
 15 ἀρχάς, καὶ τὴν μὲν ἀγαθὴν τε ἅμα καὶ τὰ κάλλιστα
 τῶν ὄντων ἀποκνήσασαν, ἐναντίας δὲ κατ' ἄμφω
 ἔχουσαν τὴν ἐτέραν· ὀνόματά τε αὐταῖς ἐπάγουσι
 βαρβαρικά καὶ τῇ σφετέρῃ γλώττῃ πεποιημένα. τὸν
 μὲν γὰρ ἀγαθὸν εἶτε θεὸν εἶτε δημιουργὸν Ὁρμισδά-
 20 τὴν ἀποκαλοῦσιν, Ἀριμάνης δὲ ὄνομα τῷ κακίστῳ
 καὶ ὀλεθρίῳ. ἑορτὴν τε πασῶν μείζονα τὴν τῶν
 κακῶν λεγομένην ἀναίρεισιν ἐκτελοῦσιν, ἐν ἣ τῶν P. 63
 τε ἑορπετῶν πλεῖστα καὶ τῶν ἄλλων ζώων ὅποσα
 ἄγρια καὶ ἐρημονύμα κατακτείνοντες τοῖς μάγους
 25 προσάγουσιν ὥσπερ ἐς ἐπίδειξιν εὐσεβείας. ταύτῃ
 γὰρ οἶονται τῷ μὲν ἀγαθῷ κεχαρισμένα διαπονεῖσθαι,
 ἀνιᾶν δὲ καὶ λυμαίνεσθαι τὸν Ἀριμάνην. γεραίρουσι
 δὲ ἐς τὰ μάλιστα τὸ ὕδωρ, ὡς μήτε τὰ πρόσωπα αὐτῷ
 ἐναπονίζεσθαι μήτε ἄλλως ἐπιθιγγάνειν, ὅτι μὴ ποτοῦ
 30 τε ἕκαστι καὶ τῆς τῶν φυτῶν ἐπιμελείας.

25. Πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους θεοὺς ὀνομάζουσι
 καὶ ἰλάσκονται· τοῦτο Ἑλληνικόν. θυσίαις τε

α. C. 554
Iustit-
niani 28

χρῶνται καὶ ἀφαγνισμοῖς καὶ μαντείαις· καὶ τοῦτο
Ἐλληνικόν. τὸ δὲ πῦρ αὐτοῖς τίμιόν τε εἶναι δοκεῖ
καὶ ἀγιάτατον, καὶ τοίνυν ἐν οἰκίσκοις τισὶν ἱεροῖς
B τε δῆθεν καὶ ἀποκεκριμένοις ἄσβεστον οἱ μάγοι
φυλάττουσι, καὶ ἐς ἐκεῖνο ἀφορῶντες τὰς τε ἀποροφῆ- 5
τους τελετὰς ἐκτελοῦσι καὶ τῶν ἐσομένων περὶ ἀνα-
πνυθάνονται. τοῦτο δέ, οἶμαι, τὸ νόμιμον ἢ παρὰ
Χαλδαίων ἢ ἐξ ἑτέρου του ἀνελέξαντο γένους· οὐ
γὰρ δὴ τοῖς ἄλλοις ξυμβαίνει. ὧδέ πως ἄρα αὐτοῖς
ἢ δόξα ἐκ πλείστων ὄσων ἔθνων ἡραμισμένη ὡς 10
ποικιλώτατα ξύγκειται. καὶ μοι τοῦτο οὐκ ἀπὸ
τρόπου δοκεῖ γεγενῆσθαι. ἄλλην γὰρ οὕτω πολιτείαν
οὐκ οἶδα ἐς πλείστας μορφάς τε καὶ σχήματα μετα-
βαλοῦσαν καὶ ἐν ταύτῳ μένειν ἐπὶ πλείστου οὐ
διαρκέσασαν, ἀλλὰ μυρίων ἔθνων ἄλλοτε ἄλλων 15
C ἐπικράτειαν δεξαμένην· τῷ τοι ἄρα καὶ εὐκότως
πολλῶν ἰδεῶν τε καὶ νόμων γνωρίσματα σώζει.
πρῶτοι μὲν γὰρ ὦν ἀκοῆ ἴσμεν Ἀσσύριοι λέγονται
ἅπασαν τὴν Ἀσίαν χειρώσασθαι πλὴν Ἰνδῶν τῶν
ὑπὲρ Γάγγην ποταμὸν ἰδρυμένων. Νίνος τε πρό- 20
τερον φαίνεται καὶ βασιλείαν ἐνταῦθα βεβαίαν κατα-
στησάμενος, Σεμίραμις τε αὐτὸ μετ' ἐκείνου καὶ ἐξῆς
ἅπαντες οἱ τούτων ἀπόγονοι μέχρι καὶ ἐς Βελεοῦν
τὸν Δερκετάδου. ἐς τοῦτον γὰρ δὴ τὸν Βελεοῦν τῆς
τοῦ Σεμιραμείου φύλον διαδοχῆς πανσαμένης, Βελη- 25
τάρας τις ὄνομα, φντουργὸς ἀνὴρ καὶ τῶν ἐν τοῖς
βασιλείοις κήπων μελεθωνὸς καὶ ἐπιστάτης, ἐκαρ-
πόσατο παραλόγως τὴν βασιλείαν καὶ τῷ οἰκίῳ
ἐνεφύτευσε γένει, ὡς πον Βίωμι γέγραπται καὶ
D Ἀλεξάνδρῳ τῷ Πολυῖστορι, ἕως ἐς Σαρδανάπαλλον, 30
ὡς ἐκεῖνοί φασι, τῆς ἀρχῆς ἀπομαρανθείσης Ἀρβάρης
ὁ Μῆδος καὶ Βέλεσος ὁ Βαβυλώνιος ἀφήρηται

α. C. 554
Iustit-
niani 28

αὐτὴν τοὺς Ἀσσυρίους, καθελόντες τὸν βασιλέα,
καὶ ἐς τὸ Μηδικὸν μετέστησαν ἔθνος, ἐξ τε καὶ
τριακοσίων ἤδη πρὸς τοῖς χιλίοις ἢ καὶ ὀλίγω πλειό- V. 46
νων ἐτῶν παρωχηκότων, ἐξ οὗ τὰ πρῶτα ὁ Νίνος
τῶν ἐκείνη κατέσχεν πραγμάτων. οὕτω γὰρ Κτησία
τῷ Κνιδίῳ τοὺς χρόνους ἀναγραφάμενος καὶ Διό-
δωρος ξύμφησιν ὁ Σικελιώτης. Μῆδοι τοίνυν αὐθις
ἐκράτουν, καὶ ἅπαντα τοῖς ἐκείνων ἐτάττοντο νόμοις.
ἔτη δὲ καὶ τούτων ἐν τῇ ἀρχῇ διανυσάντων οὐ μείον P. 61
10 ἢ τριακόσια, Κῦρος ὁ Καμβύσου τὸν Ἀστυάγην
καταπολεμήσας ἐπὶ Πέρσας τὴν ἡγεμονίαν μετήγαγε.
πῶς δὲ οὐκ ἠμελλεν, Πέρσης τε ὦν αὐτὸς ἰθαγενῆς
καὶ ἅμα χαλπαίνων τοῖς Μῆδοις διὰ τὰς ξὺν
Ἀστυάγει παρατάξεις; κρατήσαντες δὲ καὶ οἱ Περσι-
15 κολ βασιλεῖς ὀκτώ τε καὶ εἴκοσι καὶ διακόσια ἔτη,
καὶ μέντοι καὶ ἡ τούτων ἀρχὴ τελεώτατα διερρήνη,
στρατῶ ἐπηλύτη καὶ βασιλεῖ ἄλλοτρίῳ καταλυθεῖσα.
Ἀλέξανδρος γὰρ ὁ Φιλίππου Δαρκεῖον ἀποκτείνων
τὸν Ἀρσάμου τὸν βασιλέα καὶ ἅπασαν τὴν Περσίδα
20 παραστησάμενος ἐς Μακεδονικὴν τὰ πράγματα μετέ-
θηκε πολιτείαν. οὕτω γὰρ ἦν μεγαλονογὸς ἐς τὰ B
μάλιστα καὶ ἀμαχώτατος ὡς ἐπειδὴ αὐτὸν καὶ ἀπο-
βιῶναι ξυνέβη, ὁμῶς τοὺς ἐκείνου διαδόχους, Μακε-
δόνας γε ὄντας, κατασχεῖν ἐπὶ πλείστον τῆς ἄλλο-
25 δαπῆς καὶ ὀθνείας καὶ ἐπὶ μέγα δυνάμειος ἀφικέσθαι.
καί, οἶμαι, ἄχρι καὶ ἐς τότε τοῦ καιροῦ ἤρχον ἄν
καὶ ἐπεκράτουν, τῇ τοῦ οἰκιστοῦ κρατυνόμενοι δόξῃ,
εἰ μὴ ἐς ἀλλήλους στασιάζαντες καὶ θαμὰ κατὰ τε
σφῶν αὐτῶν καὶ πρὸς Ῥωμαίους παραταξάμενοι
30 τοῦ πλείονος ἕκαστι διέλυσαν τὰς οἰκείας δυνάμεις
καὶ οὐκέτι ἐνάλωτοι τοῖς πέλας ἐδόκουν. τοιγάρτοι
ἄρχαντες οὐ λίαν ἐλάττονα χρόνον τῶν Μήδων, ὅτι

μὴ ἐπὶ ἔτεσι δέοντα, πειστέον γὰρ κἀνταῦθα τῷ
 Πολυύστορι, ἐς τοσοῦτον δὴ οὖν χρητήσαντες, Παρ-
 C θυατοὶ γε αὐτούς, ἔθνος κατήκοον καὶ ἡμιστά ἐν τῷ
 πρὸ τοῦ ὀνομαστότατον, παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς τοὺς
 Μακεδόνας. καὶ εἶτα ἐκεῖνοι τῶν ὄλων πλὴν
 Αἰγύπτου ἡγοῦντο, Ἀρσάκου μὲν πρότερον τῆς
 ἀποστάσεως ἀρξαμένου, ὡς καὶ Ἀρσακίδας τοὺς
 μετ' αὐτὸν ὀνομάζεσθαι, Μιθριδάτου δὲ οὐ πολλῶ
 ὕστερον ἐς μέγα τι κλέος τὸ Παρθυαίων ὄνομα
 ἐξευεγκόντος.

26. Ἑβδομήκοντα δὲ ἐτῶν ἤδη ἐπὶ διακοσίους
 παρρηχρότων ἀπὸ Ἀρσάκου τοῦ προτέρου ἐς Ἀρτά-
 βανον τὸν ἔσχατον βασιλέα, ἡνίκα τὰ Ῥωμαίων
 D πράγματα ὑπὸ Ἀλεξάνδρῳ τῷ Μαμαίας παιδὶ ἐτετά-
 χητο, κατ' ἐκεῖνο δὴ τοῦ καιροῦ τὸ Χοσρόου τοῦ
 κατ' ἡμᾶς βασιλεύειν ἤρξατο γένος, ἧ τε μέχρι καὶ
 νῦν παρὰ Πέρσαις κατέχουσα πολιτεία ἐν τῷ τότε
 ἀρχὴν εἰληφει καὶ οἴου κατάστασιν πρώτην. Ἀρτα-
 ξάρης γάρ τις τοῦνομα, Πέρσης ἀνὴρ, ἄδοξος μὲν
 τὰ πρώτα καὶ ἀφανέστατος, ἄλλως δὲ μεγαλονογὸς
 καὶ δραστήριος καὶ δεινὸς κινήσαι τὰ καθεστῶτα,
 ξυνομήτας ἀγείρας καὶ ἐπιθέμενος Ἀρτάβανον μὲν
 ἀναφρεῖ τὸν βασιλέα, ἐαυτῷ δὲ περιθεὶς τὴν κίβητιν
 καὶ τὴν Παρθικὴν δύναμιν καταλύσας, αὐτῆς τοῖς
 Πέρσαις τὴν σφετέρην ἀνεκείνωσεν βασιλείαν. ἦν δὲ
 γε οὗτος τῇ μαγικῇ κάτοχος ἱερουργία καὶ αὐτουργὸς
 P. 65 τῶν ἀπορημάτων. ταῦτά τοι καὶ τὸ μαγικὸν φύλου
 ἐγκρατὲς ἐξ ἐκείνου γέγονε καὶ ἀγέρωχον, ὃν μὲν
 ἤδη καὶ πρότερον καὶ ἐκ παλαιῶν τήνδε τὴν ἐπί-
 κλησιν ἀποσῶζον, οὐπω δὲ ἐς τοῦτο τιμῆς τε καὶ
 παρρησίας ἡμέμενον, ἀλλ' ὅποιον ὑπὸ τῶν ἐν τέλει
 ἐστὶν ἢ καὶ περιορᾶσθαι. δῆλον δὲ οὐ γὰρ ἂν οἱ

ἀμφὶ Δαρειὸν Πέρσαι, Σμέρδιος πάλα τοῦ μάγον
 μετὰ Καμβύσην τὸν Κύρου τὴν βασιλείαν ὑποσῶ-
 λήσαντος ξυμφορὰν ἐποιούντο τὸ γεγενημένον, καὶ
 αὐτὸν τε τὸν Σμέρδιν ἀπέκτειναν καὶ πολλοὺς τῶν
 5 ὅσοι ὁμογνώμονες ἐκείνῳ ἐτύγχανον ὄντες, ὡς οὐκ
 ἐξὸν τοῖς μάγοις τῷ βασιλεῖ θάνατον ἐναρξάσθαι
 καὶ ἰξάνειν. οὕτω δὲ αὐτοῖς οὐ μαροὶ ἔδοξαν εἶναι
 B οἱ φόνοι, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ μείζονος ἄξιοι μνήμης,
 ὥστε ἀμέλει τὴν στάσιν ἐκείνην Μαγοφόνια ἐορτὴν
 V. 47 ὀνομασθῆναι καὶ θυσίας ἐπιτελεῖσθαι χαριστηρίους.
 νῦν δὲ τιμῶσιν αὐτοὺς ἅπαντες καὶ ὑπεράγανται,
 καὶ τὰ τε κοινὰ ταῖς τούτων βουλαῖς καὶ προαγο-
 ρεύσει διατάττεται καὶ ἰδίᾳ ἐκάστῳ τῶν ξυμβαλ-
 λόντων ἢ δίκην λαγχάνοντι ἐφίστανται διασοποῦντες
 15 τὰ ποιούμενα καὶ ἐπιχρίνοντες, καὶ οὐδὲν ὀτιοῦν
 παρὰ Πέρσαις δόξειεν ἂν ἐννομὸν τε εἶναι καὶ
 δίκαιον ὅγε μὴ ὑπὸ μάγον ἐμπεδωθεῖν.

27. Λέγεται δὲ τὴν τοῦ Ἀρταξάρου μητέρα
 Παβέω τινὶ ξυνομηκίᾳ, παντάπασιν μὲν ἀσημο-
 20 τάτῳ καὶ στυτοτόμῳ τὴν τέχνην, τῆς δὲ τῶν ἀστέ-
 ρων πορείας δαημονεστάτῳ καὶ οἷῳ ὁράδως τὰ ἐσό-
 μενα διασκοπεῖσθαι ἄνδρα δὲ στρατιώτην Σάσανον
 ὄνομα, διὰ τῆς Καδουσαιῶν οὕτω ξυνεγεχθὲν πορευό-
 μενον χώρας, ἐπιξενωθῆναι τε τῷ Παβέω καὶ ἐς τὸ
 25 ἐκείνου δωμάτιον καταχθῆναι τὸν δὲ ὅτῳ δὴ οὖν
 τρόπῳ, ἄτε, οἶμαι, μάντιν, ἐπιγνόντα ὡς ἢ τοῦ
 ξένου γονὴ ἀρίστη τε ἔσται καὶ ἀρίθηνος καὶ ἐπὶ
 μέγα εὐδαιμονίας χωρήσει, ἀλίειν μὲν καὶ ὀλοφύ-
 ρεσθαι, ὅτι δὴ αὐτῷ οὔτε θυγάτηρ ὑπῆν οὔτε
 30 ἀδελφή, οὐ μὲν οὖν οὐδὲ ἄλλο τι γύναιον ὡς ἐγγύ-
 τατα ξυνημμένον, τέλος δὲ ξυγκατακλίναί οἱ τὴν
 γαμετὴν καὶ τῆς εὐνῆς ἐπιχωρήσει, ὑπεριδόντα μάλα

α. C. 554
Iusti-
niani 28

γενναίως τοῦ αἰσχούς καὶ τῆς παρατυχίας λώβης τε καὶ ἀτιμίας τὴν μέλλουσαν τύχην ἀνταλλαζάμενον. οὕτω τε φύντα τὸν Ἀρταξέρην τραφήναι μὲν ὑπὸ τῷ Παβέκῳ· ἐπεὶ δὲ νεανίας γενόμενος καρτερώτατα τὴν βασιλείαν κατέσχεν, ἔριον εὐθύς καὶ νεῖκος ἐξαισίον ἀναφανδὸν Σασάνῳ τε καὶ Παβέκῳ ἀναρραγῆναι. ἐκότερον γὰρ ἐθέλειν πρὸς αὐτοῦ τὸν παῖδα ἐπονομάζεσθαι, μόλις δὲ ἄμφω ξυμβῆναι ἐφ' ᾧ δῆτα νῖδον μὲν αὐτὸν Παβέκου καλεῖσθαι, ἐκ σπέρματος δὲ ὅμως Σασάνου τεχθέντα. οὕτω μὲν τὸν Ἀρταξέρην γενεαλογοῦντες οἱ Πέρσαι ἀληθῆ ταυτὰ φασὶ καθεστάναι, ὡς καὶ ἐν ταῖς βασιλείαις διφθέραις ἀναγεγραμμένα. ἐγὼ δὲ ἀπάντων τῶν ἐφεξῆς ἀπογόνων, ὅσοι δὴ τὴν ἀρχὴν διεδέξαντο, τὰ τε ὀνόματα ὀλίγω ὕστερον φράσω, καὶ πρὸς γε ὀπόσον ἕκαστος ἐκράτησεν χρόνον· καίτοι ἅπασι τοῖς μέχρι νῦν χρονολογίαις παρεῖται καὶ οὐ περὶ πλείστον γεγένηται τὰ τοιαῦτα διερευνησάσθαι. ἀλλὰ τοὺς μὲν Ῥωμαίων βασιλεῖς ἀπὸ Ῥωμύλου τυχόν καὶ ἔτι πρότερον ἀπὸ Ἀλευίου τοῦ Ἀγγίσιου ἀρχόμενοι μέχρι Ἀναστασίου τε καὶ Ἰουστίνου τοῦ πρεσβυτέρου ἀπαριθμοῦνται, τοὺς δὲ παρὰ Πέρσαις, φημί δὲ τούτους ἐκείνους, ὀπόσοι δὴ μετὰ τὴν Παρθυαίων κατάλυσιν ἔτυχον βεβασιλευνότες, οὐκέτι ὁμοίως ἀντιτιθέντες τοὺς χρόνους διευκρινήσαντο, θεῶν οὕτω ποιεῖν. ἐμοὶ δὲ τὸ ἀκριβὲς καὶ τούτων περὶ ἀναλέλεκται ἐκ τῶν παρὰ σφίσι ἐγγεγραμμένων, καὶ οἶμαι τῇ παρουσίᾳ ξυγγραφῇ μάλᾳ προσήκειν ἀπάντων ἐπιμνησθῆναι· καὶ τοίνυν προλὼν ἐπιμνησομαι, ἡνίκα ἂν δεῖν οἰηθῆην; εἰ καὶ ὀνομάτων πολλῶν καὶ τούτων βαρβαρικῶν οὕτω δὴ τι ψιλῶς καταλόγους ποιῆσθαι δεήσει, καὶ ταῦτα ἐνίοις οὐδὲν

α. C. 554
Iusti-
niani 28

ὅ τι ἀξιαφήγητον εἰργασμένων· τοσοῦτον δὲ μόνον πρὸς τὸ παρὸν εἶπομι ἂν τοῦ σαφοῦς γε ἕκαστι καὶ ἐς πλείστα χρησίμου, ὡς ἐννέα τε καὶ δέκα καὶ πρὸς γε τριακόςιοι ἐνιαυτοὶ τελευτῶσιν ἐς τὸ πέμπτον τε καὶ εἰκοστὸν ἔτος τῆς Χοσρόου τούτου βασιλείας. καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ τε ἐν τῇ Κολχίδι χώρᾳ πόλεμοι διεφέροντο καὶ τὸν Μερομερόν ἀποβιῶναι ξυνηνέχθη. διήνυστο δὲ ἄρα ἐν τῷ τότε Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ὅκτω τε καὶ εἰκοσιν ἔτη Ῥωμαίων κρατοῦντι.

28. Ἀλλὰ γὰρ βραχέα ἄττα περὶ Χοσρόου διεξιθῶν ἀντίκα ἔρωγε ἀνὰ τὰ πρότερα καὶ δὴ ἐπανήξω. ὕμνοῦσι γὰρ αὐτὸν καὶ ἄραται ἕρα τῆς ἀξίας, μὴ ὅτι οἱ Πέρσαι, ἀλλὰ καὶ ἐνιοὶ τῶν Ῥωμαίων, ὡς λέγων ἐραστήν καὶ φιλοσοφίας τῆς παρ' ἡμῶν ἐς ἄκρον ἐλθόντα, μεταβεβλημένων αὐτῷ ὑπὸ του ἐς τὴν Περσίδα φωνῆν τῶν Ἑλληνικῶν ξυγγραμμάτων. καὶ τοίνυν φασὶν ὅτι δὴ ὄλον τὸν Σταγειρίτην καταπιῶν εἶη μᾶλλον ἢ ὁ ῥήτωρ ὁ Παιανεύς τὸν Ὀλόγου, τῶν τε Πλάτωνος τοῦ Ἀρίστωνος ἀναπέπλησται δογμάτων, καὶ οὔτε ὁ Τίμαιος αὐτὸν ἀποδράσειεν ἂν, εἰ καὶ σφόδρα γραμμικῆ θεωρία πεποίκιλται καὶ τὰς τῆς φύσεως ἀνιχνεύει κινήσεις, οὔτε ὁ Φαίδων οὔτε ὁ Γοργίας, οὐ μὲν οὖν οὐδὲ ἄλλος τις τῶν γλαφυρῶν τε καὶ ἀγνυλωτέρων διαλόγων, ὁποῖος, οἶμαι, ὁ Παρμενίδης. ἐγὼ δὲ οὕτως αὐτὸν ἄριστα ἔχειν παιδείας, καὶ ταῦτα τῆς ἀροτάτης, οὐκ ἂν ποτε οἰηθῆην. πῶς μὲν γὰρ οἷόν τε ἦν τὸ ἀκραιφνὲς ἐκεῖνο τῶν παλαιῶν ὀνομάτων καὶ ἐλευθέριον καὶ πρὸς γε τῇ τῶν πραγμάτων φύσει πρόσφορόν τε καὶ ἐπικαιρότατον ἀγρία τιμὴ γλώττη καὶ ἀμουσοτάτη ἀποσωθῆναι; πῶς δὲ ἂν ἀνὴρ βασιλεῖφ τύφῳ ἐκ παιδῶν καὶ κολακείᾳ πολλῇ γεγανω-

μένος, διαίταν τε λαχὼν ἐς ὃ τι βαρβαρικωτάτην καὶ πρὸς πολέμονα ἀεὶ καὶ παρατάξεις ὄρωσαν, πῶς δὴ οὖν ὧδε βιούς ἤμελλε μέγα τι καὶ λόγου ἄξιον ἐν τοῖσδε ἀπόνασθαι τοῖς διδάγμασι καὶ ἐνασκηθῆναι; εἰ μὲν οὖν ἐπαινοίη τις αὐτόν, ὅτι δὴ βασιλεὺς γε ὦν καὶ Πέρσης, ἔθνων τε τοσοῦτων καὶ πράξεων μέλον αὐτῷ, ὃ δὲ ἐφίετο γοῦν ὁμῶς ἀμηγένη ἀπογεύεσθαι λόγων καὶ τῇ περὶ ταῦτα γάνυσθαι δόξῃ, B ξυνεπαινεσάμην ἂν καὶ ἔρωγε τὸν ἄνδρα καὶ μείζονα θεῖον τῶν ἄλλων βαρβάρων. ὅσοι δὲ λίαν αὐτὸν 10 σοφὸν ἀποκαλοῦσι καὶ μονονουχὶ τοὺς ὅπῃ ποτὲ πεφιλοσοφηκότας ὑπερβαλλόμενον, ὡς καὶ ἀπάσης τέχνης τε καὶ ἐπιστήμης τὰς ἀρχὰς καὶ αἰτίας διαγιγνώσκων, ὅποιον τὸν ἄγαν πεπαιδευμένον οἱ ἐκ τοῦ περιπάτου ὀρίζονται, οἱ δὴ οὖν ταῦτα οἰόμενοι 15 ἐκείνη ἂν μάλιστα φωραθεῖεν οὐ τῶν ἀληθῶν ἐστοχασμένοι, μόνῃ δὲ τῇ τῶν πολλῶν ἐπόμενοι φήμη.

29. Ἄνηρ γὰρ τις Σύρος τὸ γένος, Οὐράνιος ὄνομα, κατὰ τὴν βασιλείας πόλιν ἤλατο, τέχνην μὲν ἐπαγγελλόμενος τὴν ἰατρικὴν μετιέναι, τῶν δὲ Ἀρι- 20 στοτέλους δογμάτων οὐδὲν μὲν ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐγίγνωσκεν, ἐκομψεύετο δὲ ὡς πλείστα εἰδέναι, βρενθυόμενος τῷ δύσεισι εἶναι παρὰ τοὺς ξυλλόγους. πολλάκις γὰρ ἰὼν πρὸ τῆς βασιλείου στοῆς καὶ ἐν 25 τοῖς τῶν βιβλίων ἡμενος πωλητηρίοις διεπληκτιζέτο καὶ ἐμεγαληγόρει πρὸς τοὺς αὐτόθι ἀγειρομένους, καὶ ταῦτα δὴ τὰ εἰδισμένα ῥημάτια τοῦ κρείττονος πέρι ἀνεκκυλοῦντας, ὅποιον δὴ τι αὐτοῖς ἢ τε φύσις ἐστὶ καὶ ἡ οὐσία καὶ τὸ παθητὸν καὶ τὸ ἀξύγχυτον καὶ ἄλλα τοιαῦτα. τούτων μὲν οὖν οἱ πλείστοι οὐδὲ 30 ἐς γραμματιστοῦ, οἶμαι, φοιτήσαντες, οὐδὲ μὴν βίῳ ἀρίστῳ ἐνδεδιητημένοι, ἔπειτα ῥᾶδιόν τι ἡγούνται

καὶ προχειρότατον ὑπερβάθμιον, τὸ λεγόμενον, πῶδα τείνειν καὶ θεολογίας ἐφάπτεσθαι, πράγματος οὕτω μακαρίον τε καὶ ἀνεφίκτον καὶ μείζονος ἢ καὶ ἀνθρώπων καὶ μόνῳ τῷ ἀγνοεῖσθαι θαυμαζόμενον. 5 τοιγάρτοι τὰ πολλὰ περὶ δέλλην ὀψίαν ἀπὸ κραιπάλης, ὡς τὸ εἰκός, καὶ ἀκολασίας ξυναλιζόμενοι, οὕτω δὴ ἐκ τοῦ παρείκοντος ἐκείνων τῶν ὑπερέτερον ἀπάρχονται λόγων καὶ ζητήσεως θεσπεσίας, ἀεὶ τε περὶ ταῦτα στενωλεσχοῦντες οὔτε πείθονται ὑπὸ 10 σφῶν οὔτε ἄλλως μεταμανθάνουσι τὰ προεγνωσμένα, ὅποια ἄττα καὶ τύχοιεν ὄντα. ἔχονται δὲ διὰ παντὸς τῶν αὐτῶν οἱ αὐτοὶ καὶ τελευτῶντες τῆς φιλονεικίας χαλεπαίνουσι κατ' ἀλλήλων καὶ ἀναφανδὸν διαλοδοροῦνται, φωνὰς ἀσχημονας ἀφιέντες, ὥσπερ ἐν P. 68 15 κύβοις διαμαχόμενοι. οὕτω τε λύεται αὐτοῖς ὁ ἀγών, καὶ μόλις ἀπαλλάττονται, ὀνήσαντες μὲν οὐδ' ὀπωσιούνη ἢ ὀνηθέντες, ἐχθιστοὶ δὲ ἀντὶ φίλων γεγενημένοι. ἐν τούτοις δὲ τὰ πρῶτα λαχὼν ὁ Οὐράνιος, ὥσπερ ὁ παρ' Ὀμήρῳ Θεοσίτης, ἐκολῶα καὶ μακρο- V. 49 20 γορῶν οὐκ ἀνίει. καίτοι οὐδὲν αὐτῷ περὶ θεοῦ βεβαίως ἐδόκει οὐδὲ ἠπίστατο ὅπως χρῆ ἐν τούτοις ἀντιφέρεσθαι τὰ εἰκότα· ὁμῶς νῦν μὲν τῇ πρώτῃ θέσει τῶν πεύσεων ἐναντιούμενος, νῦν δὲ πρὶν ἀποκρίνεσθαι ἀντερωτῶν τὰς αἰτίας τῶν προβλη- 25 μάτων, οὐ ξυνεχώρει ἐν κόσμῳ ἵεναι τὸν λόγον, ἀλλὰ διετάραττεν τὸ σαφὲς καὶ τὴν εὐρεσιν ἀνεσόβει. B ἠβούλετο μὲν γὰρ τὴν ἐφεκτικὴν καλουμένην ζηλοῦν ἐμπειρίαν κατὰ τε Πύρρωνα καὶ Σέξτον τὰς ἀποκρίσεις ποιεῖσθαι καὶ τέλος ἔχειν τὴν ἀταραξίαν τῷ 30 μὴδὲν ὀτιοῦν οἰεσθαι ληπτὸν καθεστάναι· πλὴν ἀλλ' οὐδὲ ταῦτα ἀποχωρῶντως ἐμεμαθήκει ἢ ὅσον ἀπομάξασθαι σποράδην καὶ ἐλάχιστόν τι θηρᾶσαι καὶ τοὺς

α. C. 554
Luati-
niani 28

οὐδαμῶς παιδείας μετεληγότας ἐξαπατῶν δύνασθαι
καὶ παράγειν. ἂν δὲ ἄρα ἐν λόγοις ἀμαθῆς, ἀλλὰ
ἀμαθέστερός γε ὑπῆρχεν τὸν βίον. ἐς γὰρ τὰ δώ-
ματα τῶν εὐδαιμόνων ἰὼν καὶ σιτουόμενος ἀφειδῶς
τὰ ποικιλιώτερα τῶν ἐδωδύμων, θαυμά τε ὀμιλῶν τῆ
θηρικιλία, καὶ λόγοις χρωόμενος ὑπὸ μέθης αἰσχροῖς
C τε ἄγαν καὶ ἀκολάστοις, γέλωτα ὠφλίσκανεν πλει-
στον, ὡς καὶ παλεσθαι τυχὸν ἐπὶ κόρησιν καὶ τοῖς
ἐκπώμασιν ὥσπερ τινὶ ἐσλοκρασίᾳ τὸ πρόσωπον
καταρραίνεσθαι καὶ εἶναι κοινὸν ἄθυρμα τῶν δαι-
10 τυμόνων, οὐ μείων ἢ οἱ γελωτοποιοὶ καὶ μιμολόγοι.
ἀλλὰ γὰρ τοιοῦσδε ἂν ὁ Οὐράνιος ἦν ποτε παρὰ
τοὺς Πέρσας ὑπὸ Ἀρεοβίνδου τοῦ πρεσβυτέρου
ἀπηγμένους. ἅτε δὴ ἀπατεῶν καὶ κόθορνος καὶ οἶος
τὴν οὐκ οὔσαν ἑαυτῷ περιποιεῖν εὐκοσμίαν, ἀντίκα
15 ὄγε στολήν μὲν ἡμπέσχετο σεμνοτάτην, ὅποιαν παρ'
ἡμῖν οἱ τῶν λόγων καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι ἀμ-
φιέννυνται, οὕτω δὲ σοβαρῶ δῆθεν καὶ ἐμβριθεῖ
τῷ προσώπῳ ἐσεφοῖτα ὡς τὸν Χοσρόην. ὁ δὲ τῷ
D παραδόξῳ θεάματι καταπεπληγμένος, καὶ ἰερὸν τι
εἶναι εἰκάξων τὸ χρῆμα, καὶ φιλόσοφον αὐτὸν ὡς
ἀληθῶς ὑποτοπήσας, οὕτω γὰρ αὐτοῦ καὶ ὠνομά-
ξετο, ἄσμενός τε εἶδεν καὶ φιλοφρόνως ἐδεξιοῦτο.
καὶ εἶτα ξυγκαλεσάμενος τοὺς μάγους ἐς λόγους
αὐτῷ καθίστατο γενέσεώς τε καὶ φύσεως πέρι καὶ εἰ
25 τόδε τὸ πᾶν ἀτελεύτητον ἔσται καὶ πότερον μίαν τὴν
ἀπάντων ἀρχὴν νομιστέον.

30. Τότε δὴ οὖν ὁ Οὐράνιος κείριον μὲν οὐδὲν
P. 69 ὄτι οὖν ἔλεγεν οὐδέ γε τὴν ἀρχὴν διανοεῖτο, μόνον
δὲ τῷ θρασύς τε εἶναι καὶ στωμυλώτατος, καθά
πού φησιν ὁ ἐν Γοργία Σωκράτης "οὐκ εἰδῶς ἐν
οὐκ εἰδόσιν" ἐνίκα. οὕτω τε εἶλεν τὸν βασιλέα ὁ

βώμαξ ἐκεῖνος καὶ ἐμπληκτος ὡς χρημάτων τέ οἱ
δωρήσασθαι πλήθος καὶ κοινῆς μεταδοῦναι τραπέζης
καὶ ἀπάρεσθαι φιλοτησίας, οὐπω τοῦτο ἐπ' ἄλλῳ
τῷ γεγεννημένον, ἐπόμνησθαι τε πολλάκις ἢ μὴν
5 οὐπώποτε τοιοῦνδε ἄνδρα ἐωρακέναι. καίτοι πρό-
τερον ἀρίστον ὡς ἀληθῶς ἐτεθέατο φιλοσόφους
ἐνθένδε ὡς αὐτὸν ἀφικομένους. οὐ πολλῷ γὰρ
ἐμπροσθεν Δαμάσκιος ὁ Σύρος καὶ Συμπλίκιος ὁ
Κίλιξ Ἐυλάλιός τε ὁ Φρύξ καὶ Περσικανός ὁ Ἀνδός B
10 Ἐρμείας τε καὶ Διογένης οἱ ἐκ Φοινίκης καὶ Ἰσίδω-
ρος ὁ Γαζαῖος, οὗτοι δὴ οὖν ἅπαντες τὸ ἄκρον
ἄατον, κατὰ τὴν ποίησιν, τῶν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς
χρόνῳ φιλοσοφῆσαντων, ἐπειδὴ αὐτοὺς ἢ παρὰ
Ῥωμαίοις κρατοῦσα ἐπὶ τῷ κρείττου δόξα οὐκ
15 ἤρεσκεν, ᾤοντό τε τὴν Περσικὴν πολιτείαν πολλῷ
εἶναι ἀμείνονα, τούτοις δὴ τοῖς ὑπὸ τῶν πολλῶν
περιαδομένοις ἀνακπεπισμένοι ὡς εἴη παρ' ἐκείνοις
δικαιώτατον μὲν τὸ ἄρχον καὶ ὅποιον εἶναι ὁ Πλά-
τωνος βούλεται λόγος, φιλοσοφίας τε καὶ βασιλείας
20 ἐς ταῦτό ξυνελθούσης, σῶφρον δὲ ἐς τὰ μάλιστα καὶ
κόσμιον τὸ κατήκον, καὶ οὔτε φῶρες χρημάτων C
οὔτε ἄρπαγες ἀναφύονται, ἀτὰρ οὐδὲ τὴν ἄλλην
μετιόντες ἀδικίαν, ἀλλ' εἰ καὶ τι τῶν τιμῶν κτη-
μάτων ἐν ὧν δὴ οὖν χώρῳ ἐρημοτάτῳ καταλειφθεῖη,
25 ἀφαιρεῖται ὅστις οὐδεὶς τῶν ἐντυγχανόντων, μένει V. 50
δὲ οὕτως, εἰ καὶ ἀφύλακτον ἢ, σωζόμενον τῷ λειοι-
πότι ἔστ' ἂν ἐπανήμοι· τούτοις δὴ οὖν ὡς ἀληθέσιν
ἀρθέντες, καὶ πρός γε ἀπειρημένον αὐτοῖς ἐκ τῶν
νόμων ἀδεῶς ἐνταῦθα ἐμπολιτεύεσθαι, ὡς τῷ καθε-
30 στῶτι οὐχ ἐπομένους, οἱ δὲ ἀντίκα ἀπίοντες ᾤοντο
ἐς ἄλλοδαπὰ καὶ ἄμικτα ἦθῃ, ὡς ἐκεῖσε τὸ λοιπὸν
βιωσόμενοι. πρῶτον μὲν οὖν τοὺς ἐν τέλει ἀλαζόνως

μάλα εὐρόντες καὶ πέρα τοῦ δέοντος ἐξωγκωμένους, ἐβδελύττοντό γε αὐτοὺς καὶ ἐκάκισον· ἐπειτα δὲ εἰώρων ὡς τοιχωρύχοι τε πολλοὶ καὶ λαποδύται οἱ μὲν ἠλίσκοντο, οἱ δὲ καὶ διελάνθανον, ἅπαν δὲ εἶδος ἀδικίας ἠμαρτάνετο. καὶ γὰρ οἱ δυνατοὶ τοὺς ἐλάττονας λυμαίνονται, ὁμότητι τε πολλῇ χρῶνται κατ' ἀλλήλων καὶ ἀπανθρωπία, καὶ τὸ δὴ πάντων παραλογώτερον· ἐξὸν γὰρ ἐκάστω μυσίας ὅσας ἄγεσθαι γαμετάς, καὶ τοίνυν ἀγομένοις, ἀλλὰ μοιχεῖαί γε ὅμως τολμῶνται. τούτων δὴ οὖν ἀπάντων ἕκατι οἱ φιλόσοφοι ἐδυσφόρουν καὶ σφᾶς αὐτοὺς ἠτιῶντο τῆς μεταστάσεως.

31. Ἐπεὶ δὲ καὶ τῷ βασιλεῖ διαλεχθέντες ἐφυσήθησαν τῆς ἐλπίδος, ἄνδρα εὐρόντες φιλοσοφεῖν μὲν φρουαττόμενον, οὐδὲν δὲ ὅ τι καὶ ἐπαίοντα τῶν αἰπυτέρων, ὅτι τε αὐτοῖς οὐδὲ τῆς δόξης ἐκονῶναι, ἕτερα δὲ ἅττα ἐνόμιζεν ὅποια ἤδη μοι εἰρηται, τὴν τε τῶν μίξεων κακοδαμονίαν οὐκ ἐνεγκόντες, ὡς τάχιστα ἐπανήσαν. καίτοι ἔστεργέ τε αὐτοὺς ἐκεῖνος καὶ μένειν ἤξιον, οἱ δὲ ἄμεινον εἶναι σφίσιν ἠγοῦντο ἐπιβάντες μόνου τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀρίων ἀντίκα οὕτω παρασχὸν καὶ τεθνάναι ἢ μένοντες παρὰ Πέρσαις τῶν μεγίστων γερῶν μεταλαγχάνειν. οὕτω τε ἅπαντες οἰκαδὲ ἀπενόστησαν, χαίρειν εἰπόντες τῇ τοῦ βαρβάρου φιλοξενία. ἀπάναντο δὲ ὅμως τῆς ἐκδημίας, οὐκ ἐν βραχεὶ τινι καὶ ἡμελημένῳ, ἀλλ' ὅθεν αὐτοῖς ὁ ἐφεξῆς βίος εἰς τὸ θνητῆς τε καὶ ἠδιστον ἀπετελεύτησιν. ἐπειδὴ γὰρ κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου Ῥωμαῖοί τε καὶ Πέρσαι σπουδᾶς ἔθειτο καὶ ξυνθήκας, μέρος ὑπῆρχε τῶν κατ' αὐτάς ἀναγεγραμμένων τὸ δεῖν ἐκεῖνους τοὺς ἄνδρας εἰς τὰ σφέτερα ἤθη κατιόντας βιοτεύειν ἀδεῶς τὸ λοιπὸν

ἐφ' ἑαυτοῖς, οὐδὲν ὅτιοῦν πέρα τῶν δοκούντων φρονεῖν ἢ μεταβάλλειν τὴν πατριῶν δόξαν ἀναγκαζομένους. οὐ γὰρ ἀνήκεν ὁ Χοσρόης μὴ οὐχὶ καὶ ἐπὶ τῷδε συστήναι καὶ κρατεῖν τὴν ἐκεχειρίαν. λέγεται δὲ αὐτοῖς κατὰ τὴν ἀποπορείαν θαναμάσιόν τι ἠλίκον καὶ μνήμης ἄξιον ξυννευχθῆναι. καταλύσαντες γὰρ ἐν ἀργῷ τινι Περσικῷ ἐθεάσαντο σῶμα νεκρὸν ἀνθρώπου νεοθανοῦς, οὕτω πως ἄταφον ἐροίμενον. οἱ δὲ τὴν παρανομίαν τοῦ βαρβαρικοῦ νόμου κατελεήσαντες, καὶ οὐχ ὅσιον εἶναι ἠγούμενοι περιδεῖν τὸ μέρος ἀδικουμένην τὴν φύσιν, περιέστειλάν τε τὸ σῶμα ὡς οἶόν τε ἦν διὰ τῶν θεραπόντων καὶ τῇ γῇ καταχόσαντες ἔθαψαν. ὡς δὲ ἐκάθευδον ἅπαντες ἐκείνης τῆς νυκτός, ἔδοξε τις αὐτῶν, οὐκ οἶδα δὲ ὅστις, οὐ γὰρ ἔχω τοῦνομα φράσαι, ἔδοξε γοῦν ὅμως ὄραν κατ' ὄναρ ἄνδρα προεσβύτην, γνώριμον μὲν οὐδαμῶς, οὐδ' ὅσον εἰκάσαι, ἄλλως δὲ σεμνὸν καὶ αἰδοῖον καὶ φιλοσοφίαν ἀσκούντι ἐμπερῆ τῷ τε σχήματι τῆς στολῆς καὶ τοῦ πάγωνος τῷ λίαν ἐκκρεμῆ καὶ ἀφειμένῳ, ἐμβοᾶν τε αὐτῷ καθάπερ ἐγκλενόμενον καὶ παραινούντα τόδε τὸ ἔπος·

μὴ θάψῃς τὸν ἄθραπτον, ἔα κισὶ κῶμα γενέσθαι. γῆ πάντων μήτηρ μητροφθόρον οὐδέχεται ἄνδρα. ἀφνπισθεῖς δὲ ἀθρόον ὑπὸ τοῦ δέους ἀπήγγειλε τοῖς ἄλλοις τὸν ὄνειρον. οἱ δὲ τὸ μὲν παραντίκα διηπόρουσαν εἰς ὅ τι ἄρα καὶ ἀποβαίη. ἐπεὶ δὲ εἰς τὸ περιορθρον ἀναστάντες ἐβόδιζον ἀνά τὰ πρόσω, παρέρποντες ἐκεῖνο τὸ χωρίον, οὕτω τῆς τῶν τόπων θέσεως ἀναγκαζούσης, οὐ δὴ αὐτοῖς τὰ ἐπὶ τῇ ταφῇ ἐσχεδιάστο, εὐρίσκουσι τὸν νεκρὸν γυμνὸν αὐθις ὑπερθευ κείμενον, ὡς δὴ τῆς γῆς αὐτὸν τρόπῳ τινι

α. C. 554
Iustl.
niani 28
V. 51
ἀντομάτῳ ἐς τοῦ μφανῆς ἀναβαλούσης καὶ διαφυ-
λάττειν ἀβροῦτα μὴ ἀνασχομένης. καταπλαγέντες
δὲ τῷ παραλόγῳ τῆς θεᾶς εἶχοντο τῆς πορείας, μηδὲν
οἰοῦν τὸ λοιπὸν ἐπ' αὐτῷ δράσαντες τῶν σφίσι
νενομισμένων. ἀνελογίζοντο γὰρ τὸν ὄνειρον, καὶ
ὠμολόγουν ἐντεῦθεν ὅτι δὴ οἱ Πέρσαι ποιήνῃ ἔχουσι
καὶ τιμωρίαν τῆς ἐπὶ ταῖς μητράσιν ἀκολασίας τὸ
ἔταφοι μένειν καὶ ὑπὸ τῶν κυνῶν ἐνδίκως διασπα-
B ράττεσθαι.

32. Τούτων δὲ τῶν ἀνδρῶν ἐς πείραν ἔλθῶν ὁ 10
Χοσρόης ὅμως τὸν Οὐράνιον πλέον ἀγάμενος ἦν καὶ
ἐπόθει. αἰτίον δὲ τούτου ὅπερ, οἶμαι, φύσει τῷ
γένει πρόσσεσι τῷ ἀνθρωπείῳ· περὶ καμὲν γὰρ
ἅπαντες τὰ μὲν καθ' αὐτοὺς καὶ παραπλήσια φίλα
ἠγείσθαι καὶ κάλλιστα, ἀλεείναι δὲ καὶ ἐκτρέπεσθαι 15
τὸ ὑπερβάλλον. τοιγάρτοι καὶ ἐνταῦθά οἱ ἐπανελ-
θόντι γράμματά τε κεχαρισμένα ἔστειλεν καὶ δι-
δασκάλῳ ἐχρήτη. ὁ δὲ οὐκέτι ἐφαίνετο ἀνεκτός,
βρενθνόμενος τῇ τοῦ βασιλέως φιλίᾳ, ὡς καὶ ἀπο-
κναίειν ἅπαντας ἐν τε τοῖς ξυμπόσις καὶ ἀνὰ τοὺς 20
C ξυλλόγους, μηδὲν τι ἕτερον ἄδειν ἐθέλων ἢ ὅπως
αὐτὸν ἐρέσειεν ὁ Χοσρόης καὶ ὅποια ἄττα διελε-
γέσθην. καὶ πολλῷ σκαιότερος ἐπανῆκεν ἡμῖν ὁ
γεννάδας ἢ πάλαι ὑπῆρχεν, ὥσπερ τοῦδε ἕνεκα
μόνου τοσαύτην ὁδὸν ἀναμετρήσας, ὅμως, καίτοι 25
φανλότατός γε ἦν καὶ καταγέλαστος, ἀλλὰ τῷ
πολλάκις ὑμνεῖν τὸν βάρβαρον καὶ δι' ἐπαίνου
ποιεῖσθαι, αὐτὸς δὴ πού κατα τὸ μᾶλλον ἐπεισε τοὺς
πολλοὺς ὡς εἴη σφόδρα πεπαιδευμένος. οἱ γὰρ ἀτα-
λαιπῶρως ἅπαντα προσιέμενοι καὶ ἀμφὶ ταῦτα δὴ 30
D κερηνότες ὁσθίως ὑπήγοντο ἐπικουπάζοντί τε αὐτῷ

καὶ σεμνολογουμένῳ μῆτε ὅστις ὁ ἐπαίνων μῆτε
ὄντινα ἐπαινοίη καὶ ἐφ' ὅτῳ διασκοποῦντες. ἐς μὲν
γὰρ στρατευμάτων παρασκευὴν καὶ ὅπλων εὐκοσμίαν
καὶ τὸ διὰ παντὸς ἐν τοῖς πολέμοις διαπονεῖσθαι
5 δικαίως ἂν τις θαυμάσειε τὸν Χοσρόην ὡς οὔτε ὄκνη
εἶξαντα πάποτε οὔτε τῇ τοῦ γήρωος ἀσθενείᾳ· λόγων
δὲ πέρι καὶ φιλοσοφίας τοιοῦτον αὐτὸν ἠγητέον ὅποιον
εἶναι εἰκὸς ἀνδρα ξυνόμιλόν τε καὶ ἀκροατὴν Οὐρα-
νίου ἐκείνου ἀποδεδειγμένον.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ Γ.

137, 1—138, 15 N.

a. C. 554
Insti-
tuti-
onari 28
P. 72
V. 52
1. Τὰ μὲν οὖν παρὰ Πέρσας νόμιμα καὶ ἡ ποι-
κίλη τῆς σφῶν πολιτείας μεταβολὴ καὶ ὅποσα χρῆμα
ἀήθην περὶ Χοσρόου καὶ τοῦ κατ' αὐτὸν γένους
εἰρησθαι, ταῦτα δὴ οὖν ἅπαντα, εἰ καὶ μακροτέρω
ἐξείρησται λόγῳ καὶ οὐ λίαν ἔχειται τῶν προτέρων, 5
ἀλλ' οὐ περιττὰ γε ἴσως δόξειεν ἂν οὐδὲ ἄχρηστα,
μᾶλλον μὲν οὖν καὶ τὸ θέλγον, ὡς ἐμὲ ἠγεῖσθαι,
ξὺν τῷ ὠφελίμῳ ἀπειληφότα. ἐθέλω γάρ, εἰ ἐπ'
ἐμοὶ εἴη, καὶ περὶ πλείστον ποιῶμαι ταῖς Μούσαις,
B φασί, τὰς Χάριτας καταμιγνύναι. καίτοι ἐτέρωθί 10
με καθέλκουνσιν αἱ φροντίδες, καὶ ἐπομαί γε οὔτι
ἐκῶν εἶναι τῇ περιωρούσῃ ἀνάγκῃ. ἡ γάρ μοι
ἐνυγγραφή, τοῦτο δὴ τὸ μέγιστόν τε καὶ σεμνότατον
ἔργον καὶ πάσης ἀσχολίας ὑπέρτερον, εἶποι ἂν ἡ
λύρα ἢ Βοιωτία, ὁδοῦ τε καὶ βίου πάρεργον γίγνεται 15
καὶ οὐκ ἔνεστί μοι ὡς ἦδιστα ἐμβιωῖναι τοῖς ποθοῦ-
P. 73 μένοις. θεῶν γὰρ τοὺς πάλαι σοφοὺς σχολαίτερον
ἀναλέγεσθαι μιμήσεως ἕκατι, ἅπαντά τε τὰ ἕκαστα-
χοῦ ἐνυμφερόμενα γνωματεύειν ἐς τὸ ἀκριβὲς καὶ
ἀναπνυθάνεσθαι, ἀνειμένον τε ἀμφὶ ταῦτα ἔχειν 20
τὸν νοῦν καὶ ἐλεύθερον, ἀλλ' ἔγωγε ἤμενος ἐν τῇ

138, 15—139, 20 N.

βασιλείῳ στοᾶ βιβλίδια πολλὰ δικῶν ἀνάπλευ καὶ
προγμάτων ἐξ ἑωθινοῦ μέχρι καὶ ἐς ἥλιον καταδύντα
ἐκμελετῶ καὶ ἀνελίττω· καὶ λίαν μὲν ἄχθομαι τοῖς
ἐνοχλοῦσιν, ἀνιῶμαι δὲ αὐθις εἰ μὴ ἐνοχλοῖεν, ὡς
5 οὐχ οἷόν τέ μοι ὄν τῶν ἀναγκαίων ἀποχρώντως
ἐπιπίλασθαι ἀνευ πόνου καὶ δυσπαθείας. πλήν
ἀλλ' οὐδ' ὡς ἀνήσω τοῦμὸν οὐδὲ ἀποπαύσομαι ἔστ' B
ἂν ὁ ἔρωσ με ἄγῃ, εἰ καὶ μοί τις νεμεσήσειεν ὡς
ὑπερτέρων ἐπιειμένῳ καὶ τὸ λεγόμενον ἐν πίστῳ
10 φιλεργοῦντι τὴν κεραμείαν. εἰ γὰρ τῷ καὶ δόξειεν
εἶναι τὰμὰ νόθα γε ὡς ἀληθῶς καὶ ἀνεμαῖα καὶ οἷα
ψυχῆς ἐς πλείστα μεριζομένης κνήματα, ἀλλ' ἔμαντόν
γούν ἴσως ἀρέσκοιμι ἂν, καθάπερ τῶν ἐδόντων οἱ
ἀμουσότατοι. ὡς ἂν δὲ μὴ περατέρω ἐκδρομᾶς
15 ποιοῦμενος καὶ μεταβάσεις ἐς ἀπειροκαλίαν ἐκφέ-
ρεσθαι δόξωμι, αὐθις δὴ ἔμοιγε τῶν Κολχικῶν
ἀγώνων καὶ τοῦ προτέρου λόγου μεταληπτέα.

2. Τότε γὰρ ὁ Χοσρόης, ἠγγελέμενον αὐτῷ ὡς V. 53
τεθνηκῶς εἶη ὁ Μερμερόης, περιήλγησεν μὲν, ὥσπερ C
20 εἰκόσ, τῇ ξυμφορᾷ καὶ ἠνιάθῃ· ὡς ἂν δὲ τὰ ἐν
Λαζικῇ στρατεύματα μὴ χηρεῖοιεν ἠγεμόνος, αὐτίκα
ὄγε στρατηγὸν τὸν Ναχοραγὰν ἀναδείκνυσιν, ἄνδρα
τῶν σφόδρα λογίμων τε καὶ ὀνομαστοτάτων. καὶ
τῷ μὲν τὰ ἐς τὴν πορείαν παρεσκευάστο καὶ ἦδη
25 ἐχώρει. ἐν ᾧ δὲ ἦν ἐκείνος ἐν τούτοις, παράλογα
ἄττα καὶ ἄθεσμα ἐν τῇ Κολχίδι χώρα ξυνέβη. ἐπειδὴ
γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι, ὥσπερ μοι πρότερον ἐρρήθη,
ἀκλεέστατα ἐτύγγανον πεφευγότες καὶ τὰ πράγματα
τὸ μέρος καταπροέμενοι τοῖς πολεμίοις, Γουβάζης ὁ
30 τῶν Λαζῶν βασιλεὺς, οὐκ ἀνεκτόν ἠγνούμενος τὸ
αἰσχρὸν, δεδιῶς δὲ μᾶλλον μήτι καὶ πέρα τούτων
ἀμαρτηθεῖη, αὐτίκα Ἰουστινιανῷ ἐξήγγειλεν ἕκαστα, D

a. C. 554
Insti-
onari 28

a. C. 554 ^{Iusti-} ^{niani 48} κατατινάμενος τοὺς στρατηγούς καὶ ἅπαν τὸ ξυνε-
νεχθέν ἐς τὴν ἐκείνων ἀνάγον ἀβελτερίαν, καὶ
πλέον ἐπεκάλει τῷ Βέσσα, καὶ μετ' ἐκείνον Μαρ-
τίνῳ καὶ Ρουστίκῳ. οὗτος δὲ Ρουστίκος ἦν μὲν
Ἑλληνογαλάτης τὸ γένος, παρῆν δὲ αὐτόσε οὐχ ὥστε
στρατηγὸς ἢ ταξίαρχος ἢ ἄλλο τι εἶναι τῶν παρα-
τάξεων μέρος, ταμίης δὲ μόνον τῶν βασιλέως χρη-
μάτων, οὐ μὴν τῶν ἐκ τῆς δασμοφορίας ἐραυζο-
μένων, ἄλλῳ γάρ τῳ ταῦτα ἐπετέτραπτο, ἀλλὰ τῶν
ὅσα ἐκ τῶν βασιλείων θησαυρῶν ἐπεπόμφει, ἐφ' ᾧ

P. 74 τοὺς ἀριστεύοντας ἐν ταῖς μάχαις τὰ προσήκοντα
κομίζεσθαι γέρα. ἐντευθέν τε οὐκ ἄσημος ἦν ὁ
ἀνήρ, ἀλλὰ καὶ λίαν τῶν δυνατωτάτων, ὡς καὶ
κοινωνὸς εἶναι τῶν ἀπορρήτων, βέβαιά τε τότε
δοκεῖν καὶ πιστότερα τὰ παρὰ τῶν ἀρχόντων ἀναγ-
γελλόμενα, ἠνίκα ἂν ἐκείνον ἀρέσκη. Ἰουστινιανὸς
δὲ ἤδη καὶ πρότερον χαλεπαίνων τῷ Βέσσα, ὅτι δὴ
Πέτρας ἔλων τὸ φρούριον, πρὶν ἀφικέσθαι τὸν
Μεσμερόην, δέον αὐτὸν τὰς ἐξ Ἰβηρίας ἐσόδους
καρτερώτατα διαφράζει, ξυλλαμβανούσης αὐτῷ τῆς
φύσεως τῶν χωρίων, ταύτη τε ἄβατα τοῖς βαρβάροις
τὰ Λαζικῆς ὄρια καταστήσαι, ὁ δὲ τοῦτο μεθῆκεν
ὑπὸ ῥαστώνης, ἀργυρολογῶν δὲ περιενόσσει τὰς
πόλεις τὰς ὑπ' αὐτῷ τεταγμένας. ἐκεῖνα δὴ οὖν ὁ
B βασιλεὺς μεμνημένος, ἐπειδὴ καὶ ταῦτα ἐπέπυστο,
αὐτίκα ἐπέθετο καὶ τοίνυν παραλύσας τὸν Βέσσαν
τῆς ἀρχῆς, καὶ πρὸς γε ἀφελόμενος αὐτὸν τὰ οἰκεία
ἐς Ἀβασγούς ἐξέπεμψεν, ἐκείσε μενοῦντα ἕως ἂν
ἕτερόν τι ἐπ' αὐτῷ διανοηθείη. τῷ δὲ Μαρτίνῳ
πολλὰ νεμεσήσας, ὅμως αὐτῷ τὰ πρωτεῖα τῆς ἡγε-
μονίας παρέσχέτο, καὶ ἦν ἐν τοῖς στρατηγοῖς πρῶ-
τιστος μὲν αὐτός, Ἰουστίνος δὲ δεύτερος, καὶ Βούζης

a. C. 554 ^{Iusti-} ^{niani 28} αὐ μετ' ἐκείνον, καὶ ἐξῆς οἱ ἄλλοι ὡς ἕκαστοι. αἰεὶ
μὲν οὖν καὶ πρότερον Μαρτίνῳ τε καὶ Ρουστίκῳ
οὐκ ὀρθῶς τὰ ἐς Γουβάζην δέκατο, ἀλλὰ δυσμένειά
τις αὐτοῖς ὑπετύφετο, βαρεῖά τε καὶ δεινοτάτη ὄσῳ
καὶ διεκλάνθανε, λαβοῦσα μὲν τὴν ἀρχὴν ὑπὸ φθό-
ρου καὶ βασκανίας, ἀρθεῖσα δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον τῷ
ξυνεχεῖ καὶ ἀλογίστῳ τῆς ὑποψίας. ἅπαν γὰρ ὅτιοῦν
ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον τῷ πεπονθότι τῆς ψυχῆς
ἐξετάζοντες, καὶ πάντως ἀχθόμενοι, ὑπέτρεφον τὸ
10 χαλεπαίνον καὶ ἐπερρώννον. ἐπεὶ δὲ ἐκείνος ὑπο-
τοπήσας τὸ ἔχθος, καὶ τὸ λοιπὸν ἐς τὸ ἀντιλυπεῖν
προηγμένος, ἐκακηγόρει γε αὐτοὺς πολλὰκις ὡς
ἀνάνδρους καὶ ἀλαζόνας, καὶ οὐδὲν ὅτιοῦν μέλον
αὐτοῖς τῶν πρακτέων, ἐς τε τὰ ξυμπόσια καὶ τοὺς
15 ξυλλόγους νεμεσῶν αἰεὶ διετέλει, καὶ οὐδὲ πρεσβείας
τυχὸν ἀφιγμένης ἐκ τῶν προσοίκων ἐθνῶν ἀνίει καὶ
ὑπεστέλλετο· οἱ δὲ ταῦτά τε οὐκ ἐνεγκόντες καὶ
πρὸς γε τὰς ἐς βασιλέα διαβολὰς ἐν ὀργῇ ποιησά-
D μνοι, καὶ γινώσκοντες ὡς οὐκ ἀνήσει διελέγκων
20 εἰ που καὶ αὐθις σφαλεῖεν, ἐβουλεύοντο ἐκποδῶν
τὸν Γουβάζην ποιήσασθαι, ὡς ἂν τίσαντο τε αὐτὸν
τοῦ φθάσαντος πέρι καὶ τὸ λοιπὸν οὐδὲν ὅτι δει-
μαίνοιεν.

3. Πολλὰ δὴ οὖν κατὰ σφᾶς κοινολογησάμενοι
25 καὶ πέρας ἐπὶ τῆδε στάντες τῇ γνώμῃ, ἐπειδὴ αὐτὸν
οὐ πρότερον διαχειρίσασθαι ᾔφοντο χρῆναι πρὶν ἂν V. 54
καὶ τοῦ βασιλέως ἀποπειραθῆεν, στέλλονσιν ἐς τὸ
Βυζάντιον Ἰωάννην τὸν Ρουστίκου ἀδελφόν, ἀργε-
λοῦντα δῆθεν ὡς μηδίζων ὁ Γουβάζης πεφώραται. P. 75
30 καὶ οὖν ἐς λόγους ὁ Ἰωάννης τῷ βασιλεῖ λαθραῖ-
οτάτα ἀφιγμένος διέβαλλε τὸν Γουβάζην ὡς ἀπο-
στάνα ἤδη καὶ τοὺς Πέρσας ἐπαγόμενον καὶ οὐκ ἐς

μακρὰν τὴν χώραν ἐπ' ἐκείνους μεταθήσονται, εἰ μὴ
 θάπτον ὄψω δὴ οὖν τρόπῳ διακωλυθείη. ὁ δὲ βασι-
 λεὺς καταπλαγείς μὲν τῷ παραλόγῳ, οὐπω δὲ τελεώ-
 τατα πεπιστευκώς, ἀλλ' ἐπὶ μέσης τινὸς χωρήσας
 ἐννοίας, "ἄγε" ἔφη "ὅπως τὸν ἄνδρα παρασκευάσοιτε
 ὡς ἡμᾶς ἐνθάδε γενέσθαι". δεισας δὲ ὁ Ἰωάννης
 μήποτε, εἰ γε ἐκεῖνος ἀφίκοιτο, τὰ τῆς ἐπιβουλῆς
 ἀνακαλυφθείη, "εἶεν" ἔφη "ὦ δέσποτα, τί δὲ ἄρα
 ποιητέον ἡμῖν, εἰ γε ἐκὼν εἶναι παραγενέσθαι ἤμιστα
 ἔλοιτο;" ἀναγκαστέον αὐτὸν ἢ δὲ ὁ βασιλεὺς "κατή-
 ζοον ὄντα καὶ πάσῃ μηχανῇ ἐκπεμπτέον." εὐθύς δὴ
 οὖν ὑπολαβὼν ὁ Ἰωάννης ἀναγκαζόμενος δὲ εἰ γε
 ἀντισταίη, τί ἂν γένοιτο ἐπὶ τούτοις;" "τί δὲ ἄλλο
 γέ" ἔφη ὁ βασιλεὺς "ἢ πείσεται τὰ τῶν τυράννων
 καὶ κάμισα ἀπολείται;" "οὐδὲν οὖν ἔσται δέος" ἢ
 δὲ ὁ Ἰωάννης "τῷ τούτῳ ἀποκτενοῦντι;" "οὐ μὲν
 οὖν" ἔφη, "εἴγε ἀντιπατόμενος καὶ ἀνηκουστῶν ὡς
 πολέμιος διαφθαρείη". τοιαῦτα δὲ τοῦ βασιλέως
 ἀποκριναιμένου καὶ παραπλήσια τούτων ἐν ἐπιστολῇ
 τοῖς στρατηγοῖς σημήναντος, οὐδὲν ἔτι ὁ Ἰωάννης
 περαιτέρω ἀνεπνυθάνετο, ἀλλ' ἐπειλήφθαι ἤδη καὶ
 ἔχεσθαι τοῦ ζητουμένου ἀποχρώτως ἠγούμενος ἐπα-
 νῆκεν αὐθις ἐς Κόλχους τὸ γράμμα τοῦτο ἐπιφερό-
 μενος· ὁ δὲ Μαρτίνος τε καὶ Ρούστικος ἀναλεξά-
 μενοι, καὶ μάλα εὐπρεπῶς ἐσκευωρήσθαι τὸ δρᾶμα
 εὐρόντες, εὐθύς ἐπὶ τὴν πράξιν ἐχώρουν. ξυγκα-
 λεσάμενοι δὴ οὖν Ἰουστίνον τε καὶ Βούξην καὶ τὸ
 μελετηθὲν ἀποκρύπτοντες, χορῆσαι ἔφασαν τὴν τα-
 χίστην ὡς Γουβάξην ἰέναι, ξὺν αὐτῷ τε βουλευέσθαι
 ὅπως τοῖς ἐς Ὀνόγουριν Πέρσαις κοινῇ ἐπελευσό-
 μεθα. οἱ δὲ τούτοις πεπεισμένοι ξυνεπορεύοντο.
 εἶπετο δὲ αὐτοῖς βραχεῖά τις ἐκ τῶν ταγματῶν

ἀπόμοιρα· γνοὺς δὲ ὁ Γουβάξης ὡς αὐτίκα μάλα οἱ
 στρατηγοὶ ἐπ' αὐτὸν ἤξουσι, καὶ οὐδὲν ὀτιοῦν ἀντί-
 ξουν ὑποτοπήσας, παραγίγνεται ἀμφὶ τὸν Χαβοῦν D
 ποταμόν. ἐνταῦθά τε αὐτοῖς ὁ δειλαῖος ὑπαντιάζει
 ἀφύλακτός τε καὶ θαρραλέος καὶ λίαν ὀλίγους τῶν
 ὀπαδῶν ἐπαγόμενος, καὶ τούτους ἀνόπλους καὶ οὐκ
 ἐς μάχην παρεσκευασμένους. πῶς δὲ οὐκ ἂν οὕτως
 ἔκετο παρὰ φίλους τε καὶ ξυνήθεις καὶ φύλακας τῆς
 χώρας καὶ ἤμιστα πολεμίους, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ
 τῶν ὀθνεῖων ἐχθρῶν ἀλεξήτηρας;

4. Οὕτω δὲ ἐπὶ τῶν ἵππων ἤμενοι ἅπαντες διε-
 λέγοντο ἀλλήλοις ὅπως τὰ παρόντα θετέον· καὶ τοί-
 νυν ὁ Ρούστικος "ἄγε" ἔφη "ὦ Γουβάξη, ὅπως ἡμῖν
 ξυνάροιο καὶ ξυνεπιλήψῃ τοῦ πόνον κατὰ Περσῶν
 ἰούσι, τούτων δὴ τῶν ἐς Ὀνόγουριν ἰδρυμένων.
 αἰσχροὺν γὰρ εἰ καθεδοῦνται ἀδεῶς ἐπὶ πλείστον ἐν
 μέσῃ τῇ ἡμετέρα χώρᾳ, καὶ ταῦτα ὀλίγιστοι ὄντες P. 76
 καὶ οὐδαμῶς ἀξιόμαχοι". "ἀλλ' ὑμᾶς γε μόνους" ἢ
 δὲ ὁ Γουβάξης "ἀνάγκη, ὦ γενναῖοι, ἐν τῷδε δια-
 γωνίσασθαι ὡς καὶ μόνους τῶν ξυνεγεχθέντων
 αἰτιωτάτους. εἰ γὰρ μὴ ἡραστῶνῃ πολλῇ ἀμφὶ τὰ
 πρακτέα εἴχεσθε καὶ ὀλιγωρία, οὔτ' ἂν τὸ φρούριον
 ἡμῖν τοῦτο ἐπετειχίζετο οὔτε οὕτως ἀκλεῶ φυγὴν
 καὶ ἀσχήμονα ὑποστάντες ἐδραπετεύετε, οὔτε ἄλλο
 τι ἐγίγνετο τῶν οὐ προσημόντων. νῦν δὴ οὖν, ὦ
 λῶστοι, εἰ γε δόξης ἐρασταὶ εἶναι φατε καὶ στρατη-
 γικῷ φρονήματι γάνυσθε, τὸ παρειμένον ὑμῖν
 ἀνακλητέον. ὡς ἔγωγε οὐ ποτε ἔψομαι οὐδὲ ξυνδια-
 κινδυνεύσαιμι, πρὶν ἂν ἅπαντα ἐκθεραπευθείη πρὸς
 ὑμῶν τὰ ἡμαρτημένα". τούτων δὲ εἰρημένων, αὐ-
 τίκα, ὡς περ τῆς ἀντιλογίας ἀποχωρήσας πρὸς ἔλεγχον
 τοῦ μηδισμοῦ καὶ τυραννίδος μεμελετημένης, ὁ

α. C. 554¹ Iωάννης ἐκεῖνος, ὁ τῶν δεινῶν ἀγγελιαφόρος, σπα-
 Iusti-
 niani²⁸ σάμενος ἠρέμα τὸ ἐγχειρίδιον παῖει τὸν Γουβάξην
 V. 55 ἀμφὶ τὸ στέρον, οὐπω καιρίαν. ὁ δέ, ἐτύγχανεν
 γὰρ ἐναλλάγδην ἔχων τὸ πόδε ὑπὲρ τὸν ἀγκύνα
 τοῦ ἵππου, ἀθρόον κατέπεσεν, οὐ τοσοῦτον, οἶμαι, 5
 τῇ πληγῇ τῆς χειρὸς ὅσον τῷ ἀπροσδοκίῳ κατα-
 βεβλημένος. ἰλυσπώμενον δὲ αὐτὸν ἔτι καὶ ἀναστη-
 σείοντα παραστάς ὁ τοῦ Ῥουστίκου δορυφόρος,
 προστεταγμένος αὐτῷ, καὶ ξίφει πατάξας τὴν
 κεφαλὴν τελεώτατα κατακτείνει. οὕτω μὲν οὖν τὸν 10
 C Γουβάξην καὶ ἐπὶ τοιοῦδε ἀνηρησθαί φασιν οἱ τὰ
 ἀκριβεστάτα γινώσκουσιν πεπιστευμένοι. Ἰουστίνος
 δὲ καὶ Βούξης ἤσχαλλον μὲν καὶ ἔδυσφόρουν καὶ
 ξυμφορὰν τὸ πραχθὲν ἐποιούντο, ἥσυχίαν δὲ ὅμως
 ἤγον, οἰόμενοι βασιλεῖα Ἰουστινιανὸν ταῦτα σαφῶς 15
 ἐπιστεῖλαι. ὁ δὲ τῶν Λαζῶν ὄμιλος διαταράχθη τε
 ἅπας καὶ δυσθυμία κατείχοντο, ὥς μήτε ἀναμίγνυσθαι
 τὸ λοιπὸν τοῖς Ῥωμαίοις μήτε ξυνεπιστρατεύειν
 αἰρεῖσθαι, ἀλλὰ τὸν νεκρὸν ἢ νενομίσται καταχά-
 σαντες ἕμενον οὕτως ἀπόμαχοι, ὥς δὴ δεινὰ ὑβρισμέ- 20
 νοι καὶ τὴν πάτριον δόξαν ἀποβεβληκότες.

5. Μέγιστον γὰρ ἔθνος καὶ ἀγέρωχον οἱ Λαζοὶ
 D καὶ μεγίστων ἄλλων κρατοῦσι, τῷ τε παλαιῷ τῶν
 Κόλχων ὀνόματι βρενθνόμενοι πέρα τοῦ μετρίου
 μεγαλανοῦσι, καὶ τάχα οὐ λίαν ἀλόγως. ἐν γὰρ 25
 τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὅσα ὑφ' ἑτέραν βασιλείαν τετάχεται,
 οὐκ οἶδα ἔγωγε ἄλλο οὕτω κλεινὸν που φύλον καὶ
 εὐδαμον, πλούτου τε ὑπερβολῇ καὶ πλήθει κατη-
 κόων, τόπων τε εὐκαιρία καὶ ἀφθονία τῶν ἐπιτη-
 δεῖαν καὶ τῇ τῶν ἡθῶν εὐκοσμία τε καὶ δεξιότητι. 30
 καὶ τοίνυν οἱ μὲν πάσαι οἰκίητορες τῶν ἐκ τῆς
 P. 77 θαλάττης ἀγαθῶν ἀγνωῆτες παντάπασιν ἐτύγχανον

ὄντες, οἷς γε οὐδὲ ὄνομα νεῶς ἠκούετο, πρὶν γε δὴ
 αὐτοῖς τὴν Ἀργῶ ἐκείνην ἐπιφοιτῆσαι. οἱ δὲ νῦν
 καὶ ναυτίλλονται γε οὕτω παρασχὸν καὶ τὰ τῆς
 ἐμπορίας κομίζονται κέρδη. εἰσὶ τε οὐ βάρβαροι τὸ
 5 λοιπὸν οὐδὲ οὕτω βιοτεύουσιν, ἀλλ' ἐς τὸ πολιτικόν
 τε καὶ ἐννομον μεταβέβληται τῇ πρὸς Ῥωμαίους
 ἐπιμιξία· ὥστε εἰ τις τοὺς χαλκόποδας ταύρους
 περιέλοι καὶ τὰς τῶν γηγενῶν ἀναβλαστήσεις καὶ
 ὅποσα ἄλλα τερατώδη καὶ ἄπιστα τῇ ποιήσει ἀμφὶ
 10 τῷ Αἰήτῃ κεκόμψενται, εὔροι γε ἂν τὰ παρόντα
 πολλῶ τῶν προτέρων ἀμείνονα. τοιοῦτοι δὴ οὖν
 ὄντες οἱ Λαζοὶ εἰκότως οὐκ ἀνεκτὰ ἡγοῦντο πεπον-
 θέναι, ὥς δὴ τὸν βασιλεῖα σφῶν παραλόγως ἀφηρη- B
 μένοι. ἀντίκα δὲ οἱ Ῥωμαῖοι, Μαρτίνου ἐξοτρύ-
 15 νουτος, ἠπείγοντο πανσυδὶ ἐπιθέσθαι τοῖς ἐς Ὀνό-
 γουριν Πέρσαις. τῆνδε δὲ τὴν ἐπωνυμίαν ἐκ παλαιῷ
 ἔλαχεν τὸ χωρίον, Οὐννων ἴσως ἐν τοῖς ἄνω χρό-
 νοῖς, τῶν δὴ Ὀνογοῦρων ἐπιλεγομένων, αὐτοῦ που
 ξυμβalόντων τοῖς Κόλχοις, καὶ εἶτα νενικημένων,
 20 καὶ ὥσπερ μνημεῖον χάριν καὶ τροπαίου τὴν ἐπί-
 κλησιν ταύτην τῶν ἐπιχωρίων ἐπενεγκόντων. νῦν
 δὲ οὐχ οὕτω παρὰ τοῖς πολλοῖς ὀνομάζεται, ἀλλ'
 ἐπειδὴ Στεφάνου τοῦ θεσπεσίου ἱερὸν ἐνταῦθα
 25 ἴδονται, ὃν δὴ πρῶτον πάσαι φασὶν ὑπὲρ τῶν Χρι-
 στιανοῖς ἄριστα δοκούντων ἐθειλοντὴν διακινδυνεύ-
 σαντα ὑπὸ τῶν ἐναντίων καταλευσθῆναι, τῷ ἐκείνου C
 ὀνόματι καλεῖσθαι τὸν τόπον νενομίσται. ἡμᾶς δὲ
 οὐδέν, οἶμαι, τὸ κωλύον ἐς γνώρισμα τῇ ἀρχαιο-
 τάτῃ χρῆσθαι προσηγορία, ἐπεὶ καὶ ξυγγραφῇ μᾶλλον
 30 προσήκει. ὁ δὴ οὖν τῶν Ῥωμαίων στρατὸς ἐς Ὀνό-
 γουριν ἵνα παρεσκευάζοντο. οἱ γὰρ τοῦ μιάσματος
 βουληφόροι ἐς τοῦτο ἐνέκειντο, ἐλπίζοντες ὁσπίως
 16*

α. C. 554
Iusti-
niani 28
τοῦτο δὴ τὸ φρούριον καταστρέψασθαι· ταύτη τε
τὸν βασιλέα, εἰ καὶ τὰ τοῦ δόλου γνοίη, μὴ λίαν
αὐτοῖς χαλεπήναι, ἀλλὰ τῇ τελευταία πράξει ἐν
καιρῷ γιγνομένη τὸ ἐπίκλημα διαλύσαι. ἅπαντες
τοιγαροῦν οἱ τε στρατηγοὶ καὶ αἱ δυνάμεις ἐν τῷ
Ἀρχαιοπόλειως πεδίῳ στρατοπεδευσάμενοι τοὺς τε
καλουμένους σπαλιάνους ἐπεσκεύαζον καὶ τὰ τῶν
μεγάλων λίθων ἀκοντιστήρια καὶ ἄλλα ἄττα τοιάδε
ὄργανα, ὡς, εἰ δεήσοι, τειχομαχήσουτες. ἔστι δὲ ὁ
σπαλιῶν πλέγμα ἐκ λύγων ἐς ὀροφῆς τύπον ἐξεργα-
σμένον, στεγανόν τε τῇ πυκνώσει καὶ ἀμφορεφές,
τῷ ἐκατέρωθεν τὰ πλευρὰ ἐς τὰ κάτω παρατετάσθαι
καὶ περιβάλλειν τὸ ὑπερχόμενον. δέξοις δὲ ὑπερθεῖν
καὶ διφθέρας ἐπιβάλλοντες πάντοθεν περικαλύπτουσι
τὸ μηχάνημα, τοῦ μᾶλλον ἔρῃμα εἶναι καὶ ἀπο-
κρούειν τὰ βέλη. ἄνδρες δὲ ἔνδον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ
ὑποκρυπτόμενοι αἰρουσί γε αὐτὸ ἀφανῶς καὶ ἢ
βούλονται διακομίζουσιν. ἐπειδὴν δὲ προσενεχθεῖη
πύργῳ τυχόν ἢ περιβόλῳ, τότε δὴ νέρθην ἐκείνοι
τὴν προσκειμένην γῆν ἀνορύττοντες καὶ τὸν χοῦν
ἀνιμώμενοι, ἀπογυμνοῦσι τὰ θεμέλια, καὶ εἴτα
μοχλοῖς τε καὶ σφύραις ἐνδεδεχέστατα πλήττοντες
κατασείουσιν τὴν οἰκοδομίαν. οὕτω μὲν οὖν οἱ Ῥω-
μαῖοι τὰ ἐς πολιορκίαν παρεσκευάζοντο.

6. Ἐν τούτῳ δὲ ἀλίσκεται τις Πέρσης ἀνὴρ ὑπὸ
τῶν Ἰουστίνου δορυφόρων ἀνὰ τὸ φρούριον πορευό-
μενος. ἐπεὶ δὲ ἐς τὸ στρατόπεδον ἐκεκόμεστο,
ἠναγκάσθη μαστιγούμενος ξὺν ἀληθείᾳ ἐρεῖν τὰ
τῶν οἰκείων βουλευματα. καὶ δῆτα ἀπήγγελλεν ὡς
ὁ μὲν Ναχοραγὰν ἐς Ἰβηρίαν ἤδη ἀφίκται, αὐτὸν
δὲ ἀπεσταλκῶς εἶη τὰ ἐνταῦθα στρατεύματα ἐπι-
θαρρυνούντα, ὡς αὐτίκα μάλα τοῦ στρατηγοῦ

α. C. 554
Iusti-
niani 28
παρεσομένον. "οἱ δὲ ἐς Μουχρίσιον τε καὶ Κοτάσιον
τεταγμένοι Πέρσαι οὐκ ἐς μακρὰν ἤξουσιν" ἔφη
"προσβοηθήσονται τοῖς ἐς Ὀνόγουρον ὁμοφύλοις,
ἐγνωσμένον αὐτοῖς ὡς ἐπ' ἐκείνους ἰέναι δια-
νοεῖσθε." τούτων δὲ εἰρημένων, αὐτίκα οἱ τῶν
Ῥωμαίων στρατηγοὶ ἐβουλεύοντο ἀμφὶ τῶν παρόν-
των. καὶ Βούξης μὲν ἔφασκεν χρῆναι πρότερον
παντὶ τῷ στρατῷ ὑπαντιάζειν τοῖς ἐπερχομένοις.
τούτων γάρ, ὡς τὸ εἶκος, διὰ τὴν ὀλιγότητα κω-
μένων, ἐπόμενον εἶναι τοὺς ἐν τῷ φρουρίῳ τάχιστα
προσχωρήσειν, ἐρήμονος γεγενημένους· εἰ δέ γε καὶ
ἀντισταῖεν, ἀλλ' οὐδενὶ πόνῳ διαφθαρήναι. ἤρεσκε
δὲ ταῦτα καὶ Οὐλίγαγγον, τὸν τοῦ Ἐρουλικῆς στρα-
τεύματος ἡγεμόνα. τοιγάρτοι ἐκεῖνος θαμὰ ἐπεφθέγ-
γετο παροιμιῶδες τι, βερβαρικὸν μὲν καὶ ἀφελές,
ἐνεργὸν δὲ ὅμως καὶ χρησίμον· ὡς δεῖ πρότερον
ἀποσοβεῖν τὰς μελίττας, καὶ ἔπειτα τὸ μέλι σχολαί-
τερον ἀναρεῖσθαι. ὁ δὲ Ῥούστικος, θρασύτερος γάρ
ἤδη ἐγεγόνει καὶ τυραννικώτερος, ὥσπερ, οἶμαι, τῷ
ἀδικήματι φροναττόμενος καὶ τῇ πρὸς Μαρτίνον ὁμο-
φροσύνῃ, ἔσκωπτε γε τὸν Βούξην ἀναφανδὸν καὶ
ἐπεκεστόμει, ὡς οὐπόποτε τὰ δέοντα λογιζόμενον. Δ
κράτιστον δὲ ἔλεγεν εἶναι περὶ τῷ μὲν πόνῳ τὸ
στράτευμα ἤμιστα ἐπιτρέβειν, ἅπαντας δὲ τῷ φρου-
ρίῳ πελάσαντας ἡδίστως γε αὐτὸ καταστρέψασθαι
καὶ προτερῆσαι τὴν ἔξωθεν ἐπικουρίαν· ὀλίγους δέ,
εἰ γε ἄρα, στέλλειν ἐπ' ἐκείνους, τὸ τάχος τῆς ἐφό-
δου διακωλύσουσας. καὶ ἦν μὲν πολλῶ ἀμείνονα τὰ
τῷ Βούξῃ βεβουλευμένα, καὶ τῆς φύσεως ἐχόμενα
τῶν πραγμάτων, στρατηγία τε ἀρίστη πρόποντα καὶ
τὸ δραστήριον ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ παρεχόμενα. ἐπεὶ
δέ, ὡς εἰοικεν, ἅπανα ἢ πληθὺς τοῦ ἔργου μετελήφει

α. C. 554
Iusti-
niani 28

τῷ ξυνεῖναι τε καὶ ἐπεσθαι τοῖς μαιφόνοις, ἢ κακίῳν
τε καὶ ἀξύμφορος νενίκηκεν γνώμη ὡς ἂν παραχοῖμα
ὑπόσχοιεν δίκας. στέλλονται μὲν γὰρ ἐπ' ἐκείνουσ
P. 79 τοὺς ἐκ Μουχειρίσιδος ἐρχομένους ἄνδρες ἰππῳτάι
οὐ πλείους ἢ ἑξακόσιοι. ἤγουντο δὲ αὐτῶν Λαβρα-
γέσας τε καὶ Οὐσίγαρδος, ἄμφω μὲν βαρβάρω τὸ
γένος, Ῥωμαϊκῶν δὲ ταγματῶν προεστηκότε. οἱ δὲ
ἄλλοι ἅπαντες ἅμα τοῖς στρατηγοῖς τῷ φρουρίῳ
προσβαλόντες εὐθύσ ἐργον εἶχοντο. τὰς τε γὰρ
μηχανὰς ἐκίνουν καὶ τῶν πυλῶν ἀπεπειρῶντο καὶ 10
ἀμφικυκλώσαντες τῷ πλήθει τὸν περίβολον πάντοθεν
ἐσηκόντιζον. οἱ δὲ Πέρσαι, ἀλλὰ γὰρ καὶ οὗτοι ἀνὰ
τὰς ἐπάλλεξας διαθέντες ὡς οἷόν τε ἦν ἐκ τῶν παρόν-
των ἠμύνοντο, βέλη τε ἀφιέντες συχνὰ καὶ τὰ
V. 57 ἐκτοσθεν φυλαττόμενοι. ὀθόνας γὰρ τινὰς καὶ 15
ἀπλοῖδας ἐκ τοῦ μετεώρου κρεμάσαντες ταύτη τὰς
B βολὰς ἀσθενεστέρας ἀπετέλουν, ἐν τοῖσδε πρότερον
περιμορφομένας, σπουδῇ τε πολλῇ καὶ προθυμίᾳ κατ'
ἀλλήλων διεμάχοντο. καὶ εἶκασεν ἂν τις παρατάξει
μᾶλλον ἢ πολιορκία τὸ χροῖμα. τσαύτη ἄρα ἦν 20
ἐκατέρωθεν ἡ ταραχὴ καὶ ἡ τῶν ἔργων ἐπίδειξις,
τῶν μὲν ὑπὲρ τῆς σφῶν σωτηρίας ἀγωνιζομένων,
ὡς οὐ μετρίῳ περιστάντος κινδύνου, τοῖς δὲ καὶ
μᾶλα αἰσχροῦν εἶναι δοκοῦν ἅπαξ ἐπελθοῦσιν ἀπρά-
κτοις ἐπανιέναι καὶ μὴ οὐχὶ παραστήσασθαι τὸ ἐπι- 25
τείχισμα καὶ ἀπαλλάξαι τὴν Ἀρχαιοπόλιν γειτονή-
ματος πολεμίου.

7. Οἱ δὲ ἄλλοι Πέρσαι ἐς τρισχιλίους ἰππῳτάσ
μαχίμους ξυντεταγμένοι, ἄραντες ἐκ τε Κοταίσλιον
C καὶ Μουχειρίσιδος, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν Ὀνόγουριν. 30
πορευομένοις δὲ αὐτοῖς ἐκμελέστερον καὶ οὐδὲν ὅ τι
πολέμιον διανοομένοις, ἐσπίπτουσιν ἀθρόον οἱ ἀμφὶ

α. C. 554
Iusti-
niani 28

τὸν Λαβραγέξαν καὶ Οὐσίγαρδον, καὶ τῷ αἰφνιδίῳ
γε αὐτοὺς καταπλήξαντες εὐθύσ ἐς φυγὴν ἔτρεψαν.
τούτου δὲ ἀπηγγελεμένου τοῖς πολιορκούσι Ῥωμαίοις,
αὐτίκα οἷγε θαρραλεώτερον ἐπιφερόμενοι τὰ τε παρα-
5 πετάσματα ἐκείνα καθείλκον καὶ ξὺν ἀκοσμία πολλα-
χοῦ τοῦ τείχους διεσκεδάννυντο, ὡς ἄσδίως τὸ
λοιπὸν τὰ τῆδε ἅπαντα διαρπασόμενοι, ἄτε δὴ τῶν
ἔξωθεν δυσμενῶν πεφευγῳτῶν καὶ οὐθενὸς ἐτι
ἐνοχλήσοντος. ἀλλ' ἐκείνοι τάχιστα καταμαθόντες
10 ὡς οὐχ ἅπασ αὐτοῖς ὁ τῶν Ῥωμαίων ἐπῆλθεν στρα- D
τός, ἤπερ τὴν ἀρχὴν φῆθησαν, ὀλίγοι δὲ σφόδρα
καὶ ὅσοι κατάσκοποι μᾶλλον ἢ πολεμισταὶ ἀξιόχραιο
νομισθῆναι, ἐπιστρέφουσιν ἐξαπιναιῶσ ἐπ' αὐτοὺς
ἀλαλάζοντες. οἱ δὲ τὴν μεταβολὴν οὐκ ἐνεγκόντες
15 ἐς παλίωξιν μετεχώρουν καὶ πολλῇ ἐφευγον ξὺν
ταχυτητί. εἶποντο δὲ αὐτοῖς ὡς πλησιαστάτα καὶ οἱ
Πέρσαι διώκοντες, ὥστε ἀμέλει ξυνενεχθῆναι, τῶν
μὲν ἐλεῖν, τῶν δὲ ἀποδιδράσκειν ἐπειγομένων, ἄμφω
τούς τε φεύγοντας ἅμα καὶ τοὺς ἐς τὴν δίωξιν
20 ἐγκειμένους παρὰ τὰ ἄλλα τῶν Ῥωμαίων στρατεύ-
ματα μιγάδην ἰκέσθαι. θορύβου δὲ πολλοῦ, ὡς τὸ
εἰκόσ, ἀναστάντος, ἅπαν δὴ τὸ πλήθος, περιφορο- P. 80
νήσαντες τὴν πολιορκίαν καὶ τὴν ὅσον οὐπω ἐπι-
σθεῖσαν ἐσεσθαι πόρθησιν τοῦ φρουρίου, καὶ δὴ
25 ξὺν τοῖς στρατηγοῖς ἀπιόντες ὄχοντο, οὔτε διαγνώναι
ἀναμείναντες ὅ τι ποτέ ἐστι τὸ γεγενημένον ἢ ὀπό-
σοι ὄντες αὐτοὶ εἶτα ὑφ' ὅσων ἐλαύνονται, ἀλλ'
ἤεσαν οὕτω δρομαῖοι καὶ διαταράττοντο, καθάπερ
πανικῳ δειμάτος ἐμπεσόντος. οἱ δὲ Πέρσαι κατὰ
30 τὸ μᾶλλον θαρρήσαντες πλέον ἐδίωκον. ἐπεὶ καὶ οἱ
ἐν τῷ φρουρίῳ, ἐθεῶντο γὰρ τὰ ποιούμενα, ἐκβάντες
ἀθρόον ἀνεμίγνυντο τοῖς ἄλλοις, ὁμόσε τε τὸ λοιπὸν

a. C. 154
Iusti-
niani 28 ἐπιστόμενοι λαμπροτέρην τὴν φυγὴν τῶν ἐναντίων
είργασαντο. καὶ ὅσον μὲν ἵππικὸν τῶν Ῥωμαίων,

B ῥαδίως ἐκείνοι ἐξω βελῶν ἀπεκομίσθησαν, ὠκύντατα
διαθέοντες· τοῦ δὲ πεζοῦ ὁμίλου πολλοὶ ἀπεκτείνοντο
πιεζόμενοι τῇ γεφύρᾳ τοῦ Καθαροῦ λεγομένου ποτα- 5
μου, δι' ἧς ἔδει πάντως πορεύεσθαι. ἐνταῦθα γὰρ
διὰ τὴν στενότητα πολλοὶ ἅμα περαιοῦσθαι οὐχ οἰοί-
τε ὄντες ὠθίζοντο ἀλλήλους καὶ ἀντεώθουν. καὶ οἱ
μὲν αὐτῶν ἐς τὰ τοῦ ποταμοῦ ἐξέπιπτον ῥέθρα, οἱ
δὲ ἀνελιττόμενοι ἐς τὰ ὀπίσω καὶ ὑποουστοῦντες ὑπὸ 10
τάς τῶν πολεμίων ἐρίγγοντο χεῖρας. καὶ ἦν ἀπαν-
ταχοῦ κίκιστα κακίστοις ἀνακεκραμένα. ἴσως δὲ ἂν
ἅπαντες ἐν τῷ τότε πανωλεθρία διεφθάρησαν, εἰ
μὴ Βούξης ὁ στρατηγός, βοώντων γε αὐτῶν καὶ
ὀλοφρομένων, ξυνεῖς τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου, 15

C ἐπιστρέψας ἅμα τῇ οἰκείᾳ δυνάμει καὶ ἀντιταξάμενος
τοῖς βαρβάροις ἀνέκοψεν ἠρέμα τὴν δίωξιν, ἕως
ἐκείνοι τὴν γέφυραν διαβίαντες ἐν τῷ ἀσφαλεῖ μόλις
ἐγένοντο, ἤπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἅπαντες. ἐν μὲν γὰρ

V. 58 τῷ προτέρῳ στρατοπέδῳ, ὃ δὴ ἀρχοῦ Ἀρχαιοπόλεως 20
ἐπεποιήντο, οὐδεὶς ὅστις αὐτῶν ἐπανήκε. παραδρα-
μόντες δὲ τοῦτο ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καὶ ἅπαντα ὅποσα
ἐπήγγοντο ἐδώδιμά τε καὶ ἄλλως ἀναγκαῖα καὶ τίμια
ἐνταῦθα καταλελοιπότες καὶ ἐν τοῖς ἐνδοτέρῳ χωρίοις
ἀποσεσωσμένοι, οὐ μόνον εὐκλεᾶ καὶ ἀγέρωχον, 25
μᾶλλον μὲν οὖν καὶ κερδαλέαν τὴν νίκην τοῖς πολε-
μίοις παρέσχοντο.

8. Οὗτοι γὰρ ἀνδρῶν ἔρημα τὰ ἐκείνη πεδία

D εὐρόντες διέλυσάν τε τὸ χαράκιμα καὶ ἅπαντα τὰ
ἐντὸς λημισάμενοι οὕτω δὴ γεγηθότες ἐπανήλθον ἐς 30
τὰ οἰκεία καὶ τῆς προτέρας αὐτῆς χώρας ἐκράτουν.
καίτοι πῶς οὐ λίαν ἀρίδην ὡς θεῖόν τι μῆνιμα

τοῦ ἀνοσίου αἵματος ἕκατι τὰ Ῥωμαίων ἔσφηλε πλήθη, a. C. 154
οἳ γε ἐβουλεύσαντο τε τὰ χεῖριστα καὶ ὄντες οὐ Iusti-
niani 28 μείον ἢ πέντε μαχίμων ἀνδρῶν μυριάδες ὑπὸ τρισι-
λίω Περσῶν ἀγεννώως οὕτω πεφεύγασιν, πλείστους
5 ὅσους ἀποβεβληκότες; πλὴν ἀλλ' αὐτοὶ γε οἱ τῆς
μιαφρονίας ἐργάται οὐκ ἐς μακρὰν τὴν τελευτάτην
ἀνέπλησαν δίκην, ὡς προϊόντες ἀφηγησόμεθα. τότε
δὲ χειμῶνος ἐπιλαβομένον ἀνὰ τὰ πολισμάτα τε καὶ P. 81
φρούρια ἅπας ὁ στρατὸς ἐσκαδάννυτο, ἤπερ ἐκάστη
10 διαχειμάζειν ἐτέτακτο. ἐν τούτῳ δὲ τὰ τῶν Κόλχων
πράγματα ἀμφίβολά γε ἦν ἐς τὰ μάλιστα καὶ τετα-
ραγμένα. τοιγάρτοι καὶ ἅπαντες οἱ ἐν τέλει διηπό-
ρουν τίνες ἂν γένοιτο καὶ ὅποι τραπέειεν. καὶ οὖν
ὑπὸ τινα φάραγγα τοῦ Κανκάσου ἀγείραντες ἐν
15 ἀπορρήτῳ τὸ πλείστον τοῦ ἔθνους, ὡς ἂν μὴ ἔκπυστα
εἶη τοῖς Ῥωμαίοις τὰ μελετώμενα, βουλήν προυτί-
θεντο πότερον ἐπὶ Πέρσας μεταχωρητέον ἢ μενετέα
ἔτι παρὰ Ῥωμαίοις. αὐτίκα δὲ πολλοὶ ἀπεροίπτοντο
λόγοι, οἱ μὲν ἐπὶ τάδε, οἱ δὲ ἐπὶ θάτερα προκαλού-
20 μενοι. ἦν δὲ ἄκριτος ἡ βοή καὶ ταραχώδης, μήτε
τοῦ λέγοντος ὅστις εἶη μήτε ὃ τι ποτὲ λέγοι δια- B
γινωσκομένον σαφῶς. τότε δὴ οὖν οἱ δυνατώτατοι
σιγὴν μὲν τοῖς πλήθεσιν ἔχειν παρεκελεύοντο,
παριέναι δὲ τὸν βουλόμενον ἐν κόσμῳ καὶ τὸ πρα-
25 κτέον διεξιέναι ὅστις ἂν οἶός τε ἦ. ἀνὴρ δὲ τις τῶν
λογιωτάτων, Αἰήτης ὄνομα, ἔδυσφόρει μᾶλλον τι
ἀπάντων καὶ ἐγαλέπαιεν ἐπὶ τῷ ξυννεχθέντι, ὃν
μὲν καὶ ἄλλως μισορροῦμαιος καὶ τὰ Περσῶν ἀεὶ
προσιέμενος, τότε δὲ καὶ πλέον τῷ εὐπροσώπῳ τῆς
30 αἰτίας ἀποχρῶμενος ἐξαιρεῖν ἐπειράτο πέρα τοῦ
προσήκοντος τὸ γεγενημένον· καὶ οὐδὲ βουλῆς
ἐφασκεν δεῖν ἐπὶ τοῖς παροῦσιν, ἀλλ' εὐθύς ἐς

α. C. 554
Iusti-
niani 28
C
τελειώτατον μηδισμόν καταστήναι. τῶν δὲ ἄλλων μὴ
χρηῆναι λεγόντων οὕτω δὴ τι ἐξαπίνης τὸν βίον ὄλου
μετασκευάσασθαι, πρὶν δὴ σχολαίτερον σφίσι βου-
λενομένοις τὸ λῶον ἀναφανείη, ὃ δὲ ἀναστὰς ξὺν
ὄργῃ καὶ προσηδήσας ἐς μέσους ἐδημηγόρει καθάπερ
ἐν δημοκρατικῷ βουλευτηρίῳ. ἦν γὰρ καὶ λέγειν
δεινὸς πλέον ἢ κατὰ βαρβάρους καὶ οἶος τοῖς νοή-
μασι ῥητορεύειν φύσεως δεξιότητι, καὶ τοίνυν ἐλεξε
τοιαῦδε·

9. Ἐὶ μὲν ἐν λόγοις ἡμᾶς καὶ βουλαῖς ἠδίκουν 10
Ῥωμαῖοι, καλῶς ἂν καὶ ἡμεῖς τοῖς ὁμοίοις αὐτοῦς
ἀμνυόμενοι διετελοῦμεν· νῦν δὲ πῶς ἀνεκτὸν τοῦς
D μὲν ἤδη τὰ πάντων δεινότερα δεδρακέναι, ἡμῖν δὲ
τὸν τοῦ ἀντιδρᾶσαι καιρὸν ἐς τὸ μέλλειν καὶ βου-
λεύεσθαι διαρρηῆναι; οὐ γὰρ δὴ πάρεστι λέγειν ὡς 15
πολέμιοι μὲν οὐπω τοῖς ἔργοις ὄντες πεφώρανται,
εἰκασθεῖεν δὲ ἂν μόνον μελετῶσι τοῦτο καὶ βουλο-
μένοις, οὐδὲ τεκμηρίων τινῶν ἐπιμνησθῆναι δεήσει
πρὸς ἔλεγχον δῆθεν ἐπιβουλῆς λανθανούσης. ἀλλὰ
Γουβάζης μὲν, ὃ τηλικούτος οὕτω πως ἀθλίως ἠφά- 20
νισται ὥσπερ τις τῶν πολλῶν καὶ ἡμελημένων. οἴχεται
δὲ φροῦδον τὸ παλαιὸν τῶν Κόλχων ἀξίωμα καὶ τὸ
λοιπὸν οὐ τοῦ ἄρχειν ἐτέρων ἀνδεκτέον ἡμῖν, ἀλλ'
ἀγαπητὸν εἶπερ ἐξῆ τῶν πρώην ὑπηκόων μὴ σφόδρα
μειονεκτεῖσθαι. πῶς οὖν οὐ λίαν παράλογον, εἰ περὶ 25
P. 82 τῶν οἷς ταῦτα κατεῖργασται καθεδούμεθα διασκο-
V. 59 ποῦντες, πότερον αὐτοῦς ἐχθίστους ἢ φίλους εἶναι
κρινοῦμεν; καίτοι γινώσκειν χρεῶν ὡς οὐδὲ μέχρι
τούτων αὐτοῖς τὸ θράσος ἐστήξει· ἀλλὰ καὶ μεθιέν-
των ἡμῶν τὸ ἐπίκλημα οἶδε οὐκ ἀφέξονται καὶ ἡρε- 30
μοῦντας ἀδεέστερον λυμανοῦνται. εἰσὶ γὰρ ἀμέλει
θαρραλεώτεροι πρὸς τοῦς ὑπέικοντας καὶ ὑπερπρο-

α. C. 554
Iusti-
niani 28
B
νεῖν εἰδισμένοι τὸ θεραπεῦον. ἔχουσι δὲ καὶ βασιλεῖα
πανουρογώτατον καὶ ταῖς μεταβολαῖς τῶν αἰεὶ παρόν-
των ἠδόμενον· ὄθεν δὴ καὶ τὰ τῆς μαιφονίας ἀθρόον
διήνυσται, τοῦ μὲν ἐμβριθῶς ἐγκελευσαμένου, τῶν
5 δὲ προθύμως ὑπηρησάντων. καὶ πεπορθήμεθα
μονονουχί πρὸς αὐτῶν οὔτε ἀδικήματος ἄρξαντες B
οὔτε τινὸς ἐχθροῦς ξυμβάντος, ἀλλ' ὅποιας πρότερον
εἶχοντο ξυνηθείας, τῆς αὐτῆς ἔχεσθαι δοκοῦντες,
πεπράχασιν ὅμως τὰ πάντων ἀνοσιώτατα, ὥσπερ
10 ἀνθαρῶν ἀναπλησθέντες ὠμότητος καὶ μανίας καὶ
μίσους καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν τοιῶνδε. ἀλλ' οὐ τὰ
Περσῶν ἤθη τοιαῦδε, πολλοῦ γε καὶ δεῖ. φίλους τε
γὰρ οὐς ἂν ἐξ ἀρχῆς κτήσαιντο βεβαιότατα στέργειν
πειρῶνται καὶ τὴν ὄργην πρὸς τὸ ἀντίπαλον διατη- 15
ροῦσιν ἔστ' ἂν ἀντίπαλον ἦ. ἠβουλόμην μὲν οὖν
τῇ Κολχικῇ πολιτείᾳ τὴν παλαιὰν δύναμιν προσγε-
νέσθαι, ὡς μηδαμῶς αὐτὴν ξένης τινὸς καὶ ἐπήλυδος
ἐπικουρίας προσδεῖσθαι, ἀλλ' εἶναι τοῖς πᾶσι ἐς τε
πόλεμον καὶ ἐς εἰρήνην ἀνταρκεστάτην. ἐπεὶ δὲ 20
εἴτε χρόνου διαφορᾷ εἴτε τύχης ἐναντιώμασιν εἴτε C
καὶ ἀμφοτέροις ἐκβιασθέντες ἐς τοῦτο ἤκομεν ἀσθε-
νείας ὡς ὑφ' ἑτέροις τετάχθαι, κράτιστον οἶμαι
προσχωρεῖν τοῖς ἐμφρονεστέροις καὶ τὴν εὐνοίαν
πρὸς τὸ οἰκεῖον καὶ ἐνσπουδον ἐν τῷ ἀτρέπτῳ παρε- 25
χομένοις. οὕτω δὲ καὶ περιεσόμεθα τῶν ὡς ἀληθῶς
πολεμίων, τῷ μῆτε παντάπασιν τὸ φθάσαν ἀτιμώρη-
τον καταλειφθῆναι καὶ τοῦ μέλλοντος πέρι, ὅπως
ἐν τῷ ἀσφαλεῖ κείσεται, τὰ δέοντα παρεσκευάσθαι.
τὸ μὲν γὰρ ὑπουλον ἐκεῖνο τοῦ τρόπου καὶ βωμο- 30
λόχον, ὃ προβαλλόμενοι μετὰ προότητος δολεραῶς καὶ
ὀμιλίας μεμηχανημένης τοῦς πιστεύοντας ἀδικούσι, B
περιττὸν ἔσται καὶ ἀνόνητον, καὶ οὐχ ἔξουσιν ὅπως

αὐτῶ χρήσονται καθ' ἡμῶν διὰ τὸ ἄμικτον τῆς
 δυσμενείας καὶ περιφανῶς ἀποκεκομμένον. εἰ δὲ
 καὶ πολεμῆν πειραθεῖεν, ἀλλὰ πρὸς Λαζοὺς ἅμα καὶ
 Πέρσας παρατατόμενοι, καὶ ταῦτα ἐν πολεμῆι γῆ,
 τὸ γοῦν ἐντεῦθεν οὐκ ἂν οὐδὲ τὴν ὁρμὴν ὑποσταίεν, 5
 οἱ γε καὶ ἀρτίως παντὶ τῷ στρατῷ μοῖρα τινὶ τῶν
 Μήδων ἐλαχίστη προσμιζάντες καὶ πρὸς φυγὴν
 εὐθὺς αἰσχίστην τραπέντες μέχρι καὶ νῦν μονοουχί
 P. 83 πνευστιῶσιν ὑπὸ τοῦ δρόμου, ἅπασιν μὲν ὡς εἶπειν
 τοῖς ἄλλοις ἐλαττωθέντες, μόνῳ δὲ τῷ τάχει τοὺς 10
 διακόντας νευικηκότες.

10. Τούτου δὲ τὸ μὲν ἐμφανὲς καὶ προχειρό-
 τατον αἴτιον ἀνανδρίαν εἶποι τις ἂν καὶ τὸ μὴ τὰ
 προσήκοντα βεβουλεῦσθαι. πρόσεστι γὰρ αὐτοῖς ὡς
 ἀληθῶς καθάπερ οἰκεία καὶ ξυγγενῆ καὶ τὰ τοιαῦτα 15
 ὄνειδ'· πλὴν ἀλλὰ τοῖς ἐκ φύσεως μοχθηροῖς τὸ
 αὐθαίρετον ἀδίκημα προστεθὲν ἐδιπλασίασεν αὐτοῖς
 τὸ ἀτύχημα, τῆς τοῦ κρείττονος προμηθείας διὰ τὸ
 ἄγος ἐκπεπωκόσι. τὸ γὰρ νικᾶν οὐχ οὔτω τοῖς
 ὅπλοις ὅσον τῷ εὐσεβεῖ βεβαιούται, καὶ οὐκ ἂν ποτε 20
 μετεῖναι φήσαιμι τῆς τοῦ ἀγαθοῦ ξυμμαχίας πονη-
 ροῖς ἀνδράσι καὶ μιαιωτάτοις. τούτοις οὖν, εἴπερ
 B εὐφρονοῦμεν, οὐ προσεκτέον, οἷς οὔτε τὰ τῆς
 γνώμης ἄριστα ξύγκειται καὶ τὸ σώζειν ἅπαντα
 πεφυκὸς νεμεσᾶ. ὡς μὲν οὖν ἡ προσχώρησις ἡμῖν 25
 εὐκόλος ἔσται καὶ προσφορωτάτη καὶ τῷ κρείττου
 κεχαρισμένη διὰ τῶν πραγμάτων μᾶλλον ἢ τῶν λόγων
 δεδήλωται. οὐ μὴν οὐδὲ ἀδικεῖν δόξομεν ἂν οὐδὲ
 ἄπιστοι καθιστάναι. πολλάκις γὰρ ἤδη καὶ πρότερον
 ὑπὸ Ῥωμαίων προπηλακισόμενοι ἐμμένειν καὶ ὡς τοῖς 30
 V. 60 καθεστηκόσιν ἠγοῦμεθα χρῆμαι, φανλότατον εἶναι
 κρίνοντες τὸ μεταβάλλεσθαι ῥαδίως ἐπὶ τισιν αἰτίαις,

εἰ καὶ δεινότερα εἶεν, φορηταῖς δὲ ὅμως καὶ οὐ
 παντάπασιν ἀνυπολότοις. τὸ δὲ καὶ μεγίστας βλάβας
 καὶ ἀνηκεστα πάσχοντας φέρειν διὰ παντὸς ἀταλαι-
 πῶρως καὶ πρὸς μηδὲν ὀτιοῦν ἄχθεσθαι τῶν ἀνοσίων C
 5 ἔργων καὶ ἀτοπωτάτων οὐ σαφρονοῦντων ἀνδρῶν
 εἶναι φημι, ἀλλὰ δειλῶν καὶ ἀθλίων καὶ τὴν περὶ
 τὰ κοινὰ ἠεθυμίαν τῷ τῆς ἀπραγμοσύνης ὀνόματι
 σοφισζομένων. τούτου δὲ τοῦ τῆς μαιφονίας πάθους
 οὐκ ἂν, οἶμαι, παρ' ἑτέροις μεῖζόν τι γένοιτο οὔτ'
 10 ἂν γενόμενον περιοφθεῖη. οὔκοιιν οὐδὲ ἡμῖν
 περιοπτέον, αἰσχυνόμενοις εἰ γε φανείημεν τοῦ
 βασιλέως ἐπιλελησμένοι καὶ τοὺς ἀπεκτονότας ὑπο-
 θωπεύοντες. εἰ γὰρ οἷόν τε ἦν αὐτὸν ἐνθάδε
 παρεῖναι, πάντως ἂν ἐπεκάλει καὶ κατεμέμφετο τῆς
 15 ἡμετέρας ὀλιγωρίας, ἀνθ' ὧν οἱ ἀλιτήριοι οὔτοι D
 κατὰ τὴν ἐκείνου γῆν ἐπι ἐνδιαιωτῶνται καὶ οὐ πολλῶ
 πρότερον ἐξελήλανται. ἐπεὶ δὲ οὔτε παρέσται τὸ
 λοιπὸν οὔτε φθέγγεται, ὑμεῖς ἀναλογίσασθε τὸν
 ἀνδρα, καὶ ὡς ἐν μέσῳ τοῦ ξυλλόγου παρεστώς
 20 οὔτω ταῖς ἐννοίαις ὑμῶν ἀνατυπούσθω, ἐπιδεικνύς
 μὲν τὴν σφαγὴν καὶ τὸ στήθος καὶ τὸν αὐχένα, ἰκε-
 τεύων δὲ τὸ ὁμόφυλον νῦν γοῦν τίσασθαι τοὺς
 πολεμίους. εἴτα τίς ἂν ὑμῶν ἀποδέξειτο διαπο-
 ρούντων καὶ σκοπομένων εἰ δίκαιον πρὸς τῶν
 25 Κόλχων οἴκτου τυχεῖν τὸν Γουβάξην; εὐλαβητέον
 γὰρ ἡμῖν ὅπως μὴ τὸ οὐκ εὐπροσπεπὲς δῆθεν τῆς P. 84
 μεταστάσεως δεδιότες μεθέξομεν τοῦ μιάσματος,
 καταπροέμενοι καὶ παρέντες τὸ τιμωρεῖν τῷ τεθνη-
 κότι, καὶ μᾶλλον ἐντεῦθεν ἄπιστοι δόξομεν, εἰ γε
 30 τῷ βίῳ μόνον ἐκείνου τὴν πρὸς αὐτὸν οἰκείωσιν
 ἀναμετρούσαντες ξυναποβάλομεν αὐτῷ καὶ τὴν μνή-
 μην. καλῶς μὲν γὰρ τῶν πραγμάτων χωρύντων

πολλή ἄνοια τὰ προεγνωσμένα μεταμανθάνειν· ἐναν-
 τίως δὲ πον φερομένων ἀξύνφορον, οἶμαι, τὸ μὴ
 οὐχὶ θάττον ἀρμόζεσθαι τῷ προσπίπτοντι. τὸ γὰρ
 βέβαιον ἐν τῷ εὐλόγῳ κρίνεσθαι γρή, καὶ τὸ ἐγκαρ-
 τερεῖν τοῖς παρούσιν οὐκ ἐπαινετέον ἀεί, ἀλλ' ὅτε
 φρονήσει ξυμπαράγινεται. ἐνθα δὲ ξυμβαίνει ὧν
 B μὲν δεῖ μεμνήσθαι περιορᾶν, ἔχεσθαι δὲ τῶν οὐ
 προσηκόντων, ἐνταῦθα τοῦ μεταβάντος ἐφ' ἕτερα ὁ
 βεβηκῶς ἐπὶ τοῖς προτέροις μεμπτότερος. ταῦτα δὴ
 οὖν οἱ Πέρσαι πυνθανόμενοι πρὸς ἡμῶν καὶ ξυνιέν-
 10 τες στέρξουσιν ἡμᾶς εἰκότως καὶ ὑπερμαχοῦνται,
 χρηστοὶ τε ὄντες καὶ μεγαλόφρονες καὶ δεινοὶ τευμαί-
 ρεσθαι τὰς γνώμας τῶν πέλας, καὶ πρὸς γε χώραν
 οὕτως επικαιροτάτην καὶ δύναμιν ἀξιόχρεων, ἦν
 αὐτοὶ πρὸ πολλῶν χρημάτων καὶ πόνων ἔχειν τιμῶν-
 15 ται, ἐς ξυμμαχίαν ἀντεπάγγελτον προσλαμβάνοντες.
 μὴ τοίνυν ἕτερόν τι παρὰ ταῦτα διανοεῖσθε, ἀλλ'
 εὐθύς ἐπιχειρεῖν τοῖς πράγμασι καὶ τὸ μελετηθὲν
 ἀνακαλύπτειν· οὕτω γὰρ ἂν εὐκλείαν μεγίστην
 C ἀροίμεθα, ὅσαί τε θρωῶντες καὶ δίκαια καὶ πρὸς τὸ
 ξυνοῖσον ἐξευρημένα."

11. Τοιαῦτα τοῦ Αἰήτου εἰπόντος ἀτίκα ἅπας
 ὁ ὄμιλος ἐπήρτο καὶ ἀνεβόα, καὶ ἀνθημερόν ἔντο
 μετανίστασθαι, οὔτε τοῖς Πέρσαις προεγνωσμένον
 οὔτε οὔτω παρεσκευασμένον ὡς διαλαθεῖν τυχόν ἢ
 25 καὶ ἀμύνεσθαι τοὺς Ῥωμαίους διακωλύοντας, ἀλλὰ
 μηδὲν ὀτιοῦν τῶν ἐσομένων διανοοῦμενοι, μήτε ὅποι
 αὐτοῖς ἐκβήσεται ἢ ἐπιχειρήσεις, ἀτάκτως ἠπέργοντο.
 προσὸν μὲν τοῦτο καὶ ἄλλως τοῖς πλήθεσιν, ἦδεσθαι
 τῷ νεωτερισμῷ καὶ ταῖς μεταβολαῖς τῶν πραγμάτων,
 30 οὔτοι δὲ καὶ μᾶλλον ἠρεθισμένοι οὐ μόνον οἷα δὴ
 βάρβαροι, ἀλλ' ὅτι τὴν τε αἰτίαν εὐλογον εἶναι

ἡγοῦντο καὶ τοὺς λόγους ἐν μεγίστῳ θαύματι
 ἐποιοῦντο, ὃ δὴ καὶ μᾶλλον αὐτοὺς ἀνεκίνει καὶ
 διεσώβει. οὕτω δὲ αὐτῶν ταραττομένων, ἀνὴρ τις
 Φωρτάζης ὄνομα, ὧν μὲν ἐν τοῖς μάλιστα παρὰ
 5 Κόλχοις, ἔμφρων δὲ καὶ δημοτικὸς μῦλα τοὺς τρώ-
 πους, ἐπέσχευ αὐτοὺς τῆς ὁρμῆς καὶ ἀνέκοψεν,
 V. 61 ἵκετεύσας μὴ πρότερον ἐπὶ τὴν πράξιν χωρησαί,
 πρὶν τι καὶ αὐτοῦ λέγοντος διακούσαιεν. μόλις δὲ
 αὐτῶν πεπεισμένων τῇ πρὸς τὸν ἄνδρα αἰδοὶ καὶ
 10 κατὰ χώραν μεμενηκότων, παρελθὼν καὶ αὐτὸς ἐς
 P. 85 μέσον ἔλεξεν τοιαῦδε· "Εἰκότα μὲν, ὦ ἄνδρες Κόλχοι,
 πεπόνθατε, λόγων δεινότητι σφόδρα κεκομφευμένων
 τὰς γνώμας ἐκταραχθέντες. δυσμαχώτατον γὰρ τι
 τὸ χρῆμα καὶ οἶον ἅπαντας ἀνθρώπους ἐκπλήττειν,
 15 οὐχ ἥκιστα δὲ τοὺς οὐπω πρότερον ἐς πείραν αὐτῶν
 καταστάντας, οὐ μὴν παντάπασιν ἀνανταγώνιστον
 σώφροσι λογισμῷ καὶ τῆς ἐκ τῶν πραγμάτων κρίσεως
 ἐχομένῳ. μὴ τοίνυν ἀρεσκόντων ὑμᾶς τὰ εἰρημένα,
 λογιζομένους ὡς τῷ ἀθρώπῳ μόνῳ καὶ ἀξυνήθει
 20 πεπίστευται, ἀλλ' οὐ τῷ πρέποντι καὶ ὀφελίμῳ.
 γιννώσκετε δὲ μᾶλλον ὡς εἰ καὶ λίαν ὑμῖν κεχα-
 ρισμένα δοκεῖ, ἀλλ' ἔνεστι κρείττονα τούτων ἐλέσθαι· B
 καὶ τὸ θανάτως ἀναπεισθῆναι τευμήριον ὑμῖν ἐναογὲς
 τῆς ἀπάτης γινέσθαι. τῷ γὰρ τὰ ψευδῆ ξυμβου-
 25 λεύοντι μείζονός τε κόσμον καὶ ποιικιλίας ὁημάτων
 προσδεῖ· κἀντεῦθεν πολλῷ τῷ θέλγοντι χρώμενος
 θάττον ἐφέλκεται τοὺς εὐηθεστέρους. οὕτω δὲ καὶ
 ὑμεῖς τοῦ Αἰήτου σοφίσματα προθέντος ἐπαγωγὰ
 καὶ παράλογα οὐκ ἴστε ὅπως ἐφανακίσθητε· καίτοι
 30 εἰ καὶ μηδὲν ἕτερον, ἀλλ' ἐκεῖνό γε καὶ λίαν ἐν
 προδήλῳ κείμενον εὐροὶ τις ἂν ὡς ἄλλης τινὸς ζητή-
 σεως ἀρχὴν ἐμβάλλειν προήχθη τῶν ἐφ' ἃ πάρεσμεν C

ἄλλοτριωτάτην. καθάπερ γὰρ ὑμῶν ἀπάντων οὐ
 δεινὰ καθεστάναι τὰ ξυμβεβηκότα φασκόντων καὶ
 τῆς ἀτόπου μαιφονίας ἤκιστα καταμεμφομένων καὶ
 τοῦτο μόνον διασκοπούντων εἶπερ ὡς ἀληθῶς ἡμαρ-
 τήκασιν οἱ τὸν Γουβαζην ἀπεκτονότες, παρήλθεν
 κατηγορῶν ἐκείνων καὶ πλείστους ὅσους προφρο-
 μενος λόγους ἐπὶ τοῖς ἤδη διεγνωσμένοις. ἐγὼ δὲ
 καταράτους μὲν εἶναι φημί καὶ κακοδαίμονας καὶ
 οἴους ἡδιστα θεασαίμην ἂν ὀλέθρῳ τῷ πάντων
 χαλεπατώταθ' διολλυμένους, οὐ μόνον τοὺς πλήξαντας
 καὶ τὴν σφαγὴν ταῖς χειρῶν ἐπενεγκόντας, ἀλλὰ καὶ
 τοὺς ὅσοι παρὸν καλύειν ἐφήκων, πρὸς δέ γε καὶ
 τοὺς ἡσθέντας καὶ τοὺς μὴ λίαν ὑπεραληθήσαντας.
 πλὴν ἄλλ' οὐκ, ἐπειδὴ ταῦτα γινώσκω, ἤδη που
 καὶ προσχωρεῖν τοῖς Πέρσαις ξυνοίσει· οὐδὲ τοῦτο
 λάβοι τις ἂν ὥσπερ ἐπόμενον τῷ λόγῳ καὶ ξυνη-
 μένον, ὡς ἐκείνων παρανομησάντων δεήσει καὶ ἡμᾶς
 τὰ οἰκεία νόμιμα καταπροέσθαι, οὐδὲ ὡς ἀπίστοις
 μὲν αὐτοῖς ἄχθεσθαι, παρακλησίαν δὲ κτήσασθαι
 δόξαν. νῦν γὰρ οὐ τὸ φθάσαν καὶ διηρυσμένον καὶ
 οὐκέτι τὴν τοῦ μὴ γεγονέναι φύσιν ἐπιδεχόμενον
 ἀναλογίζεσθαι χρή, ὡς ἂν μὴ ξὺν τῷ θνυμονμένῳ
 τῆς ψυχῆς καὶ χαλεπαίνοντι βουλευόμενοι λάθοιμεν
 ἑαυτοὺς τὸ κρῖνον ἐπιθολοῦντες καὶ τὴν τοῦ ἀμεί-
 νονος εὐρεσιν προαφηρημένοι, ἀλλὰ τοῦ μὲν πάθους
 ὑφελεῖν, ἐς ὅσον μὴ δοκεῖν ἡμεληκέναι, πρόνοιαν
 δὲ τῶν γούν λοιπῶν θέσθαι πραγμάτων, ὅπως
 ἀρίστα καθεστήξει. ἀνοήτων μὲν γὰρ ἀνδρῶν ἐπὶ
 τοῖς παρωχημένοις κακοῖς ἀγανακτεῖν μέχρι παν-
 τὸς καὶ ἀνιάσθαι, σωφρόνων δὲ τὰς ἀτάκτους
 ὅσπας γινώσκειν τῆς τύχης, καὶ ταῖς μεταβο-
 λαῖς μὴ ταράττεσθαι, μηδὲ τῶν προτέρων ἐστρεφ-

μένους ξυνδιαφθεῖραι καὶ τὰς τῶν μελλόντων ἐλ-
 πίδας.

12. Ἄλλ' ὁ μὲν ξύμβουλος πάλαι τὰ Μήδων
 φρονῶν καὶ μεθιστῶν ἡμᾶς ἐπ' ἐκείνους γλιχόμενος
 μορμολύττειν καθάπερ τοὺς παῖδας πειράται, ὡς δὴ
 τοῖς Ῥωμαίοις οὐ τῶν τετολυμμένων ἀποχρησόντων,
 ἀλλὰ μειζόνων προσεσομένων· καὶ ὡς ὁ βασιλεὺς
 αὐτοῖς πανουρογώτατος καὶ τὰ τῆς μαιφονίας αὐτὸς
 ἐγκλειυσάμενος εἶη, σπουδασθὲν ἐκ πλείστου καὶ
 βεβουλευμένον· καὶ ταῦτα φάσκων ἀνυμνεῖ τοὺς
 Πέρσας καὶ ὑπεράγαται, πείθειν ἡμᾶς ἐντεῦθεν
 οἰόμενος ἰκέτας εὐθύς καὶ αὐτομόλους γενέσθαι τῶν
 φύσει πολεμιστώτατον. πρὸς τοῦτο γὰρ ἅπασαν ἔχει
 τὴν ἀναφορὰν, ὠδίνων ἐξ ἀρχῆς καὶ μηχανώμενος
 ὡς ἂν αὐτῷ τὰ μεμελετημένα πρὸς ἔργον ἐκβαίη, καὶ
 ξὺν τῷ ἀνεξετάστῳ προτρέπων τὴν τῆς βουλῆς τάξιν
 ξυγγεῖ καὶ ταράττει καὶ πρὸς τὸ ἀνόνητον μετα-
 βάλλει. ἢ μὲν γὰρ προτερεῖν εἶλαχεν αἰεὶ καὶ
 ἠγεῖσθαι, βάσανον ἐμποιοῦσα τοῖς οὐπω προδήλοισ·
 μόλις δὲ τοῦ πρακτέου διαγνωσθέντος, τότε δὴ
 παρεῖναι χρεῶν τὸ ἐθέλειν τυχεῖν καὶ ἐφίεσθαι τῶν
 αἰρεθέντων. ὁ δὲ τὸ πέρας ἀρχὴν πεποίηται, ἐλό-
 μενος ἤδη πρὶν τι σαφῶς διασκοπήσῃ. ποῖον τοίνυν
 τὸ ἐκ τῆς βουλῆς ὠφέλιμον, εἶπερ τῆς κρίσεως ἐν
 ὑστέρῳ παρῆ; ὑμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Κόλχοι, μηδαμῶς
 τὰς γνώμας ἐτέρῳ τῷ καταλημμένοι καὶ πρὸς ἐν τι
 τέλος προδιωρισμένοι ὄρωντες οὕτως ἐπὶ τὰς ζητή-
 σεις χωρεῖτε. πῶς γὰρ καὶ ἐνεστι τὰς τῶν πραγμά-
 των μεταβάσεις βιάζεσθαι καὶ πρὸς τὸ ἀρέσκον
 μετασκευάζειν; τούναντίον γὰρ τούτοις ἐπεσθαι
 κοσμίως προσήκει καὶ τὸν λογισμόν ἐπ' αὐτὰ με-
 θιέναι καθαρὸν καὶ αὐτόνομον, ὥστε κατὰ σχολὴν

α. C. 564
 Insti-
 nian¹²⁸

τὰ προστυχόντα διευκρινήσαντα τοῦ συνοίσοντος ἐφικέσθαι. οὕτω γὰρ ἡμῖν βουλευομένοις ἀντίκα φανείται ὡς οὔτε ἐκ τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγματῶν οὔτε μὴν τῶν στρατηγῶν ἀπάντων, πολλῶ δέ γε μᾶλλον οὐδὲ τοῦ σφῶν βασιλέως τὰ τῆς ἐπιβουλῆς ἐπὶ Γουβάζην ξυνέστη. διατεθρύληται γὰρ ἤδη παρ' αὐτοῖς καὶ ἀνωμολόγηται ὡς Ῥούστικος καὶ Μαρτίνος, βασκῆναντες αὐτῷ τῆς εὐτυχίας ἐς αὐτεπάγγελτον ἤλασαν κακοδαιμονίαν, τῶν ἄλλων ἡγεμόνων οὐχ ὅπως ξυλλαβομένων, ἀλλὰ καὶ περιφανῶς 10 ἀνιαθέντων. ἄδικον οὖν οἶμαι καὶ πρὸς γε ἀξύνφορον ἐνὸς ἐξ ἀπάντων ἀνδρῶς ἢ καὶ δυοῖν τυχόν ἡμαρτηκότων ἐξυβρίσαι μὲν ἐς τοὺς κοινούς νόμους, οὓς στέργειν προνθέμεθα, πολιτείαν δὲ ξύμπασαν

P. 87

καὶ δίαταν ξυνήθη καὶ φίλην οὕτω πως ὁσπίως 15 ἀποσκενιάσασθαι, τῶν δὲ τὴν χώραν φρουρούντων καὶ πολλοὺς ὄσους κινδύνων ἀναδεχομένων, ὡς ἂν ἡμῖν ἐν εὐπαθείᾳ βιοτεύειν ἐξῆ, προδότας δειχθῆναι, καὶ τὸ δὴ πάντων ἀνοσιώτερον, δόξαν ὀρθὴν πρὸς εὐσέβειαν καὶ τὴν τῶν ἱερῶν ἀπορρητῶν σεμνότητα 20 περιφρονῆσαι. πῶς γὰρ οὐ τοῦτο φανούμεθα δρωῦντες, εἰ προσχωρήσασιν τοῖς τοῦ κρείττονος ἐναντιωτάτοις; εἰ μὲν γὰρ διακωλύσασιν ἡμᾶς ταῖς αὐταῖς ἀγιστείαις ἐμμένειν καὶ μεταστήσασιν πρὸς τὴν σφετέρην, τί τοῦτου κεισόμεθα χαλεπώτερον περιόντες 25 τε καὶ τεθνηκότες; τί δὲ κερδανοῦμεν ἅπασαν τὴν Περσίδα, θῶμεν γὰρ οὕτω, προσλαμβάνοντες, τὰς

B

δὲ ψυχὰς ἐξημιωμένοι; εἰ δέ γε καὶ μεθεῖεν καὶ συγχωρήσασιν, ἀλλ' οὐ βεβαίαν ἡμῖν τὴν εὐνοίαν ἔχουσιν, ὕπουλον δὲ μᾶλλον καὶ σφαλεράν, καὶ 30 μόνῃ τῇ χρείᾳ ξυμμετρομένην. ἄμικτον γὰρ αἰετὸς τοῖς ἀνθρώποις τὸ ἑτερόγνωμον, καὶ οὔτε δέους

α. C. 564
 Insti-
 nian¹²⁸

προσπεσόντος οὔτε τινὸς εὐεργεσίας ἡγησαμένης, μόνιμος αὐτοῖς ἐγγίγνεται πίστις, πλὴν εἰ μὴ καὶ ταῖς δόξαις ὁμοφρονοῖεν· τὸ τε ξυγγενὲς καὶ ἴδιον καὶ ὁμόφυλον, εἰ τοῦδε λαιπόμενα τύχοιεν, ὀνόματι 5 μόνῃ τὴν οἰκίωσιν ὑποφαίνει, τοῖς δὲ ἔργοις ἄλλοτριῶνται. ἀντὶ ποίων τοίνυν ἀγαθῶν, ᾧ ἄνδρες Κόλχοι, πρὸς Πέρσας μεταβησόμεθα, εἰ γε καὶ ὡς ἔσονται δυσμενεῖς καὶ μηδὲν ἡμῖν πλέον ἔσται τοῦ παρόντος ἢ μόνον τὸ ὄζον βλάπτεσθαι πρὸς αὐτῶν, 10 ὅσω τοῦ ἐμφανοῦς τὸ διαλευθάνον ἀφυλακτότερον; ἀλλὰ γὰρ, εἰ δοκεῖ, ξυγκεχωρήσθω, μήτε ἄδικον εἶναι τοῦγγείρημα μήτε τοῦ πρέποντος ἔστερημένον, καὶ ὁμολογέσθω τὰ Περσῶν ἤδη βέβαια καὶ πιστὰ καὶ οἷα διὰ παντὸς ἐμμένειν ταῖς ἐσομέναις ξυνθή- 15 καις. εἰ γὰρ καὶ ταῦτα δοθεῖεν, καὶ μηδὲν ἡμῖν τῶν ἄλλων ἐμποδῶν ἔσται, ἀλλὰ τὰ τῆς δυνάμεως οὐκ ἀρκέσει. πῶς γὰρ ἂν μεταχωρήσασιν ἐφ' ἑτέροισιν, ἐφεστηκότων ἡμῖν τῶν Ῥωμαίων, καὶ οὕτω πολλῶν καὶ ἀνδρειοτάτων καὶ ὑπὸ κραιπίστοις στρα- 20 τηροῖς τεταγμένων; πῶς δὲ καὶ οἷόν τε μὴ οὐχὶ ποιναὺς ὑποσχεῖν ἀνηκέστους, τῶν μὲν οὓς ἐπαμύνειν χρῆσθαι πόρρω που κατὰ τὴν Ἰβηρίαν ἔτι μελλόντων καὶ ἀνειμένως πορευομένων, τῶν δὲ τίμωρησομένων 25 πολέσιν ἐνοικούντων;

V. 63

13. Καίτοι φησὶν αὐτοὺς ὁ γενναῖος οὐτοσί μηδὲ τὴν ὀρμὴν ὑποστήσεσθαι ἡμῶν, παραδείγματι χρωμένος τοῖς ἐναγχος ξυμβεβηκόσι. καὶ τίς ἀγνοήσειεν ἂν ὡς τὰς τῶν πολέμων τροπὰς οὐκ ἐπὶ ὀητοῖς 30 ἀνάγκῃ ξυμβαίνειν, οὐδὲ τοὺς νῦν σφαλέντας τυχόν τῶν ὁμοίων αἰεὶ μεταλαγχάνειν ἀποτευγμάτων; τοῦ- 35 ναντίου γὰρ ὡς τὰ πολλὰ πρὸς τοὺς ἠττηθέντας ἢ

P. 88

νίκη μέτῃσι καὶ τὸ δυσφοροῦν ἐκθεραπεύει. οὐ γὰρ
 τοίνυν ἡμᾶς, καθάπερ εἰθισμένον αὐτοῖς τὸ λοιπὸν
 ἐν ἀπάσαις ταῖς ξυμπλοκαῖς ἐλαττοῦσθαι, πέρα τοῦ
 μετρίου θαρσεῖν. εἰ μὲν γὰρ τούτῳ μόνῳ νενίκηται,
 τῷ μὴ τὰ δέοντα βεβουλεύσθαι, προσεκτέον μὲν ἡμῖν
 τῷδε μᾶλλον τῷ παραδείγματι καὶ προφυλακτέον
 τοὺς ἐκ τῆς ἀβουλίας κινδύνους. οὐ μὴν πρόδηλον
 ἐντεῦθεν οἴεσθαι δεῖ τὸ ῥαδίως αὐτῶν περιεσεσθαι.
 εἰκὸς γὰρ τοὺς πρότερον ἀμαρτήσαντας, καὶ διὰ τῆς
 πείρας ὅποια φευκτέον πεπαιδευμένους, καὶ αὐτὸ
 δὴ τὸ παροφθῆν ἀνακαλέσεσθαι τῇ περὶ τῶν ἐφεξῆς
 ἐσομένων ἐπιμελεία. εἰ δὲ τὸ θεῖον αὐτοῖς χαλεπαίνει
 τῆς ἐπὶ τῷ κειμένῳ παρανομίας καὶ ταύτῃ κεκάνον-
 ται, τί δεῖ καὶ ἡμᾶς παρῆναι καὶ ξυνεπιλαμβάνειν,
 ὡς περ οὐκ ἐπαρκοῦντος ἐκείνου τὰ δίκαια δρᾶσαι,
 ἀλλὰ τῆς ἐξ ἡμῶν ἐπικουρίας προσδεομένους; ποῖα
 δὲ τις ἂν ἀσεβείας ὑπερβολὴ ἐτέροις λελεῖνται, εἰ
 γε τόδε τὸ ἀγαθὸν ἀτιμάσασμεν τῇ μεταστάσει, ὅπερ
 καὶ ἡρεμοῦντων ἡμῶν ὑπερμαχεῖ προσηκόντως; μη-
 δεῖς τοίνυν ἡμῖν τὸν τεθνεῶτα παραγέτω δῆθεν τῷ
 λόγῳ λίαν ἀγεννῶς ὀλοφυρόμενον καὶ ἰκετεύοντα
 τοὺς ὁμοφύλους οἴκτου τυχεῖν τῷ τὴν σφαγὴν ἐπι-
 δεικνύναι. ταῦτα γὰρ μοχθηραῖς μὲν ψυχαῖς καὶ
 ἀνάνδροις ἴσως ἀρμόσει, οὐ μὴν προσαπτέον αὐτὰ
 βασιλεῖ καὶ Λαζῶν καὶ Γουβάζῃ. εἰ γὰρ ἐκεῖνος ἐν-
 ταῦθα παρῆν, πάντως ἂν, ἅτε δὴ θεοφιλῆς ἀνήρ
 γεγονῶς καὶ φρενήρης, κατεμέμφετο μὲν ἡμᾶς
 τοιαῦτα βουλευομένους· ἐκέλευεν δὲ μὴ οὕτω κατα-
 πεπτωκέναι καὶ μαλθακίσεσθαι καὶ δραπετεύειν,
 καθάπερ οἰκέτας, αἰρεῖσθαι, φρόνημα δὲ μᾶλλον
 Κολυκῶν καὶ ἐλεύθερον ἀναλαβόντας ἀντέχειν τῆς
 ξυμφορᾶς θαρραλέως καὶ πρὸς μηδὲν μὲν αἰσχρὸν

καὶ ἀνάξιον τῶν πατρίων ἐξάγεσθαι τρόπον, ἐμμένειν
 δὲ τοῖς παροῦσι καὶ πεποιθέναι, ὡς τοῦ κρείττονος
 ἥμισυ τὸ ἔθνος περιοψομένου. εἶτα πῶς οὐ σφόδρα
 παράλογον αὐτῷ μὲν τῷ βιαίως ἀνηρημένῳ ταῦτα
 κατὰ τὸ εἰκὸς ἔχειν δεδόχθαι, ἡμᾶς δὲ τοὺς τὴν πρὸς
 ἐκείνον εὐνοίαν σκηπτομένους τάναντία διανοεῖσθαι;
 ἀλλὰ δέδοικα μὴ καὶ μόνου χάριτι τοῦ διαλογίζεσθαι
 ταῦτα καὶ διασκοπεῖν μερίστας ὑπέξομεν δίκας. εἰ
 μὲν γὰρ ἐπ' ἀδήλοις ἐλπίσι καὶ τὴν ἐφ' ἐκάτερα
 ῥοπὴν ἐπιδεχομένης τὰ τῆς ἀποστάσεως ἡμῖν ἐμ-
 λετάτο, ἢν μὲν ἂν καὶ τόδε δεινόν, ἐπὶ τηλικούτων
 πραγμάτων κινήσει μόνης ἡρῆσθαι τῆς τύχης, πλὴν
 ἀλλ' ἐξῆν ἴσως τοῖς ταῦτα προηρημένοις ἀδεῖστερον
 γοῦν ἀνασχυντήσαι. εἰ δὲ πανταχόθεν προὔπτον
 δείκνυται τὸ κακόν, πῶς οὐ μισητέον αὐτοὺς τοιαύ-
 τῃ εὐνοίαν ἐμβalόντας; ὡς μὲν οὖν ἀφεκτέον ἡμῖν
 ἐκείνων καὶ δὴ μετρίως ἐρρήθη. φημὶ δὲ δεῖν βασι-
 λεῖ τῷ Ῥωμαίων τὸ ξυμβάν ἀναγγεῖλαι, ὡς ἂν ἐν-
 δικαίωτα μετέλθῃ τοὺς τοῦ μιάσματος αἰτιωτάτους,
 καὶ εἰ μὲν ἐθελήσει, πεπαύσθαι τὸ λοιπὸν τῆς πρὸς
 Ῥωμαίους διαφορᾶς καὶ ξυνεργεῖν αὐτοῖς καὶ ξυστρα-
 τεύεσθαι καὶ τῶν προτέρων μετέχομεν ξυνδιατη-
 μάτων· εἰ δὲ ἀπίσωσι τὴν ἀξίωσιν, τότε δὴ βου-
 λευτέον ἡμῖν, εἴπερ ἔτερον ὁδὸν τραπήναι ξυνοίσει.
 οὕτω γὰρ ποιῶντες οὔτε τοῦ τεθνηκότος ἐπιλελησθαι
 δόξοιμεν ἂν οὔτε προπετεῖα μᾶλλον ἢ γνώμη τὰ
 ἡμέτερα διατιθέναι.”

14. Εἰρημένων δὲ καὶ τούτων, πυλινφοδίαν τὸ
 λεγόμενον ἦδον οἱ Κόλχοι καὶ μετεπέθοντο. μάλιστα
 γὰρ αὐτοὺς εἰς τοῦτο ξυνήλασε τὸ δεδιέναι μήποτε
 ἄρα, εἰ μετασταίεν, καὶ τὴν ἐπὶ τῷ κρείττονι δόξαν
 ἀφαιρεθεῖεν. ἐπειδὴ οὖν ἡ τοῦ Φαρτάζου γνώμη

ἐνίκα, ἀντίκα οἱ ἄριστοι καὶ εὐπατρίδαι τοῦ ἔθνους
 Ἰουστινιανῶ βασιλεῖ τὰ ἐπὶ Γουβάζῃ ξυνεγεθένητα
 διήγγειλαν, ἅπασάν τε οἱ ἀνεκάλυψαν τὴν ἀπάτην,
 ὡς ἐκεῖνος μὲν οὔτε μηδίσας πώποτε οὔτε ἄλλο τι
 ἄχαρι κατὰ Ῥωμαίων βουλευσάμενος ἦλω, οἱ δὲ ἀμφὶ
 Μαρτίνον τε καὶ Ῥούστικον, ἐπειδὴ αὐτοῖς ὑπὸ
 ἡρασιῶν θάμα σφαλλομένοις ἐπεκάλει τε τὰ εἰκότα
 καὶ ἐχαλέπαινε, οἱ δὲ ταύτην τε τὴν συκοφαντίαν
 ἐμνησανήσαντο καὶ τὸν οὐδὲν ἡμαρτηκότα διέφθειραν.
 ἐδέοντο δὴ οὖν τῇ τοῦ κατοικομένου ψυχῇ τοῦτο δὴ
 παρασχεῖν τὸ χαριστήριον· ἔλεγον δὲ οὐκ ἄλλο τι
 ἄρα ἢ ὥστε μὴ ἀτιμώρητον καταλιπεῖν τὸ ἀδίκημα,
 βασιλέα δὲ σφίσι ἐπιστῆσαι οὐκ ὀθνεῖόν τινα οὐδὲ
 ἐπηλύτην, ἀλλὰ Τζάθην τὸν Γουβάζου νεώτερον
 ἀδελφὸν ἐν Βυζαντίῳ κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ δια-
 τρίβοντα, ὡς ἂν αὐτοῖς πάλιν ὁ πάτριος διασώζοιτο
 νόμος καὶ ἡ ἀνέκαθεν τοῦ βασιλείου γένους ἀκραυφῆς
 ὁμολογία. ὁ δὲ, ὅσα γὰρ αὐτῷ ἐδόκει καὶ δίκαια,
 ὡς τάχιστα ἐπέτελει, καὶ οὖν Ἀθανάσιον, ἓνα τῶν
 πρώτων λαχόντων ἐν τῇ ξυγκλήτῳ βουλῇ, ἔστειλε
 διασκοπήσοντά τε τὸ πραχθὲν ἐς τὸ ἀκριβές καὶ κατὰ
 τοὺς Ῥωμαίων νόμους κρινούντα. καὶ δὴ παραγενό-
 μενος Ῥούστικον μὲν εὐθύς ἐς Ἀφροῦντα ἔστειλε
 τὴν πόλιν, καὶ τῷ ἐκείνῃ δεσμοτηρίῳ ἐγκαθεύρξας
 ἐφρούρει· Ἰωάννη δὲ τῷ βασιλέα μὲν φενκαῖσαντι,
 αὐτουργῶ δὲ τοῦ μιάσματος γεγεννημένῳ, ἀπο-
 θράντι πως ἐν τῷ τότε λαθραιότατα καὶ φυγῇ τὴν
 σωτηρίαν καρπώσασθαι πειρωμένῳ, ἀλλ' ἐκείνῳ γε
 τῷ Ἰωάννῃ ἐπὶ τοῖσδε πορευομένῳ ὑπαντιάζει οὕτω
 παρασχόν ὁ Μετριανός, εἰς δὲ γε ἦν οὗτος τῶν
 ἀμφὶ τὰ βασίλεια δορυφόρων, οὓς δὴ σκρίβνας
 ὀνομάζουσιν· ἔσταλτο δὲ αὐτόσε τούτου δὴ ἔνεκα,

ἐφ' ᾧ ἐξυπηρετήσασθαι τε τῷ Ἀθανασίῳ καὶ ἅττα
 ἂν ὑπ' ἐκείνου κριθείη, τόνδε ταῦτα ἐπιτελέσαι
 ξυλλαβῶν δὴ οὖν ὁ Μετριανός τὸν Ἰωάννην παρὰ
 τὸν διατητὴν ἀπεκόμισεν. ὁ δὲ καὶ τούτον ἐς Ἀφρο-
 ρούντα ἐξέπεμψεν, ἐν εἰρητῇ τε καὶ ποδοκᾶκῃ με-
 νοῦντα, ἕως ὃ ἐν ποσὶν ἀγῶν διανυσθείη.

15. Ἄμα γὰρ τῷ ἦρι ἀρχαμένῳ παρῆν ὁ Ναγο-
 ραγὰν ἐς Μουχερίσιον, καὶ αὐτίκα τὰ τε στρατευ-
 ματα ἠθροῖζε καὶ πλείστη ὄση χρώμενος προθυμία
 τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐξηρτύετο. τοιγάροι καὶ οἱ Ῥω-
 μαῖοι ἀμφὶ τὴν Νῆσον ἀγερόμενοι παρεσκευάζοντο,
 καὶ τὰ τῆς κρίσεως εἰκότως ἀνεκόπιετο. τί γὰρ ἂν
 αὐτοῖς ἐν τῷ τότε προνοημαίτερον κατεφάνη τῆς
 περὶ τὸν πόλεμον εὐκοσμίας; ἤδη δὲ καὶ ὁ Τζάθης Β
 ἄμα Σωτηρίῳ τῷ στρατηγῷ ἐκ Βυζαντίου ἀφίκτο,
 τὴν τε πατρῴαν ἀρχὴν καὶ τὰ ταύτης παράσημα πρὸς
 τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων, ἧπερ ἐκ παλαιοῦ νενομίσται,
 δεδεγμένος. εἰσὶ δὲ γε ταῦτα στέφανος χρυσοῦς
 λιθοκόλλητος καὶ χιτῶνιον ποδηρῆς ὑπόχρυσον πέ-
 20 διλά τε κοκκοβαφῆ καὶ μέτρα ὁμοίως χρυσῷ τε καὶ
 λίθοις πεποικιλμένη. χλαμύδα δὲ ἀλουργῇ τοῖς βασι-
 λεῦσι τῶν Λαζῶν οὐ θέμις ἀμπύσχεσθαι, λευκὴν δὲ
 μόνον· οὐ μέντοι παντάπασί γε κοινὴν οὕτω καὶ
 εἰθισμένην, ἀμφὶ γὰρ τὸ μεσαίτατον ἐκείνη χρυσῷ
 25 ὑφάσματι ἐκατέρωθεν καταλάμπεται. βασιλικὸν δὲ
 καὶ τὸ ἐμπερόνημα τῆς χλαμύδος λίθοις τε ἐκκορμῆσι
 καὶ τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ. ἐπιβάντα δὴ οὖν τὸν
 Τζάθην τῆς ὑπηκόου καὶ τῇ βασιλείῳ στολῇ
 κεκοσμημένον, αὐτίκα οἱ τε στρατηγοὶ καὶ ἅπας ὁ
 30 τῶν Ῥωμαίων στρατὸς δεξιούμενοι τε καὶ τὰ εἰκότα
 γεραίροντες προηγούντο, ἐξωπλισμένοι ὡς εὐπρο-
 πέστατα, καὶ ἐπὶ τῶν ἵππων οἱ πλείστοι ὀχούμενοι.

a. C. 555
 Justi-
 niani 29

οὐ δὲ Λαζοὶ ἐς τὸ χαίρον μεταβαλόντες, καὶ μόλις
 ἀποπαυσάμενοι τῆς ἀνίας, στοιχηδόν οἱ παρωμάρ-
 τουν, σάλπιγγές τε πανταχόθεν ἐπήχουν καὶ τὰ
 σημεῖα ἐς ὕψος ἐπήρτο. καὶ ἦν ἡ πομπὴ παιδρά τε
 V. 65 ἐπιεικῶς καὶ γαυροτάτη καὶ πλέον ἢ κατὰ τὴν Λαζῶν
 βασιλείαν ἐξαγκωμένη. Τζάθης μὲν οὖν ἐς τὴν
 ἀρχὴν καταστάς ἔταπτεν ἕκαστα τὸ λοιπὸν καὶ δι-
 D κόσμηε τὸ ὁμόφυλον, ὡς αὐτῷ τε ἦν βουλομένῳ καὶ
 ὁ πάτριος ὑπηγόρευεν τρόπος. Σωτήριχος δὲ ὁ
 στρατηγὸς ἀντίκα εἶχετο τῆς πορείας, ἐφ' ἧπερ καὶ 10
 ἔσταλτο. χρυσίον γὰρ ἐκ βασιλείως ἐκόμιζεν, ἐφ' ᾧ
 τοῖς προσοίκτοις βαρβάροις κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν δια-
 νέμοι, εἰδισμένον γε τοῦτο ἐκ πλείστον καὶ ἀν' ἔτος
 γιγνόμενον. εἶποντο δὲ αὐτῷ καὶ τῶν παίδων οἱ
 πρεσβύτεροι, Φιλάγγριός τε καὶ Ῥωμύλος, ὡς ἂν 15
 εὐθύς ἀφ' ἐστίας μοχθεῖν ἐν δέοντι παιδευθεῖεν,
 ἐπεὶ καὶ ἐς ἡβῆς μέτρον ἤδη ἄμφω ἐληλυθέτην καὶ
 ἤστην οἷω διαπονεῖσθαι. ὁ γὰρ δὴ τρίτος αὐτῶν
 Εὐστράτιος ἐν Βυζαντίῳ ἐλέλειπτο, νέος γε ὢν ἐπι-
 P. 91 κομιδῇ καὶ ἄλλως τὸ σῶμα οὐ ῥωμαλέος. ὡς δὲ ἐς 20
 τὴν τῶν καλουμένων Μισιμιανῶν χώραν ὁ Σωτή-
 ριχος ἀφίκετο, οἱ δὲ κατήκοοι μὲν τοῦ βασιλείως τῶν
 Κόλχων τυγχάνουσιν ὄντες καθά που καὶ οἱ Ἀψίλιοι,
 γλώττη δὲ ὅμως χρῶνται ἀποκεκριμένη καὶ νόμοις
 ἐτέροις· εἰσὶ δὲ τούτου δὴ τοῦ Ἀψιλίων γένους 25
 βορειότεροι καὶ τετραμμένοι ἠρέμα ἐς ἥλιον ἀπύοντα·
 ἐπειδὴ οὖν ἐς τοῦσδε παραγέγονεν, ἐννοιά τις αὐτοὺς
 ἐσηλθεν ὡς ἄρα ἐν τι τῶν σφετέρων φρουρίων ἄμφ'
 αὐτὰ δὴ τὰ Λαζῶν ὄρια ἰδρυμένον, ὃ δὴ Βούχλοον
 ὀνομάζουσιν, τοῦτο δὲ ὄγε βούλοιτο τοῖς Ἀλανοῖς 30
 καταπροέσθαι, ὡς ἂν οἱ τῶν ἐθνῶν πρεσβεις τῶν
 ἀπωτέρω οἰκούντων αὐτοῦ ἀγειρόμενοι τὸν μισθὸν

ἀποφέρουντο, καὶ μηκέτι ἀνάγκη τις εἴη τῷ τὰ χρῆ-
 ματα παρεχομένῳ τὰς τοῦ Κανκάσου περηνοστεινῆ
 ὑπορείας καὶ αὐτὸν ἐπ' ἐκείνους λέναι.

16. Ταῦτα δὲ οἱ Μισιμιανοὶ εἴτε γνόντες εἴτε
 5 καὶ ὑποτοπήσαντες, στέλλουσιν ἄνδρας δύο τῶν
 παρὰ σφίσι λογίων, Χάδον ὄνομα καὶ Θυάνην. οἱ
 δὲ εὐρόντες αὐτὸν ἀγγοῦ που ἐκείνου δὴ τοῦ ἐρύ-
 ματος ἀλιζόμενον, καὶ πλέον ἐς τὴν δόκησιν
 ἐπιρρωσθέντες, "ἀλλ' οὐ δίκαια δράσειν ἡμᾶς" ἔφα-
 10 σαν "ὁ στρατηγέ, διανοήθης· χρῆ γὰρ σε μηδὲ ἄλλῳ
 τῷ ἐπιέναι τὰ ἡμέτερα παραιρουμένῳ, μήτι γε καὶ
 αὐτὸν οὕτως ἐθέλειν. εἰ δέ σε ὡς ἀληθῶς μὴ ταῦτα
 ἀρέσκει, ἄγε ὅπως ἐνθένδε ὡς τάχιστα μεταβὰς ἐν C
 ἑτέρῳ ἀποδιατρέψεις χωρίῳ, καὶ σε τὰ ἐπιτήδεια
 15 ἡμῶν ἐπιλείψουσιν, ἀλλ' ἡμεῖς ἅπαντα οἴσομεν.
 ἐνταῦθα γὰρ σοὶ οὐ μενετεῖα παντάπασιν, οὐδὲ
 ἀνεξόμεθά σου μέλλοντος ἐς τότε καὶ σηπτομένου."
 οὕτω δὲ αὐτῶν ἀνταδιζόμενων, οὐκ ἀνεκτὰ ἡγησά-
 20 μενος ὁ Σωτήριχος, εἰ τοῖς τῶν Κόλχων κατηκόοις
 ἐξείη κατὰ Ῥωμαίων θρασύνεσθαι τῶν ὑφ' οὓς οἱ
 Κόλχοι τετάχεται, παρακελεύεται τοῖς ὀπαδοῖς παίειν
 αὐτοὺς αἷς ἐπεφέροντο βακτηρίας. οἱ δὲ καθέκοντο
 αὐτῶν ἀφειδῶς, καὶ ἐς τοῦπίσω ἡμιθνήτας ἀπέ-
 25 πεμψαν. τούτου δὲ γεγενημένου, Σωτήριχος μὲν
 ᾤετο μηδὲν ἀντίπαλον ἔσεσθαι, ἀλλ' ὥσπερ ἀμέλει
 οἰκέτας οἰκείους ἡμαρτηκῶτας διαχειρισάμενος, καὶ
 οὐδὲν ὀτιοῦν εὐλαβητέον αὐτῷ, ἔμενέ τε κατὰ χώραν,
 καὶ εἴτα νυκτὸς ἐπιγενομένης ἐκάθευδε σφόδρα ἀδεῶς D
 καὶ ἀφυλάκτως· οὕτω δὲ οἱ τε παῖδες καὶ οἱ δορυ-
 30 φόροι καὶ ὀπόσον ἄλλο αὐτῷ θητικὸν εἶπετο ἢ καὶ
 δοῦλον ἐκμελέστερον καὶ οὗτοι ἅπαντες ἢ ὡς ἐν
 πολεμίων κατεσκευημένοι ἀνεπαύοντο. ἐν τούτῳ δὲ

οἱ Μισιμιανοί, τὴν ὕβριν οὐκ ἐνεγκόντες, ἐπιφοι-
 τῶσιν αὐτοῖς καρτερώτατα ἐξωπλισμένοι, καὶ αὐτίκα
 ἐπὶ τὸ δωματίον χωρήσαντες, οὗ δὴ ὁ στρατηγὸς
 ἀνεκέκλιτο, κατακτείνουσι προτέρους τοὺς παρευ-
 ναστήρας τῶν θεραπόντων. θορύβου δέ, ὥσπερ
 εἰκὸς, καὶ κατάγον πολλοῦ κινήθοντος, ξυναισθησὶς
 μὲν τοῦ κακοῦ αὐτῷ τε Σωτηρίῳ καὶ τοῖς ἀμφ'
 αὐτὸν ἄπασιν ἐγίγνωτο· καὶ τοίνυν ὑπὸ δέους ἐκ
 τῶν εὐνῶν ἀνεπάλλοντο, ἔτι δὲ τῷ ὕπνῳ καρῆβα-
 ροῦντες καὶ παρεμμένοι ἀμύνεσθαι αὐτοῖς οὐτι μᾶλα
 παρήν. οἱ μὲν γὰρ ταῖς σισύραις τῷ πόδε περιελιττό-
 μενοι εἰργοντο τῆς πορείας, οἱ δὲ καὶ ἤδη ἐπὶ τὰ
 ξίφη ὀρμήσαντες καὶ σχεδιάζειν κειρώμενοι τὰ πολέ-
 μια ἀλύοντες ἦσαν οἰκτρότατα οἷα ἐν σκότῳ καὶ
 ἀπορίᾳ, ἔς τε τοὺς τοίχους περιρρηγνύμενοι καὶ ὅπῃ
 ἐτύγχανον κείμενα τὰ ὅπλα ἐπιλελησμένοι· ἔνιοι δὲ
 αὐτῶν καὶ τῷ ἤδη ξυνειληφθαι ἀπειρηκότες, οὐδὲν
 ὄτι ἐμνησανῶντο, ἐβόων τε μόνον ἄλλος ἄλλοθι καὶ
 ὠλοφύροντο, οὐκ ἔχοντες ὅ τι καὶ δράσαιεν. οὕτω
 δὲ αὐτῶν καταπεληγμένων, ἐπεισπεσόντες οἱ βαρ-
 βαροὶ αὐτόν τε Σωτήριον κατακτείνουσι καὶ τοὺς
 παῖδας καὶ πρὸς γε ξυμπαντας τοὺς ἄλλους, πλην
 εἰ μὴ τις ἐκ τινος τυχὸν ἀλάμενος ὀρθοθύρας ἢ καὶ
 ἐτέρῳ ὀπίῳ δὴ τρόπῳ λαθῶν διεσώθη. ταῦτα δὲ
 δράσαντες οἱ ἀλιτήριοι ἐσκόλευσαν τοὺς κειμένους,
 τὰ τε ἄλλα ὅποσα ἐπήγοντο κτήματα, καὶ πρὸς γε
 τὸ βασιλέως ἀφελόμενοι χρυσίον, καθάπερ τινὰς
 πολεμίους ὡς ἀληθῶς, ἀλλ' οὐχὶ φίλους τε καὶ
 ἡγεμόνας ἀπεκτονότες.

17. Ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς τὰ τῆς μισσηφονίας ἀπειργαστο,
 καὶ τὸ ἀνοιδάινον τέως τῆς γνώμης καὶ ὀργιζόμενον
 τῷ ἀποπλησθῆναι τὴν ἐπιθυμίαν, ὑποχαλᾶν ἐδόκει

καὶ περιστέλλεσθαι, τότε δὴ μόνον τὸ πραχθῆν ἐφ'
 αὐτῷ διασκοπούντες ἀνελογίζοντο καὶ ξυνίεσαν
 ὅποιος αὐτοῖς ἀνέροριπτο κύβος, ὅτι τε οὐκ ἐς μακρὰν
 ἤξουσιν οἱ Ῥωμαῖοι τιμωρησειόντες, καὶ ὅτι αὐτοὺς
 ἐκείνοι οὐχ ὑποστήσονται. τοιγάρτοι ἀναφανδὸν ἀπο-
 σιάντες, προσεχώρουν τοῖς Πέρσαις, καὶ ἐπρεσβεύ-
 οντο, ὑποδέχεσθαι τε σφᾶς αἰτούμενοι καὶ ὡς δὴ
 κατηκόοις τὸ λοιπὸν ἐπαρήγειν. τούτων δὲ ἀπάντων
 τοῖς τῶν Ῥωμαίων στρατηγοῖς ἀπηγγελέμενων, ἐχα-
 λέπαινον μὲν οἷγε καὶ ἐδυσφόρουν, τίσασθαι δὲ
 παραντίκα τοὺς Μισιμιανούς οὐ μᾶλα ἠδύναντο,
 πιεζόμενοι τῇ περὶ τοῦ μεζονος ἀσχολίᾳ. ἤδη γὰρ
 ὁ Ναχοραγὰν ἐξήκοντά που χιλιάδας μαχίμων ἀνδρῶν
 ἐπαγόμενος ἐπὶ τὴν Νῆσον ἐφοῖτα, ἵνα Μαρτίνος τε
 καὶ Ἰουστίνος ὁ Γερμανοῦ καὶ τὰ ἀμφ' αὐτοὺς
 στρατεύματα ἐτύγχανον ξυνειλεγμένα· οἱ δὲ ἐκ τῶν
 Οὐννων μισθοφόροι, τῶν δὴ Σαβείρων ὀνομαζομέ-
 νων, παρήσαν γὰρ τοῖς Ῥωμαίοις ὀπλιτῶν ἀπόμοιρα
 οὐ πολλῶ ἐλάττους τῶν δισχιλίων· ἤγοῦντο δὲ αὐτῶν
 Βαλμάχ τε καὶ Κούτιλξ καὶ Ἰλιγερ, ἄνδρες τῶν
 παρὰ σφίσι ὀνομαστοτάτων, οὗτοι δὴ οὖν οἱ
 Σάβειροι ἀμφὶ τὴν Ἀρχαῖοπολιν καὶ τὰ ἐκείνη πεδία,
 προστεταγμένοι αὐτοῖς ὑπὸ Μαρτίνου, ἐστρατοπε-
 δεύσαντο, ἐφ' ᾧ τοὺς πολεμίους, ἐνθενδε γὰρ ἡμελ-
 λον διαβῆσεσθαι, ὡς ἂν οἷοί τε εἶεν πημαίνοντες
 χαλεπωτέραν αὐτοῖς καὶ σφαλερωτέραν ποιήσονται
 τὴν πορείαν. ὁ δὲ Ναχοραγὰν, ἐπειδὴ ἐς τοῦτο
 τετάχθαι τοὺς Σαβείρους ἐπέπυστο, ἀπολεξάμενος
 ἐκ τῶν ξυστρατενομένων Διλιμνιτῶν ἀνδρας ἐς
 τρισχιλίους, αὐτίκα ἐπ' αὐτοὺς ἔστειλε, παρακε-
 λευσάμενος, ἦν γὰρ ἀλαζὼν καὶ ὑψηλός, ἄρδην
 ἅπαντας διαφθεῖραι, ὡς ἂν μὴ οἱ ἴοντι ἐπὶ τὸν

α. C. 555
 Iustl-
 niani 29

πόλεμον ὀπισθεν ἐκεῖνοι ἐφειθέοντες ὑπολειφθεῖεν·
 οἱ δὲ Διλιμνῖται, μέγιστον ἔθνος τῶν ἐντὸς Τίγρητος
 ποταμοῦ τῇ Περσίδι χώρα προσοικούντων, μαχιμώ-
 τατοὶ τέ εἰσιν ἐν τοῖς μάλιστα καὶ οὐ λίαν τοξόται
 καὶ ἐκρηβόλοι, ὥσπερ ἀμέλει οἱ πλείστοι τῶν Μήδων.
 5 ξυστούς τε γὰρ ἐπιφέρονται καὶ σαρίσας καὶ ξίφος
 ἐκκρεμές ἀπὸ τοῦ ὤμου, μακροῖδα τέ τινα ἐλαχίστην
 τῷ λαῷ βραχίονι ἀναδούμενοι ἀσπίδας καὶ πέλτας
 προβέβληται· φαίης τε ἂν αὐτοὺς οὔτε παντάπασι
 ψιλοὺς οὔτε μὲν οὖν ὀπλίτας καὶ ἀγχεμάχους, 10
 πόρρωθεν τε γὰρ οὕτω τυχὸν ἀκοντίζουσι καὶ ἐκ
 B χειρὸς αὐτῶν διαμάχονται, ἀγαθοὶ δὲ καὶ ξυρράξαι
 φάλαγγι πολεμία καὶ ὠθισμῷ χρώμενοι τὰς πικνώ-
 σεως διαρογγύναι, ἔς τε τὸ μετατάξασθαι εὐπειτεῖς
 καὶ ἀρμοσθῆναι τῷ προσπεσόντι. αὐτοὶ δὲ καὶ ἐς 15
 τὰ προσάντη γεώλοφα ἠγάθως ἀναθέοντες προκατα-
 λαμβάνουσι τὰ ὑπερδέξια τῶν χωρίων, τρεπόμενοι
 τε ὠκύτερα διαφεύγουσι καὶ ἐπιόντες ἑτέροις ἐμμε-
 λέστατα ἐς τὴν δίωξιν ἐγκραταί, καὶ σχεδὸν τι
 ἅπασαν ἰδέαν πολέμου μετιόντες καὶ ἐξησχημένοι 20
 μέγιστα σίνονται τοὺς ἀντικάλους· ὥς δὲ ἐπὶ πλεί-
 στον ξυμπολεμεῖν τοῖς Πέρσασιν εἰώθασιν, οὐ μὴν
 ἠναγκασμένοι, ὥσπερ κατήκοοι. αὐτόνομοί τε γὰρ
 εἰσι καὶ ἐλεύθεροι καὶ ἄγεσθαι ὑπὸ τοῦ πρὸς βίας
 οὐ πεφυκότες. 25

C 18. Τούτων δὴ οὖν τῶν Διλιμνιτῶν ὁ ἀπο-
 V. 67 δασμὸς νυκτὸς ἐπελθούσης κατὰ τῶν Σαβείρων
 ἐχώρον, ἄμεινον εἶναι δοκοῦν ἔτι καθεύδουσιν
 αὐτοῖς ἐπιστῆναι, οὕτω τε ἅπαντας εὐκολώτερον
 κατακτείναι· καὶ, οἶμαι, οὐκ ἂν διήμαρτον τῆς ἐλ-
 30 πίδος, εἰ μὴ τις αὐτοὺς ἐσφλε τύχη. ἴοντες γὰρ
 θήπου ἐς τοῦτο, ἀνήρ τις αὐτοῖς Κόλχος ἐν σκοτῶ

α. C. 555
 Iustl-
 niani 29

καὶ ἐρημία ὡδὲ πως ξυνενεχθῆν ὑπαντιάζει· καὶ
 τὸν ἀσμενέστατα ξυλλαβόντες ἀναγκάζουσι τῆς ἐπὶ
 τοὺς Σαβείρους ἠγεῖσθαι πορείας. ὁ δὲ προθυμό-
 5 τατα ὑποστάς τὸ ἐπίταγμα, καὶ ἤδη προπορευόμενος,
 5 ἐπειδὴ νάπης τινὰς λασίας ἐκύρησεν, ὑφίζαναι τε
 ἠρέμα καὶ ὑποδύεται· οὕτω τε διαδράς τοὺς ἐπομέ-
 νους καὶ προτερήσας, ἦκε δροματος παρὰ τοὺς D
 Οὔννους· εὐρῶν δὲ ἅπαντας ἀνεμιένως οὕτωςι
 ἀναπαυομένους καὶ ὑπορρέγοντας “ὦ δαίλαιοι” ἔφη
 10 “αὐτίκα μάλα ἀπολείσθε”, τορὸν τι ἐμβοήσας καὶ
 διαπρύσιον. οὕτω τε αὐτοὺς μόλις ἀνακαλεσάμενος
 ἐς ἐργήροσιν ἀγγέλλει τοὺς πολεμίους ὅσον οὐπω
 παρεσομένους. οἱ δὲ ξὺν θορυβῷ διαναστάντες καὶ
 τὰ ὄπλα περιβαλόμενοι, ἐκτὸς τοῦ χαρακώματος
 15 ἀπεχώρουν καὶ ὑπεκρύπτοντο διτῇ μεμερισμένοι·
 κατέλιπον δὲ τὴν τε ἔσδοον ἀφύλακτον καὶ οὕτω
 κατὰ χώραν ἐστῶτας τοὺς ἐκ τῶν ξύλων τε καὶ
 ἐφροσίδων ἐσκευασμένους οἰκίσκους. οἱ δὲ Διλι-
 μνῖται πλείστας μὲν ὄσας ἀτραποὺς τῇ ἀπειρίᾳ τῶν
 20 τόπων ἀναμετρήσαντες, πλὴν ἄλλ’ ἔτι ὑπὸ τὸ κνέφας
 ἐς τὸ τῶν Οὔννων στρατόπεδον ἀφικμένοι ἐσβάλλουσι P. 34
 θαρραλέοι ἐπὶ κακῷ τῷ σφετέρῳ, καὶ εἰσω ἅπαντες
 γίνονται. πάταγος δὲ οὐκ ἦν οὐδὲ βοή, ὥς ἂν μὴ
 ἐκεῖνοι ξυναίσθωντο δῆθεν καὶ ἀφικνησθεῖεν, ἀλλ’
 25 ἠρεματοὶ τὰ δόρατα ἐς τε τὰς εὐνάς καὶ τὰς καλύβας
 ἠκόντιζον, ὥς τοὺς καθεύδοντας ἀναιροῦντες. ἤδη
 τε φῶντο ἅπαν αὐτοῖς ἠνύσθαι τὸ ἔργον, ἀλλὰ τότε
 οἱ Σάβειροι ἐκ τῆς ἐνέδρας ἐκατέρωθεν ὀρηθέντες
 ἐσπίπτονσιν αὐτοῖς ἐξαπιναιῶς καὶ ἐπιφέρονται. οἱ
 30 δὲ ἀθρόον τῷ ἀπροσδοκῆτω καταπλαγέντες καὶ ἐς
 τὰναντία τῶν ἐλπισθέντων περιγηγμένοι διηπόρουν
 καὶ ἐταράττοντο· οὔτε γὰρ φεύγειν αὐτοὺς ἴαστα B

ἐν ἡν ἐν ἐλαχίστῳ χωρίῳ ξυνηλημμένους οὔτε μὴν
 ἐς τὸ ἀκριβὲς τοὺς δυσμενεῖς διαγιγνώσκειν, οἷα ἐν
 νυκτομαχίᾳ καὶ φόβῳ. τοιγάρτοι χυθῆν ὑπὸ τῶν
 Σαβείρων ἐκτείνοντο, οὐδ' ὅσον ἐς πείραν ἔλθειν
 ἀμυνόμενοι· καὶ ὀκτακόσιοι μὲν ἄνδρες ἔνδον ἐν τῷ
 στρατοπέδῳ διεφθάρησαν, οἱ δὲ ἄλλοι μόλις ὑπεκβάν-
 τες ἤλθοντο σποράδην, οὐκ ἐπιστάμενοι ὅποι χωρή-
 σαιεν· ἤδη τε πόρρω που πεφευγῆναι δοκοῦντες
 αὐτῆς ἐς ταῦτόν ἀνεκκυκλοῦντο, καὶ περιέπταιον τοῖς
 πολεμίοις. καὶ ταῦτα μὲν τῆς νυκτὸς ἀπάσης ἐγίνετο·
 ἤδη δὲ τοῦ ὄρθρου χεραιτομένου καὶ ἡμέρας ἐπι-
 φανείσης, αὐτίκα τῶν Διλιμνιτῶν οἱ σωζόμενοι ἐπε-
 γίνωσκον τὰς πορείας, καὶ ἰθὺ τῶν Περσικῶν ἔθεον
 στρατευμάτων, ἐγκειμένων σφίσι καὶ ὡς τῶν Σαβεί-
 ρων. Βάβας δὲ ὁ στρατηγός, ὃς δὴ τῶν ἐν τῇ Κολ-
 χίδι χώρα ἰδρυμένων ἐκ πλείστον Ῥωμαίων ἠγεῖτο,
 ἀλλ' οὐτός γε ὁ Βάβας, ἐτύγχανε γάρ ἐν τῷ τότε
 κατὰ τὴν Ἀρχαιοπόλιν διανυκτερεύσας, τῷ μὲν
 θορύβῳ καὶ τῇ βοῇ πάντοθεν περιεβομβεῖτο. ἕως
 δὲ σκότος ἦν καὶ ἀδηλία τῶν ποιουμένων, ὁ δὲ
 ἀφασία εἶχετο πολλῇ καὶ ἔνδον ἠρέμει· ὡς δὲ τοῦ
 ἡλίου ἐπανγασάντος τὰς ἀκρωρείας κατείδε τὸ ἀτρε-
 κὲς τῶν τελουμένων, καὶ τοὺς Διλιμνίτας ὑπὸ τῶν
 Σαβείρων ἐλαννομένους, τότε δὲ καὶ αὐτὸς ἐκδρα-
 μῶν τοῦ ἄστεος ἅμα τῷ ξυμπαρόντι ὀμίλῳ οὐκ ἐλά-
 χιστόν τι αὐτῶν διεχρήσατο μέρος, ὡς μόλις ἐκ το-
 σούτων οὐπω χιλίους τοὺς ξύμπαντας παρὰ τὸν
 Ναχοραγὰν ἀφικέσθαι.

19. Ὁ δὲ, ἐπειδὴ τῆσδε διήμαρτεν τῆς πείρας,
 αὐτίκα ὄχητο ἐπὶ τὴν Νῆσον, καὶ ἀρχοῦ που τῶν
 Ῥωμαίων στρατοπεδενσάμενος προηκαλεῖτο ἐς λόγους
 ἀφικέσθαι οἱ τὸν Μαρτίνον. καὶ παραγενομένου "σὺ

δὲ" ἔφη "ὦ στρατηγέ, ἐς τοσοῦτον ἀρχινοῦστατός γε
 ὢν καὶ φρενήρης καὶ τῶν παρὰ Ῥωμαίοις δυνατω-
 τάτων εἴτα οὐκ ἐθέλησας ἀποπαῦσαι πόνον τε καὶ
 δυσμενείας ἄμφω τῷ βασιλεῖ, ἀλλὰ μεθήκας αὐτοῦς
 οὕτω δὴ ἐπὶ πλείστον τὴν ἀλλήλων ἐπιλυμαινομένους.
 εἰ δὴ οὖν νῦν γούν ἐστὶ σοὶ βουλομένο διαλλαγῆς
 ποιήσασθαι καὶ ξυνθήκας, ἄγε ὅπως αὐτὸς μὲν ἐς
 Τραπεζοῦντα τὴν πόλιν τὴν Ποντικὴν ἅμα τῷ
 στρατῷ μεταβῆση, ἐνθάδε δὲ ἡμεῖς μενούμεν οἱ
 Πέρσαι· οὕτω τε τὰ τῆς ἐκεχειρίας σχολαίτερον δια-
 λεξόμεθα, πιστοῖς χρώμενοι ἀγγελιαφόροις. εἰ γὰρ
 μὴ ἕκὼν εἶναι ἀπάξεις ἐνθένδε τὸ στρατεύμα, ἴσθι,
 ὦ γενναῖε, ὡς πρὸς ἀνάγκης ἀπελαθήσῃ. βεβαιότατα
 γὰρ ἐγὼ τὴν νίκην ἔχω, καὶ περιβέβλημαι οὐ χαλε-
 πώτερον ἢ τόδε τὸ κτήμα." καὶ ἅμα λέγων τὸν
 δακτύλιον ἐπέδεικνεν ὃν ἐπαφέρετο. πρὸς ταῦτα
 δὲ ὑπολαβὼν "ἀλλ' ἔμοιγε" ὁ Μαρτίνος "εὐκτόν μὲν
 ἢ εἰρήνη δοκεῖ καὶ τιμιώτατον, καὶ ξυλλήψομαι σοὶ
 προσαγομένῳ τε αὐτὴν καὶ καθιστῶντι· ἄμεινον δέ,
 οἴμαι, ταῦτα δράσοιμεν ἂν, εἰ γε σὺ μὲν ὡς τάχιστα
 ἐς Ἴβηρίαν μεταχωρήσεις, ἐγὼ δὲ ἐλεύσομαι ἐς
 Μουχεῖρισιν, οὕτω τε τὰ ἐν ποσὶ διασκεψόμεθα. τῆς
 δὲ νίκης πέρι σοὶ μὲν ἐξέστω μεγαλαυχεῖν τῷ λόγῳ
 καὶ αὐθαδίεσθαι καὶ τῶν ἀγοραίων αὐτὴν καὶ αὐ-
 θαιρέτων ἠρεῖσθαι κτημάτων· ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο
 φημι τῇ τοῦ κρείττονος ταλαντεύεσθαι γνώμῃ, καὶ
 οὐ παρὰ τοὺς μέγα βρονθυομένους ἰέναι, ἀλλ' ἐφ'
 οὓς ἂν ὁ πάντων προαγωγὸς ἐπινεύσῃ." οὕτω δὲ
 τοῦ Μαρτίνου ἀνδροιότατά τε καὶ μάλα ὀσίως ἀπο-
 κριναμένου καὶ τῇ τοῦ βαρβάρου νεμεσήσαντος
 ἀλαξονείᾳ, οὐδὲν δὲ ὀτιοῦν προελθὼν εἰρηναῖον,
 διεκριθῆσαν ἀπ' ἀλλήλων. καὶ ὁ μὲν ἐς τὸ στρατό-

πεδον ἐπανῆκε, Μαρτίνος δὲ ἐς τὴν Νῆσον. τῷ δὲ
 a. C. 555
 Insti-
 nianif²⁹ Ναχοραγὰν μενετεία μὲν αὐτοῦ ἤμιστα ἰδοῦκει, ἐς δὲ
 τὸν Φάσιν τὴν πόλιν ἰέναι διανοεῖτο, ἐκείσε τε μᾶλλον
 ἐκαλέσασθαι τοὺς Ῥωμαίους. ἐπιμαχώτατον γὰρ τὸ
 ἐκείνη ἔρυμα εἶναι ἐπέπυστο, ἅτε δὴ ξύλοις ἅπαν
 C ἔσκενασμένον, καὶ τὰ ἐχόμενα πεδία εὐόμαλα τε καὶ
 ἀγαθὰ ἐνστρατοπεδεύσασθαι. ἤδη δὲ ἡ πόλις ὁ
 Φάσις ἅπασιν, οἶμαι, διαδηλότατον ὡς ἐκ τοῦ ποτα-
 μου εἴληφε τὴν ἐπωνυμίαν, πλησιαίτατα ὑπορρέοντος
 καὶ ἀμφ' αὐτὴν ἐς τὸν Εὐξείνου πόντον ἀπερευγο- 10
 μένον. πρὸς γὰρ τῷ αἰγιαλῷ καὶ ταῖς ἐκβολαῖς τὸ
 πόλισμα ἴδονται· ἀφέστηκε δὲ τῆς Νήσου ἕξ μάλιστα
 παρασάγγαις ἐπὶ δνόμενον ἤμιον.

20. Εὐθύς δὴ οὖν ὁ Ναχοραγὰν πόρρω τῶν
 νυκτῶν τὰς ἀκάτους ὀπόσας ἐφ' ἀμαξῶν ἐπήγετο, 15
 D ἐς τὸν ποταμὸν ἐμβαλὼν καὶ ξυζεύξας, λανθάνει
 τοὺς Ῥωμαίους γέφυρὰν τέτινα ἕξ αὐτομάτου πηξά-
 μενος καὶ ἅπαν τὸ πλῆθος ἐς τὸ ἀντιπέραν διαβι-
 βάσας· ἐβούλετο γὰρ ἐς τὰ πρὸς νότον ἄνεμον
 ἰκέσθαι τοῦ ἄστεος, ὅθεν δὴ αὐτῷ οὐδαμῶς ἤμελλε 20
 τὰ θεῖθρα τοῦ ποταμοῦ κώλυμα ἔσεσθαι τῷ περι-
 βόλῳ πελάζοντι· ὑπὸ γὰρ τὸ ἀρκτῶον καταρρεῖ καὶ
 παρατείνεται μέρος. καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ τὸ περίορθρον
 ἄρας ἐκ τῆς ὄχθης εἶχετο τῆς πορείας, καὶ τὴν
 Νῆσον ὡς ἀπωτάτω παραμειψάμενος ἀνὰ τὰ πρόσσω 25
 ἐχώρει· μόλις δὲ περὶ πλήθουσαν ἀγορὰν οἱ Ῥωμαῖοι
 τὴν διάβασιν ἐγνωκότες διαταράχθησάν τε καὶ περὶ
 πλείστον ἐποιοῦντο προτερεῖσθαι ἀνὰ τὸ ἄστυ τοὺς
 P. 96 πολεμίους. τοιγάρτοι τὰς τε τριήρεις καὶ ὅσοι τρια-
 κόντοροι παρώρμονν πληρώσαντες ὀξύτατα τοῦ ποτα- 30
 μου τῷ ῥῷ κατεφέροντο. ἀλλὰ φθάσας ὁ Ναχοραγὰν
 ἀμφὶ τὸ μεσαίτατον τῆς τε Νήσου καὶ τοῦ ἄστεος

ἐτύγγανεν ἤδη ξύλοις τε καὶ λέμβοις τὸ εὖρος ἅπαν
 τῆς δίνης διαφραξάμενος τό τε τῶν ἐλεφάντων στίφος
 ὀπισθεν ἐπιστήσας, ἐς ὅσον οἶόν τε ἦν αὐτοῖς τῆς
 βάσεως ἐφικνεῖσθαι. ὁ δὲ τῶν Ῥωμαίων στόλος
 5 ταῦτα πόρρωθεν ἰδόντες ἀντίκα πρὸνυαν ἐκρούοντο,
 πολλῇ τε χρώμενοι ἐς τοῦμπαιν τῆ εἰρῆσία χαλε-
 πώτατα πρὸς τὸ ἀντίπορόν τε καὶ ῥοῶδες τῆς φορᾶς
 ἀνταναγόμενοι ἀπεχώρησαν. δύο δὲ ὅμως ναῦς κενὰς
 τῶν ἐμπλέοντων εἶλον οἱ Πέρσαι. οἱ γὰρ δὴ ἄνδρες
 10 ξυλλαμβάνεσθαι μέλλοντες τοῖς ὕδασι παραδοῦναι B
 σφᾶς αὐτοὺς εὐτολμότατα κατεθάροσαν, ἐντὶ τοῦ
 μείζονος, οἶμαι, καὶ προύπτου κινδύνου τὸ ἔλαττον
 δεινὸν δῆπον ἐλόμενοι, καὶ μετέσχον μᾶλλον τῶν ἐκ
 τῆς τύχης ἀδήλων. τοιγάρτοι ἀφήλαντό τε κουφό- 15
 τата καὶ ὑποβρύχιοι ἐπὶ πλείστον διανηξάμενοι μόλις
 ὡς τοὺς οἰκείους ἀπεκοιμῶθησαν. τότε δὴ οὖν οἱ V. 69
 Ῥωμαῖοι Βουξην μὲν τὸν στρατηγὸν ἀνὰ τὴν Νῆσον
 κατέλιπον, ἅμα τῷ οἰκείῳ στρατευματι ἐπιμελησό-
 μενόν τε τῶν τῆδε ἀπάντων καὶ ἀλεξήσοντα ἐς ὃ τι
 20 δεήσοι· οἱ δὲ ἄλλοι ἅπαντες κατὰ τὸ ἐγκάρσιον τὸν
 ποταμὸν περαιωθέντες, καὶ διὰ τῆς χέρσου ἐτέραν
 τινὰ ὁδὸν πορευόμενοι, ὡς μὴ κατ' αὐτὰ τοῖς πολε-
 μίοις χωρῆσαι, παραγίγνονται ἐς ἐκεῖνο δὴ τὸ τοῦ
 Φάσιδος ἐπάνυμον ἄστυ καὶ εἶσω τῶν πυλῶν παρελ- C
 25 θόντες διεδάσαντο στοιχηδὸν οἱ στρατηγοὶ τὴν
 φρουρὰν τοῦ περιβόλου. οὐ γὰρ ᾤοντο ἀξιόμαχοι
 ἔσεσθαι, εἰ γε ξυστάδην παρατάξασθαι πειραθεῖεν.
 πρῶτος μὲν οὖν Ἰουστίνος ὁ Γερμανοῦ καὶ ὁ ἀμφ'
 αὐτὸν ὅμιλος ἐν τῷ ἀρχοτάτῳ μέρει τῷ πρὸς θά- 30
 λατταν νεύοντι ἐτετάχато· βραχὺ δὲ τι ἀπωτέρα
 Μαρτίνος εἰστήκει ὁ στρατηγὸς καὶ αἱ Μαρτίνου
 δυνάμεις· ἀμφὶ δὲ τὸ μεσαίτατον Ἀγγίλας μὲν ἔχον

Μανρουσίους πελταστάς καὶ λογχοφόρους, Θεόδωρος
 δὲ Τζάνους ὀπλίτας καὶ Φιλομάθιος Ἰσαύρους σφεν-
 δουήτας καὶ ἀκουτοβόλους. ὀλίγω δὲ τούτων ἀπο-
 κεικρυμένοι ἐφρούρουν Λογγιβάρδων ἀπόμοιρα καὶ
 D Ἐρούλων, Γίβρος δὲ ἠγέτο ἀμφοτέρων. τὸ δὲ λοιπὸν 5
 ἅπαν τοῦ τείχους καὶ πρὸς ἀπληρώτην ἄνεμον ἀπο-
 λήγον τοῖς ἐφοῖς τάγμασιν ἐπεφρόντιστο, ὑπὸ Βαλε-
 ριανῶ στρατηγῶ τεταγμένοις. οὕτω μὲν ὑπὲρ τοῦ
 ἐρύματος ἢ τῶν Ῥωμαίων στρατιὰ ἐν κόσμῳ παρίστατο.

21. Ἦν δὲ αὐτοῖς καὶ χαράκωμα ἐμπροσθεν 10
 καρτερώτατα ἐξεργασμένον, ὡς ἀντέχειν εὐθὺς πρὸς
 τὰς ἐπιδρομὰς καὶ ὃν ἐν προβόλου μοῖρα ἐγκεῖσθαι
 τῷ τείχει. ἐδεδίεσαν γὰρ εὐκρίτως ἐπ' αὐτῷ, ἅτε δὴ
 ξύλοις τε πεποιημένῳ καὶ ἄλλως ὑπὸ χρόνου πολλα-
 χοῦ διεφθαρμένοι. τῷ τοι ἄρα αὐτοῖς καὶ τάφος 15
 μάλα εὐρεῖα πέριξ ὠρώρυκτο, ὕδατός τε ἤδη μεστή
 καὶ ὑπερχειλῆς ἐγεγόνει, ὡς καὶ τοὺς σκύλοπας, οἳ
 P. 97 δὴ ἐτύγγανον ξυννεχέστατα ἐμπεπηγότες, διαλανθά-
 νειν καὶ ἀποκεκρυφθαι τῆς γὰρ λίμνης, ἣν δὴ
 σμικρὰν θάλατταν ὀνομάζουσι, τὴν ἐς τὸν Εὐξείνου 20
 Πόντον ἐκροὴν φερομένην ἐνταῦθα μετοχετεύσαντες,
 ῥαδίως ἅπαντα ἐπλησαν. νῆες δὲ φορτίδες μεγάλαι
 πρὸς τῇ κυματογῇ τῆς θαλάττης καὶ ταῖς ἐκβολαῖς
 τοῦ Φάσιδος πλησιαίτατα τοῦ ἄστεος ἐφομοῦσαι,
 μετεώρους εἶχον τὰς ἀκάτους, καὶ ἀμφ' αὐτὰ δῆπου 25
 τὰ κερκῆσια τῶν ἰσῶν ἀνιμηθείσας καὶ βεβαιοτάτα
 αἰωρουμένας, ὡς πολλῶ ἀνέχειν τὰ μεγέθη τῶν
 πύργων καὶ ὑπερφέρεσθαι. ἄνω δὲ στρατιώται
 εἰστήκεισαν καὶ τῶν ναυτῶν ὅποσοι εὐθαρσεῖς τε καὶ
 πολεμικώτεροι, τόξα τε φέροντες καὶ σφενδόνας, 30
 μηχανὰς τε ἐκρηβόλους ἐνθήμενοι, πρὸς τὸ ἐνεργὸν
 B ἤδη ἐσκευασμένας. ἀλλὰ γὰρ καὶ ἕτεροι νῆες διὰ

τοῦ ποταμοῦ ἀνηγμένα ἐπὶ θάτερον μέρος παρήσαν,
 ἧ δὴ Βαλεριανὸς ἐφειστήκει, ὁμοιότατα ταῖς ἄλλαις
 ἐξηρησμένα, ὡς ἂν ἐκατέρωθεν οἱ πολέμοι ἐξ ὑπερ-
 δεξίων βαλλόμενοι ἀποκρούοιντο, πελασσίοντες τῇ
 5 πολιορκίᾳ. ὥστε δὲ ταύτας δὴ τὰς ἐν τῷ ποταμῷ
 ναῦς ἠκίστα ὑπὸ τὸν πημαίνεσθαι, Λαβραγέζας,
 Ἄντης ἀνὴρ, ταξίαρχος, καὶ Οὐννὸς τις λοχαγός,
 Ἐλμύγγειρος ὄνομα, οὗτοι δὴ, προστεταγμένοι αὐτοῖς
 ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, ἐπακτιδίας τινὰς ἀμφιπρόμυνοις
 10 δέκα πληρώσαντες ἐκ τῆς αἰεὶ σφίσιον ἐπομένης δυνά-
 μεως, καὶ ὡς ἀνωτέρω προελθόντες, ἐφρούρουν ξὺν
 ἀργυρηνία καὶ περιεσκόπουν τὰς διαβάσεις ἐπιπλέον-
 τες, νῦν μὲν ἐν μέσῳ τῷ ῥείθῳ, νῦν δὲ ἐφ' ἐκα- C
 τέρας τῆς ὄχθης. καὶ τοίνυν ἐνταῦθα ξυνηνήχθη
 15 τερπνόν τι λίαν καὶ ἐπίχαρι ὡς ἐν πολέμῳ καὶ παρα-
 τάξει. ἔτι γὰρ τούτων ἀνωτέρω αἱ Ῥωμαῖκαι δύο
 τριακόντοροι, ἃς δὴ ἐμπροσθεν ἔφην κενὰς ἀνδρῶν
 ὑπὸ τῶν Περσῶν ἀφρηῆσθαι, αὐταὶ δὴ οὖν αἱ τρια-
 κόντοροι, ὀπλίτας ἔχουσαι Μήδους, ἐν τῷ ποταμῷ
 20 ἐναυλοχοῦντο καλῶδίοις τῆς γῆς ἐξημμένα. νυκτὸς
 δὲ ἐπιλαβομένης, οἱ μὲν ἄνδρες ἐν αὐταῖς ἐκάθενδον
 ἅπαντες τοῦ δὲ ῥοῦ πολλοῦ φερομένου, καὶ τὰ
 πείσματα διατείνοντος τῇ ὑπαγωγῇ τῶν ὀλκάδων,
 ἀπορρήγνυνται τῇ μιᾷ ὁ δεσμὸς ἐξαπιναίως ἄφειτον V. 70
 25 δὲ αὐτὴν ἢ δίνῃ λαβοῦσα καὶ ἐλευθέραν, καὶ οὔτε
 εἰρησίας ἀντιπρατιούσης οὔτε πηδαλίου ἐτέρωθεν πον D
 ἰθύνοντος, κατάργει πῶς αὐτὴν ὀξύτατα ἐς τὸ πρόσω
 καὶ παραδίδωσι τοῖς ἀμφὶ Λαβραγέζαν Ῥωμαίοις. οἱ
 δὲ ἐσιδόντες ἄσμενοι εἶλον τὸ θήραμα, καὶ ἐπετέτ-
 30 πουτο τῇ ξυντυχίᾳ, ὅτι γε αὐτοῖς ἤδη ἢ ναῦς κενὴ
 πρότερον ἀπελθοῦσα τότε δὴ ἀνδρῶν ἀνάπλευσ
 ἐπανῆκεν.

a. C. 555
Iusti-
niani 29

22. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Ναχοραγὰν ἀπάσῃ τῇ δυνά-
 μει ἄρας ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῷ ἄστει ἐπέλαξεν,
 ἀκροβόλλισασθαί τε βουλόμενος καὶ ἀπόπειραν ποιή-
 σασθαί τῶν Ῥωμαίων, εἰ ἐπεξίασι, ταύτη τε σαφέ-
 στατα διαγνῶναι ὅπως αὐτῷ ἐς ἑτέραν τὰ ἐς τὸν 5
 πόλεμον παρασκευαστέα. τότε δὴ οὖν οἱ Πέρσαι,
 ἐπειδὴ ἐς τόξου βολὴν ἀφίκοντο, αὐτίκα οἶγε, τοῦτο
 δὴ αὐτοῖς τὸ εἰδισμένον, θαμὰ ἐπετοξάζοντο· πολλοί
 τε τῶν Ῥωμαίων τρωθέντες, οἱ μὲν ἔτι ἀμννόμενοι
 P. 98 ἀντεῖχον, ἔνιοι δὲ καὶ ἀπόμαχοι ἐγίνοντο. Ἀγγίλας 10
 δὲ καὶ Φιλομάδιος καὶ τῶν ἀμφ' αὐτοὺς ταγματῶν
 ἄνδρες ἐς διακοσίους, καὶ ταῦτα προειρημένον ἀπάσῃ
 τῇ στρατιᾷ ὑπὸ Μαρτίνου μένειν ἕκαστον κατὰ
 χώραν, καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς ἀπομάχεσθαι, οἱ δὲ
 τὴν καθ' αὐτοὺς πύλην ἀναπετάσαντες κατὰ τῶν 15
 πολεμίων ἐχώρουν. Θεόδωρος δὲ ὁ τοῦ Τζανικοῦ
 ὀμίλου ταξίαρχος ἐπεῖχε μὲν τὰ πρῶτα καὶ ἀνέκοπτε
 τὴν ὁρμὴν, νεμεσῶν αὐτοῖς τῆς προπετείας. ἐπεὶ
 δὲ οὐκ ἐπέιθοντο, ὑπήγετο καὶ αὐτὸς τοῖς πλείστοις
 B οὔτι ἐκῶν καὶ ἐνεδίδου, εὐθύς τε ἐφοῖτα ξὺν ἐκεί- 20
 νοις, ὡς μὴ ἀποδειλιᾶν νομισθεῖν, τούτου τε ἕνεκα
 μόνου τὸ εὐπρεπὲς τῆς εὐβουλίας προῖσχεσθαι·
 ἤρεσκε μὲν γὰρ αὐτὸν οὐδαμῶς τὰ ποιούμενα, μετέ-
 χειν δὲ ὅμως αὐτῶν ἠλείχεται ἐς ὃ τι ἄρα καὶ τελει-
 τήσαιεν. καὶ μικροῦ γε ἅπαντες αὐτοῦ διεφθάρησαν, 25
 εἰ μὴ τις αὐτοὺς ἑτέρα διέσωσε γνώμη ἐκ τοῦ κρείτ-
 τονος ἐπιρρωσθεῖσα. οἱ γὰρ Λιλιμνῆται ἀνὰ τὸν
 ἐκείνην χώρον ἐσταῖτες καὶ ἐς φάλαγγα ξυντεταγμένοι,
 ἐπειδὴ κατείδον τὴν ὀλιγότητα τῶν ἐπερχομένων,
 ὑπεδέχοντό γε αὐτοὺς ἡσυχῇ καὶ ἀνέμενον. ὡς δὲ 30
 ἀγγοῦ ἤδη παρήσαν, αὐτίκα οἶγε ἠρέμα τὰ κέρα ἐπι-
 C κολπώσαντες περιβάλλουσιν ἅπαντας καὶ ἐς ἀκριβῆ

a. C. 555
Iusti-
niani 29

κύκλωσιν ἐγκατεῖργον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πάντοθεν
 περιειλημμένοι, δρᾶσαι μὲν τὸ λοιπὸν οὐδὲν ὄτιον
 τοὺς πολεμίους διανοοῦντο· εὐκτὸν δέ τι αὐτοῖς
 εἶδομαι καὶ ἄπιστον, εἰ γε ἀμωσγέπως διαδράσαιεν.
 5 καὶ δὴ ἐπὶ σφᾶς ἐλιχθέντες καὶ τὰ δόρατα προβεβλη-
 μένοι ἐμπύπτουσιν ἀθρόον τῶν πολεμίων τοῖς πρὸς
 τῷ ἄστει ἐφεστηκόσι. οἱ δὲ ἐσιδόντες αὐτοὺς πολλῇ
 τῇ ὀνύμῃ φερομένους καὶ οἶον ταῖς ἐλπίσιν ἀπειρη-
 κότητας, διέστησαν εὐθύς ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἀπεκρί-
 10 θησαν, οὐκ ἐνεργόντες ἄνδρας δυσθανατοῦντας καὶ
 ὅποι αὐτοῖς τὸ θράσος χωρήσει οὐ λογιζομένους.
 οὕτω δὲ ἐκείνων ἐφέντων, ἐκδρομόντες οἱ Ῥωμαῖοι D
 κατὰ τὸ παρεῖκον ἄσμενοι αὐθις εἰσῶ τοῦ περιβόλου
 ἐγένοντο καὶ τὴν πύλην προσήραξαν. παρὰ τοσοῦτον
 15 μὲν κινδύνου ἵκοντο οὐκ ἐπ' ἄλλῳ τῷ ἀριστεύσαντες
 ἢ μόνῳ τῷ διαφυγεῖν καὶ ἀποσωθῆναι.

23. Τοῖς δὲ τῶν Περσῶν ἀχθοφόροις ἐκ πλεί-
 στον διαπονουμένοις ἐς τὸ τὴν τάφρον καταχωρῶν-
 ναι, τότε δὴ ἅπανα αὐτοῖς ἀνεπέπληστο καὶ ξυνῆπτο
 20 ἅπανταχόθεν τὸ ἀπερρωγὸς καὶ μεμερισμένον, ὡς
 καὶ βάσιμον εἶναι τὸ χωρίον στρατιᾷ τειχομαχούσῃ
 καὶ τὰς ἐλεπόλεις μηχανὰς οὐ χαλεπῶς ἐνθένδε
 προσάγεσθαι. μακρὸς δὲ αὐτοῖς ἢ κατὰ τὴν πολυ-
 χειρίαν ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ χρόνος ἐτίβη. λίθους γὰρ
 25 κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ χοῦν ἐμβαλόντες οὐ ῥαδίως πρὸς
 τὰς ξυγκλείσεις ἐξήρουν, ξύλων οὐ μάλα παρόντων, P. 99
 ὅτι μὴ ὀπόσα πόρρωθεν ἐκ τῆς νάπης κατατέμνοντες
 ξὺν πόνῳ πολλῷ διεκόμεζον. οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι ἐτύγ-
 χανον ἤδη πρότερον ἅπαντας τοὺς ἀμφὶ τὸ ἄστυ
 30 ἀγροὺς ἐμπρήσαντες καὶ πρὸς γε τὰς τῶν ὀδοιπόρων
 καταλύσεις καὶ εἰ τι ἕτερον ἐνδιαίτημα ὡς πλησιαί-
 τατα ἴδοντο. τοῦτο δὲ ἔδρασαν, ὡς ἂν μὴ τὴν

ἐνθένδε ὕλην οἱ πολέμοι πρόχειρον ἔχοντες εὐκόλως
 τὰς ἐπιτεχνήσεις τῶν ἔργων ποιοῦντο. ἐκείνης μὲν
 V. 71 οὖν τῆς ἡμέρας οὐδὲν τι ἀξιαφήγητον ἄλλο ἐπράχθη,
 ἀλλὰ νυκτὸς ἐπιφοιτώσης ὁ Ναχοραγὰν ἅμα τοῖς
 πλήθεσιν ἐς τὸ στρατόπεδον ἐπανήκεν. τῇ δὲ ὕστε- 5
 B ραία ὁ Μαρτίνος τὰ τε τῶν οἰκείων φρονήματα
 ἐπιρροῶσαι βουλόμενος καὶ τοὺς ἐναντίους ἐκπλήξαι,
 ἤθροισεν μὲν ἐς ταῦτ' ἅπασαν τὴν τῶν Ῥωμαίων
 στρατιάν, ὡς δὴ τι τῶν παρόντων πέρι διασκεψό-
 μενος ἔσφοιτᾷ δὲ ἀθρόον ἐς μέσον, οὕτω πρὸς 10
 αὐτοῦ μεμελετημένον, ἀνὴρ τις τῶν οὐ λίαν γνωρί-
 μων, κοινοτοῦ τε ἀνάπλευσεν καὶ οἶος ἐκ μακρᾶς
 ὁδοπορίας εἰκάζεσθαι, ἤκειν τε ἔλεγεν αὐτίκα ἐκ
 Βυζαντίου καὶ γράμμα τοῦ βασιλέως ἐπιφέρεσθαι.
 λαβὼν δὲ τοῦτο ἀσμενέστατα δῆθεν ὁ στρατηγὸς καὶ 15
 ἀνελέξας οὐκ ἐν ἀπορητῷ καθ' αὐτὸν ἀνελέγετο
 οὐδὲ μόνοις τοῖς ὄμμασιν ἡσυχῇ διῶν τῷ νῶ ἔσηγε
 C τὰ γεγραμμένα, ἀλλ' ἀνεβόα λαμπρῶ τῇ φωνῇ, ὡς
 ἂν ἅπαντες ἐπαῖοιεν. καὶ τῷ μὲν βιβλιδίῳ ἐκείνῳ
 ἴσως ἄλλο τι ἐνεγέγραπτο, ἦν δὲ ὅμως τὰ βοώμενα 20
 τάδε· "ἐστάλακαμέν σοι καὶ ἑτέραν στρατιάν οὐ μείονα
 τῆς προσούσης· καίτοι εἰ καὶ πολλῶ πλείους οἱ
 δυσμενεῖς τυγχάνοιεν ὄντες, ἀλλ' οὐκ ἐς τοσοῦτον
 ὑμᾶς ὑπερβαλοῦνται τῷ πλήθει ὅπόσον ὑμεῖς τῇ 25
 ἀνδρείᾳ, ὥστε ξυμβήσεται τὴν τε ὀλιγότητα καὶ τὴν
 ἀμετρίαν τῶν ἴσων μὴ ἀφεστήκεναι. ὡς ἂν δὲ μηδὲ
 ταύτη ἐκείνοι μεγαλαυχοῦσιν, δέχου καὶ τοῦτον δὴ
 τὸν στρατόν, ὥσπερ φιλοτιμίας μᾶλλον καὶ ἐπιδεί-
 ξεως, ἀλλ' οὐ τοῦ ἀναγκαίου χάριν ἀπεσταλμένους.
 θαρρεῖν τολίμην καὶ ἔργον ἔχεσθαι ξὺν προθυμίᾳ, 30
 D ὡς ἡμῶν οὐδὲν ὀτιοῦν τῶν δεόντων περιοφουμένων."
 εὐθύς δὲ οὖν ἀνεπνυθάνετο ὅπη εἶη τὸ στρατεύμα.

ὁ δὲ "οὐ πόρρω" εἶπεν "ἀφεστήκεσιν, ἢ μόνον
 τέταρσι Λαζικοῖς παρασάγγαις." καταλειπέναι
 γὰρ αὐτοὺς ἀμφὶ τὸν Νέοκνον ποταμὸν ἐτι αὐλι-
 ζομένους. καὶ ὁ Μαρτίνος ὀργὴν τινα τῷ προσώπῳ
 5 ὑποκρινόμενος, "ἀπίτωσαν αὐθις" ἔφη "ὡς τάχιστα,
 καὶ οἰκαδὲ ἀναστρεφόντων, ὡς ἔγωγε οὐκ ἂν ποτὲ
 αὐτοῖς ἐφείην ἐνθάδε γενέσθαι. δεινὸν γὰρ εἰ τῶνδε
 τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ πλείστον ἡμῖν ξυστρατευομένων,
 πολὺν ὅσον χρόνον διαπονηθέντων καὶ πολλάκις
 10 πρὸς τοὺς πολεμίους παραταξαμένων, ἤδη τε οὐ
 πόρρω ἠκόντων ἐμποδῶν ποιήσασθαι τὸ ἀντίπαλον
 καὶ τελεωτάτην ἀναθήσασθαι νίκην, οἱ δὲ οὕτω P.100
 κατόπιν τοῦ ἀναγκαίου παρέσονται καὶ μόνον οὐχ
 ἀπογευσάμενοι τῶν κινδύνων εἶτα τὴν ὁμοίαν ἀποί-
 15 σονται δόξαν καὶ ἐς ἐκείνους ἀνενεχθεῖη τὸ πέρας,
 καὶ τὸ δὴ πάντων ἀδικιώτερον, τὰ γέγραπ' ἴσης καρ-
 πώσονται τοῖσδε. ἀλλ' ἐκείνοις μὲν αὐτοῦ μενετεῖα
 ἐς ὅσον ἐς τὴν ἀποπορείαν παρασκευάσασθαι, ἀπο-
 χρήσουσι δὲ ἡμῖν οὗτοι τὸ λειπόμενον τοῦ πολέμου
 20 ἄριστα κατεργάσασθαι." καὶ ἅμα ἐς τὰ πλήθη ἐπι-
 στραφεὶς· "ἢ οὐχὶ καὶ ὑμῖν ταῦτα" ἔφη "δοκεῖ, ὦ
 ἄνδρες ξυστρατιῶται;" οἱ δὲ ἐπευφήμησαν ξὺν βοῇ
 καὶ δίκαια εἶναι ἀνέκραγον τὰ τῷ στρατηγῷ βεβου-
 λευμένα. καὶ οἱ μὲν θαρραλεώτεροι ἐγεγένηντο καὶ
 25 οἶον ἑτέρων οὐ δεῖσθαι προσβοηθησόντων. μάλιστα B
 γὰρ αὐτοὺς ἐς ἔριν ἐκίνει καὶ φιλοτιμίαν ἢ τῶν
 λαφύρων ἐλπίς καὶ ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐς μακρὰν ἅπαντα
 ᾤοντο κομῆσθαι, ὥσπερ ἤδη τοὺς δυσμενεῖς ἀνε-
 λόντες, καὶ τοῦτο μόνον πεφροντισμένον αὐτοῖς
 30 ὅπως τὴν λείαν διανεμοῦνται.

24. Ἀπέβη δὲ ὅμως καὶ θάτερον τῶν Μαρτίνου
 διανοημάτων. ὁ γὰρ λόγος οὗτος διὰ τοῦ πλήθους

α. C. 555
 Inst.
 niani²⁰

ἐξολισθήσας καὶ πανταχοῦ περιηγμένους καὶ παρ'
 αὐτοὺς ἀφίκται τοὺς Πέρσας, ὡς ἄρα στρατιὰ ἑτέρα
 Ῥωμαϊκὴ πρὸς τῷ Νεόνῳ ποταμῷ παραγέγουε καὶ
 ὅσον οὐπω τοῖς προτέροις ἀναμεμίζεται. ἀφασία δὴ
 οὖν ἅπαντες εἶχοντο, δεδιότες εἰ μέλλοιεν τοσοῦτοις
 ἤδη πόνοις τετραχωμένοι πρὸς νέους ἄλλους καὶ
 C ἀκμῆτας παρατάττεσθαι πολεμίους. ὁ δὲ Ναχοραγὰν
 οὐδὲν τι μελλήσας καὶ ἴλην τινα μετρίαν ἐκ τῶν
 Περσικῶν ἐστειλε ταγματῶν ἀνὰ τὴν ἀτραπὸν ἐκεί-
 νην, καθ' ἣν ᾤετο διαβήσεσθαι τοὺς περὶ ὧν ἐτύγ-
 χανε τῇ φήμῃ ἐξηπατημένοι. οἱ δὲ παραγεγόμενοι
 σπουδῇ τε καὶ ἀγρυπνίᾳ οὐκ ἐν δέοντι ἐχρῶντο.
 καταλαβόντες γὰρ τὰ ἐπίκαιρα τῶν χωρίων ὑπε-
 κρύπτοντο αὐτοῦ καὶ ἀνέμενον τοὺς οὐδαμῶς
 παρεσομένους, γνώμην ἔχοντες ἀφυλάκτως αὐτοῖς
 V. 72 τῷ ἀπροσδοκῆτῳ τυχὸν προῖουσιν ἐπιπεσεῖσθαι καὶ
 τὸ τάχος ἀνακόψαι τῆς πορείας, ἕως οἱ ἐν τῷ ἄστει
 ἐκπολιορκηθεῖεν. οὕτω μὲν οὖν δύναιμι οὐ λίαν
 D ἐλαχίστη τῶν Περσῶν μάτην ἠσχόλητο, τοῦ ἄλλου
 πλήθους ἀφηρημένη. εὐθύς δὲ ὁ Ναχοραγὰν ἐξῆγε²⁰
 καὶ ὡς τὸν στρατὸν, φθάσαι τὴν ἐπήλυσιν δῆθεν
 βουλόμενος τῶν οὐδαμῶς παρεσομένων, καὶ πολλῶ
 ξὺν φρονήματι κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐχώρει, ἐπικομπά-
 ζων ἀναφανδὸν καὶ ἐπομνύμενος ἢ μὴν αὐθημερόν
 τὴν πόλιν ἅπασαν αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐμπρησαι. ἐπε-²⁵
 λέληστο γὰρ, ὡς ἔοικεν, ὑπὸ ἀνθαδείας ὁ ἐμπληκτος
 ὡς ἄρα ἐπὶ πόλεμον ἦει, πρᾶγμα οὕτως ἀφανές τε
 καὶ ἀδηλότατον καὶ πολλὰς ἐπιδεχόμενον ἐφ' ἐκάτερα
 ῥοπὰς καὶ μεταβάσεις, μάλιστα τε πάντων θείας
 τινὸς καὶ ὑπερτέρας ἀνάγκης ἀπρητημένον, ὅσον³⁰
 P. 101 καὶ σμικρὸν οὐδὲν ἐν ταύτῳ γίνεταί, ἀλλ' ἔθνη
 τε ἀνθρώπων μυρία καὶ πόλεις συχναὶ καὶ πολιτεία

α. C. 555
 Inst.
 niani²⁰

ξύμπασα οὕτω παρασχὸν ἀνακινεῖται καὶ διαταράτ-
 τεται, καὶ τὰς ὑπὲρ τῶν ὅλων ἐλπίδας σαλεύει. ὁ
 δὲ ἐς τοσοῦτον ἐπῆρτο ἀλαζονείας ὡς καὶ τοῖς ἐργο-
 πόνοις καὶ ὑπηρέταις, οἳ δὴ ἀνὰ τὴν ὕλην σκεδαυ-
 5 νύμενοι τὰ δένδρα κατέτεμνον, τυχὸν μὲν ξυλείας
 ἔνεκα, τυχὸν δὲ καὶ ἐπισκευῆς τῶν πολεμικῶν μηχαν-
 ημάτων, τούτοις δὴ οὖν ἅπασιν ἐκέλευεν, ἐπειδιὰν
 καπνὸν ἀρθέντα θεάσονται, τοὺς δὲ γυγνώσκειν ὡς
 πῦρ ἢ δὴ τῷ τῶν Ῥωμαίων περιβόλῳ εἴη ἐμβεβλη-
 10 μένον, καὶ μεθεῖναι μὲν τὰ ἐν χερσὶν ἔργα, δο-
 μαίους δὲ ὡς αὐτὸν ἦκειν καὶ ξυνεπιβάλλειν τὴν
 φλόγα, ὡς ἂν ῥαδίως ἅπαντα πυρποληθεῖη. καὶ ὁ B
 μὲν τοιαῦτα ἐφ' ἑαυτῷ βρονθνόμενος εἶχετο τῆς
 ἐφόδου. Ἰουστίνου δὲ τὸν Γερμανοῦ, οὐ γὰρ ᾤετο
 15 ἐν τῷ τότε τὸν Ναχοραγὰν παρεῖσεσθαι, ἐννοιά τις
 θεόθεν, οἴμα, ἐσῆλθε πρὸς τινα νεῶν τῶν παρὰ
 Χριστιανοῖς σεμνοτάτων, οὐ πόρρω τῆς πόλεως
 ἀφεστηκότα, παραγεγέσθαι ὡς τάχιστα καὶ ἐπι-
 20 θειάσαι. καὶ τοίνυν ἀπολεξάμενος ἐκ τῆς Μαρτίνου
 καὶ τῆς οἰκείας δυνάμεως ὅ τι καστερόν τε καὶ μαχι-
 μώτατον καὶ πεντασχιλίους ἵπποτας ἀγείρας, ἅπαν- C
 τὰς τε ὡς ἐς πόλεμον ἄριστα ἐξοπλίσας, ὁ δὲ ξὺν
 ἐκείνοις ἀπήλανε, τῶν τε σημείων οἱ ἐπομένων καὶ
 τῆς ἄλλης στρατηγικῆς εὐκοσμίας. οὕτω δὲ ξυνε-
 25 νεχθέν, οὔτε οἱ Πέρσαι κατείδον τούτους πορευομέ-
 νους, οὐ μὲν οὖν οὐδὲ οἱ ἀμφὶ Ἰουστίνου ἐκείνους
 ἐκυφοιτῶντας, ἀλλ' ἐτέρωθεν γὰρ ἀφιγμένοι, ἀθρόον
 τῷ περιβόλῳ προσέβαλλον, πλείονί τε ἢ πρότερον
 τοξεία ἐχρῶντο, ὡς οὕτω δὴ καὶ μᾶλλον τοὺς Ῥω-
 30 μαίους ἐκπλήξοντες καὶ τάχιστα τὴν πόλιν ἀρπα-
 σόμενοι.

25. Τοιγάρτοι βέλη ἐφέρετο ἅμα συχνά, καὶ εἶτα D

ἕτερα καὶ ἄλλα ἐπὶ τούτοις ἅπαντά τε τὸν μεταξὺ
 αἴρα ἐπεκάλυπτον τῇ ξυνεχείᾳ, ὥσπερ ἀλλήλους
 ξυμπεφυκότα. εἰκασεν ἂν τις τὸ χροῖμα υφεικῶ
 μεγάλῳ ἢ χαλάξῃ πολλῇ ξὺν βιαίῳ πνεύματι καταρ-
 ραγείσῃ. ἄλλοι δὲ τὰς τε μηχανὰς ἐκίνουον καὶ βέλη
 πυρροφά ἠκόντιζον, ἕς τε τοὺς καλουμένους σπα-
 λίωνας ὑπεισθνόμενοι πελέκεισι κατὰ τοῦ τείχους
 ἐπεφέροντο, ὡς ξύλινόν τε ὄν καὶ ταύτῃ ῥαδίως
 διατεμνόμενον. οἱ δὲ τὸ δάπεδον διορύττειν ἐπει-
 ρῶντο καὶ τῆς πρώτης βάσεως ἐφικνεῖσθαι, οὕτω τε
 ἀνατρέπειν καὶ διασπυράττειν τὸ ξυμπεπηγὸς καὶ
 ἐνηρμοσμένον. ἀλλὰ γὰρ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, ἕς τε τοὺς
 πύργους καὶ τὰς ἐπάλξεις ἐστῶτες, ἀντειχον ξὺν
 προθυμίᾳ καὶ ἀπεμάχοντο, ὥσπερ τῇ πείρᾳ δεικνύ-
 ναι βουλόμενοι τὸ μὴ χρῆναι αὐτοῖς ἐτέραν δύναμιν
 προσγενέσθαι. ἢ τε τοῦ Μαρτίνου ἀπάτη ἐν αὐτῷ
 P. 102 δῆ τῷ ἔργῳ διεφάνη ὡς χορήσιμός τε ἦν καὶ ἐνεργο-
 τάτη. ἅπαντες γὰρ ἀφειδῶς διεπονοῦντο, οὐδένα
 ὄντινα τρόπον ἀμυντήριον μεδιέντες. δόρατα μὲν
 γὰρ πολλὰ ἐκ τοῦ μετεώρου ἀκοντιζόμενα τοὺς πολε-
 μίους ἐτίρωσκεν, ἅτε δῆ πλήθει γυμνῷ ἐρμμάτων
 προσπίπτοντα καὶ οὐδὲ ἐνὸν ἐτέρωθι φέρεσθαι,
 λίθοι δὲ ἀμαξιαῖοι κατὰ τῶν σπαλιώνων ἐροῖπτοντο
 τὰ πλέγματα καταγνύντες. μείονές τε ἄλλοι διασφεν-
 δονώμενοι τὰ κράνη τῶν Μήδων καὶ τὰς ἀσπίδας
 κατέθρανον, πελάζειν τε αὐτοῖς ἐν χροῖ τῷ τείχει
 οὐ μάλα ἐφίεσαν, βιαιότερον ἐνοχλοῦντες. τῶν δὲ
 V. 73 ταῖς ἀκάτοις, ἤπερ μοι ἤδη ἐρρήθη, ἐφέστηκότων,
 οἱ μὲν τόξοις χροῶμενοι πλείστους ἐκίνουον, ἅτε
 B ἄνωθεν βάλλοντες, οἱ δὲ τῶν μηχανῶν δαημο-
 νέστατα ἤπτοντο, τὰ τε ὑπόπτερα ἐκεῖνα τὰ καὶ ἐς
 τοῦτο ἐσκενασμένα δοράτια, πολλῇ ξὺν ἀνάγκῃ

ἐκτινασσόμενα ἐπὶ πλείστον ἐφέρετο, ὡς καὶ πολλοὺς
 τῶν βαρβάρων πόρρωθεν ἐτι ἐπερχομένους ἐκ τοῦ
 ἀφανοῦς αὐτοῖς ἵπποις διαπερονῆσθαι καὶ κατα-
 πύτειν ἐξαπιναίως. βοή τε ἐπὶ μέγα ἐπήρτο καὶ
 5 σάλπιγγες ἐκατέρωθεν πολεμιστήριόν τι μέλος ἐπή-
 δον. οἱ δὲ Πέρσαι καὶ τοῖς τυμπάνοις ἐβόμβουον καὶ
 σφοδρότερον ἐπηλάλαζον ἐκπλήξεως ἕνεκα, ὃ τε τῶν
 ἵππων χρεμετισμός καὶ τῶν ἀσπίδων ὁ πάταγος καὶ
 αἱ τῶν θωράκων ξυντριψεῖς παμμυγῆ τινα καὶ ἄγριον
 10 ἀνέπλεκον ἤχον. ἐν τούτῳ δὲ Ἰουστίνῳ τῷ Γερμα-
 νοῦ ἐκ τοῦ νεῷ ἐπανιόντι ξυναίσθησις γίγνεται τῶν
 δρωμένων τῇ τε ταραχῇ καὶ τῷ κτύπῳ. καὶ αὐτίκα
 τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἵπποτας ξυστρέφας καὶ ἐς τάξιν
 τινὰ ἐν κόσμῳ καταστησάμενος τὰ τε σημεῖα ἐς ὕψος
 15 ἀρθῆναι ἐκέλευε καὶ ἅπαντας ἔχεσθαι ἔργον, γυμνῶ-
 σκοντας ὡς οὐκ ἀθεεῖ ἐτυχον τοῦ ἄστεος ἐξεληλυ-
 θότες, ἀλλ' ἐφ' ᾧ δεδύξασθαι τοὺς πολεμίους τῷ
 ἀπροσδοκῆτῳ καὶ ἀπελάσαι τῆς πολιορκίας. ὡς δὲ
 βραχὺ τι προελθόντες κατεῖδον τοὺς Πέρσας ἐγκει-
 20 μένους τῷ περιβόλῳ, τότε δῆ ἀθρόου ἐμβοήσαντες
 ἐμβάλλουσι τῷ μέρει τῷ πρὸς τῇ θαλάττῃ παρα-
 τεταμένῳ· ἐνθὲνδε γὰρ καὶ ἐτύγγανον ἀφιγμένοι.
 καὶ αὐτίκα οἱ μὲν κοντοῖς, οἱ δὲ σαρίσαις, οἱ δὲ καὶ D
 ξίφεσι παίοντες, τὸ παρεμπίπτον διέφθειρον, βιω-
 25 τέρας τε τὰς ἐπελάσεις ἀνὰ τὰς στίχας τῶν ἐναντίων
 ποιούμενοι καὶ ταῖς ἀσπίσιν ἐξωθοῦντες παρερ-
 ρήγνυσαν τὸ ξυνεχές καὶ ξυντεταγμένον.

26. Οἱ δὲ Πέρσαι τοῦτον ἐκείνον εἶναι τὸν
 στρατὸν ὑποτοπήσαντες ὃν δὴ παρέσεσθαι ἠκηκόεσαν,
 30 καὶ ὅτι διαλαθόντες τοὺς ἐς τοῦτο ἀποκεκριμένους
 ἀφίκοντο, θορυβου καὶ δέους ἐνεπίμπλαντο, καὶ
 χυδὴν ἐς ἑαυτοὺς ἀνελιττόμενοι ἀπεχώρουν ἠρέμα

ἐς τὰ ὀπίσω καὶ ἐς ὑπαγωγὴν ἐκινούνο. ταῦτα
 δὲ πόρωθεν οἱ Διλιμνῖται θεασάμενοι, ἀμφὶ γὰρ
 τὸ μεσαίτατον τοῦ τείχους ἐμάχοντο, ὀλίγους μὲν
 αὐτοῦ κατέλιπον, οἱ δὲ ἄλλοι ἐχώρουν ἐπὶ τὸ πονού-
 μενον. Ἀγγίλας δὲ καὶ Θεόδωρος οἱ τῶν Ῥωμαίων
 ταξίαρχοι, ὧν δὴ καὶ πρότερον ἐπεμνήσθη, ἐπι-
 φρασάμενοι τὴν ὀλιγότητα τῶν μεμενηκότων ἐπεξ-
 ἰασιν ἀθρόον τοῦ ἄστεος ξὺν ἀποχώρῳ δυνάμει
 καὶ τὸ μὲν τι αὐτῶν διαφθείρουσιν, ἐνιοὶ δὲ ἀπο-
 δράντες ὄχοντο· τούτους τε οἱ Ῥωμαῖοι διώκοντες
 οὐκ ἀνίσταν. οἱ δὲ ἄλλοι Διλιμνῖται ταῦτα ἰδόντες,
 οἵπερ ἦσαν ὡς δὴ τοῖς Πέρσαις πιεζομένοις ἐπαμ-
 νοῦντες, ἐπιστρέφουσιν ἀντίκα ἐπὶ θάτερα, ὑπαν-
 τιάζειν βουλόμενοι τοῖς Ῥωμαίοις, ἄμεινον εἶναι
 ἠγούμενοι εἰ μᾶλλον τοῖς ὁμοφύλοις ἐς ὃ τι τάχιστα
 ἐπαρῆξαιεν, σπονδῇ τε ἀτάκτω καὶ δρόμῳ πολλῷ
 ἐφέροντο, ὡς φεύγουσι μᾶλλον ἀπρεπῶς ἢ ὅτι ἐτέ-
 ροις ἐπέρχονται εἰκασθῆναι. ἔθεον μὲν γὰρ ὡς δὴ
 τοῖς οἰκείοις προσβοηθήσουτες, πλέον δὲ τι ὑπῆρχεν
 ἐν αὐτοῖς τοῦ ὀργιζομένου τὸ ταραττόμενον. ἡ δὲ
 τῶν Περσῶν στρατιά, ὀπόση δὴ ὡς πλησιαίτατα
 παρετάττετο, ἰδόντες τοὺς Διλιμνῖτας οὕτω δὴ τι
 ξὺν ταραχῇ καὶ ἀκοσμίᾳ φοιτῶντας, ἕτερόν τε οὐδὲν
 ἢ ὅτι ἀποδιδράσκουσι διανοηθέντες, καὶ λογιζόμενοι
 ὡς οὐκ ἂν ποτε ἐκεῖνοι ἐς τοῦτο αἰσχος ἀφίκοντο,
 μὴ μεγάλου τινός καὶ ἀνυποίστου περιεστηκότος
 κινδύνου, τότε δὴ καὶ αὐτοὶ τραπέυτες ἀγευνῶς
 ἐσκεδάννυτο. ἡ δὲ μελετωμένη τέως φυγῇ καὶ ὑπο-
 λανθάνουσα τότε δὴ αὐτοῖς ἐς τοῦμφανῆς ἀνεροράγη.
 ἀλλὰ γὰρ καὶ οἱ Διλιμνῖται ταῦτα περὶ τῶν Περσῶν
 οἰηθέντες ξυνείποντό γε αὐτοῖς καὶ ξυνῆξέθεον,
 ἀπατήσαντές τε ἅμα καὶ ἐξηπατημένοι. τούτων δὲ

γιγνομένων, πλείστοι ὅσοι τῶν Ῥωμαίων τοῦ περι-
 βόλου διεκβάντες λαμπροτέραν τοῖς πολεμίοις εἰρ-
 γάσαντο τὴν ἀναχώρησιν, ἐπισπόμενοι τε αὐτοῖς
 καὶ τὸ αἶε λειπόμενον ἀναιροῦντες. ἄλλοι δὲ ἄλλο-
 5 θεν ἐπεξιόντες πρὸς τὸ ἀντέχον ἐτι καὶ ξυνεστηκός V. 74
 διεπονούντο. τὸ μὲν γὰρ καιὸν κέρας τῶν βαρβάρων
 οὕτω δὴ τι περιφανῶς ἐκεκμήκει καὶ διελέλυτο. οἱ
 δὲ ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ ξυντεταγμένοι καρτερώτατα ἀπεμά-
 χοντο. οἱ τε γὰρ ἑλέφαντες ἀντ' ἐρύματος προβε-
 10 βλημένοι καὶ ἐπεισηδῶντες διατάραττον ἀντίκα
 τὸν ξυνασπισμὸν τῶν Ῥωμαίων εἰ που ξυσταίη· οἱ
 τε ὑπὲρ τούτων ὀχούμενοι τοξόται λίαν ἐσίοντο D
 τοὺς ἐπιόντας, οἷα ἐς ὕψος ἠρμένοι καὶ τῷ ὑπερ-
 νέχειν εὐσχοπώτατα βάλλοντες, αἱ τε τῶν ἰππέων
 15 ἴλαι διεκτρέχουσαι ἁδιάως προσέβαλλον καὶ ἠνώχλουν
 ἀνδράσι πεζοῖς καὶ ἐμβροιδέστερον ὀπλισμένοις, ἡδὴ
 τε οἱ ταύτη Ῥωμαῖοι ἐς φυγὴν ἐκκλίναντες ἀπη-
 λαύνοντο.

27. Ἄνηρ δὲ τις ἐν αὐτοῖς τῶν Μαρτίου δορυ-
 20 φόρων, Ὀγναρις ὄνομα, ἐν στενωτάτῳ χωρίῳ ξυνεί-
 λημμένος, ὡς μηδὲ τὸ ἀποδιδράσκειν αὐτῷ ἐλεύθερον
 εἶναι καὶ ἐφειμένον, ἀντίκα ὄγε ἀπειρηκῶς τοῖς
 ξυνενεχθεῖσι καὶ ὡσπερ τῆς τύχης ἀποπειρώμενος
 ἐπιόντα οἱ δεινῶς τὸν θρασύτερον τῶν ἐλεφάντων
 25 πλήττει βιαίως ἀνὰ τὴν ὄφρυν τῷ δόρατι καὶ ἐμπή- P. 104
 γνυσι τὴν αἰχμὴν, ὡς ἅπαν τὸ λοιπὸν ἀπρωρῆσθαι.
 ὁ δὲ πρὸς τε τὴν πληγὴν δυσανασχετῶν καὶ πρὸς γε
 τοῦ δορατίου ἀμφὶ τὸν ὀφθαλμὸν κραδαινομένου
 ἐκταραττόμενος, ὑπεξήγετο ἀθρόον ἐς τοῦμπαλιν
 30 ἀνασκιρτῶν καὶ περιδονούμενος, τὴν τε προνομαιάν
 νῦν μὲν ὡσπερ ὕσπληγγα περιτινάσσων ἐπλήττε
 πολλοὺς τῶν Περσῶν καὶ ἐξηκόντιζε, νῦν δὲ ἐς

a. C. 555
Instit.
nisi 29

μῆκος ἐκτείνων τραχύν τινα καὶ ἄγριον ἤχρον ἀφίει.
 αὐτίκα δὲ τοὺς ὑπερθεῖν ἐστῶτας ἀποσεισάμενος
 κατέβαλε καὶ ἐμπατήσας διέφθειρεν. ἔπειτα δὲ καὶ
 ἅπαντα τὸν Περσικὸν ὄμιλον ἀνεσώβει, τοὺς τε ἱππους
 ἀναχαιτίζων οἷς ἂν ἐμπελάσειε καὶ τοῖς ὁδοῦσι τὸ
 B ἐπιψαῦον διατεμνόμενος καὶ ἀναχαράττον. καὶ ἦν
 ἅπαντα ὀλοφνυμοῦ ἀνάπλευα καὶ θορύβιον. οἱ μὲν
 γὰρ ἱπποὶ τῇ χαλεπότητι τοῦ θηρίου ἐπτοημένοι οὐ
 μάλα τοῖς ἠντιήρσι ἐπέιδοντο, ἀλλὰ τὰς ἐμπροσθίους
 μετεωρίζοντες ὀπλὰς ἐξεκύλιον τοὺς ἐλατήρας, οὕτω 10
 τε ἅτακτα διὰ τοῦ πλήθους ἐξήλλοντο, πνευστιῶντες
 θαμὰ καὶ φριματτόμενοι. τῶν δὲ ἀνδρῶν ἐς ἑαυτοὺς
 ἀναχωρούντων, ἀπάντων τε ὠθούντων ἀλλήλους καὶ
 παραγκωνιζομένων, καὶ ἐκάστου προτεροῦσαι τὸν
 πέλας ἐπειγομένων, πλείστοι ὅσοι ἐκτείνοντο ὑπὸ 15
 σφῶν, τοῖς τῶν φιλιτάων τε καὶ ὁμοφύλων ξίφεσι
 περιπταίοντες. οὕτω δὲ τῆς ταραχῆς ἐπὶ μέγα ἰούσης,
 C οἱ Ῥωμαῖοι, ὅποσοι τε ἤδη ἐτύγγανον ὑπεκβάντες
 τοῦ περιβόλου καὶ εἴ ποῦ τι αὐτῶν ἔνδον ἐλέλειπτο,
 τότε δὴ ἅπαντες ἐς μίαν τιὰ φάλαγγα ξυσπειρα- 20
 θέντες, καὶ τὸ μέτωπον ὡς καρτερώτατα ταῖς ἀσπίσι
 φραζάμενοι, ἐμπίπτουσι ξυγκεχυμένους ἔτι τοῖς πολε-
 μίοις. οἱ δὲ τῷ ἤδη προπεποιηκέναι τὴν προσβολὴν
 οὐκ ἐνεγκόντες ὠκύτατα ἔφυγον, οὐδὲ τοῦτο δρω-
 ντες ἐν τάξει, οὐδὲ ὥστε καὶ ἀμύνεσθαι τοὺς ἐπιόντας, 25
 ἀλλ' ἐσκεδάννυντο ἄλλος ἄλλοθι ὡς πη ἐκάστω
 προυχώρει. ὁ δὲ Ναχοραγὰν ἀλλὰ γὰρ καὶ αὐτὸς
 τῷ παραλόγῳ τῶν γιγνομένων καταπεπληγμένος ἐς
 τὰ ὀπίσω δρομαῖος ἀπήλανε, σημαίνων ἅπασι τῇ
 μάλιστα καὶ ἐγκελευόμενος ὡς τάχιστα φεύγειν, τοῦτο 30
 D δὴ τὸ πρὸς ἐκείνων ἤδη πραττόμενον. οὕτως ἄρα
 αὐτῷ τὰ τῆς ὑψηροῦς ἐς τοῦναντίον ἀπέβη. οἱ δὲ

a. C. 555
Instit.
nisi 29

Ῥωμαῖοι οὐ πρότερον ἀνήκαν διώκοντες τοὺς βαρβάρους
 καὶ ἀναροῦντες πρὶν γε δὴ ὁ Μαρτίνος, ἀπο-
 χρῆμαι ἠγούμενος, ἀνεκαλείτο τε αὐτοὺς ὑπὸ τῇ
 σάλπιγγι καὶ τὸν θυμὸν ἐξημέρου. οὕτω δὲ οἱ
 5 Πέρσαι μόλις εἰς τὸ οἰκτεῖον στρατόπεδον ἀπεσώ-
 θησαν, οὐ μείον ἢ δέκα χιλιάδας μαχίμων ἀνδρῶν
 ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ ἀποβεβληκότες.

28. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐκ τῆς διώξεως ἐπανελθόντες
 τοὺς τε σπαλίνας ἐνέπρησαν καὶ ὅποσα ἄλλα Περ-
 10 σικὰ μηχανήματα ἀμφὶ τὸ τεῖχος ἐλέλειπτο. ἐνταῦθεν
 δὲ φλογὸς μεγάλης ἀρθείσης, οἱ τὴν ὕλην κατα- P. 105
 τέμνοντες ὑπέρτατα τῶν Περσῶν καὶ ἀχθοφόροι,
 ἰδόντες πόρρωθεν καπνὸν ἐς ὕψος ἀνέροντα καὶ
 ἐπὶ πολὺ τοῦ ἀέρος ἀνελιττόμενον, αὐτίκα οἱ δει- 15
 λαιοὶ ἐπὶ τὸ ἄστυ ἐχώρουν, οἰηθέντες, ὡς πού τῳ
 Ναχοραγὰν πρότερον ἐκεκόμπαστο, τὸν περιβόλον
 πυρπολεῖσθαι. τοιγάρτοι ξὺν πολλῷ τῷ δρόμῳ ἐφέ-
 ροντο, δεδιότες, οἴμαι, μὴ σφᾶς παραδράμοι ὁ τοῦ
 20 ἔργου καιρὸς καὶ ἅπαντα τεφρωθείη, πρὶν δὴ αὐτοὺς V. 75
 ἀφικέσθαι. ἀμιλλὰ τε ἦν αὐτοῖς ὑπὲρ τοῦ τάχους,
 οὐκ ἐπισταμένοις ὡς τῷ νικῶντι ξυμβήσεται πρῶτον
 τεθνάναι. ἅπαντες γὰρ ἀμοιβαδὸν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων
 ἀλισκόμενοι κατεκτείνοντο, ὥσπερ τοῦδε γε ἕνεκα B
 25 πολλῷ ἐλάττους τῶν δισχιλίων. τοσοῦτοις ἀνδράσιν
 ἐργοπόνοις καὶ τὰ πολέμια ἤμιστα μεμελετηκόσιν ἐς
 τε παράταξιν οὐπάποτα ἀφιγμένοις αὐτομάτου τινός
 καὶ παραλόγου ὀλέθρου ὁ Ναχοραγὰν αἰτιώτατος
 γέγονεν, ἀνόητα παρακελευσάμενος. οὕτως ἄρα ἢ
 30 ἀλαξουεῖα οὐ μόνον αὐτοὺς σίνεται τοὺς κεκτημένους,
 ἀλλὰ γὰρ καὶ οὓς ἂν ἐκείνοις ὑπηρετεῖν ξυμβαίη
 καὶ πείθεσθαι. τούτων δὲ ὧδε ξυννευχθέντων, οἱ

a. C. 555
Iusti-
niani 29

μὲν Ῥωμαῖοι εὐέλπιδες ὑπῆρχον ἐς τὰ μάλιστα, ὡς
καὶ αὐθις ῥαδίως περιεσόμενοι εἰ γε ἄρα καὶ ἀνα-
C μαχεῖσθαι οἱ βάρβαροι πειραθεῖεν. ὅσοι δὲ αὐτῶν
ἐν τῇ μάχῃ ἐτεθνήκεσαν, ἦσαν δὲ οὐ πλείους ἢ
διακόσιοι, τούτους δὲ εὐπρεπέστατα ἐθαψαν, ὑπερα-
γάμενοι τῆς προθυμίας, ὡς ἄνδρας ἀγαθοὺς ἀπο-
δεδειγμένους· τοὺς δὲ τῶν πολεμίων νεκροὺς σκυ-
λεύσαντες ὄπλων τε ἄφθονον πλῆθος καὶ ἄλλων
χρημάτων περιεβάλοντο. οὐ γὰρ μόνον ἀσπίδας καὶ
θώρακας τυγόν καὶ γωροντοὺς βελῶν ἔνιοι τῶν και-
10 μένων ἐπεφέροντο, ἀλλὰ στρεπτοὺς γὰρ παγχρύσους
καὶ περιδέραια καὶ ἰλλόβια καὶ ἄλλα ἅττα τοιαῦτα
θηλυπρεπῆ ποικίλματα καὶ περίεργα, ὁποίοις οἱ
D ἐντιμότεροι τῶν Μήδων ἐναγλαΐζονται τοῦ μᾶλλον
εἶναι ἀρίθλοι καὶ τοῦ ἄλλου ὁμίλου ἀποκεκρισθαι. 15
ὁ δὲ Ναχοραγάν, ἐπειδὴ αὐτὸν τά τε ἐπιτήδεια ἐλε-
λοῖπει καὶ ἤδη χειμῶνος ὥρα ἐπεγίγνετο, ἐφίκει μὲν
αὐθις πολεμῆσειόντι καὶ ἐς τὸδε ξυσκευαζομένῳ. οὐ
μὴν ἔργῳ τὸ βούλευμα ἐπιτέλει, ἀλλὰ τὸ τῶν Διλι-
μνιτῶν στίφος τῇ ὑστεραίᾳ ἐπέμψας ἀνὰ τὸ στά-
20 διον καὶ ἐς ἐκείνους ὄραν τοὺς Ῥωμαίους ἀναπέμψας,
ταύτη τε δόκησιν παράσχομενος τοῦ ἐπιλεύσεσθαι,
αὐτίκα ὄγε σχολαίτερον ἅμα τοῖς ἄλλοις στρατεύ-
μασιν ἐπὶ Κοτάσις καὶ Μουχερίσις ἐπορεύετο. ὡς
δὲ πλείστον ἤδη τῆς ὁδοῦ προειληλύθει, τότε δὲ καὶ 25
οἱ Διλιμνῖται λύσαντες τὴν τάξιν εὐκολώτατα ἀπε-
χώρουν, ἅτε δὴ κούφως ἀεὶ ἐσταλμένοι καὶ ἄλλως
ἄλκιμοι καὶ ποδώκεις. παρήσαν δὲ αὐτοῦ καὶ ἡ
ἄλλη Περσικὴ ἀπόμοιρα, οἱ δὲ ἐτύγγαρον παρὰ τὸν
P. 106 Νέοκνον ποταμὸν πρότερον ἀπεσταλμένοι διὰ τὴν 30
Μαρτίνον ἀπάτην, ἥπερ μοι ἤδη ἐρρήθη. γνόντες
γὰρ ὡς ἐνετίμητο μὲν οἱ Πέρσαι, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι

a. C. 555
Iusti-
niani 29

ἀπάσης ἤδη τῆς χώρας ἐκράτουν, αὐτίκα οἴγε
πορείαν τινὰ διαλαυθάνουσαν καὶ τῶν λειψόρων
ἀποκεκριμένην διανύσαντες ἐς Μουχερίσις ἵκοντο,
τῶν μὲν ἀγῶνων ἤκιστα μετασχόντες, τοῦ δὲ τῆς
5 φυγῆς ἀσχοῦς πολλῶ ἔτι ἀκλεέστερον μετεληφότες.
ἐπειδὴ οὖν ἅπας ὁ στρατὸς ἐνταῦθα ἐτύγγαεν ξυνα-
γνηγεμένος, τότε δὲ τὸ πλείστον τῆς ἰπικῆς δυνά- B
μεως καταλιπὼν ἰλάσχην τε αὐτοῖς ἐπιστήσας Οὐα-
φρίξην, ἄνδρα τῶν παρὰ Πέρσαις γνωριμωτάτων,
10 αὐτὸς ξὺν ὀλίγοις ἐς Ἰβηρίαν ἀπενόστησεν, ὡς ἐκέισε
διαχειμάσων.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ Δ.

206, 1—206, 18 N.

a. O. 556
Insti-
niani 29
P. 107
V. 76

1. Ἐς τοῦτο δὲ νίκης τοῖς Ῥωμαίοις τοῦ πολέ-
μου κεχωρηκός, καὶ ὡσπερ ἀνακωχῆς τῶν δεινῶν
γεγεννημένης, τῶν τε ὅπλων τὸ παραντίκα ἡρεμηκό-
των, τότε δὴ ἐς ζήτησιν ἤγετο τὰ ἐπὶ Γουβάζῃ πρό-
τερον τετολημμένα. καὶ τοίνυν ὁ Ἀθανάσιος ἐπὶ 5
θάκου τινὸς ὑψηλοῦ καθῆστο εὐπρεπῶς, γλαμύδα
ἐναιμένος, ὡσπερ ἀμέλει οἱ ἀστικώτατοι τῶν ἡγεμό-
νων. παρήσαν δὲ αὐτῷ ἄνδρες γράφειν τε ἐς τάχος
πεπαιδευμένοι καὶ ἐπιτροχάδην ἀναλέγεσθαι τὰ γε-
γραμμένα· ἄλλοι τε ὑπηρεταὶ σοβαρώτεροι καὶ δαη-
10 μονέστατοι τῆς τῶν δικαστηρίων κομψείας, κήρυκές
τε μεγαλοβόαι καὶ οἱ τῶν μαστίγων ἐπιστάται. ἅπαν-
τες δὲ οὗτοι ἐκ τῶν ἐν Βυζαντίῳ ἀρχείων ἐτύγγανον
ἀπολελεγμένοι. ἐπεφέροντο δέ, οἷς τοῦτο ἀνεῖτο,
δεσμούς τε σιδηροῦς περιανχεύιους κλινοστροφία τε 15
καὶ ποδοστροφίας, καὶ ἄλλα ἄττα ὄργανα κολαστή-
P. 108 ρια. καὶ μοι δοκεῖ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς οὐκ ἀπει-
κὸς οὐδὲ αὐτομάτως, ἀλλ' ἐμφρονέστατα τοῦ δέοντος
ἐστοχασμένος ζῆν τοιαῦδέ τιμὴν τάξει καὶ εὐκοσμίᾳ
τὴν κρίσιν προελθεῖν παρακελεύσασθαι, οὐ μόνον 20
ὅπως οἱ ἐκείνη βάρβαροι, τῶν Ῥωμαϊκῶν σφίσι νο-

206, 18—206, 4 N.

a. O. 556
Insti-
niani 29

μύμων κομποδέστερον ἀναδεικνυμένων, θαυμάζοιεν
τε αὐτὰ καὶ ἐπὶ πλέον ἄρχεσθαι ὑπὸ τούτων ζυνεθι-
σθεῖεν, ἀλλὰ καὶ ὅπως, εἰ μὲν ὡς μηδίσας πρότερον
ὁ Γουβάζης δικαιώτατα φανεῖν ἀνηρημένος, μηκέτι
5 ἀνιῶντο οἱ Κόλχοι, μηδὲ ὡς τι δεινὸν πεπονθότες
ἀγανακτοῖεν. εἰ δὲ γε ἅπαντα καταψευσάμενοι καὶ
ἄδικον μίσμα δράσαντες ἄλοισιν οἱ ἀπεκτονότες,
οὕτω τε καταδιατηθέντες καὶ ὑπὸ κήρυκι πομπῆ
ἀνὰ τὰ πλήθη περιηγμένοι, εἶτα τῷ πυλαμναίῳ ξί- B
10 φει ἀπάντων θεωμένων κεραιτομηθεῖεν, τότε δὴ
μείζον τι δόξειεν εἶναι τὸ πέρας καὶ διπλάσιον ἢ
τιμωρία. ἠπίστατο γὰρ ὡς, εἰ μὲν οὕτω πως ἐν
ἀπορρήτῳ βαρβαρικώτερον Ῥούστικόν τε καὶ Ἰωάν-
νην διαφθαρεῖν παρακελεύσοιτο, οὐκ ἀποχρώντως
15 ἠγήσασθαι ἂν τοὺς Κόλχους τὴν ὕβριν αὐτοῖς ἀπε-
σκευάσθαι οὐδὲ προσήκουσαν ποινὴν κομίσασθαι
τῶν ἡμαρτημένων. δικαστηρίου δὲ καταστάτος,
καὶ ἀντιλογίας ἐκατέρωθεν προελθούσης, καὶ τῶν
ὑπηρετῶν ἄνω τε καὶ κάτω διαττόντων, καὶ ὅπως
20 τῶν κρινομένων ἕκαστος ἐν κόσμῳ ἐστήξει καὶ ἀπο-
κρινεῖται διαταπτομένων, ὄγκον τε δικαστικοῦ φαι-
νομένου καὶ μεγαληγορίας ἀκουομένης, καὶ ἐπὶ τού-
τοις τοῦ ὀλέθρου φοικωδέστερον ἐπιγιγνομένου,
τούτων δὴ οὖν οὕτω πραττομένων ἕτερόν τι αὐτοῖς V. 77
25 μείζον καὶ μάλα εἰκότως φανεῖσθαι τὸ χρῆμα ἐγί-
γνωσκε καὶ τάχα τὴν ἀξίαν τοῦ ἐπικλήματος ὑπερ-
βάλλον. ταῦτα γὰρ καὶ τοὺς ἐν Βυζαντίῳ ἀστοὺς,
καίτοι θαμὰ ἐκείσε γυγνόμενα, καταπλήττει καὶ ἐξι-
στησι τῶν φρονημάτων, μήτι γε βαρβάρους καὶ οὐκ
30 εἰδισμένους. τούτων μὲν οὖν ἕνεκα, οἶμαι, Ῥωμαϊ-
κὸν δικαστήριον, μᾶλλον μὲν οὖν Ἀττικώτατον, ὑπὸ
τῷ Καννάσῳ ζυνεκροτήθη.

2. Τότε δὲ Ρούστικός τε καὶ Ἰωάννης, ἐκ τοῦ
 δεσμοτηρίου ἡγμένω, ἀνὰ τὸ λαϊὸν μέρος ἐστήκατον,
 D οἷα δὴ φεύγοντες. ἐπὶ θάτερα δὲ παρήσαν κατηγο-
 ρησείοντες τῶν Κόλχων οἱ ἐμφρονέστατοι καὶ ἤδη
 ἐκ πλείστου τὴν Ἑλλάδα φωνὴν ἐκεμαθηκότες. 5
 ἐδέοντο δὲ πρότερον τὴν παρὰ βασιλέως ἐπιστολὴν
 ἐν κοινῷ ἀνακηρύττεσθαι, ἥπερ ἐτύγγανε πρότε-
 ρον ὁ Ἰωάννης τούτων δὴ περὶ τοῖς στρατηγοῖς δια-
 κομίσας· ἀλλὰ γὰρ καὶ τῷ διαιτητῇ ξυδοκοῦν, γε-
 γωνότερόν τις αὐτὴν τῶν ἐς τοῦτο τεταγμένω διεξ- 10
 ῆει, ὡδὲ πως ἔχουσιν· "ἀπιστοὺ μὲν καὶ παράλογον
 τὸ πρὸς ὑμῶν ἀγγελμένον ὡς ἄρα βουλομένω ἐστὶ
 τῷ Γουβάζῃ τὰ πάτρια ἔδη καταπροσμένω καὶ τοὺς
 ἐν ἅπασιν ὁμόφρονας καὶ ἀνέκαθεν ἡγεμόνας, τοὺς
 P. 109 Ῥωμαίους φασμέν, ἐπὶ τοὺς ἐχθίστους τε καὶ ἄλλο- 15
 τριωτάτους καὶ πρὸς γε τὰ ἐς θεὸν ἑτερογνώμονας
 μεταχωρήσαι, καὶ ταῦτα οὐδὲν ὀτιοῦν ἐξ ἡμῶν
 ἄχαρι προπεπονθότι. πλὴν ἀλλ' ἐπειδὴ γιννώσκο-
 μεν τὰ ἀνθρώπεια καλίμβολά τε καὶ ὀλισθηρὰ καὶ
 τῇ ποιικίᾳ τῶν παρεμπιπτόντων ξυμπεριάγεσθαι 20
 πεφυκότα, οὐ παντάπασιν ἀπιστεῖν φήθημεν χρῆ-
 ναι, οὐδὲ μεθεῖναι μὲν τὸ φυλάξασθαι τὰ παρ' ἐκεῖ-
 νου εἴτε ἴσως εἴτε πάντως βεβουλευμένα, καταλιπεῖν
 δὲ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς φροντίδα περιττὴν καὶ ἀμφοφό-
 πους ἐννοίας, ἐπ' ἀδήλω ἐτι κειμένου τοῦ τέλους. 25
 καίτοι ἀλλόκοτόν τι καὶ ταραχῶδες τὸ μηδαμῶς ἐφ'
 ὄψου βεβαυτάτα πεποιθέναι, ἀλλ' ὑποψίας ἀεὶ
 καὶ δείματος εἶναι μεστόν, καὶ ἐπ' αὐτοῖς δήπου
 B τοῖς ξυνηθεστάτοις. ὅμως, ἐν ἅπασιν γὰρ τοῦτο κινῶ,
 ἐπόμεθα καὶ ἡμεῖς τῇ φύσει, καὶ ἀπιστοῦμεν. ὡς ἂν 30
 δὲ μήτε προπετῶς ὠμόν τι καὶ ἀπηνὲς δράσοιμεν
 ἐπὶ Γουβάζῃ, μήτε τῷ οὐκ εἰκότι δῆθεν ἀνακπεπ-

σμένοι μαλθακισθείημεν, ἀλλ' ἐκφύγοιμεν τὰς ἐκα-
 τέρωθεν μεταμελείας, εὐβουλόν τι ἡμῖν κατεφάνη
 καὶ μέσως πως ἔχον ἐνταῦθα τὸν ἄνδρα παραγενέ-
 σθαι. στέλλειν τοίνυν αὐτὸν τὴν ταχίστην, εἴτε
 5 βουλόμενον εἴτε ἡναγκασμένον. εἰ δέ γε ὑμᾶς
 ταῦτα ἐθέλειν ἐγνωκῶς ἀντισταῖη καὶ ἀπαναίνοιο
 τὴν πορείαν, ἐπιλαμβανόμενων τε ὑμῶν καὶ ἐλκόν-
 των, καὶ γὰρ τοῦτο ποιεῖν ὑμῖν τούντευθεν ἐξέσται,
 εἰ δὲ διωθόιτο καὶ ἀντεπιφέροιτο, καὶ ἔτω οὖν τρό- C
 10 πῶ τὰς χεῖρας ἀντάροι, τότε δὴ ἔξομεν περιφανεῖς
 τοὺς ἐλέγχους τῶν μελετωμένων καὶ τὸ λοιπὸν ἐν
 τοῖς πολεμιοτάτοις τετάξεται, ὥστ', εἰ ποῦ τις αὐ-
 τὸν τοιαῦτα τολμῶντα καὶ ἀποκτεῖνοι, οὐδὲ τοῦτο
 ἡμῖν ἐσόμενον ἀπὸ τρόπου, οὐκοῦν οὐδὲ ποινᾶς ὁ
 15 δράσας ὑφέξει τοῦ ἐγκειρήματος. οὐ γὰρ ὡς μαι-
 φρόνον αὐτὸν κολαστέον, ἀλλ' ὡς τυραννοκτόνον
 ἐπαινετέον." ἡ μὲν οὖν παρὰ βασιλέως ἐπιστολὴ
 τοιαύδε ἄττα ἐγκελευσαμένη διεγνωστο.

3. Αὐτίκα δὲ οἱ ἄνδρες τῶν Κόλχων, οἳ δὴ
 20 πρὸς τὸ κατηγορεῖν ἐτετάχατο, ἐπειδὴ αὐτοὺς ὁ δι-
 καστής ἐψηφίζετο τὰ σφέτερα αὐτῶν δικαιώματα ἢ
 βούλοιντο προτιθέναι, οἳ δὲ προθύμως εἶχοντο τοῦ D
 ἐπικλήματος, καὶ ἐλεξαν τοιαύδε· "Ἀπόρη μὲν, ὦ
 δικαστά, τὸ τετολμημένον, εἰ καὶ μηδὲν ὀτιοῦν φή-
 25 σαιμεν, ποινᾶς ταῖς μεγίσταις ὑπάγειν τοὺς δεδρα-
 κότας· πλὴν ἀλλὰ τοῖς ὑμετέροις νόμοις δοκοῦν τὸ
 χρῆναι καὶ τῶν ἐμφανῶν περὶ καὶ μεγίστων ἀδικη-
 μάτων μὴ πρότερον τὰς κρίσεις ἐκφέρειν, πρὶν ἂν
 καὶ λόγῳ τὰ πραχθέντα διαγορεύειν, ἥκομεν νῦν
 30 ἐροῦντες μόνον ἀμωσγέπως τὰ γεγενημένα. οὕτω
 γὰρ ἂν καὶ ἡμῖν διανυσθῆσεται τὸ νενομισμένον, εἰ
 καὶ τὰ τῶν λόγων εἶεν ἀπλά καὶ ἥμισυ κεκομψευ-

a. C. 555
 Inscr.
 uianii 29
 V. 78
 P. 110

μένα, καὶ οἷα τοῦ μεγέθους τῶν εἰργασμένων μὴ
 ξικνεῖσθαι. ποῖα γὰρ αὐτοῖς λελείπεται σκῆψις,
 ἄνδρα τοσοῦτον, φίλον ὑμῖν καὶ ξυνηθὴ καὶ ξύμ-
 μαχον καὶ ὁμοδίαιτον καὶ ὁμόσπουδον καὶ ταῦτα
 περὶ τὸ κρεῖττον φρονοῦντα, καὶ τί δὲ οὐχὶ τῶν οἰ-
 κειοτάτων κεκτημένον, ἀνέδην οὕτω διαχειρισάμε-
 νοις καὶ πολλῇ τῇ δυσμενεῖα ἠρησθαι καθ' ὑμῶν
 φρασθεῖσι, τῷ τοὺς ἐχθροὺς τετραπευκέναι; βασι-
 λεὺς γὰρ ὁ ἀνηρημένος, ὡς δικαστὰ, καὶ ἐθνοὺς οὐκ
 ἀγεννοὺς καὶ πρὸς ἀρετὴν ἐνεργότατος καὶ τὰ Ῥω-
 μαίων στέργων ἀεὶ πολλῶ μᾶλλον τῶν ἀπεκτονότων.
 ἀνατετράφαται δὲ τὰ Κόλχων πράγματα καὶ διερ-
 ρύη, ἀληθέστερον δὲ τὰ κοινά, εἰ γε μέρος τι καὶ
 ἡμεῖς οὐκ ἐλάχιστον τῆς ὑπηκόου τυγχάνομεν ὄντες.
 καὶ διόλωλεν ὑμῖν τὸ ἀκραιφνὲς τῶν καθεστῶτων 15
 καὶ ἄπταιστον καὶ κατὰ πολὺ τῆς οἰκείας δυνάμεως
 μειουεκτεῖσθε· πολιτεία δὲ μὴ διὰ πάντων ἐργω-
 μένη, ἀλλὰ βραχεία γούν τι μοῖρα σφαλεῖσα οὐκέτι
 ξυνεστάναι δόξειεν ἂν προσηκόντως, τοῦναντίον μὲν
 οὐκ αὐτῇ ψεύδεσθαι τὴν ἐπωνυμίαν τὸ ἐντελῶς 20
 ἔχειν ἀφηρημένη. ταῦτα δὲ οὐκ ἅπαντα δράσαντες
 οὐ φασὶ δεῖν ὑμᾶς τὸ πραχθὲν εἰ καὶ δεινὸν εἶη
 σκοπεῖν, μόνην δὲ τὴν γνώμην καθ' ἣν εἰργασται
 C διερευνᾶν καὶ προσίεσθαι, καὶ διὰ τινῶν ἀφανῶν
 τεκμηρίων καὶ οἷον εἰκότων χωροῦντας, ἀναπλάτ- 25
 τειν ταῖς ἐννοίαις εὐεργεσίαν ὑμῖν αὐτοῖς ἐντεῦθεν
 προσγεγενημένην, ἢ τῷ σαφεῖ μᾶλλον τῆς βλάβης
 καὶ τοῖς ἔργοις ἀποδεδειγμένῳ πιστεύειν αἰρεῖσθαι.
 ταῦτα γὰρ δὴ τὰ σοφίσματα καὶ πρὸ τῆς δίκης
 πολλάκις διαθρολιούντες παράγειν τοὺς πλείστους 30
 ἡγοῦντο. εἰ τοίνυν καὶ παρὰ τοὺς ἀγῶνας τοιαῦτα
 προσθεῖεν, γιγνωσκόντων, ὡς δικαστὰ, ὡς οὐ Ῥωμαί-

a. C. 555
 Inscr.
 uianii 29

κὸν οὐδὲ δίκαιον τὸ μὲν ἐμφανὲς οὕτω καὶ προῦ-
 πτον ἀδίκημα παραλιπεῖν, ἀδήλοισ δὲ μᾶλλον αἰτίας
 ἄλλως αὐτοῖς μεμηχανημέναις ἐξαπατηθῆναι. οὐ γὰρ
 ἀνεκτόν αὐτῶν ὡς μὲν ἀπεκτόνασι τὸν ἄνδρα διαρ-
 5 ρήδην φασκόντων, ὠφέλειαν δὲ μεγίστην ἐνθένδε D
 τοῖς κοινοῖς πεπορίσθαι πράγμασι τετρατευομένων.
 πῶς γὰρ ἂν τάναντία ξυστατεν σφίσι αὐτοῖς, ἢ
 πῶς τὴν πρᾶξιν δεινὴν ἀποκαλοῦντες ἐπαινεσόμεθα
 τὴν δράσασαν γνώμην, ὡς τοῦ ξυνοῦσοντος ἔστοχα-
 10 σμένην; πάλαι γὰρ ἀλλήλων ἀποκεκριμένῳ τυγχά-
 νετον ὠφέλεια καὶ παρανομία, ὁμότης τε καὶ δι-
 καιοσύνη διεστηκότα καὶ ἄμικτα καὶ ὁμόσε χωρεῖν
 οὐπόποτε πεφυκότα.

4. Ἐἰ δέ γε καὶ γυμνὴν τὴν διάνοιαν ἐξετα-
 15 στέον, φανήσονται καὶ ταύτη δύσνοι καὶ κἀκίστοι,
 ὡς δὴ τὰ τοὺς Πέρσας ἀρέσκοντα βεβουλεμένοι·
 ὥστε οὐδὲ Ῥωμαίους ὀνομάζειν τοῦσδε τοὺς μαιωφό-
 νους προσήκει οὐδὲ ὡς ὁμοφύλοις μετ' εὐνοίας δια-
 τητέον αὐτοῖς, ὅτι μὴ καθάπερ λίαν ἐχθίστοις, ἐπεὶ P. 111
 20 καὶ ἤδη τῷ κοινῷ τῆς φύσεως νόμῳ μεμερισμένοι
 τυγχάνουσι, κἂν μήπω τῷ παρ' ὑμῖν γεγραμμένῳ.
 τὸ γὰρ ἀντίπαλον καὶ ἀλλότριον τοῖς ἔργοις γνωρί-
 ζεσθαι χρὴ οὐ τῷ πορρωτέρῳ τετάχθαι. ὁ δὲ, οἷς ἂν
 ἦσθεῖεν οἱ δυσμενεῖς, ταῦτα προὔργου ποιούμενος,
 25 πολέμιος ἂν κριθεῖη δικάως, κἂν ξυμπαρῇ κἂν
 ξυστρατεύοιτο κἂν ὡς ἐγγύτατα τῷ γένει ξυνηπται.
 ἀλλὰ γὰρ οὐ φίλον οὐδὲ βασιλέα φασὶν ἀπεκτονέειν,
 πολέμιον δὲ μᾶλλον καὶ τύραννον καὶ τὰ Περσῶν
 ἐπουδακότα. πρὸς τοῦτο γὰρ ἐληλάκασι παρανομίας,
 30 ὡς μηδισμοῦ διώκειν τὸν κείμενον· καὶ περιέστηκε
 τῷ δαιλαίῳ μηδὲ τεθνηκότι τῶν δεινῶν ἀπηλλάχθαι,
 ἀλλὰ νῦν προδοσίας φεύγειν γραφὴν ὅτε μηδὲν B

πλέον ἔξει νικῶν. ποῖος δὲ νόμος ἢ παρ' ὑμῖν ἢ
 παρὰ βαρβάροις ἐπαινέσειεν ἂν κατηγορίαν ἐν ὑστέ-
 ρῳ τῆς κρίσεως γιγνομένην; κρίται γὰρ αὐτοὶ καὶ
 δυσμενεῖς καὶ κατήγοροι καὶ ἅμα πάντα καταστάν-
 τες, τιμωρίαν μὲν ἀνεξετάστως τῷ μηδὲν ἡμαρτη-
 5 κότε προσήγαγον, ὁποῖαν εἰκὸς ἦν ὑποσχέιν τὸν ὡς
 ἀληθῶς τυραννίδος ἀλόντα. ἤκουσι δὲ νῦν, δεόν
 ἀπολογεῖσθαι, κατατιώμενοι τὸν ἡδικημένον· καίτοι
 ἐχρῆν αὐτοὺς πρὶν ἀνελεῖν, εἰ γε ταῖς αἰτίας ἐπε-
 ποίθεσαν, ἐμφανῶς τὴν πρὸς αὐτὸν ἐνστήσασθαι
 10 δίκην, καὶ πρώτους ἐγκυλεῖν, ἀλλὰ μὴ νῦν κατηγο-
 ρημένους ἀντεγκαλεῖν. εἰ γὰρ τοῦτο πᾶσιν ἐφέται,
 V. 79 τί δήποτε ἄρα μὴ καὶ ἡμεῖς τούσδε τοὺς μισαφόνους
 αὐτοχειρία διεχορησάμεθα; παρὸν ἡμῖν, πρὸς δίκην
 τυχόν ἀγομένοις, ἀντεπιφέρειν αὐτοῖς καὶ τεθνη-
 15 κότε τὰ παρ' αὐτῶν πρότερον ἡμαρτημένα, καὶ ταύτη
 πειρᾶσθαι δεικνύειν τὸ εὐλόγως ἀνθημαρτηκέναι;
 μᾶλλον γὰρ ἡμεῖς ἐπὶ σαφείᾳ τοῖς προὔπηρμένοις
 χαλεπήσαντες, ἐνδίκως ἂν ἠμυνόμεθα τούτους, καὶ
 τὰ τῆς ἀντιλογίας προσηκόντως ἐχώρει. ἀλλ' οὐδὲ
 20 πρὸς ἡμῶν οὐδὲ πρὸς ἐτέρων τὰ τοιαῦτα τολμᾶσθαι
 χρεῶν, εἰ γε κατὰ τοὺς πατέριους ὑμῖν νόμους πολι-
 D τευτέον. φέρε γὰρ εἰ τοῖς βουλομένοις ἐξῆ τούς οἰ-
 κείους δυσμενεῖς οὕτω πως ἀθρόον ἀποκτιννύναι,
 καὶ τοῦτο πολλάκις γιγνόμενον μέχρι τοῦ ἐπ' ἄπει-
 25 ρον ἤδη τολμᾶσθαι προσενεχθεῖη, πῶς ἂν ὑμῖν τὸ
 γοῦν κρίνειν ἀδεῶς ἐν βεβαίῳ διαμένοι; ἀπάντων
 γὰρ ἀναιρούντων τε καὶ ἀναιρουμένων καὶ ταῖς ἀν-
 τεπιβουλαῖς χρῆσθαι κατ' ἀλλήλων θαρρούντων, οὐκ
 ἂν φθάσειτε τὰς τιμωρίας ἐπάγοντες, ἀλλὰ διαφθα-
 30 ρεῖται μὲν εἰκῆ τὸ ὁμόφυλον, προαφαιρήσει δὲ τὸν

τῆς ἐξετάσεως καιρὸν ἢ τῶν ἀντιδρώντων ἐκάστοτε
 παρανομία.

5. Καίτοι τί δεινὸν εἶναι φασιν, εἴπερ ἐνὸς ἀν-
 δρός καὶ τούτου προδότου διαφθαρέντος ἅπαν ὑμῖν
 5 τὸ ξυμμαχικὸν σωφρονέστερον καθεστήξει; προδο-
 τῶν μὲν οὐν ὡς ἀληθῶς καὶ πλείστων ὄσων ἀπολ-
 λυμένων, εἰ καὶ μηδὲν ἕτερον τῶν ὠφελίμων τοῖς P. 112
 ἀνηρηκόσι προσγένετο, ἀλλ' αὐτό γε τὸ τοὺς τοιού-
 τος θνήσκειν ἀρκούντως ἔχει πρὸς ὄνησιν. εἰ δὲ
 10 προδοσίας μηδαμῶς ἀποδεδειγμένης ἠφάνισται τις
 ἀθρόον τῶν σφόδρα λογίμων καὶ τιμιώρηται, κα-
 θάρπερ διαφανῶς ἐγνωσμένος, πῶς ἂν ὑμῖν ἐνθένδε
 τὸ ξυμμαχικὸν σωφρονήσει; πῶς δὲ οὐκ ἂν μᾶλλον
 καὶ διαλύσειεν τὰ ξυγκείμενα, εἰ γε κοινωνοὺς ὑμᾶς
 15 ὑπάρχειν τοῦ μιάσματος οἴθητε; λογιζόμενοι ὡς εἰ
 γε πρὸς τοὺς οἰκειοτάτους ὑμῖν καὶ ξυνήθεις φει-
 δοὺς ἥκιστα μέτεστι καὶ δικαιοσύνης, σχολῆ γε ἂν
 βέβαιοι διαμενεῖτε πρὸς τοὺς ἄλλογενεῖς καὶ ὀθνεῖ-
 20 οὺς καὶ τῆς προσπεσούσης χρείας οὐ περαιτέρω
 γνωριζόμενος. ἀλλ' οὔτε μετελήφατε τοῦ βουλευ-
 ματος οὔτε τὸ τούτοις ἰδία προσκείμενον ἄγος ἐπὶ τὸ B
 ξύμπαν τῶν Ῥωμαίων ἔθνος ἀναδραμεῖται· οὔτε τὴν
 πάλαι περὶ ὑμῶν κρατήσασαν δόξαν, ὡς ἄρα πιστοὶ
 τὰ ἤθη καὶ βέβαιοι καθεστήκατε καὶ δικαίοις χρῆ-
 25 σθε νόμοις, ἢ τούτων νικήσει κακοδαιμονία. τούν-
 αυτίον γὰρ καὶ ἠγοῦμεθα τὸ παρὸν δικαστήριον
 ὑπὲρ τῆς κοινῆς τοῦ γένους εὐκλείας ξυνεστηκέναι,
 ὅπως ἂν ἅπαντες ἄνθρωποι γνοῖεν ὡς οὐδαμῶς ἦν
 ὑμῖν βουλομένοις τοιαῦτα τοὺς Κόλχους δεινὰ καὶ
 30 βίαια πεπονθέναι. νῦν μὲν γὰρ ἴσως ἐφ' ἐκάτερα
 τῶν πολλῶν φοιτῶσιν αἰ γυνῶμαι, καὶ τὰ τῆς δοκή-
 σεως ἐπ' ἀδήλω φέρεται τρόπῳ. ἐκ δὲ τῆς σῆς, ὦ

δικαστά, κρίσεως τούτων ὅσον οὐπω διαφθειρομέ-
νων, γενήσεται καὶ νῦν γνωριμώτερον ὡς οὐ προ-
δοῦται τῶν οἰκείων, ἀλλὰ σωφρονιστὰι τῶν ἀδι-
κούντων εἶναι πεφύκατε. εἰ γὰρ καὶ τοῖς λόγοις
ἀπολογεῖσθαι δοκοῦσιν, ἀλλ' ἔργῳ κατηγοροῦντες
σφῶν αὐτῶν ἀποδείκνυνται καὶ τὸ παράλογον τῆς
μιαφρονίας ὁμολογοῦντες. τὸ μὲν γὰρ βασιλείου
γράμμα παρακελεύεται τοῖς στρατηγοῖς στέλλειν
κατὰ τὸ Βυζάντιον τὸν Γουβάζην, πειθοὶ μὲν τὸ
πρῶτον, ἀνηκουστοῦντα δὲ καὶ πρὸς ἀνάγκης, ἐναν-
τιούμενον δὲ καὶ βιαζομένους· ἀποκτεῖναι δὲ μηδα-
μῶς πρὶν ἂν ἐκεῖνος ἐς τελευτάτην ἀπόστασιν ἀφι-
γμένος τὰ πολεμίων δρᾶν προαχθεῖη. οἱ δέ, καὶ
ταῦτα μῆτε στρατηγοὶ καθεστῶτες μῆτε ἄλλως ἐφει-
μένον αὐτοῖς ἀδεῶς ἂ βούλοιτο πράττειν, παρα-
χρημα τὸν δέιλαιον ἀπεκτόνασιν, οὔτε κατὰ τὸ Βυ-
ζάντιον αὐτὸν γενέσθαι προτρέψαντες οὔτε μὴν
ὥσπερ ἀπειθοῦντι μετρίαν γοῦν ἀνάγκην ἐπαγαγόν-
τες οὔτε τὴν ἀρχὴν ἐς πειρᾶν τινα καταστάντες,
εἶπερ ὅτω δὴ οὖν τρόπῳ τοῦ προστάγματος ὀλιγο-
ρήσει. καίτοι μεγαλαυχοῦσι καὶ βρονθύονται, ὡς τὰ
βασιλεῖ δοκοῦντα διανύσαντες, οἷγε καὶ τὴν ἐκείνου
περιορῶντες πεφήνασι γνώμην, ψευδέσι τε χρῆσθαι
πρότερον κατὰ Γουβάζου διαβολαῖς τετολμηκότες,
καὶ τὰναντία τῶν εὐ διατεταγμένων αὐτεπαγέλτως
ἐξαιργασμένοι, καὶ τὸ δὴ πάντων παρανομώτερον
οὐδὲ τὴν ἐπιστολὴν ἐπιδείξαντες, ὥστε τῶν ἐγγε-
γραμμένων γνωσθέντων τὸ πρακτέον ἐλέσθαι.

6. "Πῶς οὖν οὐ παντὸς ὀλέθρου καὶ τιμωρίας
ὑπέριετρα πάσης τὰ τετολμημένα δόξοιεν ἂν; ἀδικία
γὰρ καὶ κατ' ἄλλου του γιγνομένη φευκτόν τι καὶ
ἀπειρημένον, μάλιστα δὲ εἰ φίλον καὶ εὖνον καὶ

πολλάκις προκεινδυνευκότα τῶν πέλας εἶναι ξυμ-
βαίη τὸν ἠδικημένον. τίς γὰρ ὁ τοῦ Περσῶν πλού-
του καὶ τῶν προτεινομένων ἀπάντων τὴν πρὸς ὑμᾶς
εὐνοίαν ἀλλαξάμενος; τίς ὁ τὴν Χοσρόου φιλίαν
ὑπεριδῶν, καὶ παρὸν ἐκείσε πρὸς μερίστην εὐδαι-
μονίαν χωρήσαι τὸ παρ' ὑμῖν ἔλαττον ἀγαπήσας;
τίς ὁ πρότερον τῆς χώρας ὑπὸ Μήδων ἐπὶ πλείστον
χρόνον πιεζομένης καὶ τῆς παρ' ὑμῶν ἐπικουρίας
ἔτι μελλούσης, μεταστὰς ἀθρόον καὶ μετοιμισάμενος
ἐπ' αὐτὰς δῆπου τὰς ὑπερβολὰς τοῦ Κανκάσου ἐν-
ταυθὰ τε θηριώδη τινὰ διαίταν μᾶλλον ὑποστὰς με-
τιέναι ἢ προσηκόμενος τὴν τῶν πολεμίων φιλοφρο-
σύνην καὶ καταβάς οἰκοὶ μένειν ἐν εὐπαθείᾳ; τίς δὴ
οὖν οὗτος; ἐκεῖνος ὁ μηδὲν τῶν δεινῶν, ἦν τι πα-
θεῖν ὑπὲρ ὑμῶν ἔδει, κατορροδῆσας, Γουβάζης, ὡ
νόμοι καὶ δίκη, ὁ μηδίσας, ὁ τύραννος, ὁ τὰ Ῥω-
μαίων καταπροέμενος· καὶ τέθνηκεν ὑπὸ Ῥουστίκου
τε καὶ Ἰωάννου, βδελυρῶν οὕτω καὶ καταπτύστων
ἀνθρώπων, ἀνὴρ βασιλεύς· ὥπερ εἰ καὶ τοιούτου
μετῆν ὡς ἀληθῶς ἐπικλήματος, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ τού-
των αὐτὸν ἐχρῆν εὐθύς ἀνηρπάσθαι, κριθέντα δὲ
μᾶλλον σχολαίτερον ὑπὸ τοῦ κοινου Ῥωμαίων τε καὶ
Κόλχων βασιλέως, ἅτε δὴ μεγίστου καὶ τῷ παντὶ
κρείντονος, προσηκόντως τιμωρηθῆναι. ἀλλ' ἐπειδὴ
ταύτης δὴ τῆς μιαφρονίας αἰτία μὲν αὐτοῖς ἐνδικος
οὐχ ὑπῆν, δυσμένεια δὲ μᾶλλον παράλογος ὑπὸ βα-
σκανίας ἐς τοῦτο κακοῦ προσηγμένη, εἰκότως εὐβου-
λίσ μὲν καὶ λογισμῶ σῶφρονι καὶ τῇ τοῦ ξυνοίσου-
τος ἐπιγνώσει οὐδένα παρήκαν καιρὸν, μόνῳ δὲ τῷ
ἀνθαδιζομένῳ τῆς ψυχῆς καὶ χαλεπαίνοντι πολλὴν
παρέσχον ἀντονομίαν, καὶ τὸ μελετηθὲν ἐκ πλείστον
καὶ ὠδινόμενον οὕτω πως ἐκ τοῦ παρείκοτος ἔδρα-

σαν, ὡς μήτε τὴν ἀκμὴν τοῦ παρόντος χρόνου φυλάξασθαι μήτε μὴν διανοηθῆναι. πολέμου γὰρ τοσούτου περιεστηζότες, ἐμφρόνων μὲν ἀνδρῶν ἔργον ἂν ἦν καὶ τὰ ξένα καὶ οὐπω γνώριμα τῶν ἔθνῶν εὐνοία προσάγεσθαι. οὗτοι δὲ καὶ τοὺς πρώην οἰκιοτάτους ἐκπολεμῶσαι Ῥωμαίους περὶ πλείστου πεποίηται· καὶ τό γε ἦγον ἐς αὐτοὺς προσκεχωρήκαμεν τοῖς ἐναντίοις, ἐπιβουλεύομεν τοῖς πάλαι φιλιτάτοις, ἢ χώρα Περσῶν, τὰ πατρῶα νόμιμα φροῦδα, πάντα ξυμβέβηκεν ἀτεχνῶς, ὅποσα στάσεώς τε καὶ 10
P. 114 ταραχῆς ἐμφυλίας γνωρίσματα μανιώδη. οὐκοῦν ὡς τούτων ἀπάντων ἔργῳ προελθόντων καὶ πανταχόθεν ἡμῖν τῶν πραγμάτων διαφρονέντων, οὕτω ποιναὸς ἀξίας αὐτοῖς, εἴπερ ἄρα καὶ εὐρεῖν ἐνεστιν, ἐπακτέον. εἰ γὰρ καὶ ἡμεῖς πιστοὶ πρὸς Ῥωμαίους 15 καὶ βέβαιοι τυγχάνομεν ὄντες, ἀλλ' οὐ δίκαιον, ὧ δικαστά, τῆς ἡμετέρας ἐπικεικίας τούτους ἀπόνασθαι, καὶ ἡττόν τι παθεῖν ἢ καθ' ὅσον ἢ τοῦ ἐγχειρήματος βούλεται φύσις."

7. Οὕτω δὲ τῶν κατηγορῶν τοῖς ἐπικλήμασι 20 χρησαμένων τὰ πλήθη τῶν Κόλχων, αὐτοῦ γὰρ ξυνηθροιστο, ἐπατεῖν μὲν οὐ μάλα ἡδύναντο τῆς τῶν λόγων ἀπαγγελίας ἢ τῆς τῶν νοημάτων δεινότητος· ὅμως δὲ τὸ χρῆμα γινώσκοντες ἐφ' ὧπερ ἕκαστα 25 ἐτύγγαγε προηγήμενα, ἀγωνιζομένοις τε αὐτοῖς ἐτι ξυνεμόχθουν τῇ προθυμίᾳ καὶ ξυμπεριήγοντο ταῖς μεταβολαῖς τῶν σχημάτων· οὕτω τε τὰς ψυχὰς διεκίεον ὡς ἂν αὐτοῖς ἐκεῖνοι φρονήματος ἔχειν ἢ οἴκτου ἐδόκουν. καὶ εἶτα ἐπειδὴ τοῦ ῥητορεύειν ἐπέκωντο, αὐτίκα οἷγε ἐπισχόντος βραχὺ τοῦ δικαστοῦ καὶ βουλευομένου κατεμύμφοντο ἡσυχή καὶ ἡγανάκτουν ὅτι δὴ μὴ εὐθύς οἱ ἐναντίοι ἀνήρητο·

τοῦ δὲ παρακλειυσάμενον καὶ λέγειν αὐτοῖς ἄττα 20 ἂν ἐθελήσαιεν, τότε δὴ καταβοῶν ἐς τὸ ἐμφανὲς ἔεντο, καὶ ἦδη ὑπετονθόρουσον, καὶ ἦδη ἢ φωνὴ ἐς τὸ σαφέστερον διεκρίνετο. ἀλλ' οἱ πρὸς τὸ κατηγορεῖν 25 τεταγμένοι ταῖς χερσὶ καταπαύοντες ἀνέκοψαν τὴν περαιτέρω φορὰν τοῦ θορύβου. καὶ τοίνυν σιγῆς V. 81 γεγενημένης, παρελθὼν καὶ Ῥούστικος ἐν μέσῳ ἅμα C Ἰωάννη τῷ ἀδελφῷ ἔλεξε τοιάδε· "Μετήγαγε μὲν ἡμῖν ἀθρόον καὶ περιέστησεν ἐς τὸνναντίον τὰς τῶν 10 δοκηθέντων ἐκβάσεις ἢ τύχη, καὶ δέον μεγίστων γερῶν ἀπόνασθαι πάρεσμεν θανάτου φευξοῦμενοι δίκην· πλὴν ἀλλ' ἡδιστος ἡμῖν ὁ ἄγων καταφαίνεται καὶ πλείστης ὄσης μεγαλαυχίας ἀνάπλεως. γενήσεται γὰρ ἅπασι γνωριμώτερον ὡς μόνοις ἡμῖν διή- 15 νυσται τὸ προδότην ἄνδρα καὶ τύραννον ἀπολωλέναι καὶ τὰ βασιλέως πράγματα τὸ μέρος διασσεσώσθαι· ὥστε εἰ καὶ τεθνάναι ξυμβάλῃ, στέροιομεν ἂν καὶ ὡς ἄσμενοι καθάπερ τι προσφιλὲς καὶ ἀνθαίρετον τὸ ἀνιαρὸν καὶ ἡναγκασμένον· καὶ οἰχισόμεθα κάλλι- D 20 στον τοῦτο πρὸς εὐθυμίαν ἐφόδιον ἔχοντες, τὸ γινώσκειν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ὡς τοὺς Ῥωμαίους κρατοῦντας ἐτι τῶν Κόλχων καταλελοίπαμεν καὶ οὐπω παρ' ἐτέρων ἀφηρημένους. εἰ μὲν γὰρ Περσικὸν ἦν τὸ παρὸν δικαστήριον, καὶ παρ' ἐκείνοις ἐκρινόμεθα, 25 πάντως ἂν ἡμῖν ἀρνήσεώς τε προσέδει τῶν ἐργασμένων, καὶ δεδιέναι παρῆν τοὺς ἐλέγγους, καὶ δεδιγμένοις τυχόν διαπορεῖν ὁποίοις ἂν καὶ χρῆσάμεθα λόγοις ὑπὸ δικασταῖς πολεμιοτάτοις, καὶ τῷ 30 πραχθέντι λίαν ἀχθομένοις τῷ τῆς ἐλπίδος ἡμαρτηκέναι. Ῥωμαίων δὲ ἀνδρὸς δαισιῶντος, τίνος ἂν χάριν ἡμῖν τὸ γεγενημένον ἀπαρηθείη; τί δὲ καὶ P. 115 ἀπολογεῖσθαι χρεῶν παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ἀνθ' ὧν

ἡμᾶς εὖ πεποιήκαμεν τὸν τύραννον ἀνελόντες; οὐδὲ γὰρ μεταδοτέον αὐτῷ τοῦ σεμνοῦ τῆς βασιλείας ὀνόματος, ἀλλοτριωτάτῳ διὰ τῶν ἔργων φανέντι· καίτοι μέγα κεκράγασιν οἱ κατήγοροι καὶ δεινὰ τετολμησθαι φασίν, ὡς δὴ βασιλέως ἀνηρημένου· χρῆ δὲ οὐ τῇ πόρπῃ καὶ τῷ χλαμυδίῳ καὶ τοῖς ἐκτός φαινομένοις ἐγκαλλωπίσασιν ταύτην προσέμειν τὴν ἐπωνυμίαν, ἀλλ' ἐνθα τὸ δίκαιον ἐνεργὸν καὶ τοῦ προσήκοντος μὴ ὑπερφρονοίῃ τὸ ἐφιέμενον καὶ μόνοις τοῖς καθεστῶσι τὸ φρόνημα τῆς ψυχῆς ἀναμετροῖτο. εἰ μὲν οὖν τοιοῦτον ἀπεκτόναμεν ἄνδρα, παρόνομα τετολμηκαμεν, ἐνδικὸς ἢ κατηγορία, εἰκότως βίαιοι καὶ ἀλαξόνες καὶ μαιφῶνοι παρὰ τῶν Κόλχων ὀνομαζόμεθα. εἰ δὲ τούτων μὲν ὡς πορρωτάτῳ τοῖς τρόποις ἀπώκιστο, μέτριον δὲ οὐδὲν ἦν αὐτῷ βεβουλευμένον, ἀλλ' ἢ τοὺς Πέρσας καθ' ἡμῶν λαθραίως ἐπάγειν καὶ καταπροέσθαι τὴν χώραν ἐκείνοις· πῶς οὐ μᾶλλον ἐχρήν φθάσαι τὸν τοῦ δεινοῦ καιρὸν τῷ προτερημάτι ἢ τὴν βασιλείων στολήν αἰδεσθέντας ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι; τοῖς γὰρ κίνδυνόν τινα μελετώμενον ὑπὸ του προεγνωκόσιν, ἐνὸν μὲν ἐκκλίνει τὸ παραντίκα τὴν ἐπιβουλήν καὶ τὸ παρὸν ἀμωσγέπως παρακρουσαμένοις σχολαίτερον ἐν ὑστέρῳ τοῖς προσπεσοῦσιν ἀρμόσασθαι, πολλὴ ἀμότης προεπιφέρει τὴν τιμωρίαν καὶ μὴ μᾶλλον ἀρκεῖσθαι τῇ τοῦ ἀντεπιβουλεύειν τυχόν ἐξουσίᾳ. ἐνθα δέ, τῶν βεβουλευμένων ἐς ἔργον ἀχθέντων, οὐδὲν ἐτι λείπεται πρὸς ἐπικουρίαν, ἀλλ' ἄρδην εὐθύς ἅπαντα οἰχεται, ξυναφαιρουμένων τῇ κοινῇ σωτηρίᾳ καὶ αὐτῶν δήπου τῶν ὑπὲρ ταύτης ἐλπίδων, ἐνταῦθα τὸ τάχος αἰρετέον τοῖς ἐμ-

φροσι, καὶ ὅπως μὴδὲν ὀτιοῦν τῶν ἀνηκέστων πέ-
 σονται παρασκευαστέον.

8. "Εἰ τοίνυν καὶ διαρραγεῖεν οἱ κατήγοροι, μίasma βοῶντες καὶ ἄγος καὶ μαιφῶνίαν καὶ τοῖς τοιοῦτοις ὀνόμασιν ἐκτραγωδοῦντες τὸ γεγενημένον, καὶ πρὸς μόνον τὸ πραχθέν ἀφορᾶν ἐκβιαζόμενοι· ἀλλὰ σὸν ἔργον, ὃ δικαστά, μνήμην ποιείσθαι τῶν προὑπαρξάντων, τὰς αἰτίας ἀναθεωρεῖν δι' ὧν ἐπὶ τὴν πράξιν ὠρμήθημεν, καὶ τῷ εὐλόγῳ τοῦ ἐγγει-
 10 ρήματος τὸ εὖνον διαγιγνώσκειν τῆς γνώμης. ἐπεὶ καὶ πολλαχοῦ κατὰ τὰς πόλεις ἀγύρτας τινὰς τυχόν ἢ καὶ λωποδύτας ἢ καὶ ἄλλο τι τῶν ἀνοσίων ἔργων πεπλημμεληκότας, ὀρῶντες νῦν μὲν τῆς κεφαλῆς ἀφαιρουμένους, νῦν δὲ τὰ πόδε διατεμνομένους, οὐ
 15 τοῦ φαινομένου κατηγοροῦμεν, καὶ ταῦτα λίαν ἀπάνθρωπον εἶναι δοκοῦν, οὐδὲ τοῖς ἄρχουσιν, οἷς τὰ τῶν τιμωριῶν τούτων ἀνεῖται, νεμεσῶμεν, ἐναγεῖς αὐτούς καὶ μισροὺς καὶ κακοδαίμονας ἀποκαλοῦντες, ἀλλὰ τὰ πρότερον παρ' ἐκείνων τετολμημένα λογι-
 20 ζόμενοι, καὶ ὡς ποιῶνς τίνουσι τῶν ἀδικημάτων ἐπιμνησθέντες, ἠδόμεθα τῇ ὁμότητι. οὐ γὰρ εἰκὴ τὸ κολάζον ἐξεύρηται, τοῦ ἁμαρτάνοντος ἥμιστα πανο-
 μένον. ἀνήρηται τοίνυν πρὸς ἡμῶν ὁ Γουβάξης· καὶ τί δεινόν, εἰ προδότην ἄνδρα καὶ πολέμιον ἀπε-
 25 κτόναμεν; καίτοι τὴν τοῦ δυσμενοῦς ἐπωνυμίαν οἱ κατήγοροι διευκρινήσαντες οὐ τῷ πορρωτέρῳ ταχθέντι προσήκειν φασίν, ἀλλ' ὅτῳ ἂν, εἰ καὶ ὁμόφυλος ἦ, τὰ τοῖς ἐναντίοις κεχαρισμένα σπουδάξοιτο· καὶ τήνδε τὴν δόξαν καὶ ἡμεῖς ἀρίστην ἡγούμεθα
 30 καὶ ἀληθεστάτην καὶ οἷαν τῆς τοῦ πράγματος φύσεως ἐστοχάσθαι. οὐκοῦν, ἐκατέρους οὕτως ἀρέσκον, φέρε πολέμιον ἀποδείξωμεν τὸν Γουβάξην τῷ B

δοθέντι χρώμενοι τεκμηρίω. τούτου γὰρ ταύτη καὶ
 δὴ δεικνυμένον, καὶ τὸ δικαίως αὐτὸν ἀνηρησθαι
 ξυναναφανεῖται. ἅπαν μὲν οὖν ἀεὶ βάρβαρον φύ-
 λον, εἰ καὶ κατήκοον ἢ τοῖς Ῥωμαίοις, ἀλλὰ τῷ τῆς
 γνώμης ἀλλοτριωτάτῳ διεστηκὸς καὶ τῇ τάξει τῶν
 νόμων ἀχθόμενον, ἐπὶ τὸ νεώτεροποιὸν καὶ ταρα-
 χῶδες φέρεσθαι πέφυκεν· καὶ ἥδιστα μὲν ἂν ἐφ'
 ἑαυτοῦ βιοῦν διατελοῖη μηδαμῶς ὑφ' ἑτέροις ταττό-
 μενον, ὡς μηδὲ τῶν ἀδικημάτων εὐθύνας ὑπέχειν.
 εἰ δὲ τοῦτο μὴ οἶόν τε, τὸ γοῦν τὰ ὁμοδίατα τῶν
 ἔθνων καὶ μᾶλλον τοῖς οἰκείοις πλησιάζοντα τρόποις
 ἐπάρεσθαι προὔργον ποιοῦνται. πλὴν ἄλλ' εἰ καὶ
 C τούτοις ἀτεχνῶς ὁ Γουβαῆζης ὑπῆκτο τοῖς πάθεσι,
 τῷ βάρβαρός τε πεφυκέναι καὶ τὴν κοινὴν τοῦ γέ-
 νους νοσεῖν ἀπιστίαν, ὁ δὲ καὶ πρὸς τοῦτο κακίας
 15 ἐχώρει καθ' ἡμῶν, ὡς μηκέτι διαλευθάνειν οἰεσθαι
 δεῖν, τούναντίον μὲν οὖν καὶ πρὸς ἔργον ἄγειν
 ἐπέλεγσθαι τὴν προσπεπηγυῖαν τέως τῷ νῶ καὶ
 ὑποκρυπτομένην δυσμένειαν. ἡμῶν γὰρ διαπονου-
 μένων καὶ πάντα κίνδυνον μετιόντων ὡς ἂν τοῖς
 20 πολεμίοις μηδὲν ὀτιοῦν τῶν κατὰ γνώμην ἐκβαίη,
 αὐτὸς οἶκοι μένειν ᾤετο δεῖν ξὺν τοῖς ὁμοφύλοις καὶ
 πολλῷ τοῦ μοχθεῖν ἀφεστάναι. πλὴν ἄλλ' ἐπέτηρει
 ξὺν ἀκριβείᾳ καὶ ἀνεπυθάνετο τὰς τῶν ἀγώνων
 κινήσεις, ἐς ὅπερ ἂν καὶ χωρήσαιεν. εἰ μὲν οὖν μέ-
 25 γιστόν τι κατὰ τοὺς πολέμους τοῖς Ῥωμαίοις διή-
 νυστο, καὶ τοῦ νικᾶν ἐνεργόν τε καὶ ἀληθεστάτην
 D ἦσαντο δόξαν, ὁ δὲ τὸ δυσμενὲς τῆς ψυχῆς καὶ βα-
 σκαῖνον ἐπιδεικνὺς διακωμῶδειν εὐθύς ἐπειρᾶτο καὶ
 διαλύειν τὴν ἐκ τῶν ἔργων σεμνότητα, φανύλην μὲν
 τὴν ἐγγείρησιν, φανυλότατον δὲ τὸ πέρας ἀποκαλῶν,
 καὶ οὐδὲ τοῦτο ἡμέτερον, ἀλλὰ τοῦ ἀλόγιστου τῆς

τύχης. εἰ δὲ που τυχόν καὶ σφαλείημεν, πῶς δὲ
 οἶόν τε τὸ ἀνθρώπειον μὴ οὐχὶ καὶ πρὸς τάναντία
 μεταβάλλειν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀεὶ βεβηκέναι; ὁ
 δὲ καθάπερ τις αὐτόματος τῶν γιγνομένων κοιτῆς,
 5 τὴν μὲν τύχην εὐθύς ἀφίει τῶν ἐγκλημάτων ἀνεύ-
 θυνον, ὡς οὐ μετὸν αὐτῇ τοῦ συμβάντος· ἦν δὲ P. 117
 πάντως αὐτῷ προσεσκειμένον καὶ ἐγκριθὲν μηδὲν
 ἄλλο δοκεῖν αἰτιον εἶναι τοῦ ἐνδεῶς ἡμῖν τι πεπραχθαι
 ἢ μόνον ἀνανδρίαν γνώμης καὶ χειρῶν ἀσθένειαν
 10 καὶ βουλευμάτων ἀβελτερίαν. τὸ γὰρ καλίμβολον
 τῆς τύχης καὶ ἄτακτον καὶ ἀλόγιστον, καὶ οἷς καθ'
 ἡμῶν αὐτὴν διελιοδορεῖτο οὐδαμῶς ἐπήγε τοῖς πολε-
 μίοις, ὡς ἐκ τούτων ἡμᾶς, οὕτω παρασχόν, ὑπερ-
 βαλλομένοις.
 15 9. Καὶ τοίνυν ἀνεβόα ταῦτα περιφανῶς, καὶ
 γυνῶναι παρεῖχεν οὐ μόνον τοῖς στρατεύμασι τῶν
 Περσῶν, οἷς δὴ καὶ ἕκαστα διεπονείτο καὶ ἐπραττεν,
 ἀλλ' εὐθύς ἀγγελιαφόροι σταλέντες πρὸς αὐτοῦ διε-
 κήρυκτον ἐς Ἰβηρίαν, ἐς Ἀλανούς, τῷ γένει τῶν
 20 Σουανῶν, τοῖς ὑπὲρ τὸν Κανύασον οἰκοῦσι βαρβά-
 ροις, τοῖς πόρρω τούτων, τοῖς ἐκείνων ἔτι πορρω-
 τέρω, τὰς ἐσχατίας ἀπάσης τῆς γῆς εἴπερ αὐτῷ πε- B
 ρινοστεῖν ἐνῆν, τούτου γε χάριν οὐκ ἂν ἐνεδίδου.
 ἦν δὲ τὸ ἄγγελμα· Ῥωμαῖοι κακοὶ τὰ πολέμια καὶ
 25 τῶν βαρβάρων ἠτῶνται. καὶ τὴν περὶ ταῦτα σπου-
 δὴν οὐχ ᾤστε μόνον πρὸς ὄνειδος ἄγειν τὸ τῶν Ῥω-
 μαίων γένος μετῆι· καίτοι καὶ τοῦτο δεινὸν καὶ
 λίαν ἐναργὲς γνώρισμα ψυχῆς πολεμίας· τὸ δὲ ἐφ'
 ᾧ πλέον ἐμόχθει καὶ παρεσκευάστο, ἕτερόν τι καὶ
 30 τοῦδε μείζον ὑπῆν. τὴν γὰρ ὑπὲρ βασιλέως τοῦ με- C
 γίστου παρὰ τοῖς ἔθνεσι νικήσαντα δόξαν ὡς ἄρα
 δυνάμει τε κράτιστος καὶ πλήθει τροπαίων κεκοσμη- V. 83

μένος, διαλύειν τὸ αὐτοῦ μέρος ἐρίγνωσκε χρῆναι, καὶ
 ταύτη πρὸς θράσος κινεῖν καὶ αὐθάδειαν τὸ τέως
 κατεπετηγὸς καὶ θανμάξον. ἄρα πολέμιος ἂν ὁ ταῦτα
 θρῶν καλοῖτο δικαίως ἢ μᾶλλον φίλος καὶ εὐνους
 καὶ βασιλεύς καὶ ὑπόσπονδος καὶ ὅσα τοῖς κατηγο- 5
 ροῖς ἐπὶ τῷ τυράννῳ κειόμενται; καίτοι κοινῇ
 δοθὲν ἑκατέροις, οὐκ ἄλλως διακριτέον τὸ φίλον
 ἀπὸ τοῦ δυσμενοῦς ἢ μόνῳ τῷ πρὸς τὰς ἐκβάσεις
 τῶν παρεμπιπτόντων εὐ τε τυχόν ἢ ἑτέρως δια-
 κείσθαι τὰς γνώμας. ἐπειδὴ οὖν ἀπελήλεγται καὶ 10
 νῦν ὁ Γουβάξης ὡς ἠνιάτο μὲν οἷς ἐκρατοῦμεν,
 ἤδετο δὲ οἷς ἡμαρτάνομεν, τί δήποτε καταβοῶσι τῶν
 παρὰ Ῥωμαίοις νόμων οἱ βάρβαροι, καθ' οὓς κολά-
 ζειν εἰώθαμεν ἢ καὶ ἀναιρεῖν, οὕτω παρασχόν, τοὺς
 τὸ καθεστὸς τῆς πολιτείας κινούντας τὸ μέρος καὶ 15
 λυμαινομένους; ἀλλ' εἰ δοκεῖ, τεκμήρια μὲν καὶ
 γνωρίσματα καὶ τοὺς ἐκ τῶν εἰκότων ἐλέγχους
 παρῶμεν, μόνην δὲ τὴν ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπισκε-
 ψάμεθα πείραν, οὐπερ ἡμᾶς ἄγουσα φέρει. κατεί-
 χετο γὰρ ὑπὸ Περσῶν τὸ φρούριον ἢ Ὀνόγουρις, ἐκ 20
 τῆς κατὰ τὴν Ἀρχαϊόπολιν περιουκίδος παρερημένη
 καὶ ἦν αἰσχος οὐ φορητὸν στρατεύμα δυσμενὲς εἰσω
 περιβόλων ἐν τοῖς ἡμετέροις χωρίοις βεβαίως ἰδρῶ-
 P.118 σθαι. ἐνίκα βουλή παρὰ τοῖς στρατηγοῖς φοιτᾶν ἐπ'
 αὐτοὺς ἅπαντα τῷ στρατῷ καὶ καθελεῖν ἢ καὶ ἀπώ- 25
 σασθαι τὸ λυποῦν ἐκ πλείστον καὶ ἐφεδρεῦον. ἔδει
 πάντως ἡμῖν καὶ στρατιᾶς Κολχικῆς, ὡς ἂν μὴ
 μόνον τῇ τῶν τόπων ἐμπειρίᾳ πλέον τι τῶν οὐκ
 ἐπισταμένων πρὸς τὸ ξυνοῖσον διανοηθεῖεν, ἀλλὰ
 καὶ μαχομένοις ἡμῖν πρὸς ἄνδρας ὀπλίτας ἐξ ἑθν- 30
 μάτων παραταττομένους, καὶ πρὸς γε τοὺς ἐκ Μου-
 χειρίσιδος κατὰ τὸ εἶκος ἦζοντας, ξυνεπιλάβοιντο καὶ

ξυμπαραστατεῖν. τί οὖν ἐπὶ τούτοις ἔδει πράττειν
 τοὺς στρατηγούς; ἀντιβολεῖν, ὡς εἶοικε, τὸν ἡγεμόνα
 τοῦ γένους, καὶ πρὸς ξυμμαχίαν αἰτεῖν, ἀποδει-
 κνύντας καὶ τὸ εὐλογον τῆς αἰτήσεως· καὶ τοίνυν
 5 ἀντεβόλουν καὶ ἀπεδείκνον. ὁ δέ, καθάπερ ὡς
 ἀληθῶς βασιλεύς τις εἶναι πεπιστευνῶς καὶ ὡς ἐξὸν B
 αὐτῷ κατ' ἐξουσίαν βιοῦν, ξυστρατεύεσθαι μὲν ἡμῖν
 ἐπὶ τὸ φρούριον οὐδὲ μέχοι τοῦ παρεῖναι γοῦν μόνον
 ἠνείχετο. οὐ μὴν οὐδὲ σκήψεις τινάς, εἰ καὶ ἀπρε-
 10 πείς, ἀλλ' ἐς προκάλυμμά γε ὅμως τῆς ἀπορρήσεως
 εὐπρόσωπον ἐμηχανάτο· ἀπεπέμπετο δὲ μάλα σεμνῶς
 καὶ σοβαρώτερον ἢ κατὰ μισθωτὸν ὑπήκοον τὴν
 ἀξίωσιν. καὶ πρὸς γε νεμεσῶν διετέλει τοῖς στρατη-
 γοῖς, καὶ δυσμενῶς μὲν ἐς αὐτοὺς ἀφυβρίζων,
 15 ὥσπερ ἀνδρείαν τοῦτο ἡγούμενος καὶ βασιλεῦσι
 πρέπον· ἢ γὰρ τὸ διαρρηθῆναι ὑπὲρ τῶν ἤδη μεμελε-
 τημένων ἀνασχυντήσαι. εἶτα διαμέλλειν ἐχοῖν καὶ
 μείζονας ἀναμένειν ἐλέγχους καὶ τὸ βασιλείον γράμμα
 δεικνύειν, ἐφ' ᾧ κατὰ τὸ Βυζάντιον ἀφικέσθαι τὸν C
 20 μὴδὲ τῆς οἰκείας χώρας ἐντὸς βραχείαν τινα δια-
 νύσαι πορείαν ἐλόμενον; καὶ πῶς οἶόν τε ἦν, εἰ γε
 στέλλειν αὐτὸν οὕτω χαλεπαίνειν καθ' ἡμῶν προηγ-
 μένον ἐπετηδεύσαμεν, μὴ οὐχὶ ταραχάς τε μυρίας
 καὶ φόνους πολλοὺς ἐμφυλίου καὶ μεταχώρησιν
 25 ἐμφανῆ καὶ τῶν Περσῶν ἐσφοιτήσεις ἀθρόους γε-
 νέσθαι, ἀπειθοῦντος μὲν ἀνέδην τοῦ δυσμενοῦς
 καὶ διαμαχομένου, τοῦ δὲ παντός ἔθνους καὶ μάλα
 τὴν στάσιν προσειμένου, τῷ πρὸς τὴν κίνησιν τῶν
 καθεστῶτων βαρβαρικώτερον ὄρης πεφυκέναι, καὶ
 30 πρὸς γε πλησίον ἔχειν τοὺς ἀνθεξομένους; τοιγάρτοι D
 τὸν ἀρχηγὸν ἡμεῖς τῆς ἐπιβουλῆς ἀνελόντες, τοσού-
 των ξυμφορῶν ἐσμὸν παρόντα ἤδη καὶ ὠδινόμενον

α. C. 555
Iusti-
niani 29 οὕτω πως εὐκολώτατα κατεπαύσαμεν, ὡς νῦν ἀπι-
στεῖσθαι περιφανῶς εἶπερ ὅλως τι καὶ ἡμελλεν
ἔσεσθαι.

10. "Μὴ τοίνυν, ὦ δικαστά, τὴν ἐπιστολὴν
προφερόντων μηδὲ κακίζόντων ἡμᾶς ὡς δὴ τοῖς ἐν 5
αὐτῇ γεγραμμένοις οὐδαμῶς ἠκολουθηκότας. τῷ
γὰρ οὐ λίαν εὐδὴλον ὡς τὸ γεγράφθαι χρῆναι πρὸς
τὴν βασιλέως αὐτὸν πόλιν ἰέναι ἀτόπειρα μὲν ὄν
ὑπῆρχε καὶ βάσανος, εἶπερ ἀνθαιρέτως εἰκοι τοῖς
P.119 προσταττομένοις, ὥστε δικαίως ἀρμόσασθαι; γνωσθὲν 10
V. 84 τοίνυν φράδιως ἡμῖν τὸ ἀνήκουστον τῆς γνώμης καὶ
ἀμιλλώμενον, δι' ὃ τὸ ἔλαττον ἀπεσεῖσάτο, πῶς
ἐπὶ τὸ μείζον ἔδει προτρέπειν, καὶ μὴ θάττον ἐς
ἐκεῖνο τὸ πέρας ἔλθειν, ἐς ὅπερ, πολλῶν ἐν μέσῳ
ἔνυμβεβηκότων δεινῶν, πρὸς ἀνάγκης καὶ ὡς περιή- 15
χθημεν ἄν; οὐ γὰρ ἔνεστι τοὺς τὴν ἀκμὴν τοῦ
καθήκοντος καιροῦ περιορῶντας καὶ μὴ τοῖς πρακτέοις
ἀρμόζομένους, ἐν ὑστέρῳ τὸ παρεμμένον ἀνακαλεῖσθαι.
ἐλείπετο δὴ οὖν, ὡς εἶοικε, καθά φασιν οἱ κατή-
γοροι, δίκην τιμὰ κινεῖν πρὸς Γουβάζην καὶ ληρώ- 20
δεις ἀγῶνας ἐγείρειν, καὶ τῆς τῶν πραγμάτων
ἀσφαλείας ἀνθαιρέσθαι μᾶλλον τὴν ἐπὶ τοῖς λόγοις
B κομψείαν. ἀλλ' οὐ ξυνεχώρουν, ὦ κακοδαίμονες,
οἱ Πέρσαι παρόντες καὶ τοῖς ἔργοις ἐγκείμενοι, καὶ
τῆς Κολχικῆς χώρας ἀπάσης ταῖς τούτου βουλαῖς 25
ἐπιλαμβάνεσθαι παρεσκευασμένοι. ἐπεὶ δὲ παντα-
χόθεν ὁ Γουβάζης ἀποδέδεικται πολέμιός τε καὶ προ-
δότης καὶ πρὸς τυραννικὰς ἐλπίδας ἠρμένος, τί δια-
φέρειν οἴονται σφίσιν οἱ Κόλχοι εἶτε παρ' ἡμῶν εἶτε
παρ' ἑτέρων ἀνήρηται; οὐ γὰρ στρατηγοῖς μόνοις ἢ 30
τοῖς ἄλλως δυνατωτάτοις ὁ τῆς εὐνοίας ἐθέλει σκο-
πὸς ἐμφύεσθαι καὶ προσίζανειν· ἀλλὰ παντὶ τῷ

βουλομένῳ βατὸν δῆπου καὶ προσῆκον τῆς ἐν ἡ
τέτακται πολιτείας ὑπεραγγεῖν καὶ τὸ κοινῇ ξυνοῖσον
ἐς δύναμιν κατορθοῦν. οὐκοῦν εἰ καὶ βδελυροὶ κατ'
αὐτοὺς καὶ κατάπτυστοι καθεστῆκαμεν, ἀλλὰ πιστό- C
5 τατο βασιλεῖ καὶ φιλορρώμιοι καὶ οἰοι τοῖς ἐπιβου-
λεύειν πειρωμένοις μὴ ἐφίενται. εἰ δὲ δεῖ τι καὶ
πλέον εἰπεῖν, ἴσθι σαφῶς, ὦ δικαστά, καλὸν μὲν
ὡς ἀληθῶς καὶ δίκαιον τὸ παρ' ἡμῶν ἐν δέοντι
τολμηθέν, οὐκ ἄνευ δὲ τῆς τοῦ Μαρτίνου γνώμης
10 γεγενημένον."

11. Εἰρημένων δὲ καὶ τούτων ὁ Ἀθανάσιος τὸ
μὲν παραντίκα οὐχ ἦττον τοὺς Ρουστίκου ἀπεδέχετο
λόγους. ξυστάσης δὲ καὶ δις ἀγωνίας, ἐπειδὴ
ἅπαντα ἐς τὸ ἀκριβὲς γνωματεύων καὶ ἀνερευνώ-
15 μενος οὐδέν τι αὐτῷ ἐναργὲς προδοσίας ἢ τυραννί- D
νος ἐγκρίσημα ἠμαρτήσθαι ὑπὸ τοῦ Γουβάζου ἐδέ-
δεικτο, ἄδικος δὲ μᾶλλον καὶ παρανομώτατος ὁ
φόνος γεγενημένος, ὡς καὶ τῆς ἐπὶ τὴν Ὀνόγουρι
ξυστρατείας οὐ μηδισμοῦ χάριν ἀπαγορευθείσης,
20 ἀλλὰ τῷ ἄχθεσθαι γε αὐτὸν κατὰ τῶν στρατηγῶν,
ἀνθ' ὧν αὐτῆς καὶ ἀπεστέρητο ἡρατώνη πολλῇ καὶ
ἐκμελεία κεχαυνωμένοι· ἐπειδὴ οὖν ταῦτα ἐγίνωσκε,
τότε δὴ τὸ μὲν ἐπὶ Μαρτίνῳ λεχθὲν ὡς ἄρα καὶ
ἐκεῖνῳ μετῆν τῶν ἐς τοῦτο βεβουλευμένων, ἀνοίσειν 25
βασιλεῖ διενοεῖτο. τοῖς γε μὴν τὸ ἀπεκτονέειν περι-
φανῶς ὁμολογηκόσι κρίσειν ἐπῆγει ἀνάγραπτον, ἐν
ἣ διέταττε θάττον αὐτοὺς διαφθαρῆναι, ὑπὸ τὴν P.120
δικαστικὴν μάχαιραν γιγνομένους καὶ τὰς κεφαλὰς
ἀφαιρουμένους. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τοῖς ὄρεῦσιν ἦμενοι
30 καὶ ἀνὰ τὰς λεωφόρους περιενεχθέντες μέγιστον
θάμα τοῖς Κόλχοις εἶναι ἐδόκουν καὶ πλείστης ἄξιον
εὐλαβείας. ἐτεθήπεσάν τε καὶ ἐπὶ τῷ κήρυκι τορὸν

α. C. 553
Iusti-
niani 29
τι μάλα βοῶντι καὶ διαπρύσιον, καὶ παρεγγυῶντι
δεδιέναι τοὺς νόμους καὶ φόνων ἀδίκων ἀπέχεσθαι.
ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς καὶ ἀπετέτηντο οἱ ἀνχένες, τότε δὴ
ἅπαντες εἰς οἶκτον ἐτρέποντο, ἀποβεβληκότες τὸ
χαλεπαίνον. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐλέλυτο μὲν ὁ ἄγων· οἱ δὲ
ὁ δὲ Κόλχοι αὐτῆς διετέλουν εὐνοὶ ὄντες εἰς τὰ μάλιστα
Ῥωμαίοις καὶ τὸν πρότερον ἀνανεούμενοι τρόπον.

B 12. Τούτων γεγενημένων, τὰ μὲν τῶν Ῥωμαίων
στρατοπέδα διεχείμαζεν ἀνὰ τὰ πολιόμενά τε καὶ
φρούρια, ὡς πῆ ἐκάστῳ διετέτακτο. ἐν τούτῳ δὲ 10
ἄνδρες τῶν παρὰ Μισιμιανοῖς δυνατωτάτων εἰς
Ἰβηρίαν παρὰ τὸν Ναχοραγὰν ἀφικόμενοι, ἅπαντὰ
οἱ διηγείλαν τὰ ἐπὶ Σωτηρίῳ πρὸς αὐτῶν τετολ-
μημένα, τὴν μὲν ἀληθεστάτην αἰτίαν ἡρέμα ὑπο-
κρυπτόμενοι, λέγοντες δὲ ὡς ἐπειδὴ ἐκ πλείστου τὰ 15
Περσῶν ἐτύγγανον ἡρημένοι, προπηλακίζεσθαι σφᾶς
ὑπὸ τε Κόλχων αὐτῶν καὶ Ῥωμαίων καὶ ἐν τοῖς
ἀτιμοτάτοις τετάχθαι, πέρας δὲ Σωτηρίῳ αὐτοῖς

C ἐπιστῆναι, λόγῳ μὲν ὡς δὴ χουσίον τοῖς ξυμμαχοῖς
διατεμοῦντα, ἔργῳ δὲ τὰ ἐπὶ λύμῃ τε καὶ καθαιρέσει 20
τοῦ παντὸς γένους διαπραξόμενον. "Παρὸν τοίνυν

V. 85 ἡμῖν" ἔφασαν οἱ πρέσβεις "ἢ ἄρθῃν ἀπολωλέναι ἢ
προτερήσασθαι δόξαν μὲν τινα ἴσως παρ' ἐνίοις ἀπε-
νέγκασθαι προπετείας καὶ ὡς τοιοῦδε καυλίζεσθαι,
βιοτεύειν δὲ ὅμως ἐτι κατ' ἐξουσίαν, καὶ τὰ ἡμέτερα 25
αὐτῶν ἢ ἂν ξυνοίσειν δοκοίη διατιθέναι, εἰλόμεθα
τὰ ἀμείνονα καὶ τοῦ ἀνθρωπέλου μᾶλλον ἐχόμενα
τρόπου, τῶν μὲν λοιδοριῶν καὶ κατηγορημάτων
ὀλίγα φροντίσαντες, περὶ πλείστον δὲ ποιησάμενοι
τὴν σωτηρίαν. Σωτηρίῳν τε γὰρ ἀπετείνωμεν καὶ 30
τοὺς ἅμα αὐτῷ εἰς τοῦτο ἐληλυθότας, ὡς ἂν ἐκείνους

D μὲν τισαίμεθα τῆς ἀδικίας, πίστιν δὲ εὐνοίας βεβαίω-

α. C. 556
Iusti-
niani 29
τάτην ἐνθένδε τοῖς Πέρσαις παρασχόμενοι, εὐκλεέστε-
ρον προσχωρήσασθαι. ἐπεὶ δὲ τούτων τε ἅπαντων
καὶ μάλιστα τοῦ μηδισμοῦ ἔνεκα οὐκ ἀνήσουσι χαλε-
παίνοντες οἱ Ῥωμαῖοι, ἀλλὰ τάχιστα ἡμῖν ἐπιπε-
5 σοῦνται, καὶ ἅπαντας, τό γε εἰς αὐτοὺς ἦγον, διαφθε-
ροῦσι, προσήκει δὴ σοι, ὦ στρατηγέ, δέχεσθαι τε
ἡμᾶς εὐμενῶς καὶ ἐπαμύνειν, τῆς τε χώρας περὶ ὡς
οἰκείας τὸ λοιπὸν καὶ κατηκόου τὰ προσήκοντα δια-
νοεῖσθαι· καὶ μὴ περιδεῖν οἰχθήσεσθαι κινδυνεύον
10 γένος οὐ σμικρὸν οὐδὲ ἄσημον, ἀλλὰ καὶ πλείστην
ὄσσην ὠφέλειαν τῇ Περσῶν ἐπικρατεῖα προσφέρεισθαι
ἱκανώτατον. πολέμων τε γὰρ ἡμᾶς ἰδρίας ὄντας
ἀμωσγέπως εὐρήσοιτε ἂν καὶ καρτερώτατα ξυναγω- P. 131
15 νιζόμενους, ἢ τε χώρα, ἐν ὑπερέρω τῶν Κόλχων
κειμένη, γενήσεται ὑμῖν ὀρητήριον ἀσφαλές καὶ
οἶον ἐπιτείχισμα κατὰ τῶν πολεμίων". ταῦτα δὲ
ἀκούσας ὁ Ναχοραγὰν προσίετό τε αὐτοὺς ἀσμενέ-
στατα καὶ ἐπήνει τῆς μεταστάσεως, καὶ θαρροῦντας
λέναι ἐκέλευσεν, ὡς τῆς Περσικῆς ἐπικουρίας ἐν
20 δέοντι τευξόμενους. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις εἰς τὰ οἰκεία
ἐπανελθόντες καὶ ἕκαστα διαγγείλαντες μεγίστων
ἀνέπλησαν τὸ ἔθνος ἐλπίδων.

13. Τοῦ δὲ ἦρος ἀρχομένου, αὐτίκα οἱ τῶν α. C. 556
Ῥωμαίων στρατηγοὶ εἰς ταυτό που ξυνελθόντες Iusti-
25 ἔγνωσαν κατὰ Μισιμιανῶν ἐπιστρατεύειν. ἀλλὰ
Βούξης μὲν καὶ Ἰουστίνος ἀνὰ τὴν Νῆσον μένειν
ἐτετάχματο, φρουρήσοντες τὰ ἐνθάδε καὶ ἅπαντων B
ἐπιμελησόμενοι. ἐστέλλοντο δὲ ἐπὶ τὸν πόλεμον
ἄνδρες εἰς τετρακισχιλίους, πεζοὶ ἅμα καὶ ἵπποται·
30 ἐν τοῖς ἄλλοι τε ἦσαν τῶν γνωριμωτάτων ἄγαν καὶ
Μαξέντιός τε καὶ Θεόδωρος ὁ τῆς Τζανικῆς δυνά-
μεως πρωτοστάτης, ὡς μοι πολλάκις ἐρηγήθη, ἅμφω

a. C. 556
Iustl.
niani 30

πολεμικῶ καὶ ταξιαρχῶ. καὶ οἱ μὲν εἶχοντο τῆς
ἑξόδου· ἤμελλε δὲ αὐτοῖς οὐκ ἐς μακρὰν καὶ ὁ Μαρ-
τίνος ἐπιστήσεσθαι ὡς ἠγησόμενος. ὡς ἂν δὲ μηδὲ
πρὸς βραχὺ γοῦν ἀστρατήγητοι εἶεν, ἄρχειν τῶν
ὄλων ἐλαχέτην, ἕως ἐτι διὰ τῆς ὑπηκόου πορεύοιτο, 5
Βαράξης τε ἀνὴρ Ἀρμένιος καὶ Κόλχος Φαρσάντης,
οὔτε πόρων ἀρετῇ οὔτε τῇ ἄλλῃ ἀξιώσει ἀπάντων
τῶν ξυστρατευομένων προήκοντες, μᾶλλον μὲν οὖν
ἐνίων καὶ ἐλαττοῦμενοι. ὁ μὲν γὰρ ἐν λοχαγοῖς
ἐτέλει ὁ Βαράξης, ἄτερος δὲ τῶν μὲν ἐν τῇ αὐλῇ 10
ταγματῶν τοῦ Λαζῶν βασιλέως ἠγεῖτο· μάλιστα
ὄνομα τῇ ἀρχῇ· νενομίσται γὰρ τοῦτο καὶ παρὰ τοῖς
καύτη βαρβάροις· οὐ μὴν ἐς τοσοῦτον αὐτῷ φρονή-
ματός τε μετῆν καὶ παρορησίας ὡς καὶ στρατεύματι
Ῥωμαϊκῷ θαρραλεώτερον ἐγκελεύεσθαι. οὗτος δὲ 15
οὖν ὁ στρατὸς θέρους ἤδη ἐπιγυμνομένου ἐς τὴν
τῶν Ἀφιλίων ἴκοντο χώραν. βουλομένοις τε αὐτοῖς
ἀνὰ τὰ πρόσω ἰέναι κάλυμα γέγονεν ὄμιλος Περ-
σικὸς αὐτοῦ πον ξυνειλεγμένος. ξυναισθόμενοι γὰρ
τῆς τῶν Ῥωμαίων παρασκευῆς, καὶ ὅτι ἐπὶ τοῖς 20
D Μισιμιανοῦς ἐχώρουν, ἄραντες ἕκ τε Ἰβηρίας καὶ
τῶν ἀμφὶ Μουχείρισιν πολισμάτων ἦσαν καὶ οἱ
ἐπ' ἐκείνους, προκαταληψόμενοι τε τὴν χώραν καὶ
ἐς δύναμιν ἐπαρήξοντες. τῷ τοι ἄρα οἱ Ῥωμαῖοι
ἀνὰ τὰ φρούρια τῶν Ἀφιλίων ἀποδιατρέβοντες παρα- 25
κρούεσθαι τὸ παρὸν καὶ διαμέλλειν ἐπειρῶντο, ἕως
ἢ τοῦ θέρους ὦρα ἐξήκοι. Πέρσαις τε γὰρ ἅμα καὶ
Μισιμιανοῖς ἀντιτάττεσθαι ἀνόνητόν τι αὐτοῖς ἐδόκει
καὶ σφαλερώτατον. οὕτω δὲ οὖν ἀμφοτέρω τὰ στρα-
τεύματα ἠρέμει, καὶ οὐδὲ ὁπότεροι ἐς τὸ περαιτέρω 30
φοιτᾶν διανίσταντο, ἀλλ' ἐπετήρουν ἀλλήλους καὶ
ἀνέμενον, εἰ γέ τις πρότερος ὀρμηθεῖη. παρήσαν

a. C. 556
Iustl.
niani 30
P. 122

δὲ τοῖς Πέρσαις καὶ Οὐννοι Σάβειροι ἐπὶ μισθοφορᾷ
προσβοηθήσαντες. τοῦτο γὰρ τὸ γένος μέγιστόν τε
ἔστι καὶ πολυάνθρωπον, φιλοπόλεμόν τε ἐς τὰ μά-
λιστα καὶ ἀρπαλέον καὶ οἶον δὴ οὖν αἰεὶ τῶν ὀθνεῖων V. 85
ἐφίεσθαι, μισθοῦ τε ἕνεκα μόνου καὶ τῆς ἐπὶ τῇ
λεία ἐλπίδος νῦν μὲν τοῦτοις, νῦν δὲ ἐκείνοις, νῦν
δὲ ἄλλῳ τῷ ξυμμαχεῖν καὶ ξυνδιακινδυνεύειν ἐς
τάναντία μεταβαλλόμενον. πολλάκις μὲν γὰρ τοῖς
Ῥωμαίοις, πολλάκις δὲ τοῖς Πέρσαις κατ' ἀλλήλων
10 παραταττομένοις ξυνήραντο τοὺς ἀγῶνας, ἐν ὀλίγῳ
τῷ μεταξὺ χρόνῳ ἐφ' ἑκατέρους τραπέντες καὶ
μισθαρηθήσαντες. καὶ οὖν ἢ προτέρα μάχη κατὰ
Περσῶν αὐτοῖς ἐπολεμήθη, ὅτε πολλοὺς τῶν Αἰλι-
μνιτῶν ἐπελθόντας σφίσι κατέκτειναν ἐν τῇ νυκτο- B
15 μαχίᾳ, ὡς μοι ἕκαστα προοδηγήγεται. ἐκείνον δὲ
τοῦ ἔργου πέρας λαβόντος, ἀφίεντο μὲν ὑπὸ Ῥω-
μαίων τὰ ξυγκείμενα κομισάμενοι, πάλιν δὲ τοῖς
ὀλίγῳ ἔμπροσθεν πολεμιοτάτοις ξυνείποντο, τυχὸν
μὲν οἱ αὐτοί, τυχὸν δὲ ἕτεροι, Σάβειροι δὲ ὅμως
20 οὔτε καὶ ἐκ τοῦ σφετέρου ἔθνους ἐς τὴν ξυμμαχίαν
ἀπεσταλμένοι.

14. Τούτων δὲ οὖν τῶν Σαβείρων ἄνδρες ἐς
πεντακοσίους ἐν ὑπαίθρῳ τινὶ περιανλίσματι πόρρω
που τῶν ἄλλων στρατευμάτων ἐτύγγανον ἐσκηνη-
25 μένοι. ὃ δὲ Μαξεντίῳ τε καὶ Θεοδώρῳ σαφέστατα
ἐγνωσμένον καὶ ὅτι ἄνοπλον οὕτω πῶς καὶ ἀνει-
μένην τινὰ διαίταν ἄγοντες διατελοῦσιν, ἤλαννον
εὐδύς ἐπ' αὐτοὺς τριακοσίους ἐπαγόμενοι ἱππότες.
περιστάτες δὲ κύκλῳ τὸ ἔρκος, ἦν γὰρ οὐ λίαν ἐς C
30 ὕψος ἀνέχον, ἀλλ' ἐς ὅσον ἱππότητος ἀνδρὸς ἔκτοσθεν
ἐφεστηκός τὸ πρόσωπον ὑπερφαινέσθαι, τούτῳ δὲ
οὖν πελάσαντες, ἐβαλλον πάντοθεν τοὺς βαρβάρους

a. C. 556
Iust.
ianu 90

ἀκοντίοις τε καὶ λίθοις καὶ τοξέυσασι καὶ παντὶ τῷ
προστυχόντι. αἰεὶ οὖν πλείους εἶναι τοὺς ἐπελθόντας
ἢ κατὰ τὸ ἀτρεκέες ὑποτοπήσαντες, ἅμα δὲ καὶ τῷ
ἀδοκίῳ καταπεπληγμένοι, ἀμύνεσθαι μὲν ἤμιστα
διανοοῦντο, φεύγειν δὲ αὐτοῖς οὐ μάλα ἐξῆν τῷ
θρυγῶ περιεχομένοις. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ἅπαντες
χυδὴν αὐτοῦ διεφθάρησαν, μόνοι δὲ τετταράκοντα
ἄνδρες παραλόγως διαλαθόντες, καὶ ἐπὶ τοὺς τοί-
χους ἀναρριχώμενοι, εἴτα ἐπὶ θάτερα διεκπεσόντες,
D ὑπὸ τὸ λάσιον τῆς ἐχομένης ἐκρύπτοντο ὕλης. πλὴν 10
ἀλλὰ καὶ τούτους οἱ Ῥωμαῖοι ἀνιχνεύειν ἐπειρῶντο.
τούτων δὲ τοῖς Πέρσαις ἀπηγγελμένων, αὐτίκα οἴγε
Ἰλας ἱππέων στέλλουσιν ἐπ' αὐτοὺς ἐς δισμυρίους
ἄνδρας ξυντεταγμένους. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, εἰξαντες
τῷ πλήθει καὶ ὡσπερ ἀρκούμενοι τῷ γεγενημένῳ, 15
ἀπεχώρουν θροαῖοι, καὶ αὐθις ἐς τὸ πρότερον
φρούριον ἐσθραμόντες ἐν τῷ ἀσφαλεῖ καθίσταντο,
τῷ μὲν πραχθέντι μεγαλαυχούντες, ἀνιῶμενοι δὲ
μόνον ἐπὶ Μαξεντίῳ· ἐτύγγανεν γὰρ τῶν ἀνά τὴν
ὕλην δύντων βαρβάρων ὑπὸ του βιαίότατα τετρα- 20
μένος, ὡς καὶ φοράδην ἀχθεῖς ἐπὶ κλίνης κρεῖττον
P. 123 ἀπάσης ἐλπίδος ἀποσωθῆναι. ἐπειδὴ γὰρ ἐβέβλητο,
αὐτίκα οἱ ὄπαδοι ἀράμενοι αὐτὸν ᾤχοντο μετὰ
τάχους, πρὶν ἅπαντας ἐπελθεῖν τοὺς πολεμίους. ὡς
δὲ ἤκον καὶ ἐπεφέροντο, τότε δὴ οἱ ἄλλοι Ῥωμαῖοι 25
ἐφ' ἑτέραν τινα φεύγοντες πορεῖαν, καὶ κατὰ σφῶν
τοὺς διώκοντας ἐπισπῶμενοι, χώραν παρέσχον ἐκείνῳ
ἐν τῷ ἐρῷματι σχολαίτερον ἀποκομισθῆναι.

15. Ἐν τούτῳ δὲ Ἰουστίνος ὁ Γερμανοῦ ἕνα
τῶν ἀμφ' αὐτὸν ταξίαρχων ἄνδρα Οὐννον τὸ γένος, 30
Ἐλμινζοῦρ ὄνομα, ἐστειλεν ἐκ τῆς Νήσου ἐς τὴν
Ῥοδόπολιν ἅμα δισχίλοις ἱππόταις. ἤδε δὲ ἡ Ῥοδό-

a. C. 556
Iust.
ianu 90

πολις ἔστι μὲν πόλισμα Κολχικόν, ὑπὸ Περσῶν δὲ
ὅμως ἐν τῷ τότε κατεῖχτο, ἐλόντος αὐτὴν πολλῶ
ἐμπροσθεν χρόνῳ τοῦ Μερμερόου καὶ φρουρὰν Περ-
σικὴν ἐγκαταστήσαντος. ταῦτα δὲ ὁποῖόν τινα κατεῖρ- B
5 γαστο τρόπον οὐ μοι εἰρήσεται, ὡς δὴ Προκοπίῳ τῷ
ῥήτορι σαφῶς ἀναγεγραμμένα. ἐνταῦθα δὴ οὖν τῷ
Ἐλμινζοῦρ ἀφικμένῳ αἰσία τις ξυνελάβετο τύχη.
ἐτύγγανον γὰρ οἱ τε τῶν Περσῶν φρουροί, οὕτω
ξυνεσχεθὲν, ἐκτός που τοῦ ἄστεος διατρίβοντες καὶ
10 τὸ πλήθος τῶν οἰκητόρων ἄλλος ἄλλοθι διεσκεδασμέ-
νοι. τοιγάρτοι ἀκοντιὶ παρελθὼν εἰσω καὶ τὴν πόλιν
παραστησάμενος ὁ δὲ καὶ τὴν περιοικίδα κατέδραμεν·
καὶ ὄσσην μὲν Περσικὴν εὗρεν ἀπόμοιραν, τούτους
δὲ πανωλεθρία διέφθειρε, τὸ δὲ ἰθαγενὲς ἅπαν καὶ
15 ἐπιχώριον, ἐπειδὴ αὐτοὺς διέγνω τῷ ὀθνείῳ δέει C
μᾶλλον ἢ τῇ σφῶν ἀπιστία μηδίσαντας, ἐνοικεῖν V. 87
αὐθις τῇ οἰκείᾳ ἐφῆκε πατρίδι, ὁμήρους τε λαβῶν
ἐς τὸ πιστότερον καὶ ἕκαστα ἐν δέοντι κρατυνά-
μενος. οὕτω τε αὐθις ἡ Ῥοδόπολις ἐς τὰ πρότερα
20 ἐπανῆκτο, στέργουσά τε τὰ πάτρια νόμιμα καὶ βασι-
λεῖ Ῥωμαίων ὑποκλινομένη. τούτου μὲν οὖν τοῦ
θέρους οὐδὲν τι ἄλλο ἐπράχθη ὁποῖον καὶ ἐς λόγον
φέρεσθαι μνήμην. τοῦ δὲ χειμῶνος ἐπιλαβομένου,
οἱ μὲν Πέρσαι εὐθύς μετανίσταντο, καὶ ἐπανήσαν
25 ἐς τε τὸ Κοτάσιον καὶ τὴν Ἰβηρίαν, ὡς δὴ ἐνταῦθα
διαχειμάζειν βουλόμενοι, χαίρειν πολλὰ εἰπόντες τῇ
πρὸς Μισιμιανοῦς ἐπικουρίᾳ· οὐ γὰρ ἐννομον αὐτοῖς D
οὐδὲ πάτριον κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ ἐς ἐκδήμους
30 θρενόντων ἀπαλλαγέντες καὶ δὴ τῆς προτέρας
εἶχοντο αὐθις πορείας. γενομένοις δὲ αὐτοῖς ἀμφὶ
τὸ φρούριον τὸ Τιβέλεος, οὕτω καλούμενον, ὃ δὴ

τὴν τε τῶν Μισιμιανῶν χώραν καὶ Ἀψιλλῶν διορίζει
 καὶ ἀποτέμνεται, ἐφίσταται ὁ Μαρτίνος, ἐφ' ᾧ ἐς
 τὰ λοιπὰ ἠγείσθαι καὶ ἅπαν τὸ στρατεύμα διατάττειν.
 ἀλλὰ νόσος τις αὐτῷ ἐνσκήψασα μοχθηρὰ παρείλετο
 καὶ ἀνέκοψε τὴν προθυμίαν. καὶ ὁ μὲν αὐτοῦ ἐμε-
 5 μνήκει, ὡς ὀλίγω ὕστερον ἐπὶ τὴν Κολχίδα γῆν
 ἐπανήξων καὶ τὰ ἐκείνη πολιίσματα. οἱ δὲ καὶ ὡς
 ἀνὰ τὰ πρόσω ἐχώρουν, ὑπὸ τοῖς προτέροις πάλιν
 ἀγόμενοι ἠγεμόσιν. πρῶτα μὲν οὖν ᾠήθησαν χρῆναι
 P. 124 ἀποπειρᾶσθαι τῶν Μισιμιανῶν, εἰ που ἄρα ἐθε-
 10 λούσιοι ἐς τὸ σῶφρον μεταβαλοῖεν καὶ τοὺς οἰκείους
 ἄρχοντας ἐπιγνόντες μεταμελήσοι αὐτοῖς τότε γοῦν
 τῶν ἡμαρτημένων καὶ σφᾶς τε αὐτοὺς τοῖς Ῥωμαίοις
 ἐγγχειρίσαιεν καὶ τὰ χρήματα ὅποσα τὸν Σωτήριχον
 ἀφείλοντο, ἀλλὰ καὶ ταῦτά γε ἀποδοῖεν. καὶ τοίνυν
 15 ἐκ τοῦ Ἀψιλλῶν γένους λογίμους ἄνδρας, ὡς οἶόν
 τε ἦν, ἀπολεξάμενοι, στέλλουσιν ἐς ταῦτα πρεσβευ-
 σομένους. οἱ δὲ Μισιμιανοὶ τοσοῦτον ἐδέησαν τῆς
 ἀμότητος ὑφελεῖν καὶ τοῖς ἐπιγνυμένοις τὸ τοῦ
 φθάσαντος ἄτοπον μετακοσμήσαι ὥστε ἀμέλει οἱ
 20 ἀθέμιστοι καὶ ἐναγείς καὶ κακοδαίμονες καὶ ἅπαν
 ἄλλο ἄξιοι ἀκούειν ὅ τι ἂν τις αὐτοὺς νεμεσῶν ἀπο-
 καλέσοι, παρωσάμενοι καὶ ἐμπατήσαντες τὰ κοινὰ
 τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων νόμιμα, τοὺς πρέσβεις
 ἀθρόον ἀπέκτειναν, καὶ ταῦτα Ἀψιλλῶν γε ὄντας
 25 ὁμοδιαίτους καὶ ἀρχιτέμονας, καὶ ὧν μὲν ἐπεκά-
 λουν ἐκεῖνοι Ῥωμαίους τε καὶ Σωτήριχῳ οὐπόποτε
 μετειληγότας, παραίνεσιν δὲ φιλίαν ἐς τὸ ξυνοῦσον
 ἄγουσαν οὐ ξὺν χαλεπότητι ἀπαγγέλλαντας.

16. Οὕτως ἄρα ἐκ παρανοίας τὸ πρότερον καὶ
 ἀνοσίων ἔργων ἀρξάμενοι τῶν αὐτῶν εἶχοντο διὰ
 παντὸς ἐγγχειρημάτων ἢ καὶ πολλῶ ἀνοσιωτέρων. καὶ

γὰρ ἐγνωσμένον αὐτοῖς ὡς οἱ Πέρσαι ἀπίοντες
 ᾤχοντο, καὶ κατὰ τὸ ξυγκείμενον οὐκ ἐπαμύνουσιν,
 ἀλλὰ τῇ τῶν τόπων δυσχωρίᾳ πεποιδότες καὶ τῷ
 οὔποτε δυνήσεσθαι τοὺς Ῥωμαίους παραμείψασθαι C
 5 τε αὐτὴν καὶ ὑπερβαλέσθαι, οἱ δὲ τὰ δεινότερα
 ἔδρασαν. ἔστι γάρ τι ὄρος προβεβλημένον τῆς χώρας,
 αἰπὺ μὲν οὐ λίαν, οὐδὲ ἐπὶ μέγα ἠρόμενον, ἄναντες
 δὲ σφόδρα καὶ ὄρθιον καὶ πέτραις ἀποτόμοις ἐκατέ-
 ρωθεν πεπυκνωμένον· βραχεῖα δὲ ὁδὸς ἐν μέσῳ καὶ
 10 ἀτριβῆς ὑποφαίνεται καὶ ὅποια μὴδὲ ἐνὶ ἀνδρὶ ἀδεέ-
 στερον πορευομένῳ βρατὴ εἶναι ἠαδίως καὶ εὐεπί-
 δρομος, ὡς εἰ γέ τις ἐπιστάς τῇ ἀκρωρυχίᾳ διακω-
 λῦοι τοὺς ἐπίοντας, μὴποτε διαβήσεσθαι πολεμίους,
 15 μὴδὲ εἰ πλήθος εἶεν ἀνάριθμον, μὴδὲ εἰ κούφοι
 ἅπαντες καὶ εὐσταεῖς, ὁποίους φασὶ τοὺς Ἰσαύρους.
 τούτῳ δὴ οὖν τῷ χώρῳ πύσσου ἐς ἀπόνοϊαν ἐτά-
 ποντο βιασιότατην. ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι, τοῦ μιάσματος D
 ἀπηγγελέμενον, ἐν ὄργῃ ἐποίησαντο τὸ γεγενημένον.
 καὶ δὴ τῶν βαρβάρων μελλόντων καὶ οὐπω φρουρᾶς
 20 τῷ λόφῳ καταστησάντων, προτερήσαντες κρατούσι
 τῆς ἄκρας φαχίας, καὶ οὐδενὸς εἰργοντος ὑπερβάν-
 τες ἐς τὰ ἱππασίμα τῆς χώρας ἅπαντες καὶ ἀνα-
 πεπταμένα παρηλθον πεδία. οἱ δὲ Μισιμιανοὶ
 ἐπειδὴ τῆσδε διήμαρτον τῆς ἐλπίδος, ἀντίκα τὰ
 25 πλείστα γε καὶ περιττὰ τῶν σφετέρων φρουρίων
 ἐμπρήσαντες, ὡς οὐχ οἶόν τε ὄν ἅπασιν ἀρκέσαι, ἐς
 ἐν τι μόνον, ὅπερ ὄχυρώτατον αὐτοῖς ἐδόκει, ἅπαν- V. 88
 τες ξυνελέγοντο. τοῦτο δὲ Τζάχα μὲν ἐκ παλαιοῦ
 ὀνομάζεται, Σιδηροῦν δὲ αὐτὸ διὰ τὸ στερορὸν τε
 30 καὶ ἀνάλωτον ἐπίκλην ἀποκαλοῦσιν. ὀλίγοις δὲ τισὶ
 τῶν Ῥωμαίων καὶ οὐ πλέον ἢ τετταράκοντα ἱππεῦσι P. 125
 ξυνηθροισμένοις, ἦσαν δὲ οὐ τῶν πολλῶν, ἀλλ'

ἔξοχοι ἐς τὰ μάλιστα καὶ τάγμασιν ἐφεστηκότες,
 τούτοις δὴ οὖν ἀποκριδὸν τοῦ ἄλλου ὁμίλου πορευ-
 ομένους ἐπιφοιτῶσιν ἄνδρες τῶν Μισιμιανῶν ἐς ἑξα-
 κοσίους, πεζοὶ ἅμα καὶ ἱππῶται, οἴομενοι ἅπαντας
 τῷ πλήθει ξυλλαβόντες ἡδύως διαχειριεῖσθαι. οἱ δὲ
 τῇ τῶν πολέμων ἐμπειρίᾳ ἐς γεωλοφόν τι ἀνα-
 δραμόντες ἀρετῆς ἐπεδείκνυντο ἔργα. καὶ ἦν ἐπὶ
 πολὺ ἢ μάχη καρτερὰ καὶ ἀμφίβολος, τῶν μὲν
 κύνκλωσίν τινα ποιήσασθαι πειρωμένων, τῶν δὲ
 Ῥωμαίων νῦν μὲν ἀθρόον ἐπισπηδαίωντων, ὡς καὶ 10
 B διασπᾶν καὶ ἀναταράττειν ἅπασαν τὴν φάλαγγα τῶν
 πολεμίων, νῦν δὲ αὐθις ἀναθεόντων καὶ ἐν τῷ
 ἀσφαλεῖ γιγνομένων. ἐν τούτῳ δὲ τῆς ἄλλης στρα-
 τιᾶς ἄνωθεν ἐξ ὑπερέτερου τινὸς ὄρους ἐπιφανείσης,
 ἐνέδραν εἶναι καὶ δόλον οἱ βάρβαροι τὸ χρῆμα ὑπο- 15
 τοπήσαντες εὐθύς ἐφενγον προτροπᾶν. ἀλλ' ὁ
 τῶν Ῥωμαίων στρατός, ἐτύγγανον γὰρ ἤδη ἅπαντες
 ἀλλήλοις ἀναμειγμένοι, ἐνέκειντο μάλα διώκοντες,
 ἕως τοὺς πλείστους πολεμίους ἀπέκτειναν, ὡς μό-
 νους ἐν τοσούτων ὀγδοήκοντα ἄνδρας ἐς τὸ Σιδη- 20
 ροῦν ἐκεῖνο φρούριον ἀποσώθῃναι. εἰ μὲν οὖν
 αὐτίκα ὅπως εἶχον ὀρηγῆς οἱ Ῥωμαῖοι ἐπῆλθον τῷ
 ἐρύματι, καταπεπληγμένων τῶν βαρβάρων τοῖς
 C ξυνεγεθείσιν, πάντως ἄν, οἶμαι, αὐτοβοεῖ γε
 ἅπαντας εἶλον καὶ αὐθημερὸν ὁ πόλεμος ἐτελεύτα. 25
 νῦν δὲ τῷ μὴ παρῆναι αὐτοῖς στρατηγὸν τῶν ὀνο-
 μαστοτάτων δυνάμει τε καὶ φρονήματι προύχοντι,
 ἴσους δὲ σχεδὸν τι ἅπαντας καθεστάναι, ὡς καὶ
 ἀντεγκαλεῖν ἀλλήλοις τυχὸν καὶ ἀντιπαρακελεύεσθαι
 καὶ ὅποια ἄττα τις φήσειεν τοιαύδε καὶ ἐπατεῖν ἀτελῆ 30
 καὶ οὐ λίαν ἀξιέπαινα ὑπῆρχε τὰ ἐγχειρήματα. ἐς
 γὰρ διάφορόν τινα γνώμην μεμερισμένοι, καὶ τοὺς

μὲν τοῦτο, τοὺς δὲ ἄλλο τι ἀρέσκον, ἐπράττετο μὲν
 οὐδὲ ὀπότερον τῶν βεβουλευμένων· ἕκαστος δὲ χαλε-
 παίνων, ὅτι μὴ τὸ οἰκεῖον ἐνίκα, ἐκμελῶς πως καὶ
 ἀταλαιπώρως προσῆει τοῖς ἔργοις, καὶ μᾶλλον ἤδετο
 τοῖς ἀποτεύγμασιν, ὡς ἂν ἔχοι μεγαλαυχεῖν ὕστερον
 καὶ παρρησιάζεσθαι πρὸς τοὺς πέλας καὶ τοῦ ἐν- D
 δεοῦς αἰτίαν οὐκ ἄλλο τι ἀποφαίνεσθαι ἢ τὸ μὴ τὰ
 οἱ δόξαντα διαπραχθῆναι.

17. Ἐν τούτοις δὴ οὖν ὄντες πόρρω πον τῶν
 10 πολεμίων ἢ ὡς ἐν πολιορκίᾳ ἐστρατοπεδεύσαντο, καὶ
 πρὸς γε οὐδὲ ἀμφὶ τὸ περίορθρον γοῦν ἰόντες τὰς
 προσβολὰς ἐν δέοντι ἐποιοῦντο, ἀλλὰ ὄκνω εἰκοντες
 καὶ ῥαθυμίᾳ ὁδοῦ πάρεργα ἠγοῦντο τὰ σπουδαῖα
 καὶ ἐπικαιρότατα, κατόπιν μὲν τοῦ προσήκοντος
 15 καιροῦ ἐπιφοιτῶντες τοῖς ἐναντίοις, πρῶταίτερον δὲ
 ἐπανερχόμενοι. ταῦτα δὲ μαθὼν ὁ Μαρτίνος
 ἐκπέμπει ὡς τάχιστα ἐπ' αὐτοὺς ἄρξοντά τε ἀπάν- P. 126
 των καὶ ἠγησόμενον, ἄνδρα Καππαδόκην μὲν τὸ
 γένος, ἀξιώματι δὲ στρατηγικῷ ἐκ πλείστου τετιμη-
 20 μένον, ᾧ δὴ ὄνομα ἦν Ἰωάννης, Σακνᾶν δὲ αὐτὸν
 προσεπωνόμαζον. ἔσταλτο δὲ ἐς Κόλχους οὐ πολλῶ
 ἔμπροσθεν ἐκ βασιλέως, τὸ Ῥουστικὸν ἔχων ἐπί-
 ταγμα, ἐφ' ᾧ ἕκαστά τε τὰ ποιούμενα ἐς τὸ ἀκριβὲς
 διαγγέλλειν καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς ἀριστεύοντας
 25 βασιλείοις δώροις φιλοφρονεῖσθαι. οὗτος δὴ οὖν ὁ
 Ἰωάννης ἐς Μισιμιανούς ἀφιγμένος καὶ ἐπιστὰς τῷ
 τῶν Ῥωμαίων στρατεύματι εὐθύς ἀμφὶ τὸ φρούριον
 ἅπαντας ἴδρυνσε καὶ πολιορκεῖν ἐπειράτο, ἅμα δὲ
 καὶ τοῖς ἔκτοσθεν διαιτωμένοις ἐπιθέσθαι καὶ τὸ B
 30 ξύμπαν διαταράξαι. τῶν γὰρ οἰκήσεων αἱ πλείσται
 οὐκ ἐν αὐτῷ δήπον τῷ περιβόλῳ ἐτύγγανον οὔσαι,
 ἀλλ' ἐπὶ σκοπέλῳ τινὶ ἀγχοῦ παρατεταμένῳ, φάραγ-

a. C. 558
Iusti-
niani³⁰

γες δὲ ἐν αὐτῷ καὶ πέτραι ἀπερρωγυῖαι, ἐπὶ πλεί-
στον διήκουσαι, δυσπρόσοδα λίαν καὶ ἄπορα τοῖς
ὄθνεῖσι καὶ οὐκ εἰθισμένοις τὰ τῆδε ἅπαντα ἐκτε-
λοῦσιν. τό γε μὴν ἐπιχώριον ἐμπειρία τῶν τόπων
ἐκ τινος στενωπότητος ὁδοῦ καὶ ὑπολανθανούσης,
μόλις μὲν καὶ αὐτοὶ καὶ πεπονημένως καταφέρονται
V. 89 δὲ ὅμως, εἴ που δεήσοι, καὶ αὐθις ἀνέρπουσιν. ὑπὸ
δὲ τὸν πρόποδα ἐν αὐτῷ δὴ τῷ χθαμαλῷ καὶ ἠπλω-
μένῳ πίδακες ποτίμου ὕδατος ἀναβλύζουσιν, ὅθεν
C ὑδρεύονται οἱ τῷ κολωνῷ ἐνοικουῦντες. τότε δὴ οὖν,¹⁰
ἐπετήρουν γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀπειργον τὸ μέρος,
νύκτωρ οἱ βάρβαροι κατιόντες ἤρουντο. Ἰσαυρος
δὲ τις ἀνήρ, Ἰλλοῦς ὄνομα, ἐπὶ τῆδε τῇ φρουρᾷ
τεταγμένος, ἐπειδὴ κατεῖδε πλείστους τῶν Μισιμια-
νῶν πόρρω που τῶν νυκτῶν ἐς τοῦτο καταβεβηκό-
15 τας, ὁ δὲ ὑποκρυπτόμενος ἡσυχῇ ἔμενε καὶ ξυνη-
χώρει· ὡς δὲ ἐκεῖνοι τὰς κάλπεις ἐμπλήσαντες
ἀπεπορεύοντο, εἶπετο λάθρα ὁ Ἰσαυρος καὶ ξυνα-
νήει, ἕως ἐπ' ἄκρου γενόμενος τὴν τε τοῦ χωρίου
θέσειν, ὡς οἷόν τε ἦν ἐν σκότῳ, ἄριστα ἐπεφράσατο
20 καὶ ὅτι οὐ πλείους ἢ ὅκτω ἄνδρες ἐτετάχατο ἐς τὸ
κατασκοπεῖν τὴν ἄνοδον καὶ διαφυλάττειν. ταῦτα
D τοίνυν ἅπαντα καταγνοὺς ἀντίκα ὑπαναχωρεῖ, καὶ
τῷ στρατηγῷ ἕκαστα διαγορεύει. ὁ δὲ ἦσθη τε ἄγαν
τῷ ἀγγέλματι καὶ τῆς ἐπιούσης νυκτὸς ἄνδρας ἕκα-
25 τὸν ἀπολεξάμενος ἀλκιμούς τε καὶ θαρραλέους ἔστει-
λεν ἐπὶ τὴν ἔφοδον, κατασκοπήσουσάς τε τὸν χώρον
καὶ ἐπιθησομένους ὅπῃ παρείκοι. εἰρητο δὲ αὐτοῖς,
ἐπειδὴν βεβαιότατα ἀναβατεῖν, τότε δὴ σημαίνειν τῇ
σάλπιγγι, ὥστε καὶ τοῦ ἄλλου στρατοῦ τῷ τείχει³⁰
προσβάλλοντος ἑκατέρωθεν τοὺς πολεμίους διακυ-
κηθῆναι.

a. C. 558
Iusti-
niani³⁰

18. Ὁ μὲν οὖν Ἰλλοῦς προπορευόμενος ἤγειτο
τῶν ἀνδρῶν ἐς τὴν ἀνάβασιν, ὡς ἦδη αὐτῷ τῇ πείρᾳ
καὶ διεγνωσμένην. εἶπετο δὲ εὐθύς Ζίπερ ὁ Μαγ-
κελλίνου δορυφόρος, καὶ μετ' εἰκείνον Λεόντιος ὁ
5 Δαβραγέζου, καὶ ἐπ' αὐτῷ Θεόδωρος ὁ τῶν Τζά-
νων ταξίαρχος· καὶ οὕτως ἐξῆς ἅπαντες οἱ ἄλλοι
ἀνήγοντο στοιχηδὸν ἀλλήλοις παρομαρτοῦντες. ἦδη P. 127
δὲ αὐτῶν ὑπὲρ τὸ μεσαίτατον ἐλληλυθιῶν, ἐώρων
μᾶλα σαφῶς οἱ προτεταγμένοι τὴν τε πυρὰν τῶν
10 φρουρῶν ἀναπτομένην καὶ αὐτοὺς ὡς πλησιαίτατα
κατακεκλιμένους· καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τὰ περιφανῶς ἐκά-
θευδον, καὶ ὑπορρέγοντες ἔκειντο. εἷς δὲ γε
μόνος ἐπ' ἀγκῶνος ἐρηρισμένος ὥσπερ ἐρηγορῶς
διετέλει. ξυνείχετο γὰρ καὶ ὅς τῷ ὕπνῳ καὶ ἑκαρη-
15 βάρει· καὶ οὐπω δῆλος ἦν ὅποι χωρήσει, ἐπανυστά-
ζων θαμὰ καὶ ἀναπαλλόμενος. ἐν τούτῳ δὲ Λεόν-
τιος ὁ Δαβραγέζου ὑπὲρ τέλματός τινος ὀλισθήσας
καταπίπτει ἀθρόον καὶ ὑποφέρεται καὶ περιρρήγνυσι
τὴν ἀσπίδα. πατάγον δὲ ὥσπερ εἰκὸς μεγάλου ἀρ-
20 θέντος, ἀνέθορον ἅπαντες οἱ φρουροὶ διεπτοημένοι B
καὶ ὑπὲρ τῆς εὐνῆς ἤμενοι τὰ τε ξίφη ἐσπᾶσαντο
καὶ κατεσκόπουν ἀπανταχοῦ τοὺς ἀχένας περιδι-
νοῦντες· ξυμβάλλειν δὲ οὐκ εἶχον ὅ τι ποτέ ἐστί τὸ
γεγενημένον· τῷ τε γὰρ πυρὶ καταυραζόμενοι τοὺς
25 ἐν τῷ σκότῳ ἐστῶτας διορᾶν οὐκ ἠδύναντο καὶ ὁ
κτύπος αὐτοῖς καθεύδουσι προσπεσῶν οὐ μᾶλα
ἐναργῆς ἦν οὐδὲ ἀποκεκριμένος οὐδὲ ὀπολιος ὄπλα
παραδηλώσαι κατενεχθέντα· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐς τὸ
ἀκριβῆς ἕκαστα κατεθεῶντο. τοιγάρτοι τὸ βάδισμα
30 ἐπισχόντες ἀτρέμα ἔμενον, ὥσπερ τῇ γῇ ἐνερορίζω-
μένοι, καὶ οὔτε φωνῆς ἤχους ἐψιθυρίζετο οὔτε τοὺς
πόδας μετρίως γοῦν μετεκίνουν, ἀλλ' οὕτως ὥσπερ C

α. C. 356
Iusti-
niani 30
είχον προσεπεπήγασαν, εἴτε πέτρα ὄξεια τυχὸν εἴτε
θάμνω τιλ ἐτύγγανον ἐπιβεβηκότες. εἰ γὰρ μὴ οὐ-
τως ἐποίουν καὶ τις ξυναίσθησις τοῦ δρωμένου τοῖς
φύλαξιν ἐγεγόνει, πάντως ἂν πέτραν τινὰ μεγάλην
ἐπαφιέντες κατὰ τοῦ πριανοῦς ἐξεκύλιον, ὡς ἄπαν- 5
τας ἐπιτριψαί τοὺς ἐπερχομένους. τῷ τοι ἄρα ἐκεῖ-
νοι ἄπανδοὶ τε εἰστήκεσαν καὶ ἀδόνητοι, καὶ αὐτὴν
δὴ τὴν τοῦ πνεύματος φορὰν ξυστέλλοντες ἠρέμα
καὶ ταμεινόμενοι. καὶ ἄγαμαί γε αὐτοὺς ἔγωγε τῆς
εὐκοσμίας, ὅτι δὴ ἅπαντες ἅμα ὥσπερ ἐκ ξυνηθίμα- 10
τος ἐν ἀκαρεῖ χρόνου τοῦ ξυνοῖσοντος ἐστοχασμένοι
ἐνεκαρτέρον τῆ τάξει, καὶ διανοοῦντο ἐν ἑαυτοῖς
D ὁπόσα φθιέγγεσθαι ὁ καιρὸς οὐκ ἐδίδον. οἱ δὲ βάρ-
βαροι, ἐπειδὴ αὐτοῖς μηδὲν ὀτιοῦν δεινὸν ὑπεφαί-
νετο, πάλιν ἐς τὸ προσφιλέσ ἐτράποντο, ἀσμενέστατα 15
καταδαρθέντες.

19. Τότε δὴ οὖν οἱ Ῥωμαῖοι οὕτω δὴ τι αὐτοῖς
ἀνειμένως ἀναπανομένοις ἐπιβάντες ἀπέκτειναν τοὺς
τε ἄλλους καὶ πρὸς γε ἐκεῖνον τὸν ἡμιάγωνον, ὡς
ἂν τις αὐτὸν ἐπιτωθιάζων ἐπικαλέσει. καὶ τὸ λοιπὸν 20
ἀδεῶς ἀνὰ τὰ πρόσω χωρήσαντες ἀμφὶ τὰς λαύρας
V. 90 τῶν οἰκήσεων ἐσκειδάννυντο, καὶ ἅμα ἢ σάλπιγγι
ἐπῆθε τὸ ἐννάλιον. ἀκούσαντες δὲ οἱ Μισιμιανοὶ
κατεπλήττοντο μὲν τῷ παραλόγῳ· τὰ δὲ παρόντα οὐ
ξυνιέντες ὅμως ἀνεργόμενοι ἐπ' ἀλλήλους φοιτᾶν 25
ἔεντο καὶ ξυναθροίζεσθαι, ἄλλος ἄλλοθεν διεκπη-
P. 128 δῶντες. ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι ἐν αὐτοῖς δὴ τοῖς προθύ-
ροις ὑπαντιάζοντες, καὶ ὥσπερ τοῖς ξίφεσι αὐτοὺς
δεξιούμενοι, πλείστον ὅσον εἰργάζοντο φόνον. οἱ
μὲν γὰρ ἤδη ἐκβάντες εὐθύς ἀνήρητο, ἔτεροι δὲ 30
παρήσαν καὶ ἄλλοι ἡμελλον, καὶ λωφῆσις οὐκ ἦν τοῦ
κακοῦ, ἀπάντων ἐπειγομένων. ἤδη δὲ καὶ γύναια

πολλὰ διανυστάντα θύραζε ξυνέρρει ὀλοφυρόμενα· α. C. 356
ἀτὰρ οὐδὲ τούτων ἀπέιχοντο οἱ Ῥωμαῖοι ὀργῇ φερό-
μενοι, ἀλλ' ὁμοτάτα καὶ αὐταὶ κτεινόμεναι ἀπέλανον
τῆς τῶν ἀφρένων ἀτασθαλίας. μία δὲ τις τῶν κομ-
5 φοτέρων δᾶδα κατέχουσα καιομένην ἐμφανεστάτα
ἐπορευέτο· καὶ ἢ μὲν δορατῖω τὴν γαστέρα διατορη-
θεῖσα οὐκρότατα ἐτεθνήκει, τῶν δὲ τις Ῥωμαίων B
ἀνελόμενος τὸ λαμπάδιον ἐμβάλλει πῦρ τοῖς περι-
αυλίμασι. τὰ δὲ, ξύλοις γὰρ καὶ φορυτῷ ἐτύγγα-
10 νον ἐσκενασμένα, τάχιστα ἐνεπίμπρατο· ἢ τε φλόξ
ἐς τοσοῦτο μεγέθους ἐξήρθη ὡς καὶ τῷ Ἀφιλίαν
ἔθνει καὶ τοῖς πορρωτέρω ἐτι τὰ ποιούμενα διαγγέλ-
λειν. τότε δὴ οὖν καὶ μᾶλλον οἱ βάρβαροι χυθην
ἀπώλλυντο. οἱ μὲν γὰρ οἴκοι μεμενηκότες ἐπυρο-
15 λούντο ἢ κατεχώννυντο· τοῖς δὲ πρὸς τὰ ἐκτὸς
διεκπίπτουσι ἐτοιμότερος ὁ ἐκ τῶν ξιφῶν ὄλεθρος
ἐφειστήκει. παῖδες δὲ πολλοὶ κλανθυρξίζόμενοι τε
καὶ τὰς τεκούσας ἀναβοῶντες ἠλίσκοντο· καὶ τού-
των τοὺς μὲν κατὰ τῶν πετρῶν ἀφειδῶς ἀκοντίζον-
20 τες διεσπάραττον· ἔνιοι δὲ ὥσπερ ἐν παιδιᾷ ἐς ὕψος C
ἀνεφρίπτοντο, καὶ εἴτα τῷ ἄχθει ἀντιφερόμενοι ὀρ-
θίοις τοῖς δόρασι ὑποδεχθέντες ἐν τῷ μετεώρῳ
διεπερονῶντο. καὶ ἦν μὲν οὐ πόρρω τῶν εἰκότων
χαλεπαίνειν σφόδρα τοὺς Ῥωμαίους τῷ τῶν Μισι-
25 μιανῶν γένει τοῦ τε Σωτηρίγου ἕκατι καὶ τῆς ἐπὶ
τοῖς πρέσβεσι παρανομίας. εἶδει δὲ ὅμως οὐχ ὅσον
καὶ ἐς αὐτὰ δὴ τὰ νεογνὰ βρέφη καὶ τῶν τοῖς γο-
νεῦσι τετολυμημέναν οὐδὲν ἐπιστάμενα παροινεῖν
οὕτω καὶ ἀφυβρίζειν. οὐκ οὖν αὐτοῖς οὐδὲ ἀποινῆ
30 τοῦτο ἡμάρτηται.

20. Τῆς γὰρ νυκτὸς ἀπάσης ἐν τοιοῖσδε κακοῖς
διανυσθείσης, ἤδη τε δόξαντος τοῦ χωρίου ἐκπεπο-

α. C. 556
 Iustit-
 niani 38
 θῆσθαι, τότε δὴ ἄνδρες τῶν Μισιμιανῶν ἐς πεντα-
 κοσίους εὖ μάλα τεθωρακισμένοι, τοῦ φρουρίου ἐκ-
 βάντες ἐς αὐτὸ δὴ τὸ λυκαυγὲς ἐπέρχονται τοῖς
 D Ῥωμαίοις ἀφυλάκτως διακειμένοις, διὰ τὸ οἰεσθαι
 τελευτάτα κεκρατημένοι. καὶ πλήττονσι μὲν τοὺς 5
 πλείστον, ἅπαντας δὲ ἐς φυγὴν ἐτρέφαντο, βιαϊό-
 τερον ἐξωθούντες. οἱ δὲ ξὺν ταραχῇ ἐπὶ τὸ κάταν-
 τες ὑπαγόμενοι συγῶν τε καὶ ποικίλων τραυμάτων
 ἀνάπλει ἐς τὸ στρατόπεδον ἐπανήλθον, τοῖς τε
 ἀκοντίοις τῶν πολεμίων βληθέντες καὶ τῷ περιπταί- 10
 ειν θαμὰ ταῖς πέτραις διακεχαραγμένοι τὰ σκέλη·
 καὶ ἐπ' ἐκεῖνον μὲν αὐθις τὸν σκοπέλον ἀνέρπειν
 ἤμιστα διεννοοῦντο, τῷ δὲ περιβόλῳ ἐπιφέρεσθαι ἢ
 μᾶλλον ἐπίμαχος εἶναι ἐδόκει καὶ ἅμα τὴν τάφρον
 καταγωννύναι. καὶ τοίνυν οἰκίσκους τινὰς καὶ κα- 15
 P. 129 λύβας πλησιαίτερον τεκτηνήμενοι ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς
 ἐτειχομάχων, μηχαναῖς τε χρώμενοι καὶ τοξεία καὶ
 ἄλλῳ ὄπρῳ τρόπῳ χαλεπωτάτην τοῖς ἔνδοι καὶ
 ἀνύποιστον ποιοῦμενοι τὴν πολιορκίαν. οἱ δὲ βάρ-
 βαροι ἐμόχθουν μὲν σφόδρα καὶ ἐπιέζοντο, πλήν 20
 ἀλλ' οὐπω ἀνέσαν ἀμυνόμενοι. ἤδη γάρ τινες
 σπαλίωνα κομίζοντες ἐπ' ἐκεῖνα δὴ τὰ τῶν Ῥωμαίων
 ἔρηκ ἐχώρουν ὡς ἅπαντα καταβαλοῦντες. πρὶν δὲ
 δὴ πελάξεν αὐτοὺς καὶ ὑποκρύπτεσθαι, Σουαρού-
 νας τις ὄνομα, Σκλάβος ἀνὴρ, ἀφίησι δόρυ τῷ μάλ- 25
 λον προφαινομένῳ, καὶ πλήττει καιρίαν. πεσόντος
 δὲ ἐκεῖνον αὐτίκα ἐξετινάχθη ὁ σπαλίων, καὶ ἠρή-
 ριστο ἀνατετραμμένος, καὶ πως ἐς τάναντία τοῦ κύ-
 τους περιηγμένου ἀνεκαλύπτοντο οἱ ἄνδρες καὶ ἀπε-
 B γυμνοῦντο. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ῥαδίως οἱ Ῥωμαῖοι 30
 κατακοντίζοντες ἐκτεῖναν, εἷς δὲ γε ἀποδράς ὄχρητο·
 καὶ ἤδη ἀγχοῦ ἐγεγόνει, καὶ δὴ ἐπέβαινε τῆς πυλί-

α. C. 556
 Iustit-
 niani 38
 δος. ἀλλὰ τότε ἀθρόον τοξευθεὶς διαφθείρεται. καὶ
 αὐτοῦ καταπεσὼν ὑπὲρ τὸν οὐδὸν ἔκειτο, ὀλίγον
 μὲν τι τοῦ σώματος μεθεῖς, τῷ δὲ πλείονι μέρει πρὸς V. 91
 τὰ ἔνδοι παρατεταμένος. τοῦτο δὲ ἰδόντες οἱ Μισι-
 5 μιανοί, καὶ σημεῖόν τι, οἶμαι, τῶν ἰσομένων περὶ
 φευκτόν τε καὶ ἀπαίσιον ἠγησάμενοι, ἄλλως τε καὶ
 ἀπειρηκότες τοῖς πόνοις, καὶ τῆς πρὸς Ῥωμαίους
 δυσμενείας ἀπαλλαξείοντες, μάλιστα ὅτι αὐτοῖς οὐδὲ
 ἢ ἀπὸ τῶν Περσῶν κατὰ τὸ ξυγκείμενον ἀφίκτο
 10 ἐπικουρία· ταῦτα δὴ οὖν ἀναλογισάμενοι, καὶ τὴν
 οἰκίαν ἀναμετρούσαντες δύναμιν καὶ ὅτι οὐκ ἀξιό- C
 μαχοῖ ἔσονται οὐδὲ περαιτέρω τὸν πόλεμον ὑπομε-
 νοῦσι μόλις ἐν τῷ τότε γοῦν ἀναμνησθέντες, εὐθύς
 ἐπρεσβέοντο πρὸς Ἰωάννην, καὶ ἰκέτεον μὴ σφᾶς
 15 πανωλεθρία διαφθεῖραι μηδὲ ἀνάσπαστον ἄρδην
 ποιήσασθαι γένος ἐκ παλαιοῦ κατήκοον καὶ ὁμόδο-
 ξον τὰ ἐς τὸ θεῖον καὶ πλείστα ὅσα προηδικημένον,
 οὕτω τε ἐληλυθὸς ἐς τὸ ἀντιδρᾶσαι, βαρβάρῳ καὶ
 τοῦτο ἀνοία· οὐ μὴν παντάπασί γε φειδοῦς καὶ ξυγ-
 20 γνώμης ἀνάξιοι ἐφασκον εἶναι τὸσαῦτα ἤδη δεινὰ
 πεπονθότες καὶ μερίστας ποινὰς ἀναπλήσαντες, κα-
 ταφλεχθείσης μὲν αὐτοῖς τῆς τοῦ φρουρίου περιου-
 κίδος, ἀνδρῶν δὲ ἡβώντων οὐ μείον ἢ πεντακισχι- D
 λίων ἀπολωλότων, γυναικῶν δὲ πολλῶ πλειόνων,
 25 καὶ παιδῶν ἔτι πλειόνων, ὡς ὀλίγον γε δεῖν ἅπαν
 διαρρηῆναι τὸ φύλον. ὁ δὲ Ἰωάννης ἀσμενέστατα
 προσήκατο τὴν ἰκετείαν, τοῦ τε μὴ ἐπὶ πλείστον ἐν
 χωρίῳ ἐρήμῳ καὶ δυσχεμέρῳ ἅμα τῇ στρατιᾷ δια-
 κινδυνεύειν, καὶ ὅτι ἀποχρώντως ὡς ἀληθῶς οἱ
 30 ἡμαρτηκότες ἐτετιμώρητο. τοιγάρτοι ὁμήρους λα-
 βῶν καὶ τὰ χρήματα ὅποσα ὁ Σωτήριχος ἐπέφερετο,
 τὰ τε ἄλλα καὶ πρὸς γε τὸ ἐκ βασιλείως χρυσίον· ἦν

δὲ ἐν νομίμασιν ἐντελέσει τε καὶ ἀκιδήλοις δισμυ-
ροίσι τε καὶ ὀκτακισχιλλοῖσι πρὸς ἐτέροις ὀκτακοσίοις
ταῦτα δὴ οὖν ἀπειληφῶς καὶ λείαν πολλὴν περιβα-
λόμενος, ἐφῆκε μὲν αὐτοῖς ἀδεῶς αὐθις τὰ σφέτερα
νέμεσθαι καὶ τὸν πρότερον ἀνανεώσασθαι βίον, αὐ-
τὸς δὲ ἐπὶ τὴν Κολχίδα γῆν ἐπανῆκεν, κλεινὸν ἄμα
καὶ ἀγέρωγον καὶ μόνοις τριάκοντα ἀνδράσιν ἐξη-
μιωμένον ἀποκομίσας τὸ στράτευμα.

21. Μετὰ δὲ ταῦτα βασιλεὺς Ἰουστινιανός, κα-
θελὼν παντάπασι τῆς ἀρχῆς τὸν Μαρτίνον, ὁ δὲ 10
Ἰουστίνον τὸν Γερμανοῦ καθίστησιν ἀπ' αὐτοῦ στρα-
τηγὸν αὐτοκράτορα τῶν τε κατὰ τὴν Κολχίδα χώραν
καὶ τῶν ἐν Ἀρμενίᾳ ταγματῶν. ἦν μὲν γὰρ αὐτῷ
καὶ πρότερον οὐ μᾶλα πρὸς θυμοῦ πρωτεύειν ἐκεί-
B νον ἀπάντων καὶ ἐξηγεῖσθαι, ὡς δὴ τῆς κατὰ Γου- 15
βάξον ἐπιβουλῆς οὐκ ἐλάχιστον μέρος γεγεννημένον.
κατεῖχε δὲ τέως τὴν γνώμην καὶ ὑπελάνθανε, μὴ
χοῖναι οἰόμενος ἀνακινήσει τὸ ἄρχον καὶ μετασκευά-
σασθαι ταραττομένον ἐτι τῶν τῆδε πραγμάτων, καὶ
μάλιστα τῆς στρατιᾶς ἡδομένων τῷ Μαρτίνῳ διὰ τε 20
τὴν τῶν πολεμικῶν ἔργων ἐμπειρίαν καὶ τὸ ἕκαστα
ἐν δέοντι διατάπτειν. οὐ δὴ ἔνεκα, οἶμαι, καὶ διε-
σέσωστο, ἐπεὶ ἂν καὶ αὐτὸς Ἰωάννη τε καὶ Ρουσι-
κῶ ξυνετεθνήκει· νῦν δὲ ὥσπερ αἰδοῖ τῶν τροπαίων
καὶ τῆς εὐβουλίας, ἧ δὴ παρὰ τοὺς κινδύνους 25
ἐχρήτο, ὑφελὼν ἡρέμα καὶ ὑποχαλάσας τοῦ νόμου τὸ
λίαν ἀκριβὲς καὶ ἀπιθάσεντον, ἐφῆκε μὲν τὸ ἐπίκλημα.
C ἄρχειν δὲ οὐ ξυνεχώρει, ἀλλὰ ἰδιωτεύειν ἐκέλευεν,
ἀρκεῖν ἡγούμενος ἀτιμίᾳ γε αὐτὸν τιμωρήσασθαι, εἰ
καὶ τοσοῦτου μίσματος μετελήχει. ἐπειδὴ οὖν οἱ 30
τε Πέρσαι ἡρέμουν καὶ ἐνεχειρία ἔφακε τὸ χρῆμα,
τότε δὴ τὸν μὲν ἀπεώσατο, Ἰουστίνον δὲ προσήκοντά

τέ οἱ ὡς ἐγγύτατα κατὰ γένος καὶ ἄλλως ὀνομαστό-
τατον ἐν τῷ τότε εἶναι δοκοῦντα μετὰ κλητὸν ἐν Βυ-
ζαντίῳ ποιησάμενος ἅπασάν τε αὐτῷ παραδίδοσι
τὴν ἀρχὴν καὶ αὐθις ἐς Κόλχους ἐκπέμπει τοῖς ἐφε-
5 ξῆς ἀρμοσόμενον. ἦν δὲ τις ἐν τῷ ἄμφ' αὐτὸν ὀμί-
λω Ἰωάννης ὄνομα, Ἄιβυς ἀνήρ, ἀφανῆς μὲν τὰ
πρῶτα καὶ πενιχρότατος, ὡς καὶ τοῦ ἀποζῆν ἔνεκα
μισθαργεῖν ἐτέρω τῷ καὶ ξυνέπεσθαι τῶν δορυφό- D
ρων καὶ τὰς τῶν θεραπόντων στέγειν ὀδύνας, οὐ
10 πολλῶ δὲ ὕστερον ἐπὶ μέγα πλούτου τε καὶ ἀλαξο-
νείας ἡρμένος. πλείστα γὰρ ὅσα μηχανησάμενος,
καὶ διὰ ποικίλης χωρήσας ἐννοίας, γνωρίζεται οὐκ V. 92
ἐς μακρὰν τῷ Ἰουστίνῳ, κάκιστος δὲ ὢν καὶ πανουρ-
γώτατος καὶ οἷος οὐδὲν ὀτιοῦν τῶν ἀδίκων τε καὶ
15 ἀνοσίων ἐγχειρημάτων κέρδους ἕκατι ἀπαναίνεσθαι,
ὄητόν τι μέτρον χρυσοῦ αἰτεῖ τὸν στρατηγόν, ὁμο-
λογῶν, εἰ νομίσοιτο, αὐτῷ τε τῷ παρασχόντι ἐς ὅσον
ἂν ἔλοιτο χρόνον τὰ ἐπιτήδεια προσφόρως ἐκποριεῖ-
σθαι, καὶ πρὸς γε ὀπόσον παρῆν θητικόν τε καὶ
20 δοῦλον, καὶ ὅσοι ἄλλοι ὀπαδοὶ τε καὶ ὑπηρέται καὶ
δορυφόροι, ἀλλὰ καὶ τοῦσδε ἅπαντας τῆς προσηγού- P. 131
σης τροφῆς ἐμπιπλάναι. ταῦτα δὲ πράττων ἐπηγγέλ-
λετο οὐ μόνον ἀποσώσειν τὸ χρυσίον ἅπαν καὶ ἀν-
τικαθεῖναι ὀπόσον ἂν λάβοι ἐντελὲς καὶ ἀλώβητον,
25 ὥσπερ ἐκδεδανεισμένος, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἕτερον προσ-
επιδοῦναι. καὶ ἐδόκει μὲν τοῖς πολλοῖς κόμπος εἶναι
καὶ οἷον αἰνιγμα τὸ εἰρημένον· ὁ δὲ Ἰουστίνος, καί-
τοι δέον αὐτὸν νεμεσῆσαι τῇ τοῦ Ἄιβυος ἀβελτερίᾳ,
ἐπιστάμενον ὡς οὐκ ἂν τὴν ὑπόσχεσιν διανύσειεν
30 μὴ ἄδικα δρῶν καὶ βίβια ἔργα, καὶ παρανόμοις τισὶν
ὁ δὲ προσήκατό τε τοὺς λόγους, καὶ τὸ χρυσίον πα- B

ραδούς ἐπὶ ταῖς ξυνθήκαις ἐφίησιν αὐτῷ πράττειν ὅ τι καὶ βούλοιο.

22. Τότε δὴ οὖν ὁ Ἰωάννης ταῖς Ῥωμαϊκαῖς κώμαις ἐπιφοιτῶν, ὁπόσαι ἀνὰ τὴν πορείαν ἐτύγχανον ἰδρυμένα, καὶ τοὺς οἰκήτορας ἀγείρων, οὐ μὲν βόες ἀφθοοὶ οὐκ ἦσαν, ὁ δὲ τούτων δεῖσθαι τὸ στρατόπεδον ἐδημηγόρει. καὶ τοίνυν εἰκοσι τάλαντα προφέρων "τοσοῦτων ὑμᾶς" ἐφασκεν "ἀνάγκη χρημάτων ἀποδόσθαι καὶ μείον οὐκ ἔνεστιν. ἀλλὰ τὸ τίμημα δέχεσθε πρότερον, καὶ ὅπως μοι τὴν ταχίστην ἀπαντας τοὺς βόας ἀποκομιεῖτε." τῶν δὲ λιπευόντων ἀνεῖναι καὶ ἐπομνημένων ἢ μὴν μηδὲ ὅσον ἀροῦν τὰ λήια ἀποχωρῶντως κεκτῆσθαι, ἀνένευε μάλα C σεμνῶς ὁ κατάρατος καὶ δεινὰ ἐποιεῖτο εἰ μηδὲ πρίσθαι τῷ στρατηγῷ ἐξεῖν τὰ ἐπιτήδεια. καὶ ἐς τοσοῦτον ἐνέκετο χαλεπαίνων, ἕως ἐκείνοι τὰ τιμώτατα τῶν κτημάτων ἀπεμπολήσαντες καὶ χρυσίον ὅσον οἶόν τε ἦν αὐτοῖς ξυνηραμισάμενοι παρέσχον τῷ κακοδαίμονι λύτρα τοῦ ἐπιτάγματος. πάλιν δὲ ἐνθὲνδε ἰὼν καὶ ἐτέρωθι παραγενόμενος, ἔνθα καμήλων τυχὸν ἢ ὀρέων οὐδὲ ὄνομα ἤκούετο, ὁ δὲ τούτων ἔνεκα ἤκειν ἐβόα, καὶ τοῖς ὁμοίοις χρώμενος πάλιν ἐπεδείκνυε χρυσίον καὶ πάλιν λαβῶν ἀπεχώρει. οὕτω δὲ οὖν ἀπανταχοῦ περινοστών καὶ ἀναζητῶν τὰ μὴ παρόντα, καὶ μηδὲν μῆτε ἀπεμπολήσας D πώποτε μῆτε πριάμενος μῆτε ἄλλως πως ξυμβαιῶν ἡργυρολόγει καὶ ἐσέπραττε τοὺς μηδὲν ὀτιοῦν ἐπιφληκώτας, τάχιστα τε ἤδη τὸ ἀρχαῖον ἐδιπλασιάζετο τοῖς προσγυνομένοις. ἐπειδὴ δὲ ἐς Κόλχους ἀφίκετο, ταῦτά τε ἔπραττε, καὶ πρὸς γε νῆαυς φορτίδας οὐκ οἶδα ὅπως ἐπικτησάμενος καὶ τοὺς καρπούς τοὺς ἐπιχωρίους βιωτότατα ξυναθροίζων, καὶ πολλὰ

ἐλαχίστου ὠνούμενος, ἐς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐξεφόρει καὶ διεπίπρασκε. σπάνις μὲν οὖν τῶν ἀναγκαίων εἰκότως ἐπεγίνετο τοῖς στρατεύμασιν, ὡς καὶ πόας εἶναι ὠνίους. ὁ δὲ μαγὸς ἐκείνος μεταβολεὺς καὶ παλιγκάπηλος μέγιστα κέρδη προσεποιεῖτο. ἐκ τούτων δὴ οὖν τῶν πόρων τὰ ξυγκείμενα πρὸς Ἰουστίνον ἐπετέλει, τὰς τε τροφὰς παρεχόμενος καὶ τῷ P. 132 προτέρῳ χρυσίῳ προσεπιβάλλον. ὁ δὲ, καίτοι γιγνώσκων τὰ ποιούμενα, πολλάκις τε τῶν λεηλατούμένων ὡς αὐτὸν ἰόντων καὶ ξὺν ὀλοφυρμῷ προκαλιδουμένων, λώφησίν τε γενέσθαι σφίσι τῶν κακῶν ἀντιβιολούντων, ὅμως τῶν ὀδυρμῶν καὶ δακρύων ὀλίγα φροντίσας ἤσθιεν ἀδεῶς ἐκ τῶν ἀδικημάτων, καὶ ἤθετο μὲν ἀπριάτην εὐωχούμενος, καὶ πρὸς γε 15 μεστὸν κατὰ τὸ πλεόν καὶ ἐμβριθέστερον ποιῶν τὸ φασκώλιον. ἤμελλε δὲ ἄρα χρόνῳ ὕστερον ποινὰς μεγάλας ἠλίκας ἀποτινύναι. εἰ γὰρ καὶ μυρίους μετὰ ταῦτα διήνυσσε πόρους καὶ μέγιστον ἤρατο κλέος ἀμφὶ τὸν Ἰστρον ποταμόν, τὰς τῶν βαρβάρων 20 ἐπιδρομὰς ἀνακόπτων, ἀλλ' οὐδὲν ἐνθὲνδε ἢ τοῦ B κρείττονος ἐθωπεύετο δίκῃ οὐδὲ τούτοις ἐκείνα ἐπεκαλύπτετο. ἔμενε δὲ, οἶμαι, ἡρεμοῦντα καὶ ἐφυλάττετο μόνιμα καὶ ἀνάγραπτα μέχρι τοῦ καιροῦ τοῦ καθήκοντος. οὐ γὰρ ἄρα τῷ πλημμελεῖν καὶ τὰς V. 93 25 τιμωρίας ἀναμετρεῖσθαι πεφύκαμεν, μετὰ χρόνον δὲ ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἴσως ἠνίκα τῶν εἰργασμένων ἐπιλελήσμεθα, καὶ ἀνιώμεθα μὲν τὸ παραντίκα τοῖς καθ' ἡμῶν γυνομένοις, ὡς παραλόγως καὶ οὐκ ἐν δίκῃ ξυμβεβηκόσι, καὶ κατατιώμεθα φθόνους ἀνθρώπου τυχὸν καὶ δυσμενείας, ὡς ἐκ τούτων οὐ προσήκοντα πεπονθότες· τὸ δὲ ξυνέχον ἡμᾶς καὶ διατάττον ἐπίσταται τὸ πρέπον ἐκάστῳ καὶ ὀφειλό-

μενον, και τροπω οτω και βουλεται μετεισι και ανι-
χνευει τα πολλω εμπροσθεν ημαρτημενα. αλλ'
οποια μεν αττα επι Ιουστινω υστερον ξυνηνεχθη
και οπως αυτω η του βίου και της τοσαυτης ευδαι-
μονιας καταλυσις αδοκητος επεγενετο, ειρησεται μοι
ες το αριβες εκαστα, ηνικα ο λογος οδω ιων ακο-
λουθως και δια των αι εχομενων φερόμενος ες
εκεινο του χρονου περιενεχθειη. νυν δε ανα τα
προτερα μοι επανιτειν, και τοις εξης επιχειρητια.

23. Ωδς γαρ των εν Λαζικη πραγματων εχυν-
των, και Ιουστινου επι πασι στρατηγου καταστάν-
τος, ουτε οι Περσαι ως αναμαχομενοι παρεσκευα-
ζοντο, και μεντοι ουδε οι Ρωμαιοι επησαν· αλλα
προφυλακας μεν αμφοτεροι εποιοουντο, και τα αλλη-
λων βουλευματα ες οσον ενην απεσκοπουν και διε-
πυθανοντο· μαχης δε ουδε οποτεροι ηρχοντο, αλλ'
εμενον ησυχη, αυτοματως, ωσπερ αμελει τουτο
ξυνδοκουν, διωρισμενον. Χοσροης δε ο Περσων βα-
σιλευς, επειδη επεπιστο τα προς τω Φασιδι ξυμβε-
βηκοτα και οτι φυγας εκ της μαχης ο Ναχοραγαν
εγερονει, αυτικα εξ Ιβηριας αυτον μετακαλεσαμενος
ωμοτατα μετηλθε κατα τον πατριον νομον. ου γαρ
αποχωσαν φετο εινα ποινην της ανανδριας το
ουτω γουν αυτον απλωσ αποκτειναι, αλλ' εκ του
αυχενος το δεγμα διαχαράξας απειδειρεν απαν μεχρι
P. 133 τοιν ποδοιν, και αφειλετο των σαρκων προς τα εν-
δον ανεστραμμενον, ως και τους τυπους των μοριων
ες τουμπαλιν αποφαινεσθαι και δικην ασκου ηρεμα
εμπνευσθεν υπερ σκολοπος τινος ανηρησθαι, οικ-
τρον τι θεαμα και μιαρωτατον, και πρωτω, οίμαι, 30
Σαπωρη εκεινω τω πολλω εμπροσθεν Χοσροου Περ-
σων βασιλευκοτι τετολημημενον. τα μεν γαρ επι

Μαρσύα θρυλούμενα τῷ Φονγί, ὡς ἐφίς αὐτῷ
πρὸς Ἀπόλλωνα ξυνέστη ὑπὲρ τῶν αὐλῶν καὶ τῆς
αὐλητικῆς ἐπιστήμης, ὅτι τε ἠττήθη ἀνὰ κράτος ὁ
Μαρσύας, καὶ μάλα δικαίως, ἅτε δῆθεν, εἰ μὴ λίαν
5 εὐηθὲς εἰπεῖν, οἰκείῳ θεῷ ἀντανλήσας, καὶ ὡς τήνδε
ἀνέπλησε τὴν τιμωρίαν τῆς προπετείας ὑπὸ τοῦ νε-
μικηκότος, ἀποδαρὲν αὐτῷ ἅπαν τὸ δέγμα καὶ ἐπὶ Β
δένδρου ἠωρημένον· ταῦτα δὴ οὖν ἅπαντα ποιητῶν
ἂν εἴη τερατεία καὶ μῦθοι καὶ παίγνια, οὔτε τῶν
10 ἀληθῶν οὔτε τῶν εἰκότων ἐστοχασμένα. εἰ γε ἀ-
λητὴν φασὶ τὸν Ἀπόλλω γεγονέναι καὶ ἀμιλλώμενον
ἐπὶ τῇ τέχνῃ, καὶ ἐς τοσοῦτο μετὰ τὴν νίκην χαλε-
πήσαντα ὡς ἀνοσίαν οὔτω καὶ μανιώδη ποιήν
ἐπαγαγεῖν τῷ ἠττημένῳ· πῶς δὲ ἂν καὶ ἤρθεκεν
15 αὐτὸν ἐκ τοῦ μετεώρου φαινόμενον τῆς ἀπανθρω-
πίας τὸ κατηγορήμα; ταῦτα γὰρ οἱ τε πρότερον
ποιηταὶ ἄδουσι καὶ οἱ νέοι παραλαβόντες ξυνάδου-
σιν. ὦν δὴ καὶ Νόννος ὁ ἐκ τῆς Πανὸς τῆς Αἰγυ-
πτίας γεγεννημένος ἐν τινι τῶν οἰκείων ποιημάτων,
20 ὅπερ αὐτῷ Διονυσιακὰ ἐπωνόμασται, οὐκ οἶδα ἐφ'
ὅτω ὀλίγα ἅττα τοῦ Ἀπόλλωνος περὶ ἀφηγησάμενος,
οὐ γὰρ δὴ τῶν προηγουμένων ἐπῶν ἐπιμνηνμαί,
εἶτα ἐπάγει,

ἔξοτε Μαρσύω θεημάχον αὐλὸν ἐλέγξας
25 δέγμα παρηώρησε φυτῷ κολπούμενον αὔραις.
ὡς μὲν οὖν ἐξ ἐκείνου τὸ μίασμα τοῦτο οὔπω τῷ
ἀνθρωπέῳ γένοι διέγνωστο σαφῆ τὰ τεκμήρια καὶ
ἀποχωρῶντα παρὰ τοῖς ὀρθῶς ἀναθεωρεῖν καὶ τεκ-
μαίρεσθαι τὰ παλαιάτα πεφυκόσιν, ἀλλὰ μὴ ποιη-
30 τικῇ θεολογίᾳ παρακρονομένοις. ὁ δὲ Σαπώρης
ἄδικός τε ὦν ἐς τὰ μάλιστα καὶ μιαφόνος, ὄξυς μὲν
ἐς ὀργὴν καὶ ὀμότητα, βραδύς δὲ πρὸς φειδῶ καὶ

ξυγγνώμην, εἰ μὲν καὶ ἐφ' ἑτέροις αὐτῷ πρότερον
 τοῦδε τὸ ἄγος ἐξεύρασται, οὐκ ἔχω σαφῶς ἀπισχυρί-
 σασθαι ὅτι δὲ Βαλεριανὸν τὸν Ῥωμαίων ἐν τῷ τότε
 βασιλεῖα προσπολεμήσαντά οἱ καὶ εἴτα νεικημένον
 ὁ δὲ ζωρεῖα ἐλὼν τόνδε τὸν τρόπον ἐτιμωρήσατο, ὁ
 πολλὴ μαρτυροῦσα ἡ ἱστορία. καὶ τάχα οἱ πρῶτιστοι
 τῶν μετὰ τὴν Παρθυαίων κατάλυσιν τῆς βασιλείας
 τῆς Περσικῆς ἐπιλαβομένων, Ἀρταξέρξης φησὶ καὶ
 Σαπώρης, μιᾶς γε ἦσθιν ἄμφω καὶ ἀδικατάτω, εἴ
 γε ὁ μὲν τὸν οἰκείον δεσπότην ἀπεκτονῶς τυραννι-
 κήν τε καὶ βίαιαν τὴν ἀρχὴν κατεστήσατο, ἄτερος
 δὲ τιμωρίας ἤρξεν οὕτω δεινῆς καὶ μύσους ἀνοσιω-
 τάτου.

P. 134 24. Ἐπεὶ δὲ μοι ὁ λόγος διὰ τῶν ἀεὶ παρεπι-
 πτόντων φερόμενος πάλιν ἐς Ἀρταξέρξην ἀφίκετο, ἡ
 καιρὸς ἂν εἴη ἐκπληροῦν νῦν τὸ πρότερον ἐπηγγελ-
 μένον καὶ τῶν ἐφεξῆς βασιλείων ἐπιμνησθῆναι. οὐ-
 τος μὲν οὖν ἐξ ὧν τε ἐφν καὶ ὅπως καὶ ὄντινα τρό-
 πον τὴν κίδαριν ἀνεδήσατο ἤδη μοι ἐς τὸ ἀκριβὲς
 προσηγήγηται. ἐκεῖνο δὲ μόνον προσθεῖναι ἂν ἐπ'
 αὐτῷ, ὡς ἔτεσιν ὑστερον ὀκτώ τε καὶ τριάκοντα καὶ
 πεντακοσίους Ἀλεξάνδρον τοῦ πάνυ τοῦ Μακεδόνοιο,
 τετάρτῳ δὲ ἔτει τῆς θατέρου Ἀλεξάνδρου τοῦ Μα-
 μαίας ἀρχῆς, τῆς τῶν Περσῶν βασιλείας ἐπιλαβο-
 μένω τῷ Ἀρταξέρξῃ, καθ' ὃν πρότερον ἀπήγγελλται
 B τῷ τρόπῳ, διήνυσται χρόνος ἐν αὐτῇ ἐνιαυτῶν πεντε-
 καίδεκα, δυοῖν μηνῶν ἐνδεόντων. διαδέχεται δὲ τὸ
 κράτος Σαπώρης ἐκεῖνος ὁ ἐναγέστατος, καὶ διεβίω
 πρὸς τῷ ἐνὶ τριάκοντα τοὺς πάντας ἐνιαυτούς, πλει-
 στα ὅσα τοὺς Ῥωμαίους λυμαινόμενος. ἄτε γὰρ τὸν
 βασιλεῖα σφῶν ἀνελών, καὶ οὐδὲν ὅτιοῦν κώλυμα
 ἐσεσθαι διανοούμενος, ὁ δὲ ἑνὰ τὰ πρόσω ἐχώρει,

καὶ δὴ τὴν τε μέσσην τῶν ποταμῶν ἐδήλωσε χώραν,
 καὶ εἴτα τὴν ἐφεξῆς ἐχομένην, Κίλικας τε ἐλήισατο
 καὶ Σύρους, καὶ μέχρι τῶν Καππαδοκῶν ἐλάσας
 ἐξάσιον πληθὸς φόνων κατεύρασται, ὡς καὶ τὰ
 5 σπαραγγώδη καὶ κοῖλα χωρία τῶν ἐν τοῖς ὄρεσι
 φραγμαῶν τοῖς σώμασιν ἀναπληροῦν τῶν πεπτωκό-
 των ἀνθρώπων, καὶ πρὸς ἰσότητα φέρειν τῶν λό-
 φων τὰ διεστώτα καὶ ἐξανέχοντα, καὶ οὕτω καθι-
 10 πεύειν ἐν αὐτοῖς, καὶ διαβαίνειν ὡσπερ ἐφ' ὄμαλου
 τας ἀκρωρείας. τοῦτον μὲν οὖν οἰκαδε αὐθις ἀφι-
 γμένον, καὶ οὐ μετρίως χρησάμενον οἷς ἀσεβήσας
 ἐτύγγανεν, ἀλλὰ πρὸς ἀλαζονείαν ἀρθέντα πολλὴν
 ἀπέπαυσεν οὐκ ἐς μακρὰν τοῦ φρονήματος Ὀδένα-
 15 θος ὁ Παλυμρητός, ἀνὴρ ἀφανῆς μὲν τὰ πρῶτα καὶ
 ἄγνωστος, ταῖς δὲ Σαπώρον ξυμφοραῖς καὶ οἷς ἐδρα-
 σεν ἐπ' αὐτῷ μεγίστην ἀράμενος δόξαν καὶ πολλοῖς
 τῶν πάλαι ξυγγραφέων ἀξιαφήγητος γεγενημένος.
 τεθνηκότος δὲ τοῦ Σαπώρου Ὀρμισδάτης ὁ τούτου
 παῖς τὴν βασιλείαν παραλαμβάνει, καὶ διεβίω ἐν
 20 αὐτῇ χρόνον ἐς ὃ τι ἐλάχιστον ἐνιαυτῶν γὰρ ἕνα
 καὶ δέκα ἡμέρας τῆς τύχης ἀπάνατο, μηδὲν ὅτιοῦν
 θράσας ὁποῖον καὶ ἐς λόγον φέρεσθαι μνήμην, καθά-
 που καὶ ὁ μετ' ἐκεῖνον Οὐαραράνης, τρισὶν ἔτεσι
 βασιλεύσας. ὁ δὲ υἱὸς ὁ τούτου ὁμώνυμος μὲν ἦν
 25 τῷ γεγεννηκότι, ἑπτακαίδεκα δὲ κατὰ τὴν βασιλείαν
 μεμνήνηκεν ἔτη. ὁ δὲ τρίτος Οὐαραράνης ἐς μῆνας
 μὲν τέτταρας μόνους ἀπεγεύσατο τῆς βασιλείας,
 Σεγὰν δὲ σαὰ ἐπεκλήθη, οὐκ ἀπεικός, οἶμα, οὐδὲ
 αὐτομάτως, ἔθους τινὸς παλαιοῦ μετασχὼν καὶ πα-
 30 τρίου. οἱ γὰρ τῶν Περσῶν βασιλεῖς, ἤνικα μέγ-
 στον ἔθνος τῶν πλησιοχώρων καθέλοιεν προσπολε-
 μήσαντες καὶ τῆς ἐκείνων ἐπιλάβοιντο χώρας, οὐκέτι

α. C. 556
Iust.
ianus 30
P. 135
μὲν ἀναροῦσι τοὺς ἡττημένους, ἐς δὲ φόρου ἀπα-
γωγὴν ἅπαντας ὑποτιθέντες ἐφίᾳσιν ἐνοικεῖν τε καὶ
ἀροῦν τὴν δοριάλωτον, πλὴν ἀλλὰ τοὺς προτέρους
τοῦ γένους ἡγεμόνας οὐκ ἐκτότατα καταλύοντες οἱ δὲ
τοῖς σφετέροις παισὶ τὴν τῆς ἀρχῆς προσηγορίαν
ἀπονέμουσι, μνήμης, ὡς ἔοικεν, ἕκατι καὶ κόμπου
τῆς ἐπὶ τῷ τροπαίῳ μεγαλαυχίας. ἐπειδὴ οὖν καὶ
τὸ τῶν Σεγεστανῶν ἔθνος Οὐαραράνη τῷ τοῦδε
πατρὶ ἐδεδούλωτο, εἰκότως ἄρα ὁ παῖς Σεγανσαῖ
ἐπωνόμαστο· δύναται γὰρ τοῦτο τῇ Ἑλλήνων φωνῇ
Σεγεστανῶν βασιλεὺς.

25. Τοῦτου δὲ θάπτον διαφθαρέντος Ναροῆς
εὐθύς τὴν βασιλείαν ἐμμαντοῖς μὲν ἐπτά, μῆσι δὲ
πέντε μετήλθε. διαδέχεται δὲ τὴν ἀρχὴν Ὀρμισδά-
της ὁ παῖς, καὶ κληρονομεῖ τοῦ πατρὸς οὐ μόνον
V. 95 τοῦ κράτους, ἀλλὰ καὶ τῆς τοῦ χρόνου ἰσορροπίας.
B καὶ γὰρ θανατάσειεν ἂν τις, ὅτι δὴ ἕκατέρῃ ἔτεσι τε
καὶ μῆσι τοῖς αὐτοῖς τὰ τῆς ἀρχῆς ἐπιμελέστατα
ἐμετροῦθη. ἀλλὰ Σαβῶρ μετὰ τούτους ἐπὶ πλείστον
ὅσον καὶ μῆμστον χρόνον ἀπάνωτο τῆς βασιλείας, 20
τοσούτοις ἔτεσι κρατήσας ὀπόσοις καὶ διεβίω. ἔτι
γὰρ αὐτὸν κνουσῆς τῆς μητρὸς ἢ μὲν τοῦ βασιλείου
γένους διαδοχὴν ἐκάλεε πρὸς τὴν ἀρχὴν τὸ τεχθησό-
μενον. ἦν δὲ τὰ τῶν ἀδελφῶν ἀμφίβολα ἐς ὅποιαν
γονὴν ἂν ἀποβαίεν. τοιγάρτοι ἅπαντες οἱ ἐν τέλει 25
ἄθλα προντίθεσαν καὶ γέγρα τοῖς μάγοις ἐπὶ τῇ
προαγορευσεῖ τῶν ἐσομένων· καὶ τοίνυν ἡγον ἐς
μέσον κύνουσαν ἵππον, καὶ ὡς πλησιαίτατα προσελ-
θοῦσαν τοῦ τόκου, ἐκέλευόν τε αὐτοὺς ἐπ' αὐτῇ
πρώτῃ μαντεύεσθαι, ἅπερ ᾤοντο ξυννεχθῆναι. οὕτω 30
C γὰρ ὀλίγαις ὕστερον ἡμέραις γνώσεσθαι ἡγοῦντο τὴν
πρόρρησιν ἐς ὅτι χωρήσει, ταύτῃ τε εἰκάξειν παρα-

α. C. 556
Iust.
ianus 30
πλησίως ἐκβήσεσθαι καὶ ὅποσα σφίσι ἐπὶ τῇ ἀν-
θρώπῳ προαγορευθεῖη. ἂ μὲν οὖν αὐτοῖς ἐπὶ τῇ
ἵππῳ μεμάντευται, οὐκ ἔχω σαφῶς ἀποφῆρασθαι.
οὐ γὰρ μοι τὸ ἀκριβὲς τοῦτου γε πέρι ἀπήγγελλται·
5 πλὴν ἀλλ' οὕτως ἕκαστα προύβη ὅπως ἐκείνοις ἐνγ-
χανεν εἰρημένα. γνόντες δὲ ἐνθένδε οἱ ἄλλοι ὡς
ἄγαν τοῖς μάγοις διηκριβώτο τὰ τῆς τέχνης, πρού-
τρεπον καὶ ἐπὶ τῷ γυναιῷ ἄττα ἐσεσθαι γνοῖεν διεξ-
ίέναι. τῶν δὲ φησιάντων ἄρρητα παῖδα τεχθήσε-
10 σθαι, οὐκέτι ἐμέλλησαν, ἀλλὰ τῇ γαστρὶ περιθέντες D
τὴν κίδαριν ἀνεῖπον βασιλεία τὸ ἔμβρυον, ὀνόματι
τε ἀπέκριναν τὸ ἔρτι ἐκτυπωθῆν καὶ διαοργανωμέ-
νον, ἐς ὅσον, οἶμαι, διάττειν ἐνδον ἡρέμα καὶ ὑπο-
πάλ्लεσθαι. οὕτω δὲ τὸ ἀφανὲς τῇ φύσει καὶ ἄδη-
15 λον ἐς τὸ βέβαιόν τε καὶ ἀνωμολογημένον τῇ δοκῆσει
μεταλαβόντες, ὅμως οὐ διήμαρτον τῆς ἐλπίδος, ἀλλὰ
καὶ λίαν ἐτυχον τοῦ σκοποῦ, πολλῷ πλέον τῶν δο-
κηθέντων. τίκεται γὰρ οὐκ ἐς μακρὰν ὁ Σαβῶρης
ξὺν τῇ βασιλείᾳ, ἐννεάζει τε αὐτῇ καὶ ἐγγηράσκει,
20 ἐς ἑβδομήκοντα αὐτῷ ἔτη διανυσθέντος τοῦ βίου.
κατὰ δὲ τὸν τέταρτόν τε καὶ εἰκοστόν τῆς τοῦδε ἀρ-
χῆς ἐμμαντὸν Νίσιβις ἢ πόλις ὑπὸ Πέρσας γεγένη-
ται, Ῥωμαίων μὲν πάλαι οὔσα κατήκοος, Ἰοβιανῶν
δὲ τοῦ σφῶν βασιλείως παραδόντος καὶ προεμένου.
25 ἐν αὐτοῖς γὰρ δήπου τοῖς ἐνδοτέρῳ χωρίοις τῆς P. 136
Περσικῆς ἐπικρατείας Ἰουλιανοῦ τοῦ προτέρου Ῥω-
μαίων ἀντοκράτορος ἀθρόον διαφθαρέντος, αὐτὸς
ἀναγορευεῖται ὑπὸ τε τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν στρα-
τευμάτων καὶ τοῦ ἄλλου ὀμίλου. ἄτε δὲ τῆς ἀρχῆς
30 αὐτῷ ἄρτι καθισταμένης, καὶ τῶν πραγμάτων, ὥσπερ
εἰκόσ, ταραττομένων, καὶ ταῦτα ἐν μέσῃ τῇ πολεμίᾳ,
οὐχ οἷός τε ἦν τὰ παρόντα ἐν τῷ δέοντι σχολαίτερον

α. C. 156
Iustit-
niani 30
διαθεῖναι. τοιγάρτοι ἀπαλλαξείων τῆς ἐν ὀθνεῖα
καὶ θνυμενεῖ χώρα διαίτης καὶ μόνης τυχεῖν τῆς ἐς
τὰ οἰκεῖα ἐπανόδου θᾶπτον ἰέμενος, ξυνηθῆκας τί-
θεται ἀγευνεῖς καὶ ἀσχῆμονας καὶ ὁποίας μέχρι καὶ
νῦν τῇ Ῥωμαίων λυμαίνεσθαι πολιτεία, περιστέλλων
ἐς τὰ ὀπίσω καινοῖς ὀροῖς καὶ ὑποτεμνόμενος τῆς
B οἰκείας ἀρχῆς τὸ περαιτέρω ἐκβαῖνον. τὰ μὲν οὖν
κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ ξυννευχθέντα πολλοῖς ἤδη
τῶν προτέρων ξυγγραφέων ἰστόρηται· ἐμοὶ δὲ οὐ
περὶ ταῦτα ἐνδιατρίβειν σχολή, ἀλλὰ τοῦ προτέρου
λόγου ἐκτέον.

26. Μετὰ γὰρ Σαβώρην Ἀραξῆς ἀδελφὸς ὢν
αὐτῷ καὶ μετασχὼν τῆς βασιλείας τεττάρων ἐτῶν
χρόνον κατ' αὐτὴν ἀπεβίω. ὁ δὲ υἱὸς ὁ τούτου,
Σαβῶρ καὶ αὐτὸς ἐπεκέκλητο, ἐν ἔτεσι πέντε τὸ οἶ-
15 κτον ἠρῶθησε κράτος· ἐν διπλασίωσι δὲ τούτων καὶ
πρὸς γε ἐνὶ ἑτέρῳ ἐνιαυτῷ Οὐαραράνης ὁ παῖς, ὃς
δὴ καὶ Κερμασαὰ ὠνομάζετο. τῶν δὲ τοιούτων ἐπι-
κλήσεων ἡ αἰτία ἤδη μοι εἰρηται. καὶ γὰρ Κερμα
ἔθρους τυχὼν ἢ χώρας ὑπῆρχεν ἐπωνυμία· ταύτης
20 δὲ τῷ πατρὶ τοῦ Οὐαραράνου δεδουλωμένης, εἰκό-
τως ὁ παῖς τὴν ἐπωνυμίαν ἐκτήσατο, καθά που πρό-
τερον καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ὁ μὲν Ἀφρικανὸς τυχὼν, ὁ
δὲ ἕξ ἄλλον του γένους νευικημένου ἐπεκλήθη. ἐπὶ
τούτοις Ἰσδιγέρδης ὁ Σαβώρου τὴν Περσικὴν ἡγε-
25 μονίαν παραλαμβάνει, ὁ πολὺς παρὰ Ῥωμαίοις καὶ
V. 96 περιλέλητος. φασὶ γὰρ Ἀρακάδιον τὸν βασιλεῖα πρὸς
τῷ θανάτῳ γεγενημένον, καὶ τὰ μετ' αὐτόν, ὡς πη
τοῖς ἀνθρώποις νενόμισται, διατάττοντα, τούτῳ δὴ
φύλακι χορήσασθαι καὶ κηδεμόνι ἐπὶ τε τῷ παιδί
30 Θεοδοσίῳ καὶ πάσῃ τῇ Ῥωμαϊκῇ καταστάσει. ἄδε-
ται γὰρ οὗτος ὁ λόγος ἐπιπλεῖστον ἐν ἡμῖν ἐκ

παλαιῶν τῇ μνήμῃ παραδοθεῖς τοῖς ἐφεξῆς, καὶ μέχρι
νῦν παρὰ τε τοῖς λογίμοις καὶ τῷ δήμῳ περιαγό-
μενος· γραφῇ δὲ τινὶ καὶ λόγοις ἱστορικοῖς οὐκ οἶδα
εὐρῶν τοῦτο φερόμενον, οὐδὲ παρ' οἷς τυχὼν τὰ
5 τῆς Ἀρακάδιου τελευτῆς ἀπεμνημόνευται, ὅτι μὴ
μόνον ἐν τοῖς Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι ξυγγεγραμμέ-
νοις. καὶ οὐδὲν, οἶμαι, θαυμαστὸν ἐκεῖνον μὲν ὡς
πλεῖστα μεμαθηκότα καὶ πᾶσαν, ὡς εἴπειν, ἱστορίαν
ἀναλεξάμενον καὶ τήνδε παραλαβεῖν τὴν ἀφήγησιν
10 ἑτέρῳ πρότερον ἐκπεποιημένην, ἐμὲ δὲ αὐτὴν μη-
δαμῶς ἐτι ἐλεῖν ἐλάχιστα εἰδότα, εἴ γε ἄρα δὴ καὶ
ἐλάχιστα, ἀλλ' ἐκεῖνο καὶ μάλα θαύματος ἄξιον
εἶναι ἠγοῦμαι, ὅτι διεξιῶν τὰ περὶ τούτων οὐχ
ἀπλῶς οὕτω τὰ ἐγνωσμένα διεξείσιν, ἀλλ' ἐπαινεῖ
15 τὸν Ἀρακάδιον καὶ ἀποσεμνύνει, ὡς ἀρίστη χρησά-
μενον εὐβουλίᾳ. φησὶ γὰρ αὐτόν οὐ λίαν ἀγχίνον
εἶναι τὰ ἄλλα πεφυκότα, ἐν τούτῳ δὴ μόνῳ φρενήρη
τε καὶ προμηθέστατον ἀποδεδεῖχθαι. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ
ὁ τοῦτο ἀγάμενος οὐ τῇ πρώτῃ ὀρμῇ τοῦ βουλευ-
20 ματος τὸ εὐλογον κρίνειν, ἀλλὰ τῷ ὕστερον ἀπο-
βεβηκότι. ἐπεὶ πῶς ἂν εἶχεν καλῶς ἀνδρὶ ὀθνεῖῳ
καὶ βαρβάρῳ καὶ γένους ἄρχοντι πολεμιστάτου καὶ
ὅπως αὐτῷ μετὴν πίστεως τε καὶ δικαιοσύνης ἡγνοη-
25 μένῳ, καὶ πρὸς γε τὰ ἐς θεὸν πεπλανημένῳ καὶ
ἄλλογνώμονι, τὰ φίλτατα παραδοῦναι; εἰ δὲ μηδὲν
ὀτιοῦν ἐπὶ τῷ βρέφει ἠμάσθηται, ἀλλὰ μεμνηκεν ἢ
τούτου βασιλεία βεβαιοτάτα πρὸς τοῦ κηδεμόνος
φυλαττομένη, καὶ ταῦτα ἐτι ὑπὸ μαζῶν τιθηνομένου,
30 ἐκεῖνον ἂν μᾶλλον ἐπαινετέον τῆς εὐγνωμοσύνης ἢ
Ἀρακάδιον τοῦ ἐγγειρήματος. τούτων μὲν οὖν ἔνεκεν,
ὡς πη ἕκαστος γνώμης τε καὶ ἀκριβείας ἔχει, ὡς δε
κρινέτω. ὁ δὲ Ἰσδιγέρδης εἰκοσι πρὸς τῷ ἐνὶ βασι-

α. C. 556
Insti-
tiani 30
λεῦσας ἐνιαυτοὺς οὐδένα πόποτε κατὰ Ῥωμαίων ἤγατο πόλεμον οὐδὲ ἄλλο τι κατ' αὐτῶν ἄχαρι ἔδρασεν, ἀλλὰ μεμνήηκεν ἐς αἰεὶ εὖνονος τε ὦν καὶ εἰρηναῖος, εἴτε οὕτω ξυμβάν εἴτε καὶ ὡς ἀληθῶς φειδοῖ τοῦ παιδὸς καὶ τῶν κοινῶν τῆς κηδεμονίας νομίμων.

27. Ἐκεῖνον δὲ τεθνηκότος, Οὐραραράνης ὁ υἱὸς προστάς τῆς ἀρχῆς ἐσβολὴν μὲν κατὰ Ῥωμαίων ποιήηται· φιλίως δὲ αὐτὸν καὶ ὑφειμένως τῶν ἐν τοῖς ὄροις ἰδρυμένων στρατηγῶν προσδεξαμένων, ὁ δὲ θάττου ἀπηλλάγη καὶ ἐς τὴν ὑπήκοον ἐπανῆκεν, οὔτε προσπολεμήσας τοῖς πέλας οὔτε ἄλλως τὴν χώραν σινάμενος. εἴκοσι δὲ κρατήσας ἐνιαυτοὺς παραδίδωσι τὴν βασιλείαν Ἰσδιγέσθῃ θιατέρῳ τῷ οἰκείῳ παιδί, ᾧ δὴ χρόνος ἐν τῇ βασιλείᾳ διηνύσθη ἐτῶν ἑπτακαίδεκα καὶ μηνῶν δέηπον τεττάρων. Περόξῃς δὲ μετ' ἐκεῖνον ἀναδείκνυται βασιλεὺς, ἀνήρ τολμητίας μὲν ἄγαν καὶ φιλοπόλεμος καὶ πρὸς τὸ μεγαλοφυῶν τῆς γνώμης αἰεὶ τετραμμένος· λογισμῶ δὲ στερεῶ καὶ βεβηκότι οὐ μάλα ἐχρήτο, ἀλλὰ πλέον ἦν αὐτῷ τοῦ βουλευομένου τὸ θρασῦνον. ἀπόλωλε δὲ οὖν κατὰ τῶν Νεφθαλιτῶν ἐπιστρατεύσας, οὐ τοσοῦτον, οἶμαι, τῇ ἡώμῃ τῶν δυσμενῶν ὅποσον τῇ οἰκοθεν ἀκοσμίᾳ· δέον γὰρ αὐτὸν ξὺν τῷ ἄσφαλεῖ κατὰ τὴν πολεμίαν πορεύεσθαι τὰς ἀδήλους ἐπιβουλάς προδιασκοποῦντα καὶ φυλαττόμενον, ὁ δὲ λέληθεν ἑαυτὸν ἐνέδραις ἀθρόον περιπεσῶν καὶ βόθροις καὶ διώρονξιν ἐπὶ μήκιστον τοῦ πεδίου πρὸς τὸ ἀπατηλὸν μεμηχανημέναις, αὐτοῦ τε ξὺν τῇ στρατιᾷ διεφθάρη τετάρτῳ καὶ εἰκοστῷ τῆς βασιλείας ἐνιαυτῷ καὶ καταλύει τὸν βίον ἀκλεῶς, ἅτε δὴ ὑπὸ τῶν Οὐννων κατεστρατηγημένος· Οὐννικὸν γὰρ

α. C. 556
Insti-
tiani 30
γένος οἱ Νεφθαλιται. Βάλας δὲ ὁ τοῦτου ἀδελφός ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἀναβὰς οὐδὲν τι φαίνεται ἀξιαφήγητον δράσας πολέμων ἕνεκα καὶ παρατάξιων, οὐ μόνον τῷ πρῶτος εἶναι τοὺς τρόπους, καὶ ἡπιος καὶ πρὸς ὀρμᾶς ἀλόγους καὶ δυσμενείας οὐ μάλα διανιστάμενος, ἀλλ' ὅτι καὶ βραχὺν ἐπεβίω χρόνον. τεττάρῳ γὰρ αὐτῷ μόνον ἔτη κατὰ τὴν βασιλείαν διέδραμεν. ἐπὶ τούτῳ δὲ Καβάδης ὁ Περόξου, τῶν Περσικῶν πραγμάτων κρατήσας, πολλοὺς μὲν κατὰ Ῥωμαίων πολέμους διήνεγκε, πολλὰ δὲ κατὰ βαρβάρων τῶν προσοικούντων ἔστησε τροπᾶι, καὶ χρόνον οὐδένα παρήκε ταραχαῖς τε καὶ κινδύνοις ἐγκαλιδούμενος. ἦν δὲ ἄρα καὶ πρὸς τὸ ὑπήκοον ἀπηνῆς τε καὶ δυστιθάσεντος καὶ οἷος ἀνακινεῖν τὰ καθεστῶτα ἐς τε τὴν πολιτικὴν διαίταν καινουργεῖν καὶ παρατρέπειν τὰ πάλαι ξυνειδισμένα. λέγεται δὲ ὡς καὶ νόμον ἔθετο κοινὰ τοῖς ἀνδράσι προκείσθαι τὰ γυναῖα, οὐ κατὰ τὸν Σακράτους, οἶμαι, καὶ Πλάτωνος λόγον καὶ τὴν ἐν τῷ λόγῳ κεκρυμμένην ἀφέλειαν, ἀλλ' ὥστε τῷ προστυχόντι ἐξεῖναι πρὸς ἦν ἂν ἐθέλοι χωρεῖν καὶ τῆς εὐνῆς μεταλαγχάνειν, εἰ καὶ ἑτέρῳ τῷ ξυνοικούσῃ καὶ ἀποκεκριμένη ἐτύγχανε.

28. Καὶ τοίνυν θαμὰ τοῦτο ἐννόμως ἐξημαρτάνετο, χαλεπαινόντων περιφανῶς τῶν δυνατῶν, καὶ οὐκ ἀνεκτὸν ἡγουμένων τὴν ἀτιμίαν. ἀλλ' οὗτος γὰρ αὐτῷ ὁ δεσμὸς ἐπιβουλῆς τε καὶ καταλύσεως αἰτιώτατος γέγονε. τοιγάρτοι ξυμφοραζόμενοι ἅπαντες καὶ διαναστάτες καθαιροῦσί γε αὐτὸν τῆς ἀρχῆς τῷ ἑνδεκάτῳ ταύτης ἐνιαυτῷ καὶ ἐς τὸ τῆς Λήθης ἐμβάλλουσι φρούριον. τὸ δὲ τῆς βασιλείας κράτος μεταγούσιν ἐπὶ Ζαμάσφην, Περόξου καὶ

a. C. 556
Iusti-
niani 30

αὐτὸν παῖδα γεγεννημένον, καὶ ἄλλως πρώτοτός τε
καὶ δικαιοσύνης ἄριστα ἔχειν δοκοῦντα. οὕτω τε
ῶντο καλῶς αὐτοῖς ἅπαντα κατειργάσθαι, ὡς ἐξὸν
τὸ λοιπὸν ἐν εὐκολίᾳ τε καὶ ἠστυίᾳ πολιτεύεσθαι
καὶ βιοτεύειν. ἀλλ' ὁ Καβάδης οὐκ ἐς μακρὰν ἀπο-
5 δράς, εἴτε τῆς γαμετῆς αὐτῷ ξυλλαβομένης τοῦ
δόλου, ὡς Προκόπιός φησι, καὶ τὸν ὑπὲρ ἐκείνου
θάνατον ὑπελθεῖν ἐλομένης, εἴτε καὶ ἄλλῳ τρόπῳ
χρησάμενος, ἀποδράς δὲ οὐν ὄμως, καὶ ὑπεκβὰς τοῦ
D δεσμοτηρίου, ῶχετο παρὰ τοὺς Νεφθαλίτας, καὶ 10
γίγνεται τοῦ ἐκείνων βασιλέως Ικέτης. ὁ δὲ τὰς
ἀτάκτους τροπὰς τῆς τύχης διανοησάμενος προσέτιό
γε αὐτὸν μάλα εὐμενῶς καὶ διετέλει παρηγορῶν καὶ
παραιρούμενος τῆς γνώμης τὸ ἀνιῶμενον, τὰ μὲν
πρῶτα θωπεία τε ἀγαθῇ καὶ παραινέσει πρὸς τὰ 15
ἀμείνονα τὸ φρονοῦν ἀναρρῶνυσσιν, καὶ πρὸς γε
τραπέξῃ δαψιλῇ καὶ φιλοτησίᾳ θαμὰ προτεινομένη,
καὶ ἐφεστρίσι τιμαῖς, καὶ τούτοις δὴ ἅπασιν τοῖς ἐς
φιλοξενίαν προχειροτάτοις· ὀλίγῳ δὲ ὕστερον καὶ
τὴν θυγατέρα κατεγγυᾷ πρὸς γάμον τῷ ξένῳ, καὶ 20
στρατιῶν αὐτῷ πρὸς τὴν κἀθόδον ἀποχωρῶσαν παρα-
δοὺς ἔστειλεν αὐθις τό τε ἀντιστατοῦν καθελοῦντα
καὶ τὴν προτέραν εὐδαιμονίαν ἀνακτησόμενον. ἐπεὶ
δὲ πεφύκασιν πρὸς τἀναντία πολλάκις ξυμφύρεσθαι
P. 139 τοῖς ἀνθρώποις αἱ τῶν δοκηθέντων ἐκβάσεις, τοιόνδε 25
τι καὶ τότε ξυνέβη, καὶ πρὸς τὴν ἐφ' ἑκάτερα ὁρήν
τε καὶ κίνησιν ἐπὶ πολλῷ τῷ διαλλάττοντι ὁ τοῦ
Καβάδου βίος ἐταλαντεύθη, καὶ ταῦτα ἐν χρόνῳ
μετρίῳ. ἐκ μὲν γὰρ βασιλέως πρότερον ὑπόδικος
γέγονε καὶ δεσμώτης, ἀπαλλαγείς δὲ τῆς ἐλκτῆς 30
φυγὰς καὶ μέτοικος καὶ Ικέτης, ἐκ δὲ Ικέτου καὶ
ξένου κηδεστῆς βασιλέως καὶ οἰκειότατος, εὐθύς δὲ

a. C. 556
Iusti-
niani 30

κατελθὼν ἐς τὰ πάτρια ἤδη ἀνείληφε πάλιν τὴν
ἀρχὴν πόρων ἐκτός καὶ κινδύνων, ὥσπερ οὐδαμῶς
αὐτὴν ἀφηρημένος, ἀλλ' εὐρῶν ἐτι σχολάζουσαν καὶ
οἶον ἐκδεχομένην. ὁ γὰρ Ζαμάσφης ἐκὼν ἀπέστη
5 τοῦ θάκου, καὶ μεθεῖναι μᾶλλον ἔγνω τὴν βασι- B
λειαν, τέτταρας ἐνιαυτοὺς ἤσθη ἐν αὐτῇ, καὶ ἀπα-
γορευσαί μὲν τῷ γανρουμένῳ τῆς ψυχῆς καὶ φιλο-
δοξοῦντι, τὸ δὲ ἀπραγμον ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ ἀνθε-
λέσθαι· καὶ προύλαβε τὴν ἀνάγκην ἢ εὐβουλίαν. ὁ
10 δὲ Καβάδης ἐγκρατῆς γεγεννημένος πλέον ἢ πρό-
τερον, ἐς τριάκοντα ἑτέρους ἐνιαυτοὺς διέμεινε
τῆς μοναρχικῆς δυναστείας ἐχόμενος πρὸς τοῖς
ἐνδεκα τοῖς προτέροις, ὡς τετταράκοντα πρὸς τῷ
ἐνὶ τοὺς ξύμπαντας καθεστάναι ὁπόσους ἐν αὐτῇ
15 ἐπεβίω.

29. Τὸ μὲν οὖν ἀκριβὲς τῶν ἐπ' αὐτῷ πρότερόν
τε καὶ ὕστερον ξυμπεσόντων ἤδη τοῖς πάλαι σοφοῖς
ἐν ἱστορίας διεκπεπύνηται τρόπῳ. ὁ δὲ τοῖς μὲν C
πρότεροις παρτίται, ἄξιον δὲ οἶμαι γινώσκειν καὶ
20 ἐπισημῆνασθαι, καλὸν ἂν εἴη προσθεῖναι. θαυμά-
σεις γὰρ ἂν τις ὅτι δὴ κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ παρὰ V. 98
τε Ῥωμαίοις καὶ Πέρσαις παραπλήσια ἅττα ξυνελ-
θεῖν ξυνέβη, ὥσπερ αὐτομάτως ἐν ἑκατέρῃ πολιτείᾳ
κατὰ τῶν κρατούντων ἐναντίας τινὸς περιφορᾶς
25 ἐνσκηψάσης. ἐλαχίστου γὰρ ἔμπροσθεν χρόνον καὶ
Ζήνων ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς ὁ Ἰσανρος, ὃς δὴ
πρῶτον Ταρσισκωδίσσιμος ἐπωνομάζετο, ὑπὸ Ἰλλοῦ
τε καὶ Βασιλίσκου καὶ Κόνωνος ἐπιβουλευθεῖς,
ξυνεργούσης ἐς τὰ μάλιστα καὶ Βηρίνης, ἐκπέπτωκε
30 τῆς ἀρχῆς καὶ ἐξελήλαται, καὶ μόλις ἐς τὴν Ἰσανρίαν D
ἀπεσώθη· πλὴν ἄλλ' ἐπανῆκεν αὐθις ἐς τὰ βασίλειαν
καὶ Βασιλίσκον τὸν τυραννήσαντα οὐ πλέον ἢ ἔτεσι

δύο καθελών και τοῦ σχήματος ἀφελόμενος, διετέλει
 πάλιν ἐχόμενος τῆς ἀρχῆς και πάντα διατάττων,
 οὐκ ἐπὶ πλείστον μὲν χρόνον, ἐν αὐτῇ δὲ ὅμως
 ἀπεβίω, κατ' αὐτὸν δὲ και Νέπως ὁ τῆς Ἑσπερας
 βασιλεὺς ὁμοίαις ἢ και μεῖζοσιν ὠμίλησε ξυμποραῖς.
 ὑπὸ γὰρ Ὁρέστον φενακισθεὶς πέφηνεν ἐκ τῆς
 Ἰταλλας, ἀποβεβληκῶς μὲν τὴν ἀλονοργίδα, οὐκέτι
 δὲ αὐτὴν ἀντανέλλετο, ἀλλ' ἐν ἰδιώταις τελῶν
 διεφθάρη. οὕτως ἄρα ἐν τῷ τότε μεταβολὰς παρα-
 λόγους κατὰ τῶν κρατίστων δυνάμεων ξυνελθεῖν
 ξυνηνέχθη. ζητούντων μὲν οὖν τὴν τούτων αἰτίαν
 οἱ τὰς τῶν ἀδῆλων ἰσχυρεύειν ἀρχὰς εἰδισμένοι, και
 λεγέτωσαν ὁποίας και βούλονται, ἐμοὶ δὲ τῆς προ-
 τέρας ἐκδρομῆς και αὐθις μεταληπτέον. τεθνηκότος
 γὰρ τοῦ Καβάδου κατὰ τὸ πέμπτον ἔτος τῆς Ἰου-
 στιανοῦ παρὰ Ῥωμαίοις βασιλείας, Χοσρόης ὁ
 πάνυ ὁ καθ' ἡμᾶς διαδέχεται τὴν πατρῶϊαν ἀρχήν,
 και πέπραγε πλείστα ὅσα και μέγιστα, ὧν ἓνια μὲν
 Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι προαναγγέγραπται, τῶν δὲ
 λοιπῶν ἐμοὶ γε τὰ μὲν εἰρηται ἦδη, τὰ δὲ ἀκολούθως
 εἰρήσεται. ὡς ἂν δὲ τὸ ξυνεχὲς τῶν χρόνων τελειώ-
 τατα διαφυλαχθεῖη, τοσοῦτον ἐρῶ πρὸς τὸ παρὸν
 ὡς ἐς ὀκτώ τε και τετταράκοντα ἐνιαυτούς τοῦ κρά-
 τος ἐχόμενος πολλὰς ἀνεδήσατο νίκας, και γέρονεν
 ὁποῖος οὐπω πρότερον ἄλλος τῶν παρὰ Πέρσαις
 βασιλευκότων ἀναδέδεικται, εἰ γε τῷ παντὶ ἐκάστω
 ξυγκρίνοιτο, οὐδὲ εἰ Κύρον εἰποι τις ἂν τὸν Καμ-
 βύσου, οὐδὲ Λαρεῖον Ἰστιάσπειω, οὐδὲ μὲν Ξέρξην
 ἐκεῖνον τὸν Ἰσπύλατον μὲν δεικνύντα τὴν θάλατταν,
 ἐν δὲ τοῖς ὄρεσι κεντιλλόμενον. πλὴν ἀλλὰ τοιοῦτός
 γε ὧν ἀκλεῖς γε αὐτῷ ἢ τοῦ βίου καταστροφῆ γέ-
 ρονεν και οἰκτρὰ και τῶν φθασάντων ἀλλοτριωτάτη.

ἐτύγγανε μὲν γὰρ ἐν τῷ τότε ἀμφὶ τὰ Καρδούχεια
 ὄρη ἐς κώμην Θαμανῶν διὰ τὴν τοῦ θεόους ὄραν
 και τὴν τῶν τόπων εὐκρωσίαν μεταβίς τε και
 ἐνδιατώμενος. Μαυρίκιος δὲ ὁ Παύλου, ὑπὸ Τιβε-
 ρίου Κωνσταντίνου τοῦ Ῥωμαίων αὐτοκράτορος
 ἄρχεν τῶν κατὰ τὴν ἑω ταγματίων προστεταγμένος,
 ἐσέβαλεν ἀθρόον ἐς τὴν Ἀραξιανηνὴν χώραν πρόσ-
 οικον οὐσαν τῇ τῆς κώμης περιοικίδι και ἀρχιτέφ-
 μονα και δῆτα οὐκ ἀνέει δῆων ἄπασαν ἀφειδῶς και
 ληξόμενος. περαιωθεὶς δὲ τὰ ῥεῖθρα τοῦ Ζίωμα
 ποταμοῦ ἀνὰ τὰ πρόσω ἐτι ἐχώρει και τὰ ἐν ποσὶν
 ἐλεηλάτει και ἐνεπίμπρα. οὕτω δὲ αὐτοῦ ἄρδην
 ἄπαντα καταστροφομένον και ξυγκυκῶντος, ὁ
 Χοσρόης, οὐ πόρρω γὰρ ἦν, ἀλλ' ὅσον ἀρθεῖσαν
 ἦδη θεᾶσθαι τὴν φλόγα, οὐκ ἠνεγκεν τὴν ὄψιν τοῦ
 πολεμίου πυρός, ἐπεὶ μῆπω πρότερον ἐωράκει. τοι-
 γάρτοι αἰδοῖ τε και δέει καταπεπληγμένος οὔτε
 ἀντεξήει οὔτε ἠμύνετο, ἀλλὰ τοῖς προσπεσοῦσι
 πέρα τοῦ μετρίου περιαλγῆσας και οἶον ἀπειρη-
 κῶς ταῖς ἐλπίσιν, ἀντίκα νόσφ ἦλω ὑπὸ δυσθυ-
 μίας δεινῇ τε και ἀνηκέστῳ. και τοίνυν φοράδην
 ἀχθεὶς μετὰ τάχους πολλοῦ εἰς τὰ ἐν Σελευκεία
 και Κτησιφῶντι βασιλεία, και φυγὴν τὴν ἀνα-
 χώρησιν ποιησάμενος, οὐκ ἐς μακρὰν καταλύει
 τὸν βίον.

30. Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδα ὄντινά με τρόπον ἢ τοῦ
 λόγον φορὰ παραλαβοῦσα και τῷ ἀξιαγίστῳ, οἶμαι,
 τῶν πράξεων ἠδομένη ἐς τόδε ἦγαγε προπετείας,
 ὡς τὰ ἐν μέσφ ὑπερβάντα τῶν πορρωτάτω ἐπι-
 μνησθῆναι. οὐκοῦν ἐπειδὴ νῦν γοῦν ἐπέγνων ὅποι
 ἀφίγμαι και ὄθεν ἐξέβην, ἐκεῖνα μὲν ἐατέον πρὸς
 τὸ παρὸν, ἐν τοῖς οἰκείοις ἀναγραφησόμενα χωρίοις,

a. C. 556
Iusti-
niani 30

a. C. 556
Iusti-
niani 30

ἀπανήξω δὲ αὐθις ἐς τὸ ξυνηγὲς καὶ ἀκόλουθον τῶν
 προτέρων. ἢ τε γὰρ τῶν Περσικῶν βασιλέων δια-
 P. 141 δοχὴ καὶ ὁ τῶν ἐνιαυτῶν κατάλογος καί, ξυλλήβδην
 φάναι, ἅπαν μοι τὸ ἐπηγγελμένον ξυνετελέσθη.
 V. 99 οἶμαι δὲ ἄγαν ἀληθῆ ταῦτα καθεστάναι καὶ ἐς τὸ
 ἀκριβὲς ἐκπεποιημένα, ὡς δὴ ἐκ τῶν Περσικῶν
 βιβλίων μεταληφθέντα. Σεργίου γὰρ τοῦ ἐρμηνέως
 ἐκεῖσε γενομένου, καὶ τοὺς τῶν βασιλικῶν ἀπομνη-
 μονευμάτων φρουρούς τε καὶ ἐπιστάτας μεταδοῦναι
 οἱ τῆς περὶ ταῦτα γραφῆς ἐκλιπαρήσαντος, πολλάκις
 γὰρ αὐτὸν ἐς τοῦτο προτρέψας ἐτύγχανον, προσθέν-
 τος δὲ καὶ τὴν αἰτίαν, ὡς οὐκ ἄλλου του χάριν
 ζητοῖ τῶνδε τυχεῖν ἢ ὥστε καὶ παρ' ἡμῖν ἀνάγραπτα
 ἔσσεσθαι τὰ σφίσι ἐγνωσμένα καὶ τίμια, παρέσχον
 εὐθύς εὐ γε ποιῶντες ἐκεῖνοι, οὐκ ἄχαρι τὸ χρημα
 ἠγούμενοι εἶναι, ἀλλὰ καὶ πρὸς εὐκλείας τοῖς σφῶν
 B βασιλεῦσιν ἐσόμενον, εἰ μέλλοιεν καὶ παρὰ Ῥωμαίοις
 γινώσκεισθαι ὁποῖοί τε γέγονασι καὶ ὁπόσοι καὶ
 ὅπως ἢ τοῦ γένους αὐτοῖς ἀποσέσωσται τάξις. λαβὼν
 οὖν ὁ Σέργιος τὰ τε ὀνόματα καὶ τοὺς χρόνους καὶ
 τῶν ἐπ' αὐτοῖς γεγενημένων τὰ καιριώτατα, καὶ
 μεταβαλὼν εὐκόσμως ἐς τὴν Ἑλλάδα φωνήν, ἣν γὰρ
 δὴ ἐρμηνέων ἀριστος ἀπάντων καὶ οἶος ὑπ' αὐτοῦ
 Χοσροῦ θανμάζεσθαι, ὡς ἐν ἑκατέρῃ πολιτείᾳ τὰ
 πρωτεῖα λαχὼν τῆς ἐπιστήμης, εἰκότως οὖν ἀκρι-
 25 βεστάτην ποιησάμενος τὴν μετάφρασιν, ἀπεκόμισέ τέ
 μοι ἅπαντα μάλα πιστῶς καὶ φιλίως καὶ προύτρεψε
 C διανύειν τὴν αἰτίαν, ἐφ' ἧπερ αὐτὰ καὶ παρείληφε.
 καὶ τοίνυν διήνυσται. ὥστε εἰ καὶ Προκοπίῳ τῷ
 ὁγήτορι ἔνια τῶν ἐπὶ Καβάδῃ ἀφηγηθέντων ἐτέρως
 ἀπήγγελλται, ἀλλ' ἡμῖν ἀκολουθητέον τοῖς Περσικοῖς
 χρονογράφοις, καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς φερομένων ὡς

ἀληθεστέρων ἀντιληπτέου. τοσοῦτου δὴ οὖν ἡμῖν
 τοῦ πόνου τελεώτατα ἐξεοργασμένου, φέρε πρὸς
 αὐτὴν αὐθις ἐπανίωμεν τὴν τῆς ἱστορίας ξυνέχειαν,
 ἣν ἐκ τῶν ἀμφὶ τὴν Λαζικήν γεγενημένων διατε-
 5 μόντες ἐς τὰδε ἀφίγμεθα. οὕτω μὲν δὴ οὖν ὁ Ναχο-
 ραγὰν διὰ τὸ ἀγεννὲς τοῦ τρόπου καὶ τὸ νευκῆσθαι
 ἀνὰ κράτος ὑπὸ Μαρτίνου τε καὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν
 στρατευμάτων καὶ τὴν ἐς Ἰβηρίαν αἰσχρὰν ἀναχώ-
 ρησιν ὁμώτατα διεφθάρη καθ' ὃν ἤδη μοι πρότερον
 10 εἰρηται τρόπον. λογιζόμενος δὲ ὁ Χοσρόης ὡς οὐχ
 οἶόν τε αὐτῷ ἀνὰ τὴν Κολχίδα γῆν πρὸς Ῥωμαίους
 παρατάττεσθαι, τῶν μὲν τῆς θαλάττης κρατούντων, D
 καὶ ἅπαντα, ὧν ἂν δεοῖντο, ἁδιάως ἐνθένδε μετα-
 πεμπομένων, αὐτοῦ δὲ διὰ μακρᾶς ὁδοῦ καὶ ἐρήμου
 15 μόλις τοῖς στρατοπεδεύουσιν ἐλάχιστα γούν τῶν
 ἐδωδύμων ὑπὸ ἀχθοφόροις ἀνδράσι τε καὶ ὑποξυγίοις
 χαλεπώτατα στέλλειν ἀναγκαζόμενον· ταῦτα δὴ οὖν
 ἐπισκοπῶν, ἔγνω τὸν ὅλον πόλεμον καταθέσθαι, ὡς
 ἂν μὴ ἐπὶ πλείστον αὐτοῖς ἢ εἰρήνη χωρίοις τισὶ
 20 περιοριζομένη, ἀτελής καὶ οἶον σκάζουσα διαμένοι,
 ἀλλ' ὁμοίως ἅπανταχοῦ ἐπιρρωσθεῖη. καὶ τοίνυν
 ἐκπέμπει ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ ἐς τὸ Βυζάντιον ἄνδρα
 Πέρσην τῶν σφόδρα παρ' αὐτοῖς λογιμωτάτων, P. 142
 ὄνομα δὲ ἦν αὐτῷ Ζίχ. οὗτος δὲ ὁ Ζίχ ἀφικόμενος
 25 καὶ παρελθὼν ὡς Ἰουστινιανὸν βασιλέα πολλά μὲν
 ἔφη τῶν παρόντων περὶ, πολλά δὲ ἀκήκοε· καὶ πέρας
 ἐς τὸδε ξυνηλθέτην ἐφ' ᾧ Ῥωμαίους τε καὶ Πέρσας
 κατέχειν μὲν ἅπαντα, ὧν ἤδη ἐτύγχανον κατὰ τὴν
 Λαζῶν χώραν πολέμου θεσμῷ ἐπειλημμένοι, εἴτε
 30 πολισμάτα γε εἴτε φρούρια εἴεν, ἤσυχλιν δὲ ἄγειν
 ἐφ' ἑαυτῶν καὶ ἥμισυ κατ' ἀλλήλων παρατάττεσθαι, B
 ἕως ἐς ἕτερόν τι μείζον καὶ τελεώτερον τὸ ἑκατέρω-

a. C. 556
Iustit-
niani 30

a. C. 556
Iustit-
niani 30

a. C. 556
Iustini
niani 30

θεν ἄρχον ξυμβαίη. ὁ μὲν οὖν Ζιγ οὕτω τὰ τῆς
πρεσβείας διαπραξάμενος ἀπενόστησεν ἐς τὰ οὐκεία.
τούτων δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἀπηγγελμένων, ἔμενον
αἱ δυνάμεις ἐπὶ χρόνον συχνὸν πάμπαν ἀπόλεμοι,
καὶ τὸ πρότερον αὐτομάτως γιγνόμενον τότε δὴ οὖν 5
ὑπὸ ξυνθήκαις ἐβεβαιοῦτο.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ Ε.

278, 1-17 N.

1. Οὕτω μὲν οὖν τὰ μεγάλα καὶ ἀμφήριστα γένη
κατὰ τὸ ξυγκείμενον τὰ ὄπλα ἔθεντο καὶ ἤρεμοῦντα
ἐπὶ μακρότατον διετέλουν, ὡς μηδὲν ὅτιοῦν τότε
ἐπ' ἐκείνοις ὀπότερον γοῦν αὐτῶν διαπονεῖσθαι. ἐν
5 τούτῳ δὲ οἱ Τζάνοι τὸ ἔθνος οἰκοῦσι δὲ τὰ πρὸς
νότον ἄνεμον τοῦ Εὐξείνου πόντου ὑπὸ Τραπε-
ζοῦντα τὴν πόλιν· οὗτοι δὴ οὖν οἱ Τζάνοι, καίτοι
ἐκ παλαιοῦ ὑπόσπονδοί τε καὶ κατήκοοι τῶν Ῥω-
μαίων γεγενημένοι, ἀλλὰ τότε τὸ μὲν τι αὐτῶν
10 εἶχετο τῶν προτέρων, καὶ ἀκολασταίνειν οὐ μὴν
ἐγνώκει, οἱ δὲ γε πολλοὶ παρέντες τὰ καθεστῶτα
ληστρικώτερον ἐβιώτεον, καὶ καταθέοντες τὰ ἀμφὶ
τὸν Πόντον χωρία τοὺς τε ἀγροὺς ἐλεηλάτουν καὶ
τοὺς ὁδοιπόρους ἐσίνοντο· ἐπέβαινον δὲ καὶ Ἀρμε-
15 νίας, ὅπη παρείκοι, καὶ ἀρπαγὰς ἐποιούντο, καὶ
οὐδὲν ὅτιοῦν ἐφρόνουσι ἀλλοτριώτερον τῶν διαφα-
νῶν πολεμίων. τοιγάρτοι στέλλεται ἐπ' αὐτοὺς
Θεόδωρος, ὁ σφῶν μὲν ὁμόφυλος, τὰ δὲ πρωτεία
φερόμενος ἐν τοῖς Ῥωμαίοις ταξίαρχος· πολλὰ μὲν P.144
20 δέ, οἶμαι, τούτου καὶ πρότερον ἐπεμνήσθη. ἄτε

a. C. 557
Iustini
niani 31
P. 143
V. 100

γὰρ τῆς οικίας χώρας δαημονέστατος, καὶ ὅθεν
 ἐμβάλλειν ἄριστα ἤμελλε καὶ ὅποι ἐναντίσασθαι καὶ
 ὅπως τοὺς δυσμενεῖς ἀνιχνεύσαι ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐπι-
 στάμενος, εὐκότως ἄρα ἐκεῖνος, ἐκ βασιλείας αὐτῶ
 προστεταγμένον, ἐπὶ τήνδε τὴν πρᾶξιν ἐχώρει. ἄρας
 δὴ οὖν ἐκ τῆς Κολχίδος γῆς ξὺν ἀποχρώσῃ στρατιᾷ,
 καὶ τὰ ἐκτὸς Φάσιδος ποταμοῦ παραμειψάμενος ὄρια
 ἐπὶ δυνόμενον ἤλιον, αὐτίκα ἐς τὰ ἐνδότεα τῆς τότε
 πολεμίας ἐφοίτα. στρατοπεδενσάμενος δὲ ἀμφὶ Θεο-
 δωριάδα τὴν πόλιν καὶ τὸ Ῥίξαιον καλούμενον, 10
 αὐτοῦ τε χαράκωμα τῶ στρατῶ περιβαλλόμενος, τὸ
 B μὲν ἡρεμοῦν ἔτι καὶ φίλον καὶ οὐπω παρατετραμμέ-
 νον μετακαλούμενος δώροις τε ἐφιλοφρονεῖτο καὶ
 ὑπεραγάμενος ἦν τῆς εὐβουλίας· τοὺς δὲ ἀποστάν-
 τας ἀνέδην καὶ παρασπονδήσαντας τίσασθαι ὡς 15
 τάχιστα τῶ πολέμῳ παρεσκευάζετο. ἀλλ' ἐκεῖνοι
 οὐδὲν τι μελλήσαντες προεπήσαν τῶ ἐρύματι, καὶ
 δὴ ἐπὶ λόφῳ τιμὴ ἀγχοῦ που ὑπερανέχοντι ἐς πλῆθος
 ξυναγεφθέντες κατηκόντιζον τῶν Ῥωμαίων ἐξ ὑπερ-
 δεξιῶν καὶ κατετόξενον, ὡς ἅπαν τὸ στρατεύμα 20
 διαταραχθῆναι τῶ ἀδοκῆτῳ τῆς τόλμης. πολλοὶ δὲ
 ὅμως ὑπεκβάντες ἀντεπεφέροντο μὲν προθυμότεα
 τοῖς ἐναντίοις, οὐ μὴν ἐν τάξει ἐχώρουν, οὐδὲ ἀνέ-
 V.101 μενον ὅπως αὐτοὺς ἐς τὸ χθαμαλὸν τοῦ πεδίου
 ἐκκαλέσονται, ἀλλ' ὀργῇ ἐχόμενοι καὶ ἀκοσμίᾳ 25
 ἐγκαρσίους πῶς τὰς ἀσπίδας ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς
 προυβέβληντο, ἡρέμα ὑποκεκρυφότες καὶ πρὸς τὸ
 ἄναντες ἐπειρῶντο ἀναρριχᾶσθαι. οἱ δὲ Τζάνοι
 θαμὰ βάλλοντες ἐκ τοῦ μετεώρου δόρασί τε καὶ
 πέτραις κυλινδουμέναις φιδίως αὐτοὺς ἀπεκρού- 30
 σαντο, καὶ ἐπεκδραμόντες μέχρι μὲν τετραράκοντα
 ἀνδρῶν ἐκτεῖναν, τοὺς δὲ ἄλλους ἐς φρυγὴν ἔτρεψαν

ἀκκλεεστάτην. ἀρθέντες δὲ οἱ βάρβαροι τῶ παρα-
 λόγῳ τοῦ προτερήματος ἐν χοῦ τῶ στρατοπέδῳ ἐπέ-
 λαζον· ἐνταῦθα τε μάχη ξυνέστη καρτερά, τῶν μὲν
 εἴσω παρελθεῖν ἱεμένον καὶ ἅπαντας ἀναρπάσασθαι,
 5 τῶν δὲ Ῥωμαίων αἰσχροὺν εἶναι ἡγουμένον, οὐ μόνον
 εἰ μὴ θᾶττον ἀπελάσαιεν τοὺς πολεμίους, ἀλλ' εἰ
 καὶ μὴ ἄρδην αὐτοὺς διαφθείρωσιν. ὠθούμενοι τε
 ἐκάτεροι ἀλλήλους καὶ ἀντεφείδοντες, καὶ ταῖς χερσὶ D
 ξυμπλεκόμενοι, οὐδὲν ὅτι ἀνίσσαν εὐφρησίας· ἀλλ'
 10 ἦν οὕτως ἐπὶ πλείστον τὰ τοῦ ἀγῶνος ἀγχώματα,
 πετάγον τε πολλοῦ καὶ βοῆς ξυμμίκτου ἀνάπλευ καὶ
 οὐπω διακεκριμένα.

2. Θεόδωρος δὲ ὁ τῶν Ῥωμαίων ταξίαρχος ὄρων
 τοὺς δυσμενεῖς ἀστρατηγῆτους τε ὄντας καὶ οὐ μάλα
 15 ἐν τῶ ἀσφαλεῖ παραταττομένους, οὐδὲ πολλαχοῦ
 τοῦ περιφράγματος ἐφειστηκότας καὶ ἐγκειμένους,
 ἀλλὰ πάντας ἅμα ἐς ἐν τι μέρος ξυννευενικότας,
 ἐνίοις μὲν τῶν ἀμφ' αὐτὸν οὕτω κατὰ χώραν ἐστά-
 ναι καὶ ἀντιπροσώπους διαμάχεσθαι παρακελεύεται·
 20 ἀπόμοιραν δὲ ὡς πλείστην ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἔστειλεν P.145
 ὀπισθεν τοῖς βαρβάροις ἐπιπεσομένους. οἱ δὴ
 λαθραϊότατα πορευόμενοι, καὶ κατὰ νότον ἐπιφα-
 νέντες, ἠλάλαξαν ἀθρόον τορὸν τι λίαν καὶ ἐνυά-
 λιον, ὥστε ἀμέλει τοὺς Τζάνους διακνηθέντας
 25 μηδὲν τι ἕτερον ἐν βουλῇ θέσθαι ἢ τὸ ἀγεινῶς
 δραπέτευσιν. οὕτω δὲ φεύγοντας αὐτοὺς οἱ Ῥωμαῖοι
 καὶ ὥσπερ παράφρονας ὑπὸ τοῦ δέους γεγενημένους
 ἤαστα διεχειρίζοντο, καὶ δισχίλους μὲν αὐτῶν
 ἀπεκτόνασι, τὸ δὲ λειπόμενον ἄλλος ἄλλοθι ἔσκε-
 30 δάννυντο. οὕτω δὲ ἀνά κράτος ἅπαν τὸ γένος ἡρη-
 κῶς ὁ Θεόδωρος, ὁ δὲ βασιλεὶ διήγγειλε τὰ ξυνε-
 νεχθέντα, καὶ ἀνεπυθάνετο ὅ τι καὶ βούλοιο ἐπὶ

a. C. 557
Eusti-
niani 31

a. C. 557
Iusti-
niani 31

τούτοις. ὁ δὲ δασμοφορίαν αὐτοῖς ἐπιθεῖναι τακτὴν
 διακελεύεται ἀν' ἕκαστον ἔτος ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον
 B τελεσθησομένην, ὡς ἐν ταύτῃ γοῦν διαγροῖεν κατη-
 κώους σφᾶς εἶναι καὶ ὑποτελεῖς καὶ παντάπασι
 δεδουλωμένους. καὶ τοίνυν ἀνάγραφοί γε αὐτίκα
 ἐγγίνοντο ἅπαντες καὶ φόρον ἀπαγωγῇ ἐπιέζοντο·
 ἐξ ἐκείνου τε μέχρι καὶ νῦν οὕτω τὰς ἐσφορὰς
 ἄγοντες διατελοῦσι. βασιλέα δὲ Ἰουστινιανὸν ὥσπερ
 τι, οἶμαι, τῶν μεγίστων ἔργων μάλα ἤρσσε τὸ γεγε-
 νημένον. τοιγάρτοι ἐν τινι τῶν οἰκείων νόμων, οὓς
 δὴ νεαροὺς ἐπονομάζομεν, τὰς ἄλλας ἀπαριθμού-
 μενος νίκας καὶ τοῦδε τοῦ ἔθνους ἐν τοῖς μάλιστα
 ἐπεμνήσθη. τὰ μὲν οὖν τῆς Τζανικῆς ἀλαζονείας
 ᾧδὲ πως ἐτελεύτα, καὶ αὐθις ὁ Θεόδωρος ἀνὰ τὴν
 τῶν Λαζῶν χώραν παρὰ τοὺς στρατηγούς ἐπανῆκε.
 C 3. Τούτων δὲ οὐ πολλῶ ἔμπροσθεν πάλιν ἐν
 Βυζαντίῳ ἐξαισιόν τι σεισμοῦ χοῦμα ἐνέσκηψεν, ὡς
 μικροῦ ἅπασαν ἀναιτετράφθαι καὶ διαρροῆναι τὴν
 πόλιν. γέγονε μὲν γὰρ καὶ καθ' αὐτὸν μέγιστος
 ἠλίκος καὶ ὁποῖος, οἶμαι, οὐπώποτε πρότερον, τῇ τε
 τραχύτητι τοῦ βρασμοῦ καὶ τῷ μόνιμῳ τοῦ σάλου.
 ἔτι δὲ αὐτὸν φρικωδέστερον ὁ καιρὸς ἀπέδειξε καὶ ἡ
 τῶν ἐπιξυμβάντων ἀνάγκη. ἡνίκα γὰρ ἐκείνου τοῦ
 ἔτους ἢ τοῦ φθινοπώρου ἔληγεν ὥρα, ἔτι τε τὰ ὑπὲρ
 τῶν ὀνομάτων ξυμπόσια ἐτελεῖτο, ἤπερ τοῖς Ρω-
 25 μαίοις νενόμισται, κρύος μὲν ἤδη ὑπῆρχεν, ὁποῖον
 εἶναι εἰκὸς τοῦ ἡλίου ἐπὶ τὰς τροπὰς ἐλαύνοντος
 τὰς χειμερίους καὶ πρὸς τὸν αἰγολέροισα φερομένου·
 D καὶ μάλιστα ἐν τῷ κλίματι δῆπον τῷ ὀγδόῳ καλῶς
 εἶχεν, ὅπερ, οἶμαι, ἐκ τοῦ Εὐξείνου πόντου παρὰ
 τοῖς ταῦτα σοφοῖς ἐπικέκληται. τότε δὲ ἀμφὶ μέσην
 τῆς νυκτὸς φυλακὴν ὑπνω μὲν οἱ ἄστοι εἶχοντο καὶ

ἤρεμία, ἐνέπεσε δὲ ἐξαπίνης τὸ δεινὸν καὶ ἅπαντα
 εὐθὺς ἐκ βάρθρων αὐτῶν ἐδονεῖτο, ἢ τε κινήσεις
 βιαιότατα κατ' ἀρχὰς ἐσβαλοῦσα ἐπὶ μείζον ἐτι ηῤῥά-
 νετο καὶ ἐπηυξάνετο, ὥσπερ ἐς ἐλίδουσιν τινα καὶ
 5 ὑπερβολὴν τοῦ πάθους χωροῦντος· οὕτω δὴ οὖν
 ἁπάντων ἀφυπνισθέντων κωκυτὸς ἠκούετο πάντοθεν
 καὶ ὀλοληγὴ καὶ ἡ πρὸς τὸ θεῖον ἀναβοᾶσθαι αὐτο-
 μάτως ἐν τούτοις εἰωθυῖα φωνή· ἐπεὶ καὶ ἡχὸς τις
 βαρὺς καὶ ἄγγιος, ὥσπερ χθονία βροντὴ ἐκ τῆς γῆς
 10 ἀναπεμπομένη ἐπηκολούθει τῷ κλύῳ καὶ ἐδιπλα-
 σίαζε τὰς ἐκπλήξεις, ὃ τε περιγίγιος ἀῆρ ὀμίγη
 καπνώδει οὐκ οἶδα ὅθεν ἀναχθείση κατεμελαίνετο·
 καὶ ἦν ἅπας ζοφρὸς καὶ οἶον γεγανωμένος. τοι-
 γάρτοι ἀλόγῳ τινὶ τὸ ἀνθρώπειον καὶ ἀνεξετάστῳ
 15 ὑπὸ τοῦ δειμάτος ἐχόμενοι γνώμη ὑπεξήεσαν τῶν
 οἰκημάτων. καὶ αὐτίκα αἱ τε ἀγνυαὶ καὶ οἱ στενωποὶ
 ἐνεπίπλαντο τοῦ ὀμίλου, ὥσπερ οὐχὶ καὶ ἐνταῦθα
 ἐνόν, εἰ οὕτω τύχοι, διαφθαρεῖναι. ξυνεχεῖς γὰρ
 ἀπανταχοῦ αἱ οἰκοδομίαι τῆς πόλεως καὶ ξυνημμένα
 20 ἀλλήλαις, καὶ σπασμαίτατα ἴδοι τις ἂν χωρίον ὑπαι-
 θρον καὶ ἀναπεπταμένον καὶ παντάπασιν ἐλεύθερον
 τοῦ ἐπιπροσθούντος. ὅμως τῷ ἄνω τὰς ὄψεις ἰθύ-
 νειν καὶ τὸν οὐρανὸν ἀμωσγέπως ἐπιθεᾶσθαι, οὕτω
 τε τὸ θεῖον ἰλάσσεσθαι, ταύτῃ γοῦν αὐτοῖς ἡρέμα
 25 ὑποχαλᾶν ἐδόκει τὸ δεδιὸς τῆς ψυχῆς καὶ ταραττό-
 μενον. καίτοι νυφειῶ ὀλίγῳ ὑπερραίνοντο καὶ ὑπὸ
 τοῦ κρύους ἐπιέζοντο· ἀλλ' οὐδ' ὡς ὑπορόφοι
 ἐγγίνοντο, πλὴν εἰ μὴ ὁπόσοι ἐν ἱεροῖς ἔρκεσι κατα-
 φεύγοντες ἐκαλυδοῦντο. γύναια δὲ πολλὰ, μὴ ὅτι
 30 τῶν ἡμελημένων, ἀλλ' ἤδη πον καὶ τῶν ἐντιμοτά-
 των, ξυνηλάτο τοῖς ἀνδράσι καὶ ἀνემίγνυτο, τάξις
 τε ἅπασα καὶ αἰδῶς καὶ ἡ τῶν γερωῶν μεγαλειυχία

καὶ ὃ τι ἐνθένδε ὑπερνεχόν καὶ ἀποκεκρυμένον ἀνε-
 C τετάρακτο ἐν τῷ τότε καὶ ἐπεπάτητο. οἳ τε γὰρ
 δοῦλοι τοὺς κεκτημένους περιεφρόνουσι καὶ τῶν
 ἐπιταγμάτων ἀνηκουσοῦντες ἐς τὰ ἰερά ξυνήεσαν,
 ὑπὸ τοῦ μελζονος νικώμενοι θεούς, οἳ τε ἐλάττονας
 C πρὸς τοὺς ἐν τέλει ἐς ἰσοτιμίαν καθίσταντο, ὡς δὴ
 κοινοῦ ἐπιπεσόντος κινδύνου καὶ ἀπάντων οἰομένων
 οὐκ ἐς μακρὰν ἀπολείσθαι. συχναὶ μὲν οὖν ἐκεῖνης
 τῆς νυκτὸς οἰκίαι καταβέβληνται, καὶ μάλιστα ἐν
 τῷ Ῥηγίῳ, ἐπίνειον δὲ τοῦτο τῆς πόλεως, πολλὰ τε
 10 καὶ ἄπιστα θαύματα ξυνηνέχθη. πῆ μὲν γὰρ αἱ
 ὄροφαί, εἴτε λίθοις εἴτε ξύλοις ἐτύγχανον ἐσκενα-
 σμένοι, διέστησαν ἀπ' ἀλλήλων, ἀρρησάμεναι τὴν
 ξυνέχειαν καὶ διαχανούσαι, ὡς τὸν τε αἴρα καὶ τοὺς
 ἀστέρας καθάπερ ἐν ὑπαίθρῳ χωρίῳ διοραῖσθαι, καὶ
 15 αὐτῆς ἀθρόον ἐς τὴν προτέραν ξυνήεσαν ἀρμονίαν·
 πῆ δὲ κίονες ἐν ὑπερώῳ τινὶ δωματίῳ ἰδρυμένοι
 D ἀνηκοντίζοντο τῇ βίᾳ τοῦ βρασμοῦ καὶ τοὺς ἐχομέ-
 νους οἰκούς ὑπεραλάμενοι ἐπὶ τοὺς πορρωτέρῳ,
 καθάπερ διασφενδονηθέντες, ἐκ τοῦ μετεώρου κατε-
 20 φέροντο καὶ ἅπαντα διεσρήγγνον· πῆ δὲ ἄλλα ἅττα
 φρικωδέστερα ξυνέβαινε, γενόμενα μὲν πολλάκις
 πρότερον καὶ αἰεὶ ἐσόμενα ἔστ' ἂν γῆ τε ἢ καὶ
 φύσεως ἁμαρτήματα, τότε δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον ἅπαντα
 ἅμα ξυνενηνεγμένα. συχνοὶ δὲ ἄνθρωποι τεθνήκασιν
 25 τῶν πολλῶν τε καὶ ἠγνοημένων· τῶν γε μὴν δυνα-
 τῶν καὶ ἐν τῇ ξυγκλήτῳ βουλῇ ἀναγεγραμμένων
 Ἀνατόλιον μόνου διαφθαρεῖν ξυνέβη, ἄνδρα τῆ τε
 τῶν ὑπάτων ἀξία τετιμημένον καὶ πρὸς γε τὸ φρον-
 30 τίδα τίθεσθαι καὶ ἐπιμέλειαν τῶν βασιλέως οἰκῶν τε
 καὶ κτημάτων ἀρχὴν εἰληχότα. κουργάτωρας δὲ τού-
 τος καλοῦσι Ῥωμαῖοι. ἐκεῖνος δὴ οὖν ὁ Ἀνατόλιος

ἐτύγχανε μὲν καθεύθων ἐν τῷ εἰθισμένῳ θαλάμῳ,
 μάγμαρον δὲ τι τῶν πλησιαιτάτα τῆς κλίνης προσπε-
 5 πηγόταν τῇ οἰκοδομίᾳ καὶ εὐπρεπῶς παρατεταμένῳ,
 ὅποια πολλὰ ἐς κόσμου καὶ πολυτελείας ἐπίδειξιν
 κατακολλῶσι τοῖς τοίχοις οἱ πρὸς ταῦτα δὴ τὰ
 περιττὰ καὶ οὐκ ἀναγκαῖα ποικίλματα πέρα τοῦ
 μετροῦ διακεκρυότες, ἐκεῖνο δὴ οὖν τὸ ἄχθος
 ἀπορραγὲν ὑπὸ τοῦ σάλου καὶ ἀφειμένον ἐπιπίπτει
 γε αὐτῷ ἀμφὶ τῇ κεφαλῇ καὶ κατέαξεν ἅπασαν. καὶ
 10 ὁ μὲν ἐς τοσοῦτον μόνου ἀρκέσας ἐπὶ τῇ πληγῇ ἐς
 ὄσον ἀνομιῶσαι βαρὺ τι καὶ ὑποκάριον πάλιν ἐπ'
 αὐτῆς ἔκειτο τῆς εὐνῆς, τῷ θανάτῳ πεπιλημένος.

4. Ἦδη δὲ ἡμέρας ἐπιφανείσης ἀσμενέστατα
 ἐθεῶντο ἀλλήλους ὑπαντιάζοντες οἱ φίλτατοι καὶ B
 15 ξυνήθεις καὶ ξὺν ὀλοφυρμῷ ἐμπλεκόμενοι ἠσπάζοντο
 σφᾶς ὡς ἕκαστοι, ἠδόμενοι τε ἅμα καὶ ἀπιστοῦντες. V. 103
 ἐπεὶ δὲ Ἀνατόλιος νεκρὸς ἐφέρετο καὶ ἐπὶ τὴν ταφὴν
 ἀπεχώρει, τότε δὴ ἔνιοι τοῦ ὀμίλου διεθρύλουν ὡς
 ἄρα ἐνδικιώτατα εἶη ἀνηρημένος, ἄδικός τε ἐς τὰ
 20 μάλιστα γεγονῶς καὶ πολλοὺς πολλὰ ὅσα τῶν οἰκείων
 ἀφρημένος, ὅτι τε αἱ γραπταὶ σανίδες ἐκεῖναι καὶ
 τὰ θάκη τὰ ὑποπόρφυρα ἐς τότε αὐτῷ ἀπετελεύτη-
 σαν, ἃ δὴ πολλὰ τοῖς τῶν εὐδαιμόνων οἰκοῖς θαμὰ
 ἐπέβαλλε, τὴν ἐς βασιλεία εὐνοίαν προῖσχύμενος, καὶ
 25 ταύτη ἅπαντα ἐσφτερίζετο, βιαζόμενος μὲν ἀνέδην C
 καὶ ἀνασρηγνύς τὰ βουλευόμενα τῶν ἀποιχομένων,
 χαίρειν δὲ πολλὰ λέγων τοῖς νόμοις, οἳ δὴ τοὺς
 παῖδας κληρονομεῖν ἐθέλουσι τῆς τῶν φυσάντων
 περιορισίας. τοιαῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς κλήθεσιν ἐπι-
 30 θυρίζετο, καὶ ἐδόκει διαφανῶς ἡ αἰτία τοῦ ξυνε-
 νεχθέντος εὐρησθαι. ἐγὼ δὲ ἀμφὶ ταῦτα λίαν δια-
 πορῶ καὶ οὐκ ἔχω ἀπισχυρίσασθαι ὅτῳ δὴ τρόπῳ

ξυμβαίνει. ἢ γὰρ ἂν εὐκτόν τι χρῆμα ἦν ὁ σεισμὸς
 καὶ πολλοῦ ἄξιος ἐπαίνου, εἰ γε διακρίνειν ἠπίστατο
 τοὺς μοχθηροὺς ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν, καὶ τοὺς μὲν
 ἀνῆρει κακῶς, τοῖς δὲ ἐσπένδετο καὶ ξυνεχώρει.
 καίτοι εἰ καὶ ἄδικον ὡς ἀληθῶς δοίμεν ἐκεῖνον γε-
 γονέναι, ἀλλ' ἦσαν καὶ ἄλλοι ὡς πλείστοι ἀνὰ τὴν
 D πόλιν παραπλήσιοι, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ἀδικώτεροι·
 πλὴν ἀλλ' ὁ μὲν ἀνήραστο ἐξαπίνης, οἱ δὲ ἀπα-
 θεῖς μεμενῆσιν. οὐκουν, οἶμα, δῆλον οὐδὲ ῥά-
 θιον διαγνωσθῆναι ἀνθ' ὅτου μόνος ἐξ ἀπάντων
 Ἄνατόλιος ἀπεβίω· ἐπεὶ καὶ ὁ Πλάτωνος λόγος
 ἀθλίους κατὰ τὸ μᾶλλον εἶναι φησι καὶ κακοδαιμο-
 νίας τοὺς ὅσοι κάκιστα βιοῦντες μὴ ἐνταῦθα δίκας
 ἀποτίσαιεν τῶν ἡμαρτημένων ἢ ὀλέθρου βίασιν ἢ ἄλ-
 λως πως τετιμωρημένοι, ἀλλ' οὕτως ἀπέλθοιεν κα-
 15 θάπερ οἱ στιγματῆται τῶν οἰκετῶν τοῖς ἀδικήμασι
 πεπελιδωμένοι καὶ τὸ μὴ ἐκκεκαθάσθαι ἀποκερ-
 δάναυτες· ὥστε εἰ τοῦτο θετέον, εὐτυχίστερος ἄρα
 ἦν ἐν αὐτοῖς ὁ πεπονθὼς τοῦ σεσωσμένου. ἀλλ'
 ἐκείνην μὲν προσεῖναι τὴν δόξαν ταῖς τῶν ἀνθρώ-
 20 πων ψυχαῖς καὶ ἐμπεπηγέναι ὡς μάλιστα ἐάτεον.
 ἴσως γὰρ ἂν ἐνιοι τῶν πονηρῶν δέει γοῦν τοῦ κακῶς
 ἀπολείσθαι μεταβάλλοιτο ἐπὶ τὰ μέτρια. εὐδῆλον
 δὲ ὡς οὔτε, εἰ περιῆ τις ἐπιπολὴ καὶ ἀδεῶς εὐημε-
 ροίῃ, ἀπόρη τοῦτο ἐς ἀπόδειξιν δικαιοσύνης, οὔτε
 πάντως τὸ τεθνῆναι, εἰ καὶ ὀμότατα, ἔλεγχος ἂν
 εἴη τοῦ πλέον ἀδίκου, ἀλλὰ τὴν ἀληθεστάτην βᾶσα-
 νόν τε καὶ ἀντίδοσιν τῶν ἐνταῦθα βεβιωμένων, ἥτις
 ποτέ ἐστιν, ἐκεῖσε ἐλθόντες εἰσόμεθα. λεγόντων μὲν
 οὖν περὶ τούτων ἄλλοι τυχόν μὲν ταῦτα, τυχόν δὲ
 30 ἕτερα, ὡς πη ἐκάστω ἢ βουλομένῳ· ἐμοὶ δὲ τοῦ προ-
 τέρου λόγου μεταληπτέον.

5. Τότε γὰρ καὶ ἐφεξῆς ἐπὶ πλείστας ἡμέρας
 κίνησις τῆς γῆς ἐγίνετο, βραχυσία μὲν καὶ οὐχ οἷα
 τὴν ἀρχὴν ἐπῆλθε, ἱκανὴ δὲ ὅμως τὰ λειπούμενα
 διακνήσαι· τερατεῖαι τε ἐνεδήμουν εὐθύς καὶ προ-
 10 αγορεύσεις παράλογοι, ὡς αὐτίκα μάλα καὶ τοῦ παν-
 τὸς κόσμου ἀπολουμένου· ἀπατεῶνες γὰρ τινες καὶ
 οἶον θεοπρόποι αὐτόματοι περιφοιτῶντες ἅττα ἂν
 ἐδόκει αὐτοῖς ἐχρησμάδουν, καὶ μᾶλλον ἐτι τοὺς
 πολλοὺς ἐξεδειμάτουν, τῷ ἤδη κατεπηγέσθαι ῥαδίως
 15 ἀναπειθομένους· οὗτοί τε οἱ μαίνεσθαι εἰκὴ καὶ
 δαιμονῶν ὑποκρινόμενοι δεινότερα ἐπεφήμιζον, ὡς
 δὴ ὑπὸ τῶν προσπεφυκότων αὐτοῖς φασμάτων τὰ
 ἐσόμενα δεδιδαγμένοι, καὶ μάλα ἐπὶ τῇ κακοδαιμο-
 νίᾳ μεγαλαυχούντες. ἄλλοι δὲ ἀστέρων φορὰς καὶ
 20 σχήματα ἐκλογιζόμενοι μείζονας ξυμφορὰς καὶ κοι-
 νὴν μονονουχί ἀνατροπὴν τῶν πραγμάτων ἐδήλουν
 καὶ ὑπνῆτιντο. εἰώθε γὰρ ἐν τοῖς δεινοῖς αἰεὶ ὁ
 τῶν τοιούτων ἀνθρώπων ἔσμός ἀναφύεσθαι. ἐφεύ-
 25 γὰρ, οἶμα, καὶ ἀσεβείας φεύγειν γραφὴν τοὺς τὰ
 τοιαῦτα ὄνειροπολοῦντας, καὶ μὴδὲν ὀτιοῦν πλέον
 γνώσεως περὶ τῷ κρείττονι καταλιμπάνοντας. ἀλλὰ
 γὰρ οὐδεὶς ὅστις ἦν ἐν τῷ τότε ὁ μὴ λίαν δεδιῶς
 καὶ ἐκπεπληγμένος. λιταὶ τοιγαροῦν ἐκασταχοῦ καὶ
 30 ὠδαὶ ἱκετήριοι ἤκούοντο, ἀπάντων ἐς τοῦτο ἀγρο-
 μένων· τὰ τε λόγῳ μὲν αἰεὶ ἐπιαινόμενα, ἔργῳ δὲ D
 σπανιώτερον βεβαιούμενα, τότε δὴ προθυμώτατα V. 104
 ἐπράττετο· δίκαιοί τε γὰρ ἀθρόου ἀπεδείκνυτο
 ἅπαντες ἐς τὰ συμβόλαια τὰ πρὸς ἀλλήλους, ὡς καὶ
 35 τοὺς ἄρχοντας τὸ κερδαλέον ἀποβεβληκότας μετὰ
 τῶν νόμων τὰς δίκας ποιέσθαι· τοὺς τε ἄλλως δυ-
 νατοὺς ἐφ' ἑαυτῶν ἡρεμοῦντας ὅσιά τε δοῦν καὶ

ἀπέχεσθαι τῶν αἰσχίστων. ἐνιοὶ δὲ καὶ παντάπασιν
 τὴν διαίταν ἐξαλλάξαντες μονήρη τινὰ καὶ ὄρειον
 ἡσπάζαντο βίον, καὶ τιμὰς καὶ γρήματα καὶ ὅποσα
 ἡδίστα παρ' ἀνθρώποις μεθύντες καὶ ἀνηνάμειοι.
 πολλὰ δὲ καὶ τοῖς ἱεροῖς προσήγετο δῶρα, καὶ νύ-
 κτωρ οἱ κράτιστοι τῶν ἀστῶν περινοστοῦντες τὰς
 λειψόρους ἐδάδῃ τε ἀφθόνῳ καὶ περιβολαίοις ἐφι-
 λοφροῦντο τούτους δὴ τοὺς ἀχρεῖους καὶ οἰκτρο-
 τάτους, ὅποιοι πολλοὶ τὰ σώματα πεπηρωμένοι ἐπὶ
 τοῦ ἐδάφους ἐρρίφεται, τὰ ἀναγκαῖα ἐραυζόμενοι. 10
 ταῦτα δὲ ἅπαντα ἤτῳ τινι χρόνῳ ἀνεμετρεῖτο, ἕως
 ἔναυλον ἔτι τὸ δέος ὑπῆρχεν· ἐπεὶ δὲ λώφησις τις
 καὶ ἀνακαχὴ τοῦ κινδύνου ὑπεφαίνετο, ἀντίκα οἱ
 πλείστοι ἐπενήσαν ἐς τὰ εἰδισμένα. καλοῖτο δὲ
 ἂν ἡ τοιαύτη ὁρμὴ οὐ δικαιοσύνη ὡς ἀληθῶς οὐδὲ 15
 εὐσέβεια στεροῦν τε καὶ ἐνεργός, ὅποια ὑπὸ δόξης
 ὀρθῆς καὶ προθυμίας ἐμβριθεστάτης τῷ λογισμῷ
 Β ἐπέφυκεν ἐντυποῦσθαι, ἀλλὰ μηχανὴ τις ἄτακτος καὶ
 οἷον ἐμπορία σφαλερωτάτη, ἐφ' ᾧ τὸ παρὸν δῆθεν
 ἐκφυγεῖν καὶ παρακρούσασθαι. τῶν μὲν οὖν ἀγα- 20
 θῶν ἔργων οὕτω δὴ τι πρὸς ἀνάγκης ἀπογευόμεθα
 ἔστ' ἂν τὸ δεδιέναι παρῆ.

6. Πάλιν δὲ ἐν τῷ τότε οἱ περὶ τῶν ἀναθυμιά-
 σεων λόγοι ἐλέγοντό τε καὶ ἀντελέγοντο· καὶ ἦν πο-
 λὺς ἀνὰ τοὺς ξυλλόγους ὁ Σταγειρίτης ὀνομαζόμε- 25
 νος, νῦν μὲν ὡς ὀρθότατα εἶη περὶ τούτων φυσιο-
 λογῆσας καὶ διαγνοὺς τὰς αἰτίας, νῦν δὲ ὡς ἥμισυ
 τοῦ ἀληθοῦς ἐστοχασμένος. ἐνιοὶ δὲ τὴν ἐκείνου
 βεβαιοῦν οἰόμενοι δόξαν, ὅτι δὴ πνεῦμα παχὺ καὶ
 καπνώδες ὑπὸ τοὺς σήραγγας τῆς γῆς περιειργόμε- 30
 νον τὰς τοιάσδε ποιεῖται κινήσεις, προντίθεσαν ἐν
 τῷ λόγῳ τοῦτο δὴ τὸ ὑπὸ Ἀνθεμίου πρότερον με-

μηχανημένον. οὗτος γὰρ δὴ ὁ Ἀνθεμῖος, πατὴρ
 μὲν αὐτῷ ὑπῆρχεν αἱ Τραλλεῖς ἢ πόλις, τέχνη δὲ τὰ
 τῶν μηχανοποιῶν εὐρήματα, οἱ δὲ τὴν γραμμικὴν
 θεωρίαν ἐπὶ τὴν ὕλην κατὰγοντες μνημῆτά τινα
 5 καὶ οἷον εἰδῶλα τῶν ὄντων δημιουργοῦσι. γέγονε
 δὲ ἄριστος ἐν αὐτοῖς ἐς τὰ μάλιστα καὶ ἐς ἄκρον
 ἤκων τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης, καθά ποιν καὶ ἐν
 τοῖς καλουμένοις γραμματικοῖς ὁ ἀδελφὸς τούτου
 Μητροδόωρος. καὶ μακαρίσαιμι ἂν ἔγωγε αὐτῶν τὴν
 10 μητέρα, οὕτω ποικίλης παιδείας ἀνάπλεων γονὴν
 ἀποκνήσασαν. τοῦτω τε γὰρ τῷ ἀνδρὶ τέτοκε καὶ
 Ὀλύμπιον, νόμων τε ἀσκήσει καὶ ἀγώνων δικαστι- D
 κῶν ἐμπειρία προσεσχηκότα, καὶ πρὸς γε Διόσκορον
 καὶ Ἀλέξανδρον, ἄμφω ἰατρικῆς δαημονεστάτω.
 15 τούτων δὲ Διόσκορος μὲν ἐν τῇ πατρίδι κατεβίω, τὰ
 ἐκ τῆς τέχνης μάλα εὐστόχως ἐπιδεικνύμενος ἔργα·
 ἄτερος δὲ ἐν τῇ πρεσβυτιδί Ῥώμῃ κατοίκησεν ἐντι-
 μότατα μετακεκλημένος. Ἀνθεμίου δὲ καὶ Μητρο-
 δώρου τὸ κλέος ἅπανταχοῦ περιηγόμενον καὶ ἐς ἀν- 20
 τὸν ἀφίεται τὸν βασιλέα. τοιγάρτοι μετάπειμποι ἐν
 Βυζαντίῳ παραγευόμενοι, καὶ αὐτοῦ τὸν λειπόμενον
 διανύσαντες βίον, μέγιστα ἐκάτερος τῆς ἰδίας ἀρε-
 τῆς γνωρίσματα παρεστήσατο, ὁ μὲν νέους πολλοὺς
 τῶν εὐπατριδῶν ἐκπαίδευσας καὶ τῆς παγκάλης P. 150
 25 ἐκείνης μεταδοὺς διδασκαλίας, ὡς καὶ πόθον ἅπασιν
 τὸ μέρος ἐμβαλεῖν τῆς ἀμφὶ τοὺς λόγους ἐπιμελείας·
 ὁ δὲ θαυμάσια ἤλικα δημιουργήματα κατὰ τε τὴν
 πόλιν καὶ ἄλλοθι πολλαχοῦ τεκτηνόμενος, ἄπερ οἶ-
 30 μαι, εἰ καὶ μηδὲν ὅτιον περὶ αὐτῶν λέγοιτο, πλήν
 ἀποχορήσει οἱ ἐς αἰμίνηστον δόξαν ἔστ' ἂν ἐστήκοι
 καὶ σώζοιτο. ἀλλὰ γὰρ ὅσον ἔνεκα τοῦδε τοῦ ἀνδρός
 ἐπεμνήσθην, ἐκεῖνό μοι καὶ δὴ ἀντίκα λελέξεται.

a. C. 557
Iust.
niani 31

ἀνήρ τις ἐν Βυζαντίῳ Ζήνων ὄνομα, τῷ μὲν τῶν
ἐπιτόρων καταλόγῳ ἀναγεγραμμένος, ἄλλως δὲ δια-
φανῆς καὶ βασιλεὶ γνωριστάτος, κατώκει ἀρχοῦ
του τοῦ Ἀνθεμίου, ὡς δοκεῖν ἑκατέρῳ ἠνώσθαι τῷ
B οἴκῳ καὶ ὑφ' ἐνὶ τέρατι διαμετρεῖσθαι. προσελθόν-
τος δὲ χρόνου ἐξίς αὐτοῖς ἐπέπεσε καὶ δυσκολία ἢ
τοῦ διοπτρεύεσθαι χάρις, τυχὸν οὐ πρότερον εἰδισμέ-
V. 105 νον, ἢ νεωτέρας οἰκοδομίας πέρα τοῦ μετρίου ἐς
ὑψος ἀφθείσης καὶ τῷ φωτὶ λυμαιομένης ἢ ἄλλου
του πέρι, ὅποια πολλὰ τοῖς πλησιαίτατα προσοικουῦσι 10
διαφιλονεικεῖσθαι ἀνάγκη.

7. Τότε δὴ οὖν ὁ Ἀνθέμιος ὑπὸ τοῦ ἐναντίου
ἄτε δικηγόρου καταροητορευόμενος καὶ οὐχ οἷός τε
ὦν τῇ δεινότητι τῶν ῥημάτων ἐκ τῶν ὁμοίων ἀντι-
φέρεσθαι, ὁ δὲ ἐκ τῆς οἰκείας αὐτὸν ἀντελύπησε 15
τέχνης τρόπῳ τοιῶδε. δόμον τινα ὑπερφῶν ὁ Ζή-
νων ἐκέκτητο, εὐρύν τε λίαν καὶ διαπρηπῆ καὶ πε-
C ριστοτάτα πεποικιλμένον, ἐν ᾧ δὴ τὰ πολλὰ ἐμφι-
λοχεῖν εἰώθει καὶ ἐστίαν τοὺς φιλάτους. τούτου
δὲ τὰ πρὸς τῷ ἐδάφει ἐνδαιτήματα τῆς Ἀνθεμίου 20
ἔντα ἐτύγγανε μοῖρας, ὡς τὸ μεταξὺ τέγγος τῷ μὲν
ἐς ὄροφην, τῷ δὲ ἐς βάσιν παρατετάσθαι. ἐνταῦθα
δὴ οὖν λέβητας μεγάλους ὕδατος ἐμπλήσας διακρι-
δὸν ἐστήσε πολλαχοῦ τοῦ δωματίου, ἀνλούς δὲ αὐ-
τοῖς ἐξώθεν σκυτίνους περιβαλὼν, κάτω μὲν εὐρυ- 25
νομένους ὡς ἅπασαν τὴν στεφάνην περιβεβύσθαι,
ἐξῆς δὲ καθάπερ σάλπιγγα ὑποστελλομένους καὶ ἐς
τὸ ἀναλογοῦν τελευτῶντας, ἐνέπηξε ταῖς δοκοῖς καὶ
ταῖς σανίσι τὰ ἀπολήγοντα καὶ ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐνεπε-
D ρόνησεν, ὡς καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς ἀπειλημένον ἄερα 30
ἀφετὸν μὲν ἔχειν τὴν ἄνω φορὰν διὰ τῆς κενότητος
ἀνιόντα καὶ γυμνῇ προσψαύειν τῇ ὄροφῇ κατὰ τὸ

a. C. 557
Iust.
niani 31

παρεῖκον καὶ τῇ βύρσῃ περιεχόμενον, ἤμιστα δὲ ἐς
τὰ ἐκτὸς διαρροεῖν καὶ ὑπεκφέρεσθαι. ταῦτα δὴ οὖν
ἐκ τοῦ ἀφανοῦς καταστησάμενος πῦρ ἐνήκε σφοδρὸν
ὑπὸ τοὺς τῶν λεβήτων πυθμένας καὶ φλόγα ἐξῆψε
5 μεγάλην· αὐτίκα δὲ τρυ ὕδατος διαθερομένου καὶ
ἀνακαχλάζοντος ἀτμὸς ἐπήρτο πολὺς καὶ ἀνεροπι-
ζετο παχύς τε καὶ πεπυκνωμένος· οὐκ ἔχων δὲ ὄπη
διαχυθεῖν ἐπὶ τοὺς ἀνλούς ἀνείρπε, καὶ τῇ στενό-
τητι πιεζόμενος βιαϊότερον ἀνεπέμπετο, ἕως τῇ στέγγῃ P. 151
10 προσπταίων ἐνδεδεχέσθαι ἐδόνησεν ἅπασαν καὶ
διέσεισεν, ὅσον ὑποτρέμειν ἡρέμα καὶ διατετοργέναι
τὰ ξύλα. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Ζήωνα ἐταράττοντο καὶ
ἐδείμαινον, καὶ ἀμφὶ τὴν λεωφόρον ἐξέπιπτον ποτι-
ώμενοι καὶ βοῶντες καὶ τῷ δεινῷ καταπεπληγμένοι,
15 φοιτῶν τε ἐκείνος ἐν τοῖς βασιλείοις ἀνεπυθάνετο
τῶν γνωρίμων ὅπως αὐτοῖς τὰ τοῦ σεισμοῦ κατε-
φάνη καὶ μὴ τι σφᾶς ὅτῳ δὴ οὖν τρόπῳ διεδηλή-
σατο. τῶν δὲ "εὐφήμει" λεγόντων, "ὦ τῶν" καὶ
"ἄπαρ", καὶ "μήποτε γένοιτο", καὶ πρὸς γε νεμε-
20 σῶντων αὐτῷ ὡς δὴ τοιαῦτα φρενκτὰ καὶ ἀπαιδία τε-
ρατευομένῳ, οὐκ εἶχεν ὁ τι καὶ διανοηθεῖν. οὔτε γὰρ
ἀπίσταν ἐαυτῷ οἷός τε ἦν ἐφ' οἷς ἠπίστατο ἀρτίως B
γεγεννημένοις καὶ διαμάχεσθαι κατηδεῖτο. ἐπὶ πολὺ
τοσοῦτοις ἀνδράσι καὶ οὕτω καταμεμφομένοις.
25 8. Τούτω δὴ οὖν πολλῷ τῷ λόγῳ ἐχρῶντο οἱ
τὰς ἀναθυμιάσεις καὶ τὰ λυγνώδη πνεύματα γένε-
σιν τῶν σεισμῶν ἀποκαλοῦντες. "καὶ γὰρ ὁ μηχανο-
ποιός" ἔφασαν "τὴν αἰτίαν διαγνοῦς ὅθεν τὴν
γῆν κινεῖσθαι ξυμβαίνει, παραπλήσια ἔδρασε καὶ τῇ
30 τέχνη τὴν φύσιν ἀπεμμήσατο." καὶ ἔλεγον μὲν τι,
οὐ μέντοι γε ὅσον ᾔοντο. ἐμοὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα πι-
θανὰ μὲν εἶναι δοκεῖ καὶ κομψότερόν πως ἐξευρη-

μένα, οὐπω δὲ ἐναργῆ γνωρίσματα τῶν ὡς ἀληθῶς
 γιγνομένων. οὐ γὰρ ὅτι τὰ κινίδια ταῦτα δήπου τὰ
 C Μελιταῖα ἐπὶ ταῖς στέγαις διέσποντα σείουσι τε αὐ-
 τὰς καὶ ἀνακινούσι, καὶ ταῦτα ἐπὶ βαδίσματι κου-
 φοτάτῳ, ἤδη πον ὁμοιον φήσειεν ἂν τις εἶναι τὸ
 χρῆμα, καὶ τούτῳ καθάπερ ἰκανῶ παραδείγματι
 χρῶτο. ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν παίγνια τῆς μηχανοποιίας,
 οὐ φαῦλα μέντοι οὐδὲ ἀτερεπῆ νομιστέον, τῶν δὲ
 τῆς ὕλης ἀμαρτημάτων ἄλλα ἅττα, εἴπερ ἄρα καὶ
 δεῖ, ζητητέον τὰ αἰτία. ἐπεὶ οὐδὲ τοῦτο μόνον Ἀν- 10
 θέμιος ἐπὶ Ζήνωνι ἐμηχανήσατο, ἀλλ' ἄρα ὅγε κα-
 τήστραφέν γε αὐτοῦ καὶ κατεβρόντησε τὸ δωματίον.
 D δίσκον μὲν γὰρ τινα ἐσόπτρου δίκην ἐσκευασμένον
 καὶ ἡρέμα ὑποκοιλαινόμενον ταῖς τοῦ ἡλίου ἀπτερεί-
 δων ἀκτίσιν ἐνεπίμπλα τῆς αἴγλης· καὶ εἶτα μετά- 15
 γων ἐφ' ἕτερα πολλὴν ἀθρόον αὐτῷ κατηκόντιζε
 λαμπηδόνα, ὡς ἀπάντων ἐφ' οὓς ἂν φέροιτο ἀμ-
 βλύνεσθαι τὰς ὄψεις καὶ σκαρδαμύττειν· συντρίψεις
 V. 106 δὲ τινὰς καὶ ἀντιτυπίας σωματίων ἐπινοῶν βαρνη-
 χοτάτων κτύπους ἀπετέλει σφοδρούς καὶ βροντώδεις 20
 καὶ οἴους ἐκπλήξει τὴν αἰσθησιν, ὡς ἐκείνου μόλις
 γοῦν διαγνόντα ὄθεν ἕκαστα γίνεταί, προκαλινθεῖ-
 σθαι ἀναφανδὸν ἀμφὶ τῷ πόδε τοῦ βασιλέως καὶ
 κατηγορεῖν τοῦ γείτονος, ὡς κακοῦ καὶ ἀδικωτάτου·
 ὥστε ἀμέλει καὶ χάριέν τι ὑπ' ὀργῆς ἐπεφθέγγετο. 25
 ποιητικὰ γὰρ παρῶδει φημάτια καὶ ἀνεβόα ἐπὶ τῆς
 συγκλήτου βουλῆς ὥσπερ εἰρωνευόμενος, ὡς οὐχ
 οἶόν τε αὐτῷ μόνῳ γε ὄντι ἀνθρώπῳ κατὰ ταῦτόν
 P. 152 ἅμα πρὸς τε Δία τὸν ἀστεροπητὴν καὶ εἰρίγδονπον
 καὶ πρὸς γε Ποσειδῶνα τὸν ἐννοσίγαιον διαμάχε- 30
 σθαι. καλὰ μὲν οὖν τῆσδε τῆς τέχνης καὶ αὐτὰ δή-
 που τὰ ἀθύσματα· οὐ μὴν ἀνάγκη τὴν φύσιν ἐπε-

σθαι τοῦτοις καὶ ἐξισοῦσθαι. πλὴν ἄλλ' ἕκαστος
 μὲν ἐξέσθαι καὶ τῶνδε περὶ ὁποίας ἂν καὶ βούλοιο
 γνωμῆς· ἐμοὶ δὲ ἐς τὸν πρότερον λόγον ἐπαντέα.

9. Ἐκείνου μὲν γὰρ τοῦ χειμῶνος ἐν τοῖσδε ἡ
 5 πόλις ἐτύγχανεν οὔσα, καὶ ἅπασιν ἐπὶ πλείστας
 ἡμέρας σείεσθαι πῶς ἐδόκει τὸ ἔδαφος, καὶ ταῦτα
 ἀτρεμοῦν ἤδη καὶ πεπανμένον. ἔναυλον γὰρ ταῖς
 ψυχαῖς ὑπήρχε τὸ πάθος, καὶ ὑποψία ἐνέκειτο ὑπο-
 θολοῦσα τὸ λογιζόμενον. ὁ δὲ βασιλεὺς πολλὰ τῶν
 10 οἰκοδομημάτων τὰ μὲν σαθρὰ καὶ ἀσθενῆ γεγενη-
 μένα, ἕνια δὲ ἤδη καὶ καταπεπτωκότα, ἐπανορθοῦν B
 ἐπειρᾶτο. ἐπεφρόντιστο δὲ οἱ ἐς τὰ μάλιστα ὁ μέ-
 γιστος τοῦ θεοῦ νεός· τοῦτον δὲ πρότερον ἐμνη-
 σθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου σφόδρα περιφανῆ καὶ θαν-
 15 μάσιον ἡλίκον ἐκ βάρθρων αὐτῶν καὶ κρηπίδων
 ἀνεδομήσατο, μεγέθους τε ὑπερβολῆ καὶ σχήμα-
 τος εὐπρεπεῖα καὶ ποικιλία μετάλλων ἐπικοσμήσας·
 ἤρεψε δὲ αὐτὸν ἐκ πλίνθου ὀπτηῆς καὶ τιάνου, πολ-
 λαχοῦ καὶ σιδήρῳ ξυνδήσας, ξύλοις τε ἤμιστα χρη-
 20 σάμενος, ὡς ἂν μηκέτι εὐκολώτατα πυρπολοῖτο.
 Ἀνθέμιος δὲ ἦν οὗτος ἐκεῖνος, οὐ δὴ ἀρτίως ἐπε-
 μνήσθην, ὁ ἕκαστα μηχανησάμενος καὶ δημιουργή-
 σας. τότε δὲ αὐτὸν ὑπὸ τοῦ κλόνου τὸ μεσαιτάτον
 μέρος τῆς ὀροφῆς καὶ ἅπαντα ὑπερβάλλον ἀποβεβλη- C
 25 κότα ἐπεσκεύασέ τε αὐτίς ὁ βασιλεὺς βεβαιότερον
 καὶ ἐπὶ μείζον ὕψος ἐξῆρε· καίτοι Ἀνθέμιος μὲν
 ἐκ πλείστου ἐτεθνήκει, Ἰσίδωρος δὲ ὁ νέος καὶ οἱ
 ἄλλοι μηχανοποιοὶ τὸ πρότερον ἐν ἑαυτοῖς ἀναθεω-
 ρήσαντες σχῆμα καὶ τῷ σωζομένῳ τὸ πεπονθός
 30 ὁποῖόν τε ἦν καὶ ἐς ὃ τι δήπου ἡμάρτητο ἐπιφρασά-
 μενοι, τὴν μὲν ἑώραν τε καὶ ἐσπερίαν ἀψίδα οὕτω
 μένειν κατὰ χώραν ἐφήμαν· τῆς δὲ ἀρκτέας τε καὶ

νοτίας τὴν ἐπὶ τοῦ κυρτώματος οἰκοδομίαν πρὸς τὰ
 ἔνδον παρατείναντες καὶ εὐρύτεραν ἡρέμα ποιησά-
 μνοι ὡς μᾶλλον ἀρμοδιώτατα ταῖς ἄλλαις ξυννε-
 D νευκέναι καὶ ὁμολογεῖν τὴν ἰσόπλευρον ἀρμονίαν,
 περιστεῖλαι ταύτῃ δεδύνηται τὴν τοῦ κενώματος
 ἀμετρίαν καὶ ὑποκλέψαι βραχὺ τὴν ἐκτάσεως μέ-
 ρος, ὅποσον ἑτερόμηκες ἀπατελεῖτο σχῆμα, οὕτω τε
 ἐπ' αὐτῶν ἠδρασαν πάλιν τὸν ἐν μέσῳ ὑπερανέ-
 χοντα, εἴτε κύκλον εἴτε ἡμισφαίριον εἴτε ὄτω δὴ οὖν
 οὐνόματι παρ' αὐτοῖς ἐπικεκλημένον. καὶ γέγονεν 10
 ἐντεῦθεν εἰκότως ἰθύτερος μὲν καὶ εὐεπίστροφος
 καὶ πανταχόθεν τῇ γραμμῇ ἐξισάζων, στενωτέρος δὲ
 καὶ ὄξυτενής καὶ οἶος οὐχ οὕτω λίαν ἐκπλήττειν
 τοὺς θεωμένους ὡς πάλαι, πολλῶ δὲ ὅμως πλεον ἐν
 τῷ ἀσφαλεῖ βεβηκέναι. ὧν μὲν οὖν ἔδει ἐν ξυγ- 15
 P. 153 γραφῇ τοῦ νεῶ περὶ ἐπιμνησθῆναι καὶ ἐφ' ἃ ἡ τοῦ
 λόγου φορὰ ἵκετο ἀκολουθῶς περιεγομένη, ταῦτα
 ἐμοιγε ἀποχρώντως ἐκδεδιήγηται. ἐγκωμιάζειν γὰρ
 ἕκαστα τῶν τοῦδε θαυμάτων καὶ ἐπιδεικνύειν τῷ
 λόγῳ περιττὸν ἂν εἴη καὶ οὐ τοῦ παρόντος ἰδίου 20
 ἔργον. εἰ δέ τις ἐθέλοι πόρρω που τυχόν τῆς πό-
 λεως ἀπωκισμένος ἔπειτα γινώσκειν σαφῶς ἅπαντα,
 καθάπερ παρῶν καὶ θεώμενος, ἀναλεγέσθω τὰ Παν-
 λῶ τοῦ Κύρου τοῦ Φλώρον ἐν ἑξαμέτροις πεπονη-
 μένα, ὅς δὴ τὰ πρῶτα τελῶν ἐν τοῖς ἀμφὶ τὸν βα- 25
 σιλέα σιγῆς ἐπιστάταις, γένους τε κοσμοῦμενος δόξῃ
 V. 107 καὶ πλοῦτον ἄφθονον ἐκ προγόνων διαδεξάμενος,
 ὅμως παιδεία γε αὐτῷ καὶ λόγων ἄσκησις διεσπού-
 दाστο, καὶ ἐπὶ τοῖσδε μᾶλλον ἠῦχει καὶ ἐσεμνύνετο.
 καὶ τοίνυν πεποιήται οἱ καὶ ἄλλα ὡς πλείστα ποιή- 30
 B ματα μνήμης τε ἄξια καὶ ἐπαίνου, δοκεῖ δέ μοι τὰ
 ἐπὶ τῷ νεῷ εἰρημέναι μείζονός τε πόνου καὶ ἐπιστή-

μης ἀνάπλεα καθεστάναι, ὅσῳ καὶ ἡ ὑπόθεσις θαυ-
 μασιωτέρα. εὐρήσεις γὰρ ἂν ἐν αὐτοῖς τὴν ὄλην
 τῆς θέσεως εὐκοσμίαν, καὶ τὰς τῶν μετάλλων φύ-
 σεῖς λεπτότατα κατεξηρασμένας, τῶν τε προτεμενι-
 5 σμάτων τὸ εὐπρεπὲς ἅμα καὶ ἀναγκαῖον, μεγέθη τε
 καὶ ὑψώματα καὶ ὅσα ἰθύγραμμα σχήματα καὶ ὅσα
 κυκλικὰ καὶ ὅσα ἐκκερμη καὶ προτεταμένα. γνώσης
 δὲ ἂν ἐκ τῶν ἐπῶν καὶ ὅπως ἀργύρῳ τε καὶ χρυσῷ
 τὸ ἱερώτερον χρῶρον καὶ τοῖς ἀπορρήτοις ἀποκεκρι-
 10 μένον πολυτελέστατα καταπεποίκιλται, καὶ εἰ τι ἄλλο
 πρόσεστι μέγα ἢ ἐλάχιστον γνώρισμα, οὐ μείον ἢ οἱ C
 θαμὰ ἐν αὐτῷ περιπάτους ποιούμενοι καὶ ἅπαντα
 διασκοποῦντες. ἀλλὰ γὰρ ἦδε μὲν ἡ δευτέρα τοῦ
 νεῶ ἐπισκευὴ καὶ ἀνόρθωσις ὀλίγῳ ὕστερον χρόνῳ
 15 ἀπελοργασται καὶ ξυντετελέσθη.

10. Ἐκεῖνον δὲ τοῦ ἔτους ἅμα ἦρι ἀρχομένης ἡ
 λοιμώδης νόσος ἀνθις τῇ πόλει ἐνέπεσε καὶ μυρία
 διέφθειρε πλήθη, λήξασα μὲν ἐς τὸ παντελὲς οὐδ'
 ὀπωστιοῦν, ἐξ οὗ δὴ τὴν ἀρχὴν, φημι δὴ κατὰ τὸ
 20 πέμπτον ἔτος τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας, ἐν τῇ καθ'
 ἡμᾶς ἐσήρρησεν οἰκουμένη. μεταβᾶσα δὲ πολλάκις
 μεταξὺ ἄλλοτε ἄλλοθι καὶ τόπον ἐκ τόπου λυμνη-
 μένη, καὶ ταύτῃ τοῖς λειπομένοις ἀνακωχῆς τινος D
 μεταδοῦσα, τότε δὴ οὖν πάλιν ἐς τὸ Βυζάντιον ἐπα-
 25 νῆκεν, ὥσπερ, οἶμαι, τὸ πρότερον ἐξηπατημένη, καὶ
 θάπτον δῆπον τοῦ δέοντος ἐνθένδε ἀπαλλαγεῖσα.
 ἔθνησκον τοιγαροῦν πολλοὶ ἑξαπιναίως καθάπερ
 ἀποπληξία ἰσχυρᾶ ἀτοχοὶ γεγεννημένοι· οἱ δὲ γε
 πλείστον διαρκοῦντες μόλις πεμπατοὶ ἀπώλλυντο.
 30 ἡ δὲ τῆς νόσου ἰδέα παραπλησία τῇ πρεσβυτέρῳ
 ἐτύγχανεν οὕσα. πυρροὶ γὰρ ἐπὶ βουβῶσιν ἀνή-
 πτοντο συνεχεῖς καὶ οὐκ ἐφήμεροι οὐδὲ μετρίως

298, 13—299, 10 N.
 α. C. 558
 Justi-
 niani 32
 γούν ὑποχαλῶντες, μόνη δὲ τῇ τελευτῇ τοῦ ἀλόντος
 ἀποπανόμενοι. ἐμοὶ δὲ μήτε θέρμης ἡγησαμένης
 μήτε ἄλλου ἀλγήματος, ἀλλὰ θρωόντες ἐτι τὰ εἰδι-
 P. 154 σμένα οἴκοι τε καὶ ἀνὰ τὰς λεωφόρους οὕτω παρα-
 σχὸν κατέπιπτον καὶ ἀθρόον ἄπνοι ἐρίγοντο, ὥσπερ
 τὸν θάνατον σχεδιάσαντες· καὶ ἅπανα μὲν ἡλικία
 χυδὴν ἐφθείρετο, μάλιστα δὲ τὸ ἀκμάζον τε καὶ ἡβή-
 σκου, καὶ ἐν τούτῳ πλέον οἱ ἄρρηνες· τὸ γὰρ δὴ
 θῆλυ οὐ μᾶλα ὅμοια ἐπασχε. τὰ μὲν οὖν παλαιάτα
 τῶν Αἰγυπτίων λόγια καὶ οἱ παρὰ Πέρσαις ἐτι τῆς
 10 τῶν μετεώρων κινήσεως δαημονέστατοι χρόνων τι-
 μῶν περιόδους ἐν τῷ ἀπείρῳ αἰῶνι ξυμφέρεσθαι λέ-
 γουσι, νῦν μὲν ἀγαθὰς καὶ εὐδαίμονας, νῦν δὲ
 μοχθηρὰς καὶ ἀποφράδας, εἶναι τε τὴν παρούσαν
 περιφορὰν ἐκ τῶν κακίστων ἐκείνων καὶ ἀπαισίων· 15
 ἐντεῦθεν τοιγαροῦν πολέμους τε ἀπανταχοῦ ξυνι-
 B σταςθαι καὶ στάσεις ταῖς πόλεσι καὶ τὰ λοιμώδη
 πάθη μόνιμά τε εἶναι καὶ ξυνημμένα. ἕτεροι δὲ ὄρ-
 γῆν τοῦ κρείττουτος αἰτίαν εἶναι φασὶ τῆς φθορᾶς,
 μειουσαν ἀξίως τὰ τοῦ ἀνθρωπείου γένους ἀδική- 20
 ματα καὶ τὸ πλῆθος ὑποτεμνομένην. ἐμοὶ δὲ διαι-
 τῶν ἑκατέρω δόξῃ καὶ ἀποφαίνεσθαι τὴν ἀληθεστά-
 την οὐκ ἐγχειρητέα, τυχὸν μὲν οὐδὲ ἐπισταμένῳ,
 τυχὸν δέ, εἰ καὶ εἰδείην, ἀλλ' οὐκ ἀναγκαῖον τοῦτο
 γε εἶναι δοκοῦν οὐδὲ τῷ παρόντι λόγῳ προσῆκον· 25
 μόνου γάρ μοι τοῦ ξυμβεβηκότος εἰ καὶ διὰ βραχέων
 ἐπιμνησθέντι ὁ τῆς ἱστορίας ἐκτεθεράπεται νόμος.

11. Τούτων δὲ οὕτω ξυνεγεχθέντων ἐπεγένετο
 C καὶ ἄλλα ἅττα τῇ πόλει κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ, τυ-
 ραχῆς τε καὶ θορύβου ἀνάμειστα καὶ οὐχ ἦττον τῶν 30
 ἐρημένων ἀνιαρότατα. ὅποια δὲ ταῦτά ἐστιν αὐ-
 τῆκα ἐρῶ, βραχύ τι πρότερον διεξελεθῶν τῶν ἀρχαιο-

299, 19—301, 2 N.
 α. C. 558
 Justi-
 niani 32
 τέρων. οἱ Οὐννοι τὸ γένος τὸ μὲν παλαιὸν κατὰ
 κουν τῆς Μαιώτιδος λίμνης τὰ πρὸς ἀπηλιώτην
 ἄνεμον, καὶ ἦσαν τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ ἀρκτικώ-
 5 τεροι, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα βάσβαρα ἔθνη, ὅποια
 ἐντὸς Ἰμαίων ὄρους ἀνὰ τὴν Ἀσίαν ἐτύγγενον ἰδρῶν· V. 108
 μένα. οὗτοι δὲ ἅπαντες κοινῇ μὲν Σκύθαι καὶ Οὐν-
 νοὶ ἐπωνομάζοντο· ἰδίᾳ δὲ κατὰ γένη, τὸ μὲν τι
 αὐτῶν Κοτρίγουροι, τὸ δὲ Οὐτίγουροι, ἄλλοι δὲ
 Οὐλίξουροι, καὶ ἄλλοι Βουρούγουνδοι, καὶ ἄλλοι
 10 ὡς ἂν αὐτοῖς πάτριόν τε ἦν καὶ εἰθισμένον. γε- D
 νεαῖς δὲ πολλαῖς ὕστερον διέβησαν ἐς τὴν Εὐρώ-
 πην, εἴτε ὡς ἀληθῶς ἐλάφου τινὸς κατὰ τοῦτο
 δὴ τὸ θρωλούμενον τὰ πρῶτα ἡγησαμένης εἴτε
 καὶ ἄλλοῖα χρησάμενοι τύχῃ, καὶ τὴν ἐκροήν τῆς
 15 λίμνης τὴν ἐς τὸν Εὐξεινον Πόντον φερομένην,
 ἄπορον τέως δοκοῦσαν, τότε δὴ ὅτω οὖν τρῶπῳ δια-
 περαιωθέντες, ἀλώμενοι δὲ ὅμως ἀνὰ τὴν ὀθνεῖαν,
 πλείστα ὅσα τὸ ἰθαγενὲς ἐλυμήναντο, ἀπροσδόκητα
 προσπεσόντες, ὡς καὶ τοὺς προτέρους οἰκήτορας
 20 ἀπελάσαντες αὐτοὶ τὴν ἐκείνων κατέχειν. ἤμελλον
 δὲ ἄρα οὐκ ἐπὶ μακρότατον διαμένειν, ἀλλὰ πρόρρι-
 ζοι τὸ λεγόμενον ἀπολεῖσθαι. αὐτίκα γοῦν Οὐλί-
 ξουροὶ τε καὶ Βουρούγουνδοι μέχρι μὲν Λέοντος τοῦ P. 155
 αὐτοκράτορος καὶ τῶν ἐν τῷ τότε Ῥωμαίων γνῶρι-
 25 μοὶ τε ὑπῆρχον καὶ ἄλκιμοι εἶναι ἐδόκουν· ἡμεῖς δὲ
 οἱ νῦν οὔτε ἴσμεν αὐτούς, οὔτε, οἶμαι, εἰσόμεθα,
 τυχὸν μὲν διαφθαρέντας, τυχὸν δὲ ὡς πορρωτάτω
 μεταναστάντας. ἐκείνου γε μὴν τοῦ ἔτους, ἐν ᾧ δὴ
 ἐφην τὴν λοιμώδη νόσον τῇ πόλει ἐνσκήψαι, τὰ
 30 λοιπὰ τῶν Οὐννων γένη ἐσώζετο, καὶ ἦσαν ἐτι ὀνο-
 μαστότατα. κατιόντες δὲ ὅμως οἱ Οὐννοι ἐς τὰ πρὸς
 νότον ἄνεμον, οὐ πόρρω τῆς ὄχθης τοῦ Ἰστροῦ πο-

a. C. 558
Institi-
niana 32

ταμοῦ ἠύλιζοντο, ἠνίκα ἦν αὐτοῖς βουλομένοις. τότε δὴ οὖν τοῦ χειμῶνος ἐπιλαβομένου, τὰ μὲν ῥεῖθρα τοῦδε τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὸ εἰσθὸς ὑπὸ τοῦ κρούου ἐπήγγυτο ἐς βάθος, καὶ ἦσαν ἤδη σκληρὰ καὶ βάσιμα καὶ ἱσπήλατα. Ζαβεργάν δὲ ὁ τῶν Κοτριγούρων Οὐννωῦ ἡγεμῶν ξὺν πλείστοις ὄσοις ἱσπότηαις ἐπιδραμῶν καθάπερ χέρσον τὰς δύναις, ἐς τὴν Ῥωμαίων ἐπικράτειαν εὐκολώτατα διαβαίνει· ἐρημὰ τε εὐρῶν τὰ ἐκείνη χωρία, καὶ μηδεὸς αὐτῷ κωλύματος γιγνομένου ἀνὰ τὰ πρόσω πορευομένου, αὐτίκα ὄγε Μυσίαν τε καὶ Σκυθίαν παραμεινόμενος τῇ Θράκῃ προσέβαλεν. ἐνταῦθα δὲ διελὼν τὸν οἰκείου στρατὸν ἀπόμοιραν μὲν τινα ἐστειλεν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καταδραμονόμενος τὰ ἀφύλακτα τῶν τῆδε χωρίων καὶ λεηλατήσοντας, ἑτέρους δὲ ἐς τὴν Χερρόνησον τὴν Θρακίαν.

12. Τῆσδε δὲ τῆς Χερρόνησου τὰ μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον νενεγκότα καὶ εὐρόνοτον ἄνεμον καὶ μέχρι τοῦ μεσημβρινοῦ κέντρον τῷ Ἑλλησπόντῳ παρατείνεται. περιρρεῖ γὰρ σχεδὸν τι ἅπασαν, καὶ ταῖς καμπαῖς τῶν ἠόνων ξυμπεριάγεται βραχεῖ τι μέρει τῆς ἠπείρου, καὶ μόνοις τετραράκοντά που σταδίοις εἰσγόμενος τοῦ νησον αὐτὴν ἀπεργάσασθαι. ἐν τούτῳ δὲ τῷ ἰσθμῷ τεῖχος ἐκταδὸν ἴδρυνται ξυνεχὲς ἐφ' ἐκείτῃρα θαλάττῃ προβεβλημένον· πόλεις τε ἐνδοθεν αὐτῷ προσπεπηγυῖαι τυγχάνουσιν Ἀφροδισιάς τε καὶ Θῆσκος καὶ Κίβηρις. τούτων δὲ ὡς ἀπωστάτω ἀμφ' αὐτὸν δήπου τὸν πορθμὸν καὶ τοὺς παρακτίους ἀγκῶνας Σηστός γέ ἐστι πόλις ἢ περιλάλητος τῇ ποιήσει καὶ ὀνομαστοτάτῃ, οὐκ ἄλλον του ἔνεκα, οἶμαι, ἢ μόνον ἐπὶ τῷ λύχνῳ τῆς Ἡροῦς ἐκείνης τῆς Σηστίδος καὶ τῷ Λεάνδρου ἐρωτι καὶ

a. C. 558
Institi-
niana 32

θανάτῳ. οὐ πόρρω δὲ αὐτῆς καὶ ἕτερόν τι κεῖται πολίχνιον, ἐλάχιστον μὲν καὶ ἀκαλλές, καὶ οὐδὲν ὀτιοῦν ἐπέραστον ἔχον. Καλλίπολις δὲ ὅμως ἐπονομαζόμενον· τὰς γε μὴν περιοικίδας κοσμοῦσαν ἀγροί τε καὶ ἐπίνεια καὶ δένδρων ποικίλων ἐσμός καὶ ῥεῖθρων ποτίμων, γῆ τε εὐαρόδης ἄγαν καὶ κάσπιμος κὰν τοῖς ἀναγκαίοις διαρκεστάτῃ. τούτῳτα ἄρα πολίσματα καὶ χώραν ὡς πλείστην ἐνδον ἐναπολαμβάνει τὸ ἔρημα, ὡς μὴ πολεμίοις εὐέφοδα εἶναι. τότε δὴ οὖν ὁ Ζαβεργάν εὐαχούμενος τῶν ἐλπίδων διενοεῖτο καθ' αὐτὸν ὡς, εἰ γε τὸ τεῖχος καθέλοι καὶ τοῖς ἐνδον ὀμιλήσει χωρίοις, δυνήσεται θάττον καὶ τῆς θαλάττης κρατῆσαι· ἐντεῦθεν τε ἀνειροπόλει νεῶν αὐτῷ παρέσεσθαι πλῆθος καὶ ὅτι διαβήσεται κατὰ τὴν Ἀσίαν, τὸν μεταξὺ πόρον στενώτατον ὄντα καὶ οὐ μάλα τραχεῖ κύματι χαραττόμενον εὐκολώτατα διαπλεύσας, καὶ ὡς εὐθὺς τὴν Ἄβυδον λυμάνειται καὶ τὸ ἐν αὐτῇ πορθήσει δεκατευτήριον. τοῖς δὴ οὖν μάτην τοῖς βουλευμασιν ἐξηρεθισμένος ἔστειλε δύναμιν ἀνὰ τὴν Χερρόνησον, ὀπόσῃ ἀποχρήσειν ἐς τόδε τὸ ἔργον ἠγείτο· αὐτὸς δὲ ξὺν ἑπτακισχιλίοις ἱσπότηαις ἰθὺς τῆς Κωνσταντίνου πόλεως πορευόμενος τοὺς τε ἀγροὺς ἐδήου καὶ τῶν πολισμάτων ἐπειρᾶτο καὶ ἅπαντα ἐκίνει χύδην καὶ ξυνετάραττεν. αἰτία δὲ ἦν τῆς ἐφόδου τῷ μὲν ἀληθεστάτῳ λόγῳ ἀδικία βαρβαρική καὶ πλεονεξίας ἐπιθυμία, σκῆψιν δὲ ὅμως τινὰ καὶ προζάλυμμα ἐποιεῖτο τὴν πρὸς τοὺς Οὐτιγούρους δυσμένειαν· Σάνδιλχος γάρ τις ὄνομα Οὐννος ἀνὴρ ἠγείτο μὲν ἐκείνου τοῦ γένους, εὐνους δὲ ἐς τὰ μάλιστα καὶ ἔνσπονδος ὑπῆρχεν Ῥωμαίοις. τοιγάροιο βασιλεὺς ἔστεργε τε αὐτὸν καὶ ἐγέραιρε καὶ δώροισι θαμὰ ἐφι-

λοφρονεῖτο. οἱ δὲ Κοτρίγουροι ἄτε δὴ οὐ τῶν ὁμοίων
 μετέχοντες, ἀλλὰ παντάπασι περιπεφρονημένοι καὶ
 περιφανῶς προηλακίζόμενοι, τήνδε ποιείσθαι τὴν
 C ἐστρατείαν φήθησαν χρῆναι, ὡς ἂν καὶ αὐτοὶ δῆ-
 θεν φοβεροὶ τε καὶ λόγον ἄξιοι ἀποδειχθεῖεν καὶ
 οἰοὶ μὴ ἐφιέναι τῷ ἀτιμάζοντι.

13. Καὶ τοίνυν, οὐδὲν γὰρ ὀτιῶν αὐτοῖς ἀντί-
 παλον ἐμποδῶν εἰστήκει οὐδὲ ὑψητῆαζε, κατέτρεχον
 ἀφειδῶς καὶ ἐλεηλάτουν τὴν χώραν, λείαν τε ἄφθο-
 νον περιβαλλόμενοι καὶ αἰχμαλώτων ἀθροίζοντες 10
 πλήθη· ἐν τοῖς καὶ γυναῖκα πολλὰ τῶν εὐγεγονότων
 καὶ σώφρονα δαιταν ἤρημένων ὠμότατα ἤγοντο,
 καὶ ξυφορὰν πασῶν μείζονα ἐδυτύχουν, ἐς ἀκο-
 λασίας ἀμετρίαν ὑπηρετεῖν ἀναγκαζόμενα· ἔνια δὲ
 καὶ ἀπειρηκῆναι ἤδη ἐκ παίδων γάμοις τε καὶ φιλο- 15
 κοσμῖα καὶ ταύτῃ δὴ τῇ περὶ τὸν βίον ἀναστροφῇ
 D καὶ ὁμιλίᾳ ἐν ἀποκεκριμένῳ τιμῇ καὶ τῇ πρὸς τὸ
 θεῖον ἰκετεία προσήκοντι ὑπεκρύπτοντο δωματίῳ,
 τὸ ἀμιγρές τε καὶ ἐλεύθερον καὶ παντάπασιν ἀκονώ-
 νητον τῆς μετ' ἀνδρῶν ξυνουσίας περὶ πλείστου 20
 ποιούμεναι καὶ μόνῳ τῷ ἡρεμεῖν ἀνειμέναι. οἱ δὲ
 καὶ ἐς ταύτας ἐξύβριζον ἀφαιρούμενοι τοῦ ἱεροῦ
 παρθενῶνος καὶ ἀπρεπῶς αὐταῖς πρὸς βίαν ξυγκα-
 λινδούμενοι· ἄλλαι δὲ πολλαὶ τῶν ἄρρεσιν ἐς ταὐτὸ
 ἰέναι οὐκ ἀνηγαμένων, κύουσαι ἐν τῷ τότε οὕτω 25
 παρασχὸν ἐλλκοντο, καὶ εἴτα, ἐπειδὴ παρῆν ἡ τοῦ
 τόκου ἀνάγκη, οὕτω δὴ τι ἐν μέσῃ τῇ πορείᾳ ἐμφα-
 νέστατα ἔτικτον, οὔτε τὰ αἰσχυντηλὰ τῶν ὠδίνων
 ἐπικαλύπτειν δυνάμεναι οὔτε περιστείλαι, ὡς θέμις,
 P. 157 καὶ ἀνελεῖσθαι τὰ βρέφη· ἀλλ' αἱ μὲν καὶ ὡς ἐσύ- 30
 ροντο, μηδὲ ἀλγῆσαι αὐταῖς, εἰ οἷόν τε φάναι, ξυγ-
 κωρημένον, τὰ δὲ δεύλαια ἐκεῖνα ἐπ' ἐρημίας ἐλεί-

πετο κυσί τε καὶ οἰωνοῖς σπαραττόμενα, ὥσπερ τοῦδε
 ἔνεκα μόνου ἐς φῶς προαχθέντα καὶ μάτην τοῦ φύ-
 ναι ἀπογενεσάμενα, ἐς τοῦτο γὰρ τύχης τὰ Ῥωμαίων
 πράγματα ἠηλάκει ὡς ἐν αὐτῇ δῆπον τῇ περιουκίδι
 5 τῆς βασιλίδος πόλεως τοιαῦτα δεινὰ πάσχειν ὑπὸ
 βαρβάρων σφόδρα ὀλίγων. τοῖς δὲ οὐ μέχρι τούτων
 ἐτελεύτα τὸ θράσος, ἀλλ' ὁδῶ ἴοντες εἰσω τῶν μα-
 κρῶν ὀνομαζομένων τειχῶν ῥαδίως παρῆλθον καὶ
 τοῖς ἐνδον φρουροῖς ἐπέλαζον. πολλαχοῦ γὰρ ὑπὸ
 10 χρόνου καὶ ἀτημελείας ἐπεπτώκει καὶ διελέλυτο ἡ
 τοῦ μερίστου ἐρύματος οἰκοδομία· ἔνια δὲ μέρη καὶ
 αὐτοὶ καταβεβλήκασιν ἀθεῶς οὕτω καὶ ἀταλαιπώ-
 ρως, ὥσπερ οἰκίας καταστρεφόμενοι. καὶ οὐδὲν ἦν
 τὸ ἀπειργον τῷ μῆτε φρουρῶν στρατιωτικὴν ἐνθάδε
 15 ἰδρῶσθαι μῆτε ἀμυντήρια μηχανήματα καὶ τοὺς
 ταῦτα κινεῖν ἐπισταμένους, ἀλλὰ μῆτε κυνῶν ὑλα-
 κῆν ἀκούεσθαι, εἰ μὴ λίαν καταγέλαστον εἰπεῖν, ὡς
 γοῦν ἐν συφεῶσι καὶ μάνδραις. τὰ γὰρ τῶν Ῥω-
 μαίων στρατεύματα οὐ τοσαῦτα διαμεμενηκότα ὅποσα
 20 τὴν ἀρχὴν ὑπὸ τῶν πάλαι βασιλέων ἐξεύρηται, ἐς
 ἐλαχίστην δὲ τινα μοῖραν περιελθόντα, οὐκέτι τῷ
 μεγέθει τῆς πολιτείας ἐξήρκουν. δέου γὰρ ἐς πέντε C
 καὶ τετταράκοντα καὶ ἑξακοσίας χιλιάδας μαχιμῶν
 ἀνδρῶν τὴν ἔλην ἀγείρεσθαι δύναμιν, μόλις ἐν τῷ
 25 τότε ἐς πενήκοντα καὶ ἑκατὸν περιειστήκει. καὶ
 τούτων αἱ μὲν ἐν Ἰταλίᾳ ἐτετάχατο, αἱ δὲ κατὰ τὴν
 Αἰβύην, ἕτεραι δὲ ἐν Ἰσπανίᾳ, καὶ ἄλλαι περὶ τοὺς V. 110
 Κόλχους καὶ ἄλλαι κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρου καὶ Θήβην
 τὴν Αἰγυπτίαν. ἐκάθητο δὲ ὀλίγοι καὶ πρὸς τὰ
 30 ἑῶα τῶν Περσῶν ὄρια· οὐ γὰρ δῆπον ἔδει ἐκεῖσε
 πλειόνων διὰ τὰς σπουδὰς καὶ τὸ βέβαιον τῆς ἐκε-
 χειρίας. ὧδέ πως ἄρα ἐς βραχυτάτον μέρος περιέ-

σταλτο τὰ πλήθη καὶ ὑπετέμητο τῇ τῶν κρατούντων ὀλιγωρία.

D

14. Ὁ γὰρ βασιλεὺς ἐπειδὴ πρότερον Ἰταλίαν ξύμπασαν ἐχειρώσατο καὶ Λιβύην καὶ τοὺς μεγίστους ἐκείνους πολέμους διήνυσε, καὶ πρῶτος ὡς εἰπεῖν ἐν τοῖς κατὰ τὸ Βυζάντιον βεβασιλευκόσι Ῥωμαίων αὐτοκράτῳ ὀνόματι τε καὶ πράγματι ἀπεδέδεικτο· ἐπειδὴ οὖν αὐτῷ ταῦτά τε καὶ ἄλλα ὅμοια τούτοις νεάζουσι ἔτι καὶ ἐρωμένῳ ἐξείργαστο, τότε δὴ ἀμφὶ τὴν ἐσχάτην τοῦ βίου πορείαν, ἥδη γὰρ καὶ ἐγγεγ-¹⁰ράκει, ἀπειρηκέναι τοῖς πόνοις ἰδοῦκε, καὶ μᾶλλον τι αὐτὸν ἥρεσκε ξυγκρούειν ἐν σφίσι τοὺς πολεμίους, δάσους τε αὐτούς, εἴ πη δεήσοι, καταθωπεύειν, καὶ ταύτη ἀμωσγέπως ἀποκρούεσθαι, ἢ ἐφ' ἑαυτῷ πε-¹⁵ποιθέναι καὶ μέχρι παντός διακινδυνεύειν. τοιγάρτοι καὶ περιεώρα τὰς τάξεις διαφθειρομένας, ὡς δὴ τὸ^{P. 158} λοιπὸν ἦκιστα γε αὐτῶν προσδεησόμενος. καὶ τοίνυν ταύτης ἐπιλαβόμενοι τῆς φρονιμίας οἱ τὴν δευτέραν ἀρχὴν τῶν σκήπτρων διέποντες, οἷς δὴ φορολογεῖν τὴν ὑπήκοον καὶ εἶτα διανέμειν τοῖς στρατεύμασι τὰ ἐπιτήδεια ἐκπεφρόντισται, οὗτοι δὴ τὰ μὲν περιφανῶς ἀπεστέρουσαν, τὰ δὲ καὶ πολλῷ ὕστερον ἢ ὀπη-²⁰νίκα ἐχρῆν ἀπεδίδοσαν· δοθέντος δὲ ὅμως ὀψὲ γοῦν τοῦ ὀφλήματος, εὐθύς οἱ τὴν πανοῦργον ταύτην καὶ δημῶδη λογιστικὴν ἠσκημένοι ἐφίσταντο τοῖς κατα-²⁵λόγοις καὶ ἀνεκαλοῦντο τὰ πεπορισμένα. τοῦτο γὰρ αὐτοῖς γέρας τε ὑπήρχε καὶ ἀξίωμα, τὸ τοῖς στρατιώταις ἐγκλήματα ἐπάγειν ἄλλοτε ἄλλα καὶ τῆς ἐδώ-³⁰δης αὐτοὺς ἀφαιρεῖσθαι· καὶ καθάπερ ἐν παλιγορία ὑδάτων αὐτὸ δῆπον τὸ μέτρον τῆς παρασχεθείσης τοῖς τάγμασι δασμοφορίας οὐκ οἶδα ὄντινα τρόπον ἐς τοῦμπυλιν μετωχετεύετο καὶ ἐπανήει ὄθεν ἐρρῆ·

καὶ οὕτω μὲν τὸ ὑπερμαχοῦν καὶ παραταττόμενον^{A. C. 556} κατημέλητο καὶ τροφῆς ἀπορία πιεζόμενοι κατελίμ-^{Iusti-}πανον τοὺς ἀγῶνας, οἷς ἐτύγγανον ἐντεθραμμένοι·^{niani 52} καὶ ἄλλοι ἄλλοθι ἀπεχώρου, ὡς ἑτερόν τινα μετε-⁵λευσόμενοι βίον· ἐς δὲ γυναῖκας ἀκόσμους ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἡμιόχους καὶ ἄνδρας ἀγεννεῖς μὲν ἐν τοῖς ἀναγκαίοις καὶ ἀβροδιαίτους, μόνου δὲ πρὸς τὰς^C ἐμφύλους ταραχὰς καὶ τὴν περὶ τὰ χρώματα ἔριον ἐμμανεῖς καὶ θαρραλέους καὶ ἄλλους ἔτι τούτων¹⁰ ἀχρησιότερους, τὰ στρατιωτικὰ ἐσμεδάννυντο χρήματα. ταῦτά τοι ἦ τε ἄλλη Θράκη καὶ τὰ πρὸς αὐτῇ τῇ βασιλίδι πόλει χωρία ἐρημὰ τε ἦν καὶ ἀφύλακτα, ἐς ὅσον καὶ τοῖς βαρβάροις βατὰ εἶναι καὶ εὐεπίδρομα· ἐς τοῦτο γὰρ ἐκείνοι ἠρθῆσαν ἀλαζονείας ὡς καὶ¹⁵ ἀμφὶ Μελαντιάδα τὴν κώμην στρατοπεδεύσασθαι, οὐ πολλῷ τῆς πόλεως διεστηκυῖαν, ὅτι μὴ τετραρά-²⁰κοντα καὶ ἑκατὸν πού σταδίου. παραρρεῖ δὲ αὐτῇ Ἄθῦρας ποταμός, ὃς δὴ ὀλίγον τι προσελθὼν καὶ ἐπὶ ἄνεμον καικίαν ἠρέμα ἐκκλίνας ἐς τὴν Προποντίδα^D τὸν ῥοῦν ἀπερεύγεται· ὄθεν δὴ καὶ τὸ πρὸς τῇ αὐτῇ καὶ ταῖς ἐκβολαῖς παρατεταμένον ἐπίνειον τὴν ἐκεί-²⁵νου φέρεται προσηγορίαν. οὕτω δὲ τῶν πολέμιων ὡς ἐγγύτητα ἀυλιζομένων εὐθύς ἀνὰ τὸ Βυζάντιον τὰ πλήθη τῶν ἀστῶν ἐδεδίει καὶ κατεπέπληκτο, καὶ³⁰ τὰ δεινὰ οὐ μόνον ὅποια παρῆν, ἀλλ' ἔτι μείζονα διανοοῦντο, πολιορκίας τε ὄνειροπολοῦντες καὶ ἐμπρήσεις καὶ σπάνιν τῶν ἀναγκαίων καὶ διασρήξεις τοῦ περιβόλου. τοιγάρτοι πολλαῖς καὶ ἐν ταῖς ἐνδοτέρῳ λεωφόροις φηγαὶ ἀθρόοι τῶν ἐκ τοῦ ὀμί-³⁵λον ἐγίγνοντο καὶ ὠθισμοὶ καὶ πτοίαι παράλογοι, ὥσπερ ἤδη τῶν βαρβάρων ἐσβεβληκότων. πάταγός τε πολὺς ἤρθετο ἐν τοῖς πωλητηρίοις, τῶν θυρῶν

βιαιότερον προσαραττομένων. οὐ μόνον δὲ τοῖς πολλοῖς καὶ ἠγνοημένοις τὸ ἀνιᾶσθαι προσῆν καὶ δειμαίνειν, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἅπασιν τοῖς ἐν τέλει· καὶ βασιλεὺς δὲ, οἶμαι, αὐτὸς οὐ μάλα τὰ ξυννεχθέντα περιεφρόνει. ἀπεκοσμοῦντο τοιγαροῦν, πρὸς αὐτοῦ 5
 V.111 ἐπιτετραμμένον, τὰ ἱερὰ ὅποσα ἐκτὸς τοῦ ἄστεος ἴδρυνται κατὰ τὰ Εὐρωπαϊα μέρη καὶ τὸν παράκιον χῶρον, ὃς δὴ ἄρχεται μὲν ἐκ τῶν καλουμένων Βλαχερνῶν καὶ τοῦ Κέρως, μέχρι δὲ τοῦ Εὐξείνου Πόντου παρατεινόμενος τῷ Βοσπόρῳ ξυναπολήγει. 10
 τούτων δὴ οὖν ἀπάντων τὰ τε ἐντιμα τῶν ἀναθημάτων καὶ τὴν ἄλλην ἀφαιρούμενοι κατασκευὴν οἷς ταῦτα ἀνεῖτο, τὰ μὲν ἐφ' ἀμαξῶν φέροντες εἰσω τῆς πόλεως ἀπετίθεντο, τὰ δὲ ἀκάτοις ἐμβάλλοντες καὶ τὸν μεταξὺ πορθμὸν διαπεραιούμενοι ἐς τὴν 15
 κατ' ἀντικρὺ ἤπειρον ἀπεκόμιζον. καὶ ἦν ἐν τῷ B τότε θεῖσασθαι τοὺς ἐκεῖνη νεῶς γυμνοὺς καὶ ἀπηγλασμένους, ὥσπερ οὐπω τῆς ἀριστείας μεταληχότας, ἀλλ' ἄρτι καθίστασθαι ἀρχομένους.
 15. Οὕτω δὲ φοβεροὶ τε καὶ μέγιστοι κίνδυνοι 20
 ἐπίδοξοι ἦσαν ὡς πάντως ἐσόμενοι ὥστε ἀμέλει τῷ τε ἐν Συκίαις τείχει καὶ τῇ Χρυσῇ καλουμένῃ πύλῃ λοχαγοὶ τινες καὶ ταξίαρχοι καὶ ὀπλίται πολλοὶ ἐφειστήκεισαν, ὡς δὴ προθύμως ἀμυνοῦμενοι τοὺς δυσμενεῖς, εἰ που ἐπίοιεν. ἦσαν δὲ οὐ μάχιμοι ὡς 25
 ἀληθῶς οὐδὲ μετρίως γοῦν τὰ τοιαῦτα πεπαιδευμένοι, ἀλλ' ἐκ τῶν ταγματῶν ἐκείνων, οἳ ἐς το διημερεύειν τε καὶ διανυκτερεύειν ἐν τῇ αὐτῇ ἀπεκέκριντο, οὓς δὴ σχολαρίους ἀποκαλοῦσιν. οὗτοι δὲ C
 στρατιῶται μὲν ὀνομάζονται, καὶ ἐγγεγραφατα τοῖς 30
 τῶν καταλόγων βιβλίοις· εἰσὶ δὲ οἱ πολλοὶ ἀστικοὶ τε καὶ φαιδροεῖμονες, καὶ μόνον, οἶμαι, ὄγκου τοῦ

βασιλείου ἔνεκα καὶ τῆς ἐν ταῖς προόδοις μεγαλαυ- a. C. 356
 χίας ἐξευρημένοι. καὶ τὸ μὲν παλαιὸν οὐκ ἄλλους Iusti-
 τινὰς ἐν τοῖσδε θεμιτὸν ἦν κατατάττεσθαι ἢ τοὺς niani 32
 αὐτουργεῖν τὰ πολέμια ἠσκημένους. καὶ τοίνυν 5
 οὐδὲ χρήματα ἐσήγον ἐφ' ᾧ ἐνστρατεύσασθαι, ἀλλὰ χαριστηρίαν διαφανῶς καὶ ἀξήμιον ἐδέχοντο τὴν τιμὴν, ἅτε δὴ ἄξιοι ἐκ τῶν προηγωνισμένων ἀναδειχθέντες. Ζήνων δὲ φαίνεται πρῶτος ὁ Ἰσαυρος μετὰ τὴν τῆς βασιλείας ἀνάκτησιν πολλοὺς τῶν ὁμο- 10
 φύλων τοῖσδε τοῖς τάγμασιν ἐναριθμήσας, ἦμιστα μὲν ἐν ξυμπλοκαῖς ἀριστεύσαντας ἢ ὅλως ἐμπεύρους D
 γεγεννημένους, ἄλλως δὲ πῶς γνωρίμους αὐτῷ καὶ ξυνήθεις. εἴτα δοθέντος ἐν τῷ τότε καὶ παρειλημμένου τοῦ ἐξεῖναι οὐ μόνον ἀντὶ μόχθων τε καὶ 15
 ἀγώνων καὶ τῆς ἐν μάχαις ἀρετῆς, ὡς ἐν ἀμοιβῆς τρόπῳ καὶ γέρας ἐγκαταλέγεσθαι τοὺς ἀξίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς παντάπασιν ἀπολέμους τῶν ὁμοίων μεταλαγχάνειν οὐ πρὸς ἀξίαν, ἀλλὰ πρὸς χάριν· δοθέντος δὴ οὖν τούτου τὴν ἀρχὴν παρήλθεν εἰκότως ἐς 20
 μέσον ἕξ ἐκείνου καὶ ἐκ τῶν λημμάτων ἐπικουρία, ἢ πασῶν, ὡς ἔοικε, τῶν ἄλλων ἐγκρατεστέρῳ, καὶ τὸ λοιπὸν ἐς ἐμπορίαν μετέστη τὸ χρήμα, ὡς μηκέτι ἄλλως ἐν τοῖσδε τοῖς στρατεύμασι καταλέγεσθαι τοὺς P. 160
 βουλομένους, πρὶν ἂν χρυσίου τι μέτρον καταθεῖ- 25
 ναι· τοῦτο δὲ ἀποτίσαντες εὐθύς ἐγχαράττονται ἀνεξετάστως καὶ τῇ ἄλλῃ δυνάμει ἐναριθμοῦνται, εἰ καὶ παντάπασιν πολεμικῶν ἔργων ἀνεπιστήμονες τύχοιεν ὄντες. οὕτω τε τῆς κρίσεως ἡμελημένης, εἰκότως ἄρα ἦμιστα διαπονεῖσθαι καταναγκάζονται, 30
 ὡς δὴ ὄνιον ἐλόντες τὸ γέρας, καὶ πλείστον ὅσου πριάμενοι τὴν ἀργίαν. τοιοῦτοι δὴ οὖν ἄνδρες ἀπορία τῶν ἐν πολέμοις ἀνατεθραμμένων τοῖς τείχεσιν

ἐφεδρεῖοντες φυλάττειν ἐδόκουν. ὡς δὲ ἐπὶ πολὺ ἢ
 μὲν πόλις ἐν θορύβῳ ὑπῆρχεν, οἱ δὲ βάρβαροι οὐκ
 Β ἀνέεσαν τὰ ἐν ποσὶ ληξόμενοι, τότε δὴ Βελισάριος
 ὁ στρατηγὸς κεκμηκὼς ἤδη ὑπὸ τοῦ γήραος στέλλε-
 ται ὅμως ἐπ' αὐτοὺς ἐκ βασιλείως. καὶ τοίνυν ὁ
 πρεσβύτερος διὰ μακροῦ αὐθις χρόνου θώρακά τε
 ἐνδύς καὶ κράνος ἀναδησάμενος, καὶ ἅπαν τὸ ἐκ
 παίδων αὐτῷ ξυνειθισμένον περιβαλλόμενος σχῆμα,
 ἀνενοῦτο τῇ μνήμῃ τὰ φθάσαντα, καὶ ἐνέαξε τῇ
 προθυμίᾳ· τούτου γὰρ τὸν ἀγῶνα ὕστατον ἐν τῷ
 οἰκείῳ βίῳ ἀπεργασάμενος οὐχ ἤττον ἀπηνέγκατο
 κλέος ἢ ὅποτε τὰ κατὰ Βανδύλων τε καὶ Γότιθων
 ἀνεστῆσατο τρόπαια. ἢ γὰρ τῶν προξυμβεβηκότων
 ἀνάγκη καὶ ἢ περὶ τοῦ μέλλοντος ἀμηχανία τὴν τε
 ἐργασίαν μείζονα ἔδειξε καὶ γαυροτέραν καὶ τὴν
 C νίκην ἀσμενεστάτην. εἰρήσεται δέ μοι αὐτίκα ἐς τὸ
 ἀκριβὲς ὅπως ἕκαστα διηνύσθη.
 V. 112 16. Ὑπεξελθὼν γὰρ ὁ στρατηγὸς ὀλίγον τοῦ
 ἄστεος, καὶ ἐν Χέττου κόμῃ τῷ χωρίῳ στρατοπε-
 δευσάμενος, ἐμπειρίαν τε ἐς τὰ μάλιστα ἐπεδείκνυτο
 καὶ τόλμην πολλῷ κρείττονα τῆς ἡλικίας. γηραιὸς
 μὲν γὰρ ἦν ἤδη καὶ ἀσθενεὶς ὥσπερ εἰκὸς εἶχεν
 πολλῇ· οὔτε δὲ ἐνδιδούς τοις πόνοις ἐφαίνετο οὔτε
 ἄλλως φιλοψυχῆσας. εἶποντο δὲ ὅπλιται μὲν ἄνδρες
 ἀγαθοὶ ἐς ἀλκὴν καὶ ξὺν αὐτῷ ἕνα τῶν ἀγῶνων
 πεποιηκότες, ὅποσα δὴ ἐν Ἑσπέροις ἐτύγχανε διανύ-
 σας, οὐ πολλῷ πλείους τῶν τριακοσίων· τὸ δὲ λοι-
 D πὸν ἅπαν πλῆθος ἀνοπλὸν τε ἦν περιφανῶς καὶ
 ἀπόλεμον καὶ μόνῳ τῷ ἀπέριως ἔχειν ἠδίστους
 ἠγρούμενοι τοὺς κινδύνους, θείας τε ἕνεκα μᾶλλον ἢ
 παρατάξεως ἀφιγμένοι. ξυνέρρει δὲ ἀμφ' αὐτὸν καὶ
 ὁ τῶν πλησιοχώρων ἀγροίκων ὄμιλος, πεπορθημέ-

των γὰρ αὐτοῖς ἤδη τῶν ἀγρῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων
 οὐκ ἔχοντες ὅποι τραπέλειν, ὡς Βελισάριον αὐτίκα
 ἠθροίζοντο. ὁ δὲ τῷ πλήθει τῶν ἀγροίκων ἐν δέοντι
 προσρησάμενος τάφρον εὐρεῖαν περιβάλετο, καὶ
 6 κατασκόπους θαμὰ ἔστειλε, τὰς τῶν ἐναντίων δυνά-
 μεις εἰκάσοντας ὡς οἷόν τε καὶ ἐξαριθμησομένους,
 καὶ εἰ τι ἕτερον ἔλειν δυνήθειεν ἀπαγγελοῦντας.
 οὕτω δὲ διατέλει ἕκαστα γυνωματοῦν καὶ διανοού- P. 161
 μενος· νυκτὸς δὲ ἐπιγυνομένης φροντωρίας ἀνήπτε
 10 πολλὰς ἐπὶ μέγα τοῦ πεδίου σκεδαννυμένας, ἵνα δὴ
 οἱ πολέμιοι ὀρώντες οἰήθειεν μέγιστον εἶναι τὸ
 στρατεύμα, ταῖς πυραῖς ἀναμετροῦντες· καὶ τοίνυν
 οὕτω δὴ ᾤοντο, καὶ δεδιότες ἠρέμουν. ἀτὰρ οὐκ
 ἐπὶ πλεῖστον ταῖς τοιαύταις ἀπάταις καταστρατη-
 15 γούμενοι ἤσυχίαν ἤγον· ἠκηκόεσαν γὰρ ἤδη ὡς ἐλά-
 χιστος εἶη ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατὸς καὶ ἥμιστος αὐτοῖς
 ἀξιόμαχος· πλὴν ἀλλ' οἱ στρατιῶται πολλῆς εἶχοντο
 προθυμίας, περιφρονοῦντες μὲν τοὺς ἀντιπάλους, εἰ
 καὶ μυριοὶ ὅσοι ἐπιφοιτήσαιεν, τῇ σφετέρῃ δὲ ἀρετῇ
 20 μάλιστα πεποιθότες, ἅτε δὴ Ῥωμαῖοί γε ὄντες καὶ B
 ἐμπειρία μεγάλων ἤδη κινδύνων τὰ πολέμια ἐκμελε-
 τήσαντες. ξυναισθόμενος δὲ ὁ Βελισάριος τῆς τῶν
 ἀνδρῶν μεγαλοφροσύνης καὶ ὅτι μείζονος ἤπερ ἔχοῦν
 ἐπὶ τοῖς φθάσαι πόνοις βρενθνόμενοι τῶν ἐν ποσὶ
 25 κατολιγωροῦσιν, ἔδεδίει μήποτε ἄρα ἐντεῦθεν με-
 γίστην εὐρυχωρίαν ταῖς ἐλπίδι παράσχοιεν, παρεσ-
 δύναι τε αὐτοὺς καὶ ἀπάγειν ὅποι καὶ βούλονται
 τῷ ὁραδίας καὶ προσηγεῖς ὑποφαίνειν τὰς τῶν ἐργει-
 30 ρημάτων ἐκβάσεις ὡς ἂν οὖν μὴ οὕτω ταῦτα
 ξυμβαίειν, ἠθροισεν ἅπαντας ἐς ταῦτό, ὥσπερ ἤδη
 τοῦ ἀγῶνος ἐφεστηκότος· καὶ φανείς ἐς μέσον ἔλεξε C
 τοιάδε.

17. "Οὐχ ὡς ἐκ δέους ὑμᾶς, ᾧ ἄνδρες, πρὸς τὸ θαρρεῖν ἀναστήσω, τοῦτο δὴ τὸ πρὸ τῶν κινδύνων γιγνόμενον, ἦκω τοῖς εἰωθόσι χρησόμενος λόγοις· ἢ γὰρ ἂν καὶ ἐπιλελησθαί τῶν πρότερόν μοι τῆ πείρα γνωσθέντων δόξαιμι ἂν, εἴ γε στρατιώταις ὁ Ῥωμαίοις, ἐν ξυμπλοκαῖς ἀεὶ τεθραμμένοις καὶ πολιτείας ὡς εἰπεῖν μεγίστων ἐθνῶν καθελούσιν, εἴτα νῦν παραταττομένοις πρὸς βαρβάρους ἀλήτας, καὶ τούτους Οὐννοὺς καὶ Κοτριγούρους, παραίνεσίν τινα πρὸς τὸ μὴ δεδιέναι προδείην. ἀλλ' ὄρων ἐν 10 ὑμῖν πολὺ τὸ ὑπερφρονοῦν καὶ θρασυνόμενον καὶ πέρα τοῦ καθεστῶτος ἠομένον, οὐκ ἄλογον εἶναι τὸ δεῖν ἀναμνησθαι τῆς ἀρχαίας ὑμῶν εὐκοσμίας φήθη. τὸ γὰρ ἔκμετρον πανταχοῦ φυλακτέον τοῖς ἔμφροσιν, εἰ καὶ πρὸς τι τῶν ἐπαινουμένων φερόμενον τύχοι· 15 καὶ τὸ μεγαλαυχεῖν ἐς τοσοῦτον τοῖς προὔπηργμένοις ἐς ὅσον τῶν ὁμοίων διὰ παντὸς τυγχάνειν πεπεισθαι, τὴν ἐκ τοῦ λογισμοῦ προμηθεῖαν ἀποβάλλειν φιλεῖ καὶ πρὸς ἀλαζονείαν ἐξάγει. τοῖς δὲ πρὸς τοῦτο παρανοίας ἐλληλακῶσιν ὡς μηδὲν ὀτιῶν 20 ἐν νῶ τίθεσθαι τῶν μετρίων κἂν αὐτὸ τὸ κρεῖττον ἀντιτίττεσθαι προαχθεῖν· καίτοι κἀκεῖνο σκοπεῖσθαι χρεῖον ὡς εἰ καὶ πολλῶ τῆς ὑμετέρας ἀνδρείας ἠττώμενοι τύχοιεν, ἀλλὰ τῶ πλήθει κρατοῦσι. καὶ εἴπερ τὸ ἐκατέρωθεν πλεονάζον ἀντεξετάσοιμεν, πρὸς 25 P. 162 ἰσότητα χωρήσει τὰ τῆς ἀμετρίας. πῶς οὖν οὐκ V. 113 αἰσχροὺν ἡμᾶς ἐξ ἀγχωμάλου παρασκευῆς ἀγωνιζόμενους οὕτω λίαν ἔχειν τὸ προπετὲς καὶ ἀκάθεκτον ὡς μηδὲ καιρὸν ἢ τάξιν ἢ τὰς ἀτάκτους τῆς τύχης ὅσπας ἐν λόγῳ ποιῆσθαι; δυνάμει γὰρ χειρῶν οὐκ 30 ἂν τις, οἶμαι, περιέσοιτο πολεμίων, ἢν μὴ προσῆ τὸ κρῖνον ὀρθῶς καὶ λογιζόμενον. ἐπεὶ πῶς ἂν οἷον

τε ἢν ἔμοιγε ἐς τόδε πολιᾶς ἦκοντι καὶ οἷον ἐξῶσθαι τὰ πολέμια γεγεννημένῳ παρατάξουσιν ὁμιλεῖν καὶ κινδύνοις, εἰ μὴ τοῖς τῆς εὐβουλίας ἀγαθοῖς ἐνῆν ἀμωσγέπως πεποιθέναι; εἰ τοίνυν καὶ γῆρας ἀσθένειαν γνώμη στεροῦ καὶ τῶν προσηκόντων ἐπιεμένη κρατύνει καὶ διανίστησι πρὸς τὸ ξυνοῖσον, ἀναπληροῦσα τῆ προμηθεῖα τὸ ἐκ τῆς ἡλικίας ἐνδέον, πῶς οὐ μᾶλλον ὑμᾶς ὀνήσει νεότητι ξυμπαροῦσα καὶ τῆ τοῦ σώματος ῥώμη; τὰς μὲν γὰρ ἐκ τύχης τινὸς ἢ 10 χειρὸς ἀγεννοῦς ἀποτενύξεις ἴσως ἂν λογισμὸς ἀσφαλῆς καὶ οἷος τοῖς προσπεσοῦσιν ἀρμόσασθαι μετασκευάσειε πρὸς τὸ ξυμφέρον καὶ θεραπεύσειε τὸ ἡμαρτημένον. ἐνθα δὲ γνώμης σφαιλείσης τῶ μὴ τὰ δέοντα διανοηθῆναι τῶν ἀβουλήτων τι ξυννεχεθεῖν, 15 πόθεν ἂν ληπτέον τὸ σῶζον καὶ ἀνακαλούμενον, εἴ γε πρῶτον ἐκεῖνο τὸ ταῦτα τίκτειν πεφυκὸς παρατραπείη; καίτοι θαυμάσειεν ἴσως ἂν τις ἐμοῦ τῆς ἐπὶ τῆ παραινέσει καινοτομίας. δέον γὰρ προσεξείρειν καὶ διωπιστᾶν τὸ πεποιθὸς ἐν ὑμῖν καὶ προθυμύμενον, ἀλλ' ἔγωγε κοιλαίνω ταῦτα τούναντίον C καὶ παραιροῦμαι, καὶ λογισμοὺς ἐμβάλλων καὶ ὄκνουσ καὶ ἀμφιβόλους ποιῶν τὰς ἐλπίδας.

18. "Πλὴν ἀλλ' ἔμοιγε μὲν καὶ τοῦτο θυμῆρες εἶναι δοκεῖ, καὶ πρὸς τὸ εὐελπι φέρον, εἴ γε τοιούτοις ἀνδράσιν ἦκω ξυμπολεμήσω, οὓς εἰ πείσαιμι βραχὺ γοῦν ὑφελεῖν τοῦ δραστηρίου, δεινὸς ἂν ἐν λόγοις, οἶμαι, κριθεῖην. ἴστω δὲ πᾶς τις ὑμῶν ὡς ἀνδρείας ὁρμαῖς οὐκ ἀναθετέον τὰς ἄνευ φρονήσεως ἐγχειρήσεις, ἀλλὰ θρασύτητι καὶ προπετεῖα καὶ παρατροπῇ τοῦ καθήκοντος τρόπον· ὥστε τὸ μὲν πρόθυμον τῆς ψυχῆς μενέτω παρ' ὑμῖν καὶ κατὰ τὸ D μᾶλλον ἐνακμαζέτω· λογισμῶ δὲ σώφροني καὶ τῶν

προσηκόντων ἐχομένα τὸ ὑπερβάλλον τῆς τόλμης
καὶ πρὸς ἀνθάδειαν ἀνάγον ὑποτεμνέσθω. οὐ γὰρ
ὄκνον ἐντίθῃσι καὶ δαίλιαν τὸ λογίζεσθαι καὶ σκοπεῖν
ὅπως τοῖς παροῦσι χρηστέον, ἀλλὰ σεμνότητα καὶ
παρρησίαν. οὕτω γὰρ τῶν ὠφελίμων διαγνωσθέν-
των ἐπειτα πάντως τὸ δικαίως θαρρεῖν, ὡς οὐ πρὸς
ἀδήλους τύχας εἰκῆ προηγμένον, ἀλλὰ τῇ κρίσει τὸ
βέβαιον ἔχειν καταληφθὲν καὶ πεπιστευμένον. ἀλλ'
ἴσως ἔρει τις ὑμῶν ὡς οὐχ οἶόν τε φύσιν γενναίαν
εὐλόγως ὀρμῶσαν καὶ τοῦ μοχθεῖν διὰ παντὸς ἐπι-
P.163 μένην, εἴτα νῦν ἀθρόον ἐπέχειν καὶ βιάζεσθαι πρὸς
τὸ ἡρεμοῦν καὶ ὑφειμένον καὶ πέρα τῆς ἀνάγκης
μέλλον καὶ βουλευόμενον, μάλιστα θυσανασχετοῦσαν
ἐφ' οἷς καθ' ἡμῶν οἱ βάρβαροι παροinouσι, φέροντες
ἀνέδην ἅπαντα καὶ παρ' αὐτὴν δήπου τὴν βασιλίδα
πόλιν τὰς ἐκδρομὰς ποιεῖσθαι τολμῶντες. ἔχει μὲν
οὖν οὕτω ταῦτα καὶ βεβαιοῦται τῇ πείρᾳ τὸ προση-
κόντως ὑμᾶς τοῖς πολεμίοις ὀργίζεσθαι. οἷς γὰρ ξυ-
εκεχώρητο πρότερον, οὐ μετρίως ἐχρήσαντο· πλὴν
ἀλλὰ καὶ λίαν ἐφικτὸν, οἶμαι, τοῖς ἔμφορον,
περιελεῖν μὲν τοῦ θυμοῦ τὸ μεμνηδὸς καὶ ταραχῶδες
καὶ τοῖς προστυχοῦσιν ἐγχειρεῖν ἀνεξετάστως ἰέμε-
B νον, κατέχειν δὲ μόνον αὐτοῦ τὸ μεγαλοργῶν τε
καὶ ἄτρεπτον καὶ πρὸς τὰς ἐναντιώσεις ἀντέχον.
τῶν γὰρ τῆς ψυχῆς κινήματων τὰ μὲν ὅσα πεφύκασι
καθαρὸν ἔχειν καὶ ἀκραιφνὲς τὸ αἰρετὸν καὶ καθή-
κον, τούτων ἐντελῶς καὶ δὴ ἀνθεκτέον. οἷς δὲ
μέτεστι καὶ τῆς πρὸς τάναντία τροπῆς καὶ ἐκνεύ-
σεως, τούτοις οὐ διὰ πάντων χρηστέον, ἀλλ' ἐς ὅσον
ἔχουσι τὸ ξυμφέρον. τὸ μὲν οὖν φρονοῦν ἀμίγρως
ἀγαθὸν καὶ ἀνόθεντον ἅπαντες εἶναι φήσοιτε ἄν,
τῆς δὲ ὀργῆς τὸ μὲν δραστήριον εὐκλεές, τὸ δὲ

θράσος φρενικὸν καὶ ἀξίμφορον. οὐκοῦν τὸ μὲν
ὄλον, τῆς δὲ τὸ βέλτιστον ἐξαιρούμενοι καὶ φρονησεί
τὸ κατορθοῦν ἀναμειγνύντες, ἴσμεν οὕτω ξὺν παρρη-
σία κατὰ τῶν δυσμενῶν, ὡς οὐδενὸς ἡμῖν τῶν θεόν-
των περιοφθέντος. γιννώσκειν γὰρ μόνον χρεῶν ὡς
ἀγωνιστέον πρὸς ἄνδρας βαρβάρους, ἐπιέναι μὲν
ληστικώτερον εἰδισμένους καὶ λαθραίας ἐφόδους
ποιεῖσθαι, πρὸς δὲ παρατάξεις ἐμφανεῖς οὐ μᾶλα
γεγυμνασμένους οὐδὲ ταῖς ξυμπλοκαῖς ἐγκαρτερεῖν
10 παιδευθέντας. ὀρῶντες δὲ νῦν σταδίαν μάχην κατ'
αὐτῶν παρεσκευασμένην, ἐρμημάτων τε καὶ περιβό-
λων ἐκτὸς τὸ ἀντιστατοῦν καὶ ἀμυνόμενον ἐπὶ στρα-
τοπέδου συντεταγμένον, ἀποβαλοῦσι μὲν κατὰ τὸ
εἰκὸς τὰ ξυνειθισμένα, περιαχθήσονται δὲ πρὸς τὸ
15 ἐμίξαι καὶ προσπελάσαι καὶ συστάδην διαγωνί-
ζεσθαι, διδασκούσης αὐτοὺς τῆς ἀνάγκης· πλὴν
ἀλλὰ σαφρονοῦντων ἡμῶν καὶ τῇ πατρίῳ τάξει
χρωμένων καὶ μετ' εὐβουλίας ἐπὶ τὰ πρακτέα χω-
ροῦντων, εἰσονται διὰ τῆς πείρας ὡς τῷ παντὶ
20 κρεῖττον αἰεὶ τὸ προσηκόμενον καὶ τὸ ἀνθαίρετον
τοῦ αὐτοσχεδίου καὶ ἠναγκασμένον."

19. Τοσαῦτα μὲν ὁ Βελισάριος εἶπεν. οἱ δὲ
στρατιῶται μεταμαθόντες τὸ λῶον εἶχοντο μὲν καὶ
ὡς τῆς ἀνδρείας, πλέον δὲ τι ἢ ἐν αὐτοῖς τοῦ
25 γαυρομένου τὸ εὐλαβοῦμενον. τοιούτου τε, οἶμαι,
φρονήματος μετ' εὐκοσμίας ἐνεπίμπλαιτο, ὡς ἐλά-
χιστα μεγάλοις εἰκάσαι, ὁποῖω δὴ πάλαι φασὶ τοὺς
ἀμφὶ Λεωνίδα Λακεδαιμονίους ἐν Θερμοπύλαις,
προσβάλλοντος ἤδη τοῦ Ξέρξου, ἐγκαλλωπίσασθαι, P.164
30 ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν πανωλεθρία διεφθάρησαν, μόνω
τούτῳ εὐδοκίμησαντες τῷ μὴ ἀγεννῶς ἀπολεσθαι,
ἀλλὰ πολλοὺς πρότερον τῶν Περσῶν ἀποκτείναντες·

α. C. 558
 Iusti-
 niani 32
 οἱ δὲ ἀμφὶ Βελισάριον Ῥωμαῖοι πικρῶς μὲν
 ἐχρῶντο Λακωνικῇ· πάντας δὲ τοὺς πολεμίους ἐτρέ-
 ψαντο ἀνὰ κράτος καὶ πλείστους ὄσους διεχειρίσαντο,
 οὐδὲν αὐτοῖς ἄχαρι πρὸς αὐτῶν ὅ τι καὶ λόγου ἄξιον
 πεποιθότες. ἐπειδὴ γὰρ ἀθρόον ἐκ τοῦ σφετέρου 5
 στρατοπέδου οἱ βάρβαροι ἐς δισχίλους ἱππότητας ἀπο-
 κερκισμένοι ἔειπον ζῆν βοῆ, ὡς ῥᾶστα τοὺς ἐναντίους
 ἀναρπασόμενοι, αὐτίκα ὁ Βελισάριος, ὡς οἱ κατὰ-
 σκοποὶ ἤκου ἐπιδεικνύντες αὐτοὺς μονοουχί καὶ
 B ὄσον οὐπω παρέσεσθαι διεξιόντες, ἀντεξήγε τοὺς 10
 ἀμφ' αὐτόν, σοφισζόμενος ὡς οἷόν τε τὴν ὀλιγότητα
 καὶ ἐπικρύπτων. ἀπολεξάμενος γὰρ διακοσίους
 ἱππότητας πελτοφόρους τε καὶ ἀκοντιστάς ἐς ἐνέδρας
 ἐμέριζεν ἐκατέρωθεν ὑπὸ τῇ νύπῃ, ὅθεν ᾤετο τὴν
 προσβολὴν εἶσεσθαι τῶν βαρβάρων, προειρημένου 15
 ὥστε, ἐπειδὴν αὐτοῖς ἐγκελεύσῃται καὶ σημήνη, τοὺς
 δὲ εὐθύς ἐπιέναι ἀκοντίζοντας τὴν φάλαγγα τῶν
 πολεμίων, ὅπως δὴ πιεζομένη ὑποστέλλοιτο, ἄρη-
 στὸν τε αὐτοῖς εἶη τὸ πλῆθος, παρατείνεσθαι μὴ
 20 δυνάμενον, ἀλλ' ἐς ἑαυτὸ περιελιττόμενον. τοὺς δὲ
 ἀγροίκους ἐκέλευε καὶ τῶν ἀστῶν τοὺς [πολλοὺς
 τοῖς] πολεμίους ἐπιβοῶντας τορὸν τι καὶ ἐπικρο-
 C τούντας ἐπεσθαι αὐτῷ ἐνθα καὶ ἰοι. ἅμα γὰρ τοῖς
 λοιποῖς ἐς μέσον εἰστήκει, ὡς τὴν ἐσβολὴν ἐκ τοῦ
 ἐμφανοῦς ἐκδεχόμενος. ὡς δὲ ἤκου ἤδη καὶ ἐς τὰ 25
 πρόσω χωροῦντες εἶσω τῶν λόγων οἱ πλείστοι ἐγίν-
 νοντο, αὐτίκα Βελισάριος ἅμα τοῖς ἀμφ' αὐτόν
 ἀντιμέτωπος ὑπαντιάσας ξυνέροαξέ σφισιν ἐρω-
 μενέστατα· οἱ τε ἀγροικοὶ καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν πλῆ-
 30 θος ἐμβοῶντες καὶ ἐπικτυποῦντες τοῖς ξύλοις, ἃ δὴ ἐς
 τοῦτο ἔφερον, παρεθάρρυνον τοὺς μαχομένους. δο-
 θέντος δὲ τοῦ ξυνηήματος, καὶ δὴ οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν

κρυπτεῶν ἀναθορόντες τοὺς καθ' αὐτοὺς ἐκάτεροι
 κατὰ τὸ ἐγκάρσιον ἐβαλλον· βοή τε ἐγίνετο καὶ
 5 ταραχὴ μείζον ἢ κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου. οἱ
 δὲ βάρβαροι πάντοθεν ἀκοντιζόμενοι, τοῦτο δὴ ὅπερ D
 Βελισάριος διενεσθῆ, ἐς ἑαυτοὺς ἀνεχώρουν, καὶ ἐς
 στενότητα ξυνεσπειραμένοι ἀμύνασθαι οὐκ ἠδύναντο·
 οὔτε γὰρ τοξεύειν αὐτοῖς εὐπέτες ὑπῆρχε τῷ μηδὲ
 10 χώραν εἶναι τοῖς βέλεσιν, ἀλλὰ γὰρ οὔτε ἐκδρομὰς
 τοῖς ἵπποις καὶ ὑπερκερώσεις ποιεῖσθαι, κύκλω τε
 ἐδόκουν ἔχεσθαι ὡς δὴ μεγίστῳ στρατεύματι ἀπει-
 λημένοι. οἱ τε γὰρ ὀπισθεν ζῆν ἀλαλαγμῷ ἐπιφε-
 ρόμενοι καὶ πατάγῳ ἐκπληξιν παρείχον, ὅ τε κονιορ-
 τὸς ἐς ὕψος αἰρόμενος οὐ ξυνεχώρει διαγιγνώσκεσθαι
 15 τοὺς ξυμπλεκόμενους ὁπόσοι ἐτύγγανον ὄντες. πρῶ-
 τος δὲ Βελισάριος πολλοὺς τῶν ἀντιπαρατακτομένων
 διαφθείρας καὶ τὸ οἰκτεῖον μέρος ἀπασάμενος φεύγειν
 ἠνάγκασεν. ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων P. 166
 ἐγκειμένων στρέψαντες τὰ νῶτα οἱ βάρβαροι ᾤχοντο V. 115
 20 ἀλλήλους ὀπισθοφυλακοῦντες, ἀλλ' ὡς ἂν αὐτῶν
 ἕκαστος ᾤετο ἀκνύτατα ἀποδράσειν. ἐπισπόμενοι δὲ
 οἱ Ῥωμαῖοι ἐν τάξει τοὺς ἐν χερσὶν εὐκολώτατα
 διεχρῶντο, φόνος τε ἐγίνετο τῶν βαρβάρων πολὺς
 ἀμεταστρεπτὶ ἀπελανόντων· τὰ τε γὰρ ἠνία τοῖς
 25 ἵπποις ἅπαντα μεθίστο, καὶ πρὸς γε αἱ μᾶστιγες
 κατεπεύγουσαι προανέστελλον τοῦ τάχους τὸ ἐνδό-
 σιμον· ἐπελελοίπει δὲ αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ δέους καὶ
 αὐτὸ δὴ ἐφ' ὅτῳ μέγα φρονοῦσι τὸ ἐπιτήδευμα·
 φεύγοντες γὰρ οἶδε οἱ βάρβαροι μᾶλλον ἀμύνονται
 30 τοὺς ἐς τὴν δίωξιν ἐγκειμένους, μεταστροφάδην ἐπι- B
 τοξεύοντες. τότε γὰρ καὶ βιαύτερον κατὰ σκοποῦ
 φερόμενα τὰ βέλη ἐμπήγνυται, ἠνίκα τὰ μὲν πολλῇ

321, 17-322, 22 N.
 ἡ C. 558
 Insti-
 niani 32
 τῇ ὄνμῃ φέρεται ἰθὺ τῶν διωκόντων, οἱ δὲ ἀντίξοι
 καταθέοντες ἀντεπιπίπτουσι καὶ ἀντεπιφέρονται, σφο-
 δροτέραν τε τὴν πληγὴν σφίσι αὐτοῖς ἐκτελοῦσι τῷ
 ὑπαντιάζειν καὶ ὡς πλησιαιτάτα ὑποδέχεσθαι.

20. Ἀλλὰ τότε γε ἅπαντα τοῖς Οὐννοῖς ἀμή-
 5 χανα εἶναι ἐδόκει καὶ οὐδὲ ἐς πείραν ἔλθειν τέχνης
 τινὸς ἠβούλουτο ἀμυντηρίας. ἐτεθνήκεσαν δὲ αὐτῶν
 μὲν ἀμφὶ τοὺς τετρακοσίους, Ῥωμαίων δὲ ὅστις
 οὐδεὶς· μόνον δὲ τραυματίαι ὀλίγοι ἐγγένηντο.
 μάλιστα δὲ οὖν Ζαβεργάν τε ὁ ἡγεμὼν καὶ οἱ ἐκφυ-
 10 γόντες ἄσμενοι ἐς τὸ στρατόπεδον ἵκοντο· οἱ γὰρ δὴ
 τῶν Ῥωμαίων ἵπποι πρὸς τὴν δίωξιν ἀπειρηκότες
 αἰτιώτατοι αὐτοῖς τοῦ περιεῖναι γεγένηται, ἐπεὶ ἂν
 αὐτοβοεῖ ἅπαντας κατειργάσαντο. νῦν δὲ οἱ μὲν τοῖς
 15 χαρῶμασι ξὺν πλείστῳ θορόβῳ ἐμβαλόντες ξυνε-
 κύησαν ἅπαν τὸ λοιπὸν στρατεύμα, ὑποτοπήσαντας
 αὐτίκα μάλα διαφθερεῖσθαι. οἰμωγὴ τε ἠκούετο
 μακρὰ βαρβαρική· τοῖς γὰρ ξιφιδίοις τὰς παρειὰς
 καταξαινόντες ὠλοφύροντο κατὰ τὸν πάτριον νόμον.
 Ῥωμαῖοι δὲ ξὺν Βελισαρίῳ ἀπεχώρουν ἐς τὰ ὀπίσω,
 20 κρείττονα μὲν ἐλπίδος ὡς ἐκ τῶν παρόντων διαπρα-
 ξάμενοι, ἄξια δὲ ὅμως τῆς τοῦ στρατηγοῦ προμη-
 θείας, τούτου δὲ τοῦ πάθους τοῖς βαρβάροις ξυνε-
 νεχθέντος, αὐτίκα οἷγε ἄραντες ἐκ Μελαντιάδος
 25 ᾤχοντο ἐς τὰ ὀπίσω πεφοβημένοι. Βελισάριος δὲ
 αἰτοὶ κατὰ τὸ εἶκος οἶός τε ὦν αὐτοὺς πορευομένους
 μᾶλλον τι διαχειρίσασθαι καὶ πημῆναι, ἐπισπόμενος
 ἀνθρώποις ἤδη κατεπτηχόσι καὶ οἷον φρυγὴν τὴν
 ἀναχώρησιν ποιουμένοις· ὁ δὲ εὐθὺς ὅμως ἀνὰ τὴν
 30 πόλιν ἐπανήει οὐ μάλα ἐκὼν, ἀλλ' ἐκ βασιλείως αὐτῷ
 προστεταγμένον. ἐπειδὴ γὰρ ἅπας ὁ δῆμος, τοῦ
 ἔργου σφίσι ἀπηγγελέμενον, ἠδόν τε αὐτὸν καὶ

322, 23-323, 6 N.
 a. C. 558
 Insti-
 niani 32
 ἀνύμουν κατὰ ξυλλόγους, ὡς ὑπ' ἐκείνου περιφα-
 νέστατα σεσωσμένοι, τοῦτο δὴ ἔδακε πολλοὺς τῶν
 ἐν τέλει καὶ ἠνίασε φθόνῳ ληφθέντας καὶ βασκανία,
 πάθεισιν οὕτω δεινοῖς καὶ αἰεὶ τὰ κάλλιστα λυμαιο-
 5 μένοις. τοιγάρτοι διέβαλλον τὸν ἄνδρα ὡς μεγα-
 λανχοῦντα καὶ διαθροπτόμενον ἐπὶ τῇ τοῦ ὀμίλου
 εὐνοίᾳ καὶ ἐς ἄλλας ὁρῶντα ἐλπίδας. ὦν δὴ ἔνεκα
 τάχιστα τε ἀφίεται, ὡς μὴ τελεώτατον ἄροιτο κλέος.
 καὶ οὐδὲ ἐπὶ τοῖς ἤδη πεπονημένοις τιμῆς ἀπάνωτο
 10 τῆς προσηκούσης· ἀλλὰ διέρρει αὐτῷ τὰ τῆς νίκης,
 τό γε ἐπ' ἐκείνοις, φροῦδα καὶ ἀμισθα καὶ παντά-
 πασι σεσιγημένα. ὡς μὲν οὖν τῶν ἀρίστων ψυχῶν
 ἀμβλύνεται τὸ δραστήριον, ἠνίκα μὴ ἐπαινοῖντο μηδὲ
 15 τοῦ πρόποντος ἀπολαύοιεν, καὶ ὅπως ἐνθένδε τὰ
 κοινὰ καταδεέστερα γίγνεται τῷ μὴ ὀρθῶς ἀσκεῖσθαι
 τὰ ἀτιμαζόμενα, εἴτε πολέμων εἴεν ἀγῶνες εἴτε
 λόγων παιδείαι εἴτε ἄλλο τι τῶν οὕτω καιριωτάτων,
 εἴρηται μὲν ἤδη τοῖς πάλαι σοφοῖς καὶ ἀποδέδεικται, B
 20 ῥάδιον δέ, οἶμαι, καὶ παντὶ τῷ προστυχόντι δια-
 γιννώσκειν ἐκ τῶν ὁσημέραι ξυμφερομένων. οἱ δὲ
 Οὐννοὶ τὰ μὲν πρῶτα δίωξιν τινα ὑποτοπήσαντες
 καὶ ξὺν θορόβῳ πολλῷ τῶν μακρῶν καλουμένων
 τειχῶν ὑπεκβάντες, ἐπειδὴ ἔγνωσαν ὡς Βελισάριος
 25 μετὰπεμπτος ἐγγόνει καὶ οὐδὲ ἕτερός τις αὐτοῖς
 ἐπεφοίτα, πάλιν σχολαίτερον ἐπορεύοντο.

21. Ἐν τούτῳ δὲ ἄτερος τῶν βαρβάρων ἀπο-
 30 δασμός, οἱ δὴ ἐτύγχανον ἐφεδρευόντες τῇ Χερρο-
 νήσῳ, πολλάκις μὲν τῷ περιβόλῳ προσέβαλλον κλί-
 μακὰς τε προσάγοντες καὶ τὰς μηχανὰς τὰς ἐλεπόλεις·
 35 πολλάκις δὲ ὑπὸ τῶν ἔνδον ὄντων Ῥωμαίων ἀπε-
 κρούοντο σθένει παντὶ ἀμνηνομένων. ἠγείτο δὲ τού-
 των Γερμανὸς ὁ Δωροθέου, νέος μὲν γε ὦν κομιδῇ C

καὶ πρῶτος ἤδη ὑπηνήτης, φρονήματι δὲ στρατηγικῶ
 διαπρέπον καὶ πολλῶ πλέον τῆς ἡλικίας τὸ μεγα-
 λουργὸν κεκτημένος. πατρὶς δὲ ἦν αὐτῷ πόλις
 Ἰλλυρικῆ, Βεδερλιανα μὲν ἐκ παλαιοῦ ὀνομαζομένη,
 ὕστερον δὲ Πρωτὴ Ἰουστινιανῆ μετακληθεῖσα· Ἰου-
 στινιανὸς γὰρ ὁ βασιλεὺς, ἅτε δὴ κατ' αὐτὴν ἐς
 φῶς προσηγμένος, ἐκόσμησέ τε εἰκότως τὴν πατρίδα
 ἔργοις ποικίλοις καὶ ἐξ ἀφανοῦς εὐδαίμονα ἐξεργά-
 σατο καὶ τῆς οἰκίας αὐτῇ μεταδέδωκεν προσηγορίας.
 ἐκ τούτου δὲ τὸ γένος ἔλκων ὁ Γερμανὸς σφόδρα
 οἱ ἐπεφρόντιστο. τοιγάρτοι ὀκταετῆ χρόνον ἐκ γενε-
 τῆς διανύων ἤχθη πρὸς αὐτοῦ ἐς πόλιν τὴν βασι-
 λίδα, καὶ τημελείας ἀπώνατο πάσης. τοῖς τε γὰρ
 τῶν γραμματιστῶν ὀμίλει διδασκαλείους καὶ πρὸς γε-
 νὰ τὰ φροντιστήρια φοιτῶν τῆς τῶν Λατίνων με-
 τέσχε παιδείας. ἐπεὶ δὲ ἐς ἡβῆς μέτρον ἀφίκετο,
 ἔστειλέ γε αὐτὸν αὐτίκα ἐν Χερρονήσῳ, ἄρχοντα
 τοῦ τῆδε στρατοῦ καταστησάμενος, ὡς ἂν αὐτῷ
 εὐθύς τὸ τῆς νεότητος ὄξυ καὶ ταχύρροπον καὶ πρὸς
 τὰς δόξας ἠρμένον ἐν τοῖς προσήκουσι καὶ ἀναγκαίοις
 ἀποπιμπλάνοιτο, ἀλλὰ μὴ προθέοι καὶ ἀνασκιστῆ
 πρὸς κινήσεις ἀλόγους καὶ δημώδεις ὀρμὰς καὶ ἵππων
 ἀμίλλας τοῖς χρώμασι μεμερισμένας, ἐν οἷς ὡς τὰ
 πολλὰ τὸ νέον, εἰ μὴ ἐς ἕτερόν τι τῶν χρησίμων
 ἐνασχοληθεῖν, ἡγάδιως ἠέπει καὶ ἐκταράττεται. τότε
 δὴ οὖν τῶν Οὐννων τῇ Χερρονήσῳ προσκαθημένων
 καὶ ἐνοχλούντων οὐκ ἀνίει ὁ νεανίας τὰς τε προσβο-
 λὰς ἀνακόπτων καὶ πᾶσαν βουλήν ἀμυντηρίαν δια-
 νοοῦμενος. αὐτὸς τε γὰρ οἰκοθεὺν τῷ ἐπηβόλῳ τῆς
 φύσεως εὐστοχῶτάτα διεγίννωσκε τὸ ξυνοῖσον, καὶ
 τοῖς πρεσβυτέροις τῶν ἀμφ' αὐτὸν καὶ πολλοῖς ἤδη
 πρότερον πόνοις τοῦς τῶν πολέμων ἀγῶνας ἐκμεμε-

λετηκόσι μάλα ξυν εὐκολία ἐπέθετο τὰ πρακτέα
 ὑψηγομένοις. ἐπεὶ δὲ οὐδέν τι πλέον εἶχον ἀνιει-
 οὶ βάρβαροι, οὔτε ὡς ἐν πολιορκίᾳ ἐφεθεύοντες τῷ
 ἐρῷματι οὔτε πρὸς τειχομαχίαν ἐγκείμενοι, ἐγνωσαν
 τρόπον ἑτέρον αὐθάδους τε καὶ γενναίου καὶ λίαν
 πρὸς τὸ φιλοκίνδυνον ἄγοντος ἀποπειραθῆναι, οὕτω
 τε ἢ θάπτον ἐλεῖν τὸ χωρίον ἢ μεθεῖναι τὸ λοιπὸν
 καὶ ἀποπαύσασθαι καὶ ἐς τὰ σφέτερα ἤδη ἀπονο-
 στήσαι. καὶ τοίνυν καλάμους ὡς πλείστους ἀθροί-
 σαντες εὐμήκεις τε ἄγαν καὶ ἐς ὃ τι στεροῦς καὶ
 παχίστους, καὶ τούτους ἐπ' αὐτοῖς ἐναρμολοῦντες
 καὶ ξυνδήσαντες καλωδίους τε καὶ τολύπαις κώμυθας
 πολλὰς ἀπειργάσαντο. τότε δὲ ξύλα ἰθυτενῆ καθά-
 που ξυγὰ καὶ ἐγκαινίδας ὑπερθευ κατὰ τὸ ἐγκάσιον
 ἐνθέντες, οὐ διὰ παντός, ἀλλὰ μόνον ἀμφὶ τὰ ἄκρα
 καὶ τὸ μεσαιτατον, καὶ μείζονσι δεσμοῖς περισφίξαν-
 τες ξυνήπτον ἀλλήλαις αὐτὰς καὶ ξυνεμίγνον, λίαν
 ἐν χῶρ' πεπιεσμένας, ὡς τρεῖς τυχόν ἢ καὶ πλείους
 ἐς μίαν ἀποτελεῖσθαι σχεδίαν, εὐρος ἔχουσαν ἀρκούν
 πρὸς ἀνδρῶν τεττάρων ὑποδοχὴν καὶ ἐπίβασιν, καὶ
 τῷ βάθει ἐς τοσοῦτον δυκνουμένην ἐς ὅσον φέρειν
 βεβαίως τὰ ἄχθη καὶ τῇ λεπτότητι μὴ καταδύεσθαι.
 τοιαύτας δὴ οὖν οὐ μείον ἢ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν
 ἐτεκτήναντο σχεδίας. ὡς ἂν δὲ αὐτοῖς πλωμώτεροι
 εἶεν, οἱ δὲ τὰ ἐμπρόσθια τούτων ἠρέμα πρὸς τὸ
 μετέωρον ἐς πρόφρας τύπον περιεγαγόντες καὶ ὑπο-
 κάμψαντες καὶ ὥσπερ ἀκροστόλια καὶ προέμβολα
 ἐκμιμησάμενοι, κωπητήρας ἐφ' ἑκατέρῃ πλευρᾷ καὶ
 οἶον παρεξηρεσίας αὐτομάτους ἐμηχανήσαντο.

22. Καὶ τοίνυν οὕτως ἕκαστα ὡς οἶόν τε ἦν
 αὐτοῖς ἐν τῷ ἀσφαλεῖ καταστησάμενοι ἐνήκαν
 ἀπάσας τῇ θαλάττῃ λαθραίως ἀμφὶ τὴν ἐσπερίαν

α. C. 556
 Justi-
 niani 32
 του κόλπου ἀκτὴν τοῦ πρὸς τῇ Αἴνω τῇ πόλει
 περιωγνυμένον· ἐμβάντες δὴ οὖν ἐν αὐταῖς ἄνδρες
 ἐς ἑξακοσίους, καὶ πτῦα ὡς πλεῖστα ταῖς ἐπισκαλι-
 σιν ἐντροπωσάμενοι, καὶ ἀμαθέστερόν πως ταύτη
 ἐρέττοντες, ἀνήγοντο ὡς ἀπωτάτω τῆς χέρσου, ἕξω-
 5 πλισμένοι τε εὖ μάλα καὶ πρὸς τὸ ἐνεργὸν ἐστηκότες.
 οὕτω γὰρ ᾤοντο πελάγιοι ἡρέμα γιγνόμενοι ῥαδίως
 ὑπερβαλέσθαι καὶ περιπλεῦσαι τὸν ἀγκῶνα τοῦ τεί-
 χους τὸν μέχρι τοῦ βάθους ἐκτεταμένον καὶ τὸ
 V. 117 λοιπὸν ἀδεῶς ἐπιβήσεσθαι τῶν ἐνδοτέρω χωρίων,¹⁰
 ὡς δὴ οὐδαμῶς ἐρύμασι περιεχομένων ἢ μόνῳ τῷ
 Ἑλλησπόντῳ. ταῦτα δὴ ὁ Γερμανὸς ἐκ τῶν κατα-
 P. 168 σκόπων πνθόμενος, καὶ γινώσκων ὡς οὐκ ἐς μα-
 κρὰν ὁ τῶν καλάμων στόλος ἐπιφοιτήσει, ἐπεκερτό-
 μησε μὲν τοὺς πολεμίους τῆς ἀβουλίας, μάλα δὲ¹⁵
 ἤσθη ἐπ' αὐτῇ, ὡς δὴ πρὸς αὐτοῦ ἐσομένη. αὐτίκα
 γὰρ ἐπακρίδας εἴκοσι πολυήρεις τε καὶ ἀμφιπρύ-
 μνους ἀνδρῶν ἐμπλήσας σιδήρῳ τεθωρακισμένων,
 ἀσπίδας τε φερόντων καὶ τόξα καὶ πρὸς γε δορυ-
 δρέπανα, τοὺς τε ἐρέττοντας ἐμβάλων καὶ τοὺς τοῖς²⁰
 πηδαλίοις ἐφεστηκότας ὑπὸ τὴν ἐνδον παρατεινο-
 μένην τῆς θαλάττης γλωχίνα καθάπερ εἰς ἐνέδραν
 καθορμίσας, ἐνέκρουσεν, ὡς ἂν μὴ πόρρωθεν
 προσφθεῖεν. ἐπεὶ δὲ οἱ βάρβαροι ἤδη ὑπερβάντες
 τὸ προπετὲς τοῦ τείχους καὶ ἀπολήγον καὶ τοῦ²⁵
 B αἰγιαλοῦ προεξέχον ἐνέκλινον πρὸς τὰ εἶσω καὶ ἐπε-
 φέροντο φρονήματι ξὺν πολλῷ καὶ παρορησία, τότε
 δὴ καὶ τῶν Ῥωμαίων ὀλκάδες ἀντανήγοντο καὶ ἀντε-
 πήρσαν· καὶ πως αὐταῖς τοῦ ῥοῦ ξυλλαμβανομένου
 ἀντίπρωροι κατιοῦσαι βιαιότερον προσπίπτουσι ταῖς³⁰
 ἐκ τῶν καλάμων σχεδίασι. καὶ δῆτα αἱ μὲν τῇ
 προσκρούσει περιετρέποντο ἐς τοῦμπαλιῦ ὑπὸ τοῦ

α. C. 556
 Justi-
 niani 32
 σάλου καὶ ἐκαλινδοῦντο ὡς μηκέτι ἀσφαλῆ τὴν βάσιν
 παρέχεσθαι τοῖς ἐφεστηκόσιν, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐν τοῖς
 κύμασιν ἀποβληθέντας ἀπόλλυσθαι, τοὺς δὲ ξυμ-
 ζίνειν ἐν αὐταῖς πρὸς ἀνάγκης καὶ διαπορεῖν ὅ τι
 5 καὶ δράσαιεν. οἳ γε μὴν ἐτι ἐστηκότες διαταράττοντο
 ὑπὸ τοῦ κλυδωνίου, μετρίου μὲν ὄντος καὶ ἐλα-
 χίστου ὡς ἐς νηῶν κίνησιν καὶ ἀκάτων, τοῖς δὲ
 καλέμοις διὰ τὴν κουφότητα καὶ μάλα χαλεπωτάτου. C
 τοιγάρτοι μετέωροί τε θαμὰ ἐγίνοντο ὑπὸ κυρτῷ
 10 αἰρόμενοι τῷ ῥοδίῳ, καὶ ξυγκαθεύλκοντο αὐθις κοι-
 λαινομένοι. καὶ τοίνυν οἱ ἄνδρες διαμάχεσθαι μὲν
 οὐδὲ ἐπειρῶντο, ἦν δὲ αὐτοῖς οὐδέν τι ἕτερον
 εὐκτόν τε καὶ ἐσπουδασμένον ἢ ὅπως ἂν ἐστάναι
 15 γοῦν μόνον δύναιντο καὶ βεβηκέναι. οὕτω δὲ τῶν
 βαρβάρων ἐν θορύβῳ τε καὶ ἀφασίᾳ καθεστηκότων,
 οἱ Ῥωμαῖοι διέκπλους, ὅποι παρειακοί, ποιούμενοι,
 ᾧθισμοῖς τε ἐχρῶντο καθάπερ ἐν πέζομαχίᾳ καὶ
 ταύτη πολλοὺς τῶν ἐναντίων κατέβαλλον, ἅτε δὴ
 αὐτοὶ βεβαίωτατα ἐν ταῖς ὀλκάσιν ἐρηρυσμένοι·
 20 ἐνίοις δὲ τοῖς ξίφεσιν ἐκ χειρὸς πλήττοντες ἐκτεινον.
 ἐπεὶ δὲ γε αὐτῶν πολλαγοῦ καὶ ἀφειστήκεσαν καὶ D
 οὐπω ἐπέλαζον, ἐνταῦθα τοῖς δορατίοις ἐφικνούμε-
 νοι καὶ τὰς δρεπανώδεις τούτων αἰχμὰς ταῖς μηρί-
 θοις ἐκείναις, αἷς δὴ οἱ κάλαμοι ἐτύγγανον ξυμ-
 25 πεπλεγμένοι, ἐμβάλλοντες, ἐξέτεμνον στοιχηδὸν
 ἀπάσας καὶ διέλυνον τὴν ξυνέχειαν. τότε δὴ οὖν οἱ
 μὲν δύναντες ἀποτμηγέντες ἀλλήλων καὶ σποράθην
 ἐπινηγόμενοι ἄλλος ἄλλοθι ἀπεπτύετο. οἱ δὲ Οὐννοί,
 τῆς βάσεως αὐτοῦς ἐπιλειπούσης, ἀθρόον κατε-
 30 δύνοντο ἐν τῷ βάθει καὶ ἔθνησκον ἀχρήστου ποτοῦ
 ἐμπιπλάμενοι. οὕτω τε ἕπαντες διεφθάρησαν, καὶ
 οὐδεὶς ὅστις αὐτῶν ἀνα τὴν ἠπειρον ἐπανήκεν.

a. C. 358
Iustit-
niani 32

23. *Αὐτίκα δὲ οἱ Ῥωμαῖοι τὰ ὄπλα τῶν δυσμε-
νῶν ἀνελόμενοι, ὅποσα γε ἄνω ἔτι ἐφέρετο καὶ
πέπληται, καὶ ἐς τὰ πρότερα χωρία κατάραντες, με-
γίστης ἡδονῆς καὶ θυμαθίας ἅπαντα ἐπλησαν τὸν
στρατὸν, γεγηθότας ἐπὶ τοῖς ξυνευχθεῖσι. καὶ οὖν
ἀθροισθέντες ἅπαντες ἐς ταὐτὸ ἀποχωρήσασθαι ᾤοντο
χορῆσαι καὶ τοῖς ἐφεξῆς τῷ καιρῷ καὶ τῇ τάξει τοῦ
προτερήματος. τοιγάρτοι ὀλίγαις ὕστερον ἡμέραις
εὐ μάλα καθοπλισθέντες ἐκδρομὴν ἀθρόον ἐκ τοῦ
περιβόλου πεποιήνται, καὶ προσβάλλουσι τῷ λοιπῷ
πλήθει τῶν ἐφεδρευόντων βαρβάρων ἀνωμένων ἔτι
ἐπὶ τῇ ξυμφορᾷ καὶ κατεπτηγόντων. τότε δὴ οὖν ὁ
Γερμανὸς, ὅτε δὴ νεώτατος ὦν καὶ οὐπω ἐντελῶς
τὰς τῆς φύσεως ἐπέχειν ὀρμὰς καὶ ἐγκατεῖργειν
δυνάμενος, ἀλλὰ πλεον τοῦ προμηθεύς καὶ βεβηκό-
τος τῷ φιλοδοξοῦντι τοῦ τρόπου καὶ προθυμουμένῳ
πέρα τοῦ μετρίου ἐγκείμενος, ἀφειδῶς ἐπέηκε τοῖς
πολεμίοις καὶ προκινδύνευσεν, οὐ στρατηγικῶς ἐπέι-
γων καὶ διατάττων, ἀλλὰ στρατιωτικώτερον ξυμπλε-
κόμενος· τῷ τοι ἄρα καὶ πλήττεται βέλει τὸν μηρὸν,
ὡς μικροῦ δεῖν μελλῆσαι ἀπόμαχος ἔσεσθαι· πλήν
ἄλλ' ἢ τῶν ἐφεστηκότων πραγμάτων ἀνάγκη καὶ τὸ
μέγεθος τοῦ ἐγχειρήματος ἐγκρατέστερα τῆς ὀδύνης
γεγένηται· καὶ οὐ πρότερον ἀνήκεν αὐτὸς τε μοχθῶν
καὶ τοῖς ἄλλοις ἐγκελευόμενος πρὶν σφόδρα πημῆναι
τὸ δυσμενὲς καὶ πολλοὺς ὄσους διαχειρίσασθαι. τότε
μὲν οὖν διελύετο ἡ μάχη· καὶ οἱ Ῥωμαῖοι αὐθις εἰσω
τοῦ ἐρύματος ἐπανήλθον, γινώσκοντες ὡς οὐκ
ἀσφαλὲς αὐτοῖς οὐδὲ εὐβουλον κατὰ πολὺν τῷ πλή-
θει ἐλαττομένοις εἶτα μέχρι παντός συστάσθην δια-
γωνίζεσθαι. ἐς τοῦτο δὲ ὅμως οἱ βάρβαροι ἤλασαν
ἀπορίας ἐπὶ τε τῇ ἐκ τῶν ναυαγίων φορᾷ καὶ ὅτι*

a. C. 358
Iustit-
niani 32

ἀθρόον οἱ Ῥωμαῖοι κατ' αὐτῶν προσβολὴν ἐποιή-
σαντο, ὡς μεθεῖναι αὐθημερὸν τὰ ἀμφὶ τὴν Χερρό-
νησον πεδία, καὶ πρὸς τὸν Ζαβεργάν τε καὶ τὸν
ἀμφ' αὐτὸν ὄμιλον ἀφικέσθαι, ἠτιμημένοι πρὸς ἠτιη-
μένους. οἱ δὲ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα πρότερον ἐσταλμένοι
οὐδὲν τι ἀξιαφήγητον ἔδρασαν, μήτε τῷ Ἴσθμῷ
προσβαλόντες, μηδὲ γε τὴν ἀρχὴν τὰς Θερμοπύλας
παραμειψάμενοι διὰ τὴν φρουρὰν τῶν ἐκεῖσε ἰδρῦσθαι
τεταγμένων Ῥωμαίων. τοιγάρτοι ἀποχωρήσαντες καὶ
οἷδε τῆς ἐπὶ τὴν Θράκην εἶχοντο πορείας, ὡς ἐν
αὐτῇ κατὰ τὸ εἰκὸς τοῖς ὁμοφύλοις προστεθησόμενοι,
καὶ κοινῇ τὸ λοιπὸν ἐς τὰ σφέτερα ἐπανήζοντες. οἱ
δὲ ἀμφὶ τὸν Ζαβεργάν οὐ πρότερον ἀποστήσεισθαι
ἔφασαν πρὶν ἂν χρήματα ὡς πλείστα παρὰ Ῥωμαίων
κομίσαντο, καθάπερ οἱ Οὐτίγουροι· τοὺς τε αἰχμα-
λώτους, εἰ μὴ θάττων πρίαντο οἱ ἐπιτήδειοι, ἀπο-
σφάττειν αὐτίκα ἠπέιλον. ὁ δὲ βασιλεὺς χρυσίον
αὐτοῖς ἔστειλεν, ὅποσον ἀποχορῆν ᾤετο ἐς τε τὰ
λύτρα τῶν ξυνειλημμένων καὶ ὅπως εἰρηναῖοι τὸ
λοιπὸν ἀπαλλαγείεν τῆς χώρας. καὶ δὴ ἄλλους τε
πολλοὺς ἀπέδοντο καὶ δὴ Σέργιον τὸν Βάκχον τὸν
στρατηγόν· ἐαλάκει γὰρ ὀλίγου ἔμπροσθεν καὶ αὐ-
τὸς ἀπαισία τιμὴ χρησάμενος τύχη, καὶ ἐν τοῖς
αἰχμαλώτοις ἐτέλει. οὕτω τε μόλις ἐπανάοντο λεηλα-
τοῦντες καὶ τῆς οἰκαδὲ εἶχοντο πορείας, ἀναλαβόντες
οὐκ ἐς μακρὰν καὶ τοὺς ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀφικομένους.
24. Τοῖς μὲν οὖν τῆς πόλεως τῆς βυσιλίδος
ἄστοις αἱ τοιαῦται ξυνηθῆκαι ἀγευνεῖς εἶναι ἐδόκουν
καὶ αἰσχυραὶ καὶ ἀνελεύθεροι, εἰ γε ὥσπερ οὐ φορη-
τὸν ὑπάρχον, ὅτι δὴ πλησιναιτάτα τῆς πόλεως οἱ
πολέμιοι ἀφιγμένοι καὶ ἐγγελάσαντες οὐκ αὐτοὶ
πανωλεθρία διεφθάρσαν, ἀλλ' ἔτι καὶ χρυσίον

ἐκομίσαντο χαριστήριον, ὡσπερ ἡμῶν ἐς αὐτοὺς
 πεπλημμεληκότων. ἢ δὲ τοῦ βασιλέως γνώμη ἐς
 B ἄλλο τι μείζον ἐώρα, ὅπερ οὐκ ἐς μακρὰν ἀποβάν
 ἐπεισε τοὺς πρότερον νεμεσῶντας ὑπεράγασθαι αὐ-
 τὸν ὡς ἄγαν προμηθῆ καὶ ἀγγινοῦστατον· ἔγνω γὰρ
 χρῆναι μᾶλλον ἀπάσῃ μηχανῇ ξυγκρούεσθαι τὸ βάρ-
 βαρον ἐφ' ἑαυτὸ καὶ ἐκπολεμουῦσθαι. ὡς ἂν δὲ τοῦτο
 ξυμβαίῃ, αὐτίκα, ἕως οἱ ἀμφὶ Ζαβεργᾶν μαλθακώ-
 τερον ἐπορεύοντο, ἔστειλε γράμμα παρὰ Σάνδιλχον
 τὸν ἕτερον ἠγεμόνα ἑνσπονδόν τέ οἱ ὄντα καὶ 10
 μισθοφόρον. ἐδήλον δὲ τοιαύδε ἄττα τὸ γράμμα· "Εἰ
 μὲν ἐπιστάμενος τὰ παρὰ τῶν Κοτριγούρων ἐφ' ἡμᾶς
 μεμελετημένα εἶτα ἐκὼν ἠρεμεῖς, θανατώσασμαι ἂν
 εἰκότως σοῦ μὲν τῆς ἀπιστίας, ἡμῶν δὲ αὐτῶν τοῦ
 C μὴ τῆς σῆς γνώμης ὀρθότατα ἐστοχάσθαι, ἀλλὰ περὶ 15
 τὴν κρίσιν διαμαρτεῖν· εἰ δὲ οὐπω μεμαθηκώς,
 ξυγγνωστὸν μὲν, ἐπιδείξεις δὲ ἂν οὐκ ἄλλως τὴν
 ἐπὶ τοῦ φθιάσαντος ἄγνοιαν ἢ μόνω τῷ μὴ μετὰ
 ταῦτα μελλῆσαι. παραγεγόνουσι γὰρ ἐνθάδε οὐ τοῦτο
 μέλον αὐτοῖς καὶ ἐσπονδασμένον ὅτι μὴ ὡς ὁδοῦ 20
 πάρεργον τὸ δεῖν λυμῆμασθαι τὰ ἡμέτερα, ἀλλὰ διὰ
 τῶν ἔργων δηλώσουντες ὅτι δὴ τοὺς μείζονάς τε καὶ
 ἀρίστους παρόντες ἐξηπατήμεθα, τὸ ἐπὶ σοὶ πεποι-
 θέναι προὔργου ποιούμενοι. οὐδὲ γὰρ ἀνεκτὸν εἶναι
 ἠγοῦνται, ἢν τις αὐτοὺς ἴσους τε καὶ ἀμφηρίστους 25
 V. 119 τοῖς Οὔτιγούροις ἀποκαλέσοι, οὐδὲ εἰ μετρίω τινὶ
 D ὑπερβάλλειν, μόλις δὲ εἰ γε σφόδρα πολλῶ. καὶ
 τοίνυν οὐκ ἀνήκαν ἀνά τὴν Θρακίην ἀλώμενοι, πρὶν
 τὸ χρυσίον ἅπαν ὁπόσον σοι ἂν' ἔτος ἕκαστου
 μισθοῦ χάριν δωρεῖσθαι εἰώθαμεν αὐτοὶ ἐκομίσαντο· 30
 καίτοι ῥάδιον ἦν ἡμῖν ἢ ἄρδην ἅπαντας ἀποκτεῖναι
 ἢ τὸ ροῦν ἕλαττον ἀπράκτους σφᾶς ἀποπέμψασθαι.

ἐφήκαμεν δὲ ὁμῶς ἐκάτερα τῆς σῆς πειρώμενοι δόξης.
 εἰ μὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀνδρειώτερος εἶ καὶ φρενήρης
 καὶ οἶος μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς τὰ σὺ σφετεριζομένοις,
 οὐδὲ νῦν ἕλαττον ἔξεις. πάρεστι γὰρ σοι ἐν καιρῷ
 5 τὸ δυσμενὲς ἀμύνασθαι καὶ τῇ μάχῃ κεκρατηκότι
 τοὺς οἰκείους μισθοὺς ἀπολαβεῖν, ὡσπερ δι' αὐτῶν
 σοι ἀπεσταλμένοις. εἰ δὲ καὶ τοιαῦτα πρὸς αὐτῶν
 ὑβρισμῆνος ἠσυχίαν ἄγειν ἐθέλεις, δεδιώς, οἶμαι, P. 171
 καὶ τὴν αἰσχίστην ἐλόμενος ἀπραγμοσύνην, σὺ μὲν,
 10 ὦ γενναῖε, ἀπόμισθος ἔσῃ, ἐκείνοις δὲ τὰ παρ' ἡμῶν
 δεδωρήσθω· καὶ τὸ λοιπὸν μέθες, εἰ δοκεῖ, τὸ φρό-
 νημα καὶ τοῖς κρείττοσιν εἰκειν διδάσκου. εὖ γὰρ
 ἴσθι, ὦ φέριστε, ὡς καὶ τὰς ξυνηθίας μεταθετόν
 ἡμῖν ἐπ' αὐτούς, ἃς δὴ πρὸς σὲ καὶ τὸ σὸν ἐθέμεθα
 15 γένος. ἀνόητον γὰρ καὶ ἄλλως τοῖς ἠττωμένοις
 ξυναδοξεῖν, παρὸν τὸ κρατοῦν οἰκειώσασθαι."

25. Ταῦτα ὁ Σάνδιλχος διὰ τῶν ἐρμηνέων ἀνα-
 λεξάμενος εὐθὺς ἐγαλέπαινε καὶ ἐλύττα καὶ κατέχειν
 οὐ μάλα οἶός τε ἦν τὴν ὀργήν, ἀλλ' αὐθιμερὸν ἔτεο
 20 τίσασθαι τοὺς Κοτριγούρους τῆς ἐς αὐτὸν παροιρίας. B
 πῶς δὲ οὐκ ἤμελλεν ῥαδίως τοῖσδε τοῖς ὄχημασι δια-
 ταραχθῆναι ψυχὴ βάρβαρος καὶ αὐθάδης καὶ αἰε-
 κερδῶν γλιχομένη; τοιγάρτοι κινήσας τὸν οἰκείον
 στρατὸν πρῶτα μὲν ἐμβάλλει ἀθρόον τοῖς τῶν πολε-
 25 μῶν χωρίοις· καταπλήξας τε τοὺς αὐτοῦ μεμενη-
 κότας τῷ ἀπροσδοκῆτῳ γύναια πολλὰ καὶ παῖδας
 ἠνδραποδίστατο. ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἐκ Θρακίης ἐπα-
 νερχομένοις ἄρτι τὸν Ἰστρον ποταμὸν διαπεραιωθεῖσιν
 ὑπαντιάζει ἐξαπιναῖα· καὶ πολλοὺς ὄσους ἀποκτείνας
 30 τὰ τε χρήματα αὐτοῦς τὰ παρὰ βασιλείως καὶ ἅπαν
 τὴν λείαν ἀφαιρεῖται. μόλις δὲ οἱ σεσωσμένοι ἐς τὰ
 σφέτερα ἦδη ἀπονοστήσαντες καὶ κατ' αὐτὸ τοῖς

ἄλλοις γενόμενοι ἐς πόλεμον τοῖς ἐναντίοις καθί-
 σταντο· οὕτω τε ἐξ ἐκείνου ἐπὶ πλείστον ἐκάτεροι
 C διετέλουν κατ' ἀλλήλων τρεπόμενοι καὶ τὴν θυσι-
 νειαν ἐμπεδοῦντες. νῦν μὲν γὰρ ἐφόδους καὶ λεηλα-
 σίας ἐποιήσαντο, νῦν δὲ ἐς ἐμφανῆ μάχην παρετά- 5
 τonto, ἕως ἐκατέρωθεν αἱ δυνάμεις διαρρηῖσαι
 ἀνάστατοι ἄρδην γεγένηται, ὡς καὶ αὐτὴν δήπου
 τὴν πάτριον ἐπωνυμίαν ἀποβεβληκέναι. ἐς τοῦτο
 γὰρ συμφορᾶς τάδε τὰ Οὐννικὰ ἔθνη ἐξώκειλεν ὡς
 εἴπερ ἄρα τι αὐτῶν καὶ μεμνήσκων μέρος, σποράδην 10
 D ἑτέροις δουλεύειν καὶ ἐς τὸ ἐκείνων ὄνομα μετα-
 βεβλήσθαι. οὕτω δὴ τι αὐτοὺς ἐνεργότατα μετήλθον
 αἱ ποιναὶ τῶν προτέρων ἀσεβημάτων. ἀλλ' ἢ μὲν
 παντελῆς τοῖνδε τοῖν γενοῖν ἀνατροπὴ καὶ κατάλυσις
 χρόνῳ ὕστερον ξυνηνέχθη, καὶ μοι εἰρήσεται ἕκαστα 15
 προσηκόντως ἀρμοζομένῳ ὡς οἶόν τε τῇ τῶν χρόνων
 ὁμολογίᾳ. τῆς δὲ στάσεως ἔτι ἀκμαζούσης καὶ κατὰ
 τὸ Βυζάντιον ἀπαγγελλομένης, τότε δὴ ἄπασιν ἀνω-
 μολόγητο καὶ διαδηλοτάτη ἐδείκνυτο ἢ τοῦ βασιλέως
 προμηθεῖα καὶ εὐβουλία, ὅτι δὴ τῶν βαρβάρων ὑπὸ 20
 σφῶν διαφθειρομένων αὐτοὺς ὄπλα μὴ κινῶν πάντως
 ἐνίκα τῇ γνώμῃ ἐφ' ἑκατέρω ἑσπῇ τοῦ πολέμου, καὶ
 ἀπέλανε τῆς ἐλπίδος. ἐπειδὴ γὰρ ἐμόχθουν ἐκάστοτε
 τοῖς οἴκοι δεινοῖς ἐνησχολημένοι, οὐκέτι κατὰ Ῥω-
 μαίων χωρεῖν διανοοῦντο, ἀλλὰ καὶ ὅποι γῆς ἐτύγ- 25
 χανον ὄντες τοῖς πλείστοις ἠγνόηντο.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ.

ΕΚ ΤΗΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑ.

1. (Anth. Gr. ex editione Fr. Iacobsii IV, 8.)

Ἀγαθίου Σχολαστικοῦ Ἀσιανοῦ Μυρναίου συλλογὴ νέων
ἐπιγραμμάτων ἐκτεθεῖσα ἐν Κωνσταντινου πόλει πρὸς Θεό-
δωρον Σκευορίωνα τὸν Κοσμά· εἴρηται δὲ τὰ προοίμια μετὰ
τὰς συνεχεῖς ἀκροάσεις τὰς κατ' ἐκεῖνο καιροῦ γενομένας.

Οἶμαι μὲν ὑμᾶς, ἄνδρες, ἐμπεπλησμένους
 ἐκ τῆς τοσαύτης τῶν λόγων πανδασίας,
 ἔτι που τὰ σιτία προσκόπως ἐρυγγάνειν
 καὶ δὴ κἄθησθε τῇ τροφῇ σεσαγμένοι.
 λόγων γὰρ ἡμῖν πολυτελῶν καὶ ποικίλων 5
 πολλοὶ προθέντες παμμυγεῖς ἐνώχλιας
 περιφρονεῖν πείθουσι τῶν εἰδισμένων.
 τί δὲ νῦν ποιήσωμεν; τὰ προυξιογασμένα
 οὕτως εἴσω συντετήχθαι κείμενα,
 ἢ καὶ προθῶμαι τῆς ἀγορᾶς ἐν τῷ μέσῳ 10
 παλιγυαπήλοις εὐτελῶς ἀπεμπολῶν;
 καὶ τίς μετασχεῖν τῶν ἐμῶν ἀνέξεται;
 τίς δ' ἂν πρίαιτο τοὺς λόγους τριωβόλου,
 εἰ μὴ φέροι πως ὅτε μὴ τετρημένα;

ἄλλ' ἐστὶν ἐλπίς εὐμενῶς τῶν θρωμένων 15
 ὑμᾶς μεταλαβεῖν καὶ κατεβλακευμένως.
 ἔθος γὰρ ὑμῖν τῇ προθυμίᾳ μόνῃ,
 τῇ τῶν καλούντων, ἐμμετρῆν τὰ σιτία·
 καὶ πρὸς γε τοῦτω δειπνῶν ἡραυσιμένον 20
 ἦκω προθήσω ἐκ νέων ἡδυσμαίων.
 ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔνεστιν ἐξ ἐμοῦ μόνου
 ὑμᾶς μεταλαβεῖν, ἄνδρες, ἀξίας τροφῆς,
 πολλοὺς ἐπεισα ξυλλαβεῖν μοι τοῦ πόνου,
 καὶ ξυγκαταβαλεῖν καὶ ξυνεστιᾶν πλέον. 25
 καὶ δὴ παρέσχον ἀφθόνως οἱ πλούσιοι
 ἐξ ὧν τροφῶσι, καὶ παραλαβὼν γνησίως
 ἐν τοῖς ἐκείνων πέμμασιν φρονέτομαι.
 τοῦτο δὲ τις αὐτῶν προσφόρος, δεικνὺς ἐμὲ,
 ἴσως ἐρεῖ πρὸς ἄλλον, ἄρτίως ἐμοῦ 30
 μᾶζαν μεμαχότος μουσικῆν τε καὶ νέαν,
 οὗτος παρέθηκε τὴν ὑπ' ἐμοῦ μεμαγμένην.
 ταῦτ' οὖν ἐρεῖ τις, οὐδὲ τῶν σοφωτάτων,
 τῶν ὀψοποιῶν, ὧν χάριν δοκῶ μόνος
 εἶναι τσανύτης ἡγεμῶν πανδαισίας. 35
 θαρρῶν γὰρ αὐτοῖς λιτὸν οἰκοθεν μέρος
 καὐτὸς παρέμιξα, τοῦ δοκεῖν μὴ παντελῶς
 ξένος τις εἶναι τῶν ὑπ' ἐμοῦ ξυνηγμένων.
 ἄλλ' ἐξ ἐκάστου σμικρὸν εἰσάγω μέρος,
 ὅσον ἀπογεῦσθαι. τῶν δὲ λοιπῶν εἰ θέλοι 40
 τυχεῖν τις ἀπάνταν καὶ μετασχεῖν ἐς κόρον,
 ἴστω γε ταῦτα κατ' ἀγορᾶν ζητητέα.
 Κόσμον δὲ προσθεὶς τοῖς ἐμοῖς πονήμασιν,
 ἐκ τοῦ βασιλείως τοὺς προλόγους ποιήσομαι·
 ἅπαντα γὰρ μοι δεξιῶς προβήσεται.
 καὶ μοι μεγίστων πραγμάτων ὑμνονυμένων 45
 εὐρεῖν γένοιτο καὶ λόγους ἐπηρμένους.

Μὴ τις ἐπανχενίοιο λιπῶν ζωστήρα λεπάδνου
 βάρβαρος ἐς βασιλῆα βιημάχον ὄμμα τανύσση,
 μηδ' ἐτι Περγίς ἀνακτὶς ἀναστειλάσα καλύπτρην 50
 ὄρθιον ἀθρήσειεν· ὑποκλάζουσα δὲ γαίῃ,
 καὶ λόφον ἀνχέεντα καταγνάμπτουσα τευόντων,
 Αὔσονίοις ἄκλητος ὑποκλίνοιτο ταλάντοις.
 Ἐσπερίῃ θεράπαινα, σὺ δ' ἐς κρηπίδα Γαδείρων,
 καὶ παρὰ πορθμὸν Ἰβηρα καὶ Ὠκεανίτιδα Θούλην,
 ἦπιον ἐμπνεύσειας, ἀμοιβαίων δὲ τυράννων 55
 κράατα μετρήσασα τεῖῃ κρυφθέντα κονίῃ,
 θαρσαλέαις παλάμησι φίλην ἀγκάζσο Ῥώμην.
 Κανκασίῳ δὲ τένοντι καὶ ἐν δηγημίῳ Κυταίῃ,
 ὀππόθι ταυρεῖοιο ποδὸς δουπήτορι χαλκῷ
 σκληρὰ σιδηρεῖης ἐλακίζετο νῶτα κονίης, 60
 σύννομον Ἀθριάδεσσιν ἀναπλέξασα χορεῖην
 Φασιάς ἐλλίσσοιτο φίλῳ σκιρτήματι νύμφῃ,
 καὶ καμάτους μέλπειε πολυσκηπτρον βασιλῆος,
 μόχθον ἀπορρίψασα γιγαντεῖον τοκετοῖο.
 μηδὲ γὰρ ἀνχέσειεν Ἰωλκίδος ἐμβολον Ἄργος, 65
 ὅτι πόνους ἦρωος ἀγασσαμένη Παρασαιῶν
 οὐκέτι Κολχίς ἄρουρα, γονῇ πλησθεῖσα Γιγάντων,
 εὐπτολέμοις σταχύεσσι μαχήμονα βῶλον ἀνοίρει.
 κείνα γὰρ ἢ μῦθος τις ἀνέπλασεν, ἢ διὰ τέχνης
 οὐχ ὀσίης τετέλεστο, πόθων ὅτε λύσσαν ἐλοῦσα 70
 παρθενικὴ δολόεσσα μάγον κίνησεν ἀνάγκην.
 ἀλλὰ δόλων ἐκτοσθε καὶ ὄρφνου κινεῶνος
 Βάκτριος ἡμετέροισι Γίγας δούπησε βελέμοις.
 οὐκέτι μοι χῶρός τις ἀνέμβατος, ἀλλ' ἐνὶ πόντῳ
 Ἐρικανίου κόλποιο, καὶ ἐς βυθὸν Αἰθιοπῆα 75
 Ἰταλικαῖς νήεσσιν ἐρέσσειται ἡμερον ὕδωρ.
 ἀλλ' ἴθι νῦν ἀφύλακτος ὄλην ἡπειρον ὀδεύων,
 Αὔσονιε, σκιρτήσον, ὀδοίπορε, Μασσαγέτην δὲ

ἀμφιδέων ἀγκῶνα, καὶ ἄξενα τέμπεα Σούσων,
 Ἴνδῶν ἐπίβηθι κατ' ὀργάδος· ἐν δὲ κελεύθους 80
 εἶποτε διψήσειας, ἀρύεο δούλον Ἵδασπιν·
 ναὶ μὴν καὶ κυανωπὸν, ὑπὲρ δύσιν ἄτρομος ἔρπων
 κύρβιας Ἀλκείδαιο μετέρχεο· θαρσαλέως δὲ
 ἰχνιον ἀμπαύσειας ἐπὶ ψιμάθοισιν Ἰβήρων,
 ὀπόθι, καλλιρέεθρον ὑπὲρ βαλβίδα θαλάσσης, 85
 δίζυγος ἠπειροῖο συναντήσασα κεραίη
 ἐλπίδας ἀνθρώποισι βατήσ' εὐνήσε πορείης.
 ἐσχατιῇ δὲ Λίβυσσαν ἐπιστεῖβων Νασαμῶνων
 ἔρχεο καὶ παρὰ Σύρτιν, ὅπη νοτίησι θυέλλαις
 ἐς κλίσιν ἀντίπρῳρον ἀνακλασθεῖσα Βορήος, 90
 καὶ ψαφαρὴν ἄμπωτιν ὑπερ ὄρημιν ἀλίπλους
 ἀνδράσι δια θαλάσση πόρον χερσαῖον ἀνοίγει.
 οὐδὲ γὰρ ὀθνεῖς σε δεδέξεται ἦθεα γαίης,
 ἀλλὰ σοφοῦ κτεάνοισιν ὀμιλήσεις βασιλῆος,
 ἐνθα κεν αἰξείας, ἐπεὶ κνκλώσατο κόσμον 95
 κοιρανίη· Τάναις δὲ μάτην ἠπειρον ὀρίζων
 ἐς Σκυθίην πλάζοιτο καὶ ἐς Μαιώτιδα λίμνην.
 τοῦνεκεν, ὀπότε πάντα φίλης πέπληθε γαλήνης,
 ὀπότε καὶ ξείνοιο καὶ ἐνδαπίοιο κνδοιμοῦ
 ἐλπίδες ἐθραύσθησαν ὑφ' ἡμετέρῳ βασιλῆϊ, 100
 δεῦρο, μάκαρ Θεόδωρε, σοφὸν στήσαντες ἀγῶνα
 παίγνια κινήσωμεν αἰδοπόλοιο χορείης.
 σοὶ γὰρ ἐγὼ τὸν ἄεθλον ἐμάχθεον· ἐς σὲ δὲ μύθων
 ἐργασίην ἤσκησα, μῆ δ' ὑπὸ σύζυγι βίβλω
 ἐμπορίην ἠθροῖσα πολυξείνοιο μελίσσης, 105
 καὶ τόσον ἐξ ἐλέγιο πολυσπερὲς ἄνθος ἀγείρας,
 στέμμα σοι εὐμύθοιο καθήρομα Καλλιοπέης,
 ὡς φηγὸν Κρονίωνι, καὶ ὀκκάδας Ἐννοσιγαίῳ,
 ὡς Ἄρει ζωστήρα, καὶ Ἀπόλλωνι φαρέτρην,
 ὡς χέλυν Ἐρμάωνι, καὶ ἡμερίδας Διονύσῳ. 110

οἶδα γὰρ ὡς ἄλληκτον ἐμῆς ἰδοῶτι μερίμνης
 εὐχος ἐπιστάξειεν ἐπωνυμίη Θεοδώρου.

Πρῶτα δὲ σοὶ λέξαιμι, παλαιγενέεσσιν ἐρίζων,
 ὄσσαπερ ἐγράψαντο νέης γενετῆρες αἰοιδῆς,
 ὡς προτέροις μακάρεσσιν ἀνεμμένα· καὶ γὰρ ἐφκει 115
 γράμματος ἀρχαῖοιο σοφὸν μίμημα φυλάξει.

Ἄλλὰ πάλιν μετ' ἐκεῖνα παλαιότερον εὐχος ἀείρει
 ὄσσαπερ ἢ γραφίδεσσι χαράξαμεν, ἢ τινι χώρῳ,
 εἴτε καὶ εὐποίητον ἐπὶ βρέτας, εἴτε καὶ ἄλλης
 τέχνης ἐργοπόνοιο πολυσπερέεσσιν ἀέθλοις. 120

Καὶ τριτάτην βαλβίδα νεήνιδος ἔλλαχε βίβλου
 ὄσσα θέμις τύμβοισι· τάπερ θεὸς ἐν μὲν αἰοιδῇ
 ἐκτελέειν νεύσειεν, ἐν ἀτρικίῃ δὲ διώχοι.

Ὅσσα δὲ καὶ βιότοιο πολυσπερέεσσι κελεύθους
 γράψαμεν, ἀσταθέος δὲ τύχης σφαλεροῖσι ταλάντοις, 125
 δέροκέ μοι βίβλοιο παρὰ κρηπίδα τετάρτην.

Ναὶ τάχα καὶ πέμπτοιο χάρις θέλξειεν ἀέθλου,
 ὀπόθι κερτομέοντες ἐπεσβόλον ἦχον αἰοιδῆς
 γράψαμεν· ἐκταῖον δὲ μέλος κλέπτουσα Κυθήρη
 εἰς ὄαρους ἐλέγιο παρατρέψει πορείην 130
 καὶ γλυκεροῦς ἐς ἔρωτας· ἐν ἑβδομάτῃ δὲ μελίσση,
 εὐφροσύνας Βάκχοιο, φιλακρήτους τε χορείας
 καὶ μέθην καὶ κρητῆρα, καὶ ὄλβια δειπνα νοήσεις.

2. (Ibid.)

Τοῦ αὐτοῦ Ἀγαθίου.

Στήλαι καὶ γραφίδες καὶ κύρβιες, εὐφροσύνης μὲν
 αἰτία τοῖς ταῦτα κτησαμένοις μεγάλης·
 ἀλλ' ἐς ὅσον ζώουσι· τὰ γὰρ κενὰ κύδεα φωτῶν
 ψυχῆς οἰχομένων οὐ μάλα συμφέρεται·
 ἢ δ' ἀρετῇ σοφίης τε χάρις καὶ κείθι συνέρπει, 5
 κἀνθάδε μιμνάζει μνήστιν ἐφελκομένη.
 οὕτως οὔτε Πλάτων βρενθύεται οὔτ' ἄρ' Ὀμηρος

χρῶμασιν ἢ στήλαις, ἀλλὰ μόνη σοφίη.
ὄλβιοι ὧν μνήμη πιτυτῶν ἐν τεύχεσι βιβλίων,
ἀλλ' οὐκ ἐς κενεὰς εἰκόνας ἐνδιάει. 10

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ.

3. (I, 34.)

Εἰς εἰκόνα τοῦ ἀρχαγγέλου ἐν Πλάτῃ.

Ἄσκοπον ἀγγελίαρχον, ἄσωματον εἶδει μορφῆς,
ἢ μέγα τολμήεις, κηρὸς ἀπεπλάσατο
ἔμπης οὐκ ἀχάριστον, ἐπεὶ βροτὸς εἰκόνα λεύσσω
θυμὸν ἀπιθύνει κρείσσοι φαντασίῃ
οὐκέτι δ' ἄλλοπρόσαλλον ἔχει σέβας, ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ ὅ
τὸν τύπον ἐγγράψας ὡς παρῶντα τρέμει
ὄμματα δ' ὀτρύνουσι βαθὺν νόον· οἶδε δὲ τέχνη
χρῶμασι πορθμεῦσαι τὴν φρενὸς ἰκεσίην.

4. (I, 35.)

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐν τῷ Σωσθενίῳ.

Καρικὸς Αἰμιλιανός, Ἰωάννης τε σὺν αὐτῷ,
Ῥουφίνος Φαρίης, Ἀγαθίης Ἀσίης,
τέτρατον, ἀγγελίαρχε, νόμων λυκάβαντα λαχόντες,
ἄνθεσιν εἰς σέ, μάκαρ, τὴν σφετέρην γραφίδα,
αἰτοῦντες τὸν ἔπειτα καλὸν χρόνον· ἀλλὰ φανείης ὅ
ἐλπίδας ἰθύνων ἐσσομένου βίτου.

5. (I, 36.)

Εἰς εἰκόνα Θεοδώρου Ἰλουστρίου καὶ δις ἀνθυπάτου, ἐν
ἢ γέγραπται παρὰ τοῦ ἀρχαγγέλου δεχόμενος τὰς ἀξίας
ἐν Εφέσῳ.

Ἰλαθι μορφωθεῖς, ἀρχάγγελε· σὴ γὰρ ὀπωπὴ
ἄσκοπος· ἀλλὰ βροτῶν δῶρα πέλουσι τάδε·
ἐκ σέο γὰρ Θεόδωρος ἔχει ζωστήρα μαγίστρου
καὶ δις ἀεθλεύει πρὸς θρόνον ἀνθυπάτων·

τῆς δ' εὐγνωμοσύνης μάρτυς γραφίς· ὑμετέρεν γὰρ ὅ
χρῶμασι μιμηλὴν ἀντετύπωσε χάριν.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΡΩΤΙΚΑ.

6. (V, 216.)

Εἰ φιλέεις, μὴ πάμπαν ὑποκλασθέντα χαλάσσης
θυμὸν ὀλισθηρῆς ἔμπλεον ἰκεσίης.
ἀλλὰ τι καὶ φρονέεις στεγανώτερον, ὅσσον ἐρύσσαι
ὀφρύας, ὅσσον ἰδεῖν βλέμματι φειδομένῳ.
ἔργον γὰρ τι γυναικῶν ὑπερφιάλους ἀθερίζει 5
καὶ κατακαγγάζει τῶν ἄγαν οἰκτροτάτων.
καίνοσ δ' ἐστὶν ἄριστος ἐρωτικὸς ὅσ τάδε μῆξει,
οἶκτον ἔχων ὀλίγη ξυνὸν ἀγνηροίη.

7. (V, 218.)

Τὸν σοβαρὸν Πολέμωνα, τὸν ἐν θυμέλῃσι Μενάνδρου
κείραντα Γλυκέρας τῆς ἀλόχου πλοκάμους,
ὀπλότερος Πολέμων μιμήσατο καὶ τὰ Ῥοδάνθης
βόστρυχα παντόλοις χερσὶν ἐληΐσατο,
καὶ τραγικοῖς ἀχέεσσι τὸ κωμικὸν ἔργον ἀμείψας 5
μάστιξεν ῥαδιωνῆς ἄψα θηλυτέρης.
ξηλομανὲς τὸ κόλασμα· τί γὰρ τόσον ἤλιτε κούρη,
εἰ με κατοικτεῖρειν ἤθελε τειρόμενον;
σχέτλιος, ἀμφοτέρους δὲ διέτμαγε, μέχρι καὶ αὐτοῦ
βλέμματος ἐνστήσας αἰθοπα βασκανίην. 10
ἀλλ' ἔμπης τελέθει μισούμενος· αὐτὰρ ἔγωγε
δύσκολος οὐχ ὀρόων τὴν περικειρομένην.

8. (V, 220.)

Εἰ καὶ νῦν πολὴ σε κατεύνασε, καὶ τὸ θαλυκρὸν
κείνο κατημβλύνθη κέντρον ἐρωμανίης,
ἄφελος, ὦ Κλεόβουλε, πόθους νεότητος ἐπιγνοῦς,
νῦν καὶ ἐποικτεῖρειν ὀπλοτέρων ὀδύνας,

μηδ' ἐπὶ τοῖς ξυνοῖς κοτέειν μέγα, μηδὲ κομῶν 5
τὴν φαεινὴν κούρην πάμπαν ἀπαγλαῖσαι.
ἀντίπατρος τῇ παιδί πάρος μεμέλησο ταλαίνῃ,
καὶ νῦν ἐξαπίνης ἀντίπαλος γέγονας.

9. (V, 222.)

Εἰς Ἀριάστην κισσοστροίδα.

Εἰ ποτε μὲν κισσῶν ἐπαφήσατο πλήκτρον ἐλουῖσα
κούρη, Τερψιχόρης ἀντεμέλιζε μίτοις·
εἰ ποτε δὲ τραγικῷ ῥοιζήματι ῥήξατο φωνήν,
αὐτῆς Μελπομένης βόμβον ἀπεπλάσατο·
εἰ δὲ καὶ ἀγλαῖης κρίσις ἴστατο, μᾶλλον ἂν αὐτῇ 5
Κύπρις ἐνικῆθη κἀνεδίκαζε Πάρις.
σιγῇ ἐφ' ἡμῶν, ἵνα μὴ Διώνυσος ἀκούσας
τῶν Ἀριαδνεῶν ζῆλον ἔχοι λεχέων.

10. (V, 237.)

Πᾶσαν ἐγὼ τὴν νύκτα κινύρομαι· εὔτε δ' ἐπέλθῃ
ὄρθρος ἐλανῦσαι μικρὰ χαριζόμενος,
ἀμφιπεριτρούζουσι χελιδόνες, ἐς δέ με δάκρυ
βάλλουσιν, γλυκερὸν κῶμα παρῳσάμεναι.
ὄμματα δὲ σταλάοντα φυλάσσειται· ἢ δὲ Ῥοδάνθης 5
αὐθις ἐμοῖς στέροισι φροντὶς ἀναστρέφεται.
ὦ φθονεραὶ παύσασθε λαλητριδές· οὐ γὰρ ἔγωγε
τὴν Φιλομηλείην γλῶσσαν ἀπεθρισάμην.
ἀλλ' Ἴτυλον κλαίετε κατ' οὐρεα, καὶ γοῶοιτε
εἰς ἔποπος κραναῆν αὐλιν ἐφεζόμεναι, 10
βαῖον ἵνα κνώσσοιμεν· ἴσως δέ τις ἦξει ὄνειρος,
ὅς με Ῥοδανθεῖοις πήχεσιν ἀμφιβάλοι.

11. (V, 261.)

Εἰμὶ μὲν οὐ φιλόοινος· ὅταν δ' ἐθέλῃς με μεθύσσαι,
πρῶτα σὺ γενομένη πρόσφερε, καὶ δέχομαι.

εἰ γὰρ ἐπιψαύσεις τοῖς χεῖλεσιν, οὐκέτι νήφειν
εὐμαρές, οὐδὲ φυγεῖν τὸν γλυκὺν οἰνοχόον·
πορθμεύει γὰρ ἐμοῖγε κύλιξ παρὰ σοῦ τὸ φίλημα,
καὶ μοι ἀπαγγέλλει τὴν χάριν ἣν ἔλαβεν.

12. (V, 263.)

Μήποτε, λύχνε, μύκητα φέροις, μηδ' ὄμβρον ἐγείροις,
μὴ τὸν ἐμὸν παύσης νυμφίον ἐρχόμενον.
αἰεὶ σὺ φθονεῖς τῇ Κύπριδι, καὶ γὰρ ὄθ' Ἥρῳ
ἤρμοσε Δειανδρῶ . . . θυμέ, τὸ λοιπὸν ἔα.
Ἥραίστου τελέθεις, καὶ πείθομαι, ὅτι χαλέπτων 5
Κύπριδα θωπεύεις δεσποτικὴν ὀδύνην.

13. (V, 267.)

^α Τί στενάχεις; ^β φιλέω. ^α τίνα; ^β παρθένον· ^α ἢ ῥά
γε καλὴν;
^β καλὴν ἡμετέροις ὄμμασι φαινομένην.
^α ποῦ δέ μιν εἰσενόησας; ^β ἐκεῖ ποτὶ δειπνον ἐπελθὼν
ξυνῇ κεκλιμένην ἔδρακον ἐν στιβάδι.
^α ἐπὶ ζεῖν δὲ τυχεῖν; ^β ναὶ ναὶ φίλος· ἀμφαδίην δὲ 5
οὐ ζητῶ φιλίην, ἀλλ' ὑποκλεπτομένην.
^α τὸν νόμιμον μᾶλλον φεύγεις γάμον; ^β ἀτρεκέες ἔργων
ὅτι γε τῶν κτεάνων πολὺ τὸ λειπόμενον;
^α ἔγνωσ; οὐ φιλέεις, ἐψεύσασ· πῶς δύναται γὰρ
ψυχὴ ἐρωμανεῖν ὀρθὰ λογιζομένη; 10

14. (V, 269.)

Δισσῶν θηλυτέρων μοῦνός ποτε μέσσος ἐκείμην,
τῆς μὲν ἐφιμείρων, τῇ δὲ χαριζόμενος.
εἶλκε δέ μ' ἢ φιλέουσα· πάλιν δ' ἐγώ, οἷά τέ τις φῶρ,
χεῖλει φειδομένῳ τὴν ἑτέραν ἐφίλου,
ζῆλον ὑποκλέπτων τῆς γείτονος, ἧς τὸν ἔλεγχον 5
καὶ τὰς λυσιπόθους ἔτρεμον ἀγγελίας.

ὀχθήσας δ' ἄρ' ἔειπον· ἐμοὶ τάχα καὶ τὸ φιλεῖσθαι
ὡς τὸ φιλεῖν χαλεπὸν, δισσαὶ κολαζομένην.

15. (V, 273.)

Ἡ πάρος ἀγλαῖησι μετάρσιος, ἢ πλοκαμίδας
σειομένη πλεκτὰς καὶ σοβαρευομένη,
ἢ μεγαλανχήσασα καθ' ἡμετέρης μελεδώνης,
γῆραι ἠκνωῶδης τὴν πρὶν ἀφῆκε χάριν.
μαζὸς ὑπεκλίνθη, πέσον ὄφρυες, ὄμμα τέτηκται, 5
χείλεα βαμβαίνει φθέγματι γηραλέω.
τὴν πολιὴν καλέω Νέμεσιν Πόθου, ὅτι δικάζει
ἔννομα, ταῖς σοβαραῖς θᾶσσον ἐπερχομένη.

16. (V, 276.)

Σοὶ τόδε τὸ κρήδεμνον, ἐμὴ μνήστειρα, κομίζω,
χρυσεοπηνήτῳ λαμπόμενον γραφίδι.
βάλλε δὲ σοῖς πλοκάμοισιν ἐφρυσσαμένη δ' ὑπὲρ ὤμων
στήθει παλλεύκῳ τήνδε δὸς ἀμπεχόνην.
καὶ καὶ στήθει μᾶλλον, ὅπως ἐπιμάξιον εἶη 5
ἀμφιπεριπλέγδην ἐς σὲ κεδαννύμενον.
καὶ τόδε μὲν φορέοις ἄτε παρθένος· ἀλλὰ καὶ εὐνήν
λευσσοῖς καὶ τεκέων εὐσταχυν ἀνθοσύνην,
ὄφρα σοὶ ἐκτελέσαιμι καὶ ἀργυφῆν ἀναδέσμην
καὶ λιθοκολλήτων πλέγματα κεκρυφάλων. 10

17. (V, 278.)

Αὐτὴ μοι Κυθέρεια καὶ ἱμερόεντες Ἔρωτες
τήξουσιν κενεὴν ἐχθρομένῳ κραδίην,
ἄρσενος εἰ σπεύσω φιλέειν ποτέ· μήτε τυχήσω,
μήτ' ἐπολισθήσω μείζουσιν ἀμπλακίαις.
ἄρκια θηλυτέρων ἰλιτήματα, κείνα νομίσσω, 5
καλλείψω δὲ νέους ἄφρονι Πιπταλάκῳ.

18. (V, 280.)

Ἡ ἦ γὰρ καὶ σὺ, Φίλιωνα, φέρεις πόνον, ἢ ἴα καὶ αὐτὴ

κάμνεις, αὐαλέοις ὄμμασι τηχομένη;
ἢ σὺ μὲν ὕπνου ἔχεις γλυκερώτατον, ἡμετέρης δὲ
φροντίδος οὔτε λόγος γίγνεται οὔτ' ἀριθμὸς;
εὐφῆσεις τάχ' ὅμοια, τὴν δ' ἀμέγαρτε, παρειὴν 5
ἀθρήσω θαμνοῖς δάκρυσι τεγγομένην.
Κύπρις γὰρ τὰ μὲν ἄλλα παλίγκοτος· ἐν δέ τι καλὸν
ἔλλαχεν, ἐχθαίρειν τὰς σοβαρευομένας.

19. (V, 282.)

Ἡ ῥαδιὴ Μελίτη ταναοῦ ἐπὶ γήρως οὐδῶ
τὴν ἀπὸ τῆς ἡβης οὐκ ἀπέθηκε χάριν,
ἀλλ' ἔτι μαρμαίρουσι παρηλίδες, ὄμμα δὲ θέλγειν
οὐ λάθε· τῶν δ' ἐτέων ἢ δεκάς οὐκ ὀλίγη.
μίμνει καὶ τὸ φρύαγμα τὸ παιδικόν· ἐνθάδε δ' ἔργων 5
ὅτι φύσιν νικᾶν ὁ χρόνος οὐ δύναται.

20. (V, 285.)

Εἰργομένη φιλέειν με κατὰ στόμα δια Ῥοδάνθη
ζώνην παρθενικὴν ἐξετάνυσσε μέσσην,
καὶ κείνην φιλέεσκεν· ἐγὼ δὲ τις ὡς ὀχετηγὸς
ἀρχὴν εἰς ἐτέρην εἶλκον ἔρωτος ὕδωρ,
αὐερούων τὸ φίλημα· περὶ ζωστήρα δὲ κούρης 5
μύστακι ποππύζων τηλόθεν ἀντεφίλου.
ἦν δὲ πόνου καὶ τοῦτο παραιφασίς· ἢ γλυκερὴ γὰρ
ζώνη πορθμὸς ἦν χείλεος ἀμφοτέρου.

21. (V, 287.)

Σπεύδων εἰ φιλέει με μαθεῖν εὐῶπις Ἐρευθῶ,
πείραζον κραδίην πλάσματι κερδαλέῳ·
βήσομαι ἐς ξείνην τινα που χθόνα· μίμνε δὲ κούρη
ἀρτίπος, ἡμετέρου μνήστιν ἔχουσα πόθου.
ἢ δὲ μέγα στονάχῃσε καὶ ἤλατο, καὶ τὸ πρόσωπον 5
πλήξε καὶ εὐπλέκτου βότρου ἐρηξε κόμης,
καὶ με μένειν ἰκέτευσεν. ἐγὼ δὲ τις ὡς βραδυπειθῆς

ὄμματι θρυπτομένῳ ξυγκατένευσα μένειν.
ὄλβιος ἐς πόθον εἶμι· τὸ γὰρ μενεαῖνον ἀνύσσαι
πάντων, ἐς μεγάλην τοῦτο δέδωκα χάριν. 10

22. (V, 289.)

Ἢ γραῦς ἢ τρικώρωνος, ἢ ἡμετέρους διὰ μόχθους
μοίρης ἀμβολίην πολλὰκι δεξαμένη,
ἄγριον ἦτορ ἔχει, καὶ θέλγεται οὐτ' ἐπὶ χρυσῷ
οὔτε ζωροτέρῳ μελζονι κισσυβίῳ.
τὴν κούρην δ' αἰεὶ περιδέρεται· εἰ δέ ποτ' αὐτὴν 5
ἀθρήσει κρυφίους ὄμμασι θεμβομένην,
ἃ μέγα τολμήσασα, ραπίσμασιν ἀμφὶ πρόσωπα
πλήσσει τὴν ἀπαλὴν οἰκτρὰ κινυρομένην.
εἰ δ' ἔτεον τὸν Ἄδωνιν ἐφίλαο, Περσεφόονεια,
οἰκτειρον ξυνηὲς ἄλγεα τηκεδόνοσ. 10
ἔστω δ' ἀμφοτέροισι χάρις μία· τῆς δὲ γεραῖης
ὄψεο τὴν κούρην, πρὶν τι κακὸν παθεῖν.

23. (V, 292.)

Ἀγαθίον πέραν τῆς πόλεως διάγοντος διὰ τὰ λύσιμα τῶν νό-
μων, ὑπομνηστικὸν πεμφθέν πρὸς Παῦλον Σιλεντιάριον.
Ἐνθάδε μὲν χλοάουσα τεθηλότι βῶλος ὄραμῳ
φυλλάδος εὐκάρπον πᾶσαν ἔδειξε χάριν·
ἐνθάδε δὲ κλάζουσιν ὑπὸ σκικραῖς κυπαρίσσοις
ὄρνιθες ὄροσερῶν μητέρες ὄραλίχων·
καὶ λιγυρὸν βομβεῦσιν ἀκανθίδες· ἢ δ' ὄλολυγῶν 5
τρούξει, τρηχαλέαις ἐνδιάουσα βᾶτοις.
ἀλλὰ τί μοι τῶν ἦδος, ἐπεὶ σέο μῦθον ἀκούειν
ἠθέλον, ἢ κιδάρης κρούσματα Δηλιάδος;
καὶ μοι δισσοὺς ἔρωσ περικιδύναται. εἰσοράαν γὰρ
καὶ σὲ μάκαρ ποθέω, καὶ γλυκερὴν Δάμαλιν, 10
ἧς με περισμύχουσι μεληδόνας· ἀλλὰ με θεσμοὶ
εἰργουσιν θαδινῆς τηλόθι δορκαλίδος.

24. (V, 294.)

Ἢ γραῦς ἢ φθονερῇ παρεκέκλιτο γείτοσι κούρη
δόχημιον ἐν λέκτρῳ νῶτον ἐρειδαμένη.
προβλής ὡς τις ἐπαλξίς ἀνέμβατος· οἶα δὲ πύργος
ἔσκεπε τὴν κούρην ἀπλοῖς ἔκταδίη.
καὶ σοβαρῇ θεράπεινα πύλας σφίγγασα μελάθρου 5
κεῖτο χαλικροῖτῳ νάματι βοιδομένη.
ἔμπης οὐ μ' ἐφόβησαν· ἐπεὶ στρεπτήρα θυρέτρου
χερσὶν ἀδουπήτοις βαιὸν ἀειράμενος
φουκτοὺς αἰθαλόεντας ἐμῆς ἑπίσμοισι λώπης
ἔσβεσα, καὶ διαδύς λέχριος ἐν θαλάμῳ 10
τὴν φύλακα κνώσσουσαν ὑπέκφυγον· ἦκα δὲ λέκτρον
νέσθεν ὑπὸ σχοίνοις γαστέρι συρόμενος,
ᾧρθοῦμην κατὰ βαιόν, ὅπῃ βατὸν ἐπλετο τεῖχος·
ἄγχι δὲ τῆς κούρης στέρονον ἐρεισάμενος
μαζοὺς μὲν κρατέεσκον· ὑπεθροῦφθην δὲ προσώπῳ 15
μάστακα παιῶνων χεῖλεος εὐαφίη.
ἦν δ' ἄρα μοι τὰ λάφυρα καλὸν στόμα, καὶ τὸ φίλημα
σύμβολον ἐννυχίης εἶχον ἀεθλοσύνης.
οὐπω δ' ἐξαλάπαξα φίλης πύργωμα κορείης·
ἀλλ' ἔτ' ἀδηρῆτῳ σφίγγεται ἀμβολίη. 20
ἔμπης ἦν ἑτέροιο μόθου στήσωμεν ἀγῶνα,
ναὶ τάχα πορθήσω τείχεα παρθενίης,
οὐδ' ἔτι με σχήσουσιν ἐπάλλειες· ἦν δὲ τυχήσω,
στέμματα σοὶ πλέξω, Κύπρι τροπαιοφόρε.

25. (V, 296.)

Ἐξότε τηλεφίλου πλαταγήματος ἠχέτα βόμβος
γαστέρα μαντφῶν μάζατο κισσυβίου,
ἔγνω ὡς φιλέεις με· τὸ δ' ἀτρεκέσ ἀντίκα πείσεις
εὐνῆς ἡμετέρης πάννυχος ἀπτομένη.
τοῦτό σε γὰρ δείξει παναληθέα· τοὺς δὲ μεθυστάς 5
καλλεῖψω λατάγων παίγμασι τερπομένους.

26. (V, 297.)

Ἡθίοις οὐκ ἔστι τόσος πόνος, ὀππόσος ἡμῖν
ταῖς ἀταλοψύχοις ἔχραι θηλυτέρας.
τοῖς μὲν γὰρ παρέασιν ὀμηλικαί, οἷς τὰ μερίμνης
ἄλγεα μυθεῦνται φθέγματι θαρσαλέω·
παίγνια τ' ἀμφιέπουσι παρήγορα, καὶ κατ' ἀγνίας 5
πλάζονται γραφίδων χρώμασι θεμβόμενοι.
ἡμῖν δ' οὐδὲ φάος λεύσσειν θέμις, ἀλλὰ μελάθροις
κρυπτόμεθα, ζοφεραῖς φροντίσι τηκόμεναι.

27. (V, 299.)

“Μηδὲν ἄγαν” σοφὸς εἶπεν· ἐγὼ δέ τις ὡς ἐπέραστος,
ὡς καλός, ἠέρθην ταῖς μεγαλοφροσύναις,
καὶ ψυχὴν δοκέεσκον ὄλην ἐπὶ χερσίν ἐμεῖο
κεῖσθαι τῆς κούρης, τῆς τάχα κερδαλέης.
ἢ δ' ὑπερηέσθη, συβαρὴν δ' ὑπερέσχεθεν ὀφρύν, 5
ὥσπερ τοῖς προτέροις ἦθεσι μεμφομένη.
καὶ νῦν ὁ βλοσυρωπός, ὁ χαλκεός, ὁ βραδυπειθής,
ὁ πρὶν ἀερασιπότης, ἦριπον ἑξαπίνης·
πάντα δ' ἐναλλα γέροντο· πεσῶν δ' ἐπὶ γούνασι
κούρης
λαχον· “λίηκοις, ἦλιτεν ἢ νεότης.” 10

28. (V, 302.)

Ποίην τις πρὸς ἔρωτας τοι τρίβον; ἐν μὲν ἀγνίας
μαγλάδος οὐμῶξαις χρυσομανεῖ σπατάλη.
εἰ δ' ἐπὶ παρθενικῆς πελάσους λέχος, ἐς γάμον ἦξεις
ἐννομον ἢ ποιναὶς τὰς περὶ τῶν φθορέων.
κουριδαῖς δὲ γυναιξίν ἀτεροπέα κύπριν ἐγείρειν 5
τίς κεν ὑποτλάη, πρὸς χρέος ἐλκόμενος;
μοίχια λέκτρα κάκιστα καὶ ἔκτοθεν εἰσὶν ἐρώτων·
ὦν μετὰ παιδομανῆς κείσθω ἀλιτροσύνη.
χῆρη δ', ἢ μὲν ἄκοσμος ἔχει πάνδημον ἐραστὴν,

καὶ πάντα φρονεῖ δῆνεα μαχλοσύνης· 10
ἢ δὲ σαοφρονέουσα μόλις φιλότῃ μιγεῖσα
δέχνυται ἀστόργον κέντρα παλιμβολλῆς,
καὶ στρυγέει τὸ τελεσθέν· ἔχουσα δὲ λείψανον αἰδοῦς,
ἄψ' ἐπὶ λυσιγάμους χάζεται ἀμβολίας.
ἦν δὲ μιγῆς ἰδίῃ θεραπευίδι, τλήθῃ καὶ αὐτὸς 15
δοῦλος ἐναλλάγδην δμῶϊδι γιγνόμενος·
εἰ δὲ καὶ ὀδνεῖη, τότε σοι νόμος αἰσχρὸς ἀνάψει,
ὑβρὶν ἀνιχνεύων δώματος ἄλλοτρίου.
πάντ' ἄρα Διογένης ἐφυγεν τάδε, τὸν δ' Ἰμμέναιον
ἦειδεν παλάμη, Λαῖδος οὐ χατέων. 20

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΘΗΜΑΤΙΚΑ.

29. (VI, 32.)

Δικραῖον δικέρωτα, δασυκνήμω δασυχαίταν,
ἰξάλον εὐσκάροθμω, λόχμιον ὑλοβάτα,
Πανὶ φιλοσκοπέλω λάσιον παρὰ πρῶνα Χαρικλῆς
κνακὸν ὑπηνήτα τόνδ' ἀνέθηκε τράγον.

30. (VI, 41.)

Χαλκὸν ἀροτρητὴν, κλασιβῶλακα, νειοτομῆα,
καὶ τὴν ταυροδέτιν βύρσαν ὑπανχερίην,
καὶ βούπληκτρον ἄκαιναν, ἐχετλήεντά τε γόμφον
Ἀγοῖ Καλλιμένης ἄνθετο γειοπόνος,
τμηξας εὐαρότου ῥάχιν ὀργάδος· εἰ δ' ἐπινεύσεις 5
τὸν στάχυν ἀμῆσαι, καὶ δρεπάνην κομίσω.

31. (VI, 59.)

Τῇ Παφίῃ στεφάνονος, τῇ Παλλάδι τὴν πλοκαμίδα,
Ἀρτέμιδι ζώνην ἄνθετο Καλλιρόη.
εὖροτο γὰρ μνηστῆρα τὸν ἦθελε, καὶ λάχεν ἦβην
σώφρονα, καὶ τεκίαν ἄρσεν ἔτικτε γένος.

32. (VI, 72.)

Εἶδον ἐγὼ τὸν πτώκα καθήμενον ἐγγὺς ὀπάρης
βακχιάδος, πουλὺν βότρυν ἀμεργόμενον.
ἀγρονόμῳ δ' ἀγόρευσα καὶ ἔδρακεν· ἀπροϊδῆς δὲ
ἐγκέφαλον πλήξας ἐξεκύλισε λίθῳ.
εἶπε δὲ καὶ χαίρων ὁ γεωπόνος· ἅ τάχα Βάκχῳ 5
λοιβῆς καὶ θυέων μικτὸν ἔδωκα γέρας.

33. (VI, 74.)

Βασσαῖς Εὐρυνόμη σκοπελοδρόμος, ἢ ποτε ταύρων
πολλὰ τανυκράϊρων στέρνα χαραξαμένη,
ἢ μέγα καγγάζουσα λεοντοφόνοις ἐπὶ νίκαις,
παίγνιον ἀτλήτου θηρὸς ἔχουσα κάρη,
ἰλήκοις Διόνυσε, τῆς ἀμέλησα χορείης, 5
Κύπριδι βακχεύειν μᾶλλον ἐπειγομένη.
θῆκα δὲ σοι τάδε ῥόπτρα· παραρρίψασα δὲ κισδὸν
χεῖρα περισφίγξω χρυσοδέτῳ σπατάλῃ.

34. (VI, 76.)

Σὸς πόσις Ἀγχίσης, τοῦ εἵνεκα πολλάκι, Κύπρι,
τὸ πρὶν ἐς Ἰδαίην ἔτρεχες ἠέονα,
νῦν μόλις εὖρε μέλαιναν ἀπὸ κοροτάφων τρίχα κόψαι,
θῆκε δὲ σοι προτέρης λείψανον ἠλικίης.
ἀλλὰ θεά, δύνασαι γάρ, ἢ ἠβητῆρά με τεῦξον, 5
ἢ καὶ τὴν πολιὴν ὡς νεότητα δέχου.

35. (VI, 79.)

Ἄσπορα, Πᾶν λοφιῆτα, τάδε Στρατόνικος ἀροτρεὺς
ἀντ' εὐεργεσίης ἀνθετο σοι τεμένη.
"βόσκει δ'" ἔφη "χαίρων τὰ σὰ ποίμνια, καὶ σέο
χώρην
δέρκεο, τὴν χαλκῷ μηκέτι τεμνομένην.
αἰσιον εὐρήσεις τὸ ἐπαύλιον· ἐνθάδε γάρ σοι 5
Ἦχῶ τερομένη καὶ γάμον ἐτελέσει."

36. (VI, 80.)

Δαρνιακῶν βίβλων Ἀγαθίου ἐννεὰς εἰμι·
ἀλλὰ μ' ὁ τεκτῆνας ἀνθετο σοί, Παφίη.
οὐ γὰρ Περίδεσσι τόσον μέλω ὕσσον Ἐρωτι,
ῥογα τοσσατίων ἀμφέπουσα πόθων.
αἰτεῖ δ' ἀντὶ πόνων, ἵνα οἱ διὰ σέο παρῆι 5
ἢ τινα μὴ φιλέειν, ἢ ταχὺ πειθομένην.

37. (VI, 167.)

Σοί, μάκαρ ἀγίκαμαε, παράκτιον ἐς περιοπᾶν
τὸν τράγον, ᾧ δισσᾶς ἀγέτα θηροσύνας —
σοὶ γὰρ καστορίδων ὑλακὰ καὶ τριστομος αἰχμῇ
εὖαδε, καὶ ταχυνῆς ἔργα λαγωσφαγίης,
δίκτυά τ' ἐν ῥοθίοις ἀπλούμενα, καὶ καλαμεντάς 5
κάμνων, καὶ μογερῶν πείσμα σαγηνοβόλων —
ἀνθετο δὲ Κλεόνικος, ἐπεὶ καὶ πόντιον ἄγρον
ἄνυε, καὶ πτώκας πολλάκις ἐξεσόβει.

38. (VI, 172.)

Sine auctoris nomine in cod. Palatino; Agathiae tributum in
Anth. Planudea.

Πορφυροῖς ἢ Κνιδίῃ τὰ στέμματα, καὶ τὸ δίθυρον
τοῦτο τὸ λογητόν, καὶ τὸ περισφύριον,
οἷς ἀνέδην βάκχευεν, ὅτ' ἐς Διόνυσον ἐφοῖτα
κισσωτὴν στέρνοις νεβρίδ' ἀναπτομένη,
ἄβροκόμη Διόνυσε, πρὸ πιστιάδος ἠώρησεν 5
ταῦτα τὰ τοῦ κάλλεος κόσμια καὶ μανίης.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ.

39. (VII, 204.)

Οὐκέτι που τλήμων, σκοπέλων μετανάστρια πέρδιξ,
πλεκτὸς λεπταλέως οἶκος ἔχει σε λύγους,

οὐδ' ὑπὸ μαρμαρυγῆ θαλαρώπιδος Ἡριγενείης
 ἄκρα παραιδύσσεις θαλπομένον πτερόγαν.
 σὴν κεφαλὴν αἰλουρος ἀπέθρισε· τᾶλλα δὲ πάντα 5
 ἤρπασα, καὶ φθοιερὴν οὐκ ἐκόρεσσε γένυν.
 νῦν δέ σε μὴ κούφη κρύπτει κόμισ, ἀλλὰ βαρεῖα,
 μὴ τὸ τέον κείνη λείψανον ἐξερύση.

40. (VII, 205.)

Οἰκογενῆς αἰλουρος ἐμὴν πέριδικα φαγοῦσα
 ζῶειν ἡμετέροις ἔλπεται ἐν μεγάροις;
 οὐ σέ, φίλη πέριδιξ, φθιμένην ἀγέραστον εἴσω,
 ἀλλ' ἐπὶ σοὶ κτενέω τὴν σέθεν ἀντιβίην.
 ψυχὴ γὰρ σέο μᾶλλον ὀρίνεται, εἰσόκε ῥέξω 5
 ὅσσ' ἐπ' Ἀχιλλῆος Πύρρος ἔτευξε τάφω.

41. (VII, 220.)

Ἐρπον εἰς Ἐφύρην τάφον ἔδρακον ἀμφὶ κέλευθον
 Λαῖδος ἀρχαίης, ὡς τὸ χάραγμα λέγει.
 δάκρυ δ' ἐπισπείσας, "χαίροις γύναι· ἐκ γὰρ ἀκουῆς
 οἴκτειρώ σε" ἔφην "ἦν πάρος οὐκ ἰδόμην.
 ἄ πόσον ἠϊθέων νόον ἠμαχες· ἀλλ' ἴδε Δήθην 5
 ναίεις, ἀγλαίην ἐν χθονὶ κατθεμένην."

42. (VII, 551.)

Λητότος καὶ Παῦλος ἀδελφεῶ ἀμφω ἔοντε
 ξυνήν μὲν βιότου ξυζυγίην ἐχέτην,
 ξυνὰ δὲ καὶ Μοίρης λαχέτην λῖνα, καὶ παρὰ θῖνα
 Βοσπορίην ξυνήν ἀμπεβάλοντο κόνιν.
 οὐδὲ γὰρ ἀλλήλων ζῶειν ἀπάνευθε δυνάσθην, 5
 ἄλλα συνετρεχέτην καὶ παρὰ Φερσεφόνην.
 χαίρετον, ὧ γλυκερῶ καὶ ὁμόφρονε· σήματι δ' ὑμέων
 ὄφελεν ἰδρῦσθαι βωμὸς Ὀμοφροσύνης.

43. (VII, 552.)

Ἔξενε, τί κλαίεις; ὅ δια σὸν μόρον. ἄ οἶσθα τίς εἰμι;

ἢ οὐ μὰ τόν· ἀλλ' ἔμπης οἰκτρὸν ὄρω τὸ τέλος.
 ἔσοι δὲ τίς; ἄ Περίκλεια· ἢ γυνὴ τίνος; ἄ ἀνδρὸς
 ἀρίστου,

ῥήτορος ἐξ Ἀσίας, οὖνομα Μεμνονίου.
 ἢ πῶς δὲ σὲ Βοσπορίη κατέχει κόμισ; ἄ εἶρεο Μοῖραν, 5
 ἢ μοι τῆλε πάτρης ξεῖνον ἔδωκε τάφον.
 ἢ παῖδα λίπες; ἄ τριέτηρον, ὃς ἐν μεγάροισιν ἀλύων
 ἐκδέχεται μαζῶν ἡμετέρων σταγόνα.
 ἢ αἶθε καλῶς ζῶοι. ἄ ναὶ ναί, φίλος, εὖχεο κείνω,
 ὄφρα μοι ἠβήσας δάκρυ φίλον σταλάοι. 10

44. (VII, 567.)

Κανθαύλου τόδε σῆμα· Δίκη δ' ἐμὸν οἶτον ἰδοῦσα
 οὐδὲν ἀλιτραίνειν τὴν παρὰκοίτιν ἔφη.
 ἤθελε γὰρ δισσοῖσιν ὑπ' ἀνδράσι μηδὲ φανῆναι,
 ἀλλ' ἢ τὸν πρὶν ἔχειν, ἢ τὸν ἐπιστάμενον.
 ἦν ἄρα Κανθαύλην παθεῖν κακόν· οὐ γὰρ ἂν ἔτλη 5
 δεῖξαι τὴν ἰδίην ὄμμασιν ἄλλοτρίοις.

45. (VII, 568.)

In Anth. Planudea p. 262. HSt. ἄθελον.

Ἐπτά με δις λυκάβαντας ἔχουσαν ἀφήρησε δαίμων,
 ἦν μούνην Διδύμω πατρὶ Θάλεια τέκεν.
 ἄ Μοῖραι, τί τοσοῦτον ἀπηνέες, οὐδ' ἐπὶ παστὸς
 ἠγάγετ', οὐδ' ἐρατῆς ἔργα τεκνοσπορίας;
 οἱ μὲν γὰρ γονέες με γαμήλιον εἰς Ἰγμέναιον 5
 μέλλον ἄγειν· στυγεροῦ δ' εἰς Ἀγέροντος ἔβην.
 ἀλλὰ θεοί, λίτομαι, μητρὸς γε γόους πατέρος τε
 πάνσατε, τηκομέναν εἵνεκ' ἐμεῦ φθιμένης.

46. (VII, 569.)

Ναὶ λίτομαι, παροδίτα, φίλω κατάλεξον ἀκοίτη,
 εὐτ' ἂν ἐμὴν λειύσης πατρίδα Θεσσαλίην·
 κάτθανε σὴ παρὰκοίτις, ἔχει δὲ μιν ἐν χθονὶ τύμβος,

αἶ αἶ, Βοσπορίας ἐγγύθεν ἠϊόνος·
ἀλλά μοι αὐτόθι τεύχε κενήριον ἐγγύθι σεῖο, 5
ὄφρ' ἀναμνήσκη τῆς ποτε κουριδίης.

47. (VII, 572.)

Οὐχ ὁσίοις λεχέσσειν ἐτέρπετο λάθριος ἀνήρ,
λέκτρον ὑποκλέπτων ἀλλοτρίας ἀλόχου·
ἐξαπίνης δὲ δόμων ὀροφῇ πέσε, τοὺς δὲ κακούργους
ἔσκεπεν, ἀλλήλοις εἰσέτι μισγομένους.
ξυνή δ' ἀμφοτέρους κατέχει παγίς· ἐν ἐνὶ δ' ἄμφω 5
κείνται, συζηγίης οὐκέτι πανόμενοι.

48. (VII, 574.)

Θεσμοὶ μὲν μετέληντο συνήθεις Ἀγαθονίκῳ·
Μοῖρα δὲ δειμαίνειν οὐ δεδάηκε νόμους·
ἀλλά μιν ἀρπάξασα σοφῶν ἡμερσε θεμιστῶν,
οὐπω τῆς νομίμης ἐμπλεον ἡλικίης.
οἴκτρά δ' ὑπὲρ τύμβοιο κατεστονάζησαν ἑταῖροι 5
κείμενον, οὐ θιάσον κόσμον ὀδυρόμενοι.
ἦ δὲ κόμην τίλλουσα γόφῳ πληκτίζετο μήτηρ,
αἶ αἶ, τῶν λαγόνων μόχθον ἐπισταμένη.
ἔμπης ὄλβιος οὗτος, ὅς ἐν νεότητι μαρανθεῖς
ἔκφυγε τὴν βίотου θᾶσσον ἀλιτροσύνην. 10

49. (VII, 578.)

Τὸν κρατερόν Πανοπῆα, τὸν ἀργεντῆρα λεόντων,
τὸν λασιωστέρων κέντροα πυρδαλίων,
τύμβος ἔχει· γλαφυρῆς γὰρ ἀπὸ χθονὸς ἔκτανε δεινὸς
σκορπίος, οὐτήσας ταρσῶν ὀρεσσιβάτην.
αἰγανέη δὲ τάλαινα, σίγννά τε παρ' χθονὸς κείται, 5
αἶ αἶ, θαρσαλέων παίγνια δορκαλίδων.

50. (VII, 583.)

Ἄβαλε μὴδ' ἐγένοντο γάμοι, μὴ νύμφια λέκτρα,
οὐ γὰρ ἂν ὠδίνων ἐξεφάνη πρόφρασις.

νῦν δ' ἦ μὲν τριτάλαινα γυνὴ τίκτουσα κάθηται,
γαστρὶ δὲ δυσκόλῳ νεκρὸν ἐνεσσι τέκος·
τρισσή δ' ἀμφιλύκη δρόμον ἤνυσεν, ἐξότε μίμνει 5
τὸ βρέφος ἀπρήκτοις ἐλπίσι τικτόμενον.
κούφη σοὶ τελέθει γαστήρ, τέκος, ἀντὶ κούνης·
αὕτη γὰρ σε φέρει, καὶ χθονὸς οὐ χατέεις.

51. (VII, 589.)

Μηδὲν ἀπαγγελίας ἐς Ἀντιόχειαν, ὀδίτα,
μὴ πάλιν οἰμῶξιν χεῦματα Κασταλίας.
οὐνεκεν ἐξαπίνης Εὐστόργιος ἔλλιπε μούσαν,
θεσμῶν τ' Αὐσονίων ἐλπίδα μαψιδίην,
ἐβδόματον δέκατόν τε λαχὼν ἔτος· ἐς δὲ κούην 5
ἡμείφθη κενεὴν εὐσταχὺς ἡλικίη.
καὶ τὸν μὲν κατέχει χθόνιος τάφος, ἀντὶ δ' ἐκείνου
οὐνομα καὶ γραφίδων χροῶματα δερχόμεθα.

52. (VII, 592.)

A Brunckio inter Iuliani epigrammata editum.

Αὐτὸς ἀναξ νεμέσησε πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
κύμασιν, Ἵπαιίου σῶμα καλυψαμένοις·
ἦθελε γὰρ μιν ἔχειν γέρας ὕστατον, οἷα θανόντα,
καὶ μεγαλοφροσύνης κρύψε θάλασσα χάριν.
ἐνθεν, πρηνύου κραδίης μέγα δεῖγμα, φαινὸν 5
τίμησεν κενεῶ σήματι τῷδε νέκυν.

53. (VII, 593.)

Τὰν πάρος ἀνθήσασαν ἐν ἀγλαῖα καὶ αἰοιδᾷ,
τὰν πολυκυδίστου μνάμονα θεσμοσύνας,
Εὐγενίαν κρύπτει χθονία κόμης· αἶ δ' ἐπὶ τύμβῳ
κείραντο πλοκάμους Μούσα, Θέμις, Παφίη.

54. (VII, 596.)

Ἐπὶ Θεοδότῳ τῷ γαμβρῷ, ἐπ' ἔχθρα τετελετηκότι τῆς
ἰδίας γαμετῆς.
Ναὶ μὰ τὸν ἐν γαίῃ πύματον δρόμου, οὐτ' ἐμ' ἄκοιτις

ἔστιν γεν, οὐτ' αὐτὸς Θεύδοτος Εὐγενίης
 ἐχθρὸς ἐκὼν γενόμεν, ἀλλὰ φθόνος ἢ τις ἄτη
 ἡμέας ἐς τόσσην ἤγαγεν ἀμπλακίην.
 νῦν δ' ἐπὶ Μινυῶν καθαρὴν κρηπίδα μολόντες
 ἀμφοτέρω λευκὴν ψῆφον ἐδεξάμεθα.

55. (VII, 602.)

Εὐστάθιε, γλυκερὸν μὲν ἔχεις τύπον· ἀλλὰ σε κηρὸν
 δέχομαι, οὐδ' ἐτι σοι κείνο τὸ λαρὸν ἔπος
 ἔξεται ἐν στομάτεσσι· τεῆ δ' εὐάνθεμος ἦβη,
 αἰ αἰ, μαψιδίη νῦν χθονὸς ἐστὶ κόης.
 πέμπτου καὶ δεκάτου γὰρ ἐπιψεύσας ἐνιαυτοῦ, 5
 τετράκις ἕξ μόνον ἐδορακες ἡλίους.
 οὐδὲ τεοῦ πάππου θρόνος ἤρακεσεν, οὐ γενετῆρος
 ὄλβος· πᾶς δὲ τεῆν εἰκόνα δευρόμενος
 τὴν ἄδικον Μοῖραν καταμύμφεται, οὐνεκα τοίην,
 αἰ μέγα νηλεῖς, ἔσβεσεν ἀγλαίην. 10

56. (VII, 612.)

Φεῦ φεῦ, τὴν δεκάτην Ἐλικωνίδα, τὴν λυραοιδὸν
 Ῥώμης καὶ Φαρίης, ἦδε κέκευθε κόης.
 ὤλετο φορμύγγων τερετίσματα, λήξαν ἀοιδαί,
 ὥσπερ Ἰωάννη πάντα συνολλύμενα.
 καὶ τάχα θεσμὸν ἔθηκαν ἐπάξιον ἐννέα Μοῦσαι, 5
 τύμβον Ἰωάννης ἀνθ' Ἐλικῶνος ἔχειν.

57. (VII, 614.)

Ἐλλανὶς τριμάκαιρα καὶ ἅ χαρίεσσα Λάμαξις
 ἦσθη μὲν πάτρας φέγγει Λεσβιάδος.
 ὄκκα δ' Ἀθηναίησι σὺν ὀλκάσιν ἐνθάδε κέλσας
 τὰν Μυτιληναίων γὰν ἀλάπαξε Πάχης,
 τὰν κουρὰν ἀδίκως ἠράσσατο, τὼς δὲ συνεύνας 5
 ἔκτανεν, ὡς τήνας τῆδε βησόμενος.
 ταὶ δὲ κατ' Αἰγαίοιο ῥόου πλατὺ λαῖτμα φερέσθην,

καὶ ποτὶ τὰν κρηναὴν Μοψοπίαν δραμέτην·
 δάμω δ' ἀγγελέτην ἀλιτήμονος ἔργα Πάχηςτος,
 μέσσα μιν εἰς ὄλοην κῆρα συνηλασάτην. 10
 τοῖα μὲν, ὦ κούρα, πεπονήκατον· ἄψ δ' ἐπὶ πάτραν
 ἤκατον, ἐν δ' αὐτᾷ κείσθου ἀποφθιμένα·
 εὐ δὲ πόνων ἀπόνασθον, ἐπεὶ ποτὶ σᾶμα συνεύνων
 εὔθετον, ἐς κλεινὰς μνάμα σαιοφροσύνας·
 ὑμνεύσιν δ' ἐτι πάντες ὁμόφρονες ἠρωίνας, 15
 πάτρας καὶ ποσίων πῆματα τισαμένας.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΛΕΙΚΤΙΚΑ.

58. (IX, 152.)

Ἄδε ποθ' ἅ κλεινὰ Πριάμου πόλις, ἂν ἀλαπάξει
 Ἑλλάνων δεκέτης οὐκ ἐτάλασεν ἄρης
 ἀμφαδόν, ἀλλ' ἵπποιο κακὸν ξύλον. αἶθε δ' Ἐπειὸς
 κάτθανε, πρὶν τεῦξαι δουρατέαν παγίδα.
 οὐ γὰρ ἂν, Ἀτρεΐδᾶν ὀροφηφάγον ἀψαμένωσιν πῦρ, 5
 οὔτω ἐφ' ἀμετέροις λάεσιν ἠριπόμαν.

59. (IX, 153.)

Ὁ πόλι, πῆ σέο κείνα τὰ τείχαι; πῆ πολυόλβοι
 νηοί; πῆ δὲ βοῶν κράτα τεμνομένων;
 πῆ Παφίης ἀλάβαστρα καὶ ἡ πάγχροσος ἐφεστρίς;
 πῆ δὲ Τριτογενοῦς δεικέλον ἐνδαπίης;
 πάντα μόθος χρονίη τε χύσις καὶ Μοῖρα κραταῖη 5
 ἦρασεν, ἀλλοίην ἀμφιβαλοῦσα τύχην·
 καὶ σε τόσον νίκησε βαρὺς φθόνος, ἀλλ' ἄρα μόνον
 οὐνομα σὸν κούψαι καὶ κλέος οὐ δύναται.

60. (IX, 155.)

Εἰ μὲν ἀπὸ Σπάρτης τις ἔφυς, ξένε, μὴ με γελάσσης·
 οὐ γὰρ ἐμοὶ μούνη ταῦτα τέλεσσε Τύχη.

εἰ δέ τις ἐξ Ἀσείης, μὴ πένθειε· Δαρδανικοῖς γὰρ
σκῆπτροῖς Αἰνεαδῶν πᾶσα νένευκε πόλις.
εἰ δὲ θεῶν τεμένη, καὶ τείχεα, καὶ ναυτῆρας 5
ζηλήμων δητῶν ἐξεκένωσεν ἄρης,
εἰμὶ πάλιν βασιλεία· σὺ δ', ὦ τέκος, ἄτρομε Ῥώμη,
βάλλε καθ' Ἑλλήνων σῆς ζυγόδεσμα δίκης.

61. (IX, 154.)

Ἰλήκοις, πολιοῦχε, σὲ μὲν χροσανγέει νηῶ,
ὡς θέμις, ἢ τλήμων Ἴλιος ἠγασάμην.
ἀλλὰ σὺ με προλέλοιπας ἐλώριον· ἀντι δὲ μήλου
πᾶσαν ἀπεδρέψω τείχεος ἀγλατήν.
ἄρκιον ἦν θνήσκειν τὸν βουκόλον· εἰ γὰρ ἄθεσμος 5
ἐπλετο, τῆς πάτρης οὐκ ἀλίτημα τόδε.

62. (IX, 204.)

Μὴ με τὸν Αἰάντειον ἀνοχμάσσειας, ὀδίτα,
πέτρον, ἀκουτιστήν στήθεος Ἐκτορέου.
εἰμὶ μέλας τρηχῆς τε· σὺ δ' εἶρεο θεῖον Ὀμηρον,
πῶς τὸν Πριαμίδην ἐξεκύλισα πέδῳ,
νῦν δὲ μόλις βαιὸν με παροχλίζουσιν ἀρούρης 5
ἄνθρωποι, γενεῆς αἰσχεα λευγαλέης·
ἀλλὰ μέ τις κρούσειεν ὑπὸ χθονός· αἰδέομαι γὰρ
παίγνιον οὐτιδανοῖς ἀνδράσι γιγνόμενος.

63. (IX, 442.)

Γριπεύς τις μογέεσκεν ἐπ' ἰχθύσι· τὸν δ' ἐσιδοῦσα
εὐκτέανος κούρη θυμὸν ἔκαμνε πόθῳ,
καί μιν θῆκε σύνεννον. ὁ δ' ἐκ βιότοιο πειρηχοῦ
δέξατο παντοίης ὄγκον ἀγνηροῆς.
ἢ δὲ Τύχη γελώουσα παρίστατο, καὶ ποτὶ Κύπριν, 5
"οὐ τεὸς οὗτος ἀγών, ἀλλ' ἐμός ἐστιν" ἔφη.

64. (IX, 482.)

Εἰς τὰ Ἀντὰ Ζήνωνος τοῦ βασιλέως.

Οὐτιδανοὶ μερόπων, εἰ καὶ μέγα ὄρεξάμεν ἔργον,

οὔτινος ἐς μνήμην δηρὸν ἐπερχόμεθα·
οἱ δ' ἀγαθοί, κῆν μηδέν, ἀναπνεύσωσι δὲ μοῦνον,
ὡς Αἴβυς εἶπεν ἀνῆρ, τοῦτ' ἀδάμαντι μένει. 5
δήποτε γὰρ Ζήνωνα πολιτσοῦχον βασιλῆα
παίγνιον ἀφράστων ἐκτελέοντα κύβων,
τοίη ποικιλότενκτος ἔλεν θέσις, εὐτ' ἀπὸ λευκοῦ,
τοῦ καὶ ὀπισθιδίην εἰς ὁδὸν ἐρχομένου.
ἑπτὰ μὲν ἔκτος ἔχεν, μίαν εἵνατος· αὐτὰρ ὁ σοῦμμος
δισσᾶς ἀμφιέπων ἴσος ἔην δεκάτῳ 10
ὅς τε πέλει μετὰ σοῦμμον ἔχεν δύο, μουνάδα δ' ἄλλην
ψῆφον τὴν πυμάτην ἀμφιέπεσκε δίβος.
ἀλλὰ μέλας δισσᾶς μὲν ἐν ὄγδοάτῳ λίπε χώρῳ,
καὶ τόσσας ἑτέρας ἐς θέσειν ἐνδεκάτην.
ἀμφὶ δυνωδέκατον δὲ διέπερπον εἰκελοὶ ἄλλαι, 15
καὶ τρισκαιδεκάτῳ ψῆφος ἔκειτο μία·
δίζυγας Ἀντίγονον διεκόσμιον· ἀλλὰ καὶ αὐτῷ
ἴσος ἔμιμνε τύπος πεντεκαιδεκάτῳ,
ὀκτωκαιδεκάτῳ πανομοίως· εἰσέτι δ' ἄλλας
εἶχεν διχθαδίας τέτρατος ἐκ πυμάτου. 20
αὐτὰρ ἄναξ λευκοῖο λαχὼν σημήα πεσσοῦ,
καὶ τὴν ἔσσομένην οὐ νοέων παγίδα,
τριχθαδίας ἀδόκητα βαλὼν ψηφίδας ἐπ' ἠθμοῦ
πύργου δουρατέου κλίμακι κευθομένη,
δοιὰ καὶ ἔξ καὶ πέντε κατήγαγεν· ἀντίκα δ' ὀκτώ 25
ἄζυγας εἶχεν ὄλας πρόσθε μεριζομένης.
τάβλην φεύγετε πάντες, ἐπεὶ καὶ κοίρανος αὐτὸς
κείνης τὰς ἀλόγους οὐχ ὑπάλυξε τύχας.

65. (IX, 619.)

Εἰς λουτρὸν ἐν Βυζαντίῳ ἔχον Ἀφροδίτην λουομένην.
Νῦν ἔγνων, Κυθέρεια, πόθεν νίκησας ἀγῶνα,
τὴν πρὶν Ἀλεξάνδρου ψῆφον ὑφαρπαμένην.
ἐνθάδε γὰρ τέγγουσα τεὸν δέμας εὔρες ἐλέγξαι

HIST. GR. MIN. II.

"Ἥρην Ἴναχίους χεύμασι λουσαμένην.
νίκησεν τὸ λοετρὸν ἔοικε δὲ τοῦτο βοώσῃ 5
Παλλάς" ἐνικήθη ὕδασι, οὐ Παφίη."

66. (IX, 631.)

Εἰς τὰ θερμὰ τὰ Ἀγαμεμνόνια ἐν Σμύρῃ.

Χῶρος ἐγὼ Δαναοῖς μεμελημένος, ἐνθα μολόντες
τῆς Ποδαλειφείης ἐξελάθοντο τέχνης.
ἔλκεια γὰρ μετὰ δῆριν ἐμοῖς ἀκέσαντο φεέθροις,
βαρβαρικῆς λόγχης ἰὸν ἀπωσάμενοι.
ἐνθεν ἀεξήθη ὄροσφορός ἄντι δὲ τιμῆς 5
τὴν Ἀγαμεμνονέην εὐρον ἐπωνυμίην.

67. (IX, 641.)

Εἰς γέφυραν τοῦ Σαγγαρίου.

Καὶ σὺ μεθ' Ἑσπερίην ὑψάχυνα, καὶ μετὰ Μήδων
ἔθνεα, καὶ πᾶσαν βαρβαρικὴν ἀγέλην,
Σαγγάριε, κρατερῆσι ῥοᾶς ἄψιτι πεδηθεῖς,
αὐτὸς ἐδουλώθης κοίραυικῆ παλάμη.
ὁ πρὶν δὲ σκαφέεσσιν ἀνέμβατος, ὁ πρὶν ἀτειρής, 5
κείσαι λαϊνέη σφιγκτὸς ἀλυκτοπέδη.

68. (IX, 632.)

Εἰς σωτήρια ἐν Μυρίῃ ἐν προαστείῳ.

Πᾶν τὸ βροτῶν σκατάλημα καὶ ἡ πολυόλβος ἐδωδὴ
ἐνθάδε κρινομένη τὴν πρὶν ὄλεσσε χάριν.
οἱ γὰρ φασιανοὶ τε καὶ ἰχθυῖες, αἳ θ' ὑπὲρ ἰγδιν
τρίψιες, ἢ τε τόση βρωματομιξαπάτη,
γίγνεται ἐνθάδε κόπρος ἄποσσεύει δ' ἄρα γαστήρ 5
ὁππόσα πειναλέη δέξατο λυκκανίη.
ὁψὲ δὲ γιγνώσκει τις, ὅτ' ἄφρονα μῆτιν αἰείρων
χρυσοῦ τοσσατίου τὴν κόιν ἐπρίατο.

69. (IX, 643.)

Εἰς τὸ αὐτό.

Τί στενάχεις κεφαλὴν κεκακωμένος; ἐς τί δὲ πικρὰ

οἰμῶξεις, μελέων πάγχυ βαρυνομένων;
ἐς τί δὲ γαστέρα σείτο ἡπίσμασιν ἀμφιπατάσσεις,
ἐκθλιψαί δοκίαν μάστακος ἐργασίην;
μόχθων τοσσατίων οὐ σοὶ χρέος, εἰ παρὰ δαιτὶ 5
μὴ τοῦ ἀναγκαίου πούλυ παρεξετάθης,
ἀλλ' ἐπὶ μὲν στιβάδος φρονέεις μέγα, καὶ στόμα
τέρπεις

βρώμασιν, εὐτυχίην κείνα λογιζόμενος
ἐνθάδε δ' ἀσχάλλεις μούνη δ' ἀλιτήματα λαιμοῦ
ἢ γαστῆρ τίνοι πολλάκι τυπτομένη. 10

70. (IX, 644.)

Εἰς τὸ αὐτό.

Εὐγε μάκαρ τλήθυμε γεωπόνε· σοὶ βίος αἰεὶ
μίμνειν καὶ σκαπάνης ἄλγεα καὶ πενίης·
λιτὰ δὲ σοὶ καὶ δεῖπνα, καὶ ἐν ξυλόχοισι καθεύδεις,
ὔδατος ἐμπλήσας λαιμὸν ἀμετροπότην.
ἔμπης ἀρτίπος ἐσσί, καὶ ἐνθάδε βραῖα καθεσθίεις 5
αὐτίκα γαστέρα σὴν θῆκας ἑλαφροτάτην.
οὐδὲ καταψήχεις ἰερὴν ῥάχιν, οὐδέ τι μηροῦς
τύπτεις, αὐτομάτως φόρτον ἀπωσάμενος.
τλήμονες οἱ πλουτοῦντες ἰδ' οἱ κείνοισι συνόντες,
οἷς πλέον ἀρτεμῆς εὐαδεν εἰλαπίνη. 10

71. (IX, 653.)

Εἰς οἶκον κείμενον ἐν ὕψει ἐν Βυζαντίῳ.

"Τῆς ἀρετῆς ἰδρωτὰ θεοὶ προπάρουθεν ἔθηκαν"
ἐννεπεν Ἀσκραῖος, δῶμα τόδε προλέγων,
κλίμακα γὰρ ταναῆν περὶ ὧν κεκαφῆσι ταρσῶ
ἰδρωτὶ πλαδαρὴν ἀμφεδίηνα κόμην
ὑπόθι δ' εἰσενόησα θαλασσαιὴν περιωπήν. 5
ναὶ τάχα τῆς Ἀρετῆς πιστότατος θάλαμος.

72. (IX, 662.)

Χῶρος ἐγὼ τὸ πρὶν μὲν ἔην στυγερωπὸς ἰδέσθαι,
 πηλοδόμοις τοίχοις ἀμφιμεριζόμενος·
 ἐνθάδε δὲ ξείνων τε καὶ ἐνθαπίων καὶ ἀγροίκων
 νηδὺς ἐπεγδούπει λύματα χενομένη.
 ἀλλὰ πατήρ με πόλῃος ἐναλλάξας Ἀγαθίας, 5
 θῆκεν ἀρίζηλον τὸν πρὶν ἀτιμότατον.

73. (IX, 665.)

Εἶξον ἐμοὶ Δάφνης ἱερὸν κλέτας, ἔκτοθι πόντου
 κείμενον, ἀγραύλου κάλλος ἐρημοσύνης.
 ἐνθάδε γὰρ Νύμφαι δενδρίτιδες, αἱ τ' ἐνὶ πόντῳ
 Νηρεΐδες ξυνήν θέντο συνηλυσίην.
 ἀμφ' ἐμὲ γὰρ μάρναντο· δίκασσε δὲ Κρνανοχαίτης, 5
 καὶ με παρ' ἀμφοτέραις μέσσον ἔθηκεν ὄρον.

74. (IX, 677.)

Τεῦξέ με πολλὰ καμῶν Μουσεΐνιος, οἶκον ἀγῆτον
 τηλίκον, ἀροτῶσις ἄσθμασι βαλλόμενον.
 ἔμπης οὐκ ἀπέειπεν ἀφεγγέα δῶματα Μοίρης,
 ἀλλὰ με καλλείψας ἐν χθονὶ ναιετάει.
 καὶ ᾧ ὁ μὲν εἰς ὀλίγην κείται κόνιν· ἡ δὲ περισσῇ 5
 τέφρῃς ἐπὶ ξείνοις ἀνδράσιν ἐκκέχυμαι.

75. (IX, 766.)

Anth. Plan. p. 377. HSt. ἄδηλον.
 Εἰς κωνοπεῶνα.

Πλέγμασι μὲν σκοπὸς ἐστὶ περισφίγγει πετεηνῶν
 ἔθνεα, καὶ ταχινὸς ἐνδοθεν ὀσταλίχους·
 αὐτὰρ ἐγὼ σεύειν ἐπιτέρομαι, οὐδὲ καλύπτω
 ἐνδοθεν, ἀλλ' εἰργω μᾶλλον ἐπειγομένους.
 οὐδέ με τις λήσειε, καὶ εἰ βραχὺς ἐπλετο, κῶναψ 5
 ἡμετέρης διαδὺς πλέγμα λινοστασίης.
 ὄρνεά που σώζω· μερόπεσσι δὲ λέκτρα φυλάσσω.
 ἢ ᾧ τις ἡμείων ἐστὶ δικαιοτέρος;

76. (IX, 767.)

Anth. Plan. p. 377. HSt. ἄδηλον; a Brunckio Paulo
 Silentiario tributum.

Εἰς τὰβλαν.

Ἐξόμενος μὲν τῆδε παρ' εὐλαγγί τραπέζῃ
 παίγνια κινήσεις τερπνὰ βολοκτυπίης.
 μήτε δὲ νικήσας μεγαλίξο μήτ' ἀπολειφθεῖς
 ἄχνησο, τὴν ὀλίγην μεμφόμενος βολίδα.
 καὶ γὰρ ἐπὶ σμικροῖσι νόος διαφαίνεται ἀνδρός· 5
 καὶ κύβος ἀγγέλλει βένθος ἐχεφροσύνης.

77. (IX, 768.)

Pauli Silentiarii apud Brunckium.

Εἰς τὸ αὐτό.

Παίγνια μὲν τάδε πάντα· Τύχης δ' ἑτερότροπος
 ὄρη
 ταῖς ἀλόγοις ταύταις ἐμφέρεται βολίσιν.
 καὶ βροτέου βιότου σφαλερὸν μίμημα νοήσεις,
 νῦν μὲν ὑπεβάλλων, νῦν δ' ἀπολειπόμενος.
 αἰνέομεν δὴ κείνον, ὅς ἐν βιότῳ τε κύβῳ τε 5
 χάσματι καὶ λύπῃ μέτρον ἐφηρομόσατο.

78. (IX, 769.)

Pauli Silentiarii apud Brunckium.

Εἰς τὸ αὐτό.

Τοῖς μὲν προηυνόοις τάδε παίγνια· τοῖς δ' ἀκολάστοις
 λύσσα καὶ ἀμπλακίη καὶ πόνος ἀντόματος.
 ἀλλὰ σὺ μὴ λέξης τι θεημάχον ὕστατος ἔρπων,
 μηδ' ἀναροιβδήσης ῥινοβόλω πατάγω.
 δεῖ γὰρ μήτε πονεῖν ἐν ἀθύρομασι, μήτε τι παίζειν 5
 ἐν σπουδῇ, καὶ ᾧ δ' ἴσθι νέμειν τὸ πρόπον.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΑ.

79. (X, 14.)

Εὐδία μὲν πόντος πορφύρεται· οὐ γὰρ ἀήτης
 κύματα λευκαίνει φρικτὴν χαρασσόμενα.
 οὐκέτι δὲ σπιλάδεσσι περικλασθεῖσα θάλασσα
 ἔμπαλιν ἀνταπὸς πρὸς βάθος εἰσάγεται.
 οἱ ζέφυροι πνεύουσιν· ἐπιτρύζει δὲ χελιδῶν
 καρφεσὶ κολλητὸν πηξάμενῃ θάλαμον.
 θάρσει ναυτιλίας ἐμπείραμε, κἂν παρὰ Σύρτιν,
 κἂν παρὰ Σικελικὴν πομποπορῆς κροκάλην.
 μῦνον ἐνορμύταο παραὶ βωμοῖσι Πριήπου
 ἢ σκάρον ἢ βῶκας φλέξον ἐρευθομένους.

80. (X, 64.)

Ἢ ῥά γε ποῦ τὸ φρύαγμα τὸ τηλίον; οἱ δὲ περισσοί
 πῆ ἔβαν ἐξαίφνης ἀγχίποροι κόλακες;
 νῦν γὰρ ἐκὰς πτόλιος φρυγὰς ᾤχο· τοῖς πρότερον δὲ
 οἰκτροῖς τὴν κατὰ σοῦ ψῆφον ἔδωκε Τύχη.
 πολλὴ σοί, κλυτοεργὴ Τύχη, χάρις, οὐνεχ' ὁμοίως
 πάντας αἰεὶ παίζεις, κείσεται τερπόμεθα.

81. (X, 66.)

Εὐτέ τις ἐκ πενήθης πλούτου τύχοι ἠδὲ καὶ ἀρχῆς,
 οὐκέτι γινώσκει τίς πέλε τὸ πρότερον.
 τὴν ποτε γὰρ φιλήν ἀπαναίνεται. ἀφρονέων δὲ
 τέρψιν ὀλισθηρῆς οὐ δεδάηκε Τύχης.
 ἤς ποτε γὰρ πτωχὸς ταλαπείριος· οὐκ ἐθέλεις δέ,
 αἰτίστας ἀκόλους, νῦν ἑτέροις παρέχειν.
 πάντα, φίλος, μερόπεσσι παρέσχεται· εἰ δ' ἀπιθήσεις,
 ἔμπαλιν αἰτίζων, μάρτυρα σαντὸν ἔχοις.

82. (X, 68.)

Καλὸν μὲν στυγόμενον ἔχειν νόον· εἰ δ' ἄρ' ἀνάγκη,
 ἀρσενικὴ φιλότης μήποτε σε κλονέοι.

θηλυτέρας φιλέειν ὀλίγον κακόν, οὐνεκα κείναις
 κυπριδίους δάρους πότνα δέδωκε φύσις.
 δέρεκο τῶν ἀλόγων ζώων γένος· ἢ γὰρ ἐκείνων
 οὐδὲν ἀτιμάζει θέσμια συζυγίης.
 ἄρσενι γὰρ θήλεια συνάπτεται· οἱ δ' ἀλεγαινοὶ
 ἄνδρες ἐς ἀλλήλους ξείνον ἄγουσι γάμον.

83. (X, 69.)

Τὸν θάνατον τί φοβεῖσθε, τὸν ἡσυχίης γενετήρα,
 τὸν παύοντα νόσους καὶ πενήθης ὀδύνας;
 μῦνον ἄπαξ θνητοῖς παραγίγνεται, οὐδέ ποτ' αὐτὸν
 εἶδέν τις θνητῶν δευτέρου ἐρχόμενον.
 αἱ δὲ νόσοι πολλαὶ καὶ ποικίλαι, ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλον
 ἐρχόμεναι θνητῶν καὶ μεταβαλλόμεναι.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΚΩΠΤΙΚΑ.

84. (XI, 57.)

Γαστέρα μὲν σεσάλακτο γέρον ἐνώδει Βάκχῳ
 Οἰνοπίων, ἔμπης δ' οὐκ ἀπέθηκε δέπας.
 ἀλλ' ἐτι διψῶων ἰδίῃ κατεμέμφετο χεῖρι,
 ὡς ἀπὸ κρητῆρος μηδὲν ἀφυσσαμένη.
 οἱ δὲ νέοι ῥέγγουσι, καὶ οὐ σθένος οὐδ' ἀπ' ἀριθμοῦ
 τὰς κύλικας γινῶναι τὰς ἐτι πινομένας.
 πῖνε, γέρον, καὶ ξῆθι· μάτην δ' ἄρα θεῖος Ὀμηρος
 τείρεσθαι πολὴν ἐκ νεότητος ἔφη.

85. (XI, 64.)

Ἡμεῖς μὲν πατέοντες ἀπειρονα καρπὸν Ἴαχου
 ἄμμιγα βακχευτὴν ἠνθμὸν ἀνεπλέκομεν.
 ἦδη δ' ἄσπετον οἶσμα κατέρροεν· οἷα δὲ λέμβοι
 κισσύβια γλυκερῶν νήχεθ' ὑπὲρ ῥοθίων,
 οἷσιν ἀρυσσάμενοι σχέδιον ποτὸν ἤνομεν ἦδη

θερμῶν Νηϊάδων οὐ μάλα δευόμενοι.
 ἢ δὲ καλὴ ποτὶ ληνὸν ὑπερκύπτουσα Ῥοδιάνθη
 μαρμαρυγῆς κάλλους νῆμα κατηγλαΐσεν.
 πάντων δ' ἐκδεδόνητο θοαὶ φρένες, οὐδέ τις ἡμέων
 ἦεν, ὃς οὐ Βάκχῳ δάμνατο καὶ Παφίῃ. 10
 τλήμονες· ἀλλ' ὁ μὲν εἶπε παραὶ ποσὶν ἄφθοτος
 ἡμῶν·

τῆς δ' ἄρ' ὑπ' ἐλπῶρῃ μῶνον ἐπαιζόμεθα.

86. (XI, 350.)

Εἰς δικολόγον ἀδικούντα.

Νήπιε, πῶς σε λέληθε Δίκης ξυγόν, οὐ νοεῖς δὲ
 ἀνδράσιν οὐχ ὀσίοις ψῆφον ὀφειλομένην;
 φήτηρ πιστεύεις πικνιόφρονι, σῆ τε μενοιῶ
 ποικίλον ἀυθῆσαι μῦθον ἐπισταμένη. 5
 ἐλπίζειν ἔξεστι· Θέμιν δ' οὐκ οἶδεν ἀμείψαι
 τῆς σῆς ἡλεμάτου παίγνια φαντασίης.

87. (XI, 352.)

In Anth. Plan. p. 68. ἀδέσποτον.

Τὸν σοφὸν ἐν κιδάρῃ, τὸν μουσικὸν Ἀνδροτίωνα
 εἶρετό τις τοίην κρονατικὴν σοφίην·
 "δεξιτερὴν ὑπάτην ὅποτε πλήτρουσι δόνησας,
 ἢ λαίῃ νήτη πάλλεται αὐτομάτως
 λεπτόν ὑποτρύζουσα, καὶ ἀντίτυπον τερέτισμα 5
 πάσχει, τῆς ἰδίης πλησσομένης ὑπάτης
 ὥστε με θαυμάζειν πῶς ἄπνοα νεῦρα ταθέντα
 ἢ φύσις ἀλλήλοις θήκατο συμπαθέα."
 ὃς δὲ τὸν ἐν πλήτρουσιν Ἀριστόξεινον ἀγῆτὸν
 ὤμοσε μὴ γνῶναι τήνδε θεημοσύνην· 10
 "ἔστι δ'" ἔφη "λύσις ἦδε. τὰ νεύρα πάντα τέτυκται
 ἐξ ὀστος χολύδων ἄμιγα τερσομένων.
 τοῦνεκέν εἰσιν ἀδελφά, καὶ ὡς ξύμφυλα συνηχεῖ,

ξυγγενὲς ἀλλήλων φθέγμα μεριζόμενα.
 γνήσια γὰρ τάδε πάντα, μής ἄτε γαστροῦς εόντα, 15
 καὶ τῶν ἀντιτύπων κληρονομεῖ πατάγων.
 καὶ γὰρ δεξιὸν ὄμμα κακούμενον ὄμματι λαϊῷ
 πολλάκι τοὺς ἰδίους ἀντιδίδωσι πόρους."

88. (XI, 354.)

Palladae in Anth. Plan. p. 188.

"Ἄλλον Ἀριστοτέλην, Νικόστρατον, ἰσοπλάτωνα,
 σκινδαλαμοφράστῃν αἰπντάτης σοφίης,
 τοῖα περὶ ψυχῆς τις ἀνείρετο· "πῶς θέμις εἶπειν
 τὴν ψυχήν, θνητὴν ἢ πάλιν ἀθάνατον;
 σῶμα δὲ δεῖ καλέειν ἢ ἀσώματον; ἐν δὲ νοητοῖς 5
 ταυτέον ἢ ληπτέον, ἢ τὸ συναμφοτέρον;
 αὐτὰρ ὃ τὰς βίβλους ἀνελέξατο τῶν μετεώρων
 καὶ τὸ περὶ ψυχῆς ἔργον Ἀριστοτέλους,
 καὶ παρὰ τῷ Φαίδωνι Πλατωνικὸν ὕψος ἐπιγνοῦς
 πᾶσαν ἐνησκῆθη πάντοθεν ἀτρεκίην. 10
 εἶτα περιστελλῶν τὸ τριβώνιον, εἶτα γενείου
 ἄκρα καταψήχων, τὴν λύσιν ἐξέφερεν·
 "εἶπερ ὅλως ἔστι ψυχῆς φύσις, οὐδὲ γὰρ οἶδα,
 ἢ θνητὴ πάντως ἔστιν ἢ ἀθάνατος,
 στεγνοφυῆς ἢ αὔλος· ὅταν δ' Ἀχέροντα περήσης, 15
 κείθι τὸ νημερτὲς γνώσεται, ὡς ὁ Πλάτων.
 εἰ δ' ἐθέλεις, τὸν παῖδα Κλεόμβροτον Ἀμβρακιώτην
 μιμοῦ, καὶ τεγέων σὸν δέμις ἐκχάλασον.
 καὶ κεν ἐπιγνοίης δίχα σώματος αὐτίκα σαντόν,
 μῶνον ὄπερ ζητεῖς τοῦθ' ὑπολαϊόμενος. 20

89. (XI, 365.)

In Anth. Plan. p. 133. ἄδηλον.

Καλλυγένης ἀγροῖκος, ὅτε σπόρον ἐμβαλε γαίῃ,
 οἶκον Ἀριστοφάνους ἦλθεν ἐς ἀστρολόγου,

ἦτες δ' ἔξερέειν εἴπερ θέρος αἰσιον αὐτῷ
 ἔσται καὶ σταχύων ἄφθονος εὐπορίη.
 ὅς δὲ λαβὼν ψηφίδας, ὑπὲρ πίνακός τε πυκάζων 5
 δάκτυλά τε γνάμπτων, φθέγγετο Καλλιγένει·
 "εἴπερ ἐπομβροθῆ τὸ ἀρούριον, ὅσσον ἀπόχρη,
 μηδὲ τιν' ὑλαίην τέξεται ἀνθοσύνην,
 μηδὲ πάγος ῥήξη τὴν αὐλακα, μηδὲ χαλαζῆ
 ἄκρον ἀποδρυφθῆ δράγματος ὀρνυμένου, 10
 μηδὲ νεβροὶ κείρωσι τὰ λήια, μηδὲ τιν' ἄλλην
 ἥερος ἢ γαίης ὄψεται ἀμπλακίην,
 ἔσθλόν σοι τὸ θέρος μαντεύομαι, εὖ δ' ἀποκόψεις
 τοὺς στάχυας· μούνας δείδιθι τὰς ἀκρίδας."

90. (XI, 372.)

Lucillii in Anth. Plan. p. 158.

Σῶμα φέρον σκυοειδές, ἀδερκεῖ σύμπνοον αὐρῆ,
 μή ποτε θαρσῆσης ἄγχι τινὸς πελάσαι,
 μή τις ἔσω μυκτῆρος ἀναπνεύων σε κομίσει,
 ἄσθματος ἡερίου πολλὸν ἀφανρότερον.
 οὐδ' σὺ μόρον τρομέεις· τότε γὰρ πάλιν οὐδὲν
 ἀμείψας 5
 ἔσσεια ὡσαύτως φάσμα, τάπερ τελέθεις.

91. (XI, 376.)

Ammiani in Anth. Plan. p. 171.

Ῥήτορα πρὸς Διόδωρον ἀνὴρ δειλαῖος ἀπελθὼν
 εἶρετό μιν τοίης ἀμφὶ δικασπολίης·
 "ἡμετέρῃ θεράπαινα φύγεν ποτέ· τὴν δὲ τις εὐρών,
 ἀλλοτρίην τ' εἶναι λάτρην ἐπιστάμενος,
 ξεῦξεν ἐφ' θεράποντι τέκεν δ' ὑπὸ παιδῶν ἐκείνῳ 5
 καὶ τίνι δουλεύειν εἰσὶ δικαιοτέροι;"
 ὅς δ' ὅτε μερμήριξε καὶ ἔδρακε βίβλον ἐκάστην,
 εἶπεν ἐπιστρέψας γυρὸν ἐπισκύνιον·
 "ἦ σοὶ ἢ τῷ ἐλόντι τὴν θεράπαιναν ἀνάγκη

δουλεύειν κείνους, ὧν χάριν ἔξερέεις· 10
 δίξω δ' εὐμενέοντα δικασπόλον, αἴψα δ' ἀποίσεις
 ψῆφον ἀρειοτέτην, εἰ γε δίκαια λέγεις."

92. (XI, 379.)

Οὐ τις ἀλοιητῆρας ἰδεῖν τέτληκεν ὀδόντας
 ὑμετέρους, ἵνα σοῖς ἐν μεγάροις πελάσῃ·
 εἰ γὰρ αἰεὶ βούβρωστιν ἔχεις Ἐρυσίχθονος αὐτοῦ,
 καὶ τάχα δαρδάψεις καὶ φίλον ὄν καλέεις.
 ἀλλ' οὐ σεῖο μέλαθρά με δέξεται· οὐ γὰρ ἐγωγε 5
 βήσομαι ὑμετέρῃ γαστρὶ φυλαζόμενος.
 εἰ δὲ ποτ' ἐς τεὸν οἶκον ἐλεύσομαι, οὐ μέγ' ἄνυσσεν
 Λαυτιάδης Σκύλλης χάσμασιν ἀντιάσας·
 ἀλλ' ἔσομαι πολύτλας τις ἐγὼ πλέον, εἰ σε περήσω,
 Κύκλωπος κρυεροῦ μηδὲν ἐλαφρότερον. 10

93. (XI, 382.)

Κεῖτο μὲν Ἀλκιμένης κεκακωμένος ἐκ πυρετοῖο,
 καὶ περὶ λαυκανίην βραγχὰ λαρυγγίων,
 νυσσόμενός τε τὸ πλευρὸν ἄτε ξιφέεσσι ἀμυχθέν,
 καὶ θαμὰ δυσκελάδοις ἄσθμασι πνευστιῶν·
 ἦλθε δὲ Καλλίγνωτος ὁ Κώϊος, ὁ πλατυλέσχης, 5
 τῆς παιωνιάδος πληθόμενος σοφίης,
 πᾶσαν ἔχων πρόγνωσιν ἐν ἄλγεσιν, οὐ τι περισδὸν
 ἄλλο προαγγέλλων ἢ τὸ γενησόμενον.
 Ἀλκιμένους δ' ἐδόκευεν ἀνάκλισιν, ἐκ τε προσώπου
 φράζετο, καὶ παλάμης ψαῦεν ἐπισταμένως. 10
 καὶ τὸ περὶ κρισίμων φαείων ἐλογίζετο γράμμα,
 πάντ' ἀναπεμπάζων, οὐχ ἑκάς Ἴπποκράτους.
 καὶ τότε τὴν πρόγνωσιν ἐς Ἀλκιμένην ἀνεφώνει
 σεμνοπροσωπήσας καὶ σοβαρευσάμενος.
 "εἰ γε φάρυγξ βομβεῦσα καὶ ἄγρια τύμματα πλευροῦ 15
 καὶ πυρετῷ λήξῃ πνεῦμα δασυνόμενον,

οὐκέτι τεθνήξει πλευρίτιδι. τοῦτο γὰρ ἡμῖν
 σύμβολον ἐσσομένης ἐστὶν ἀημοσύνης.
 θάρσει τὸν νομικὸν δὲ κάλει, καὶ χρήματα σαντοῦ
 εὖ διαθεῖς βίотου λῆγε μεριμνοτόκου, 20
 καὶ με τὸν ἠητροὺν προσηύχης εἵνεκεν ἐσθλῆς
 ἐν τριτάτῃ μοίῃ κάλλιπε κληρονόμον”

ANTHOLOGIAE PLANUDEAE EPIGRAMMATA
 QUAE IN CODICE PALATINO NON REPERIUNTUR.

94. (36.)

Εἰς εἰκόνα τινὸς σοφιστοῦ ἐν Περγάμῳ δοθεῖσαν ἐπὶ
 πρεσβείᾳ πολιτικῇ.

Τὰς μὲν ὑπὲρ μύθων τε καὶ εὐτροχάλιοι μελίσσης
 εἰκόνας ἰλήκοις δηρὸν ὀφειλόμενος
 νῦν δ' ὑπὲρ ἰδρώτων τε καὶ ἀστυόχοιο μερίμνης,
 τῆδ' ἐ σε τῆ γραφίδι στήσαμεν, Ἡράκλαμον.
 εἰ δ' ὀλίγον τὸ γέρας, μὴ μέμψο· τοῖσδε γὰρ ἡμεῖς 5
 αἰεὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας ἀμειβόμεθα.

95. (41.)

Εἰς εἰκόνα ἀνατεθεισαν ἐν τοῖς Πλαυιδίας ὑπὸ τῶν τοῦ
 νέου σκρινίου.

Θωμᾶν, παμβασιλῆος ἀμεμφέα κηδεμονῆα,
 ἀνθεσαν οἱ τὸ νέον τάγμα μετεροχόμενοι,
 θεσπεσίης ἀγγιστα συναρίδος, ὄφρα καὶ αὐτῆ
 εἰκόνι χῶρον ἔχη γείτονα κοιρανίης.
 αὐτὸς γὰρ ζαθέιοι θρόνους ὕψωσε μελάθρου, 5
 πλουτοῦ ἀεξήσας, ἀλλὰ μετ' εὐσεβίης.
 εὐγνωμον τὸ πόνημα. τί γὰρ γραφίς οἶδεν ὀπάσσαι,
 εἰ μὴ τοῖς ἀγαθοῖς μνήστιν ὀφειλομένην;

96. (59.)

Εἰς Βάκχην ἐν Βυζαντίῳ.

Οὐπω ἐπισταμένην τάχα κύμβαλα χερσὶ τινάξαι
 Βάκχην αἰδομένην στήσατο λαοτύπος.
 οὕτω γὰρ προνέενυκεν· εἴκοι δὲ τοῦτο βοώσῃ
 “ἔξτε, καὶ παταγῶ, μηθενὸς ἵσταμένου.”

97. (80.)

Μαχλὰς ἐγὼ γενόμεν Βυζαντίδος ἐνδοθι Ρώμης,
 ἀνητὴν φιλήν πᾶσι χαριζομένη
 εἰμι δὲ Καλλιρὴ πολυδαίδαλος, ἣν ὑπ' ἐρωτος
 οἰστορηθεῖς Θωμᾶς τῆδ' ἔθετο γραφίδι,
 δαικνὺς ὅσον ἔχει πόθον ἐν φρεσίν· ἴσα γὰρ αὐτῷ 5
 κηρῷ τηχομένῳ τήκεται οἱ κραδίη.

98. (109.)

Εἰς Ἰππόλυτον διαλεγόμενον τῆ τραφῷ τῆς Φαίδρας.
 Ἰππόλυτος τῆς γρηὸς ἐπ' οὔατι νηλέα μῦθον
 φθέγγεται· ἀλλ' ἡμεῖς οὐ δυνάμεσθα κλύειν
 ὅσον δ' ἐκ βλεφάρου μεμνηνός ἐστὶ νοῆσαι,
 ὅτι παρεγγυᾶ μηκέτ' ἄθεσμα λέγειν.

99. (244.)

Εἰς εἰκόνα Σατύρου πρὸς τῆ ἀκοῇ τὸν αὐλὸν ἔχοντος καὶ
 ὡσπερ ἀκροωμένου.

Αὐτομάτως, Σατυρίσκε, δόναξ τεὸς ἦχον ἰάλλει,
 ἢ τί παρακλίνας οὔασι ἄγεις καλάμῳ;
 ὅς δὲ γελῶν σίγησεν· ἴσως δ' ἂν φθέγγετο μῦθον,
 ἀλλ' ὑπὸ τερπωλῆς εἶχετο ληθεδόνι.
 οὐ γὰρ κηρὸς ἔρακεν· ἐκῶν δ' ἠσπάζετο σιγῆν, 5
 θυμὸν ὄλον τρέψας πηκτίδος ἀσχολίη.

100. (331.)

Εἰς εἰκόνα Πλουτάρχου.

Σεῖο πολυκλήεντα τύπον στήσαντο, Χερωνεῦ

Πλούταρχε, κρατερῶν υἱέες Ἀρσονίων
 ὅτι παραλλήλοισι βίοις Ἕλληνας ἀρίστους
 Ῥώμης εὐπολέμοις ἤρμους ἐνναέταις.
 ἀλλὰ τεοῦ βιότοιο παράλληλον βίον ἄλλον 5
 οὐδὲ σὺ γ' ἂν γράφαις· οὐ γὰρ ὁμοιον ἔχεις.

101. (332.)

Εἰς εἰκόνα Αἰσώπου.

Εὐ γε ποιῶν, Ἀύσιππε γέρον, Σικυνῶνιε πλάστα,
 δείκελον Αἰσώπου στήσασο τοῦ Σαμίου
 ἐπὶ σοφῶν ἐμπροσθεν, ἐπεὶ κείνοι μὲν ἀνάγκη
 ἔμβalon, οὐ πειθῶ, φθέγμασι τοῖς σφετέροις· 5
 ὅς δὲ σοφοῖς μύθοις καὶ πλάσμασι καίρια λέξας,
 παίζων ἐν σπονδῇ, πείθει ἐχεφρονέειν.
 φευκτὸν δ' ἢ τρηχεῖα παραίνεσις· ἢ Σαμίου δὲ
 τὸ γλυκὸ τοῦ μύθου καλὸν ἔχει δέλεαρ.

EPIGRAMMATA

QUAE IN PLANUDEA AGATHIAE, IN ANTHOLOGIA
 CONSTANTINI CEPHALAE

ALII SCRIPTORIBUS TRIBUUNTUR.

102. (V, 241.)

Παύλου Σιλεντιαρίου.

Σώξω σοι μέλλων ἐπέειν, παλίνορσον ἰωὴν
 ἄψ ἀνασειράξω, καὶ πάλιν ἄγχι μένω.
 σὴν γὰρ ἐγὼ δασπλήτα διάστασι, οἷά τε πικρὴν
 νύκτα καταπήσσω τὴν Ἀχεροντιάδα.
 ἤματι γὰρ σέο φέγγος ὁμοῖον· ἀλλὰ τὸ μὲν που 5
 ἄφθογγον· σὺ δέ μοι καὶ τὸ λάλημα φέρεις
 κείνο, τὸ Σειρήνων γλυκερώτερον, ᾧ ἐπι πᾶσαι
 εἰσὶν ἐμῆς ψυχῆς ἐλπίδες ἐκκρεμέες.

103. (VI, 87.)

Ἄθλον.

Ἄνθετό σοι κορύνην καὶ νεβρίδας ἡμέτερος Πάν,
 Εὐνιε, καλλείψας σὸν χορὸν ἐκ Παφίης.
 Ἥχῳ γὰρ φιλεῖ, καὶ πλάζεται· ἀλλὰ σὺ, Βάκχε,
 ἴλαθι τῷ ξυνήν ἀμφιέποντι τέχνην.

104. (VII, 323.)

Ἀδέσποτον.

Εἷς δὴ ἀδελφειοῦς ἐπέχει τάφος· ἔν γὰρ ἐπέσχον
 ἡμᾶρ καὶ γενεῆς οἱ δύο καὶ θανάτου.

105. (XI, 402.)

Λουκιανοῦ.

Μηδεῖς μοι ταύτην, Ἐρασίστρατε, τὴν σπατάλην σου,
 ποιήσεις θεῶν, ἢ σὺ κατασπαταλῆς,
 ἔσθων ἐκτραπέλως στομάχων κακὰ, χείρονα λιμοῦ,
 οἷα φάγοιεν ἐμῶν ἀντιδίκων τεκνία.
 πεινάσαιμι γὰρ αὐτίς ἔτι πλέον ἢ πρὶν ἐπείνων, 5
 ἢ χορτασθεῖην τῆς παρὰ σοὶ σπατάλης.

106. (XI, 377.)

Παλλαδᾶ.

Ὅρνεον ἡσθίομεν κεκλημένοι ἄθλιον ἄνδρες,
 ἄλλων ὀρνίθων βρώματα γινόμενοι.
 καὶ τὸν μὲν Τιτυὸν κατὰ γῆς δύο γῦπες ἔδουσι,
 ἡμᾶς δὲ ζῶντας τέσσαρες αἰγυπιοί.

107. (XI, 357.)

Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸς καὶ γενετῆρ δῆριν φιλόνηκον ἔθεντο,
 τίς πλέον ἐκδαπανῶν κλῆρον ἅπαντα φάγη.

καὶ μετὰ τὴν βοῶσι τὴν χροματικὴν μάλα πᾶσαν
ὑστατον ἀλλήλους λοιπὸν ἔχουσι φαργῆν.

108. (XI, 401.)

Λουκιανοῦ.

Ἰητήρ τις ἐμοὶ τὸν ἐόν φίλου νῖδον ἐπεμψεν,
ὥστε μαθεῖν παρ' ἐμοὶ ταῦτα τὰ γραμματικά.
ὡς δὲ τὸ "Μῆνιν ἄειδε" καὶ "ἄλγεα μυρὶ ἔδηκεν"
ἔγνων, καὶ τὸ τρίτον τοῖσδ' ἀκόλουθον ἔπος,
"πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς ἄϊδι προΐαψεν," 5
οὐκέτι μιν πέμπει πρὸς με μαθησόμενον,
ἀλλὰ μ' ἰδὼν ὁ πατήρ, "σοὶ μὲν χάρις" εἶπεν "ἑταῖρε"
αὐτὰρ ὁ παῖς παρ' ἐμοὶ ταῦτα μαθεῖν δύναται.
καὶ γὰρ ἐγὼ πολλὰς ψυχὰς ἄϊδι προΐαπτω,
καὶ πρὸς τοῦτ' οὐδὲν γραμματικοῦ δέομαι." 10

INDEX IN MENANDRUM*).

(Numeri paginarum sunt editionis Lipsiensis).

- Abir (Σαβίρη Vales.) 83.
Accaga nomen Scythicae regio-
nis 85.
Aeetis regia in Phasi opp. 2.
Agathias continuatus a Menan-
dro 2.
Alamundarus ab Ambro bello
petitus 45.
Alani socii Romanorum 2. 83.
a Turcis devicti 87.
Alania 55.
Albani a Romanis sedibus suis
exciti 80.
Albania a Romanis invasa 80, 83.
Alboinus, rex Longobardorum,
Avarum auxilium contra Ge-
pidas quaerit 56.
Ambrus Alamundari filius, rex
Saracenorum, legatos mittit
ad Iustinum Imp. 42. 44. Ala-
mundarum incursione vexat
45. a Romanis tributum po-
scit 20. 28. „Sed hic non
idem cum superiore esse vi-
detur." NIEB.
Ammigus Francus bellum con-
tra Romanos renovat 7.
Anagaeus, dux Uigurorum 85.
dux Turcorum (fort. non di-
versus a praecedente) 89.
Ananestis, legatus Turcorum
84.
Andigan, Persa, legatus Hor-
misdæ 114. 115. 116. dolus
eius 117.
Autae ab Avaribus eversi 5. 6.
Antiochia a Persis capta 11.
119.
Apamea, a Persis oppugnata 119.
Apatures, nomen corruptum
gentis alicuius 85.
Aphumon, castellum Armeniae
in confiniis Romanorum et
Persarum 105. 109.
Apsich, legatus Avarum ad Ro-
manos 69. mox dux in bello
adversus eosdem 129.
Apsilia regio 56.
Arabessi, populus Armeniae 81.
Aral lacus (λίμνη ἀπλῆτος καὶ
εὐρεῖα) 54.
Arreston, pagus (in Sophene?)
79.
Arsilas, dux Turcorum 85.
Arzanene provincia sub Persa-
rum ditio 105. 109. 111. 115.

*) Ex editione Bonnensi excerptus.

Assyrinus, h. e. Persicus 22.
 Asterius notarius (*ἀστρυά-
 φεύς*) captus et a Chosroë
 interfectus 91.
 Athroëlen, castellum in confi-
 nis Romani et Persici impe-
 rii, ubi legati conveniunt 92.
 Attilas, flavius (Volga, Ethel) 54.
 Attisas fl. (Athesis) 7.
 Avaras, Romanorum amicitiam
 petunt 4, societate cum Ro-
 manis inita, Utiguros et alias
 Hunnicas gentes invadunt 5.
 Antarum legatum interficiunt
 8, legatos mittunt ad Iustinum
 Imp. tributum petentibus
 35, qui infecta re revertuntur
 36, pars eorum Turcis sub-
 iecta 48, foedus componunt
 cum Francis 56, iterum tri-
 butum poscunt a Romanis 66,
 victo Tiberio, duce Rom., pa-
 cem ab Iustino impetrant 70,
 legatos mittunt ad Tiberium
 Caesarem 125, legatus eorum
 rediens a Sclavinis occiditur
 126, magna eorum multitudo
 in fines Romanos contra Scla-
 vinos advocatur 99, sub Ti-
 berio Imp. bellum renovant 129.
 Azarephthi occingenti equi albi
 114.
 Badiana, provincia Armeniæ 81.
 Baianus, chaganus Avarum, Ro-
 manis infestus 8, a Sigisberto
 Franco auxilium implorat 56,
 ipse ab Alboino Longobardo
 auxilio vocatus 57, legatos
 Romanorum in vincula conli-
 cit 58, de Sirmio tradendo
 agit cum Romanis 59, relecta
 conditione Cotriguros in fines
 Romanorum immittit 62, foedus
 iterum statim violat 121,
 Saum fl. traicere conatur 122,
 iureiurando ad pacem servan-
 dam ad sese obstringit 123,
 Sirmium sibi tradi postulat

127, Targitium Byzantium mit-
 tit 62, cum Theognide, duce
 Rom., iterum de Sirmio tra-
 dendo agit 128, frustra 129,
 Sirmium in dedicationem acci-
 pit 130, eius uxor ib.
 Betharmis oppidum Persidis 25.
 Binganes Persa, praefectus
 Chlomarouis castelli 111, 112.
 Bochannus, dux Turcorum sub
 Turxantho 89.
 Bonus (*Βῶνος*, Agath. p. 54,
 9, *Βῶνος*), dux domesticarum
 copiarum sub Iustiniano 8, 65,
 Sirmium contra Avaras defen-
 dit 59, vulneratus ib. Baiani
 legatis respondet 60, 70.
 Bosporus, urbs a Turcis oppu-
 gnata 89, capta 90.
 Bonus, comes rei privatae Im-
 peratoris sub Iustiniano (*ὁ
 προστάτης τῆς αὐτοῦ βασι-
 λείας περιουσίας*) 77.
 Camboses, Ambri frater, Sara-
 cenus 45.
 Caudich, legatus Avarum ad
 Iustinianum 4.
 Casia et Carbonaria, insulae in
 Istro fl., in quibus Baianus
 et Theognis conveniunt 128,
 Caspiae pylae 21.
 Catulphus, Ephthalita, gentem
 suam Turcis prodit 46, ad
 Persas profugus ib. in Chos-
 rois consilio plurimum valet
 ib. eius facete dictum 9.
 Celagastus Anta 5.
 Chaganus Avarum 6, 125, V.
 Baianus.
 Cherchis, gens barbara, ex qua
 serva a Dizabulo Zemarcho
 dono oblata 52, (Kirgisil.)
 Cherson, urbs a Turcis oppu-
 gnata 84, 125.
 Chliatae s. Choalita, gens Turcis
 subiecta, legatos mittit ad Ro-
 manos 52, 54.
 Chlomarou, castellum in Arza-

nene prov., a Romanis obses-
 sum 104.
 Chorutzon, castellum in fanci-
 bus Cauensi 21.
 Chosroës, rex Persarum 41,
 Sogdianarum preces repudiat
 46, Turcorum societatem re-
 cusat 46, 47, ad Iustinum Imp.
 mittit qui tributum poscant
 73, Iacobum legatum de pace
 Byzantium mittit 75, titulus
 eius 18, in Armeniam incur-
 sionem facit 80, 81, Pherogda-
 them Byzantium mittit 105, eius
 mors 106.
 Christi natalitia 25.
 Christiani quomodo a Persis
 tractandi sint 24.
 Citharizon, castellum in confi-
 nis Persarum et Romanorum
 103.
 Colchis frustra a Persis invasa 2.
 Comitias, legatus Romanus ab
 Avaribus in vincula coniectus
 59.
 Conimundus, rex Gepidarum, a
 Longobardis bello petitus 56,
 auxilii petendi causa ad Ius-
 tinum mittit 57, perfidus et
 perituros 58.
 Constantina, urbs Mesopota-
 miae 91, 117, 119.
 Cophen, flavius (Kuma) 55.
 Cotragegus Avaras contra An-
 tas instigat 6.
 Cotriguri (s. Cutriguri) Hunni
 Thraciam vastant 3, a Baiano
 in Dalmatiam immissi 63, eius
 subditi, quibus quondam Iusti-
 nianus stipendium pendebat 63.
 Cursus dux Rom. in Asia 80.
 Cyrus fluvius 80.
 Daich fluvius (Iaik) 54.
 Dalmatia 63, a Cotriguris va-
 stata 28, ab Avaribus infestata
 129.
 Damianus, dux Rom. 70.
 Danapris fluvius 87.
 Daras, oppidum munitissimum
 in confinis Romanorum et
 Persarum 91, 92, a Chosroë
 expugnatum Tiberius pro red-
 denda Persarmenia poscit 22,
 95.
 Darina regio (*ἡ Δαρηνή*) 55.
 Daurentius s. Dauritas, dux
 Sclavinorum 100.
 Ditatus, (dub.) dux Romano-
 rum in Suania 18.
 Dizabulus (s. Dilzibulus 86, Sil-
 zibulus in Excc. de Sentent.
 9, Silzibulus ap. Suidam s.
 h. v.), supremus princeps Tur-
 corum 46, 48, bis legationem
 mittit ad Persas 46, 47, lega-
 tis suis veneno necatis, Per-
 sas odio persequitur 47, lega-
 tos mittit ad Romanos de se-
 ricio vendendo 47, legatos
 Iustini excipit 51, eius tento-
 rium 51, 52, bella gerit cum
 Avaribus 9, cum Ephthalit-
 is ib.
 Draus fl. 58.
 Dubium, oppidum Armeniæ
 113.
 Ectag, aureus mons, (sed Ak-
 dag montem album significat,
 NIEB.) 50, idem ut videtur
 cum monte Ectel 90.
 Ephthalitae, olim Sogdianarum
 domini 45, mox Turcis sub-
 iecti 48, eorum vitae descri-
 ptio ib. a Persis victi 17.
 Epiphaniae festum 25.
 Episcopus Chlomarouis castelli
 111.
 Euphratas, Menandri historici
 pater 1.
 Eusebius, comes Petri Patricii
 in legatione ad Persas 16, 21,
 Eusebius, dux Rom. in Asia 77.
 Eutyehius, legatus ad Turcos 84.
 Exisatus, dux Rom. in Suania
 (idem qui 18 Ditatus appel-
 latur) 19.

- Ferri penuria apud Turcos 50.
 Franci foedus faciunt cum Avaribus 56.
 Furdigan, festum Persarum (*φύρδιγαν*) 37.
 Gelimer, rex Vandalorum, ab Iustiniano victus 4.
 Georgius inter legatos Romanorum ad Turcos 54.
 Gepidae (*Γήπειδες*) a Longobardis bello petiti 56, a Romanis adiuti 57, 64, ab Avaribus invasi 62, exesi 127, olim ab Iustiniano in Sirmiana regione recepti 64.
 Gothi ab Iustiniano superati 67.
 Hebrus flavius 87.
 Herodianus, legatus ad Turcos 84.
 Herodotus, propinquus Menandri historici 1.
 Heruli, olim Pannoniae incolae (*Ἡρώλιαι*) 7. V. Praef. p. IV.
 Hesiodus citatur 72.
 Hormisdas, Chosrois fil., regnum suscipit 106, eius superbia 110.
 Iacobus, legatus Chosrois ad Romanos 75.
 Iberiam Persae a Romanis repetunt 93, 94, 106.
 Ich fluvius (*Ἰχ*) 54.
 Idarizius Anta 5.
 Iesdegusuaph, cubicularius, supremus legatus (*Ζιχ*) Persarum ad pacem componendam cum Petro convenit 10, 16, 39.
 Illyricum praefectura (*ἡ Ἰλλυριανή* s. *ἡ Ἰλλυρία*) 98, 126, 128.
 Induciae factae inter Romanos et Persas 3, 10, cum Francis 7.
 Ioannes, Illyrici et insularum praefectus sub Iustino, Baisium et Avaras in ripam Romanam contra Selavinos transducit 99.
 Ioannes Comentiolus, Iustino Imp. a secretis 41, legatus ad Persas de tradenda Suania 36, in oppido Daras aquarum ductus reficiendos curat 36, nihil apud Chosroem assecutus revertitur 40, haud benigne ab Imperatore exceptus 41, eius mors 42.
 Ioannes, Consularis, legatus Romanorum ad Persas 91.
 Iobulidas, nobilis inter Avaras 62.
 Isozites, olim Magus, tum Christianus, in Perside in crucem actus 71.
 Ister fluvius 122.
 Iustinianus Imp. legatos Avarum Byzantium vocat 4, senex signior factus ib., Avarum legatos Byzantii detinet 8, Sandileham Utigurum contra Zabergeranem Cotrigurum sollicitat (Agath. p. 332, 4.) 3, Petrum Patricium ad Chosroem mitti de pace acturum 10.
 Iustinianus, dux Orientalium copiarum sub Iustino Imp. 80.
 Iustinus Minor, post Iustinianum Imperator 33, legatos Avarum tributum petentes cum contemptu remittit 35, Avaribus infestissimus 57, Gepidis auxillium negat 58, item Longobardis ib., a Turcis ad bellum cum Persis sollicitatur 68, Sebochiam, legatum Persarum, cum superbia excipit 73, eamque infecta re remittit 75, mentis imbecillitate laborat ib., Ioannem Comentiolum ad Persas mittit 36.
 Iustinus, Germani filius, exercitus in Lazica praefectus 4, 7, Lazica, inducis cum Chosroë factis sub Romanorum ditioe manet 129.

- Legatio minor apud Persas 90, (De maiore legatione vid. Constantin. Cerimon. L. I. c. 89.)
 Locustae agros circa Tigridem fl. vastant 108.
 Longobardi (*Λογγίβαρδοι* et *Λογγόβαρδοι*) Gepidis bellum inferunt 56, Avarum societatem ambiunt 57, ab Iustino Imp. auxilium contra Gepidas petisse dicuntur 58, Italiam ingressi vastant 101, 120, aliquot duces eorum Tiberii donis captantur 51.
 Macrabadou, Armeniae regio 81.
 Maniach, legatus Sogditarum ad Persas 48, 47, 49, mox ad Romanos missus 47, eius mors 53, filius eius item legatus ad Romanos ib.
 Mandis, opp. Romanum in Mesopotamia (*Merdin*) 115.
 Marepticou, clima, in Armenia 80.
 Martinus, dux Romanorum in Lazica 19.
 Mauricius, Pauli fil., plurimum valet apud Tiberium Caesarem 97, bellum gerit cum Persis 107, 111, 112, 113, 114, 117, 119, acie victus 120, Imperator factus 2, literarum amans ib., eius morum laudes 111.
 Mebodes Sannachocrygas, legatus Chosrois ad Iustinum 42, ab Imperatore contemptus ib., iterum missus 78, 92, 95, cum Traiano, legato Romano, paciscitur 101, apud Hormisdam magna gratia floret 109.
 Menander Christianum se profiteatur 24, Attici sermonis studiosus 32, epigramma composuit in Isoziziam 71, Agathiam continuat 2, ipsius de vita sua testimonium 1.
 Mermeroës, dux Persarum 28.
 Mezamerus, Anta, legatus ad Avaras 5, ab his occisus 6.
 Mindimiani (Misimiani Agath. p. 173, 10.) 55.
 Monocarton, regio Mesopotamiae 117.
 Mygdonius, fl. prope Nisibiu 117.
 Nachoragan (Nachoragan Agath. p. 139, 11.) dux Persarum 28.
 Nadoës, Persarum legatus (*ἐξ τῆν λεγομένην μικρὴν ποταμῶν χειροτονηθεὶς*) 90.
 Narses, dux Rom., Francos repellere conatur 7.
 Nisibis 22, 91.
 Odigae Hunnus ap. Suidam s. v. *ἀνάπαια*.
 Oecunimon, Avarum legatus ad Iustinianum 8.
 Oich fluvius (*Iaxartes*) 54.
 Oromoschi, in Caucaso, gens atrocino assueta 55.
 Pacis leges inter Romanos et Persas compositae sub Iustiniano 16, 21.
 Pamphronius, patricius ex urbe Roma, a Narsete legatus ad Ammigum Francum missus 7, Tiberii Caesaris auxilium Italiae ferendum implorat contra Longobardos 100.
 Pannonia (Paeonia dicta) 99, Avarum sedes 99, (Paeonia) secunda 7, superior 122.
 Papa Romanus simul cum Senatu legatos ad opem implorandam Cplm mittit 120.
 Patricii, *οἱ βασιλέως* s. *βασιλεῖοι πατέρες* 7, 77, 101.
 Paulus Cilix, legatus ad Turcos 84.
 Persae in Armenia Romanos vincunt 96.
 Persarmenia seditionibus turbata 73, 74, ad Romanos deficit ib., a Romanis vastatur 90, eam

- Chosroës cum exercitu recuperat 81. reddendam offert Tiberius 115.
 Persarmeni Christiani 74.
 Persicum bellum sub Iustino magna contentione geritur 125.
 Persici belli sub Iustino Imp. causae 68. 79.
 Petri historiae dictio parum compta 32. ad rerum cognitionem idonea ib.
 Petrus, exconsul, inter legatos Tiberii ad Persas 91.
 Phasis fluvius 56.
 Phasis oppidum (Pott) 3.
 Pherogdathes, legatus Persarum 105.
 Praestigiatores apud Turcos, qui sese averruncos ferunt (Schamani) 59.
 Procopius historicus a Menandro egregie laudatus 71.
 Publicorum equorum cursus (στίλλεσθαι τῆ ταχύνει τῶν δημοσίων ἵππων) 20, 21.
 Quinquaginta annorum induciae inter Romanos et Persas constitutae 21. 24. 72.
 Rogatorium, locus haud procul a Phasi flumine 56.
 Roma vetus (ἡ προβατική Πόλις), Longobardorum incursionibus vexata 101. 120.
 Sabiri (idem qui Abires 83.) ab Avaribus victi 5. 83. a Romanis vexati 80. sedibus suis exciti ib.
 Sacae: sic olim Turci nominabantur 49.
 Sandilchus (v. Agath. p. 303, 11.), dux Utigurorum Hunnorum, ab Iustiniano contra Cotriguros incitatur 3.
 Sapoës, Maerani s. Maerani fil., dux Persarum 103.
 Saraceni stipendium poseunt ab Iustino Imp. 42. legati eorum non admittuntur ib. pace cum Persis facta includantur 21. partim Persis, partim Romanis subiecti ib.
 Sarapa, castellum Lazorum 30. (Sarapanis Nov. 28.)
 Sarosius (s. Sarodius), dux Alanorum 4. 55.
 Saus fluv., Romani imperii terminus 62. 121.
 Scamarex (of Σκαμάρεϊς ἑγγαλιῶς ὀνομαζόμενοι) subditi Romanis impedita Avarum latrocinantur 70.
 Scendes, castellum Lazorum 50. (Scandis, vel Scandias Nov. 28).
 Sclavini (Σκλαβῆνοι) Thraciam et Graeciam vastant sub Iustini imperio 98. 122.
 Sebanum, monasterium in confinis Romanorum et Persarum 15.
 Sebochthes, legatus Chosroës ad Iustinum 73. vir insigni prudentia 74.
 Senatus Opolitanus (ὁ ἑσπὸς ξύλλογος) 5.
 Senatus Romanus per legatos opem Imp. implorat 120.
 Sericum (μέταξα) a Sogdaitis Persis venditum 46. ab his crematur ib.
 Sethus, Singedonis praefectus 122. 123. Baiani legatos admittit 124.
 Sigisbertus, rex Francorum, exercitum Avarum commeatu sustentat 56.
 Silzibulus, V. Dizabulus.
 Singara (Σήγγαρά), opp. unitum prope Nisibin 109.
 Singedon opp. 121. 122.
 Sinope 85.
 Sirmiana insula 122. 127.
 Sirmium opp. sub ditione Gepidarum 58. 66. 127. ab Avaribus oppugnatum 58. 60. 121.

126. 130. Avaribus deditur 130.
 Sogdaitae, Turcis subiecti, sericum Persis vendere cupiunt 45.
 Solachus, Avarum ad Tiberium II. Imp. legatus 128.
 Solomo, praefectus Sirmii ab Avaribus oppugnati 130.
 Sophia, Iustini Imp. uxor 75. cum Tiberio imperium administrat 75. 76.
 Suani magnae inter Romanos et Persas contentions causa 41. Romanorum praesidia efficiunt 19.
 Suania 42. lis de ea inter Persas et Romanos 18. 26. Luzorum regno subiecta inde a Theodosii Imp. tempore 26. 30. 31.
 Surenas Persa, Armeniae praefectus, occisus 73.
 Surenas, comes Iesdegnanaphi in pacis componendae negotio 19. 21.
 Tagma, Turcus, dignitate Tarchan, legatus Dizabuli ad Romanos 53.
 Talas, opp. in Persarum et Turcorum confinis 53.
 Tanchosro, vel Tanchosdro (ita enim ubique scribi debuisset nomen, quod alterum Chosroëm, Chosroëm ipsum, vel enim, qui aequalis est Chosroï significat, plane ut sub Sapore supremus Persicarum copiarum dux Zamsapor vocatur: honoris nomen, non hominis proprium, sicut Zich. NIEB.) exercitus Persici dux, fines Romanos invadit 78. 101. 103. 110. 117. vulneratur 120.
 Tarannon, κλιμα Armeniae 81.
 Tardu, Turcus, Turxanthi frater 89.
 Targitius, Avarum ad Romanos legatus 62. 66. infecta re remissus 66. 121.
 Thaurarius, castellum Romanum a Persis occupatum 103.
 Theodorus, Bacchi fil., legatus Rom. ad Chosroëm 9. 81. 90.
 Theodorus, Petri fil., comes largitionum, legatus ad Persas 91.
 Theodorus, comes Zachariae in legatione ad Persas 104.
 Theodorus, dux Romanorum in Asia 80.
 Theodorus medicus 59.
 Theodosiopolis in Armenia 81. frustra a Chosroë oppugnata 83.
 Theognis, dux Rom. contra Avars 128. de pace agit cum Baiano 130.
 Tiberius, dux copiarum sub Iustino 66. ad pacem cum Avaribus componendam propensus 69. victus ab Avaribus 70. ab Iustino in imperii societatem adscitus 75. Longobardorum proceres allicere conatur 101. cum Avaribus foedus facit 121. Sirmium Baiano cedere constanter recusat 123. magna copiarum penuria laborat 98. 125. 128. Theodorum, Bacchi fil., legatum mittit ad Chosroëm 79. Valentinum ad Turcos mittit 84. Baianum contra Sclavinos excitat 99.
 Timotheus, legatus ad Persas 41.
 Traianus patricius et quaestor, legatus ad Chosroëm 77. 78. cum Mebode de pace agit 101.
 Trapezus 56.
 Turci, olim Sacae appellati 49. legationem mittunt ad Romanos 46. Persarum societatem petunt 47. legati eorum a Persis veneno necantur 48.

- sacri eorum ritus 50. gentis
reique publicae descriptio 48.
foedus cum Romanis ineunt
49. Iustinianum ad bellum cum
Persis incitant 68. ipsi in Per-
sarum fines incurrunt ib. Cher-
sonem obsessam tenent 125.
in parentalibus regum servos
immolant 89.
- Turxanthus, Dizabuli fil., unus
e regulis Turcorum 85. 86.
superba eius ad legatos Rom.
oratio ib. et 88.
- Tzathius, regulus Suanorum 18.
- Uguri (f. Utiguri), Turcorum
subditi 55.
- Urdibadus, Gepida, ad Romanos
profugus, a Baiano in capti-
vitate vindicatur 60. 63. 66.
- Utiguri, Hunnica natio 3. 5. ab
Avaribus victi 63. a Turcis
debellati 87.
- Valentinus, legatus Iustiniani
ad Avaros 5.
- Valentinus, satelles Imp., lega-
tus Tiberii ad Turcos 5. 88.
a Turxantho superbe exceptus
90.
- Vacanes, rex Persarum 31.
- Varchonitae: sic Avaros a Tur-
cis appellantur 87. Turcis victi
86. 87.
- Vitalianus, legatus et interpres,
a Baiano in vincula coniectus
58. 62.
- Vitiges Gothus ab Iustiniano vi-
ctus 4.
- Zabergan, dux Hunnorum Co-
trigurorum 10. ab Iustiniano
tributum accipit 3. (Agath.
p. 301, 6. 330, 21.)
- Zacharias, regius medicus, le-
gatus ad Chosroem 76. 91. 96.
inducias componit 76. iterum
missus cum Traiano 77. 101.
extraefecti dignitate oratur
104. tertium missus ad Hor-
misdam 114.
- Zali, Hunnica gens 5.
- Zemarchus Cilix, legatus Iustini
Imp. ad Turcos 49. 54. eius
lter 49. 54. 55. per Ala-
niam 55. per Darinam et Ap-
silliam 56. Dizabulum contra
Persas ducentem comitatur 52.
- Zich, non hominis, sed officii
nomen 10. Zich, legatus Per-
sarum ad Iustinum, Nisibi mo-
ritur 41. 42. 43. Petrum de-
ceperat circa Suaniam 98.

INDEX SCRIPTORUM

QUI IN AGATHIAE HISTORIIS CITANTUR.

Numerus prior paginam, alter versam ed. Bonn. indicat.

- Agathiae Daphniaca 6, 8. (Legitur in Anth. Pal. 9, 498,
ubi codex Palat. *θακτε*, recte
vero *θαψης* Planudes, ut apud
Agathiam legitur.)
- Alexander Polyhistor histori-
cus 120, 2. 121, 12.
- Aristoteles 126, 7. 289, 13.
- Asinius Quadratus de rebus
Germanicis 27, 1.
- Athenocles de rebus gestis
Assyriorum et Medorum 117,
20.
- Berosus Babylonius 117, 20.
- Bion historicus 120, 2.
- Callimachus (non nominatus,
sed verbis *αρχος αἰωνος κατὰ
την πολίτην* indicatus) 131, 9.
- Ctesias Cnidius 120, 9.
- Diodorus Siculus 104, 2. 120, 10.
- Euripides (non nominatus)
138, 5.
- Epigramma sepulcrum 134, 7.
- Herodotus 110, 19.
- Iustiniani Novellae 281, 14.
- Nonni Panopolitani Diony-
sica 257, 15.
- Paulus Silentiarius Cyri Flori
filius 296, 22.
- Pindarus 138, 9.
- Plato 6, 18. 126, 8. 130, 19.
286, 10.
- Procopius rhetor 11, 9. 105, 5.
237, 6. 264, 18. 268, 13. 271,
12. 274, 10.
- Simacus de rebus Assyriis et
Medicis 117, 21.
- Xenophon 110, 19.

INDEX RERUM ET NOMINUM
IN AGATHIAE HISTORIIS MEMORABILIMUM.*

Abasgi, gens Lazis finitima 140, 22.
Aetiae Colchi (nomen fictum) concio, qua suadet defectionem ad Persas 210, 9 sqq.
Aemilia regio 36, 20, 45, 21, 69, 9.
Aenus oppidum Thraciae 326, 17.
Aera ab Alexandro supputata 259, 3.
Agathias scripsit poemata Daphniaca 6, 7, collegit recentiorum epigrammata 6, 10, eius patria, genus et ars 8, 18, Iustino iuniore regnante historiam scribere incipit 11, 4, librum quartum scribebat post mortem Chosrois (a. 577) 271, 22 sqq. Alexandriae litteris operam dedit, unde se Constantinopolin a. 554 transtulit 97, 1, eius occupationes forenses 138, 15.
Alamannorum origo 27, 1, mores et religio 28, 1 sqq. rapinae et sacrilegia 65, 6, eorum et Francorum strages 83, 21 sqq.
Alamannici vates 77, 17.
Alexander medicus, frater Anthemii 290, 7.
Alani Lazis finitimi 173, 18, 224, 22.
Alexander, Philippi f. 120, 10, 259, 3.
Alexander Severus, Mamaeae f. 122, 2, 259, 5.
Alexandria praeter solitum terrae motu concussa 96, 14.
Aligerus Gothus Fredigerni f. frater Teiae, Gothorum regis, Cumas obtinet 31, 15 sqq. eius robur 32, 44, Cumas Narseti tradit et ad Romanos transit 65, 20 sqq. in proelio ad Casulinum fortiter pugnat 85, 6.
Alpiscottia regio 69, 9.
Anaitis nomen Veneris apud Persas 117, 19.
Ἀνάπλευσαι sive mansiones quid sint 110, 22.
Anatolius, exconsul, Curator

* Ex editione Bennensi, cuius paginarum in hoc ut in praecedente indice servati numeri in summis paginis editionis Lipsiensis sunt indicati.

in aula CP. ob iniustitiam et rapinas infamis, terrae motu periit 284, 14.
Angilas, dux Maurorum in exercitu Romano 184, 21, 187, 21, 197, 14.
Angonum sive pilorum, quibus Franci utuntur, descriptio 74, 11.
Anthemius Trallensis insignis mathematicus 289, 19, eius et Zenonis contentio 291, 1, terrae motum et fulgura arte imitatur 292, 1, 294, 1, templum S. Sophiae aedificat 295, 15, pridem ante a. 557 mortuus 295, 20.
Antiochus, dux Romanorum sub Narsete 52, 9.
Apsarantum opp. Lazicum 171, 2.
Appulia a Francis et Alamannis vastatur 64, 20.
Aphrodisias opp. in Chersoneso 302, 2.
Apsilii Lazorum dicto audientes 173, 12, pro Romanis legatos ad Misimianos mittunt 238, 20.
Araxianene (fortasse Arzanene, regio circa oppidum Arze, hodie Erzorum. Cf. fragm. Ioann. Epiphaniens. ab Hasio editum p. 173.) 272, 6.
Arbaeae Medorum regnum condit 120, 4.
Arcadius Isdigerden, Persarum regem, Theodosio tutorem instituit 264, 9.
Archaeopolis, oppidum Colchidis, quod Romani tenent 105, 4, 112, 12.
Arcobindus, legatus Romanorum ad Persas 130, 5.
Arimanes 29, 7, 118, 7.
Ariminum 59, 3, 8.
Armenia a Tzani infestata 278, 12.
Arsaces Parthici regni conditor 121, 15.
Artabanes, dux Romanorum sub Narsete 36, 18, 46, 6, 67, 12, 80, 7.
Artabanus, Parthorum rex ultimus 122, 1.
Artaxares, a Sasano generatus, Pabeci filius dictus, Persarum regnum restituit 122, 6 sqq. ab a. p. C. n. 226—241 regnavit 259, 7.
Artaxer, Persarum rex (378—382) 263, 18.
Artaxerxes, Darii filius 116, 19.
Aruth nobilis inter Herulos 57, 20.
Assyrii primi Asiam occuparunt 119, 11, quamdiu regnum eorum floruerit 120, 6.
Astyages 120, 13.
Athanasius, Senator CP. quaesitor de caede Gubazis 170, 20, 206, 5.
Athyrae, fluvius haud procul a Byzantio 308, 6, eiusdem nominis navale ad ostium eius situm 308, 10.
Augustus Tralles urbem terrae motu deiectam suscitandam curat 101, 14.
Avaes capillis impexis 20, 3. *Colubrimodis Avarum gens dura capillis: Corippus fragm. Pagnog. in laud. Iust. 4. Avaes habebant comas retortas, prolixas valde, vinctas prandis atque perplexas: Anastas. hist. p. 65. ed. Par.*
Babas, dux Romanorum in Colchide 180, 16.
Balas, Persarum rex (480—484.) 262, 2.
Balmach, dux Hunnorum in exercitu Romano 177, 4.

- Barazes Armenius, dux Romanorum in Colchide 233, 15.
 Basilica (*ἡ βασιλικὸς σελᾶ*: v. Gyllium topogr. II. 19. p. 114 ed. Lugd. 1561.) ubi versabantur Sophistae 127, 20. atque Agathias ipse inter caesidicos 138, 15.
 Basiliscus Zenonem Isaurum imperio deiecit 270, 14.
 Bedariana, oppidum Illyricum, Iustiniani patriae, inde postea Prima Iustiniana dicta 324, 9.
 Beletaras Assyriae regnum post Belem occupat 119, 17.
 Belesys Babylonius, socius Arbacis Medi 120, 4.
 Beleus, Dercetadis filius, ultimus Assyriae rex ex Semiramidis stirpe 119, 15.
 Belisarius senex in Hunnos mittitur 311, 14. eius ad milites concio 314, 1. strategema 319, 16. Hunnos fundit 321, 2. laus eius ab invidis imminuta 323, 3.
 Belus, nomen Iovis apud Persas 117, 18.
 Berytus, Romanarum legum schola, terrae motu eversa 95, 21.
 Bessas, dux Romanorum in Colchis 104, 20. in exilium missus 140, 21.
 Bittores, natio Hunnica 92, 12.
 Blachernae, regio Byzantii ad portum sita 309, 5.
 Bonus, dux Romanorum in Moesia 54, 9.
 Bruttiorum fines a Francis invasi 64, 17.
 Bubali descriptio 22, 10.
 Büchloum, castellum Misimianorum 173, 17.
 Burguziones, Gothica natio 19, 12.
 Burugundi, Hunnica natio, Agathiae aetate deleta 300, 4, 15.
 Butilinus et Leutharis fratres, duces Alamannorum, societatem cum Gothis ineunt 26, 15. Italiam devastant 64, 7.
 Butilinus castris haud procul a Capua ad Casulinum fluvium positus 71, 21. acie victus occumbit 84, 16.
 Buzes, dux Romanorum in Colchide 104, 20.
 Byzantii ingens terrae motus factus 281, 19. nullus locus aedificiis vacuus 283, 2. pestilentia grassatur 297, 21.
 Cabades, Persarum rex (484—495. et iterum 499—529.) Romanis infestissimus 267, 9. regno submotus ex vinculis ad Hunnos fugit 268, 5 sqq. eius varia fortuna 269, 10. ab Hunnis in regnum restitutus 269, 15.
 Cadusaei, gens Persis finitima 123, 17.
 Caesena oppidum 58, 3.
 Calabria a Francis vastata 64, 20.
 Callipolis, oppidum in Chersoneso 302, 10.
 Campania a Francis vastata 64, 16, 71, 6.
 Campsae castellum a Ragnare, Gothorum duce, defenditur 92, 1. Narseti deditur 94, 13.
 Cancellariorum munera 55, 12.
 Cantabrini (pro Cantabris) 101, 10.
 Capitalis supplicii apud Romanos forma 230, 15.
 Cappadocia a Sapore, Persarum rege, invasa 259, 14.
 Capua urbs 71, 21. 87, 8.
 Carduchii montes 272, 1.
 Casulinus fluvius (Vulturinus) 71, 22.

- Catharus, fluvius in Colchide 152, 10.
 Ceneda, oppidum Venetiae 69, 11.
 Centumcellae, Tuscinae opp. Narseti deditur 36, 6.
 Ceras, portus et aestuarium maris prope Byzantium 309, 5.
 Cermasaa cur dictus Vararanes quartus, Persarum rex 264, 1.
 Chadus, legatus Misimianorum 174, 3.
 Chaezemon rusticus legati ad Augustum officio functus Tralles instaurat 101, 18.
 Charanges Armenius, dux Romanorum sub Narsete 76, 12.
 Chersonesi Thraciae descriptio 301, 16. urbes 302, 2. Hunni inde recedunt 330, 13.
 Chetti vicus (*Χέττου κόμη*) prope Byzantium 312, 5.
 Childibertus, Francorum rex 19, 7. senex moritur 95, 15.
 Chlotharius, rex Francorum 19, 7. omnes Francici regni partes conjunctas tenet 95, 15.
 Chlothoaeus, Franc. rex. 19, 9.
 Chlothomerus, Franc. rex 19, 8. a Burguzionibus occisus 19, 15.
 Chobus, fluvius Lazicus 143, 16.
 Chosroes, Persarum rex (529—577.) 104, 6. falsa eruditionis fama clarus 126, 1 sqq. philosophos Graecos hospitio excipit et tuetur 132, 19. Uranio delectatur 135, 5. omnnes Persarum reges rerum gestarum gloria superat 271, 10. eius legatio ad Iustinianum de pace 275, 1 sqq. eius mors ingloria 272, 11.
 Chytropolis s. Ollaria in Lazica 108, 17.
 Ciberis, oppidum Chersonesi 302, 3.
 Cilices a Sapore rege Persarum depopulati 259, 14.
 Classibus, suburbano Ravennae oppido, Narses hibernat 57, 5.
 Clima, geographorum mensura 282, 7.
 Colchi Aegyptiorum colonia 103, 15. gens maxima et opulentissima 145, 15. olim navigationis et mercaturae ignari 146, 3. eorum tumultus ob caedem Gubaxis 153, 21.
 Conon Zenonem Isaurum imperio pellit 270, 14.
 Convivia natalitia Romanorum 282, 3.
 Copiarum militarium per totum Romanorum imperium numerus olim institutus sub Iustiniano quis fuerit 306, 1.
 Cos insula ingenti terrae motu concussa 99, 16.
 Cotaesium, opp. Lazicum, a Persis tenetur 105, 8. 150, 22.
 Cotriguri, Hunnica natio, Zabergeranis subditi 300, 3. 301, 6.
 Cumarum situs 31, 2. earum oppugnatio 32, 3 sqq. Narses eas recipit 57, 12.
 Curatorum munera et officia in aula Byzantina 284, 17.
 Cutilzis, dux Hunnorum in exercitu Romano 177, 5.
 Cyrus, Cambysis f. 120, 13.
 Dabragezas, natio. Anta, dux Romanorum 150, 2. 186, 11.
 Damascius Syrus, philosophus, exsul cum aliis in Persiam profectus mox in patriam revertitur 131, 6.
 Darius, Arsamis filius, rex Persarum 120, 19.
 Darius, Hystapsis f. 16, 20. 85, 15.
 Deorum gentilium diversa apud Persas nomina 117, 18.
 Dilimnitae, bellicosissima na-

- tio 177, 16. eorum armatura 177, 20. clades in castris Sabirorum 180, 4. fugantur cum exercitu Persarum in pugna ad Phasin opp. 188, 12. Diogenes Phoenix, philosophus 131, 7. Dioscorus Trallensis, medicus. Anthemii frater in patria urbe artem suam profitetur 290, 7. Doconus, flavius e Caucaso profuens 111, 14. Dysenteria in Francorum exercitu ex nimio uvarum immaturarum usu orta 69, 17. Elaiticus sinus 9, 17. Elmingirus, dux Hunnorum apud Romanos 186, 12. Elminzur Hunnus, dux Romanorum 236, 23. (fortasse idem cum praecedente). Epigramma de clade Francorum 87, 13. in Chaeremonem 102, 12. Eulamius Phryx philosophus 131, 9. Eustratius, Soterichi filius 173, 8. Eutythianus, Agathiae fautor 7, 18. Fabulae in gynaeceis decantatae (*τὰ ἐν γυναικωνίτιδι παρὰ τῆν θαλασίαν ἀδομένα μὐθολογήματα*) 29, 19. Factiones Circenses coloribus distinctae 307, 20. 325, 3. Fanum, oppidum Piceni 67, 8. 69, 5. Faventia, Flaminiae oppidum 51, 10. Ferreum castellum, alias Tzachar dictum, in Misimianis 240, 15. Florentia Narseti deditur 36, 6. 37, 16. Floriorum gens (*οἱ Φλωρίδαι*) 8, 2. Franci, olim Germani dicti, Italiae contermini, Romanorum legibus et moribus utuntur 16, 14 sqq. quo pacto regum suorum controversias componant 18, 3. hieme libentius quam aestate bella gerunt 54, 18. Francorum iustitia et concordia 17, 15. reges intonsi 19, 19. eorum auxilium Gothi implorant 23, 16. eorum armatura 73, 21. acies cuneata et suis caput prae se ferens 81, 12. eorum et Alamannorum strages 83, 21 sqq. Fulcaris, Herulorum dux 36, 15. 43, 8. eius caedes 45, 13. Gepidae a Theudiberto ad bellum contra Romanos sollicitati 21, 11. Gepidicus, Iustiniani titulus 21, 15. Germanus, Dorothei filius, oppido Iustiniana ortus, Iustiniano carus 324, 6. Chersonesi praefectus 324, 20. pro ea dum fortiter pugnat, sagitta ictus 329, 22. Giber, dux Longobardorum apud Romanos 185, 3. Gothi pacem cum Romanis componant 14, 17. Transpadani bellum renovant et Francorum auxilium implorant 16, 7. 23, 16. reliqui quoque a Romanis deficient 45, 21. reliquiae quae Campsas insederunt Narseti se dedunt 94, 10. Gubazes, Lazorum rex 139, 18. eius caedes 144, 20. Hermeas Phoenix, philosophus 131, 7. Herulorum sub Narsete militantium clades ad Parmam 44, 8. Hormisdates, rex Persarum,

- prior (272—273) 260, 6. secundus (301—308) 261, 10. Hunnorum gens Onoguri dicti 146, 18. Hunni Sabiri modo apud Romanos 177, 2. modo apud Persas mercenarii 234, 17. Hunni Nephthalitae Perozem, regem Persarum, cum exercitu occidunt 266, 16. Cabadem in regnum restitunt 269, 15. Hunnorum variae gentes 300, 2. quae loca habitaverint 299, 20. Hunni Cotriguri Istrum traieciunt 301, 6. pars in Graeciam, pars contra Chersonesum procedunt 301, 13. eorum saevitia et stupra 304, 1 sqq. a Belisario fugantur 321, 2. ratibus factis Chersonesum invadere tentant 326, 17. a Romanis obviam navigantibus merguntur 329, 2. quo facto a Chersoneso recedunt 330, 13. stipendio accepto Romanis finibus exeunt 330, 22. mutua cum Utriguris clade ad interuentionem usque deproeliantur 334, 21. (v. Utriguri.) Hydruntum, urbs Calabriae 64, 21. Hystaspes, Persarum rex, sub quo Zeroastrum vixisse ipsi tradunt 117, 9. Iberia, provincia regni Persici 148, 11. 224, 22. 231, 8. Iliger, dux Hunnorum in exercitu Romano 177, 5. Illus cum aliis Zenonem Isaurum imperio submovet 270, 14. Illus Isaurus castellum Misimianorum capit 244, 12. Imaeus mons (Imaus) 299, 22. Ioannes, Vitaliani filius, dux Romanorum sub Narsete 36, 17. 46, 5. Ioannes Dacnas, Cappadox, Romanorum dux 242, 17. Ioannes, Rustici frater, Gubazi insidias struit 142, 4. eum interimit 144, 20. fugiens deprehenditur 171, 12. in iudicium vocatus 208, 5. supplicio afficitur 230, 15. Ioannes Afer qua fraude provinciales expilaverit 252, 3. Iovianus, Imperator Romanorum, turpi pace inita Nisibin urbem Persis tradit 263, 1. Isdigerdes prior, Saboris filius, Persarum rex (398—419.) tutor Theodosii ab Arcadio institutus 264, 7. Isdigerdes alter, Varathanis filius, Persarum rex (439—456.) 266, 9. Isidorus aspidem aedis S. Sophiae collapsam reficit 295, 20. Isidorus Gazaeus, philosophus 131, 8. Ister 334, 6. Iudicii publici apparatus 206, 5 sqq. Iustinianus Imperator Lazos adversus Persas tuetur 104, 9. eius epistola ad Martinum et Rusticum 208, 13. novellae constitutiones 231, 14. aedes sacras instaurat 295, 5. senex res bellicas negligit 306, 16. eius patria Bederiana 324, 10. captivos ab Hunnis redimit 331, 3. eius epistola ad Sandilchum, Hunnorum ducem 332, 6. Iustinus, Germani filius, dux Romanorum in Colehidem missus 105, 1. Gubazis caedem aversatur 145, 7. Persas Phasin oppidum oppugnantes a tergo adortus caedit 196, 14. in Martini locum suffectus 250, 22. Ioannis Afri fraudibus delectatur 254, 20. post praeclara ad Istrum edita facinora poenas luit 265, 17.

- (ab Iustino Imp. Alexandriam in exilium missus, ac deinde necatus: cf. Evagrium VI, 2.)
 Latina eruditio (*ἡ τῶν Λατίνων παιδεία*) i. e. linguae legumque Romanarum cognitio 324, 19.
 Lazi olim Colchi dicti 103, 11.
 Lazorum regis insignia 172, 2.
 Leone imperante Hunnorum gentes cunctae incolomes 300, 15.
 Leontius, Dabragezao filius 244, 15.
 Lethes s. oblivionis castellum apud Persas 268, 6.
 Leutharis, dux Alamannorum 26, 15. Italiam vastat 64, 19. domum cum praeda petit 66, 18. prope Fanum oppidum a Romanis fugatur 67, 15. furiosus ad Cenetam moritur 70, 5.
 Liguria a Gothis tenetur 15, 23.
 Longobardi a Theudiberto contra Romanos concitati 21, 15. eorum pars 185, 2.
 Longobardicus, Iustiniani titulus 21, 15.
 Lucae obsidio 38, 4. 50, 5. 52, 21. deditio 54, 3.
 Lucania a Francis vastata 64, 16.
 Luna oppidum Narseti deditur 38, 1.
 Macedones quamdiu in Asia regnaverint 121, 10.
 Maeotis palus 299, 20.
 Magistri dignitas 233, 20.
 Magi de ventre reginae gravidae consulti 261, 20.
 Magophonia, festum Persarum 123, 5.
 Manichaeorum religio Persicae similis 118, 2.
 Martinus, summus Romanorum in Lazica dux 104, 20. 184, 20. eius odium in Gubazem 141, 5. strategema ad confirmandos militum animos 190, 5. imperio submotus 250, 21.
 Massilia, Ionum colonia, a Francis tenetur 16, 18.
 Mauritius, Pauli f., magister militum per Orientem, Chosroem in Carduchiorum montibus aestiva agentem necopinatum opprimit 272, 3.
 Maxentius, dux Romanorum 233, 9.
 Melantias, vicus haud procul a Byzantio 308, 4. 322, 16.
 Melitenses canes 293, 17.
 Memnonius, Agathiae pater 9, 1.
 Mermerois, Persarum ducis, expeditio 105, 3. strategema 106, 17. mors 113, 1. laus 113, 2 sqq.
 Meschitha, oppidum Iberiae 112, 19.
 Metrianus ex ordine scribonum 171, 9.
 Metrodorus grammaticus, frater Anthemii, Constantinopoli docet 290, 3.
 Misimiani sub Lazorum ditone 173, 10. Soterichum occidunt 175, 20. ad Persas desciscunt 231, 7. legatos Apsiliorum trucidant 239, 5. vicus eorum Tzachar cum ingenti ipsorum clade expugnatur 246, 9. Romanorum crudelitatem clade reddita ulciscuntur 248, 6. sub Romanorum ditionem redeunt 249, 12.
 Mithridates Parthici regni gloriam auxit 121, 17.
 Mortuos non humant Persae 113, 16.
 Muchirisis, oppidum manitum in finibus Lazorum 105, 8. 149, 19.

- Murus in isthmo Chersonesi ad duo maria pertingens 301, 22.
 Myrina in Aeolide, patria Agathiae 8, 18.
 Nachoragan, dux Persarum post Mermeroem 139, 11. 177, 11. de pace agit cum Martino 181, 3. Phasin fluvium traiecit 183, 3. Phasin oppidum oppugnat 187, 13. 193, 6. cum magna clade repellitur 201, 2. vivus a Chosroe excoriari iussus 256, 13.
 Narses, Persarum rex (294—301.) 261, 8.
 Narses, Romani exercitus in Italia praefectus, Teiam Gothorum regem devincit 14, 13. Cumas oppugnat 31, 2. 33, 11. varia Tusciae oppida brevi tempore in ditionem accepit 37, 15. Lucam duntaxat obsessam 38, 4. 42, 17. 52, 19. 54, 2. eius ingenium et mores laudati 47, 8. orationes ad milites 48, 2. 89, 11. hibernatum Ravennam se confert 55, 10. devicta prope Ariminum Francorum manu 59, 11 sqq. Romam petit 62, 13. exercitu ad dimicandum probe parato 63, 3. Butilinum cum Francis et Alamannis caedit 75, 16. 78, 9. 79, 21. 82, 11. eius sapientia post victoriam 88, 15. Gothos, qui Campsas obtinebant, in ditionem recipit 94, 11.
 Neocnus, fluvius Colchidis 191, 7.
 Nepos, Occidentis Imperator, ab Oreste imperio deiectus 270, 21.
 Nephthalitae Hunni Perozem, regem Persarum, cum exercitu occidunt 266, 16. 267, 2. Cabadem exulem benigne excipiunt 268, 16. et in regnum restitunt 269, 15.
 Nesus sive Insula in Phaside fluvio a Romanis tenetur 110, 16. 171, 19. 182, 12. 184, 9.
 Nisibis urbs ab Ioviano Persis tradita 262, 22.
 Odenathus Palmyrenus Saporum, regem Persarum, fugat 260, 2.
 Ognaris, satellitis Martini, audax facinus in pugna ad Phasin 199, 12.
 Olympius, iurisconsultus, Anthemii frater 290, 5.
 Onoguri, Hunnica gens 146, 18.
 Onogurium inde vocatum castellum in Colchide, postea S. Stephani dictum 146, 16.
 Ormisdates, bonum Persarum numen 118, 7.
 Pabecus, sutor, vulgo Artaxaris pater habitus 123, 13. 124, 11.
 Palladius, dux Romanorum sub Narsete, ab Aligerno occisus 32, 18.
 Parasangae quot stadiis constant 110, 18.
 Parma a Francis et Alamannis occupata 43, 17. 46, 9. 50, 9. amphitheatrum prope eam 44, 3. pugna ad Parmam, in qua Heruli caeduntur 44, 8.
 Parthorum regnum quot annos permanserit (sed v. adn.) 121, 19.
 Parvum mare dictus lacus prope Phasin oppidum 185, 16.
 Perozes, Persarum rex, Isdigerdis filius (456—480) ab Hunnis caesus 266, 11.
 Persae diuturna bella cum Romanis gerunt 103, 3. eorum ritus circa mortuos 113, 16. Zoroastri disciplinam secuti

- priscos mores et veterem religionem mutarunt 117, 2. varia imperia experti 119, 6 sqq. usque ad novum Persicum regnum ab Artaxare conditum 122, 3. obsceni eorum mores 132, 3. hieme bella non gerunt 238, 3. pacem cum Romanis componunt 275, 15.
- Persicorum regum ab Artaxare series et genealogia 258, 18—272, 20. ex Persicis archivis a Sergio desumpta 273, 11.
- Pestilentia, quae a. 531. orbem Romanum invaserat, a. 558. urbem regiam iterum vastat 297, 21.
- Petra, castellum in Colchide, a Romanis expugnatum 140, 14.
- Pharsantes Colchus, magister militum Regis Lazici, dux Romanorum vicarius contra Misimianos 233, 16.
- Phartazae oratio ad Colchos, qua defectionem ad Persas dissuadet 161, 7.
- Phasis, fluvius ex Caucaso profluens 111, 9. Persae ponte e scaphis iuncto eum traiciunt 183, 4.
- Phasis, oppidum maritimum ad ostia fluvii situm 182, 17. a Romanis communitum 185, 8. a Persis cum maxima clade frustra oppugnatum 187, 13. 194, 16.
- Philagrius, Soterichi filius, cum patre occisus 173, 5. 175, 21.
- Philimuth, Herulorum dux in exercitu Romano, morbo correptus moritur 36, 22.
- Philomathius, dux Isaurorum in Lazis 185, 1.
- Picenum ab Alamannis vastatum 67, 7.
- Pisa Narseti se dedit 38, 1.
- Pontus provincia a Tzannis crebris incursionibus vexatur 278, 10.
- Portorium decimarum Abydi constitutum 303, 3.
- Priscianus Lydus, philosophus 131, 7.
- Procopii historiae argumentum 11, 11—14, 7. historia ab Agathia continuatur 14, 8. 105, 6. narratio de Isdigerde Theodosii iunioris tutore in dubitationem vocatur 264, 18.
- Pythicus flavius prope Myriam in Elaiticum sinum influit 9, 5.
- Ragnaris, dux Gothorum e natione Bittorum Campsas obtinet 92, 9. Narsetem interempturus ipse occiditur 94, 4.
- Rhizaeum, oppidum Tzannorum 279, 4.
- Rhodopolis, urbs Colchica, a Romanis recepta 237, 1.
- Romulus, Soterichi filius, cum patre a Misimianis oppressus 173, 5.
- Rusticus, Gallograecus, quae-stor largitionum apud exercitum Romanorum in Colchide 140, 2. caedis Gubazis conscius 143, 6. Iustiniani iussu in vincula coniectus 171, 2. cum Ioanne causam capitis dicit 219, 16. supplicio affectus 230, 21.
- Sabiri. V. Hunni.
- Samnium ab Alamannis et Francis vastatum 64, 12.
- Sandes, Herennis nomen apud Persas 117, 18.
- Sandilchus, Utrigurorum Hunnorum dux, Romanorum amicus 303, 11. 332, 4.
- Sapor primus, rex Persarum post Artaxarem (241—272.) Valerianum Imperatorem

- bello captum excoriari iussit 256, 18. 258, 3. ab Odenatho Palmyreno fugatus 260, 3.
- Sapor secundus, rex Persarum antequam natus (308—378.) 261, 14. 262, 19. pax inita cum Ioviano Imperatore Nisibin recipit 262, 22.
- Sapor tertius, rex Persarum, Artaxaris filius (382—387.) 263, 20.
- Sardanapallus, ultimus Assyriorum rex 120, 3.
- Sasanus, verus Artaxaris pater 123, 16. 124, 12.
- Scholarii milites (quos Iustinianus imp. L. 35. C. de loc. et cond. IV. 65 "in undecim devotissimis scholis taxari" dicit: scilicet liberos ab imperio Magistrorum militum. De scholaris militibus palatinorumque scholis agit Iac. Gothofredus ad C. Th. VII. 4. 22: II. p. 314. in Paratitlo eiusd. libri: II. p. 248. ad X. 1. 38: IV. p. 398.) 319, 1.
- Scribonae, regii satellites 171, 9.
- Segansaa propter debellatam a patre Segestanorum gentem Vararane tertius dictus 260, 14.
- Segestani victi a Vararane secundo 261, 4.
- Semiramis 116, 10. 119, 14.
- Senatus Constantinopolitanus causas audit 294, 14.
- Sergius, peritissimus Persicae linguae interpretis, cui Agathias accuratam suam de novo Persico regno notitiam debet 273, 12.
- Sergius, Bacchi filius, dux Romanorum captus ab Hunnis 331, 6.
- Sestus, oppidum in Chersoneso 302, 4.
- Sibyllae antrum apud Cumas 33, 18.
- Sidonem translata legum schola, Beryto collapsa 96, 9.
- Simplicius Cilix, philosophus 131, 6.
- Sindnal post Fulcaris mortem Herulis praefectus 51, 20. strenue pugnans in proelio ad Casulinum fl. 79, 10. 83, 17. Verum huius viri nomen, a Graeculo corruptum, erat Sinduald, testibus Paulo Diacono II, 3. et Evagrion IV, 24. Defecisse eum a Romano imperio, regnum sibi in Italia molientem, verum a Narsete superatum, captumque suspendio necatum esse, idem Paulus memorat. Haec, et cuncta praeterea quae Narses in Italia post pugnam Casilinensem gessit, Agathias fortasse inter ea quae vetante fato non persecutus est, uno loco cum Hamingi bello, Veronaque et Brixia captis, dicenda sibi seposuerat. — Brehorum, an Bretonorum regem eum vocaverit Paulus, variantibus libris certo definiri nequit: idem gentis nomen, ut videtur, cum Bittoribus apud Agathiam II. 13. p. 92, 11. NIEB.
- Smerdes Magus 122, 18.
- Soterichus, dux Romanorum, in Lazicam missus ad largitiones foederatis gentibus erogandas 172, 22. in finibus Misimianorum ob incertam suspicionem ab ipsis occisus 175, 20.
- Stephanus Epidamnius, Narsedis familiaris 50, 17. in Flaminiam missus signitium praefectorum Romanorum castigat 51, 11.

- S. Stephani protomartyris castellum, olim Onogurium dictum 146, 22.
 Suani, gens Lazis finitima 225, 1.
 Suarunas, natione Sclavus, fortiter dimicat inter Misi-
 mianos 249, 2.
 Syria a Sapore direpta 259, 14.
 Tanais fluvius 299, 21.
 Tarasicodisaeus antea dice-
 batur Zeno Isaurus 270, 13.
 Teïae, Gothorum regis, interi-
 tus 14, 11.
 Telephis, oppidum in Colchis
 105, 9. 112, 7.
 Terrae motus per magnam
 partem imperii Romani a.
 Chr. 551. factus 95, 19. Bery-
 tum prosternit 95, 23. Ale-
 xandriam quassat 96, 14. Con-
 insulam funditus evertit 98,
 16. Byzantium a. 557. iterum
 magna clade afficit 281, 20.
 Thamanorum vicus haud pro-
 cul a montibus Carduchiis
 272, 2.
 Theodorias, oppidum Tzanno-
 rum 279, 3.
 Theodorus, natione Tzannus,
 dux Romanorum in Colchide
 108, 22. 184, 22. 244, 15.
 missus adversus populares
 suos 278, 22. eos sub Roma-
 norum ditionem redigit 281, 4.
 Thescus, oppidum in Cherso-
 neso 302, 3.
 Theuderichus, Chlothoaei fi-
 lius, Francorum rex 19, 8.
 eius mors 20, 19.
 Theudibaldus, Theudiberti fi-
 lius, rex Francorum 23, 7.
 eius mors 94, 20.
 Theudibaldus, Vaccari filius,
 dux Varnorum, Narseti se
 adiungit 59, 6.
 Theudibertus, Theuderichi fi-
 lius, rex Francorum 20, 22.
 expeditionem contra Byzan-
 tium meditatatur 21, 6. in ve-
 natione perit 22, 7.
 Thyanes, legatus Misimiano-
 rum 174, 3.
 Tibelesus, castellum in Misi-
 mianorum et Apsillorum con-
 finis 238, 6.
 Totilas, Gothorum rex 14, 11.
 31, 8.
 Tralles, olim Pelasgorum 100,
 19. terrae motu eversae sub
 Augusto 100, 20. Chaeremo-
 nis opera instauratae 101, 19.
 Fabulosa de Romanorum col-
 onia illuc missa narratio ex
 annalibus oppidi desumpta
 102, 4.
 Trapezus, urbs Pontica 181,
 12. 278, 5.
 Turci promissis et sordidis
 capillis 20, 3.
 Tuscia a Gothis occupata 15,
 23. a Narsete recipitur 30,
 17. 36, 7. 37, 15.
 Tzachar, castellum Misimia-
 norum, ferreum vocatum 240,
 14. a Romanis oppugnatum
 244, 12.
 Tzani Colchis finitimi seditio-
 nem contra Romanos moluntur
 278, 6. initio prospere
 bellum gerunt 279, 19. a
 Theodoro subacti 281, 4.
 Tzathes, Gubazis, Lazorum
 regis, frater, questum de eius
 caede Byzantium missus 170,
 15. fratri in regno succedit
 172, 40. 19.
 Uldach, natione Hunnus, dux
 Romanorum sub Narsete 67,
 12. 68, 22.
 Uliganges, dux Herulorum in
 exercitu Romanorum in Col-
 chis 148, 23.
 Ultiguri, Hunnica natio Aga-
 thiaetemporibus deleta 300, 3.
 Uranius Syrus Byzantii medi-

- cinam professus, homo vanus,
 philosophum agit 127, 15. in
 Persiam profectus plurimum
 valet apud Chosroem 130, 4.
 135, 5.
 Usigardus, dux Romanorum
 in Colchide 150, 2.
 Utiguri natio Hunnica 300, 3.
 socii Romanorum 303, 11.
 Vaccarus, dux Varnorum 59, 4.
 Vafzizes, dux Persarum sub
 Nachoragane 204, 3.
 Valerianus, dux Romanorum
 sub Narsete 36, 17. 80, 6.
 Valerianus, Imperator Roma-
 nus, a Sapore captus et ex-
 coriatus 185, 5.
 Vararanes primus, Hormisda-
 tis filius (273—276.) 260, 10.
 secundus (276—293.) 260, 11.
 et tertius, cognomine Segan-
 saa (293—294.) 260, 12. 261,
 4 ex ordine sibi succedunt in
 regno Persarum.
 Vararanes quartus, cogno-
 mine Cermasaa, Saporis ter-
 tii filius (387—398.) 263, 22.
 quintus, Isdigerdis prioris
 filius (419—439.) 266, 3.
 Varni a Narsete in foederato-
 rum numerum accepti 8,
 59.
 Venetia a Gothis tenetur 16, 2.
 Alamannorum et Francorum
 exercitus ibi pestilentia de-
 letur 69, 10.
 Verina Zenonem Isaurum im-
 perio expellit 270, 15.
 Vinearum (σπαλιώνων) descri-
 ptio 147, 15.
 Volaterrani Narseti se dedunt
 37, 19.
 Zabergan, Cotrigurorum Hun-
 norum dux, imperium Roma-
 num invadit 301, 6. contra
 Byzantium ducit 302, 15. a
 Belisario acie victus recedit
 322, 3. muneribus ab Iusti-
 niano acceptis in patriam
 revertitur 330, 21.
 Zamasphes, rex Persarum,
 dum Cabades frater exsula-
 bat (495—499.) 268, 9. 269, 17.
 Zandalas, armatae Narsetis
 familiae praefectus 55, 16.
 80, 4.
 Zeno Isaurus imperio Rom.
 pulsus, mox restitutus 270,
 12. 310, 11.
 Zeno Byzantinus, catalogo
 oratorum adscriptus 291, 1.
 Anthemii vicinus, ab eo ludi-
 brio habetur 292, 21. 294, 1.
 Zich, Persarum ad Iustinia-
 num de pace legatus 275, 12.
 Ziper, Marcellini filius, miles
 Romanus 244, 14.
 Zirna, fluvius in Araxianene
 (s. Arzanene) 272, 9.
 Zoroaster s. Zarades, Ormas-
 dis filius 117, 6. eius actas
 ignota 117, 8.

BIBLIOTHECA GRAECA

CURANTIBUS

FR. JACOBS ET VAL. CH. FR. ROST.

Aeschinis oratio in Ctesiphontem, notis instr. I. H. BREMI. <i>48 Ngr</i> 8. mai. 1826	— 7½
Aeschylī Agamemno, illustr. R. H. KLAUSEN. Ed. II. ed. R. ENGER. 8. mai. 1863	1 74
— Choephorae, illustr. R. H. KLAUSEN. 8. mai. 1835	— 22½
Anacreontis carmina, Sapphus et Erinnae fragmenta, anno- tatt. illustr. E. A. MOERBUS. 8. mai. 1826	— 6
Aristophanis Nubes. Ed. illustr. praef. est W. S. TRUFFEL. Ed. II. 8. mai. 1863	— 12
Delectus epigrammatum Graecorum, novo ordine conc. et comment. instr. FR. JACOBS. 8. mai. 1826	— 18
Demosthenis conciones, rec. et explic. H. SAUPPE. Sect. I. (cont. Philipp. I. et Olynthiacae I—III.) Ed. II. 8. mai. 1845	— 10
Euripidis tragoediae, ed. PFLUGK et KLOTZ. Vol. I, II et III. Sect. I—III.	4 27
Einzeln:	
Medea. Ed. II. 15 <i>ngl</i> — Hecuba. Ed. II. 12 <i>ngl</i>	
Andromacha. Ed. II. 12 <i>ngl</i> — Heraclidae. Ed. II. 12 <i>ngl</i>	
Helena. Ed. II. 12 <i>ngl</i> — Alcestis. Ed. II. 12 <i>ngl</i>	
Hercules furens. 18 <i>ngl</i> — Phoenissae. 18 <i>ngl</i> —	
Orestes. 12 <i>ngl</i> — Iphigenia Taurica 12 <i>ngl</i> — Iphi- genia quae est Aulide. 12 <i>ngl</i>	
Hesiodi carmina, recens. et illustr. C. GOETTLING. Ed. II. 8. mai. 1843	1 —
Einzeln:	
Theogonia. 7½ <i>ngl</i> — Scutum Herculis. 5 <i>ngl</i> — Opera et dies. 10 <i>ngl</i> — Homeri certamen, fragmenta et vita Hesiodi. 15 <i>ngl</i>	
Homeri Ilias, varietat. lect. adi. SPITZNER. Sect. I—IV. 8. mai. 1832—36	1 15
Einzeln:	
Sect. I. lib. 1—6. 9 <i>ngl</i> — Sect. II. lib. 7—12. 9 <i>ngl</i>	
Sect. III. lib. 13—18. 13½ <i>ngl</i> — Sect. IV. lib. 19—24. 13½ <i>ngl</i>	
<small>Die einzige Ausgabe der Ilias, welche den kritischen Apparat voll- ständig enthält.</small>	
Lysiae et Aeschinis orationes selectae, ed. I. H. BREMI. 8. mai. 1826	— 15
Lysiae orationes selectae, ed. I. H. BREMI. 8. mai. 1826	— 9
Pindari carmina cum deperditarum fragm., variet. lect. adi. et comment. illustr. L. DISSEN. Ed. II. cur. G. SCHNEIDEWIN. Vol. I. 1843.	1 9
— Vol. II. Sect. I. II. (Comment. in Olymp. et Pyth.) 1846. 47. (à 15 Ngr.)	1 —
Platonis opera omnia, recensuit, prolegomenis et commen- tariis instruxit G. STALLBAUM. X Voll. (21 Sectiones). 8. mai. 1836—65., compl.	21 15

Platonis opera omnia. Einzeln:

- Apologia Socratis et Crito. Ed. IV. 1858. 24 *ngl* —
 Phaedo. Ed. IV. 1866. 27 *ngl* — Symposium c. ind.
 Ed. III. 1852. 22½ *ngl* — Gorgias. Ed. III. 1861. 24 *ngl*
 Protagoras. Ed. III. c. ind. 1865. 18 *ngl* — Politia
 sive de republica libri decem. 2 Voll. Ed. II. 2 *sp* 15 *ngl*
 Einzeln: Vol. I. Lib. I—V. 1858. 1 *sp* 13 *ngl*, Vol.
 II. Lib. VI—X. 1859. 1 *sp* 3 *ngl* — Phaedrus. Ed.
 II. 1857. 24 *ngl* — Menexenus, Lysis, Hippias uterque,
 Io. Ed. II. 1857. 27 *ngl* — Laches, Charmides, Alei-
 biades I. II. Ed. II. 1857. 27 *ngl* — Cratylus cum ind.
 1835. 27 *ngl* — Euthydemus. 1836. 21 *ngl* — Meno
 et Euthyphro itemque incerti scriptoris Theages, Erastae
 et Hipparchus. 1836. 1 *sp* 12 *ngl* — Timaeus et Cri-
 tias. 1838. 1 *sp* 24 *ngl* — Theaetetus. 1839. 1 *sp*
 — Sophista. 1840. 27 *ngl* — Politicus et incerti
 auctoris Minos. 1841. 27 *ngl* — Philebus. 1842. 27 *ngl*
 — Leges. Vol. I. Lib. I—IV. 1858. 1 *sp* 6 *ngl*, Vol. II.
 Lib. V—VIII. 1859. 1 *sp* 6 *ngl*, Vol. III. Lib. IX—XII.
 — Epinomis. 1860. 1 *sp* 6 *ngl*
Sophoclis tragoediae, rec. et explan. E. WUNDERUS. 2 Voll.
 8. mai. 1847—57 . . . . . 3 —
 Einzeln:
 Philoctetes. Ed. III. 12 *ngl* — Oedipus tyrannus. Ed.
 IV. 12 *ngl* — Oedipus Coloneus. Ed. III. 18 *ngl* —
 Antigona. Ed. IV. 12 *ngl* — Electra. Ed. III. 12 *ngl* —
 Ajax. Ed. III. 12 *ngl* — Trachiniae. Ed. II. 12 *ngl*
Thucydidis de bello Peloponesiaco libri VIII, explan. E. F.
Porro. 4 Voll. 8. mai. 1856—1866 . . . . . 4 —
 Einzeln:
 Lib. I. Ed. II. 1 *sp* — Lib. II. Ed. II. 22½ *ngl* — Lib. III.
 18 *ngl* — Lib. IV. 15 *ngl* — Lib. V. 15 *ngl* — Lib. VI.
 18 *ngl* — Lib. VII. 15 *ngl* — Lib. VIII. 15 *ngl* —
 Indices et de historia Thucydidea commentatio. 20 *ngl*
Xenophontis Cyropaedia, comment. instr. F. A. BORREMANN.
 8. mai. 1838 . . . . . — 15
 — Memorabilia (Commentarii), illustr. R. КҮННЕР. 8. mai.
 1858. Ed. II. . . . . — 27
 — Anabasis (expeditio Cyri min.), illustr. R. КҮННЕР. 1852. 1 6
 Einzeln à 18 *ngl*:
 Sect. I. Lib. I—IV. Sect. II. Lib. V—VIII.
 — Oeconomicus, rec. et explan. L. ВРИТКЪВАСН. 8. mai.
 1841. . . . . — 15
 — Agesilaus ex ead. recens. 8. mai. 1843 . . . . . — 12
 — Hiero ex ead. rec. 8. mai. 1844. . . . . — 7½
 — Hellenica, Sect. I. (lib. I. II.), ex ead. rec. 8. mai. 1853. — 12
 — — Sect. II. (lib. III—VII.) ex ead. rec. 8. mai. 1863. 1 18